

NICOLAE STOICESCU

BIBLIOGRAFIA LOCALITĂȚILOR
ȘI MONUMENTELOR FEUDALE
DIN ROMÂNIA

I—ȚARA ROMÂNEASCĂ
(Muntenia, Oltenia și Dobrogea)

Vol. 1: A—L

Cu o prefață de
I.P.S.S. FRMILIAN
Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei

Editată de Mitropolia Olteniei

1970

NICOLAE STOICESCU

BIBLIOGRAFIA LOCALITĂȚILOR ȘI MONUMENTELOR FEUDALE DIN ROMÂNIA

I—ȚARA ROMÂNEASCĂ
(Muntenia, Oltenia și Dobrogea)

Vol. 1: A—L

Cu o prefață de
I.P.S.S. FIRMILIAN
Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei

Editată de Mitropolia Olteniei

1970

Colegului și prietenului D-ului,
Cu totă simpatia lui

Al. C. C.

PREFAȚA

Carte a cărților, în forma sa de început — când roadele tiparului erau puține și circulația lor restrînsă — bibliografia a fost inițial un simplu instrument de semnalare, un fel de „Vestitor” medieval care anunța sporadic apariția sau existența unora din marile tipărituri ale vremii. Caracterul de disciplină organizată ea nu și-l capătă decît la jumătatea veacului al XVI-lea, cînd doctorul Konrad Gesner dă la iveală primul indice bibliografic întemeiat pe o clasificare metodică, cuprinzînd opere de seamă în mai multe limbi : *Bibliotheca universalis sive Catalogus omnium scriptorum locupletissimus in tribus linguis: latina, greaca et ebraica*.

De la acest părinte al bibliografiei științifice începătoare, căruia i se alătură în veacul următor francezii Gabriel Naudé și librarul Louis Jacob, drumul pe care această disciplină în mers îl parcurge pînă în vremea modernă este unul dintre cele mai cursive din cîte se pot descifra pe harta cărturăriei universale.

Formele pe care bibliografia le dezvoltă în timp ajung să fie din ce în ce mai numeroase și variate. Ele depășesc destinația limitată mai mult la specialiști, spre a dobîndi o folosință generală și un cuprins dintre cele mai active ; acel pe care în vremea noastră i-l dau, între alții, bibliografi ruși Denisiev și Tropovschi. După definiția lor, bibliografia se afirmă drept un domeniu al științei care ține evidența produselor de tipar, le dezvăluie conținutul pe ramuri de muncă și le subliniază însemnătatea în scopul folosirii lor cît mai complete.

Considerată astfel, bibliografia încetează de a mai fi un simplu auxiliar al tipăriturilor și devine un act de instruire multiplă și de creație efectivă. Ea dă orizont de lumină tuturor preocupărilor timpului și pune la îndemîna lor, ca niște chei de aur, o înfînită de soluții. Extinsă, de la carte la evidența amplă a studiilor și articolelor din reviste și alte tipărituri, bibliografia duce astfel profesorul la domiciliul oricărei probleme sau, ca în cazul lucrării care ne preocupă, în preajma ori în lăuntrul fiecărui monument.

Căci, dacă în domeniul tiparului funcția bibliografiei poate începe de la manuscris mergînd pînă la toate aspectele sub care el ajunge să circule, la fel în privința localităților și monumentelor, rolul bibliografiei apare tot atît de

evident, complex și util, precum s-a ostenit să o dovedească dl. N. Stoicescu, harnicul culegător al paginilor care urmează.

Concepută în 6 volume, câte două pentru fiecare din cele trei provincii istorice locuite de români : Țara Românească, Moldova și Transilvania, această trilogie bibliografică urmărește proaspetele directive de dezvoltare a culturii și de ridicare a nivelului cercetării științifice.

În asamblul său lucrarea de față își propune să înmănuncheze, la îndemîna cercetătorilor istoriei bisericești și ai artelor, ca și a celor care se ocupă de istoria locală, bibliografia cît mai completă a monumentelor și localităților din timpul orînduirii feudale de pe teritoriul patriei noastre (secolul al X-lea — mijlocul secolului al XIX-lea) ; tripticul acesta rîvnind să constituie, în măsura științific posibilă, un repertoriu general al localităților și monumentelor feudale din țara noastră.

În această ordine, primele două volume ale trilogiei se referă la un număr de 3000 localități, orașe și sate, unde sînt dovedite documentar, în vremea de care ne ocupăm, circa 8000 biserici, peste 400 schituri și mănăstiri, cam 200 case boierești și cule, 150 hanuri, numeroase alte monumente (cetăți, curți domnești, școli, spitale, cazărmi, cișmele, foișoare de foc), precum și vreo 450 de cruci sau troițe.

Lucrarea de față fiind o migăloasă horbotă științifică, ostenelele prețioase ale cercetătorului N. Stoicescu îndreptățesc toate încurajările și laudele noastre.

† FIRMILIAN

Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei

Noiembrie 1970

INTRODUCERE

Munca de informare în domeniul istoriei ocupă cca mai mare parte din timpul fiecărui cercetător, care este obligat, înainte de a trata o temă oarecare, să știe ce anume au scris înaintașii săi în problema respectivă. Această muncă poate fi ușurată mult prin alcătuirea unor bibliografii sistematice, care să furnizeze celor interesați date cât mai complete, scutindu-i astfel de a le mai căuta fiecare singur în mii de publicații și periodice.

Cunoscînd necesitatea și utilitatea acestor bibliografii și dorind să punem la dispoziția cercetătorilor istorici patriei noastre și ai monumentelor sale un instrument de lucru pentru alcătuirea unor monografii cât mai bine informate, beneficiind de înțelegerea și sprijinul I.P.S. Mitropolit Firmilian, am publicat în revista „Mitropolia Olteniei”, în anii 1964—1966, „*Bibliografia monumentelor feudale din Țara Românească*”, care a apărut apoi și într-un număr mic de extrase (525 p.).

Această lucrare constituie prima încercare de a strînge la un loc informația edită și inedită referitoare la localitățile și monumentele feudale din Țara Românească.

Deși are unele lipsuri — în parte inerente unei lucrări de atari proporții — și este cunoscută numai unui cerc restrîns de specialiști, lucrarea s-a bucurat de cele mai bune aprecieri în rîndurile cercetătorilor și oamenilor de cultură, care au considerat-o „*un foarte util și valoros instrument de lucru*” sau un „*excelent repertoriu bibliografic*” (a se vedea prezentările din „*Revue roumaine d'histoire*”, 1966, nr. 6, p. 1013—1014, „*Studii*”, 1967, nr. 1, p. 215—216, „*Scînteia*” din 5 martie 1968, „*Mitr. Mold.*”, 1967, nr. 11—12 etc.). Ea a fost solicitată de un număr mare de instituții de cultură și de cercetători, care au ccrut reeditarea lucrării pentru uzul cercurilor științifice din țară și străinătate.

Știînd că menirea unei asemenea lucrări este aceea de a sluji ca îndepțar și instrument de lucru unui număr cât mai mare de cetățeni care se înterează de istoria locală și de monumentele feudale (cercetători, profesori, preoți, învățători, studenți etc.) și dorind să dăm satisfacție numeroaselor sugestii primite de a extinde cât mai mult cercetarea și asupra localităților unde se găsesc monumentele respective, istoricește parte organică cu aceste monumente, pentru a răspunde astfel și necesităților ivite ca urmare a recente reorganizări administrative a țării, cu sprijinul binevoitor al Departamentului Cultelor și al Mitropoliei Olteniei, s-a retipărit această bibliografie, mult îmbunătățită și completată, sub titlul „*Bibliografia localităților și monumentelor feudale din România*”, vol. I — II, Țara Românească (Muntenia, Oltenia și Dobrogea).

Acest nou titlu corespunde conținutului în parte nou al lucrării, în care am dat toate informațiile bibliografice cunoscute privind istoricul localităților și monumentelor feudale.

Lucrarea de față deschide seria celor șase volume menite să alcătuiască un repertoriu bibliografic general al localităților și monumentelor feudale din România, care au fost grupate pe cele trei provincii istorice în care a trăit și s-a dezvoltat poporul român: Țara Românească, Moldova și Transilvania. Celelalte volume vor apare în anii următori, ele fiind deja redactate.

Față de prima formă a lucrării, vol. I și II din această serie prezintă următoarele îmbunătățiri:

1. Localitățile sînt împărțite pe județe, după noua organizare administrativă, la cunoașterea căreia bibliografia va sluji în mod nemijlocit.

2. Toate adausurile din partea finală a lucrării au fost trecute la locul cuvenit, respectînd ordinea cronologică și tematică a lucrărilor, pe localități și monumente.

3. S-au îndreptat, de asemenea, numeroasele erori strecurate în textul lucrării și s-a dat lucrării mai multă unitate grafică.

4. Toate titlurile periodicelor folosite de mai multe ori în cursul lucrării au fost abreviate la maximum, obținîndu-se astfel o mare economie de spațiu.

În afară de aceasta, *s-au adăugat circa 600 de pagini*, după cum urmează:

1. Știri privind istoricul localităților: data apariției în documente, numeroase indicații de documente — publicate și inedite — privind: mersul proprietății, vânzări, arendări¹, hotărnicii, evenimente de seamă etc., care nu figurau în prima formă a lucrării. *Aceste date și cele din lucrările mai vechi indicate în bibliografie vor constitui baza de plecare pentru alcătuirea unor monografii cît mai complete ale orașelor și satelor noastre.*

2. S-au adăugat numeroasele lucrări apărute în anii 1966—1968, diverse alte lucrări omise în prima formă a bibliografiei și știrile foarte bogate din documentele achiziționate în ultimii ani de Acad. R.S. România și Arhivele Statului București, aducînd astfel la zi informația rămasă la anii 1964—1965.

3. S-a dezvoltat istoricul și prezentarea monumentelor mai de seamă, subliniindu-se importanța acestora din punct de vedere al arhitecturii, picturii, evenimentelor culturale și de altă natură. *Bibliografia a devenit astfel un repertoriu al monumentelor feudale și o călăuză practică pentru pături cît mai largi de vizitatori ai acestora, care pot găsi aci datele esențiale despre monumente.*

4. S-a adăugat bibliografia localităților și monumentelor feudale din Dobrogea, care au fost intercalate la literele respective^{1 bis}.

5. La sfîrșitul lucrării, s-a adăugat un indice cronologic al principalelor monumente de arhitectură și, separat, al crucilor sau troițelor, precum și un indice al ctitorilor amintiți în lucrare. Acești indici vor ușura mult folosirea lucrării îndeosebi pentru cercetătorii care vor să studieze arhitectura unei anumite epoci sau ctitoriile unei anumite personalități (de pildă, Matei Basarab, Constantin Brîncoveanu etc.) sau ale unei familii.

Astfel alcătuită, lucrarea permite și încheierea unor aprecieri generale asupra stadiului de cunoaștere a diferitelor localități și monumente feudale. Din ea rezultă astfel că despre unele localități și monumente — este adevărat avînd o importanță deosebită — s-a scris foarte mult (a se vedea îndeosebi Cîmpulung, Curtea de Argeș, Tîrgoviște etc.), în timp ce despre sute de monumente feudale nu s-a scris aproape nimic pînă în prezent, deși material documentar există. Despre numeroase monumente de arhitectură bisericească (bisericele din: Baba Ana, Calotești, Cornetu, Gănești, Nehoiașu, Palanga

etc.) singurele știri cunoscute pînă acum sînt cele, foarte sumare, furnizate de anuarele bisericești.

Cu privire la *metoda de lucru folosită la alcătuirea acestei bibliografii*, menționăm următoarele:

Titlurile lucrărilor indicate au fost grupate pe localități și monumente în ordine cronologică, începînd cu cele mai vechi și terminînd cu cele mai recente, mai întîi izvoarele (documente, inscripții, însemnări, cronici, relații de călătorie, catagrafii, iconografie), apoi studiile.

La monumentele mai de seamă, care au constituit obiectul a numeroase lucrări și studii, am căutat să grupăm aceste lucrări tematic (documente, inscripții, iconografie, studii privind arhitectura, pictura, obiectele de cult etc.), aceasta pentru ca bibliografia să poată fi folosită cu mai multă ușurință.

La fiecare din lucrările pe care le-am parcurs am adăugat în paranteze drepte și cîteva cuvinte despre cuprinsul lor, insistînd asupra acelor mai importante.

Pentru localități (sate și orașe) s-au indicat lucrările cunoscute privind istoricul localității respective, începînd cu prima mențiune în documente. Știrile din lucrările tipărite au fost întregite cu numeroase altele aflate în documentele din Biblioteca Acad. R.S. România și la Arhivele Statului București, cele mai multe dintre ele inedite și nefolosite încă.

Am folosit în bibliografie ca unitate satul, nu comuna, deoarece acesta a fost cca mai veche înjghebare socială (numele său derivînd de la latinul *fossatum*) și forma istorică de dezvoltare a așezărilor omenești din țările române, fiecare sat avîndu-și biserica sau bisericile sale. În plus, fiecare comună actuală fiind alcătuită din mai multe sate, ar fi însemnat să facem numeroase trimiteri de la numele acestor sate la acela al comunei căreia îi sînt subordonate.

O dificultate deosebită au constituit-o satele și comunele cu același nume, existente fie în județe apropiate, fie chiar în același județ, ceea ce face foarte dificilă separarea lor. Astfel, sînt cîte două sate:

1. Albești în jud. Argeș	10. Izvoarele în jud. Teleorman
2. Boldești în jud. Prahova	11. Izvoru în jud. Argeș
3. Curtișoara în jud. Olt	12. Petrești în jud. Dîmbovița
4. Dăești în jud. Vîlcea	13. Poienari în jud. Argeș
5. Dărăști în jud. Ilfov	14. Siliștea în jud. Teleorman
6. Drăgănești în jud. Teleorman	15. Slobozia în jud. Ilfov
7. Gostavăț în jud. Olt	16. Slobozia în jud. Argeș
8. Grădiștea în jud. Ilfov	17. Stoienești în jud. Ilfov.
9. Izvoarele în jud. Ilfov	18. Suseni în jud. Argeș etc,

pe lângă numeroase altele cu același nume aflate în județe apropiate (Albești în Dolj, Olt, Argeș și Teleorman, Dragomirești în Ilfov și Dîmbovița, Izvoarele în Mehedinți, Dolj, Olt Teleorman și Ilfov, Salcia în Dolj și Mehedinți, Seaca în Dolj, Olt și Teleorman etc.).

Întrucît unele din satele cu același nume aflate în același județ au aparținut în trecut unor județe desființate, pentru a le putea identifica mai ușor am menționat și vechiul județ din care au făcut parte: de pildă, Albești, jud. Argeș (fost Muscel). Este posibil ca, dată fiind mulțimea satelor cu același nume, să fi comis și unele mici erori (asupra cărora prevenim de la început pe cititori), trecînd unele date de la un sat cu același nume la altul dintr-un județ apropiat.

O dificultate de aciași natură au constituit-o numeroasele schimbări ale numirilor localităților, făcute fie în decursul secolclor, fie, mai ales, în anii noștri. Întrucît numirile localităților au avut pentru poporul nostru o

anumită semnificație istorică,² am păstrat forma veche sub care sînt cunoscute satele în documente, făcînd trimitere la aceasta de la forma nouă (în cazul în care aceasta s-a schimbat)³.

În măsura posibilităților avute, am căutat să indicăm și explicația (etimologia) numirilor acestor localități, făcînd trimiteri la lucrările de toponimie cunoscute. Pentru a nu încărea prea mult bibliografia, nu am făcut asemenea trimiteri la cîteva lucrări generale, deosebit de importante, care cuprind numeroase explicații de numiri de localități, explicații ce pot fi găsite cu ușurință prin utilizarea indicelui final; este vorba, în primul rînd, de N. Drăganu, *Românii în veacurile IX—XIV pe baza toponimiei și onomastice*, Buc., 1933 și acad. Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, Buc., 1963.

Satele dispărute le-am trecut în bibliografie numai în cazul în care despre ele s-au publicat diverse documente sau studii sau dacă pe cuprinsul lor documentele menționează diverse monumente; pentru celelalte a se vedea indicele colecției *Documente privind istoria României*, scria B. Menționăm că a fost utilizat acest indice în lucrare la precizarea datei cînd apar în documente localitățile din Țara Românească.

La orașe, îndeosebi la acelea care au un trecut istoric multiseclar, bibliografia fiind foarte bogată, am separat lucrările generale privind orașul propriu-zis de cele referitoare la monumentele sale, pe care le-am așezat în ordine alfabetică, mai întîi cele civile (curți domnești, case boierești⁴, hanuri⁵, școli⁶, spitale, diverse alte monumente), apoi cele religioase (biserici, schituri, troițe sau cruci). La numele mănăstirilor și schiturilor din orașe am făcut trimitere la orașul unde se află (de pildă, schitul Clocociov, vezi Slatina).

Astfel orînduite, alfabetic și pe localități, monumentele pot fi găsite cu multă ușurință, căutîndu-le la numele localității unde se află. Fac excepție cetățile, schiturile și mănăstirile din sate, care au fost trecute la numele sub care sînt cunoscute, nu la satul unde se află, aceasta pentru a nu încărea lucrarea cu cîteva sute de trimiteri. Dacă, de pildă, pe cineva îl interesează m-reă Bistrița o va căuta la acest nume, nu la satul Costești, unde se află.

Construcțiile și troițele cărora li s-a conferit calitatea de monument de arhitectură sau de monument istoric au fost marcate cu litera M, fiind trecute, separat, și în indicele de monumente.

La fiecare monument am indicat — în măsura posibilităților — și datele construirii, reconstruirii, refacerilor, zugrăvirii⁷ etc. La numeroase monumente am indicat în cele circa 2000 de note și documentele care ajută la datarea lor. Aceste date sînt îmbogățite cu trimiteri la cîteva mii de catagrafii și documente existente la Arhivele Statului București și la Acad. R.S. România (cele mai multe inedite), referitoare la situația monumentelor în diferite epoci, reparații și refaceri etc. Pentru cîteva sute din monumentele cuprinse în această lucrare informația din documentele indicate în note și nepublicate încă este, pînă acum, singura cunoscută.

De la început trebuie să atragem atenția că cele mai multe titluri din bibliografia noastră (circa 90%) se referă la monumentele religioase, aceasta datorită nu numai numărului lor foarte mare în timpul evului mediu⁸, dar și faptului că despre ele s-a scris incomparabil mai mult de cît despre cele civile, care au fost foarte puțin studiate și îngrijite în trecut⁹. În plus, acestea din urmă nu s-a păstrat în aceeași proporție cu cele religioase.

Pentru alcătuirea acestui repertoriu bibliografic, au fost parcurse în decurs de mulți ani numeroase periodice și monografii diverse. Sperăm să nu fi omis prea multe din cele care dau știri despre localitățile și monumentele feudale.

Cu privire la *periodicele cercetate*, menționez că am avut în vedere în primul rînd pe acelea despre care știam că oferă informații de istorie, istoria artei și istoria bisericii, precum și de istorie locală. Nu am putut face despuierea exhaustivă a tuturor acestor periodice, avînd în vedere numărul lor foarte mare ¹⁰. Cele mai multe din aceste periodice însă, cînd vorbesc de monumente, nu fac altceva decît să reproducă știri din dicționarele geografice sau din diverse alte lucrări cunoscute.

În afară de lucrările tipărite, am folosit și am dat indicații bibliografice pentru foarte mult *material documentar inedit sau aflat în manuscris*. Astfel, am făcut trimiteri la manuscrisele de inscripții și descrieri de monumente ale maiorului Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, 730, 739), ale lui Grigore Tecilescu (Acad. R.S. România, ms. 5142 și 5143), Ghcnadie Enăceanu (Acad. R.S. România, ms. A 545, fost ms. 2409), catagrafia episcopiei Rîmnic (Arh. St. Buc., ms., 394), la cele opt volume din 1871—1873 cu răspunsurile despre locurile istorice, tradițiile istorice și antichitățile din țară (Acad. R.S. România, ms. rom. 223—230) etc.

Mai pot fi folosite apoi și o serie de alte catagrafii și manuscrise aflate la Arh. St. Buc. sau Acad. R.S. România:

Catagrafii : ¹¹

— Catagrafiile schiturilor mitropoliei (Acad. R.S. România, ms. 657, 616, 617 și 618 și Arh. St. Buc., A. N., CLXVIII/11);

— Catagrafia mitropoliei Ungrovlahiei la 1810 (Acad. R.S. România, ms. 626). Pentru jud. Ilfov, a fost publicată de diaconul N. M. Popescu, pentru jud. Dîmbovița de preotul Al. Popescu-Runcu, iar pentru jud. Muscel și Vlașca sînt două lucrări de licență la Inst. teologic din București, semnate de I. Popa și, respectiv, C. Coman.

— Catagrafii din anul 1834 ale județelor din Oltenia (Arh. St. Buc., ms. 379—394) etc.

Diverse ;

— Liste de biserici din orașe din (1833) (Acad. R. S. România, CDXCI/18—20);

— Bisericile construite din nou la sate și orașe (Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericesti, dos. 205/1834);

— Construcții și reparații de schituri și biserici din Eparhia Buzău (ibidem, Min. Instr., dos 1760/1845);

— Despre schiturile transformate în biserici de mir (Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1241—1242/1863);

— Statistica mănăstirilor chinovii (ibidem, dos. 1514/1864 și Arh. St. Buc., A.N., MMDCCCXXXIX/12);

— Listă de biserici din 1865 (Acad. R.S. România, ms. rom. 324 — V. A. Urechia);

— Dosare privind adunarea de știri istorice de pe tablouri și din pomelnicele bisericilor (Arh. St. Buc., Min., Instr., dos. 1533—1534/1864);

— Tablou istoric de biserici și mănăstirile din jud. Olt (Acad. R. S. România ms. rom. 221, f. 102—145) etc.

Menționez, în sfîrșit, că mai pot fi consultate și unele *lucrări de licență aflate în manuscris la Institutul Teologic din București* privind grupuri regionale de monumente (pe cele referitoare la cîte un monument le-am indicat la locul respectiv). Dintre acestea notăm:

- Abramescu Virgil, *Bisericile de pe valea râului Șuța (Dîmbovița) pînă la șoseaua națională București-Tîrgoviște*, 1932;
- Bojogescu I., *Bisericile de pe malurile Argeșului începînd de la Gostinari pînă la Budești și de la Mironași (Coiani) pînă la Crivăț*, 1932 (ms. 508);
- Brăilă I., *Pisanii și însemnări de la 30 de biserici din jud. Vlașca, de pe văile râurilor Cîlniștea și Neajlovul*, 1932 (ms. 606);
- Buzatu G., *Biserici de pe Valea Topolnicei*, 1932 (ms. 565);
- Niculescu G., *Bisericile de pe Burnasul Vlăsiei*, 1935;
- Panaitescu I. G., *Istoricul bisericilor de pe valea Dîmboviței de la Gemenea la Ungureni*, 1937 (ms. 1260);
- Popescu-Săcel I. Gh., *Biserici de pe Valea Blahniței, jud. Gorj*, 1932 (ms. 548);
- Radu Gh. Ion, *Bisericile din jurul Floreștilor și Stoenăștilor*, 1932;
- Sandu Tudor, *Biserici de pe valea Slănicului-Buzău*, 1934;
- Stănescu M., *Bisericile din jud. Olt*, 1935, (ms. 723).

Cele cîteva hărți publicate le-am folosit numai în măsura în care textul lor aduce știri despre unele monumente mai puțin cunoscute din alte izvoare sau despre starea monumentelor la data întocmirii hărților.

Atrag atenția asupra faptului că la Arhivele Statului din București și la Acad. R.S. România, secția Hărți, există sute de hărți și planuri ale moșiilor din Țara Românească, alcătuite îndeosebi în secolul trecut (pentru Arhive a se vedea registrele inventar nr. 491—495, unde planurile sînt înregistrate pe județe, în ordine alfabetică).

Am indicat în bibliografie și *fotografiile, desenele, gravurile vechi ale monumentelor*—multe din ele dispărute—care redau imaginea acestora în diferite epoci¹²

Titlurile lucrărilor mai mari, referitoare la mai multe monumente, le-am prescurtat după cum urmează, indicînd la fiecare monument paginile ce -i sînt dedicate:

1. *Album moldo-valaque = Album moldo-valaque ou quide politique et pittoresque à travers les principautés du Danube* (revista „L'illustration”, f. dată, 24 p.)
2. Alexandrescu Gr., *Memorial de călătorie = Alexandrescu Gr., Memorial de călătorie. (Mănăstirile de peste Olt)*, Buc., [f.a.], Biblioteca pentru toți
3. Antonescu P., *Arhitectura religioasă = Antonescu P., Arhitectura religioasă la români. Cele mai vechi biserici*, partea I, Buc., (f.a.).
4. Antonescu P., *Meșteri și arhitecți = Antonescu P., Meșteri și arhitecți români în trecut, discurs de recepție la Acad. Rom.*, Buc., 1947.
5. Antoniu, *Album = Antoniu Alex., Album general al României*, partea I-a, Drezda-Buc., 1901, 300 planșe; partea II-a, Buc. 1904.
6. *Anuar 1909 = Administrațiunea Cassei Bisericii, Anuar 1909*, Buc., 1909, 482 p.
7. *Arta feudală = Scurtă istorie a artelor plastice în R.P.R. I Arta românească în epoca feudală*, Buc., 1957, 306 p.
8. Bălan, *Numiri de localități = Bălan Iosif, Numiri de localități*, Caransebeș, 1898.
9. Balș G., *Arhitectura Sf. Munte = Balș G., Notiță despre arhitectura Sf. Munte*, Buc., 1913, 49 p. (din BCMI, 1913).
10. Balș G., *Biserici din Serbia = Balș G., O vizită la cîteva biserici din Serbia*, Buc., 1911, 44 p.
11. Balș G., *Influences armeniennes = Balș G., Influences armeniennes et georgiennes sur l'architecture roumaine*, Buc., 1931, 19 p. + 71 fig. (recenzia lui N. Iorga, „Rev. hist. du sud-est européen”, VIII, 1931, p. 240—241).

12. Balș G., *Influence serbe* = Balș G., *Influence du plan serbe sur le plan des églises roumaines*, în *l'Art byzantin chez les Slaves. Les Balkans*, Paris, 1930, p. 277—294.

13. Bauer = B<awr>, *Mémoires historiques et géographiques sur la Valachie*, Frankfurt — Leipzig, 1778; pentru localitățile din -Oltenia vezi și Karadja Const I., *Oltenia după Memoriile generalului von Bauer*, 1778 („Arh. Olt”, III, 1924, p. 225—233, 302—311, 410—420, 504—512).

14. Bengesco, *Memorandum* = Bengesco Gregoire, *Memorandum sur les Églises, les monastères, les biens conventuels et spécialement sur les monastères dédiés de la Principauté de Valachie*, Buc., 1858 <cuprinde și doc.>

15. Bezviconi, *Călători ruși* = Bezviconi G., *Călători ruși în Moldova și Muntenia*, Buc., 1944.

16. Bilciurescu, *Ghidul* = Bilciurescu Șt., *Ghidul Bucureștilor și împrejurimile lui. Cu mici notițe istorice*, Buc., 1897, 205 p.+1 pl.

17. Bilciurescu, *Mănăstirile* = Bilciurescu Șt., *Mănăstirile și bisericile din România, cu mici notițe istorice și gravuri*, Buc., 1890, 260 p. + IV+1 f.

18. *Biserici cu averi proprii* = *Administrația Casei Bisericii. Biserici cu averi proprii*, vol. II și III, Buc., 1910 și 1915.

19. Bobulescu, *Lăutari* = Bobulescu C., *Lăutari și hori în pictura bisericilor noastre*, Buc., 1940, 80 p.

20. Bobulescu, *Zugravi* = Bobulescu C., *Vieți de zugravi*, Buc., 1940.

21. Bodogae T., *Sf. munte Athos* = Bodogae T., *Ajutoarele românești la mănăstirile din Sf. munte Athos*, Sibiu, 1941 (recenzie în „Revue hist. du Sud -est européen”, 1942, p. 641—642);

22. Bogdan I., *Relațiile* = Bogdan I., *Documente privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul și cu Țara Ungurească în sec. XV și XVI*, Buc., 1905.

23. Boldescu I., *Județul Vlașca* = Boldescu I., *Studiu istoric și economic asupra jud. Vlașca*, Giurgiu, 1900, 238 p.

24. Bolliac, *Monastirile Brancovenesci* = Bolliac C., *Monastirile din România (Monastirile zise Brancovenesci)*, Buc., 1863, 250 p.

25. Bolliac, *Monastirile din România* = Bolliac C., *Monastirile din România (Monastirile închinat)*, Buc., 1862, 660 p.

26. Bouquet, *Album valaque* = Bouquet Michel, *Album valaque, Vues et costumes pittoresques de la Valachie dessinés d'après nature par...*, Paris, 1843.

27. Brătulescu, *Călimănești* = Brătulescu V., *Călimăneștii și monumentele istorice din împrejurimi*, ed. a III-a, Buc., <f.a.>, 64 p. + 1 h. (Prezentare ed. I, N. Iorga, în BCMI, 1933, p. 140).

28. Brătulescu, *Ilfov* = Brătulescu V. și R. Ilie, *Mănăstiri și biserici din Ilfov*, Buc., 1935, 80 p. + 1 h. (Recenzia lui N. Iorga, „Rev. ist.”, 1935, p. 142; observațiile lui I.C. Filitti, „Arh. Olt.”, XIV, 1935, p. 504—507).

29. Brătulescu, *Miniaturi și manuscrise* = Brătulescu V., *Miniaturi și manuscrise din Muzeul de artă religioasă*, Buc., 1939, 168 p. + 71 pl.

30. Brezoianu I., *Mănăstirile zise închinat* = Brezoianu I., *Mănăstirile zise închinat și Kălugării străini*, Buc., 1861.

31. Brun Jules, *L'art religieux* = Brun Jules, *L'art religieux au Musée de Bucarest*, Buc., 1902, VIII + 77 p.

32. Bulat, *Contribuțiuni documentare* = Bulat T. G., *Contribuțiuni documentare la istoria Olteniei secolul XVI, XVII și XVIII*, Rm. Vlcea, 1925, IV + 143 p.

33. Buzescu, *Reconstituiri* = Buzescu G. S., Colonel, *Reconstituiri istorice privind neamul Buzeștilor din veacul XV până în veacul XVIII, după*

documente, hrisoave, note și acte asupra acestui neam, Sibiu, partea I-a, 1933, 63 p., partea II-a, 1936, 116 p. + 2 pl. (recenzia lui I. Ionașcu, „Arh. Olt ”, XV, 1936, p. 223—228).

34. *Călători străini = Călători străini despre țările române*, vol. I, Buc. 1968

35. *Catalogul Expoziției = Catalogul expoziției de argintării, broderii și țesături din Țara Românească, secolele XVI—XVIII* <1957>, 35 p. + 73 planșe.

36. Cegăneanu S., *Obiecte bisericești* = Cegăneanu S., *Obiecte bisericești studiate și descrise de ...*, Buc., 1911 (Prezentarea lui N. Iorga, „Neamul românesc literar”, 1911, p. 657—661).

37. Constantinescu N. A., *Albumul* = Constantinescu N. A., *Albumul istoriei românilor, cu lămuriri pe scurt asupra evenimentelor însemnate*, Buc. 1927, 93 pl.

38. Constantinescu N. A., *Monumente buzoene* = Constantinescu N. A., *Acte și monumente buzoene*, partea I, Buc., 1941, VI + 60 p. (din „Ingerul”, 1941 nr. 5—6, p. 367—392).

39. Constantinescu-Iași P., *Bizantinismul* = Constantinescu-Iași P., *Bizantinismul în România*, Iași, 1924 (din „Conv. lit.”, LVI, 1924, p. 547—576, 743—758, 929—951).

40. Constantinescu-Iași P., *Narthexul* = Constantinescu-Iași P., *Narthexul în artele bizantine sud-slave și române*, Iași, 1926, 289 p.

41. Crețeanu, *Biserici de lemn* = Crețeanu Radu, *Bisericile de lemn din Muntenia*, Buc., 1968 [cuprinde date importante îndeosebi pentru datarea acestora].

42. *Cronica Ghiculeștilor = Cronica Ghiculeștilor. Istoria Moldovei între anii 1695 și 1754*, ed. N. Camariano și A. Gioran, Buc., 1965.

43. *Cronologia tabelară* = Cantacuzino Constantin, *Cronologia tabelară*, la N. Iorga, *Operele lui Constantin Cantacuzino*, Buc., 1901.

44. Davidescu M., *Monumente istorice* = Davidescu M., *Monumente istorice din Oltenia*, Buc., 1964.

45. Del Chiaro, *Revoluțiile Valahiei* = Del Chiaro, Fiorentino Anton Maria, *Revoluțiile Valahiei*, Iași, 1929 (trad. S. Cris-Cristian).

46. Demidov, *O călătorie* = Demidov D. Anatol, *O călătorie în Principatele române*, Buc. <f.a.> (Bibl. pentru toți), 131 p.

47. Diaconescu I., *Materiale documentare* = Diaconescu G. Ilie, *proct, Materiale documentare istorice la monumentele feudale bisericești din raionul Găiești*, reg. Argeș („Glasul Bisericii”, 1965, nr. 3—4, 5—6).

48. *Dict. Rom. = Marele dicționar geografic al României*, 5 vol., Buc., 1898—1902¹³.

49. Didicescu, *Biserici din Brăila* = Didicescu Ilie, *Biserici din orașul și județul Brăila*, Brăila, 1906.

50. Dobrescu N., *Istoria bisericii din Oltenia = Dobrescu N., Istoria bisericii române din Oltenia, în timpul ocupațiunii austriace (1716—1739), cu 220 acte și fragmente inedite culese din arhivele din Viena*, Buc., 1906, 385 p.

51. Dobrescu N., *Istoria bisericii sec. XV* = Dobrescu N., *Din istoria bisericii române secolul al XV-lea*, Studiu istoric, Buc., 1910, 178 p.

52. *Documente = Documente privind istoria României*, B. Țara Românească, sec. XIV—XVII.

53. *Documente agrare = Documente privind relațiile agrare în veacul al XVIII-lea*, vol. I, Țara Românească, Buc., 1961, 959 p.

54. Donat, *Fundațiile* = Donat I., *Fundațiile religioase ale Olteniei*, partea I-a, *Mănăstiri și schituri*, Craiova, 1937, 96 p. (din „Arh. Olt.”, XVI, 1937); Recenzii: N. Iorga, „Rev. ist.”, XXIII, 1937 p. 290—297;

C. Grecescu, „Rev. ist. rom.”, VII, 1937, p. 191—194; Popescu-Cilienii, „Renașterea”, XVI, 1937, p. 175—177 etc.).

55. Drăghiceanu, C. *Brîncoveanu* = Drăghiceanu V., *In amintirea lui Constantin Brîncoveanu, 1714—1914. Lăcașurile voevodului, Ochire arheologică de ...*, Buc., 1914, 112 p.

56. Drăghiceanu, *Călăuza* = Drăghiceanu V., *Călăuza monumentelor istorice din jud. Dîmbovița*, Tîrgoviște, 1907, 34 p.

57. Drăghiceanu, *Catalogul* = Drăghiceanu V., *Catalogul colecțiilor Comisiunii Monumentelor istorice*, Buc., 1912, XXI + 182 p. + XXXII pl.

58. Drăghiceanu, *Dîmbovița* = Drăghiceanu V., *Monumentele istorice din jud. Dîmbovița*, Buc., 1912, 35 p. (din „Almanahul jud. Dîmbovița” pe 1912).

59. Drăghiceanu, *Palatele domnești* = Drăghiceanu V., *Palatele noastre domnești*, Buc., 1913.

60. Dumitrescu, *Istoricul* = Dumitrescu M., *Istoricul a 40 de biserici din România*, 4 vol., Buc., vol. I, 1890, vol. II, 1902, vol. III, 1907, vol. IV, 1915.

61. Enăcescu E., *Pe urmele strămoșilor* = Enăcescu Efrem, *Pe urmele strămoșilor*, Buc., 1938 <conține date sumare despre m-rile din Țara Românească și cîteva inscripții>.

62. *Episcopia Rîmniceului* = *Sfînta episcopie a eparhiei Rîmniceului Noul Severin în trecut și acum*, Buc., 1906, CXXXIV + 694 p.

63. Filitti, *Arhiva Cantacuzino* = Filitti C. I., *Arhiva Gheorghe Grigore Cantacuzino*, Buc., 1919.

64. Filitti, *Ctitori* = Filitti C. I., *Biserici și ctitori*, Buc. 1932, 48 p. (din „Bis. Ort. Rom.”, L, 1932).

65. Filitti, *Familia Slătineanu* = Filitti C. I., *Regeste de documente. I. Familia Slătineanu, 1712—1862*, Buc., 1938, 30 p.

66. Filitti, *Inventarul* = Filitti C. I., *Inventarul episcopiei de Buzău, metoacelor sale și bisericii Sf. Dumitru din București la 1819 și 1825*, Buc., 1935, 39 p. (din „Bis. Ort. Rom.”, LIII, 1935, nr. 1—2)

67. Fotino = Fotino D., *Istoria generală a Daciei, sau a Transilvaniei, Țerei Muntenesci și a Moldovei*, trad. de G. Gion, 3 vol., Buc., 1859.

68. Furtună D., *Chesarie episcopul Buzăului* = Furtună D., *Chesarie episcopul Buzăului. Viața și meritele sale*, Buc., 1913, 57 p.

69. Gălășescu, *Eforia* = Gălășescu Al. G., *Eforia spitalelor civile din București*, Buc., 1899, 960 p.

70. *Genealogia Cantacuzinilor* = *Genealogia Cantacuzinilor*, ed. N. Iorga, Buc., 1902.

71. Ghenadie, *Albumul episcopiei Rîmnic* = Ep. Ghenadie al Rîmniceului *Album de monumente istorico-religioase române, lucrat de ...*, Buc., 1891.

72. Ghenadie, *Iconografia* = Ep. Ghenadie al Rîmniceului, *Iconografia. Arta de a zugrăvi templele și icoanele bisericesti*, Buc., 1891, 270 p. Vezi și V. Brătulescu, *Zugravul cîntăreț Gheorghe-Gherontie* („Mitr. Olt.”, 1962, nr. 1—2, p. 27—39).

73. Ghenadie, *O vizită canonică* = Ep. Ghenadie al Rîmniceului, *O vizită canonică în anul mîntuirii una mie opt sute opt zeci și nouă sau XVIII zile din viața mea pastorală*, Buc., 103 p. <deși conține multe predici, arc și unele știri despre bisericile vizitate și inscripții>.

74. Ghenadie, *Vizite canonice* = Ep. Ghenadie al Rîmniceului, *Vizite canonice însoțite de note istorico-arheologice, anii 1890—1891*, Buc., 1892, VIII + 246 + VI p.

75. Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* = Ghika-Budești N., *L'ancienne architecture religieuse de la Valachie* (BCMI, 1942).

76. Ghika-Budești, *Evoluția* = Ghika-Budești N., *Evoluția arhitecturii în Muntenia*, partea I—IV, Vălenii de Munte, 1927—1936 (BCMI, 1927, 1930, 1932 și 1936). (Recenzii: N. Iorga, „Revue historique de Sud-Est Européen” VIII, 1931, p. 53, 239—240).

77. Gibescu, *Istoricul mitropoliei Ungrovlahiei* = Gibescu I., *Istoricul mitropoliei Ungrovlahiei și mitropoliei Țării Muntenesti*, Buc., 1907 <conține inscripții de la câteva m-ri și schituri>.

78. Gîrboviceanu, *Șapte biserici* = Gîrboviceanu P., *Șapte biserici cu averea lor proprie*, Buc., 1904, 251 p.

79. Giurescu C., *Material* = Giurescu C., *Material pentru istoria Olteniei supt austriaci*, 3 vol. + indice, Buc., 1913—1947.

80. Giurescu C. C., *Harta stolnicului Cantacuzino* = Giurescu C. C., *Harta stolnicului Constantin Cantacuzino. O descriere a Munteniei la 1700*, Buc., 1943 (din „Rev. ist. rom.”, XII 1943, fasc., I, p. 1—28 + 1 hartă).

81. Giurescu C. C., *Principatele române* = Giurescu C. C., *Principatele române la începutul secolului XIX. Constatări istorice, economice și statistice pe temeiul hărții ruse din 1835*, Buc., 1957, 318 p.

82. Golescu M., *Motive de animale* = Golescu M., *Motive de animale în sculptura decorativă și semnificația lor simbolică în arta religioasă* (BCMI, 1943, p. 36—48).

83. Greceanu, *Genealogiile* = Greceanu Șt. D., *Genealogiile documentate ale familiilor boeresti*, 2 vol., Buc., 1913—1916.

84. Greceanu, *Viața lui Brîncoveanu* = *Viața lui Constantin vodă Brîncoveanu de Radu vel logofăt Grecianu, cu note și anexe, publicată de Șt. D. Grecianu*, Buc., 1906, 386 p.

85. Grigore Ep., *Dare de seamă* = Grigore, episcopul Argeșului, *Dare de seamă. Situația eparhiei observată în vizitele canonice din anii 1936, 1937 și 1938*, Pitești, <f.a.>, 41 p.

86. Grigore E., *Episcopia Argeș* = Grigore episcopul, *Episcopia Argeșului. Glas pentru înzestrarea ei*, Pitești, 1937, 53 p.

87. Hașdeu, *Istoria critică* = Hașdeu B. P., *Istoria critică a românilor*, I, Buc., 1875.

88. *Indice cronologic nr. 1* = Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 1*, Mitr. Țării Rom., Buc., 1958, 2 vol.^{18 bis}

89. *Indice cronologic nr. 2* = Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 2*, Episcopia Argeș, Buc., 1959.

90. *Indice cronologic nr. 3* = Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 3*, Episcopia Buzău, Buc.

91. *Indice cronologic nr. 4* = Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 4*, Episcopia Rîmnicului, Noului Severin, Buc., 1954.

92. *Indice cronologic nr. 5* = Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 5*, M-rile Sf. Apostoli, Arnota, Băbeni, Baia de Aramă, Buc., 1951.

93. *Indice cronologic nr. 6* = Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 6*, M-rile Bistrița și Banu, Buc., 1948.

94. *Indice cronologic nr. 7* = Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 7*, M-rile: Brîncoveni, Brebu, Bucovăț, Buliga și Butoiu, Buc., 1949.

95. *Indice cronologic nr. 8* = Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 8*, M-rile Căldărușani și Căluu, Buc., 1953.

96. *Indice cronologic nr. 9* = Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 9*, M-rile: C. Lung, Căscioarele, Cernica, Cetățuia, Cheia, Ciocanul, Ciolanul, Giorogîrla, Clocociov, Buc.,

97. *Indice cronologic nr. 10* = *Arh. St. Buc., Indice cronologic nr. 10. M-rile : Comana, Cornet, Cotmeana, Cotroceni, Buc., 1954.*
98. *Indice cronologic nr. 11* = *Arh. St. Buc., Indice cronologic nr. 11. M-rile : Cozia, Crasna, Dălhăuși, Dealu, Dedulești, D. Lemn, Sf. Ecaterina, Fedeleșciori, Buc., 1947.*
99. *Indice cronologic nr. 12* = *Arh. St. Buc., Indice cronologic nr. 12. M-rile : Găvanul, Sf. Gheorghe-Buzău, Sf. Gheorghe Nou-Buc., Ghighiu, Glavacioc, Golgota, Buc., 1953.*
100. *Indice cronologic nr. 13* = *Arh. St. Buc., Indice cronologic nr. 13. M-rile : Govora, Gruiu, Hagi Dina și Hotărani, Buc., 1958.*
101. *Indice cronologic nr. 14* = *Arh. St. Buc., Indice cronologic nr. 14. M-rile : Hurezi, Iordăchianu, Sf. Ioan — Buc., Buc., 1951.*
102. *Indice cronologic nr. 15* = *Arh. St. Buc., Indice cronologic nr. 15. M-rile : Sf. Ioan — Focșani, Jghiabu, Jitia și Roaba, Măgureanu — Buc., Mamu, Mărcuța, Mărgineni, Buc., 1958.*
103. *Indice cronologic nr. 16* = *Arh. St. Buc., Indice cronologic nr. 16. M-rile : Mihai Vodă, Mislea, Motru, Nămăești, Nifon, Nucetu, Buc., 1949.*
104. *Indice cronologic nr. 17* = *Arh. St. Buc., Indice cronologic nr. 17. M-rile : Pantelimon, Pasărea, Plătărești, Plumbuita, Poiana Mărului, Polovragi, Predeal, Buc., 1950.*
105. *Indice cronologic nr. 18* = *Arh. St. Buc., Indice cronologic nr. 18. M-rea Radu Vodă, Buc., 1948.*
106. *Indice cronologic nr. 19* = *Arh. St. Buc., Indice cronologic nr. 19. M-rile : Rm. Sărat, Rîncăcirov, Răzvan, Rătești, Recea, Rogoz, Sadova, Sărin-dar, Sf. Sava — București și Seaca — Mușetești, Buc., 1951.*
107. *Indice cronologic nr. 20* = *Arh. St. Buc., Indice cronologic nr. 20. M-rile : Slobozia lui Enache și Apostolachi, Snagov, Spirea din Deal, Sf. Spiridon Nou și Sf. Spiridon Vechi, Buc., 1954.*
108. *Indice cronologic nr. 21* = *Arh. St. Buc., Indice cronologic nr. 21. M-rile : Stavropoleos, Strehaia, Surpatele, Suzana, Tîrgșor, Țigănești, Buc., 1955..*
109. *Indice cronologic nnr. 22* = *Arh. St. Buc., Indice cronologic nr. 22. M-rile Tismana și Trivalea, Buc., 1951.*
110. *Indice cronologic nr. 23* = *Arh. St. Buc., Indice cronologic nr. 23. M-rile : Văcărești, Valea, Vieroș, Vișorîta, Zamfira, Zlătari, Buc., 1952.*
111. *Inscripții București* = *Inscripțiile medievale ale României, vol. I. Orașul București (sec. XIV—XVIII), Buc., 1965.*
112. Ionașcu, *Biserici Olt* = Ionașcu I., *Biserici, chipuri și documente din Olt*, I, Craiova, 1934, VII + 272 p. (Recenzii: N. Iorga, *O explorare arheologică și istorică a jud. Olt*, în BCMI, 1933, p. 121—123; I. C. Filitti, *O serioasă contribuție istorică privitoare la jud. Olt*, în „Arh. Olt”, 1934 p. 495; răspunsul lui I. Ionașcu, în „Arh. Olt”, 1935, p. 171—176).
113. Ionașcu, *Catagrafia Argeș* = Ionașcu I., *Catagrafia eparhiei Argeș la 1824, cu prefață, indice și o hartă*, Buc., 1942, XVI + 115 p. + 1 hartă (Recenzii în „Rev. ist. rom.”, 1943, p. 128—129).
114. Ionașcu, *Schitul Grăjdana* — Ionașcu I., *Un fost metoh al Pantelimonului. Schitul Grăjdana (Buzău). Cu documente și regeste mai ales din arhiva Eforiei Spitalelor civile, Buzău*, 1936, LIV + 147 p. + 1 tab. [conține multe știri despre schiturile din jud. Buzău].
115. Ionescu D., *Schituri și biserici* = Ionescu Dominic, *Schituri și biserici de sat*, Buc., 1931, 128 p. [mănăstiri și biserici din reg. Argeș—Vâlcea] (Recenzii: „Bis. Ort. Rom.” XLIX, 1931, p. 88; „Raze de lumină”, II, 1930, nr. 5 p. 373—374).

116. Ionescu Gr., *Arhitectura populară* = Ionescu Grigore, *Arhitectura populară românească*, Buc., 1957, 245 p. + pl.

117. Ionescu Gr., *Byzance* = Ionescu Gr., *Byzance et l'architecture religieuse en Roumanie*, <Buc.>, p. 307—332 (Recenzii: „Balcania”, 1943, p. 307—322; „Revue hist. du sud-est-européen”, 1944, p. 264—266).

118. Ionescu Gr., *Istoria* = Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii românești din cele mai vechi timpuri pînă la 1900*, Buc., 1937, 498 p. + 1 h. (Recenzie în BCMI, 1937, p. 185—188).

119. Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii* = Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii în România*, ed. Acad. R.S.R., Buc., 2 vol., 1963 și 1965.

120. Ionescu I., *Agricultura română* = Ionescu I. (de la Brad), *Agricultura română din județul Mehedinți*, Buc., 1868, 772 p. [conține multe date despre dezvoltarea economică a satelor din jud. Mehedinți la jumătatea sec. trecut și unele descrieri de monumente].

121. Iorga, *Les arts mineurs* = Iorga N., *Les arts mineurs en Roumanie*, 2 vol., Buc., 1934—1936; I = 54 p. + 129 pl.; II = 28 p. + 107 pl. (Recenzii; N. Bănescu, „Byzantinische Zeitschrift”, 1935, p. 503; Em. Hagi Moscu, „Rev. ist. rom.”, 1935, p. 418—423; G. Oprescu, „Universul”, 1934, nr. 34, p. 12; „Viața Bas.”, 1935, p. 139—140 etc.)

122. Iorga, C. Brîncoveanu = Iorga N., *Viața și domnia lui Constantin Brîncoveanu*, Buc., 1914, 213 p.

123. Iorga, *Călători, misionari* = Iorga N., *Călători, ambasadori și misionari în țările noastre și asupra țărilor noastre*, Buc., 1899, 81 p. (din „Bul. Soc. geografice”, 1898).

124. Iorga, *Conducător istoric* = Iorga N., *Conducător istoric la bisericile din București și împrejurimile imediate*, Buc., 1935, 23 p. + 4 f. pl. (trad. de Liliana Iorga după *Guide historique de la Roumanie*).

125. Iorga, *Doc. Cantacuzino* = Iorga N., *Documente privitoare la familia Cantacuzino...*, Buc., 1902, 360 p.

126. Iorga, *Drumuri și orașe* = Iorga N., *Drumuri și orașe din România*, Buc., 1904.

127. Iorga, *Guide historique* = Iorga N., *Guide historique de la Roumanie*, ed. II-a, 1936.

128. Iorga, *Inscripții* = Iorga N., *Inscripții din bisericile României*, 2 fasc., Buc., 1905—1908.

129. Iorga, *Istoria bisericii* = Iorga N., *Istoria bisericii și a vieții religioase a românilor*, ed. II-a, Buc., 2 vol., 1929—1932.

130. Iorga, *La Roumanie* = Iorga N., *La Roumanie pittoresque*, Paris, 1924.

131. Iorga N., *Revelații toponimice* = Iorga N., *Revelații toponimice pentru istoria neștiută a românilor*, I. Teleormanul, Buc., 1941.

132. Iorga, *Sate și mănăstiri* = Iorga N., *Sate și mănăstiri din România*, Buc., 1905.

133. Iorga, *Situația Olteniei* = Iorga N., *Situația agrară, economică și socială a Olteniei în epoca lui Tudor Vladimirescu*, Buc., 1915, XXVI + 416 p.

134. Iorga, *Țara românilor* = Iorga N., *Țara românilor*, I, *România, 1 jud. Prahova*, Vălenii de Munte, 1910, 117 + 14 p.

135. Iorga-Balș, *Histoire* = Iorga N. și G. Balș, *Histoire de l'art roumain ancien*, Paris, 1922, 412 p. (recenzia lui L. Brehier, trad. în BCMI, 1924, p. 1—7 și 51—67).

136. *Istoria bisericii române* = *Istoria bisericii române. Manual pentru Institutetele teologice*, 2 vol., Buc., 1957—1958.

137. *Istoria Țării Românești* = *Istoria Țării Românești*, 1290—1690. *Letopiseșul Cantacuzinesc*, ed. C. Grecescu și D. Simonescu, Buc., 1960.

138. *Istoriile = Istoriile domnilor Țării Românești*, cuprinzând istoria munteană de la început pînă la 1688. *Compile și alcătuite de Constantin căpitanul Filipescu*. Publicate din nou de N. Iorga, Buc., 1902, XXXVIII + 222 p.

139. *Krupensky, Medaliiile române* = Krupensky N. G., *Medaliile române sub regele Carol I și alte cîteva medalii mai vechi*, Buc., 1894.

140. *Lapedatu, Monumente istorice* = Lapedatu Al., *Monumentele noastre istorice în lecturi ilustrate. Alese, orînduite și publicate pe seama tinerimii școlare de...*, Buc., 1914.

141. *Lapedatu, Catagrafia* = Lapedatu Al., *Catagrafia bisericilor bucu-reștene la 1810, publicată de...*, Buc., 1908, 58 p. (extras din „Bis. Ort. Rom.” XXXI, 1908) <conține și unele date despre alte biserici>.

142. *Lecca, Familiile boierești* = Lecca O. G., *Familiile boierești române*, Buc., 1900. Vezi recenziile din: „Conv. lit.”, 1900, p. 512—527, „Noua rev. română”, 1900, nr. 7, p. 328—330 și N. Docan, *Familiile boierești române de Octave Georges Lecca*, <f.a.>, 34 p.

143. *Mano, Doc. fam. Mano* = Mano C. G., *Documente din secolele XVI—XIX privitoare la familia Mano...*, Buc., 1907.

144. *Margot, O viatorie* = Margot T., *O viatorie în cele șaptesprezece districte ale României, antiuități, curiozități naturale, statui, orașe, monumente, date istorici, usuri și moravuri*, Buc., 1859 (Prezentarea lui N. Iorga, *O descriere din 1859 a monumentelor Țării Românești*, în BCMI, 1937, p. 84—86).

145. *Mémoire sur les couvents roumains* = *Mémoire sur les couvents roumains placés sous l'invocation des Saints-Lieux d'Orient*, f.a. <cuprinde și doc.>.

146. *Memoriu asupra monastirilor române* = *Memoriu asupra monastirilor române puse sub invocația locurilor sînte din Orient*, Buc. 1863 <trad. lucrării precedente>.

147. *Meteș, Zugravi* = Meteș Șt., *Zugravii bisericilor române*, în „Anuarul Com. mon. ist. pt. Transilvania”, 1926—1928, p. 1—168, cu ilustrații și indice. (Recenzia lui N. Iorga, „Rev. ist.”, XV, 1929, p. 363—366).

148. *Monografia jud. Romanați* = Ricman Șt., V., Enescu, F. Iosif, Paul Constant, *Contribuțiuni la Monografia jud. Romanați*, Craiova, 1928, 471 p. + 1 f.h. (Recenzia negativă a lui I. Ionașcu, „Arh. Olt.”, 1937, p. 182—192).

149. *Monografiile Vlașca* = *Monografiile comunelor rurale din jud. Vlașca*. *Publicațiune făcută sub direcțiunea d-lui Ion T. Ghica*, vol. I, Buc., 1904 [cuprinde date sumare despre istoricul satelor, situația lor economică, biserici etc.].

150. *Monumenta spectantia* = *Monumenta spectantia Historiam Slavorum Meridionalium*, XVIII, Zagreb, 1887.

151. *Monumente istorice* = *Monumente istorice ale României, Tipuri din jud. Argeș și Muscel anul 1893* (planșe nenumerotate).

152. *Monumente naționale* = *Monumente naționali. Monastiri și biserici ortodoxe. Raporturi de la comisiunile întocmite pentru cercetarea lor*, partea I-a și a II-a, 2 vol., Buc., 1881; I—IV + 162 p. și II de la p. 165 la p. 249.

153. *Monumentele* = *Monumentele din România*, 3 vol. (a cîte 10 planșe), Buc., 1909—1912.

154. *Mușețeanu, Șapte biserici* = Mușețeanu I., *Șapte biserici. Istoric, descriere, inscripții*, Buc., 1941, 17 p.

155. Nandriș Gr., *Documente slavo-române* = Nandriș Grigore, *Documente slavo-române din mănăstirile muntelui Athos*, Buc., 1936.

156. Nicolescu Corina, *Argintăria decorativă* = Nicolescu Corina, *Argintăria decorativă și de uz caznic (sec. XVI—XVII) din Secția de artă feudală a Muzeului de artă al R.S.R. („Studii muzeale”, I, 1957, p. 43—52).*

157. Nicolescu Corina, *Broderiile* = Nicolescu Corina, *Broderiile din Țara Românească în sec. XIV—XVIII*, în *Studii asupra tezaurului restituit de U.R.S.S.*, Buc., 1958, p. 117—148.

158. Nistor I., *O descriere din 1822* = Nistor I. I., *O descriere a principatelor române din 1822*, Buc., 1943.

159. Odobescu, *Antichitățile* = Odobescu Al., *Antichitățile județului Romanați*, Buc., 1878, VII + 184 p. Vezi și Sacerdoțeanu Aurelian, *Cercetări istorice și pitorești prin mănăstirile noastre acum optzeci de ani. Lucrările lui Al. Odobescu*, H. Trenk și G. Tătărescu, Buc., 1941, 33 p. (extras din „Arhiva rom.”, IV, 1941).

160. Odobescu, *Relațiune* = Odobescu Al., *Relațiune asupra localităților semnalate prin antichități din jud. Romanați* („Analele Acad. Rom.”, s.I., t. X, 1878, p. 173—203).

161. Olteanu, *Geneza orașelor* = Olteanu Ștefan, *Cercetări cu privire la geneza orașelor medievale din Țara Românească* („Studii”, 1963, nr. 6).

162. Oprescu G., *Pictura românească* = Oprescu G., *Pictura românească în secolul XIX*, Buc., 1937, 234 p. + CXXXIII pl. (Recenzie în „Studii italiene”, 1938, p. 174—177).

163. Oprescu G., *Artiști francezi* = Oprescu G., *Țările române văzute de artiști francezi (sec. XVIII și XIX)*, Buc., 1926, (Recenzia lui N. Iorga, „Rev. ist.”, XIII, 1927, p. 176—177 și considerațiile lui Em. Bucuța, în „Rampa”, XIV, 1931, nr. 3908, p. 1).

164. Panaitescu P., *Călători poloni* = Panaitescu P. P., *Călători poloni în țările române*, Buc., 1930.

165. Panaitescu P., *Mircea cel Bătrîn* = Panaitescu P. P., *Mircea cel Bătrîn*, [Buc.] 1944, 363 p. + 1 h.

166. Pănoiu A., *Pictura votivă* = Pănoiu Andrei, *Pictura votivă din nordul Olteniei*, Buc., 1968, Ed. Meridiane [cuprinde interesante reproduceri de tablouri votive].

167. Pascu Șt., *Petru Cercel* = Pascu Șt., *Petru Cercel și Țara Românească la sfîrșitul sec. XVI*, Sibiu, 1944.

168. Paul de Alep, *Călătoriile* = Paul de Alep, *Călătoriile patriarhului Macarie de Antiohia în țările române*, 1653—1656, Buc., 1900.

169. Pavlov, *Călăuza* = Pavlov Petru, *Călăuza istorică pentru sfintele mănăstiri și schituri din jud. Prahova: Sinaia, Ghighiu, Predealu, Zamfira, Susana, Cheia, Crasna, Lespezi, Brebu, Ploiești*, 1925, 64 p.

170. Pavlov, *Lăcașuri* = Pavlov Petru, *Lăcașuri sfinte din jud. Prahova*, Ploiești, 1930, 40 p.

171. Pelimon, *Impresiuni de călătorie* = Pelimon A., *Impresiuni de călătorie în România*, Buc., 1858.

172. Pelimon, *Memoriu* = Pelimon A., *Memoriu. Descrierea Sfintei monastiri*, Buc., 1861. [despre bisericile din Buzău, Rm. Sărat, Focșani].

173. Petroșanu, *Schituri necunoscute* = Petroșanu P. Dragoș, *Cîteva schituri oltene necunoscute* („Arh. Olt.”, XX, 1940 p. 31—36).

174. Popescu, *Învelișurile* = Popescu-Cilieni, I., *Învelișurile vechilor noastre biserici*, Craiova, 1945, 132 p. + 26 fig. [multe știri din catagrafi].

175. Popescu, *Biserici* = Popescu-Cilieni I., *Biserici, tîrguri și sate din jud. Vîlcea*, Craiova, 1941, 138 + X p. + 1 hartă a jud. Vîlcea.

176. Popescu N., *Catagrafia* = Popescu N. M., diacon, *Catagrafia eparhiei Ungrovlahiei în anul 1810*, publicată de..., I. Județul Ilfov, Buc., 1914, 84 p. (din „Bis. Ort. Rom.”).

177. Popescu-Runcu, *Catagrafia* = Popescu-Runcu Al., *Catagrafia județului Dîmbovița la anul 1810*, Tîrgoviște, 1936. Vezi și *Îndreptări și adăugiri*, Tîrgoviște, 1940.

178. Pretorian M., *Mănăstiri și schituri* = Pretorian M., *Mănăstiri și schituri din Oltenia*, Craiova, 1941 (din AMO, 1941).

179. Rădulescu-Codin, *Muscelul* = Rădulescu-Codin, C., *Muscelul nostru I. Comuna Corbi și locuitorii săi. Cu o privire asupra întregului județ și câteva cîntece, hărți, arii populare, figuri în text și vederi din Corbi*, C. Lung, 1922, 172 p. (Vezi și „Revista de folclor”, II, 1958, nr. 4). Recenzia lui V. Bogrea, „Dacorom.”, 1922—1923, p. 871—874.

180. Rașcu, *Mănăstirile* = Rașcu G., *Mănăstirile din jud. Vîlcea*, Chișinău, 1939.

181. Răuțu, *Monografia* = Răuțu Melete, *Monografia ecleziastică a jud. Vîlcea*, Rm. Vîlcea, 1908, XIX + 134 p.

182. Samarian P., *O veche monografie* = Samarian Pompei, *O veche monografie a Munteniei „Topografia Țării Românești”* de dr. Constantin Caracăș (1800—1828), Buc., 1937, 215 p.

183. Samarian P., *Medicina și farmacia* = Samarian Pompei, *Medicina și farmacia în trecutul românesc*, 3 vol.

184. Sestini, *Viaggio curioso* = Sestini Domenico, *Viaggio curioso scientifico-antiquario per la Valachia, Transilvania e Ungheria fino a Viena*, Florența, 1815.

185. Simonescu D., *Teme iconografice* = Simonescu D., *Originea unor teme iconografice românești* („Bulet. Inst. Xenopol”, 1942, nr. 3 p. 43—52)

186. Sulzer, *Geschichte*¹⁴ = Sulzer Franz Joseph, *Geschichte des transalpinischer Daciens was ist der Walachen, Moldau und Bessarabiens im Zusammenhang mit der Geschichte des ubrigen Daciens als ein Versuch einer allgemeinen dacischen Geschichte*, Viena, 1781—1783, 3 vol.

187. Ștefănescu I. D., *L'art byzantin* = Ștefănescu I. D., *L'art byzantin et l'art lombard en Transylvanie. Pictures murales de Valachie et de Moldavie*, Paris, 1938.

188. Ștefănescu I. D., *Iconographie* = Ștefănescu I. D., *Iconographie de la Bible. Images bibliques commentées. Avec 96 planches phototypiques*, Paris, 1938.

189. Ștefănescu I. D., *Illustrations des Psaumes* = Ștefănescu I. D., *Peintures murales illustrant les liturgies. Illustrations des Psaumes, hymnes liturgiques, „Parenia” (Propheties) et litanies de consécration* („Rev. ist. rom.”, V—VI, 1935—1936 p. 158—183). (Recenzii: „Byzantinische Zeitschrift”, 1936, p. 528; „Arh. Ōlt.”, 1936, p. 487).

190. Ștefănescu I. D., *La peinture* = Ștefănescu I. D., *La peinture religieuse en Valachie et Transylvanie depuis les origines jusqu'au XIX-e siècle*, Paris, 1930, 1932, 2 vol. (Recenzii: N. Iorga, „Rev. hist. du sud-est Européen”, X, 1933, p. 198—200; N. Bănescu, „Byzantinische Zeitschrift”, 1934, p. 394—398).

191. Ștefănescu I. D., *Peintures murales* = Ștefănescu I. D., *Contribution a l'étude des peintures murales valaques (Transylvanie, district de Vîlcea, Tîrgoviște et région de Bucarest)*, Paris, 1928.

192. Ștefulescu, *Din trecutul Gorjului* = Ștefulescu Al., *Din trecutul Gorjului. Satele dispărute. Satele care și-au schimbat numele. Configurația Gorjului. Culele*, Buc., 1907, 156 p.

193. Ștefulescu, *Gorjul* = Ștefulescu Al., *Gorjul istoric și pitoresc*, Tg. Jiu, 1904, LXIX + 421 p. + 42 pl. + 1 h.

194. Ștefulescu, *Documente slavo-române* = Ștefulescu Al., *Documente slavo-române privitoare la Gorj*

195. Ștrempel, *Copiști de manuscrise* = Ștrempel G., *Copiști de manuscrise românești până la 1800*, vol. I, Buc., 1959.

196. Tafrali O., *Les monuments* = Tafrali O., *Les monuments roumains d'après les publications récents* (extras din „Revue archéologique”, 1910) (Recenzia lui N. Iorga, „Neamul românesc”, 7 nov. 1910; răspunsul lui O. Tafrali în „Noua rev. rom.” IX, 1910, nr. 4, p. 81—82).

197. Thouvenel Ed., *La Hongrie et la Valachie* = Thouvenel Ed., *La Hongrie et la Valachie. Souvenirs de voyage et notices historiques*, Paris, 1840.

198. Tocilescu, *Catalogul* = Tocilescu Gr., *Catalogul Muzeului Național de antichități din București*, Buc., 1906, 164 + IV p.

199. Tocilescu, *Raporturi* = Tocilescu Gr., *Raporturi asupra câtorva mănăstiri, schituri și biserici din țară*, Buc., 1887 (din „Analele Acad. Rom.”, II, t. VIII).

200. Tunusli = *Istoria politică și geografică a Terei Romanesci de la cea mai veche a sa întemeiere până la anul 1774, dat mai antîiu la lumina în limba grecească la anul 1806 de frații Tunusli, tradusă de George Sion*, Buc., 1863, VI + II + 192 p.

201. Tzigara-Samurcaș, *Artă în România* = Tzigara-Samurcaș Al., *Artă în România*, Buc., 1909 [cuprinde studii publicate în diverse reviste].

202. Tzigara-Samurcaș, *L'art du peuple roumain* — Tzigara-Samurcaș Al., *L'art de peuple roumain*, 1925, 119 p. + planșe.

203. Urechia, *Ist. rom.* = Urechia V. A., *Istoria românilor*, Buc., 13 volume.

204. Vaillant, *La Roumanie* = Vaillant J. A., *La Roumanie ou histoire langue, littérature, orographie, statistique de peuples de la langue d'or, Arda-liens, Vallaques et Moldaves, résumés sur le nom de Romans*, vol. III, Paris, 1884; vezi și N. Iorga, *Vechi mențiuni despre monumentele noastre la Vaillant* (BCMI, 1915, p. 122—123).

205. Vasilescu Al., *Descrierea* = Vasilescu Al., *Descrierea și proiectele de fortificație a mănăstirilor mai însemnate și a locurilor strategice din Oltenia, întocmite la 1731 de inginerul maior I. C. Weiss* („Arh. Olt.”, VIII, 1928, p. 248—286).

206. Vasilescu A., *Schițe istorice* = Vasilescu N. A., *Orașul și județul Brăila odinioară și astăzi. Schițe istorice și administrative...*, Brăila, 1906, 290 + III p. + 3 pl. <conține și unele date despre satele din jud. Brăila>.

207. Vătășianu, *Istoria artei* = Vătășianu Virgil, *Istoria artei feudale în țările române*, vol. I, Buc., 1959, XI + 1017 p. (Recenzia lui Emil Lăzărescu, SCIA, 1959, nr. 2, p. 268—308; răspunsul lui V. V., SCIA, 1960, nr. 1, p. 278—285).

208. *Vederi din Gorj* = Hasnaș N. și N. Andriescu, *Vederi din Gorj. În amintirea centenarului mișcării lui Tudor Vladimirescu. Album istoric, artistic și pitoresc al Gorjului*, Tg. Jiu, 1921 [planșe nenumerotate].

209. Veress, *Documente* = Veress Andrei, *Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei și Țării Românești*, 11 vol., Buc., 1929—1939.

210. Virtosu E., *Foietul novel* = Virtosu E., *Foietul novel. Calendarul lui Constantin vodă Brîncoveanu, 1693—1704*, Buc., <1942> LVIII + 220 p.

211. Voinescu I., *Monumente de artă țărănească* — Voinescu I., *Monumente de artă țărănească din România*, Buc., (f.a.) 12 + 111 pl. (recenzia lui

N. Iorga, „Bull. de l'Inst. pour l'étude de Sud-Est Européen”, I, 1914, p. 135—137).

212. Voinescu I., *Monumente și peisagii* — Voinescu I., *Monumente și peisagii din jud. Buzău*, (f.a.), [planșe nenumerotate].

213. Voinescu T., *Argintăria medievală* — Voinescu Teodora, *Argintăria în colecția de artă medievală*, în *Studii asupra tezaurului restituit de U.R.S.S.*, Buc., 1958, p. 57—115.

214. Voinescu T., *Din legăturile artistice* — Voinescu T., *Din legăturile artistice ale Țării Românești cu Transilvania. Meșterii argintari* (SCIA, III, 1956, nr. 1—2, p. 75—97).

215. Voinescu T., *Elemente realiste* = Voinescu T., *Elemente locale realiste în pictura religioasă din regiunea Craiova* (SCIA, 1954, nr. 1—2).

216. Voinescu T., *Noi identificări de meșteri argintari din Transilvania* („Studii muzeale”, I, 1957, p. 29—42).

217. Voinescu T. și Oprea P., *Meșteri locali* = Voinescu T. și Oprea P., *Meșteri locali în pictura feudală în regiunea Craiova* (SCIA, 1954, nr. 1—2).

218. Voinescu T., *Pîrful Mutul* = Voinescu T., *Zugravul Pîrful Mutul și școala sa* (SCIA, 1955, nr. 3—4, p. 133—157).

219. Voinescu T., *G. Tattarescu* — Voinescu T., *G. Tattarescu, 1818—1894*, Buc., 1940 <se reproduc contracte pentru pictarea de biserici>.

220. Walker Mrs., *Untrodden Paths* = Walker Mrs., *Untrodden Paths in Roumania*, Londra, 1888 <cuprinde descrieri de mănăstiri>.

221. Zagoritz Al., *Sculpturi în piatră* = Zagoritz Al., *Sculpturi în piatră de la biserici muntenesti*, Buc., 1913, 8 p. + X pl.

★

Titlurile periodicelor și anualelor mai des utilizate în această bibliografie au fost abreviate astfel:

1. A.A. = Analele arhitecturii, Buc., 1890—1893.

2. A.A.R.M.S.I. = Analele Acad. Rom., Memoriile secț. istorice, Buc., 1880—1947.

3. A.A.R.P.A.D. = Analele Acad. Rom., Partea ad-tivă și dezbateri, Buc., 1867—1946.

4. A. Bis. = Adevărul bisericesc, Pitești, 1912—1925.

5. A.Br. = Analele Brăilei, Brăila, 1929—1939.

6. A.C. = Almanahul cultelor, 1868.

7. A.C.M.I. = Anuarul Comisiunii Monumentelor istorice, Buc., 1914—1915, 1942—1943.

8. A.D. = Analele Dobrogei, Constanța, 1920—1938.

9. A.E.A. = Anuarul episcopiei Argeș, 1929 și 1940.

10. A.E.B. = „ „ Buzău, 1926 și 1928.

11. A.E.R. = „ „ Rîmnic, 1900 și 1921—1925.

12. A.G.A. = Anuar de geografic și antropogeografie, Buc., 1909—1938.

13. A.G.R. = Anunțatorul generale român, Buc., 1864—1865.

14. A.L.A. = Adevărul literar și artistic, Buc., 1920—1939.

15. A.M.O. = Anuarul Mitropoliei Olteniei, 1941.

16. A.O. = Arhivele Olteniei, Craiova, 1922—1947.

17. A.P. = Analele parlamentare, Țara Românească, Buc., 1831—1852.

18. A. Pop. = Amicul poporului, Tg. Jiu, 1898—1905.

19. A.R. = Arhiva românească, Buc., 1939—1946.

20. A. Rom. = Anunțatorul român, Buc., 1853—1861.

21. A.R.P.R. = Arhitectura R.P.R., Buc., 1953—1968.

22. A.S. = Analele statistice, Buc., 1860—1869.
23. A.S.A. = Arta și arheologia, Buc., 1927—1938.
24. A.S.A.R. = Analele Soc. Academice Române, Buc., 1867—1879.
25. A.S.T.R. = Anuarul Soc. turiștilor din România, Buc., 1903—1915.
26. A.T.G. = Arta și tehnica grafică, Buc., 1937—1940.
27. B.C.I. = Buletinul Comisiei istorice a României, Buc., 1915—1938.
28. B.C.M.I. = Buletinul Comisiunii monumentelor istorice, 1908—1945.
29. B.G. = Boabe de grâu, Buc., 1930—1935.
30. B.G.O. = Buletin, gazetă oficială, Buc., 1832—1859.
31. B.I.X. = Buletinul Inst. de istorie națională A.D. Xenopol, Iași, 1942—1943.
32. B.Of. = Buletinul Oficial, 1860—1866.
33. B.O.R. = Biserica ortodoxă română, Buc., 1874—1968.
34. B.S.G.R. = Buletinul Societății geografice române, Buc., 1875—1942.
35. B.S.N.R. = Buletinul Societății numismatice române, Buc., 1904—1947.
36. B.V. = Buciumul Vîlcii, Rm. Vîlcea, 1885—1887.
37. C.A. = Calendarul antic, Buc., 1862—1875.
38. C.Ad. = Cuvîntul adevărului, Rm. Vîlcea, 1902—1909.
39. C.D.A. = Cantor de avis și de comers, Buc., 1837—1857.
40. C.I. = Cercetări istorice, Iași, 1925—1943.
41. C.L. = Convorbiri literare, Iași—Buc., 1867—1944.
42. C.N.A. = Cronica numismatică și arheologică, Buc., 1920—1945.
43. C.P. = Cunoașterea Prahovei, Ploiești, 1939.
44. C. Rom. = Curierul românesc, Buc., 1829—1848.
45. C.T. = Columna lui Traian, Buc., 1870—1883.
46. D.I. = Diplomatarium italicum, Roma, 1925—1939.
47. F.D. = Floarea darurilor, Buc., 1907.
48. F.M.L. = Foaia pentru minte, inimă și literatură, Brașov, 1838—1865.
49. G.Ad. = Glasul adevărului, Rm., Vîlcea, 1921—1922.
50. G.B. = Glasul bisericii, Buc., 1944—1968.
51. G.I. = Gazeta ilustrată, Cluj, 1934.
52. G.M. = Glasul monahilor, Buc., 1923—1945.
53. G.S.O. = Gînd și slovă oltenescă, Craiova, 1936—1947.
54. I.E.E.R.A. = Indrumătorul eparhial al Sf. Episcopii a Rîmnicului și Argeșului.
55. L.A.R. = Literatura și artă română, Buc., 1896—1910.
56. M.B. = Mitropolia Banatului, Arad, 1951—1968.
57. M.C. = Miron Costin, Bîrlad, 1913—1919.
58. M.C.A. = Materiale și cercetări arheologice, Buc., 1956—1964.
59. M.M. = Monumente și muzee, Buc., 1958.
60. M.O. = Mitropolia Olteniei, Craiova, 1950—1968.
61. M.Of. = Monitorul Oficial, Buc.
62. M.P. = Menirea preotului, 1890—1909.
63. N.R.B. = Noua revistă bisericească, Buc., 1919—1930.
64. N.R.L. = Neamul românesc literar, 1908—1912, 1925—1926.
65. N.R.R. = Noua revistă română, Buc., 1900—1916.
66. N.V. = Naționalul Vîlcii, Rm. Vîlcea.
67. P.O. = Păstorul ortodox, Pitești, 1904—1938.
68. R.A. = Revista arhivelor, Buc., 1924—1947, 1958—1968.
69. R.F.R. = Revista Fundațiilor regale, Buc.
70. R.H.S.E.E. = Revue historique du Sud-est Européen, Buc., 1924—1946.

71. R.I. = Revista istorică, Buc., 1915—1946.
72. R.I.A.F. = Revista pentru istorie, arheologie și filologie, Buc., 1882—1922.
73. R.I.B. = Revista de istorie bisericească, Craiova, 1943.
74. R.I.R. = Revista istorică română, Buc., 1931—1947.
75. R.L. = Raze de lumină, Buc., 1929—1937.
76. R.M. = Revista Muzeelor, Buc., 1964—1968.
77. R.R. = Revista română pentru științe, litere și arte, Buc., 1861—1863.
78. R.R.H.A. = Revue roumaine d'histoire d'art, Buc., 1964—1968
79. R.S.T.R. = Revista Soc. Tinerimea Română, Buc.
80. R.V. = România viitoare, Ploiești, 1914—1925.
81. S.A.I. = Studii și articole de istorie, Buc., 1956—1968.
82. S.B. = Școala și biserica, Buc., 1898—1916.
83. SCIA = Studii și cercetări de istoria artei, Buc., 1954—1968.
84. S.C.I.V. = Studii și cercetări de istorie veche, Buc., 1951—1968.
85. S.M. = Studii muzeale, Buc., 1957, 1966.
86. S.M.I.M. = Studii și materiale de istorie medie, 5 vol. Buc., 1956—1962.
87. S.O.V. = Spicuitor în ogor vecin, Buc., 1920, 1924.
88. S.S. = Șezătoarea sateanului.
89. S.T. = Studii teologice, Buc., 1949—1968.
90. V.B. = Vocea bisericii, Buc., 1894—1896.
91. V. Rom. = Vestitorul românesc, Buc., 1843—1857.

În încheiere, ne exprimăm speranța că, cu aceste numeroase adausuri și îmbunătățiri, bibliografia va putea fi folosită cu toată încrederea — *chiar fără a fi citată* — de toți aceia care se interesează de localitățile și de monumentele feudale din Țara Românească. Pentru unele eventuale omisiuni, cerem iertarea cuvenită cititorilor, rugându-i să aibă în vedere că este vorba de o muncă extrem de migăloasă, care și-a propus drept scop să le pună la dispoziție un instrument de lucru util, a cărui lipsă o resimțeau cu toții și cu ajutorul căruia să se poată alcătui studii și monografii cât mai bine informate despre localitățile și monumentele noastre feudale.

NOTE

¹ Anunțurile privind arendările moșiilor, apărute în periodicele din deceniile IV—VI ale secolului trecut, conțin numeroase date despre: proprietarii satelor, numărul clăcășilor, întinderea moșiilor, existența hanurilor și caselor boierești etc. Pentru proprietarii satelor la 1831 a se vedea și I.C. Filitti, *Arenda moșiilor în Muntenia la 1831 și 1833*, Buc., 1932, unde se înșiră, pe județe, satele cu stăpîinii lor din acea vreme.

¹ bis. Pentru Dobrogea a se vedea și S. Greavu-Dunăre, *Bibliografia Dobrogei 425 a Hr. — 1928 d. Hr.*, Buc. 1928 152 p. (extras din „Analele Acad. rom., Mem. sect., ist.” s. III, t. IX, 1928—1929); vezi și recenziile din: „Rev. ist.”, 1929, p. 75—78, „Analele Dobrogei”, 1930, p. 213—214.

² Poporul nostru a știut totdeauna să dea o numire adecvată localităților, fie după numele primului proprietar, fie după o formă specifică de teren, după felul și ocupațiile locuitorilor (Adunați, Colibași, Ungureni, Cojocari, Pietrari etc.), după regimul fiscal din trecut (Slobozia) etc., etc. (vezi îndeosebi N. Iorga, *Revelații toponimice pentru istoria neștiută a românilor*, Buc., 1941).

³ Despre numirile vechi ale satelor din Dobrogea a se vedea și T. Mateescu, *Mențiuni despre ruinele din satele dobrogene în actele „Comisiunii de parcelare a Dobrogei”* („Rev. arhivelor”, 1967, nr. 2, p. 241—250).

⁴ Despre culele boierești în general a se vedea discuția: Tzigara-Samurcaș, Al., *Culele în România* („Conv. lit.”, 1907, p. 80—95 și în vol. *Arta în România*, p. 14—21); Antonescu Teohari, *Culele sînt sau nu naționale?* („Conv. lit.”, 1907, p. 495—506 și 578—586); Tzigara-Samurcaș Al., *Pretinsele culilor d-lui Teohari Antonescu* (*ibidem*, p. 687—700 și în vol. *Arta în România*, p. 22—27); Antonescu Teohari, *Iarăși originea culelor* („Conv. lit.”, 1907, p. 1204—1210).

⁵ Menționez aci că, începînd din sec. al XVIII-lea, odată cu dezvoltarea comerțului, în orașe și în satele situate pe arterele mai importante de circulație existau numeroase hanuri, folosite ca locuri de popas și adăpost îndeosebi de negustori. În anunțurile pentru arendarea moșiilor, tipărite în „Cantor de avis”, „Vestitorul românesc”, „Curierul românesc” și în alte publicații din prima jumătate a sec. trecut, sînt amintite sute de asemenea hanuri.

⁶ La școli am indicat în general lucrările și știrile privitoare la vechimea și localurile lor. Pentru modul cum funcționau, programul de învățămînt, examene, profesori etc. a se vedea I. Lupu, Nestor Camariano și Ovidiu Papadima, *Bibliografia analitică a periodicelor românești*, vol. I, capitolele despre școli. Observația este valabilă și pentru spitale.

⁷ La precizarea unora din aceste date am beneficiat și de concursul binevoitor și competent al colegului C. Bălan, cercetător principal la Institutul de Istorie „N. Iorga”, căruia îi aduc și aici cele mai calde mulțumiri. Am cercetat, de asemenea, și unele evidențe ale monumentelor întocmite de Direcția Monumentelor istorice.

⁸ După cum rezultă din *Istoria Daciei* a lui Dionisie Fotino, la 1815 existau în Țara Românească 2558 biserici; pe la mijlocul aceluiași secol, numărul lor crescuse la 4517 biserici și 186 mănăstiri (Bengesco Gregoire, *Memorandum sur les églises, les monastères, les biens conventuels et spécialement sur les monastères dédiés de le Principauté de Valachie*, Buc., 1858); numai în eparhia Râmnicului erau, pe la 1851, 1629 de biserici (Bulat T.G., *Din corespondența episcopului Calinic al Râmnicului, 1850—1868*, Rm. Vilcea, 1927).

⁹ În legea din 1892 se preciza că sînt considerate monumente „mai ales mănăstirile și bisericile, cum și locurile publice și private care, pe lîngă un interes istoric necontestat, vor avea și un interes artistic oarecare”. Prin decretul din 1915, toate bisericile și mănăstirile țării, anterioare anului 1834, erau declarate monumente istorice iar după părerea lui N. Iorga era considerat monument istoric „orice clădire anterioară anului 1850 și în special clădirile bisericesti”. Deși legea omitea monumentele civil'e, lista oficială a monumentelor cuprindea și asemenea construcții.

¹⁰ Numai în Oltenia, pînă la 1901, au apărut 327 periodice („Arh. Olt.” I, 1922, p. 168).

¹¹ Atragem atenția asupra faptului că multe date cuprinse în catagrafii sînt greșite, astfel încît nu pot fi luate drept sigure dacă nu sînt confirmate de alte știri din pisanii și documente.

¹² Menționăm că, în afară de albumele și fotografiile tipărite, există încă o seamă de desene, picturi și fotografii vechi la Muzeul de Artă al R.S. România, Secția Stampe a Acad. R.S. România, etc., în general puțin folosite de cercetători. Dintre acestea notăm îndeosebi prețioasele picturi ale lui Trenk înfățișînd diverse mănăstiri în a doua jumătate a secolului trecut (Muzeul de artă al R.S. România, Albumul Tattarescu, Albumul monumentelor istorice din Oltenia (ambele la Secția Stampe a Acad. R.S. România A.F. II, 162 și A.F. II, 191), fotografiile din fosta colecție Mano, aflate tot la Secția Stampe etc.

¹³ Dintre criticile aduse dicționarului și despre necesitatea întocmirii unui nou dicționar geografic a se vedea: Al. Ștefulescu, *Cum se scriu dicționarele geografice ale județelor* („Șezătoarea sateanului”, I, 1898, nr. 6, p. 187—190 și în „Amicul poporului”, 1901, nr. 8, p. 253—258); N. Iorga, în „Conv. lit.”, 1901, p. 571—575 și îndeosebi I. Donat, în „Arh. Olt.”, 1934, p. 257—266 și A. Sacerdoțeanu, *Pentru un dicționar geografic al României*, Craiova, 1935.

Vezi și O.G. Lecca, *Dicționar istoric, arheologic și geografic al României*, Buc., 1927, 630 p. + hărți, unde se dau scurte note despre fiecare localitate.

¹³ bis Abrevierile le-am folosit pentru a indica documentele cuprinse în aceste cataloage referitoare la diverse sate din Țara Românească.

¹⁴ Pentru unii călători străini am utilizat și traducерile descrierilor acestora, aflate în manuscris la Institutul de istorie „N. Iorga”.

A

SCHITUL ABAGIILOR, vezi Ploiești.

ADA KALEH (Orșova Nouă), jud. Mehedinți. (cetatea din sec. XVIII, moscheia și casa lui Regep pașa).

Cronica Ghiculeștilor, p. 416—417 [cetatea Orșova Nouă cucerită de turci]; Kleeman N. E., *Tagebuch der Reisen*, Praga, 1783, p. 31 [despre cetate, 1768]; *Voyage du maréchal duc de Raguse en Hongrie, en Transylvanie...*, Paris, 1837, vol. I, p. 117 [cetatea era un morman de ruine]; D'Haussez baron, *Alpes et Danube ou voyage en Suisse, Styrie, Hongrie et Transylvanie*, vol. II, Paris, 1837, p. 287—288 [despre cetate și locuința pașei]; Wallace Sig., *Sur le Danube, de Vienne à Constantinople et aux Dardanelles*, Viena, 1864, p. 90—91, 97 [despre starea de ruină a cetății Orșova Nouă = Ada Kaleh]; *Magyarország műemlékei*, vol. II, Budapesta, 1906, p. 466—467 [Uj Orșova]; Karadja C. I., *Două vederi din Ada Kaleh* (A.O., V, 1926, p. 28 + o ilustrație) [după Lewis și Paget, palatul pașei la 1837]; Corbu A., *Două albume de război privind țările românești* (A.T.G., nr. 3, mart. 1938, p. 40—45) [gravură de Balzer: asediul fortăreței, 1790]; Bugariu V., *Vederi din Banatul de altădată* („Analele Banatului”, 1931, nr. 1, p. 78—79) [cetatea Orșova Nouă ¹ = Ada Kaleh]; *Emlek Adakalek bol Andenken von Adakalek*, pliant 16 foto;

Lungulescu G., *Ostrovul mitologic* („Universul”, 19 aug. 1932); Jakobovitz Elmer, *Ada-Káhlén és a Kazan — szorosnal. Mozaikok a N.A.C. turistáinak ezer Kilométeres autótújáról*, Oradea, 1932, 31 p.; Călinescu I., *Contribuțiuni la studiul insulei Ada-Kaleh* (A.O., 1924, p. 135—139 [și despre casa lui Regep pașa]; Ahmet Ali, *Monografia insulei Ada-Kaleh*, ed. a II-a T. Severin, 1937, 105 p. + 2 pl. + 1 h. [lucrare de compilație]; Ahmet Ali, *Monographie der Insel Ada-Kaleh*. <T. Severin>, 33 p. + 1 pl., M. ar. dan (Mardan), *Adakaleh*. Cu 5 desenuri în peniță de C. Liuba, <Timișoara>, 1936, 48 p. [lucrare de popularizare, cu știri despre moscheie]; Rădulescu-Codin C., *Orșova și Ada Kaleh*, în vol. *Legende, tradiții și amintiri istorice*, Buc., 1910, p. 82—83 [legendă]; Davidescu M., *Monumente istorice*, p. 34—38.

ADAMEȘTI (fost Șovărăști) — Teleorman (bis. de lemn Adormirea c. 1830, reparată 1892).

Anuar 1909, p. 116; *Dict. Rom.*, I, p. 7—8 [despre sat]; Crețeanu Radu, *Biserici de lemn din reg. București* (G.B., 1964, nr. 1—2, p. 59—60) [descriere sumară]; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 2 [despre numele satului]; *Indice cronologic nr. 10* [doc. despre sat]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 234 [doc. 1714]; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 38 passim.

ADĂMEȘTI, vezi Bircei.

ADÎNCA, jud. Dîmbovița (cruce de piatră din 1650 sau din sec. XVIII? și bis. Adormirea, sec. XVII—XVIII?, ambele M).

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 32; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 27; Brătulescu V., *Zugravi de biserici* (G.B., XVII, 1959, nr. 3—4, p. 272—273); *Dicț. Rom.*, I, p. 9 [școală din 1838].

ADÎNCA — Prahova (bis. ante 1833)². Vezi și precedentul (satul este aproape de hotarul jud. Prahova; în *Dicț. Rom.* e un singur sat).

Indice cronologic nr. 1 [doc. despre sat].

SCHITUL ADÎNCATA (Sf. Arhanghel Mihail, m-reă lui Larion, făcută de călugărul Avrentie, începutul sec. XVII³; fost metoh al episcopiei Buzău), satul Cîrlomănești, Nișcov-Buzău.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 3, Ep. Buzău*, Buc., 1958 (indice); Ionașcu I., *Schitul Grăjdana*, p. XV, XLIV, 16 [doc. din 1654]; Tunusli, p. 173 [mențiune]; Bauer, p. 131; *Dicț. Rom.*, I, p. 11 [mențiune]; Filitti, *Ctitori*, p. 10 [despre ctitori].

ADÎNCATA — Dolj (bis. sec. XVIII și han sec. XIX).

V. Rom., 1852, p. 373 [han]; *Dicț. Rom.*, I, p. 10 [două bis., ambele Sf. Nicolae, sfîrșitul sec. XVIII — începutul sec. XIX și două case boierești]; „Oltenia”, XI, 1944, p. 153; AER, 1921—1925, p. 395; AMO, 1941, p. 174—175 [bis. Sf. Dumitru, a două jumătate a sec. XVIII]; *Documente*, indice sec. XVII [Adîncata?, r. Amaradia].

ADÎNCATA — Prahova³ bis (bis. Adormirea, 1711—1713, reparată 1871).

Vezi și Adîncea. (Un sat Adîncata este în jud. Ilfov, la hotar cu jud. Prahova).

Bauer, p. 138 [Adîncea — Prahova, casă boierească sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 97. Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 119 [doc. 1697, Orboești = Adîncata — Prahova].

ADUNAȚI, jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. Sf. Împărați — A. Butești, 1834—1836, Adormirea — A. Copăcenii, 1843—1844 și bis. din A.-Sîrbenii, ante 1834⁴).

Anuar 1909, p. 128; *Dicț. Rom.*, I, p. 16; *Monografiile Vlașca*, p. 99—106 [și satul Pirlita]; A. Rom., 1857 nov. 16 și 27, 1859 sept. 2 [arendarea moșiei A.-Copăcenii].

ADUNAȚI—Olt (bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul, ante 1824).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 85. Vezi și Greci.

AFÎNATA—Vîlcea (bis. de lemn ante 1827).

Dicț. Rom., I, p. 19.

AFUMAȚI, jud. Ilfov (bis. Adormirea, construită de stolnicul Const. Cantacuzino ca bis., a curții boierești, 1696; transformată în parte de Alex. Ipsilanti, care construiește și zidul de incintă; devastată de turci la 1821, reparată la 1852, 1899—1900 și 1955, cînd a fost pictată din nou; casa familiei Cantacuzino, sfîrșitul sec. XVII — construită probabil pe locul unde fusese curtea lui Radu de la Afumați; locuită în sec. XVIII de Alex. Ipsilanti, care o reface în parte; devastată de turci la 1821, reparată și renovată în sec. XIX; ambele sînt M).

Documente, indice, sec. XIII—XVI [doc. scrise la Afumați; satul este amintit începînd din 1510]; Panaitescu P., *Călători poloni*, p. 20 [1622, cetatea lui Mihai Viteazul?]; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 88; Hurmuzaki, XIV/3, p. 90 [doc. 1712] și XIV/2, p. 1231 [case zidite de Al. Ipsilanti, 1776]; „Mag. istoric”, IV, p. 168—169; *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 68, 88, 195⁵ [casele și biserica construite de Pîrvu Cantacuzino]; Bauer, p. 149; Fotino, II, p. 172 [case domnești zidite de Al. Ipsilanti]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 44—45;

Anuar 1909, p. 67; Hașdeu, *Etymologicum Magnum*, I, col. 463—464 [despre originea numelui]; vezi și N. Iorga, *Revelații toponimice*, p. 4 [la fel]; Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 65—71 [pisanian, despre Cantacuzini]; V.B., III, 1896, nr. 4—6; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 69; *Inscripții București*, p. 199—200 [pisanie 1696, piatră de mormânt, 1703], Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 65 [doc. 1748, case, heleștaie și „alte multe” făcute de Constantin Cantacuzino stolnicul];

Drăghiceanu V., *Antichitățile din Afumați—Ilfov* (BCMI, III, 1910, p. 95—96) [descrierea ruinelor palatului și pisanian bisericii]; prezentarea lui N. Iorga, în NRL, 1910, p. 564—565; Brătulescu, *Ilfov*, p. 31 [pisanian, piatră de mormânt, 1703, despre case]; Iorga N., *Biserica și palatul din Afumați—Ilfov* (BCMI, XXIV, 1931, p. 33—37) [descriere, biserică și palat, inscripții, foto, pietre de mormânt]; *Dict. Rom.*, I, p. 21—22 [despre sat].

AFUMAȚI, jud. Dolj (bis. bordei, apoi bis. Sf. Sava, 1861—1863, construită de Dinu Teodor Iota, preotul Ilie Amzulescu și alții).

Nicolăescu-Plopșor, *Biserici bordei* („Oltenia”, I, 1940, p. 12); *Dict. Rom.*, I, p. 20 [pisanian]; AER, 1921—1925, p. 397; AMO, 1941, p. 175 [bis. Sf. Sava în ruină]; Anuar 1909, p. 152—153 [A. Amzulești]; M.O., 1965, nr. 5—6 p. 439 [cat. 1845]; Buzatu D., *Toponimie doljană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 59—60) [despre numele satului Amzulești și Afumați].

SCHITUL AGATON (Sf. Ioan Zlataust sau Sf. Ioan Bogoslovul, ⁶ biserică săpată în stincă, sec. XVI ante 1587 ⁷; fost lângă Nucu—Buzău ⁸ sau aproape de schitul Sf. Gheorghe ⁹; și crucea Agatonului din sec. XVII).

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 3, Ep. Buzău*, Buc., 1958 (indice); *Documente*, XVI, vol. V, p. 316—317; Filitti, *Ctitori*, p. 12; descrierea ruinei în *Dict. Rom.*, I, p. 26; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 165 [doc. 1837].

AGIESTI, vezi Hagiești.

M M-REA ALBĂ (Sf. Dimitrie, sec. XVII) ¹⁰, lângă Căciulătești, com. Dobrești; azi ruine. Vezi și schitul Roaba-Jdrelea.

ACMI, 1915, p. 120 [descriere ruine]; Popescu-Cilieni I., *M-rea Albă, raionul Gura Jiului* (M.O., VIII, 1956, nr. 1—2, p. 122—123) [descriere]; AMO, 1941, p. 199—200.

ALBA—Argeș (bis. de lemn Adormirea, 1808, reparată 1877 și o bis. de zid din 1893—1903).

Bauer, p. 177 [fără bis.]; B.O.R., 1921, p. 683 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 32 [două bis. de lemn la 1824]; Anuar 1909, p. 273.

ALBENI, jud. Gorj, (M bis. Sf. Nicolae-Săulescu, ante 1730, reparată 1820, 1844 și 1893—1894, și cruce veche pe drumul spre Bobu ¹¹. Vezi și Bîrzei pe Gilort.

Ștefulescu Al., *Gorjul*, p. 363—373 [documente și despre biserică Săulescu]; Bauer, p. 209; AER, 1921—1925, p. 414; AMO, 1941, p. 324 [și bis. Adormirea, 1859]; Iorga, *Studii și doc.*, VI, p. 497—499; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1486]; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice); *Dict. Rom.*, I, p. 36.

ALBENI—Vlașca, com. Scurtu Mare, jud. Teleorman (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1805, adusă de la Comoara—Vlașca).

Crețeanu R., *Bisericile de lemn din reg. București* (G.B., 1964, nr. 1—2, p. 89) [plan, însemnare]; Idem, *Biserici de lemn*, p. 38 *passim*.

ALBEȘTI, jud. Argeș (cruce de piatră din 1692 ¹², două bis. de lemn la 1824, Sf. Ingeri — A. Ungureni și Adormirea — A. Pămînteni).

Bauer, p. 180 [bis. sec. XVIII]; B.O.R., 1921, p. 683 și 684 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 3; M.O., VIII, 1956, nr. 6—7, p. 418 [cat. 1845]; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 418 [două bis. de lemn la 1833]; Anuar

1909, p. 273 [bis. noi]; AEA, 1929, p. 67—68 și 1940, p. 148; Hașdeu, *Etymologicum Magnum*, I, col. 735 [despre originea numelui]; vezi și Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 2; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1523, când era al m-rii Argeș]; A.G.R., 31 ian. 1865 și urm. [moșia de arendat]; Greceanu, *Genealogiile*, I, p. 298—299 [doc. 1666].

ALBEȘTI—Buzău (bis. sec. XVIII; apoi bis. Sf. Dimitrie, 1855—1857 și Sf. Nicolae—Udăți, 1847—1852). Vezi și Moșica.

Bauer, p. 123 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 241; *Indice cronologic* nr. 3, 5, 6 [doc. despre sat, numit și Jiliștea]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [Albești, A. de la Călmățui și A. Rătundului]; *Dict. Rom.*, I, p. 37. ALBEȘTI—Dolj (bis. Sf. Voievozi, construită de vistișorul Mihai Goga, 1822 sau 1828, reparată 1856 și 1934).

Filitti I. C., *Despre satele Albăști și Obedin din Dolj*, în vol. *Cercetări și documente privitoare la istoria principatelor române*, Buc., 1935, p. 23—27; „Oltenia” 1940, p. 171 [doc. 1764], II, 1941, p. 128 și XI, 1944, p. 98; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 451 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 168; AER, 1921—1925, p. 378; AMO, 1941, p. 176; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1596]; Fotino G., *Un zapis de învoială din 1847* (A.O., 1931, p. 338—339) [ref. la Albești—Birnici—Gorj]; A. Rom., 1857 sept. 23 și 25 [arendarea moșiei, a bis. Obedeanu].

ALBEȘTI (Bogdănei), jud. Ialomița. Vezi și Buești.

Sutzu M. C., *Carte de hotărnicie a moșiei Albăști sau Bogdănei din jud. Ialomița, plasa Ialomița, comuna Albăști, proprietatea d-nei Simona Lahovari*, Buc., 1888, 15 p. [în anexă un doc. din 1781 pentru Bogdănei]; *Documente*, indice sec. XVII [Albești probabil r. Slobozia]; A. Rom., 1857, nov. 6 [arendarea moșiei]; *Dict. Rom.*, I, p. 38.

ALBEȘTI — Muscel, jud. Argeș (bis. sec. XVIII).

Bauer, p. 175 [bis. și m-re de piatră, sec. XVIII]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1572]; *Dict. Rom.*, I, p. 38—39.

ALBEȘTI, jud. Ot (două bis. de lemn, Sf. Nicolae, la începutul sec. XIX).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 92 [A. de Sus și A. de Jos]; Anuar 1909, p. 293 [bis. noi]; *Dict. Rom.*, I, p. 39.

ALBEȘTI, jud. Teleorman¹³ (bis. Sf. Voievozi, 1831, reparată 1879, în ruină la 1909.)

Anuar 1909, p. 116; Bauer, p. 171 [fără bis.]; *Dict. Rom.*, I, p. 39.

ALBEȘTI-PALEOLOGU, jud. Prahova (bis. Adormirea, Sf. Cozma și Damian, construită de Barbu Văcărescu și soția sa Stanca, n. Slătineanu, 1799, reparată radical 1901 de Ecaterina Sfetescu).

Bauer, p. 137 [bis. și casă boierească]; BCMI, XIX, 1926, p. 89 [pisanie]; vezi și *Dict. Rom.*, I, p. 42; Filitti, *Ciitori*, p. 31 [pisanie]; Pavlov, *Lăcașuri* (G.M., VIII, 1930, nr. 245, 13 dec, p. 4); ACMI, 1942, p. 57.

ALBOTA (Alboteni), jud. Argeș (bis. Adormirea — A. de Jos, construită de Andronache șetrar, 1820, reparată 1904).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 58—59 [la 1824 două bis. de lemn]; AEA, 1929, p. 50 și 1940, p. 75; Iorga N., *Biserica din Albota* (BCMI, XXVII, 1934, p. 17—18) [inscripții, însemnări, descriere sumară]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1497]; *Indice cronologic* nr. 18 [doc]; *Dict. Rom.*, I, p. 43—44.

ALBULEȘTI, jud. Mehedinți (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1804 și cruce de piatră din 1750).¹³ bis Vezi și Valea Marcului.

Crețeanu R., *Bisericile de lemn din r. Strehaia* (M.O., 1964, nr. 5—6, p. 389—390 și 426) [descriere sumară, însemnări]; A.O., 1938, p. 71—72 [doc. 1633 despre sat]; A.O., 1939, p. 135—136 [satul vândut lui Matei Basarab,

1647]; *Documente*, indice sec. XVII [A. probabil r. Strehaia]; *Indice cronologic nr. 21* [doc.]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 494, 649—651 [despre sat]; *Dict. Rom.*, I, p. 45.

ALDENI—Buzău

Indice cronologic nr. 3 [doc. despre sat]; *Dict. Rom.*, I, p. 46—47; *Documente*, indice sec. XVI—XVII [amintit de la 1531—1532, într-un doc îndoielnic].

ALDEȘTI—CRÎMPOAIA, jud. Olt (bis. de lemn ante 1824, apoi bis. Sf. Nicolae și Sf. Gheorghe, 1838¹⁴, reparată 1902).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 82 [cat. 1824]; Anuar 1909, p. 296; AEA, 1929, p. 123; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 2 [despre originea numelui]; *Documente*, indice sec. XVII [A — Teleorman].

SCHITUL ALEOANE, vezi schitul Sf. Apostoli — Hurezi.

ALEXANDRIA, jud. Teleorman^{14 bis}

Descrierea fundării Alexandriei din Teleorman, Buc., 1859; *Alexandria. Orașiu descris de la fundațiunea sa*, Buc., 1862; *Descriere pe scurt a fondării orașului Alexandria în România*, Buc. 1864, 21 p. [publică doc. din 1834 iulie 1, ref. la înființarea orașului]; Margot. *O viatorie*, p. 81 [descriere, 1859];

Nour Antonian, *Istoricul orașului Alexandria, 1832—1865*, <T. Măgurele>, 1927, 140 p. + 4 pl. [despre începuturile orașului; câteva date despre bis. și școală; și documente]; istoricul orașului și în *Dict. Rom.*, I, p. 49—50; Catalina Ilie I., *Orașul Alexandria (județul Teleorman). Monografie, 1834—1934*, Buc., 1934, 170 p. + 1 plan [despre întemeierea și dezvoltarea orașului în cei 100 de ani, clădirile din oraș și foto etc.]; *100 de ani, Alexandria*, Buc., 1935, 185 p. [istoricul orașului, îndeosebi epoca mai nouă; despre bisericile: Catedrală — Sf. Alexandru, Sf. Apostoli, Sf. Împărați, 1852, Adormirea, 1858—1860, Sf. Nicolae, 1848—1850 și Izvorul Tămăduirii, 1859—1861];

Totolan D., *Biserici din Alexandria*, teză de licență, Inst. teologic Buc., 1935; Spiru Alex., *Biserici din orașul Alexandria* (G.B., 1966, nr. 1—2, p. 93—99)¹⁵.

— ȘCOALA VECHE¹⁶.

— BISERICA CATEDRALĂ (Sf. Alexandru, 1835, din lemn, reclădită din zid 1869—1898).

B.S.N.R., III, 1905—1906, p. 100 [medalia reclădirii, 1898]; Anuar 1909, p. 38—39.

— BISERICA SF. APOSTOLI (1842—1846, restaurată 1902—1904)¹⁷.

B.S.N.R., III, 1905—1906, p. 135 [medalia restaurării, 1902—1904]; Anuar 1909, p. 38—39.

ALEXENI, jud. Ilfov (fost Ialomița)¹⁸ (bis. Sf. Nicolae, 1815—1817, reparată 1885).

Bauer, p. 140 [bis. și casă boierească]; *Dict. Rom.*, I, p. 51; Anuar 1909, p. 57; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1431, când era al m-rii Dealu]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, indice [doc. despre sat]. ALIBECHIOIU, jud. Constanța (bis. din 1859).

Iorga N., *Sate și oameni din Dobrogea românească la 1859* (A.D., III, 1922, nr. 1, p. 29—33) [despre „condica de milostenii” cu care s-a clădit bis. la 1859]; *Dict. Rom.*, I, p. 53—54 [ruine de sat].

SCHITUL ALIMĂNEȘTI — Argeș (cf. Gheorghe și Bacho, sec. XVII¹⁹; dispărut; apoi patru biserici în sat la 1824: Sf. Ingeri și Cuv. Paraschiva — A. de Sus, de lemn, Sf. Nicolae, de lemn, și Sf. Nicolae, de zid, A. de Jos).

Bauer, p. 179 [A. de Jos și A. de Sus, cu biserici]; B.O.R., 1921, p. 684 și 685 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 24—25 [la 1824 bis. de lemn

Sf. Nicolae și bis. de zid Sf. Nicolae — A. de Jos, bis. Sf. Ingeri și Sf. Paraschiva, ambele de lemn la A. de Sus]; M.O., 1961, nr. 5—6, p. 410—411 [la 1833 5 bis. de lemn la A. de Sus și 3 bis. de lemn la A. de Jos]; *Indice cronologic nr. 1, 2* [doc. despre sat]; vezi și *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1515].

ALIMĂNEȘTI—Olt (bis. Sf. Nicolae, 1821, refăcută 1901).

Bauer, p. 179; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 89; M.O., XIV, 1962, p. 391; AEA, 1929, p. 116 și 1940, p. 205; Cherulescu C., *Monografia comunei Alimănești, jud. Olt*, Caracal, <1943>, 16 p. [scurt istoric al satului, îndeosebi în a doua jumătate a sec. trecut; câteva date despre clădiri]; *Dict. Rom.*, I, p. 56.

ALIMBEȘTI și **ALIMPEȘTI**—Argeș (bis. de lemn Adormirea-Alimbești și Intrarea în biserică — Alimpești la începutul sec. XIX).

B.O.R., 1921, p. 682 [două sate la 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 31 și 37 [două sate].

ALIMPEȘTI—Vâlcea, (la 1840 două bis. de lemn: Sf. Paraschiva — mah. Boșolești, 1610? și Sf. Nicolae, construită de popa Stan și Ion Cărbunescu, 1750; acum bis. din 1911; două cruci din 1805—1806 și 1819—1820 la Corșoru). Vezi și Berești și Peticea.

Popescu, *Biserici*, p. 50 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 170; AER, 1921—1925, p. 414; AMO, 1941, p. 324—325; *Dict. Rom.*, I, p. 57 [A. — Gorj].

ALMAJ (Halmăj, Hălmăjani), jud. Dolj (bis. Sf. Ingeri și Sf. Nicolae, construită de slugerul Barbu Poenaru, la 1787, zugrăvită la 1789, reparată 1892, 1912 și 1929—1930; se păstrează pictura originală din 1789, cu portretul lui Nicolae Mavrogheni; cula familiei Poenaru, a doua jumătate a sec. XVIII, 1764, modificată în sec. XIX, devine școală elementară de la 1949; păstrează fragmente de frescă la parter și decorații cu stucatură; ambele M).

Documente, indice sec. XVI—XVII [satul amintit de la 1566]; Filitti I. C., *Condica Poenarilor — Almăjeni* (A.O., 1929, p. 1—12) [comentează doc. din condica moșiei, scrisă la 1819 de Dionisie Ecclesiarhul; cu un istoric al proprietății]; Iorga N., *Situația Olteniei* (indice); Idem, *Studii și doc.*, XV, p. 41—42; Idem, *Prin Dolj*, (F.D., 1907, nr. 38, p. 600—602) [descriere biserică]; Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, pl. 17—18 [foto culă]; Filitti C. I., *Inscripții și ctitori din bisericile Doljului* (BCMI, XXII, 1929, p. 44) [despre ctitori]; BCMI, XXII, 1929, p. 138 [inscripție culă, 1764]; AER, 1921—1925, p. 371; Filitti, *Ctitori*, p. 48; Idem, *Biserica Almăju—Dolj* (AO, XIII, 1934, p. 488); *Dict. Rom.*, I, p. 58—59; Dinculescu G., *Inscripția de la biserică din Almăju—Dolj* (A.O., 1934, p. 160); Idem, *Biserica din Almăju—Dolj* (AO, XIV, 1935, p. 165—166) [polemică cu I. Filitti]; Ghika—Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936, p. 58—59, pl. LXXVII—LXXXVI) [bis. și culă]; AMO, 1941, p. 176—177; „Oltenia”, XI 1944, p. 87; Voinescu T., *Elemente realiste* (SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 64); Balș Șt., *Vechi locuințe boierești din Gorj* (SCIA, 1954, nr. 3—4, p. 89) [descriere, foto culă]; Bălan, *Numiri de localități*, p. 15—18 [despre numele localității]; M.O., 1967, nr. 1—2, p. 63.

ALMĂJEL—Muscel

Rădulescu-Codin C., *De când e satul Almăjel*, în vol. *Legende, tradiții și amintiri istorice*, Buc., 1910, p. 96 [legendă].

ALUNIȘUL, vezi Valea Porcului.

M-REA ALUNIȘUL, vezi m-rea Plăviceni.

M SCHITUL ALUNIȘUL—Buzău (Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul, biserică săpată în stîncă a cărei vechime nu se cunoaște; amintită în a doua jumătate a sec. XVI²⁰; reparată și mărită 1849—1850,

de Antonie de la m-reă Ciolanu și la 1903; tîmpla din 1870; fost metoh al ep. Buzău).

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 3, Ep. Buzău*, Buc., 1958 (indice); *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 546 [doc. c. 1690]; Ionașcu I., *Schitul Grăjdana*, p. XXII, XLV și 51 [doc. 1735]; Tunusli, p. 173; Fotino, III, p. 153; Filitti, *Inventarul*, p. 26—27 [descriere, avere, 1825]²¹; Antoniu, *Album*, partea I, p. 6; Hasdeu, *Etymologicum Magnum*, I, col. 958—959 [despre originea numelui]; Constantinescu N. A., *Biserica din Alunișu—Buzău* (BCMI, XVII, 1924, p. 188) [istoric, descriere]; Idem, *Colții, Aluniș, Fundătura* („Muguri”, 1925, p. 108—110) [legenda schitului]; AEB, 1928, p. 60; Dobrescu I., *M-reă Aluniș, jud. Buzău*, teză de licență, Inst. teologic, Buc., 1936; Constantinescu N. A., *Monumente buzoene*, p. 36—37 [inscripții]; Idem, *Biserica din Alunișu* („Ingerul”, 1941, nr. 5—6, p. 368—369).

ALUNIȘU—Buzău (bis. ruină Sf. Gheorghe). Vezi și precedentul.

Constantinescu N. A., *Bis. și m-ri din jud. Buzău* (BCMI, XVII, 1924, p. 188—189) [descriere, istoric].

ALUNIȘUL DE JOS, com. Alunișu, jud. Olt (M bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1812, construită de logofătul Belu Ștefan, reparată 1877 și 1940 când s-a refăcut și pridvorul; pictura din 1877).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 85 [două bis. de lemn: Sf. Paraschiva — A. de Jos și Sf. Nicolae — A. de Sus]²²; Bauer, p. 187; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 1—4 [descriere, însemnări, cărți vechi, foto]; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 38, passim; AEA, 1929, p. 140 [în ruină]; Tomescu Mircea, *Migrațiile din com. Aluniș (jud. Olt) și influențele lor* (A.O., 1942, p. 65—77) [și scurte date istorice despre sat]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit la 1529] (În jud. Olt sînt acum două sate Aluniș: de Bărăști și de Cepturi); *Dicț. Rom.*, I, p. 64.

ALUNIȘ—Muscel.

Indice cronologic nr. 1 [doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVI [satul A.-Argeș, amintit la 1575]; *Dicț. Rom.*, I, p. 64 [moșie].

ALUNU, jud. Vîlcea (bis. Adormirea, începutul sec. XVI, dispărută și cruce din 1801—1802 în curtea bis. Sf. Nicolae, pe locul bis. vechi. Vezi și următorul.

Bălan C. și H. Chircă, *O pisanie necunoscută din com. Alunu*²³ (SMIM, V, 1962, p. 349—351); AER, 1921—1925, p. 497; Anuar 1909, p. 218; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1502]; *Dicț. Rom.*, I, p. 65—66.

ALUNU—Gorj (la 1840 trei bis. de lemn: Sf. Nicolae, 1750, Sf. Dumitru—Glăvani, 1803 și Sf. Paraschiva-Cornetu, 1810).

„Renașterea”, 1944, p. 368—369 [cat. 1840]; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice).

AMĂRĂȘTII DE JOS (AMĂRĂȘOIA), jud. Dolj (fost Romanați) (bis. bordei, sec. XVIII; la 1840, două biserici: Sf. Voievozi, de zid, 1759 și bis. de lemn Sf. Ioan, 1812 ambele construite de preoți și locuitori).

„Renașterea”, 1944, p. 90; *Monografia jud. Romanați*, p. 397; AER, 1921—1925 p. 536—537; „Oltenia”, I, 1940, p. 175—176; AMO, 1941, p. 580—582 [biserici noi]; Popescu, *Învelișurile*, p. 97; Mazilescu I., *Monografia satului Amărăștii de Romanați*, ms. 1957 (vezi M.O., 1962, p. 239); N. Iorga, *Studii și doc.*, XI, p. 226 [doc. 1782, moșia A. era a fam. Bibescu]; *Indice cronologic nr. 7, 19*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1574]; *Dicț. Rom.*, I, p. 73—75.

AMĂRĂȘTII DE SUS, jud. Dolj (fost Romanați) (M bis. Sf. Nicolae, 1843, construită de locuitori, reparată 1923).

Odobescu, *Antichitățile*, p. 129; AER, 1921—1925, p. 537; *Monografia jud. Romanai*, p. 397—398; AMO, 1941, p. 582—583; „Renașterea”, 1944, p. 90 [la 1840, două bis. de lemn: Sf. Nicolae, 1810 și Sf. Voicvozi, 1803]; *Dicț. Rom.*, I, p. 75—76.

AMĂRĂȘTI, jud. Vâlcea (bis. de lemn Sf. Nicolae, construită de preotul Oprea Amărăscu, 1802 M și bis. de zid Sf. Nicolae-mah. Padina, c. 1812, construită de protopopul Dobre).

Popescu, *Biserici*, p. 21—22; AER, 1921—1925, p. 517; Anuar 1909, p. 206; AMO, 1941, p. 688 [bis. Sf. Nicolae, c. 1812]; *Dicț. Rom.*, I, p. 75.

AMZACEA, jud. Constanța (M geamie probabil din sec. XVII, minaretul refăcut 1927).

Dicț. Rom., I, p. 77 [despre sat].

AMZULEȘTI, vezi Afumați.

Dicț. Rom., I, p. 78 [legenda satului].

ANDRĂȘEȘTI, jud. Ialomița (bis. Adormirea, 1821 și han, sec. XIX).

Filitti I. C., *Arhiva Cantacuzino*, p. 1—14, 114 [doc. 1634—1839; și despre bis. și han]; *Dicț. Rom.*, I, p. 79—80 [despre sat].

ANDREEȘTI, jud. Gorj (bis. Sf. Împărați, 1817, construită de familia Moscu, ctitorii fiind zugrăviți în biserică).

Drăghiceanu V., *Monumentele istorice din Oltenia* (BCMI, 1931, p. 107) [inscripție, descriere]; Bauer, p. 211; AER, 1921—1925, p. 414 [bis. Sf. Voicvozi, 1835]; AMO, 1941, p. 325; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 352—354 [doc. despre sat]; *Dicț. Rom.*, I, p. 81—82.

M-REA LUI ANDRÔNIE VISTIERUL, vezi Banu—Buzău.

ANGHELEȘTI—Prahova (nu e amintit în *Dicț. Rom.*).

Indice cronologic nr. 10 [doc. despre sat].

ANINIȘU, com. Cărpinișu, jud. Gorj (M. bis. de lemn Sf. Paraschiva, 1800, construită de Andrei ceașul și Tudosie Rădulca, reparată 1834 și refăcută 1904).

„Renașterea”, 1944, p. 219—220 [catagr. 1840]; Bauer, p. 212; Popescu-Cilieni, *Biserici de lemn* (M.O., VIII, 1956, nr. 6—7, p. 414); AER, 1921—1925, p. 415 [și bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul, 1822]; AMO, 1941, p. 325; Iorga N., *Studii și doc.*, VI, p. 481, 484—485, 495 [doc. 1667—1754]; *Dicț. Rom.*, I, p. 85—86.

M-REA ANINOASA-CISLĂU (Adormirea, fostă de lemn, sec. XVI²⁴, refăcută din zid de doamna Neaga, soția lui Mihnea Turcitul circa 1580; fost metoh al ep. Buzău²⁵); dispărută, fostă în jud. Buzău²⁶. Vezi și m-rea Cislău).²⁷

Documente, indice sec. XIII—XVI și XVII; Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 3*, Ep. Buzău (indice); Iorga, *Studii și doc.*, XVI, p. 72 [doc. 1645] și 55—56 [doc. 1734, reparații]; Greceanu, *Genealogiile*, II, p. 365 [doc. 1684]; Idem, *Familia Lămotescu*, Buc., 1906, p. 7 [doc. 1741]; Ionașcu I., *Episcopul Misail (1732—1740) și averea episcopiei Buzăului*, Buzău, 1939, p. 19 [doc. 1733]; Tunusli, p. 173; Hasdeu, *Etymologicum Magnum*, II, col. 1214—1216 [despre originea numelui] și 1215 [istoricul m-rii];

Filitti C. I., *Schitul Aninoasa—Cislău—Buzău și neamul doamnei Neaga* (R.A., 1924, nr. 2, p. 210—226) [cu o spiță genealogică]; Drăghiceanu V., *Săpăturile din Buda, Lapoș și Tisău—Buzău* (BCMI, XXIV, 1931, p. 159—176) [descrierea săpăturilor, foto ruine biserică, planul bisericii, pietre de mormânt și inscripții]; Iorga N., *Mormântul doamnei Neaga și ale neamului ei*, Buc., 1932, 5 p. (din AARMSI, s. III, t. XII, 1932, p. 189—193); Nicolaiescu St., *Importanța descoperirilor arheologice de la castelul doamnei Neaga din Buda—Cislău* („Universul”, 23 febr. 1932 și în ASA, 1933—1934,

nr. 6—10, p. 89); Filitti I. C., *Doamna Neaga* („Universul”, 24 febr. 1932); Idem, *Doamna Neaga, Săpăturile de la Buda—Buzău* („Adevărul”, 28 febr. 1933); Drăghiceanu V., *Doamna Neaga și dl I. C. Filitti* („Adevărul”, 8 martie 1933); Filitti I. C., *Săpăturile de la Buda—Buzău* („Adevărul”, 28 martie 1933); Drăghiceanu V., *Răspuns la o recenzie a d-lui Filitti* („Neamul românesc”, 8 april. 1933); Constantinescu N. A., *Monumente buzoene*, p. 57; Ionașcu, *Schitul Grăjdana*, p. XIV, XXV; *Inscripții București*, p. 514—520 [pietre de mormânt].

M M-REA ANINOASA — Muscel, jud. Argeș (Sf. Nicolae, construită de Tudoran din Aninoasa fost mare clucer, devenit Teodosie monahul, 1677²⁸; acesta a făcut doar biserica mică și case în jurul ei; m-rea completată de mitropolitul Daniil, 1722—1729, care construiește chiliile, clopotnița, mărește ferestrele bisericii și îi face pridvor, face două turle de zid etc., bis. zugrăvită de egumenul Varlaam la 1730; tâmpla căzută de cutremur la 1838, refăcută de zid și zugrăvită tot atunci, când s-a zugrăvit și altarul de arendașul Daniil Cantarolu; paraclisul Sf. Dumitru și Sf. Gheorghe făcut de Mihail egumenul, 1773; m-rea restaurată 1924—1927 de CMI; fostă metoh la m-rea Cîmpulung²⁹ și la mitropolie³⁰; și o cruce din 1661)³¹.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 1, Mitr. Țării Rom.*, Buc., 1961 (indice); Grecianu, *Genealogiile*, I, p. 28—36 [doc. ref. la ctitor]; *Documente agrare* (indice); *Izvodul hrisovului pentru m-rea Aninoasa ce iaste metoh Mitropoliei* (M.C., III, 1915, p. 145—148) [doc. din 1732]; Iorga, *Studii și doc.*, VII, p. 55—56 [doc. 1734, despre reparații]; Mano, *Doc. familiei Mano*, p. 207 [doc. 1778]; Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 120, 450; VI, p. 158; IX, p. 376—377; X A, p. 16, 162; Ghenadie Enăceanu, *Mitropolitul Ungrovlahiei Neofit I* (B.O.R., III, 1876—1877, p. 176—177 [inscripție³², 1727]; vezi și SCIA, 1956, nr. 3—4, p. 283); Tunusli, p. 174; Fotino, III, p. 159; Răuțescu I., *Metoașele mitropoliei la 1819* (R.L., III, 1931, nr. 3, p. 182); Aricescu C. D., *Istoria Cîmpu'ungului*, partea II-a, p. 105—107; „T. Codrescu”, III, 1934, nr. 9, p. 136 [pisania]; A.R., V, 1940, p. 109 [pisania]; SCIA, IV, 1957, nr. 1—2, p. 87—88, nota [pisania];

Monumentele istorice ale României [foto vechi]; Antoniu, *Album*, partea I, p. 4; Musceleanu Gr., *Monumentele străbunilor*, p. 96; Hasdeu, *Etymologicum Magnum*, II, col. 1216—1217 [istoricul m-rii]; și în *Dicț. Rom.*, I, p. 88; BCMI, 1908, p. 180—181; Rădulescu-Codin, *Muscelul nostru*, p. XL, LXXVII; Vlădescu N. *Din trecutul boierimii românești. Vel comisul Șerban Pîrvu Vlădescu* (R.A., I, 1925, nr. 2, p. 232—236); Popescu M., *M-rea Aninoasa* (A.L.A., s. II, anul IX, nr. 497, 15 iunie 1930, p. 4);

Răuțescu I., *Mănăstirea Aninoasa din jud. Muscel*, C. Lung, 1933, VIII + 256 p. + 1 pl [istoric, descriere, inscripții, cărți vechi, despre ctitori, documente, printre care și catagrafia din 1842³³ cu descrierea m-rii, avere etc.]; (recenzii: N. Iorga, RI, XX, 1934, p. 181—182; D. P. Bogdan, R.I.R., IV, 1934, p. 403—404; Dan Simonescu, R.L., VI, 1934, nr. 2, p. 168—169);

Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXV 1932, pl. CCCXIV—CCCXV și CCCXVII și 1936, p. 43, 65—67, pl. CLXI—CLXXV); A.R., V, 1940, p. 112—113; Bobulescu, *Lăutari*, p. 33, 49—51; Idem, *Zugravi*, p. 10—11, 17; Simonescu Dan, *Originea unor teme iconografice* (B.I.X., 1942, nr. 3, p. 48, 52); Răuțescu I., *Cîmpulungul*, p. 125—127; Voinescu T., *Pîrvul Mutul* (SCIA, 1955, nr. 3—4, p. 136); Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, pl. XXIV); Popescu, *Învelișurile*, p. 71; Tocilescu, *Catalogul*, p. 159; Ștrempel, *Copiști de manuscrise*, p. 96—97;

Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 147; Răuțescu I., preot, *Monografia comunei Topoloveni*, p. 58—61 [despre lucrările făcute de mitropolitul Daniil]; Anuar 1909, p. 87; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 3 [despre originea numelui]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1437]; SCIA, 1968, nr. 1, p. 15 [portalul bisericii].

SCHITUL ANINOASA (1705—1709³⁴, construit de Stamatie Răguleanu căpitan, refăcut de C. Negomireanu protoereu, Ioan Mămăligă și alții, 1806; fost metoh al m-rii Tismana; și cruce din 1708), com. Valea cu Apă, jud. Gorj.

Ștefulescu, *Gorjul*, p. 212; Idem, *M-reă Tismana*, p. 404 și 438; Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 22, M-reă Tismana* (indice); Popescu, *Învelișurile*, p. 46; Popescu-Cilieni I., *Schitul Aninoasa din satul Valea cu Apă, r. Tg. Jiu* (M.O., VIII, 1956, nr. 1—3, p. 123—124) [descriere]³⁵; A.M.O., 1941, p. 421; Donat, *Fundațiile*, p. 13.

ANINOASA, jud. Gorj (bis. de lemn, dărimată, reclădită din zid, Sf. Împărați, 1887—1888³⁶; cruce din 1708).

Bauer, p. 211; Iscrulescu I., *Monografia com. Aninoasa—Gorj*, Craiova, 1935, 87 p.; A.E.R., 1921—1925, p. 415; A.M.O., 1941, p. 326; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice); *Dicț. Rom.*, I, p. 86.

ANINOASA, jud. Dîmbovița (bis. Sf. Ilie, reparată de postelnicul Ioniță Cirescu, 1810, dărimată de cutremur 1838, refăcută 1846³⁷ cu chel-tuiala mitropoliei).

Brătulescu V., *Documente și inscripții* (G.B., XIX, 1960, nr. 3—4, p. 296—297) [pisania]; Bauer, p. 159 [bis. de piatră]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 35 [bis. Sf. Nicolae]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1523, cînd era al mitropoliei din Țirgoviste]; *Dicț. Rom.*, I, p. 86.

ANINOASA, vezi Giobănoaia — Valea Teancului.

ANTIMIREȘTI, vezi Coca-Antimirești.

ANTONEȘTI — Teleorman.

Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 2 [originea numelui]; *Dicț. Rom.*, I, p. 93—94 [despre sat, fost Bujorești, Speriatul].

APA VIE, vezi Slăvești și Scoarța.

APELE VII, jud. Dolj (fost Romanăți) (la 1840 două bis.: Sf. Nicolae, 1790, refăcută 1841—1843 și 1929 și Sf. Ștefan, 1812, refăcută? 1847).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1572]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (S.M.I.M., IV, p. 485—486); Chiriță Ilie, *Monografia comunei Apele Vii* (A.O., 1936, p. 59—80) [istoricul satului, despre locuitorii și moșia sa]; Idem, *Urme vechi în Apele Vii — Romanăți* (*ibidem*, p. 389—390); Donat I., *Documente oltenești felurite* (A.O., 1935, p. 99—107); Chiriță Ilie, *Branștile din Apele Vii* (*ibidem*, p. 164—165); Bauer, p. 199 [bis. sec. XVIII]; „Renașterea”, 1944, p. 89 [cat. 1840]; *Monografia jud. Romanăți*, p. 395—396; A.E.R., 1921—1925, p. 537 [bis. din 1929 și 1847]; A.M.O., 1941, p. 583—584; M.O., 1965, nr. 11—12, p. 928—931; *Dicț. Rom.*, I, p. 96 [bis. din 1852 și 1854].

APOSTARI — Buzău (bis. de lemn Sf. Voievozi, 1822—1823, reparată 1868 și 1894).

Anuar 1909, p. 249.

SCHITUL APOSTOLACHI (m-reă lui Apostolachi sau Postolachi comisul, m-reă de la Măstănești pe Cricov, Adormirea, ante 1645³⁸; refăcut turlele, clopotnița și zugrăveala de călugărul Ghermano Ploșteanu la 1850; fost metoh al m-rii Dohiariu și Slobozia³⁹; și o cruce din 1735—1736 în dreptul fostului schit M), com. Apostolachi, jud. Prahova.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 18 și 20*, Buc. 1948 și 1954 [cu m-rea Slobozia]; Georgian P., *Documente ale schitului Virful Pietrii* (R.I., 1931, p. 286—292) [7 doc., 1679—1814; inscripție și istoric; probabil Apostolachi]; Nandriș Gr., *Documente slavo-române*, p. 223—224 [doc. 1652]; Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 76, 394; VI, p. 94—95 [schitul în dărăpănare, 1793]; VII, p. 370; IX, p. 370—371; X A, p. 16; *Documente agrare*, p. 672 [doc. din 1781]; Tunusli, p. 173; Bauer, p. 127; Fotino, III, p. 153; A.C., 1868, p. 22; Pavlov, *Lăcașuri* (G.M., VIII, 1930, nr. 245, p. 4); inscripția și în *Dict. Rom.*, I, p. 97—98; Brătulescu V., *Inscripții* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 624—625); Bodogae T., *Sf. munte Athos*, p. 231—232.

APROZI, jud. Ilfov (bis. Adormirea, construită de vornicul Ioan Manu 1841, reparată 1885, zugrăvită 1896).

Anuar 1909, p. 67; *Dict. Rom.*, I, p. 98.

SCHITUL APȘOARA — Saac (ante 1803), com. Tisău—Buzău.

Urechia, *Ist. rom.*, X A, p. 17, 194 [doc. 1813, scutiri, schitul fiind „foarte sărac”]; Georgian P., *Documente ale schitului Apșoara—Buzău* (R.I., 1931, p. 292—293) [două doc., 1813—1819].

ARCANI, jud. Gorj (bis. Sf. Voievozi, sec. XVIII?, refăcută la 1857 și 1903)⁴⁰.
Vezi și Cîmpofeni.

Bauer, p. 216; Cărăbiș V., *Unele date cu privire la problema transmisiunii stăpînirii funciare în cîteva sate de pe Valea Jaleșului în veacurile XV—XIX* („Studii”, XI, 1958, nr. 5, p. 159—167); Idem, *Biserici de pe Valea Jaleșului* (M.O., X, 1958, nr. 5—6, p. 359—361) [istoric, pisanie]; A.E.R., 1921—1925, p. 415; A.M.O., 1941, p. 327; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1428, cînd era al m-rii Tismana; satul avea cărți de la „Negru Vodă”]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 247—248 [doc. despre sat]; *Dict. Rom.*, I, p. 102 [bis. din 1838 și 1858].

ARCEȘTI — Romanăți (la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae, 1773—1774, construită de Oprea Piticu și alții, reconstruită de zid ante 1845, probabil 1842, restaurată 1897).

„Renașterea”, 1944, p. 164 [cat. 1840]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 291 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 206; *Monografia jud. Romanăți*, p. 426; A.E.R., 1921—1925, p. 537; A.M.O., 1941, p. 584; Iorga N., *Studii și doc.*, VI, p. 478 [doc. 1656 despre sat]; *Indice cronologic nr. 6, 9* [foarte multe doc. despre sat]; vezi și *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la <1584>]; *Dict. Rom.*, I, p. 102.

ARCUDA, vezi Bicu.

AREFU (Haref), jud. Argeș (bis. de lemn Sf. Paraschiva la începutul sec. XIX, refăcută de zid 1857).

B.O.R., 1921, p. 685 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 9; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 416 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 273; A.E.A., 1929, p. 68; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul Haref amintit de la 1546, cînd era sat de oameni liberi]; *Dict. Rom.*, I, p. 117.

ARGEȘ, vezi Curtea de Argeș.

ARGEȘELUL, vezi Ciumești.

ARGETOAI, cătunul Grădinărești, jud. Dolj (M bis. Sf. Nicolae, Sf. Ioan și Sf. Gheorghe, reclădită de clucerul Ioan Argetoianu și de paharnicul Gh. Argetoianu, lingă una mai veche, terminată și zugrăvită de Ilinca Buzescu, soția paharnicului, 1813; zugrăvită 1849 de C-tin Argetoianu, 1912 și 1934, reparată 1916).

Iorga, *Studii și doc.*, XI, p. 235 [doc. 1813]; A.O., I, 1922, p. 388; Iorga, *Studii și doc.*, VIII, p. VIII—IX și indice [despre fam. Argetoianu]; Lecca, *Familiiile boierești*, p. 6—8; Filitti I. C., *Inscripții și ctitori* (B.C.M.I., XXII,

1929, p. 43) [pisania, descriere portrete ctitori]; Filitti, *Ctitori*, p. 45—46 [la fel]; pisania și în *Dicț. Rom.*, I, p. 112; A.E.R., 1921—1925, p. 372; A.M.O., 1941, p. 178; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1613]; Anuar 1909, p. 217 [bis. Adormirea, 1835, A.-Romanai; „Oltul”, 1857, p. 116, 120, 124 etc [arendarea moșiei A. de Jos, cu han]; Iorga, *Situația Olteniei* (indice).

M-REA ARHANGHEL, vezi Rm. Vlcea.

ARHOȚI, vezi Bălești.

ARICEȘTII DE JOS, jud. Prahova (bis. ante 1832)⁴¹. Vezi și următorul. *Documente*, indice sec. XVII [Arcești, probabil Aricești]; (în jud. Prahova sînt două sate: A. Rahtivani și A. Zeletin, depărtate unul de altul).

ARICEȘTI—RAHTIVANI, jud. Prahova (M bis. Sf. Ilie și Sf. Nicolae, construită de Ilie Aricescu și vistierul Enache Văcărescu, 1777, reparată la 1887; păstrează pictura originală). Vezi și Nedelea.

Bauer, p. 134 [bis. sec. XVIII]; *Dicț. Prahova*, p. 26; *Dicț. Rom.*, I, p. 115—116 [pisania]; Anuar 1909, p. 97 [bis. Sf. Ilie — A. de Jos, 1702 și bis. Sf. Nicolae — A. de Sus, construită de Nicolae Nenciulescu, 1811, reparată la 1880, avariata și ruinată de cutremurul din 1940]; *Indice cronologic nr. 8* [doc. despre satul A. — Saac].

ARIONEȘTII VECHI — Urlați, jud. Prahova (bis. Sf. Ioan, construită de Ioan Arion, 1819, reparată 1877). Vezi și Urlați.

Dicț. Prahova, p. 30; *Dicț. Rom.*, I, p. 118 [pisania]; A. Rom., 1857 sept. 11, 14, 18 [arendarea moșiei].

ARJOCI, com. Godinești, jud. Gorj (bis. de lemn, Sf. Voievozi, refăcută de Mihai, fiul protopopului Călcescu, 1778—1779)⁴². Vezi și Godinești. Ștefulescu, *Gorjul*, p. 132 [inscripție]; A.M.O., 1941, p. 375; Crețeanu R., *Biserici de lemn* (M.O., XI, 1959, nr. 5—6, p. 295—296) [pisania]; M.O., 1964, nr. 1—2, p. 74; *Dicț. Rom.*, I, p. 118 [bis. din 1828].

ARMĂȘEȘTI (fost Nenișori)⁴³, jud. Ilfov (fost Ialomița) (M bis. Sf. Gheorghe, zidită de Ioniță Nenișor căpitan 1778⁴⁴ pe locul uneia de lemn, construită de logofătul Dinu Ranete, preînnoită 1859—1860 de paharnicul Gheorghe Zosima).

Bauer, p. 139; *Biserici cu averi proprii*, s. III, p. 79—148 [istoric, foto, doc. 1778—1915, pisania]; pisania și în *Dicț. Rom.*, I, p. 121; Filipescu C., *Monografia economică a comunei Armășești*, Buc., 1908 [și despre biserică]; A.C.M.I., 1943, p. 40; *Indice cronologic nr. 9*.

ARMĂȘEȘTI, jud. Vlcea (la 1840, două bis. de lemn: Buna-Vestire, 1740 și Adormirea-mah. Teiușu, 1833, construită de Șerban Teiușanu, Stan mazilu și alții).

Popescu, *Biserici*, p. 41 [cat. 1840].

M M-REA ARNOTA (Sf. Arhangheli Mihail și Gavril, construită de Matei Basarab ante 1637⁴⁵; reparată de C. Brîncoveanu la 1705—1706; clădirile din jurul bisericii refăcute de Barbu Știrbei la 1852—1856⁴⁶; o fîntînă de la Matei Basarab, făcută „de iznoavă” de C. Brîncoveanu, 1693—1694 și o cruce din secolul al XVII-lea. În biserica m-rii se află mormîntul lui Matei Basarab)⁴⁷, com. Costești, satul Bistrița, jud. Vlcea.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 5*, Buc., 1950 [447 doc., 1600—1856]; *Istoria Țării Românești*, p. 106; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 173—175 [descriere]; vezi și M.O., 1967, nr. 11—12, p. 916—917; Enăceanu Ghenadie, *Mitropolitul Ungrovlahiei Neofit* (B.O.R., III, 1876—1877, p. 15—16) [inscripție, hrisov 1656, descriere, 1746] (vezi și S.C.I.A., 1956, nr. 3—4, p. 283); Iorga N., *Socotelile Brașovului*, p. 92—93 [despre clopotele comandate de Matei

Basarab]; *Documente agrare* (indice); Giurescu, *Material* (indice); Iorga, *Studii și doc.*, V, p. 162—163; XIV (indice); *Mémoire sur les couvents roumains*, p. 75—82 [doc. 1639]; vezi și: *Memoriu asupra mănăstirilor române*, p. 62—71; Bengesco, *Memorandum*, p. 17—23; Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 138; VII, p. 331—332, 334—335, 390—391; VIII, p. 350—351; X A, p. 15, 63—64, 80, 109—111, 216—217, 223—224; Sacerdoțeanu A., *O hotărnicie a m-rii Arnota* (R.I., XXIII, 1937, p. 8—10); Tunusli, p. 175; Bauer, p. 201 și A.O., III, 1924, p. 305; Fotino, III, p. 174; A.P., XI, 1841—1842, p. 326—329; XII, partea I, p. 408—412, 414—417; XIII, 1844, p. 254—255; XIV 1846—1847, p. 646—649, 698—703 [venituri, 1839—1844]; Vaillañt, *La Roumanie*, III, p. 353 [descriere, 1841]; vezi și B.C.M.I., 1915, p. 123; B.Of., 28 iunie 1851, p. 224 [mezat pentru clădiri]; Margot, *O viatorie*, p. 39 [descriere, 1859].

Iorga, *Inscripții*,⁴⁸ f. I, p. 203—205 și *Studii și doc.*, XV, p. 364—365 [pomelnicul și inscripții de pe pietre de mormînt]; vezi și *Dict. Rom.*, I, p. 124—125; B.C.M.I., 1915, p. 95—96; 1929, p. 138 [inscripții]; „Bul. Muz. militar”, IV, 1940—1941, p. 47 [inscripție]; A.O., 1941, p. 26 [inscripție]; A.O., 1934, p. 55—56; 1935, p. 54 [inscripții]; Pelimon, *Impresiuni de călătorie*, p. 184—185 [inscripție]; Tocilescu Gr., *Doamna Stanca*, Buc., 1877, p. 39—40 [inscripție]; R.I., IV, 1918, p. 151—152 [inscripție]; „Renașterea”, 1933, nr. 4, p. 314 [inscripție]; Dumitrescu M., *Matei Basarab* („Consolatorul”, I, 1898, nr. 9, p. 136) [inscripție];

Sacerdoțeanu Aurelian, *Constantin Brîncoveanu și ctitoriile sale din Oltenia* (M.O., 1964, nr. 9—10, p. 724) [inscripție, 1694]; *Inscripții București*, p. 568 [cătue], 585 [cruce], 599—600 [ferecături de argint aurit] passim; vezi și indice; B.G.O., 1843, p. 139—140 [m-rea scoasă de sub ascultarea caselor făcătoare de bine] și 1842, p. 82 [arenda moșilor m-rii]; A. Rom., 1859 dec. 12 și 19 [arenda moșilor];

„Oltenia”, II, 1941, p. 101 [descn de Dionisie Eclesiarhul, 1804⁴⁹]; și la Popescu, *Învelișurile*, fig. 12; Antoniu Al., *Album*, partea I, p. 3; Ep. Ghenadie, *Album ep. Rîmnic* [4 foto vechi]; *Monumentele*, II, pl. 3;

„Dîmbovița”, 25 iulie 1859, p. 330 [descrierea m-rii]; Alexandrescu Gr., *Memorial de călătorie*, p. 67—70; Odobescu Al., *Arnota districtul Vîlcii* („Atheneul român”, II, 1869, p. 11—21) [inscripții și descriere]; reprodus și la Lapedatu, *Monumentele istorice*, p. 366—370; Odobescu Al., *M-rea Arnota districtul Vîlcii* („Informațiunile politice, literare, comerciale”, Iași II, 1871, nr. 197, p. 2—4); C.A., 1875, p. 96; Tocilescu Gr., *Raporturi*, p. 53—59 [legenda m-rii, inscripții, obiecte, morminte și fîntînă, 1699; descriere portretele]; *Monumente naționale*, II, p. 193—195 [descriere, reparații necesare] și p. 232; B.V., 17 dec. 1885; B.O.R., XIII, 1889—1890, p. 285; A.A. 1890, p. 30 [date sumare despre mănăstire]; Hasdeu, *Etymologicum Magnum* II, col. 1722—1723 [legenda m-rii, după Tocilescu]; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 221—224; R.S.T.R., 1896, nr. 12, p. 260—261; A.E.R., 1900, p. 22 și 1921—1925, p. 617—618; *Episcopia Rîmnicului*, p. CII, CIV, CX—CXI [tîmpla]; Iorga N., *Istoria românilor în chipuri și icoane*, I, p. 23; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 321—322 [descriere]; Răuțu, *Monografia*, p. 25—27, 119—121; Dobrescu, *Istoria bisericii din Oltenia*, p. 141, 252—253; Trajanescu D., *M-rea Dintr-un lemn și m-rea Govora* (B.C.M.I., III, 1910, p. 35—44); Ionescu-Sachelarie C., *Drumuri prin țară* (N.R.L., 1910, p. 742—744) [descriere]; Năsturel P. V., *M-rea Arnota* (R.I.A.F., XII, 1912, partea II-a, p. 270—280) [istoric, descriere, foto, inscripție]; A.C.M.I., 1914, p. 50; 1915, p. 34, 39 [restaurarea tîmplei]; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 288 și II, p. 67;

Meteș, *Zugravi* (indice); Ștefănescu I. D., *La peinture*, p. 163—166, pl. 82—84 și D.; Idem, *Originea și evoluția unor teme care apar în arta bisericească* („Mitropolia Moldovei”, 1964, nr. 1—2, p. 43—57);

Constantinescu-Iași, *Bizantinismul*, p. 45; Idem, *Narthexul* (indice); Iorga, *La Roumanie*, p. 63, 68; Conea I., *Jalea de la Arnota* („Mișcarea”, XXIV, 1930, nr. 10, serie nouă) [m-rea în ruină după incendiul din 1923]; Giulescu D.-tru, *M-rea Arnota*, teză de licență, Inst. teologic, Buc. 1932; Ghika-Budești, *Evoluția* (B.C.M.I. XXV, 1932, p. 12, 30—31, 50—51, pl. XC—XCVIII, CCCXVIII [sfeșnic]; CCCXXX [piatră de mormânt], CCCXXXIII—CCCXXXV [icoane] și 1936, pl. DCXXXIV [ușe]; Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (B.C.M.I., XXVI, 1933, p. 59—63) [istoric, descriere, inscripții, obiecte]; Donat, *Fundațiile*, p. 15—16;

Cristescu D., *Sfinta mănăstire Arnota*, Rm. Vlcea, 1937, 168 p. + 37 pl. [istoric, descriere, inscripții, listă de egumeni, despre refacerea m-rii, averea sa și metohul Dobriceni; în anexă 15 documente, 1636—1785; cu foto m-re, picturi și obiecte]; recenzii: N. Iorga, R.I., XXIII, 1937, p. 284—285; I. Donat, A.O., 1937, p. 445;

Ionescu Gr., *Istoria*, p. 132, 133, 134—137, 423; Rașcu, *Mănăstirile*, p. 16—18; A.M.O., 1941, p. 834—837; Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 23—27; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture*, (B.C.M.I., 1942, p. 31, pl. XVI); A.C.M.I., 1943, p. 85; Popescu, *Învelișurile*, p. 56, 60, 92; Giurescu, *Ist. rom.*, III, ed. II-a (indice); *Arta feudală*, p. 201—203, 240, 249—250; B.O.R., 1959, p. 692—693 [C.C. Giurescu despre vechimea m-rii]; Malacopol Viorica, *Date în legătură cu activitatea arhitecților Freywald* (S.C.I.A., arta plastică, 1964, nr. 2, p. 333) [despre refacerea m-rii]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii* II, p. 83—84 [descriere];

Drăghiceanu V., *Morminte domnești. Matei Basarab, doamna Elena și fiul lor Mateiaș. Ultime zile, meșteri și stil* (B.C.M.I., VIII, 1915, p. 170—176); Sacerdoțeanu A. și St. Metzulescu, *Întia piatră de mormânt a lui Matei Basarab* (S.C.I.A., 1955, nr. 3—4, p. 342—350); Brătulescu V., *Monumente de arhitectură din Țirgoviște. Mormintele voievodale de la Țirgoviște și Arnota*. (G.B. 1967, nr. 3—4, p. 291—322);

Iorga N., *Les arts mineurs*, II, fig. 21 [ușe]; „Albina”, XXXVII, nr. 1 [tîmpla]; Ionescu Gr., *București*, p. 124 [tîmpla]⁵⁰; SCIA, 1968, nr. 1, p. 26 [despre iconostas].

ARPADEA — Dolj (bis. de lemn Adormirea, 1805).

Anuar 1909, p. 158; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit la 1612, cînd se spune că fusese cotropit în vremea lui Mihai Viteazul]; *Dicț. Rom.*, I, p. 126.

ARSACHE (Parapani)⁵¹ — Vlașca (M bis. Sf. Pantelimon, construită de Apostol Arsache, 1845, zugrăvită de G. Tătăărăscu și cruce din 1761 cu hramul Sf. Gheorghe pe drumul spre Gogoșari).

Dicț. Rom., I, p. 127—128; Voinescu T., G. Tattarescu, p. 52, 112—114 [contractul pentru pictarea bisericii]; Nandriș Gr., *Documente slavo-române*, p. 190—218 [doc. 1649, satul Parapani]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul P. amintit de la 1582, devenind apoi proprietatea m-rii Radu Vodă]; vezi și *Indice cronologic nr. 18*.

ARSENI — Gorj (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1829, în stare rea la 1909)

Anuar 1909, p. 172; *Indice cronologic nr. 22* [Arsura = Arsurile — Gorj; acesta?]; *Dicț. Rom.*, I, p. 129 [Arșani cătun].

SCHITUL ARSENIILE — Buzău (începutul sec. XVIII)⁵²; fost pe muntele Arsenia sau în comuna Nehoiășu)⁵³.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 3*, Ep. Buzău, Buc., 1958 (indice).
ARȘI — Gorj (dispărut).

Ștefulescu Al., *M-reă Tismana*, ed. III-a, p. 366—367 [doc. 1675, ½ al m-rii Tismana]; *Documente*, indice XVI și XVII [sat dispărut].

ARTANU, vezi Raci

ASANAGA (fost Costieni, numit acum Bujoreni), jud. Teleorman (fost Vlașca). (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, construită de Oprea pircălabul, 1711, adusă aici „de la munte” la 1862).

Bauer, p. 193; Anuar 1909, p. 89; *Dicț. Rom.*, I, p. 133; Brăilă I., *Pisanii și însemnări din jud. Vlașca*, p. 22—23; *Monografiile Vlasca*, p. 11—20; Crețeanu R., *Bisericiile de lemn din reg. București* (G.B., 1964, nr. 1—2, p. 89—93) [însemnări, inscripții, plan, descriere]; Idem, *Biserici de lemn*, p. 35—36 *passim*.

SCHITUL ASĂNICHIOAEI, vezi Rm. Sărat.

ASCUNSA, vezi Călărașu.

ATÎRNAȚI, com. Buftea, jud. Ilfov (bis. Sf. Nicolae, 1809—1812, reparată 1889)

Anuar 1909, p. 67—68; *Dicț. Rom.*, I, p. 136.

ATÎRNAȚI — Teleorman (bis. Adormirea, 1832, construită de slugerul Dumitrache Borolo, reparată radical 1907).

Hasdeu, *Etymologicum Magnum*, II, col. 2065, 2066 [despre originea numelui]; „Amvonul”, X, 1907, nr. 7, p. 209 [redeschiderea bisericii]; Iliescu M., *Monografia bis. Atîrnați* (*ibidem*, p. 213—214); Iliescu M., *Parohia (comuna) Atîrnați din jud. Teleorman*, Alexandria, 1908, 114 p. [pisanie, descriere, istoric]; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 3 [originea numelui]; *Dicț. Rom.*, I, p. 135—136.

ATMAGEA, jud. Tulcea.

Z<imerling>, R. *Jubelfeier der Gemeinde Atmagea* („Bukarester Gemeindeblatt”, 1923, nr. 37); Zimerling R., *Kurze Geschichte der Gemeinden des Kirchspiels Atmagea* (*ibidem*, nr. 31); Idem, *Berichte der Gemeinde Atmagea vom Jahre 1921* (*ibidem*, 1922, nr. 13); Stan Alexe, *Legenda satului Tatar Atmagea* (A.D., III, 1922, nr. 3, p. 437—439); *Dicț. Rom.*, I, p. 137—138.

SCHITUL ATONUL (inceputul sec. XVIII)⁵⁴. Vezi și Agaton.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 3*. Ep. Buzău, Buc., 1958 (indice).
AUREȘTI, com. Zăvideni, jud. Vilcea (la 1840, două bis. de lemn: Sf. Nicolae, 1803—1804 și Sf. Voievozi-mah. Verdea, 1832).

Popescu, *Biserici*, p. 7; Danilescu C., *Monografia com. Zăvideni*, 1936 (din N. V., 1935—1936); A.M.O., 1941, p. 791; *Dicț. Rom.*, I, p. 139—140.

AXINTELE, jud. Ilfov (fost Ialomița) (bis. sec. XVIII, reclădită 1901—1902 și han sec. XIX).

Bauer, p. 140 [Acsint, bis. sec. XVIII]; M.Of., 1965, p. 48 [han]; Anuar 1909, p. 57; *Dicț. Rom.*, I, p. 143 [bis. din 1823].

NOTE

¹ Vezi și planurile cetății din 1718 și 1788 (Acad. R.S. România, Hărți).

² Amintită la 1833 sept. 2 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/254).

³ Menționată în doc. la 1622 april 1, cînd se spune că fusese închinată la episcopia Buzău (*Documente*, veac. XVII, vol. IV, p. 102—103) și apoi de numeroase ori, la: 1633 mai 3, 1637 febr. 16, 1643 nov. 22, 1654 dec. 12, 1686 iulie 24 etc. (Acad. R.S. România, CXXIX/14, CXXV/3 și 4, CXXVIII/83 și Arh. St. Buc., ep. Buzău, XXVI/20). Menționez aci că, cu puține

excepții, documentele dintre 1626—1700 au fost folosite după copiile aflate la Inst. de Istorie al Academiei R.S. România.

³ bis. La 1755 satul era al lui B. Văcărescu (Acad. R.S. România., CXCI/38).

⁴ Bis. e amintită la 1834 mai 20 (Acad. R.S. România, DCCCXV/42).

⁵ Vezi și Arh. St. Buc. ms. 1414. Ruinele palatului și casele din Afumați sînt amintite și la 1871 (Acad. R.S. România, ms. rom. 227, f. 39).

⁶ Vezi doc. din 1697 mart. 15, în care schitul Sf. Ioan Zlataust e numit Sf. Ioan Bogoslov (Arh. St. Buc., ep. Buzău, VI/4).

⁷ La această dată e amintit în documente; cum pomelnicul schitului începe cu Neagoe Basarab, e foarte probabil că a fost construit între 1512—1521.

⁸ După cum rezultă din documente, în reg. Buzău erau foarte multe schituri și mînăstiri. Într-un document din 1694 ian. 24 se spune că, mai înainte, m-reă Pinul din jud. Saac fusese și ea „un schitișor prost ca și alte schitișoare ce se află împrejurul ei, de se țin la dînsule călugărași sihaștri”. Matei Basarab o făcuse din piatră” și s-au chemat mumă tuturor schitișoarelor de acolo” (Arh. St. Buc., ms. 705, f. 22 v.)

⁹ În *Dicț. Rom.*, I, p. 581, se spune că ruinele schitului se aflau încă în comuna Bozioru, unde se mai găseau și schiturile Fundăturile și Sf. Gheorghe.

¹⁰ Într-un doc. din (1614 sept. 20) se arată că Gomoi din Căciulătești fusese îngropat la m-re, dar nu se precizează la care m-re; în apropiere se găsea și m-reă Roaba (*Documente*, veac. XVII, vol. II, p. 326).

¹¹ Vezi Acad. R.S. România, ms. rom. 226, f. 215 v. — 216.

¹² Acad. R.S. România, ms. 5142, f. 276.

¹³ Despre sat vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. DXXXVI.

¹³ bis. Arh. St. Buc., ms. 394, f. 3 v.

¹⁴ Acad. R.S. România, ms. rom. 221, f. 108 v. — 109.

¹⁴ bis Despre „înfrumusețarea” noului oraș vezi Arh. St. Buc., Min. Lucr. publice, dos. 189/1861.

¹⁵ Vezi și catagrafia din (1852) (Acad. R.S. România, MCLXVIII/115).

¹⁶ Vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 2114/1843 și 323/1860.

¹⁷ Vezi și Arh. St. Buc., Min. Artelor, dos. 70/1905.

¹⁸ Despre sat vezi numeroasele doc. de la Acad. R.S. România, pach. MCLXXXIX, unde există și o hotărnicie din 1853 (doc. 223).

¹⁹ Amintit la 1685 oct. 14, cînd se spune că Macarie, fost Marin neguțătorul din Argeș îi lăsase moșie în acel sat și moara din Topolog (Arh. St. Buc., ep. Argeș, XI/6). Urmele sale se mai vedeau la 1873 (Acad. R.S. România, ms. rom. 223, f. 227).

²⁰ La 1586—1587 (*Documente*, veac. XVI, vol. V, p. 262). În pisanie se afirmă că a fost făcută de doi ciobani, Vlad și Simion, la 1277.

²¹ Vezi și catastihul din 1783 dec. 6 și catagrafia din 1864, la Acad. R.S., România, CXCVII/233 și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1402/1864. Vezi și legenda schitului și descrierea din 1871, la Acad. R.S. România, ms. rom. 224, f. 407—407 v. Vezi descrierea și legenda și în *Dicț. Rom.*, I, p. 65, unde se mai amintește un schit Alunișul și în județul Prahova. Vezi, de asemenea, doc. de la Acad. R.S. România, pach. MCCCXXIII.

²² Despre bis. din Alunișu de Sus, construită în 1775, vezi și Acad. R.S. România, ms. rom. 221, f. 115v. — 116.

²³ Piatra cu pisanie este amintită la 1871 (Acad. R.S. România, ms. rom. 230, f. 110 v) După părerea lui Șt. Andreescu, aceasta ar fi însă pisanie de la m-reă Polovragi (vezi bibliografia privind această m-re).

²⁴ Amintită prima oară în documente la 1586 mai 27 (*Documente*, veac. XVI, vol. V, p. 240), avînd însă pietre de mormînt mai vechi. Vezi și diata ctitoriei, doamna Neaga, din 1614 sept. 12 (*ibidem*, XVII, vol. II, p. 323).

²⁵ Vezi doc. din 1697 nov. 2 (Arh. St. Buc., ms. 173, f. 16 v). Vezi și doc. din 1687 ian. 19, în care se spune că m-reă Aninoasa, făcută din temelie de doamna Neaga, a fost închinată episcopiei de Buzău de către Negoită Tătăranu, devenit Nicolae călugărul (*ibidem*, f. 16).

²⁶ Despre urmele schitului Aninoasa și ruinele palatului doamnei Neaga la 1871, vezi Acad. R.S. România, ms. rom. 224, f. 281 v — 282, 403 v, 420 și *Dicț. Rom.*, I, p. 88.

²⁷ Într-un doc. din 1741 april 20 se spune schitul Aninoasa „ce se numește și Cislăul” (Șt. Greceanu, *Familia Lămotescu*, p. 7) M-reă Aninoasa-Cislău i se spune și la 1634 apr. 28. (Acad. R.S. România, CI/51).

²⁸ Vezi așezămîntul ctitorului din 1677 mart. 8 (Arh. St. Buc., Suluri nr. 9); data pisaniei este 1677 sept. 20.

²⁹ Vezi doc. din 1682 mai 29, 1684 mai 21, 1688 iulie 23 și 1695 ian. 15 (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., XCVI/23—25 și Suluri nr. 8).

La 1718 dec. 19, a fost despărțită de m-reă C. Lung, pentru neîngrijire și părăgînire (Arh. St. Buc., ms. 137, f. 343).

³⁰ Vezi doc. din 1778 nov. 4 (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., XCVI/27 sau Peceți nr. 102), publicat de C. Mano, *Doc. Mano*, p. 207.

³¹ Vezi Acad. R.S. România, ms. rom. 228, f. 76 și 219.

³² Vezi și Arh. St. Buc., ms. 730, f. 54 v. — 56 v. și 739, f. 36—39 v. (inscripții, odoare pomelnic) și ms. 137.

³³ Vezi și pomelnicul din 1809 (Acad. R.S. România, ms. 4360) și catagrafii din: 1810., 1842, 1866 și f.d. (Acad. R.S. România, ms. rom. 626, f. 48—55 v, 717, f. 1—16 și 660, f. 48—52 și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 4675/1865). Vezi și catagrafia de odoare din 1849, la Acad. R.S. România, ms. 919, f. 55. Despre diverse reparații, vezi și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 709/1869.

³⁴ Vezi doc. din 1709 april 27, 1711 nov. 8 și 9 și 1778 nov. 6 (Arh. St. Buc., m-reă Tismana, LX/2, 3, XCVI/2 și LIX/5).

³⁵ Despre ruinele unei m-ri în com. Valea cu Apă, la 1874, vezi și Acad. R.S. România, ms. rom. 226, f. 189 v. — 190.

³⁶ La 1874 sînt semălate aici ruinele unor case și ale unei biserici (Acad. R.S. România, ms. rom. 226, f. 237).

³⁷ Vezi și Acad. R.S. România, ms. A 545, f. 405.

³⁸ Menționat în documente, cu numele de m-reă lui Apostolachi comisul sau m-reă Măstănești, la 1645 sept. 28, 1652 ian. 3, 1652 iulie 25 — cînd este închinat la m-reă Dohiaru — 1668 iunie 7 etc. (Arh. St. Buc., m-reă Slobozia, XV/6, I/6 și XX/8 și m-reă Cotroceni, XLII/12). Vezi și scutirile de dări din 1698 sept. 11 și 1714 mai 12 (Arh. St. Buc., m-reă Slobozia, XI/27 și 28). Din doc. citat, din 1652 iulie 25, rezultă că Apostolachi, nereușind să termine m-reă, lăsase bani — 2 000 de taleri — pentru ca să se facă „tot ce trebuie împrejur, chiliile, clopotnița și curtea”. La 1677 mai 29, m-reă era arsă de tătari și pustie (Arh. St. Buc., ms. 314, f. 519 v.). Vezi și catagrafiile din 1854 și 1859 (Acad. R.S. România, ms. 726, f. 149—160 și 181—206 și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 4051/1854 și 2767/1859). Pentru diverse reparații, *ibidem*, dos. 1412/1863 și 3313/1876. Vezi și istoricul schitului la Arh. St. Buc., ms. 729, f. 56 și 730, f. 14 v. (ms. Papazoglu) și planul moșiei vetrei schitului din 1867 (*idem*, Min. Agric., Hotărnicii, jud. Prahova).

³⁹ Vezi doc. din 1677 mai 29 și 1709 mai 7 (Arh. St. Buc., ms. 314, f. 519 v. și m-reă Slobozia, II/18).

⁴⁰ Despre urmele unei bis. vechi existente la 1874, vezi Acad. R. S. România, ms. rom. 226, f. 94 și 151.

⁴¹ Bis. e amintită la 1832 oct. 22 (Acad. R.S. România, DCCCIV/117), iar o bis. din Aricești (aceași ?) la 1833 ian. 14 (*ibidem*, DCCCXIV/220).

Vezi și planul moșiei Ariceștii de Mijloc sau Cucubei la Academia R.S. România, Secția Hărți.

⁴² Vezi legenda bisericii la Acad. R.S. România, ms. rom. 226, f. 144.

⁴³ Într-un doc. din 1778 mai 3 i se spune „Nenișori ce se zice Armășești” (*Biserici cu averi proprii*, s. III, p. 43).

⁴⁴ Vezi și diata din 1782 iunie 2 (Arh. St. Buc., m-reă Cheia, III/2). Despre starea bisericii vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 4447/1856. Vezi și hotarnica locului pe care se afla biserica, din 1851 (*idem*, m-reă Sf. Gheorghe Nou, XIX/3).

⁴⁵ După pisania unui clopot, ar fi din 1634—1635. Într-un doc. din 1637 april 17, domnul spune că este „făcută și întemeiată de domnia mea din temelie” (Arh. St. Buc., ms. 717, f. 1192 v.). Vezi și doc. din 1640 nov. 27 (Arh. St. Buc., Peceți nr. 54).

Într-un doc. din dec. 1643, Partenie, patriarhul Constantinopolului, afirma că m-reă Arnota „fiind învechită, din vremuri neștiute și ruinată”, Matei „a ridicat-o de jos, chiar din temelii, cu multe cheltuieli și osteneli” (Arh. St. Buc., Peceți 62). Din acest document ar rezulta că este vorba de o refacere a m-rii de către Matei Basarab. Cum însă patriarhul a dat în același timp documente pentru m-rile Motru, Argeș și Căldărușani cu texte asemănătoare este vorba probabil doar de repetarea unui formular: nu am aflat alte dovezi despre existența unui lăcaș mai vechi la Arnota, deși este posibil ca el să fi fost făcut de Craiovești.

⁴⁶ Vezi și pomelnicul din 1706 (Acad. R.S. România, ms. 2105); catagrafiile din: 1803, 1813, 1814, 1829, 1842, 1850, la Arh. St. Buc., m-reă Arnota, XVIII 206, 218, 209, și Catastife m-rești, dos. 201, Min. Instr., dos. 2276/1859 și Acad. R.S. România, ms. rom. 717, f. 137-166 și o alta nedată, în limba greacă la Acad. R.S. România DCLXXX I/105.

Pentru diverse reparații și refaceri. vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1503 1848, 2640/1849, 2308/1850, 1776/1851, 4217/1855, 4371, 4384 și 4386/1856, 467/1860, 1233/1862, 2169/1879; Min. Lucr. Publice, dos. 162/1851 și m-reă Arnota, catastife m-rești, dos. 42/1851, 83/1853 și 184/1859. Vezi și numeroasele doc. de la Acad. R. S. România, pach. CMXIII-CMXIV, despre averea m-rii și Arh. St. Buc., ms. 185, 195, 717.

⁴⁷ Despre dezgroparea lui Matei Basarab și mutarea osemintelor sale la Arnota, vezi doc. din 1675 april 7 (Arh. St. Buc., m-reă Arnota, VI/4.)

⁴⁸ Vezi și ms. Tocilescu (Acad. R.S. România, ms. 5142, f. 364—371 și 404 și 5143, f. 131—147) [descriere în inscripții] și ms. rom. 230, f. 183 și 185. Vezi, de asemenea Arh. St. Buc., ms. 729, f. 56 v. — 57 și 730, f. 91 (ms. Papazoglu).

⁴⁹ Vezi și Muzeul de artă al R.S. România, Stampe, Trenk, D.R. III, 4305 (m-rea), 4240 și 4245 (picturi de la Arnota) și 4263 (mormîntul lui Matei Basarab).

⁵⁰ Despre odoarele m-rii vezi doc. din 1796 și lista din sec. XVIII (Arh. St. Buc., m-rea Arnota, XVIII/182 și 236).

⁵¹ Despre satul Parapani, numit Arsache după numele doctorului ce i-a fost stăpîn, vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. DXXIV.

⁵² Amintit la 1714 iunie 18 (Arh. St. Buc., ep. Buzău, C/1).

⁵³ În *Dicț. Rom.*, I, p. 129, este amintit aci un schit în ruină numit Arsele. Nu știu dacă e unul și același.

⁵⁴ Amintit la 1714 iunie 18, odată cu schitul Arseniile (Arh. St. Buc., ep. Buzău, C/1). Să fie același cu schitul Agatonul?

B

BABA ANA, jud. Prahova (fost Buzău) (M bis. Adormirea, 1815—1817, reparată la 1894 și 1947, zugrăvită la 1909; închisă din 1929).

Anuar 1909, p. 242; *Dict. Rom.*, I, p. 147—148.

BABADAG (și cetatea), jud. Tulcea.

„Studii”, 1965, nr. 4, p. 1113, 1115 [Evlia Celebi despre încercările de a se construi o fortăreață] și p. 1128, 1151 [oraș înfloritor, fără cetate]; BCI, XII, 1933, p. 55 [Evlia Celebi despre cetate]; vezi și „Arhiva Dobrogei”, II, 1919, p. 140—143; *Călători străini* (indice); Panaitescu P. P., *Călători poloni* (indice); *Monumenta Spectantia*, XVIII, p. 264 [descriere 1659, când avea și biserică]; *Voyages du sr. A. de la Mottraye en Europe, Asie et Afrique*, vol. II, Haga, 1727, p. 10 [descriere, 1711]; vezi și „Arhiva Dobrogei”, 1916, p. 95—96; RHSEE, 1930, p. 25 [descriere, 1746]; Hurmuzaki, I/3, p. 102 [ars și ruinat la 1791, refăcut de turci, ruinat din nou la 1808]; Giurescu C. C., *Principatele române*, p. 144 [ruine, probabil ale cetății Ienisala]; A.D., IX, 1928, p. 192 [descriere Hector de Bearn, 1828];

Negoescu I., *Monografia orașului Babadag*, Brăila, 1904, 66 p.; Deruy J., *Sari Saltig et le nom de la ville de Babadaghi*, în vol. *Mélanges offerts a Ms. Émile Picot par ses amis et ses élèves*, t. II, Paris, 1913, p. 1—15; *Dict. Rom.*, I, p. 150—152; Giurescu, *Ist. rom.*, II și III (indice) [vechimea orașului, evenimente de seamă].

— **CAZARMA** (c. 1828).¹

A.D., IX, 1928, p. 192—193 [descriere Hector de Bearn, 1828; și inscripția cișmelii].

— **CIȘMEAUA VECHE**.

Duckett W. A., *La Turquie pittoresque. Histoire, mœurs, description*, Paris, 1855, p. 247 [„un bel aqueduc”].

— **BISERICA ARMEANĂ** (Sf. Născătoare, sec. XVII?, arsă 1823, reclădită 1829, arsă 1891, reclădită 1896).

Siruni H. Dj., *Bisericile armene din țările române*, p. 1—2 (extras din A.R., 1940); Minas Băjășkian, *Călătoria în Polonia și în alte părți locuite de armeni* (în limba armeană), Veneția, 1830, p. 212 [despre bis. armeană].

— **M. MOSCHEIA** (cu mormîntul lui Ali-gazi pașa, sfîrșitul sec. XVII), str. Geamiei.

Iorga N., *Acte și fragmente*, I, p. 93 și Panaitescu P. P., *Călători poloni*, p. 79 [la 1677 erau 4 moschei]; Stănescu H., *Monuments d'art turc en Dobroudja* („Studia et acta Orientalia”, II, 1961, p. 178—184).

— **BISERICA Sf. DUMITRU** (sec. XVIII).

R.I., VI, 1920, p. 252—253 [însemnare, 1771]; Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 245 [doc. 1793, mile pentru bis. Sf. Dumitru din Babadava].

BĂBANA, jud. Argeș (bis. de lemn Adormirea la începutul sec. XIX, reclădită 1907 și bis. Adormirea — Prislop, 1836—1839).

B.O.R., 1921, p. 682 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 39; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 400 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 273—274; A.E.A., 1929, p. 50; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 39 [bis. de lemn din Cotmănița, 1828]; *Dicț. Rom.*, I, p. 258.

M M-REA BABELE (Nașterea Sf. Ioan, construită de Vlad Călugărul voievod la 1492—1493²; reparată 1625; bis. reclădită de Nicodim Greceanu ieromonahul, fiul lui Ștefan slugerul la 1799 pe temelii vechi³; restaurată și zugrăvită la 1868; fost metoh al mitropoliei⁴), satul Neajlovul-Vlașca (numit înainte Ștefeni).

Documente, XVI, vol. I, p. 138; XVII, vol. IV, p. 517—518 [despre reparații, 1625]; Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 1. Mitr. Țării Rom. (indice)*; *Documente agrare*, p. 271, 445; Ghenadie Enăceanu, *Mitropolitul Ungro-Vlahiei Neofit I* (B.O.R., III, 1876—1877, p. 325—326) [inscripție, 1493, istorie, la 1746]; (vezi și S.C.I.A., 1956, nr. 3—4, p. 279—280); S.T., IV, 1952, p. 618 [inscripție]; Bauer, p. 165 [capelă de piatră]; Tunusli, p. 174; Fotino, III, p. 170;

Lapedatu Al., *Vlad Călugărul*, Buc., 1903, p. 48—49; Dobrescu, *Istoria bisericii în sec. XV*, p. 35, 55; Ionescu Gr., *Istoria*, p. 76; *Arta feudală*, p. 79; Brătulescu V., *Zugrăvi de biserici* (G.B., XVIII, 1959, nr. 3—4, p. 274); Cernovodeanu Paul, *Știri privitoare la o ctitorie a lui Vlad Vodă Călugărul: schitul Babele. 1492—1493* (G.B., XIX, 1960, nr. 5—6 p. 483—497) [inscripții, descriere, istorie, foto]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, I, p. 277; Anuar 1909, p. 128; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 118—119.

BABELE — Vlașca (bis. de lemn Sf. Andrei, ante 1746, dispărută). Vezi și Podul Doamnei.

B.O.R., III, 1876—1877, p. 326; G.B., XIX, 1960, nr. 5—6, p. 495, n. 36⁵; Bauer, p. 165; *Documente agrare*, indice [sat al m-rii Babele].

M M-REA BĂBENI, com. Băbeni, jud. Buzău (fost Rm. Sărat). (Înălțarea, construită de Negoită, fiul lui Necula căpitan Dedulescu și de Matei Bagdat căpitanul ante 1682⁶; zugrăvită de Ioniță Dedulescu și Nectarie arhimandritul, 1703, reparată sec. XIX și XX; fostă metoh la Ianina).

Urechia. *Ist. Rom.*, VI, p. 151; VII, p. 308, 370; X A, p. 16, 161—162; Tunusli, p. 172; Bauer, p. 111; Fotino, III, p. 149; Giurescu C. C., *Principatele române*, p. 262; V. Rom., 24 febr. 1854 [averea m-rii]; Pelimon, *Memoriu*, p. 45—51 [descriere, inscripții]; C.A., 1866, p. 65—66⁷; A.C., 1868, p. 22; *Dicț. Rom.*, I, p. 260 [istoricul schitului]; Filitti, *Bisericele boierilor Dedulești*, Buc., 1934, p. 6—7 [pisană, descriere]; A.E.B., 1926, p. 55 și 1928, p. 78; Ionașcu, *Schitul Grăjdana*, p. XVII, XLVI; A.C.M.I., 1942, p. 71; Popescu, *Învelișurile*, p. 68; Cocora Gabriel, *Aspecte din trecutul învățămîntului public la Buzău* (S.A.I., II, 1957, p. 407); Andreescu Ștefan, *Data zidirii m-rii Băbeni—Rm. Sărat* (G.B., 1964, nr. 11—12, p. 1125—1127) [publică două doc. din 1691—1692 și 1697]; *Documente*, XVI, vol. VI, p. 90 [satul B. amintit la 1593]; *Indice cronologic nr. 11* [doc.].

SCHITUL BĂBENI — Vlcea (Sf. Constantin și Elena, construit de Ghioca Slăvitescu logofăt, a doua jumătate a sec. XVII⁸).

Tunsuli, p. 175; Bauer, p. 204; Fotino, III, p. 174; A.O., 1924, p. 307 și nr. 65—66, p. 84; Donat, *Fundațiile*, p. 16; C. Rom., 1834, p. 284 [plata datoriei].

BĂBENI—OLTEȚU, com. Diclești, jud. Vâlcea (bisericiile: Sf. Nicolae-Băbeni, refăcută de polcovnicul Matei Băbeanu, Radu clucerul și Șerban Băbeanu, 1779, reparată 1940; Adormirea—Budești⁹, construită de vistierul Alex. Diclescu, 1825, restaurată 1931, ambele M și bis. din Bîrzani, Sf. Nicolae, 1806, construită de Nicolae Bîrzanu și popa Dumitrașcu). Vezi și Budești.

A.O., 1924, p. 307 și nr. 65—66, p. 84; Golcsu Maria, *Bis. din Budești-Băbeni-Oltețu* (A.O., 1939, p. 91—96) [descriere pictură]; Idem, *Ctitorii mărunte din Vâlcea* (B.C.M.I., XXXVII, 1944, p. 83—85) [pisanie, descriere]; Ghenadie, *O vizită*, p. 19 [bis. ruinată, însemnare din 1821]; A.O., 1942, p. 176 [la 1834 bis. de zid și de lemn la Băbeni și bis. Sf. Nicolae-Budești]; Popescu, *Biserici*, p. 90—91 și 127—128 [la 1840 două sate cu bis. de lemn Sf. Nicolae-B. — Rumîni, 1778; Buna-Vestire-B.-Ungureni, 1777; Sf. Nicolae-Bîrzani, 1806 și bis. de zid Sf. Nicolae, 1779 și Sf. Nicolae-Budești, 1825]; *Dict. Rom.* I, p. 259—260; A.E.R., 1921—1925, p. 519—522; A.M.O., 1941, p. 710—711; Voinescu T., *Elemente realiste* (S.C.I.A., 1954, nr. 1—2, p. 70); Pănoiu A., *Pictura votivă* fig. 43 [ctitorii bis. din Budești]; *Documente*, indice sec. XIII-XVI și XVII [satul amintit de la 1491—1492]; vezi și *Indice cronologic nr. 6* [doc.].

BĂBENI — CARADA (Rîioasa) — Vâlcea^{9 bis}

Theodorian-Carada M., *Cîteva acte vechi* (A.O., 1927, p. 305—314) [din 1676—1820, ref. la moșia Băbeni — Carada sau Rîioasa].

BĂBENI (Lipovu) — Prahova. Vezi și Rădila.¹⁰

A. Rom., 1 iunie 1857, 9 sept. 1859 [arendarea moșiei]; *Documente*, indice, sec. XIII-XVI [satul B. de la Teleajen, dispărut]; *Indice cronologic nr. 20*.

BĂBICIU, jud. Olt (fost Romanăți)¹¹ (M bis. Sf. Dumitru, construită de locuitorii satului, 1808, reparată 1911). Vezi și Preajba.

Nicolaescu Stoica, *Hrisovul lui Mihai Vodă Viteazul pentru satele sale din jud. Romanăți* (A.O., 1923, p. 126—131); vezi și Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (S.M.I.M., IV, p. 481); A.O., 1938, p. 349—360 [diverse doc., sec. XVIII-XIX]; A.O., 1939, p. 460—461 [doc. 1682]; *Indice cronologic nr. 4* [doc.]; *Documente*, XVI, vol. VI, p. 337 [Satul amintit la 1593, cînd cra al lui Mihai Viteazul]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 299 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 207; *Monografia jud. Romanăți*, p. 408—409; A.E.R., 1921—1925, p. 538; A.M.O., 1941, p. 586; *Dict. Rom.*, I, p. 261 [bis. din 1808 și 1846].

BABROVA, vezi Brabova.

BĂBUEȘTI — Argeș (bis. de lemn Sf. Nicolae la începutul sec. XIX și urmele unei bis. vechi la 1873)¹².

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 20; A.E.A., 1929, p. 102 [bis. din 1890]; *Indice cronologic nr. 2* [doc.] și 5 [B. -Teleorman]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [B. Vâlcea]; *Dict. Rom.*, I, p. 261—262.

BĂCĂENI (Băcăanca) — Teleorman.

Indice cronologic nr. 1 [doc. despre sat].

BACEA, com. Movileni (fost Tîmpeni) — Olt (bis. Sf. Nicolae la începutul sec. XIX, reclădită 1857 sau 1859—1860).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 89; Anuar 1909, p. 294; *Dict. Rom.*, I, p. 187—188 [cătun].

BĂDENI (Pămînteni și Ungureni), jud. Argeș (fost Muscel) (la 1840 bis. de lemn Sf. Trei Ierarhi, construită de papa Stoica Luțea 1812; M bis. Adormirea și Sf. Nicolae, zidită de Nicolae Ștefănescu fost logofăt al treilea. 1831¹³, reparată 1869; și cruce veche în valea Bădenilor).

Bauer, p. 173 și 175; B.C.I., IX, 1930, p. 116—117 [cat. 1840]; pisană bis. Sf. Nicolae și în *Dict. Rom.*, I, p. 267; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 888—889 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 87; Drăghiceanu V., *Hrisovul lui Nicolae Alexandru voevod din 1352* (A.O., 1927, p. 151—152) [pentru Bădeni]; (vezi și bibliografia de la m-reă C. Lung); *Documente*, indice sec. XVI și XVII [multe doc. despre sat]; *Indice cronologic nr. 1 și 9* [foarte multe doc. despre sat]; Rădulescu-Codin C., *Crucea de pe valea Bădenilor*, în vol. *Din trecutul nostru. Legende, tradiții și amintiri istorice*, Buc., <f.a.>, p. 159.

SCHITUL BĂDENI — Saac (sec. XVIII). Vezi și Pisculeni.

Indice cronologic nr. 3, 6, 15 și 23 [multe doc. despre sat]; vezi și *Documente*, indice sec. XIII-XVI și XVII; Tunusli, p. 173; Fotino, III, p. 153 [ambii menționează schitul separat de Băbeni]; A. Rom., 11 oct. 1858 [arendarea moșiei Bădeni-Buzău]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, indice [doc. despre sat].

BĂDENI — Dîmbovița (la 1810 bis. de lemn... apoi bis. Adormirea, 1820, reparată 1880).

Bauer, p. 159 [fără bis]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 16; *Dict. Rom.*, I, p. 266—267 [despre sat]; Anuar 1909, p. 53; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1568—1577].

BĂDEȘTI, com. Mozăceni din Vale-Argeș sau Teleorman (bis. veche de lemn, Adormirea, 1816 ¹³ bis în ruină la 1909).

Anuar 1909, p. 122; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII; *Dict. Rom.*, I, p. 268.

BĂDEȘTI vezi Serdanu.

SCHITUL BĂDICENI — Argeș (Sf. Nicolae, construit de Iacov logofătul, ante 1787 ¹⁴; fost metoh al episcopiei Argeș ¹⁵ și M bis. Intrarea în biserică, construită de frații Marco și Pavel postelnici, ante 1808).

B.O.R., 1921, p. 684 [bis. de zid la 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 8 [la 1824 bis. Intrarea în biserică]; M.O., VIII, 1956, p. 419 [catagr. 1845]; Odobescu Al., *Opere*, II, Buc., 1967, p. 368—369 [despre schit, 1860]; *Dict. Rom.*, I, p. 269 [schit mic transformat în bis. de mir]; A.E.A., 1929, p. 68 și 1940, p. 149; Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 2* [doc.]; vezi și *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1525].

BĂDILA — Pîrscov — Buzău (bis. Sf. Nicolae, 1836—1840, în stare rea la 1909).

Anuar 1909, p. 252.

BĂDULEASA, jud. Teleorman. (În *Dict. Rom.*, I, p. 270 e cătun).

Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (S.M.I.M., IV, p. 486).

BĂDULEȘTI — Dîmbovița ¹⁶ (la 1810 bis. Sf. Voievozi — B. de Jos, bis...)

B. de Mijloc și bis. de lemn Sf. Nicolae — B. de Sus; acum bis. Nașterea Maicii Domnului și Sf. Nicolae, 1774—1782 sau 1796—1797, construită de Ioan și Iordache Bădulescu, zugrăvită 1849 și o cruce de piatră din 1771—1772).

Bauer, p. 163 [bis. Botulești]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 83—86; Anuar 1909, p. 41 [bis. Nașterea Maicii Domnului, 1806 și Adormirea, 1856]; Diaconescu I., *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 3—4, p. 256—257) [descriere, însemnări, inscripție bis. Nașterea Maicii Domnului] și nr. 5—6, p. 483—484 [inscripție cruce]; Iorga N., *Studii și doc.*, VII, p. 43 [doc. 1785, satul B. — Vlașca]; *Indice cronologic nr. 1*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1570]; *Dict. Rom.*, I, p. 271.

BĂEȘTI — Argeș (bis. de lemn Adormirea la începutul sec. XIX).

Bauer, p. 183 [fără bis.]; Ionașcu *Catagrafia Argeș*, p. 32.

BĂEȘTI — Buzău (bis. Sf. Voievozi, 1830—1832, reparată 1897).

Anuar 1909, p. 252—253; *Documente*, sec. XVII, vol. IV, p. 175 și 523 [satul amintit de la 1622]; *Dict. Rom.*, I, p. 271—272.

BĂEȘTI — Vilcea (la 1840 două bis. de lemn: Sf. Nicolae, 1778 și Cuv. Paraschiva — mah. Dobricea, 1814, preînnoită 1839).

Popescu, *Biserici*, p. 111 [cat. 1840]; A.E.R., 1921—1925, p. 498; A.M.O., 1941, p. 691 [două bis. Sf. Nicolae, 1886 și 1889]; M.O., 1966, nr. 7—8, p. 650 [doc. 1656, parte din sat dat m-rii D. Lemn].

BAHNA — Gorj.

Ștefulescu Al., *M-rea Tismana*, ed. III-a, p. 357—359 [doc. 1669, sat al m-rii T.]; vezi și *Documente*, indice XIII-XVI.

BAHNELE, vezi Bordești

BAIA DE ARAMĂ, jud. Mehedinți (cula pitarului Drăghiceanu Hîrgot, c. 1820, dărimată). Vezi și Brebina.

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul Baia amintit de la 1581]; Vezi și Olteanu, *Geneza orașelor* („Studii”, 1963, nr. 6, p. 1276); A. Rom., 1857 iunie 5 [arendarea moșiei]; Margot, *O viațorie*, p. 87 [descrierea orașului, 1859]¹⁷; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 391—393 [despre localul școlii în care dormeau vitele, 1868, și despre oraș]; Crețeanu Radu, *Culele și casele întărite* (M.M., I, 1958, p. 113) [descriere]; despre proprietar vezi *Documente privind răscoala din 1821*, indice vol. III; Crețeanu R., *Biserici de lemn* (M.O., XI, 1959, nr. 5—6, p. 289—292); M.O., 1967, nr. 11—12, p. 918; *Dict. Rom.*, I, p. 200.

— **M M-REA BAIA DE ARAMA** (Sf. Voievozi și Sf. Treime, construită de Cornea Brăiloiu mare ban și Milco băiașul, 1699, zugrăvită 1703, reparată 1937—1938; din 1864 bis. de mir, chiliile fiind ruinate apoi; fostă metoh la Hilandar).

R.I., X, 1924, p. 61 [inscripții]; Greceanu, *Genealogii*, I, p. 78 [doc. ref. ctitori]; Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 5*, Buc., 1950 [176 doc., 1554—1866]¹⁸; vezi și nr. 18 și 22 [doc.]; Bauer, p. 223; A.C., 1868, p. 24; *Monumente naționale*, II, p. 192—193 [descriere, istoric]; A.A., 1890, p. 30 [date sumare despre m-re]; Cărăbiș Vasile, *Catagrafia din anul 1864 a m-rii Baia de Aramă* (M.O., 1967, nr. 3—4, p. 271—278) [se reproduce]; *Dict. Rom.*, I, p. 201 [schitul aflat în părăsire]; A.E.R., 1900, p. 34; *Episcopia Râmnicului*, p. CIV; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 315; Iorga, *Studii și doc.*, VIII, p. XVIII-XXV [despre fam. Brăiloiu]; Dobrescu, *Istoria bisericii din Oltenia*, p. 141, 267; A.E.R., 1921—1925, p. 466—467;

Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (B.C.M.I., XXVII, 1934 p. 118) [inscripție, descriere, portrete ctitori]; Donat, *Fundațiile*, p. 16—17; A.M.O., 1941, p. 439; Voinescu T., *Elemente realiste* (S.C.I.A., 1954, nr. 1—2, p. 64, 73); Virtosu Em., *Despre ctitorii de la m-rea Baia de Aramă* (M.O., VII, 1955, nr. 3—4, p. 211—214) [și doc. 1644]; Crețeanu Radu, *Bis. din Baia de Aramă* (M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 563—582) [pisanie, istoric, descriere, arhitectură și pictură, despre ctitori, icoane și cărți vechi]; Drăghiceanu, *Catalogul* (indice); Bodogae T., *Sf. munte Athos*, p. 155—156 [fost metoh al m-rii Hilandar].

BAIA DE FIER, jud. Gorj (M bis. Toți sfinții, 1748—1749, construită de Dionisie Bălăcescu, egumenul m-rii Horezu; zugrăvită 1753, pictura se păstrează; reparată 1926¹⁹ și cruce de piatră din 1814—1815).

Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 322 [însemnare, 1732]; XIV, p. 30 [doc. 1726, despre zidirea bis.] și 81 [doc. c. 1750]; Bauer, p. 210; Ștefulescu Al., *Com. Baia de Fier și biserica ei* (A. Pop., 1901, nr. 5, p. 150—156) [istoric, inscripții, doc., foto]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. LVI și 1—17 [documente, inscripții

și despre biserică]; A.E.R., 1921—1925, p. 416; Meteș, *Zugravi* (indice); Moisil I., *Repertoriu de localități istorice din jud. Gorj* (A.O., V, 1926, p. 125—126); Brătulescu V., *Comunicări* (B.C.M.I., 1938, p. 84); A.M.O., 1941, p. 317; „Renașterea”, 1944, p. 210—212 [istoric sat, catagr. 1840]; Voinescu T., *Elemente realiste* (S.C.I.A., 1954, nr. 1—2, p. 64, 65, 66, 76); Voinescu T. și Oprea P., *Meșteri locali* (S.C.I.A., 1954, nr. 3—4, p. 218); Anuar 1909, p. 170—171; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la 1480]; *Indice cronologic nr. 14* [multe doc. despre sat]; Ionașcu I., *Contribuții la istoricul m-rii Hurez*, p. 86 passim (vezi indice); Ștefulescu, *Documente slavo—române* (indice)

BĂIAȘI — Argeș (bis. de lemn Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 13; Anuar 1909, p. 286 [bis. de lemn Sf. Dimitrie]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1550]; *Dicț. Rom.*, I, p. 201.

BĂICOI, jud. Prahova (M bis. Sf. Anton și Sf. Impărați, construită de principesa Cleopatra Trubeșkoi, născută Ghica, la începutul sec. XIX, reparată la 1922, avariata de incendiu la 1963; acum în ruină).
Vezi și Florești.

Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (S.M.I.M., IV, p. 486); Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 18, 257 [satul aflat în stăpânirea familiei Cantacuzino]; Sevastos M., *Monografia orașului Ploiești*, p. 825 [doc.]; Gold Iosef, *Carte de hotărnicie pentru moșia Băicoiu cu trupurile Sfoara Mică și Liliesți din jud. Prahova, plasa Filipești, com. Băicoiu, proprie tatea d-lui N. Sfetescu*, Buc., 1906 [s e rezumă și doc. din sec. XIX]; *Indice cronologic nr. 15* [doc.]; B.C.M.I., 1939, p. 93 (mențione bis., 1836); G.M., IX, 1931, nr. 252, p. 4 [icoană de Grigorescu, 1853]; Opreșcu G., *Date noi despre anii de formație a lui N. Grigorescu* (S.C.I.A., 1955, nr. 3—4, p. 162); *Dicț. Rom.*, I, p. 275.
BĂICULEȘTI, jud. Argeș (bis. de lemn Sf. Ingeri la începutul sec. XIX, reclădită de zid 1863—1864).

Bauer, p. 181 [bis. sec. XVIII]; B.O.R., 1921, p. 684 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 5; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 399 [cat. 1833]; M.O., 1956, nr. 6—7, p. 420 [cat. 1845]; A.E.A., 1929, p. 75 [bis. ruinată]; Anuar 1909, p. 274; *Dicț. Rom.*, I, p. 276.

BĂILEȘTI²⁰ (Bălești), jud. Dolj (bis. Sf. Nicolae, construită la 1851—1853 pe locul unei bis. bordei, reparată 1874).

M.O., 1955, nr. 5—6, p. 437 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 153; „Oltenia”, I, 1940, p. 12; *Dicț. Rom.*, I, p. 278 [pisanie]; A.M.O., 1941, p. 171—173; Popescu, *Invelișurile*, p. 98; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 289 și urm. [multe doc. ref. la sat]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1536, când e pomenită Seliștea Băileștilor]; vezi și M.O., 1967, nr. 1—2, p. 65; A.G.R., 10 ian. 1865 [moșia lui G. Știrbei de arendat].

BAIRACTARU (Băraitaru), jud. Prahova (bis. de lemn Sf. Ioan, sec. XVIII²¹, refăcută de zid 1852).

Bauer, p. 131 [Boreitar]; *Dicț. Rom.*, I, p. 240; *Doc. relații agrare*, p. 671—673 [doc. 1781 despre facerea gardului bis.]; Anuar 1909, p. 109.
BĂJEȘTI, jud. Argeș (fost Muscel) (M bis. Adormirea, 1666²² și case boierești²³, ambele construite de Mareș Băjescu mare vornic; casele acum în ruină; și cruci vechi).

Iorga, *Inscripții*, f. I, p. 137—138; Grecianu, *Genealogiile*, I, p. 61—90 [doc. ref. la familia Băjescu]; Bauer, p. 175 [bis. de piatră, Boischesti]; Lecca, *Familiile boierești*, p. 12—14; Anuar 1909, p. 87; Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. XXXIV—XXXV, LXXVII; Voinescu T., *Note asupra curții și bisericii din Băjești* (S.C.I.A., 1957, nr. 1—2, p. 75—108) [descrierea rui-

nelor casei și a picturii bisericii]; Năsturel Petre, *Știri mărunte despre câteva monumente istorice*, în vol. *Sesiunea științifică a Direcției Monumentelor istorice*, Buc., 1963, p. 143 [inscripție 1812]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 103—105 și 128—130 [descriere];

Andreescu Ștefan, *Trei veacuri de la întemeierea m-rii Cornet și a bisericii de la Băjești (1666—1966)* (M.O., 1966, nr. 7—8, p. 674—687) [despre familia și cariera politică a ctitorului]; Idem, *Documente privitoare la Mareș Băjescu și la ctitoriile sale* (ibidem, p. 697—705) [diverse doc. privitoare și la Băjești]; SCIA, 1968, nr. 1, p. 16, fig. 10 [portal]; Rădulescu-Codin C., *De pe vremea banului Mareș*, în vol. *Din trecutul nostru. Legende, tradiții, și amintiri istorice*, p. 112—114 [legenda în legătură cu satul Băjești și clădirile de acolo]; *Dicț. Rom.*, I, p. 280.

BĂJEȘTI DE MOSTIȘTE, vezi Măriuța.

BALA, jud. Mehedinți.

Iorga N., *Studii și doc.*, VII, p. 6—7 [doc. 1745]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [Bela, amintit de la 1415]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 417, 429 [B. de Jos și de Sus];

BALABANCEA, jud. Tulcea.

A.D., 1922, nr. 1, p. 31 [N. Iorga despre numele satului]; vezi și *Dicț. Rom.*, I, p. 205.

BALACA — Prahova (bis. de lemn Sf. Grigore Teologul, 1793, refăcută de Grigore Filipescu, 1840). Vezi și Scăieni.

Anuar 1909, p. 111; B.G.O., 1843, p. 66 [arenda moșiei Bălaca, jud. Saac]; *Dicț. Rom.*, I, p. 207

BĂLĂCEANCA, vezi Bobești-Bălăceanca și Știubeiu-Bălăceanca.

BĂLĂCEANU (Bălăceanca) — Dîmbovița (la 1810 bis. Sf. Nicolae).

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 51; *Dicț. Rom.*, I, p. 283.

BĂLĂCEȘTI, com. Ceauru, jud. Gorj (bis. din B. din Vale, sec. XVIII; bis. Sf. Nicolae și Sf. Ioan, construită de Dumitrache biv. vel clucer, zugrăvită 1816—1819; casa lui Antonie Mogoș, 1875—1878).

Iorga N., *Studii și doc.*, XIV, p. 81 [mențione bis., c. 1750]; Bauer, p. 216; Greceanu, *Genealogii*, I, p. 249—252 [doc. ref. fam. Bălăcescu]; Iorga N., *Meșteri din alte vremuri* (L.A.R., 1899—1900, p. 690—691) [contract de zugrăvire bis.]; Iorga N., *Scrisori și zapise de meșteri români*, Buc., 1926, p. 62—64 [același contract]; A.M.O., 1941, p. 328; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1587]; vezi și *Indice cronologic nr. 22*; *Dicț. Rom.*, I, p. 284 [ruine de cetate]; Tzigara-Samurcaș, *Casa meșterului Antonie Mogoș* (CL., XXII, 1908, p. 100—107); și în vol. *Artă în România*, p. 126—135 [descriere, plan, foto]; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice); Idem, *Gorjul*, p. 240—241 [doc. despre sat].

BĂLĂCEȘTI, com. Bolboși, jud. Gorj (fost Mehedinți) (bis. de lemn Sf. Gheorghe, 1755—1757, reparată 1770, 1818 și 1880; închisă din 1914)

Crețeanu Radu, *Bisericile de lemn din r. Strehaia* (M.O., 1964, nr. 5—6, p. 392—396 și 426) [descriere, plan, inscripții, detalii de sculptură].

BALACI, jud. Teleorman (M bis. Adormirea, construită de Badea Bălăceanu mare vornic, 1684, tencuită și zugrăvită 1825, de Const. Bălăceanu mare ban și fiii săi; se păstrează parte din pictură; biserica reparată 1897; ruinele casei familiei Bălăceanu²⁴, construită de aga C-tin Bălăceanu, ante 1690).

Ghenadie, *Mitropolitul Ungrovlahiei Neofit I* (B.O.R., 1890, p. 723) [la 1747 biserica și pivnița de piatră pustii]; Grecianu, *Genealogiile*, I, p. 91—242 [documente referitoare la fam. Bălăceanu; vezi îndeosebi p. 119, despre casă și bis.]; Iorga N., *Acte relative la cronică Bălăcenească* (*Studii și doc.*,

III, p. 60—65) [16 doc., 1743—1801]; *Indice cronologic nr. 1; Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1559]; Hașdeu, *Etymologicum Magnum*, III, col. 2981—2991 și IV, p. CXLVII—CLI [despre fam. Bălăceanu]; Lecca, *Familiiile boierești*, p. 15—20; Iorga, *Studii și doc.*, VIII, p. IX—XI [despre fam. B.];

Drăghiceanu V., *Bis. din Balaci-Teleorman* (A.C.M.I., 1914, p. 81—84) [descriere biserică și ruinele caselor, foto]; Drăghiceanu V., *Inscripții referitoare la Bălăcenii* (B.C.M.I., 1914, p. 195) [pisanie]; Nour A., *Balaciu și Bălăcenii* (R.I., XVIII, 1932, p. 19—27) [despre fam. Bălăceanu, îndeosebi despre Badea Bălăceanu; ruinele casei și pisania bis.]; pisanie și în *Dict. Rom.*, I, p. 209, unde se reproduce și povestea cu Balaci capitala țării; Ionașcu, *Biserici Ol.*, p. 223—230 [despre fam. Bălăceanu]; A.C.M.I., 1942, p. 69; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 8 [originea numelui].

M-REA BALACI-MOȘOAIA — Ialomița (1854).

Bercea M., *O m-re în umbră* („Albina”, XIV, 1910—1911, p. 564—566) [descriere, pisanie 1854]; *Dict. Rom.*, I, p. 210 [bis. din 1836].

BALACI, jud. Ialomița (bis. Adormirea — B. de Jos. 1838—1841, reparată 1865 și han sec. XIX.) Vezi și precedenta.

Anuar 1909, p. 57; A. Rom., 1857 mai 15 și urm., și dec. 25 [arendarea moșiei B. de Sus și han]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 40 [doc. 1697, Balaci = Lungu].

BĂLĂCIȚA, jud. Mehedinți (bis. construită de logofătul Dumitrache Brăiloiu la începutul sec. XIX, zugrăvită 1816) ²⁴ bis

Iorga N., *Studii și doc.*, XI, p. 235 [doc. 1813, moșia lăsată fam. Bibescu; se amintește și biserica]; Bulat T.G., *Dieata din 1820 a unui boier oltean* (A.O., 1925, p. 176—180) [amintind bis. din B.]; A.M.O., 1941, p. 446 [bis, Sf. Împărați, 1895—1896]; *Dict. Rom.*, I, p. 285 [B. = Porcăreța = Gvar-dinița]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1535] „Oltul”, 1857, p. 144, 148 și A. Rom., 1857 sept. 23 și urm. [arendarea moșiei, proprietatea lui Mișa Anastasievici]; Ionescu., *Agricultura română*, p. 486—488.

M-REA BALAMUCI, vezi Malamoc — Gherghița

M SCHITUL BALAMUCI (Sf. Nicolae, construit de Papa Greceanu mare logofăt, c. 1631 ²⁵; bis. refăcută la 1752 de Antim, egumenul m-rii Sărarindar, și de jupin Gheorghe, restaurată de D.M.I., la 1963; fostă metoh a m-rii Sărarindar), com. Micșunești-Moara, satul Balta Neagră, jud. Ilfov. Vezi și Malamoc.

Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 212—213; Bauer, p. 147 [m-rea Balamuci] și 146 [capela Malamucul, de piatră]; Tunusli, p. 174; Urechia, *Ist. Rom.*, I, p. 319; Focino, III, p. 168; Giurescu C.C., *Principatele române*, p. 242 [ruine la 1835]; Grecianu Șt. *Istoricul unei bătrâne moșii boierești Grecii*, Buc., 1910, p. 48; Brătulescu, *Ilfov*, p. 5 [pisanie]; Ghika-Budești, *Evoluția* (B.C.M.I., XXIX, 1936, p. 49, 96—97, pl. CDXLVII—CDLVI); Ionescu Gr. *Istoria*, p. 220; Idem, *Istoria arhitecturii*, II, p. 210.

SCHITUL BĂLĂNEȘTI, vezi Rîmești.

BĂLĂNEȘTI, jud. Buzău (bis. Sf. Voievozi, 1835—1840, reparată 1901).

Bauer, p. 132 [Bălan]; A.E.B., 1926, p. 20 și 1928, p. 39; „Îngerul”, 1937, p. 547; Constantinescu N. A., *Bis. din Bălănești*, („Îngerul”, 1941, p. 373—374); Idem, *Monumente buzoene*, p. 41—42 [însemnări de pe cărți]; *Indice cronologic nr. 3* și *Documente*, XVII, vol. III, p. 176 [satul amintit de la 1617]; *Dict. Rom.*, I, p. 287.

BĂLĂNEȘTI, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Îngeri, 1680 (?) și bis. ruină Sf. Treime, fostă M. dispărută). Vezi și Voietești.

Bauer, p. 217 [Bănești ?]; *Dict. Rom.*, I, p. 289 [legenda și istoricul bis.]; Răuțu, *Monografia*, p. 100; A.M.O., 1941, p. 329; Popescu-Cilien, *Biserici de lemn* (M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 639) [descriere]; „Renașterea”, 1945, p. 183—184 [la 1840, trei bis. de lemn: Sf. Îngeri, 1689, Sf. Treime-mah. din deal, 1740, reînaltă 1800 și Sf. Îngeri-mah. din vale, 1790]; Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, pl. 53—56 [foto case]; Ștefulescu Al., *Bălăneștii*, (S.S., VI, 1904, p. 73—77) [istoric și despre bis.]; Anuar 1909, p. 171; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1608]; *Indice cronologic nr. 15* [doc. despre sat]; *Dict. Rom.*, I, p. 287.

BĂLĂNEȘTI, jud. Olt (bis. Sf. Îngeri și Sf. Împărați, construită de C-tin Izvoranu, 1820 ²⁶, reparată 1888).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 78; Vitănescu Pavel, *Monografia com. Bălănești din jud. Olt, de la întemeiere pînă la 1 ianuarie 1935*, Craiova, 1937, 244 p. + 3 pl. [și despre biserică]; A.E.A., 1929, p. 116—117, și 1940, p. 205—206; *Dict. Rom.*, I, p. 287—288.

BĂLĂNOAIA, com. Cetatea (fost Turbatu) jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. de lemn Sf. Gheorghe, construită de epitropia bis. Sf. Spiridon — Buc., 1845, reparată 1889).

Anuar 1909, p. 139—140; Crețeanu R., *Bisericile de lemn din reg. București* (G.B., 1964, nr. 1—2, p. 82—83); Idem, *Biserici de lemn*, p. 38 passim; A. Rom., 1857 iunie 1 [arendarea moșiei B. = Frățești]; *Dict. Rom.*, I, p. 290.

BĂLĂRIA (acum Valea Plopilor) — Vlașca (bis. Sf. Voievozi, 1827—1828, reparată 1894).

Anuar 1909, p. 129; *Dict. Rom.*, I, p. 291; *Documente*, indice sec. XVI [satul B. pe Neajlov amintit de la 1519]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 94 [doc. 1815].

BĂLĂȘOENI, com. Ogrezeni, jud. Ilfov (bis. Sf. Dimitrie, 1793—1795 sau 1830 ?, reparată 1860 și 1898, în ruină la 1909). Vezi și Hobăia.

Anuar 1909, p. 68; *Dict. Rom.*, I, p. 211—212; *Indice cronologic nr. 16* [doc. despre sat];

BĂLCEȘTI, com. Ciocadia, jud. Gorj (M bis. Sf. Ilie, construită de consilierul imperial Ilie Știrbei, 1732, reparată 1898; păstrează fresca originală; ruinele casei Știrbei, sec. XVIII și cruce din 1799—1800, pe drumul spre Ciocadia).

Bauer, p. 210 [Belcești]; L.A.R., IV, 1899, p. 548; Șteful<escu> Al., *Biserica din Bălcești-Cîrligi* (S.S., I, 1898, nr. 1, p. 20—24) [pisanie, descriere, bis. și ruine casă]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. LVI și 19—20 [doc. și foto biserică, despre familia ctitorului, inscripție cruce]; Ștefulescu Al., *Familia princiară Știrbei în Bălcești și Ogrumi* (A. Pop., 1901, nr. 2, p. 43—50) [istoricul satului, planșe picturi]; A.E.R., 1921—1925, p. 417; Obedeau C.V., *Ilie Știrbei* (A.O., VI, 1927, p. 291—294); *Vederi din Gorj*; A.M.O., 1941, p. 329; „Renașterea”, 1944, p. 358—360 [catagr. 1840 și pisania bis.]; Voinescu T., *Elemente realiste* (S.C.I.A., 1954, nr. 1—2, p. 65, 66, 67, 73, 76); Balș Șt., *Vechi locuințe boierești din Gorj* (S.C.I.A., 1954, nr. 3—4, p. 92—94) [descriere plan, casă]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul B. amintit de la 1574]; *Dict. Rom.*, I, p. 293.

BĂLCEȘTI — Argeș (bis. Intrarea în biserică, ante 1824 și două hanuri sec. XIX). Vezi și Gîltofani.

V. Rom., 1853, p. 184; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 22; *Dict. Rom.*, I, p. 292. **BĂLCEȘTI**, jud. Vîlcea (la 1840 două bis.: Sf. Îngeri, de zid, 1829, construită de Antonie Bălcescu, protopopul Cîrstea și Barbu, fostă de lemn, 1692 și Sf. Gheorghe-mah. Ulicișoi, de lemn, 1804, construită de C-tin Crețu și alții).

Popescu, *Biserici*, p. 131; Bauer, p. 210 (?); A.E.R., 1921—1925, p. 517—518; A.M.O., 1941, p. 691 [bis. Sf. Voievozi, 1875 și bis. Sf. Gheorghe, 1787]; A.O., 1942, p. 175 [cat. 1834]; R.I., 1926, p. 119—120 [hotărnicie, 1743]; *Documente*, indice sec. XVII [în jud. Vâlcea sînt două sate cu acest nume]; *Dict. Rom.*, I, p. 292—293.

BALDOVINEȘTI — Teleorman, vezi Ciolănești.

BALDOVINEȘTI, jud. Olt (fost Romanați) (la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae, 1739, reconstruită? 1860). Vezi și Gubandru.

„Renașterea”, 1944, p. 14—15 [cat. 1840]; *Monografia jud. Romanați*, p. 369—370; A.E.R., 1921—1925, p. 538 [bis. din 1860]; A.M.O., 1941, p. 585; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 2 și 14 [despre nume]; *Dict. Rom.*, I, p. 213—214

BALDOVINEȘTI (Cîmpineanca), jud. Brăila ²⁷ (bis. sec. XVII).

Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 501 [mențiune, 1764]; R.I.R., 1945, p. 337 [mențiune 1695]; *Dict. Rom.*, I, p. 214

BĂLEANU, vezi Bolintinul din Deal.

BĂLEASA — Dolj (la 1840 bis. de lemn Sf. Apostoli, 1831, construită de Matei protopopul, reconstruită 1878) ²⁸.

Bauer, p. 186; „Renașterea”, 1944, p. 15; A.E.R., 1921—1925, p. 538; A.M.O., 1941, p. 587; *Dict. Rom.*, I, p. 214 și 294 [B. Romanați și Gorj].

BĂLENI, vezi Stolojani.

BĂLENI, jud. Dîmbovița (M bis. veche a fam. Băleanu din Băleni-Sîrbi, ante 1641 ²⁹, rezidită 1767, zugrăvită 1772, acum în ruină; bis. nouă. Nașterea Sf. Ioan Botezătorul, începutul sec. XIX, refăcută de vornicul Grigore Băleanu, 1840, zugrăvită de G. Tattarescu, cu banii logofătului Nic. Băleanu, 1858; ruinele caselor familiei Băleanu ³⁰; cruce veche ³¹ și un han ³² în Bălenii-Români din sec. XVIII sau prima jumătate a sec. XIX M).

Documente, sec. XI și XVII [satul amintit de la 1578, aici fiind „temeiul” familiei Băleanu]; A. Rom., 1858 oct. 8, 1859 ian. 28 și urm. [arendarea moșiei]; Greceanu, *Genealogii*, I, p. 280, 325 [despre biserică]; vezi și p. 259—340 [doc. ref. familia Băleanu]; Iorga, *Studii și doc.*, X, p. 304 [doc. 1659]; XV, p. 273—274; Bauer, p. 161 [Bălenii de Jos și B. de Sus, ambele cu biserici și case boierești]; Hasdeu, *Etymologicum Magnum*, III, col. 3031—3048 [despre fam. Băleanu]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 60; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 26 [cele două bis. și ruine case]; Idem, *Dîmbovița*, p. 27; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 16—56 [doc.]; și 46—47 [picturi ctitori]; Lecca, *Familiiile boierești*, p. 21—27; Drăghiceanu V., *Comunicări* (B.C.M.I., XXIV, 1931, p. 92); Oprescu G., *Pictura românească*; „Îngerul”, 1937, nr. 10—11, p. 541; Voinescu T., G. Tattarescu, p. 28—29 și 76—77 [contractul pt. pictarea bisericii]; Wertheimer-Ghika, G. Tattarescu, Buc., 1958, p. 140; *Dict. Rom.*, I, p. 295.

BĂLEȘTI, jud. Vrancea (fost Rm. Sărat) (bis. Sf. Nicolae, 1838 sau 1830, construită de Alex. Ghica, reparată 1882).

Anuar 1909, p. 257; *Dict. Rom.*, I, p. 296.

BĂLEȘTI, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Ioan, 1832, pictură pe pînză din 1872, reparată 1841 și 1901, restaurată 1956; bis. de lemn Sf. Arhangheli-Arhoți, 1672, refăcută de Damaschin monah și alții, 1780, reparată 1937, ruinată și ruinele casei Știrbei, acoperite cu pămînt, toate trei M. ³³ Vezi și Voinigești.

Stefulescu, *Gorjul*, p. 254—257; Bauer, p. 217 [două biserici]; M.O., 1966, nr. 5—6, p. 435 [doc. 1711, satul era al m-rii Hurezi]; Malaescu I., *Monografia comunei rurale Bălești, plasa Slobozia-Runcu, jud. Gorju*, Tg.

Jiu, 1906, 83 p. + 6 pl. + 1 h; A.E.R., 1921—1925, p. 417; A.M.O., 1941, p. 330 și 430; Popescu-Cilien, *Biserici de lemn* (M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 639—640) [descriere]; Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, pl. 61—62, 64—65, 67 [foto case]; Ionescu Gr., *Arhitectura populară*, p. 117, 120 [descriere, plan biserică]; Anuar 1909, p. 171; *Indice cronologic nr. 15*; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1428]; Stefulescu, *Documente slavo-române* (indice); *Dicț. Rom.*, I, p. 295.

BĂLEȚI (Beleți) — Dîmbovița (cruce din 1719—1720 pe drumul spre Topoloveni; bis. din 1851—1853). Vezi și Beleți.

Diaconescu I., *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 5—6, p. 485) [inscripție cruce]; Brătulescu V., *Meșteri și ciitori țărani* (G.B., 1961, nr. 11—12, p. 1038—1040) [despre bis.].

BĂLIGOȘI — Buzău (bis. din sec. XVIII).

Bauer, p. 120 [fără bis.]; Moldoveanu St.I., *Biserica din Băligoși* („Îngerul”, X, 1938, nr. 4—5, p. 400—410); *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1545].

BĂLILEȘTI, jud. Argeș (fost Muscel). (M bis. Sf. Paraschiva sau Adormirea ?, 1762, zugrăvită 1768, ctitori fiind popa Antonie și Uta negustorul).

B.O.R., 1925, p. 335—336 [doc. 1762, construire bis.]; R.I., XIII, 1927, p. 394—395 [doc. 1768 despre zugrăvire]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 18; Urechia, *Ist. rom.*, X A, p. 398—399 [bis. și școala, 1784—1813, Bălinești]; Răuțescu I., *Hotărnicile satelor Bălilești și Drăghici* (B.C.I., IX, 1930, p. 103—109) [din 1793—1835]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1612]; ³⁴ Greceanu, *Genealogiile*, I, p. 341; *Dicț. Rom.*, I, p. 297—298.

BALOMIREȘTI — Argeș (bis. Buna Vestire, 1809—1812, în ruină la 1909).

Anuar 1909, p. 274; *Documente*, indice sec. XVII [satul B. nelocalizat]; Greceanu, *Genealogiile*, I, p. 342—345.

BALOMIREȘTI — Gorj (sat dispărut).

Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice); Idem, *Gorjul*, p. XI.

BALOSINUL — Teleorman (cruce veche)

Dicț. Rom., I, p. 217

BĂLOȘANI — Dolj (cruce de piatră din 1783)

Plopșor N., *Poruncă domnească privitoare la satul Băloșani — Dolj* (A.O., 1926, p. 122—123) [din 1583]; *Dicț. Rom.*, I, p. 217. Un sat B. este în jud. Gorj.

BALOTA — Dolj (M bis. de lemn Sf. Voievozi — B. de Sus, 1812, zugrăvită 1858, reparată 1892, 1901 și 1936).

Popescu-Cilien, *Biserici de lemn* (M.O., VIII, 1956, nr. 8—9, p. 540); *Dicț. Rom.*, I, p. 218 [bis. din 1782]; A.E.R., 1921—1925, p. 372; A.M.O., 1941, p. 179 și 319; „Oltenia”, XI, 1944, p. 174—176; „Oltul”, 1857, p. 116 [arendarea moșiei B. de Jos]; A. Rom., 1857 sept. 23 și 25, 1858 nov. 19, 1859 ian. 21 [arendarea moșiei B., a bis. Obedeau]; *Dicț. Rom.*, I, p. 218 [bis. din 1782].

BALOTEASCA—MORILE NOI — Dîmbovița (han sec. XIX și casă „nemțească”; bis. din 1842—1850, zugrăvită 1856). ³⁴ bis

V. Rom., 1851, p. 260; A. Rom., 1857 iunie 15 [arendare moșie]; „Drum drept”, 1915, p. 112—156 [doc. 1856 despre zugrăvirea bisericii]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [Balotești]; Greceanu, *Genealogiile*, I, p. 368—370 și urm. [Balotești — Vlașca sau Dîmbovița].

BALOTEȘTI, jud. Ilfov (M bis. Sf. Nicolae, Teodor Tiron și Stelian, construită de Zamfirache din Arvanitohori cămăraș de ocne, 1763, reparată 1822 și 1868 și două hanuri sec. XIX). Vezi și Săftica și Petrești.

Bauer, p. 149 [bis. de piatră și casă boierească]; V. Rom., 1850, p. 340 [două hanuri]; Brătulescu, *Ilfov*, p. 33 [scurt istoric]; Mușețeanu I., *Bis. Sf. Nicolae — Balotești — Ilfov* (B.C.M.I., XXXIII, 1940, p. 43—44) [descriere, pisanie]; Mușețeanu I., *Șapte biserici*, p. 6—8 [la fel]; A.C.M.I., 1942, p. 12 [bis. declarată monument] și 78; 1943, p. 22; *Documente*, sec. XVII, vol. IV, p. 395 [satul amintit la 1624, fiind mai vechi]; A. Rom., 1859 mart. 21 [arendarea moșiei]; Greceanu, *Genealogiile*, II, p. 59 [doc. 1803]; *Dicț. Rom.* I, p. 219.

BALOTEȘTI — Mehedinți (bis. Tăierea Capului Sf. Ioan, 1646?, reparată 1895, în stare rea la 1909 și bis. de lemn Sf. Nicolae, 1852—1854.)
Vezi și Izvorul Bîrzii.

Anuar 1909, p. 188; *Indice cronologic nr. 13* [doc.]; vezi și *Documente*, indice sec. XVII [B. = Cîmpul lui Balotă, probabil r. T. Severin]; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 180 [doc. 1634 sat al m-rii Govora]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 552—553 [despre sat].

BALOTEȘTI (Baloteasca) — Muscel.

Greceanu, *Genealogiile*, I, p. 367—368, 371 și urm. [hotărnicie și documente].

BALȘ, jud. Olt ³⁵ (fost Romanați) (M bis. zisă „mănăstire” Sf. Ștefan și Sf. Dumitru ³⁶, construită de Radu Căzănescu protopopul și terminată de Ștefan Trapezonda vel ban la 1752; reparată 1873, restaurată la 1913; fostă metoh a episcopiei Rîmnice; M bis. Cuv. Paraschiva, 1806—1812, reparată 1876, 1881 și 1930 ³⁷). Vezi și Vulpeni și Măinești.

Documente, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1477, într-un doc. îndoelnic]; *Indice cronologic nr. 4* [doc.]; Greceanu, *Genealogii*, I, p. 410—411; Tunusli, p. 175; Bauer, p. 197 [Balași; bis. și capelă]; Fotino, III, p. 176; Odobescu, *Antichitățile*, p. 129; *Dicț. Rom.*, I, p. 220 [schitul Balș]; *Episcopia Rîmnice*, p. 156, 398—400; Bulat T. G., *Bis. m-re Sf. Dumitru-Balș* (A.O., IV, 1925, p. 60—61) [descriere, pisanie]; *Monografia jud. Romanați*, p. 364—369; [Pîlcă G. I.], *Cîteva însemnări despre orașul Balș* (A.O., XI, 1932, p. 111) [despre bis. Sf. Paraschiva și Sf. Dumitru, istoricul lor]; Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (B.C.M.I., XXVII, 1934, p. 111—112) [inscripție, foto, descriere, bis. Sf. Dumitru]; Donat, *Fundațiile*, p. 13—18; A.M.O., 1941, p. 576—579; M.O., IV, 1953, nr. 11, p. 20; *Meșteșugari și negustori din trecutul Craiovei*, p. 160 [doc. din 1828 ref. construirea unei bis. Adormirea].

BALTA — Mehedinți (bis. de lemn Sf. Voievozi, ante 1805 — datare C. Bălan — ruinată).

Dicț. Rom., I, p. 223—224.

BALTA, vezi Bîlta.

BALTA DOAMNEI — Prahova? (bis. ante 1840). ³⁸

Documente, indice sec. XVI [B. sau Bălțile Doamnei din Ilfov; un sat B. Doamnei se află la hotarul jud. Prahova cu Ilfov]; *Dicț. Rom.* I, p. 227—228 [bis. din 1883—1888].

BALTA NEAGRĂ, vezi schitul Balamuci.

BALTA VERDE, vezi m-rea Jitianu.

BALTĂȚENI — Vîlcea (bis. Sf. Îngeri, 1773—1774).

BĂLTENI, com. Tigveni, jud. Argeș (bis. Sf. Voievozi, construită de Ioniță Bălțeanu 1814—1816).

Anuar 1909, p. 291; *Dicț. Rom.*, I, p. 302.

BĂLTENI, jud. Dîmbovița (la 1810 bis...).

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 55—56; Anuar 1909, p. 41 [bis. din 1876—1879]; *Dicț. Rom.*, I, p. 302.

BĂLTENI — Gorj (bis. M. Sf. Împărați, construită de slugerul Barbu Gănescu, 1826, transformată 1894).

Bauer, p. 213 [bis. sec. XVIII]; Ștefulescu Al., *Băltenii* (S.S., VI, 1904, p. 217—222) [istoric și bis. Gănescu]; *Documente*, indice sec. XVII [localizare probabilă]; Ștefulescu, *Strimba*, p. 72—78 [doc. 1626, Bălteni]; *Dicț. Rom.*, I, p. 301 [bis. din 1812 și 1821].

M SCHITUL BĂLTENI (Sf. Nicolae, m-reă lui Hrizea vornicul,³⁹ sec. XVI, refăcută 1626)⁴⁰, com. Cocioc, jud. Ilfov.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic m-reă Radu vodă*, Buc. [doc. despre schit și sat]; Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 109—110 [pisanie]; Tunusli, p. 174; Bauer, p. 148 [capelă de piatră]; Fotino, III, p. 168; Iorga N., *La biserică Băltenilor* (F.D., II, 1907, nr. 8, p. 120—124) [descriere]; Lapedatu Al., N. Iorga și T. Socolescu, *Biserica din Bălteni* (B.C.M.I., I, 1908, p. 107—119) [istoric, descriere, foto, pisanie, planuri]; R., *Bis. din Bălteni* („Albina”, XII, 1908—1909, p. 177—179) [după B.C.M.I.]; B.C.M.I., 1908, p. 182;

Popescu Spiridon, *Observații critice asupra bisericii din Bălteni* (R.I.A.F., vol. X, 1909, p. 258—264) [descriere, cu planuri]; Popescu-Bejenaru, *Schitul Bălteni din Codrul Vlăsiei*, 1912, IV+108 p. (din R.I.A.F., XII, 1911, p. 113—144, 421—444; XIII, 1912, p. 174—225) [despre satul Bălteni, tradiția întemeierii schitului, descrierea bisericii, istoric, foto, planul bisericii; despre ctitori și rolul lor politic]; Iorga, C. Brîncoveanu, p. 72; Constantinescu-Iași P., *Narthexul* (indice); Ghika-Budești, *Evoluția* (B.C.M.I., XXV, 1932, p. 12, 53—54, pl. CCXXXII—CCXL, CCCXC); Brătulescu, *Ilfov*, p. 34—36 [istoric, descriere, pisanie]; Balș G., *Influence serbe*; Ionescu Gr., *Istoria*, p. 130—131; Idem, *Ghidul*, p. 354—358; B.C.M.I., 1942, p. 31, pl. XVI; B.O.R., 1959, p. 693 [C. C. Giurescu despre vechimea schitului]; Ionescu Gr. *Istoria arhitecturii*, I, p. 397 și II, p. 78; Anuar 1909, p. 68; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 289; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1534].

BĂLTENI, jud. Olt (bis. de lemn Sf. Nicolae la începutul sec. XIX, apoi bis. Cuv. Paraschiva, 1872—1873).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 88; Anuar 1909, p. 294; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [localiz. probabilă]; Brătulescu V., *Inscripții* (M.O., 1966, nr. 5—6, p. 463) [din 1872—1873]; *Dicț. Rom.*, I, p. 301—302 [legenda satului].

BĂLTENI, com. Copăceni, jud. Vâlcea (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1780, reparată 1850, 1888 și 1923; bis. Buna Vestire — Copăceni, 1804; cruce din 1804—1805; alta din 1780—1781 în cimitirul bisericii Sf. Nicolae și din 1783 pe șoseaua spre Pojogi).

Bauer, p. 213 [bis. sec. XVIII]; Bălășel T., *Biserica de lemn din satul Bălteni-Vâlcea* (A.O., VIII, 1929, p. 344—346) [inscripții]; Popescu, *Biserici*, p. 92 [la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae, 1641, refăcută 1782 și bis. de lemn Sf. Paraschiva-Cojani, 1804]; A.E.R., 1921—1925, p. 498; A.M.O., 1941, p. 692; Anuar 1909, p. 219; *Indice cronologic nr. 14* [doc. despre sat]; Ionașcu I., *Contribuții la istoricul m-rii Hurez*, p. 85—86 [doc. 1691 sat al m-rii].

BĂLTEȘTI, jud. Prahova (bis. Nașterea Maicii Domnului, 1846, reparată 1890).

Anuar 1909, p. 98.

BĂLTIȘOARA, vezi Bîlțișoara.

BĂLTIȚA — Dîmbovița, jud. Prahova (bis. Sf. Nicolae, construită de C. Lipoveanu, fiul lui Hrizea căpitanul, 1742, și han începutul sec. XIX)

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 275; Popescu-Runcu, *Catagrafia* p. 52—53; Zeucianu Pericle, *Carte de hotărnicie a moșiei Bălțița din jud. Dîmbovița*,

proprietatea d-nei Elisa Triandafil și D. Niculescu, 1882 [și doc., printre care unul din 1829 amintind un han de zid în drumul cel mare al Brașovului]; A. Rom., 1857 sept. 7, 29, oct. 2, dec. 21, 25 [arendarea moșiei B. = Lipoveanu, cu han]; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 27; A.G.M.I., 1942, p. 30.

BĂLȚAȚI — Rm. Sărat (bis. începutul sec. XIX).⁴⁰ bis

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1568—1569]; vezi și *Indice cronologic nr. 19*; A. Rom., supl. 23 febr., 7, 14, 17 aug. etc. 1857 [arendarea moșiei]; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, indice [moșie a fam. Cantacuzino]; *Dict. Rom.*, I, p. 305—306 [bis. din 1865].

BĂLȚAȚI, com. Mărgineni, jud. Olt (două bis. de lemn Sf. Împărați și Sf. Gheorghe la începutul sec. XIX; apoi bis. Sf. Ilie, 1887—1890).

M.O., 1957, nr. 1—2, p. 85 [cat. 1845]; Anuar 1909 p. 294; *Indice cronologic nr. 2*; *Dict. Rom.* I., p. 304—305.

BĂLȚAȚII DE SUS — Mehedinți (bis. de lemn Sf. Gheorghe și Sf. Ioan, 1820—1824 și han sec. XIX).

Bauer, p. 225; V. Rom., 1851 p. 200 [han]; A.E.R., 1921—1925, p. 469; A.M.O., 1941, p. 448; M.O., VII, 1955 nr. 8—9, p. 541; Crețeanu Radu, *Bisericiile de lemn din r. Strehaia* (M.O., 1964, nr. 5—6, p. 391) [descriere sumară, plan, pisanie]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la 1483]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 495—496.

BĂLȚAȚI—Teleorman (bis. sec. XIX).⁴¹

Dict. Rom., I, p. 306—307.

BĂNCEȘTI (BĂNCEASCA) — Buzău.

Indice cronologic nr. 3 [multe documente ref. la sat]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1594]; *Dict. Rom.*, I, p. 313.

BĂNEASA — Teleorman și Vlașca (bis. de lemn Sf. Voievozi la începutul sec. XIX).

Bauer, p. 186 [bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș* p. 81 [B.-Olt]; Anuar 1909, p. 116 [bis. din 1853—1859, B.-Teleorman]; *Monografiile Vlașca*, p. 62—71 [bis. din B.-Vlașca amenință să cadă]; A.G.R., 23 sept. 1864 [arendarea moșiei]; *Dict. Rom.*, I, p. 314—315.

BĂNEASA (Cacaleți) — Ialomița.

Romniceanu I. M., *Carte de hotărnicie pentru moșia Băneasa sau Cacaleți din jud. Ialomița, plasa Ialomița-Balta, comuna Poiana, proprietatea d-lui Alex. Dumitrescu*, Buc., 1900 [se invocă și doc. vechi]; *Indice cronologic nr. 5* [doc.].

BĂNEȘTI — Argeș (dispărut)

Filitti C. I., *O judecată penală din 15 iulie 1634*, în vol. *Cercetări și documente privitoare la istoria principatelor române*, Buc., 1935, p. 20—21 [publică doc. ref. la sat]; *Documente*, indice XVII [sat dispărut].

BĂNEȘTI — Prahova (bis. de lemn la 1810).

Bauer p. 193; Teodorescu Stoica, *Monografia orașului Cîmpina*, Cîmpina, 1924, p. 19—20 [despre sat]; Teodorescu Stoica, *Monografia comunei Telega*, p. 181—183 și 229 și urm. [hotărnicii din 1702 și 1845, amintind și cruci de hotar spre moșia m-rii Mărgineni]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1510, când era proprietatea boierilor din Mărgineni]; *Dict. Rom.*, I, p. 317 [bis. din 1865—1866].

BĂNEȘTI — Dîmbovița (bis. sec. XVIII⁴² și casă boierească; la 1810 două sate cu două biserici de zid: Sf. Ioan și Sf. Voievozi). Vezi și Gura Foi.

Bălan Maria și Chircă H., *Documente privitoare la satul Bănești din apropierea orașului Tîrgoviște* („Studii”, X, 1957, nr. 3, p. 207—211) [8 doc., 1616—1780—1820]; vezi și *Documente*, indice sec. XVI și XVII [B. de la Ruia și de la Răstoacă]; Bauer, p. 156 [Bănești-Dîmbovița, casă boierească,

sec. XVIII]; Greceanu, *Genealogii*, I, p. 166 [mențiunc, 1737]; Brătulescu V., *Însemnări din cărți vechi* (G.B., XVIII, 1959, nr. 5—6, p. 420—421); Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 78 și 80; Greceanu, *Genealogii*, I, p. 420—424.

BANOVIȚA, vezi Turnu Severin.

M-REA BANU, vezi Buzău.

BĂRĂGĂU — Teleorman (bis. ante 1832).⁴³

BĂRĂITARU, vezi Bairactaru.

BĂRĂȘTI — Olt (bis. Sf. Nicolae — B. de Ceptură, 1820 sau 1826—1827, în ruină la 1909 și bis. din B. de Vede, reclădită 1900—1901).

Bauer, p. 177 [B. de Jos și B. de Sus, cu biserici]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 100—101 [două bis. de lemn la 1824, B.-Olt și B. de Jos]; *Dicț. Rom.*, I, p. 320 [bis. în ruină]; Anuar 1909, p. 294; A.E.A., 1929, p. 140; *Documente*, veac. XVI, vol. III, p. 368 [satul amintit la 1570].

BĂRĂȘTI, vezi Moruncsti.

BĂRBĂLANI, com. Lăunele de Sus, jud. Argeș (M. bis. de lemn Adormirea, 1790, reparată radical 1859).

Bauer, p. 182 [fără bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 40 [bis. de lemn Cuv. Paraschiva]; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 404 [cat. 1833]; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 38 passim.

BĂRBĂLĂTEȘTI, com. Valea Iașului, jud. Argeș (bis. de lemn Înălțarea Domnului la începutul sec. XIX, făcută de Stanciu Eșanu).

B.O.R., 1921, p. 683 [cat. 1808, Bărbătești]; Ionașcu *Catagrafia Argeș*, p. 4; M.O., 1956, nr. 6—7, p. 418 [cat. 1845] și 1961, nr. 5—6, p. 417 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 277; A.E.A., 1929, p. 81 [bis. de lemn din 1860].

BĂRBĂTEȘTI-Dîmbovița. Vezi și următorul.^{43 bis}

Greceanu *Genealogii*, II, p. 41 [doc. 1762, casele familiei Bărbătescu.]; vezi și I, p. 141—142 și II, p. 2—169 [doc. despre sat].

M. SCHITUL BĂRBĂTEȘTI-PĂROAIA⁴⁴ (Lăculețe⁴⁵, Sf. Ilie Tezvitianul și Sf. Nicolae, bis. construită de Matei Basarab, 1645—1646⁴⁶, rezidită de C. Brîncoveanu, 1702, dărîmată de cutremur 1802, înoită după 1802 și în 1849—1850; fost metoh al m-rii Viforita)⁴⁷, jud. Dîmbovița.

Misail G., *Epoca lui V. Lupu și Matei Basarab* p. 56 [pisania]; Georgescu C., *Matei Basarab*, Buc., 1937, p. 56 [pisania]; Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 279—280 [pisania]; V, p. 367 [doc. 1696—1697]; Greceanu, *Genealogii* I, p. 145—146 [doc. 1703]; II p. 45 [doc. 1781]; Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 395; VI, p. 192; VII, p. 324, X. A, p. 17, 187, 264—265; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 28; Greceanu, *Viața lui Brîncoveanu*, p. 277 [doc. 1708]; Giurescu C. C., *Matei Basarab cel mai mare ctitor bisericesc al neamului nostru. Știri noi despre lăcașurile lui*, în vol. *Prinos I. P. S. S. Nicodim, Patriarhul României*, Buc., 1946; Gheorghiu I. Aurel, *Două locașuri sfinte din trecut: m-rea Panaghia și schitul Lăculețe* (B.O.R., 1963, nr. 11—12, p. 1211—1217 și 1222—1223) [inscripții, legenda m-rii, trei doc. în anexă, 1708—1743, după I. Ciolca, *Grindu*]; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 648) [pisania]. Ciolca I., *Grindu. Monografie*, p. 240—245 (despre sat și bis.)

BĂRBĂTEȘTI — Gorj (bis din 1866)

Ștefulescu; *Gorjul*, p. 343—347 [doc. despre sat]; *Dicț. Rom.*, I, p. 323; BĂRBĂTEȘTI, com. Richițele, jud. Argeș (trei bis. de lemn sec. XVIII; ruine de bis. la 1871).⁴⁸ Vezi și Bărbălătești.

Bauer, p. 181 (bis. sec. XVIII); B.O.R., 1921, p. 682 și 684 [cat. 1808]; M.O., 1956, nr. 6—7, p. 420 [cat. 1845] și 1961, nr. 5—8, p. 403 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 274; A.E.A., 1929, p. 50 și 1940, p. 77 [bis. nouă, 1914, și

bis. din Linia-Răchițele, c. 1830]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1602]; *Dict. Rom.*, I, p. 323—324.

SCHITUL BĂRBĂTEȘTI (sec. XVIII).⁴⁹

BĂRBĂTEȘTI — Olt.⁵⁰

Iorga N., *Studii și doc.*, VII, p. 273 [doc. 1652]; XVI, p. 141, 149 [doc.]; *Indice cronologic nr. 10* [B. — Teleorman]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [B., r. Vedeia și B. — Olt, dispărut].

BĂRBĂTEȘTI, jud. Vâlcea (biserici: Sf. Nicolae-Vătășești, construită de Ștefan vâtaf și soția sa, 1712, zugrăvită 1774^{50 bis}; Intrarea în biserică-Mierlești, construită de Macarie eromonah și alții, 1776; bis. Buna Vestire-Bărbătești, zugrăvită la 1823 de popa Nicolae, fiul lui popa Gheorghe și alții; casele: popa Sburlea, sec. XIX, completată la 1890; Costică Bărbătescu, sec. XVIII, refăcută la 1801 și după 1838, ambele M; casa I. Cumpănașu, fostă și ea M., demolată în 1953; cruci de piatră din 1772—1773, pe drumul spre Dobriceni, 1774 și sec. XIX).

Bulat T. G., *Inscripții* (A.O., V, 1926, p. 123—124) [pomelnic și ctitori]; Ion Dascălu, *Însemnări pe cărți* (M.O., VI, 1954, nr. 7—8, p. 423) [zidirea bis., 1774]; Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 323 [mențiune bis. nouă, 1758—1759]; Baucr, p. 201 [două biserici]; Răuțu, *Monografia*, p. 106—107; Popescu, *Biserici*, p. 34—36 [la 1840 încă trei biserici: două Sf. Nicolae, de lemn, 1790 și 1820 și Buna Vestire, 1780]; Ghika-Budești, *Evoluția* (B.C.M.I., 1936, pl. CDXLIV); Ionescu Gr., *Arhitectura populară*, p. 179—183 [casa C. Bărbătescu]; Idem, *Istoria arhitecturii*, II, p. 309, 331—332 [casa Cumpănașu]; C. Ad., 1 nov. 1904, p. 147; Păcurariu Mircea *Episcopul Climent al Rîmnîcului* (M.O., 1965, nr. 1—2, p. 40); *Indice cronologic nr. 4*, 21 [doc. despre sat]; *Documente*, indice, sec. XVI—XVII [satul amintit de la 1520]; *Dict. Rom.*, I, p. 323—324 [date despre biserici].

BĂRBEȘTI — Romanțați (la 1840 bis. de lemn Sf. Voievozi, 1806? construită de Dincă Buzescu). Vezi și Brabeți.

„Renașterea”, 1944, p. 14 [cat. 1840]; *Documente*, indice sec. XVII [B. = Vrabeți]; *Dict. Rom.*, I, p. 325 [bis. din 1850].

BĂRBOIU — Mehedinți (bis. de lemn, dispărută).

Nicolescu H., *Însemnări de pe cărți vechi*, Craiova, 1941, p. 32—35; B.C.M.I., 1937, p. 135, 137 [despre fosta bis. de lemn]; A.M.O., 1941, p. 449 [actuala bis. din 1910]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 483—484.

M. SCHITUL BARBU (Sf. Mihail, construit de Barbu Bădeanu la 1668—1669⁵¹, pridvorul adăugat 1892; fost metoh al m-rii Văcărești care era metoh la Sf. Mormînt)^{51 bis}, com. Grăjdana, satul Miluiți, jud. Buzău. Vezi și schitul Miluiți.

Indice cronologic nr. 3, Ep. Buzău, Buc., 1958 (indice); Iorga, *Inscripții* f. I, p. 67; Greceanu, *Genealogii*, I, p. 69—76 [doc. ref. ctitor Barbu Bădeanu și din 1725, închinare la m-reă Văcărești]; Giurescu C. C., *Înarta stolnicului Cantacuzino*, p. 20; *Documente agrare*, p. 598 [doc. 1775]; Tunusli p. 173; Fotino, III, p. 151 [Buzău] și 153 [Saac]; A.C., 1868, p. 26; Voinescu I., *Monumente și peisagii* [7 foto ale schitului]; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 69—70; *Dict. Rom.*, I, p. 241 [istoricul m-rii]; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 176⁴; Filiti C. I., *O lămurire despre schitul Barbu* (RI, II, 1916, p. 52—53); A.E.B. 1926, p. 16—17 și 1928, p. 22; B.C.M.I., 1933, p. 28 [descriere]; Filitti, *Ctitori*, p. 3—4 [despre ctitori]; Ionașcu I., *Schitul Grăjdana*, p. XVII, XXXIV și 50; „Îngerul”, 1937, nr. 11—12, p. 546, 548; Iorga N., *Istoria bisericii*, II, p. 63.

BĂRBUCENI, vezi Zăvideni.

BĂRBULEȘTI, vezi Mateești.

BĂRBULEȘTI — Ialomița (bis. Sf. Nicolac, 1753—1754, refăcută 1873 și han sec. XIX).

Brătulescu V., *Inscripții* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 625) [din 1873]; Bauer, p. 138 [Borpulești, bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 58; V. Rom., 1850, p. 350 și A. Rom., 1857 iunie 29 [arendarea moșiei cu han]; Dicț. Rom., I, p. 327 [bis. din 1815]; *Indice cronologic nr. 10* [doc.]; *Documente*, indice sec. XVI—XVII [satul amintit de la 1583]; Greceanu, *Genealogii*, II, p. 221 [doc. 1650, B. — Buzău].

BĂRBULEȚU, jud. Dîmbovița (M. bis. Adormirea, construită de Radu Crețulescu logofăt, a doua jumătate a sec. XVII, 1662—1680, reparată și zugrăvită de polcovnicul Panait și C. Crețulescu mare ban 1819; patru cruci vechi și ruine de case boierești existente la 1871 ⁵²; o cruce din 1669 — ridicată probabil odată cu biserica — se păstrează fiind M).

Documente, indice sec. XVI—XVII [satul amintit de la 1582]; B.C.M.I., IX, 1916, p. 95—96 [inscripții]; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 207—208; Bauer, p. 159 [bis. de piatră]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 24; Tuducescu I., *Din monumentele ridicate de familia Kretzulescu* (L.A.R., IX, 1905, p. 435); Ghika-Budești, *Bis. din Bărbulețu* (BCMI, VI 1913, p. 82—83) [descriere, foto, plan]; Constantinescu-Iași P., *Narthexul* (indice); Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXV 1932, p. 28, 43, pl. XXIV); Ionescu Gr., *Istoria*, p. 148; Ștefănescu I. D., *La peinture*, p. 159—160; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, XXXV 1942, pl. XVIII); Anuar 1909, p. 41; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 80—81 [descriere].

BĂRCACIUL, vezi Bîrcaciul

BĂRCANELE — Vîlcea (la 1840 bis. de lemn Sf. Treime, 1706.)

Popescu, *Biserici*, p. 79 [cat. 1840, indicînd ca ctitor pe C-tin Brîncoveanu].

BĂRCĂNEȘTI, jud. Ilfov (fost Ialomița) bis. sec. XVIII, apoi bis. Adormirea, 1810—1812, reparată 1900) ⁵³.

Anuar 1909, p. 58; Bauer p. 140 [Berkonești, bis. sec. XVIII]; A. Rom., 1857 iunie 29 [arendarea moșiei]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1613]; Brătulescu V., *Inscripții* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 625); Lapedatu, *Catagrafia*, p. 43 [mențiune preot 1802]; *Dicț. Rom.*, I, p. 329.

BĂRCĂNEȘTI-Olt (bis. de lemn Sf. Voievozi la începutul sec. XIX; reclădită de zid 1899—1904; ruine de case boierești și de biserică și o cruce veche existente la 1873) ⁵⁴.

M.O., 1957, nr. 1—2, p. 87 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 294—295; *Dicț. Rom.*, I, p. 329—330.

BĂRCĂNEȘTI, jud. Prahova (bis. Adormirea, reclădită de Scarlat Bărcănescu, 1838 ⁵⁵, reparată 1904).

Documente, indice sec. XIII-XVI și XVII [satul amintit de la 1476]; Bauer, p. 135; Munteanu-Rîmnice, *Din Gh. Lazăr și Bărcăneștii* (R.V., 25 mai 1924); Pavlov P., *Bărcăneștii* (G.M., 1931, nr. 254, p. 4; Lecca G., *Familiile boierești*, p. 44—45; Greceanu, *Genealogii*, II, p. 171—240 [multe doc. despre sat și fam. Bărcănescu].

M-REA DE LA BĂRCĂNEȘTI, vezi Ghighiu.

BĂRCĂNEȘTI — Vîlcea (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1778, construită de Ieremia diacon și alții, zugrăvită c. 1812).

A.O., 1942, p. 173 [cat. 1834]; Popescu, *Biserici*, p. 101 [cat. 1840]; Golescu M., *Ctitorii din Vîlcea* (BCMI, XXXVII, 1944, p. 86); *Dicț. Rom.*, I, p. 330.

BAROȘI, vezi Sîrbești.

BARZA, com. Dănești, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Împărați, 1838, în stare rea la 1909).

Anuar 1909, p. 184.

BASARABI, vezi Murfatlar.

M SCHITUL BASCOVUL (Bascoavele, Intrarea în biserică, bis. construită de Șerban Cantacuzino mare comis, fiul lui Drăghici Cantacuzino mare spătar, 1695⁵⁶; surpată de cutremurul din 1838, a fost refăcută — „din temelie” spune pisania — la 1843 de Șteful Nicolau, cu „osîrdia și osteneala” stareței Platonida Căzănescu; pictura din 1869, de cînd datează și pomelnicul de la proscomidie), satul Ursoaia, com. Bascoavele, jud. Argeș.

Giurescu C.C., *Harta stolnicului Cantacuzino*, p. 19; *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 112; *Istoria Țării Românești de la oct. 1688 la mart. 1717*, p. 123; Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 189—190 [greșit Bucov.], 227; X A, p. 146, 171—172, 315—316; Tunusli, p. 174; Bauer, p. 181; Fotino, III, p. 161; B.O.R., 1921, p. 68 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 26 [la 1824 bis. cu chilii]; M.O., 1961, p. 401 [cat. 1833]; M.O., 1956, p. 421 [cat. 1845]; A.C., 1868, p. 13;

Ionescu Dominic, *Schitul Bascoavele* (A. Bis, VI, 1923, nr. 2, p. 64—74); Idem., *Schituri și biserici*, p. 5—13 [descriere, istoric, despre ctitori]; Ep. Grigore, *Dare de seamă*, p. 6, 9; Idem, *Episcopia Argeșului* p. 5—6, 7, 22—24; Dana F. Marin, *Schitul Bascoavelor din jud. Argeș*, teză de licență, Inst. teologic, Buc., 1933—1934; A.E.A., 1940, p. 304—306; A.C.M.I., 1942, p. 59 [restaurarea picturii]; Braniște M., preot, *Partenie Nica Buligeanu (1786—1827)* (M.O., 1963, nr. 9—10, p. 742—743, 747—749, 754—755) [despre schit și doc.].

BASCOV (Gura Bascovului) jud. Argeș (M. bis. de lemn Sf. Gheorghe, construită de Martin Buliga, mijlocul sec. XVIII).

Bauer, p. 181 [bis. sec. XVIII]; B.O.R., 1921, p. 681 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 26 [bis. din Gura Bascovului]; M.O., 1965, nr. 5—8, p. 400 [3 bis. la 1845]; M.O., 1961, p. 401 [același nr. de bis. la 1833]; M.O., 1956, p. 421; Miculescu P.E., *Biserici de lemn. O biserică regăsită la Bascov-Argeș („Arhitectura”*, 1942, nr. 3—4, p. 41—43) [descriere, desen, bis. cimitirului]; (recenzia lui H. Teodoru, B.C.M.I., 1942, p. 197); *Documente*, indice XIII-XVI [satul B. amintit de la <1428>]; Crețeanu R., *Biserici de lemn*, p. 26, 38 passim.

BASCOV-Dolj (bis. Sf. Nicolae, ante 1845).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 449 [cat. 1845]; *Dicț. Rom.*, I, p. 246.

BASCOAVELE, vezi Grajduri.

BASCOVENI, vezi Bîțcoveni.

BĂSENI (acum Zorile), com. Costești, jud. Argeș (bis. de lemn Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX, reparată 1868 și bis. Cuv. Paraschiva — cart. Stîrci, c. 1770, reparată 1874).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 47; Anuar 1909, p. 274.

BĂSEȘTI, vezi Măriuța.

BĂSEȘTI (acum Călmățui) Olt (bis. de lemn Sf. Voievozi la începutul sec. XIX, clădită de zid 1832, reparată 1905).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 81 [bis. de lemn dezvelită]; Anuar 1909, p. 116; Iorga N. *Revelații toponimice*, p. 4 [despre originea numelui]; *Dicț. Rom.*, I, p. 336—337.

BĂSEȘTI (acum Livezile), com. Valea Mare, jud. Argeș (fost Dîmbovița) (la 1810 bis. de lemn Buna-Vestire).

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 39; Anuar 1909, p. 56 [bis. de lemn Sf. Voievozi, veche; *Indice cronologic nr. 1* [doc.].

BĂTĂRENI-NĂVÎRGENI — Olt (bis. Cuv. Paraschiva, 1831—1833, reparată 1898).

Anuar 1909, p. 300.

BĂTĂȘANI-Vilcea (la 1834 două bis., Cuv. Paraschiva și Sf. Nicolae; la 1840 două bis. de lemn: Sf. Nicolae, 1692 și Sf. Nicolae, mah. Tărcănești, constituită de diaconul Radu și alții, 1776).

Bauer, p. 204; Popescu, *Biserici*, p. 106 [cat. 1840]; A.O., 1942, p. 171 [cat. 1834]; *Dict. Rom.*, I, p. 338.

BĂTEȘTI (Bătiești) — Argeș (urme de bis. la 1871).⁵⁷

Indice cronologic nr. 1 [doc. Bătiești-Muscel]; *Documente*, indice sec. XVI-XVII [satul amintit de la 1512—1513].

BĂTEȘTI (Bătiești) — Prahova (bis. Nașterea Maicii Domnului, 1800, reparată 1841 și 1896).

Anuar 1909, p. 99; *Indice cronologic nr. 21* [doc.]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1526—1527]; *Dict. Rom.*, I, p. 338—339.

BATOGU — Rm. Sărat⁵⁸

A. Rom., 1857 aug. 19 [arendarea moșicii]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1614, existînd din vremea domniei lui Mihai Viteazul]; *Dict. Rom.*, I, p. 254 [B. — Brăila, fost Ciurari].

BĂTOȘEȘTI, vezi Paia.

BATOȚI, jud. Mehedinți.

Ștefulescu Al., *M-rea Tismana*, ed. III-a, p. 407 [doc. 1714, 1/2 din sat al m-rii T.]; vezi și indice; *Indice cronologic nr. 18* [doc.]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 535, 675—677.

BĂTRÎNI, jud. Prahova (bis. Intrarea în biserică și Cuv. Paraschiva, 1808, zidită de Stavru băcanul, Stanimir Bătrîneanu și alții, reparată la 1850, ruinată).

Documente, indice sec. XVII [satul amintit de la 1609]; Iorga N., *Două acte prahovene: al Zeletinului și al Bătrînilor (Studii și doc., XXI, p. 11—14)*; R.I., 1923, p. 43—45 [hotărnicie 1743]; Constantinescu N.A., *Inscripții*, în vol. *Omagiu lui I. Bianu*, Buc., 1916, p. 47 și în S.O.V., 1920, p. 175—176; Iorga N., *Bis. din Bătrîni* (B.C.M.I., 1931, p. 101) [inscripție, însemnări, descriere]; *Dict. Rom.*, I, p. 342 [legenda satului].

BĂZGĂREI, vezi Prisaca Băzgărei

BECENI (Beciani), jud. Buzău (bis. veche din sec. XVIII; bis. nouă din 1843, zidită de Grigore Pericteanu și alții; și cruce din 1831, amintind holera din acel timp).

Sandu Tudor, *Biserici de pe valea Slănicului*, p. 160—161 și 196—197; A.E.B., 1926, p. 20 și 1928, p. 65; „Ingrul”, 1937, p. 550; Veresy Ioan, *Act de hotărnicie a părții (sferei Stan sin popa Dumitru) numită „Chirtopeasca — Beldimăneanca”, una din sfările trupului de moșie Becienii, situată în arondismentul comunei Becienii, a plaiului Pîrscov Slănic, din județul Buzău. Avere zestrală a d-lui Ghiță Ionescu Fetecău*, Buzău, 1887; *Indice cronologic nr. 3* [doc.]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la <1526>]; Bauer, p. 119 [fără bis.]; *Dict. Rom.*, I, p. 344—345 [legenda satului].

BECHENI — Gorj (bis. Sf. Voievozi, făcută de Matei zidarul, 1831, cruce de piatră din 1795—1796; informație C. Bălan). Vezi și Zorlești.

BECHET, jud. Dolj (la 1840 bis. de lemn Sf. Troiță, construită de clucerul Șerban, 1808, reconstruită la mijlocul sec. XIX⁵⁹).

„Renașterea”, 1944, p. 164 [cat. 1840]; *Dict. Rom.*, I, p. 345—346 [bis. de lemn Sf. Gheorghe, 1833, ruinată]; A.M.O., 1941, p. 588 [bis. Sf. Treime, 1857]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 442 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 207; M.O., 1967, nr. 1—2, p. 63 [satul B. fost Pichet și Ciolpanul].

BECIU — Rm. Sărat (bis. Adormirea, 1828, reparată 1894).

Anuar 1909, p. 257—258; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit la 1624]; *Dict. Rom.*, I, p. 348—349.

BECIUL, jud. Teleorman (bis. de lemn Sf. Nicolae și Sf. Împărați, 1795)

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 80 [B.-Olt, moșia mitropoliei]; Idem, *Biserici Olt*, p. 230—231; A.E.A., 1929, p. 118 și 1940, p. 208; *Dict. Rom.*, I, p. 349—350.

BECȘANI, vezi Nisipi.

BECULEȘTI, com. Cîrlogani, jud. Olt (bis. de lemn Adormirea, începutul sec. XIX, 1820?, existentă la 1929).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, [moșia m-rii Cotmeana]; *Dict. Rom.*, I, p. 351; Anuar 1909, p. 296; A.E.A., 1929, p. 141; *Dict. Rom.*, I, p. 351.

SCHITUL BEGU — Buzău (Sf. Nicolae, începutul sec. XVIII, ante 1714, de lemn, refăcut 1806—1809, reparat 1887—1889).

Indice cronologic nr. 3 [indice, doc. începînd de la 1714]; A.E.B., 1926, p. 31 și 1928, p. 58—59; „Ingerul”, 1937, p. 550 și 1941, p. 369—370.

BEILIC (acum Iezeru) — Ialomița (bis. sec. XVIII, apoi bis. de lemn Sf. Nicolae, 1858—1859).

Bauer, p. 142 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 62; *Dict. Rom.*, I, p. 355 (bis. din 1856).

BEIU (acum Izvoarele), jud. Teleorman (bis. Adormirea, 1840, reparată 1876).

Anuar 1909, p. 117; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 15 [originea numelui B.]; *Dict. Rom.*, I, p. 356—357.

BEIU-CHIRIACU — Vlașca (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1828—1829, reparată 1871, ruinată la 1909).

Anuar 1909, p. 130.

BELA — Dîmbovița (bis. Sf. Apostoli, 1803, reparată 1880).

Anuar 1909, p. 41; *Dict. Rom.*, I, p. 358.

BELCIN, jud. Dolj (bis. Adormirea, ante 1845).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 442 [cat. 1845]; *Documente*, indice sec. XVII (satul amintit de la 1611); *Dict. Rom.*, I, p. 361.

BELCIUGATA (Belciugatul), jud. Ilfov (bis. Adormirea, sec. XVIII, făcută de Scarlat Cercez și han sec. XIX). Vezi și Cojești-Belciugatele.

Bauer, p. 143 [bis. sec. XVIII]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 53 [Belciugatul]; Anuar 1909, p. 68—69; V. Rom., 1851, p. 40 [han]; A. Rom., 1858 febr. 19 și urm. [arendarea moșiei Cîndeasca-Belciugatu]; *Indice cronologic nr. 9, 21* [Berciugov = Berciugu]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII; Greceanu, *Genealogii*, I, p. 323 [doc. 1744, Belciugatul].

Ionașcu I., *Contribuții la istoricul m-rii Hurez*, p. 59—60 [parte de moșie dată m-rii la 1695]; *Dict. Rom.*, I, p. 360.

BELCIUGATA — Olt.⁶⁰

Indice cronologic nr. 10 [doc.].

BELCIUGENI (Belciugul) — Prahova ⁶¹ (bis. de lemn).

Zagoritz Al., *Bisericiuțe de lemn de pe valea Prahovei* (C.L., XLVI, 1912, p. 1295—1297); Anuar 1909, p. 103 [bis. Belciugu, de gard].

BELEȚI, jud. Argeș (fost Muscel) (bis. ante 1833 ⁶² și trei cruci vechi).

Vezi și Băleți.

Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. LI și LXXVII [trei cruci vechi]; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 894 [bis. din 1740]; *Indice cronologic nr. 9* [doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1526]; *Dict. Rom.*, I, p. 362—363 [doc. din 1623].

BELITORI (acum Troianul), jud. Teleorman (bis. sec. XVIII, apoi bis. Sf. Gheorghe, 1863—1864 și Cuv. Paraschiva, 1868).

Bauer, p. 172 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 117; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 4 [originea numelui]; *Indice cronologic nr. 11* [doc.]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit la 1620]; *Dict. Rom.*, I, p. 364—365
BELOȚI — Pietroaia, jud. Dolj (bis. Adormirea — căt. Sirsca, construită de medelnicerul Ion Poroineanu și ginerele său, comisul Iancu Grădișteanu, 1834; dărmată de cutremur la 1940).

A.C.M.I., 1915, p. 156 [pisania]; A.M.O., 1941, p. 271; M.O., 1967, nr. 1—2, p. 63 [satul B. fost Mesdroia]; *Dict. Rom.*, I, p. 365.

BENEȘTI, com. Irimești, jud. Vâlcea (bis. Sf. Treime și Sf. Voievozi, construită de vornicul Barbu Oteteleşanu, 1746, surpată în parte la 1802, reparată și zugrăvită 1868 și casa Oteteleşanu sec. XVIII, ambele M).

Bauer, p. 203; *Documente privind răscoala din 1821* (indice); Lecca O.G., *Aga Grigore Oteteleşanu* (N.R.R., IV, 1901, nr. 45, p. 420—421); Popescu, *Biserici*, p. 121—122 [bis. din 1646 !]; „Ingerul”, I, 1925, nr. 1—2, p. 30 [pisania]; și în *Dict. Rom.*, I, p. 366; A.M.O., 1941, p. 850—851 și 730 și Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 41; A.O., 1942, p. 172 [cat. 1834]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit la 1613].

BENGESȚII DE MIJLOC, com. Bengești, jud. Gorj (M bis. Sf. Arhangheli și Sf. Troiță, construită de Staico Bengescu consilierul, 1729, reparată 1822 și 1893; păstrează fresca originală cu portretele ctitorilor; ruinele caselor familiei Bengescu, 1730 și o cruce din 1789 și alta din 1849).

Greceanu, *Genealogiile*, II, p. 412—432 [doc. ref. la familia Bengescu]; *Carte de hotărnicie a moșiei Bengescii din districtul Gorjiu, plasa Amărădia*, 1890 [se rezumă și doc. vechi]; Iorga, *Situația Olteniei* (indice, Bengescu și Bengești); Lecca, *Familii boierești*, p. 67—70; Iorga, *Studii și doc.*, VIII, p. XII—XV [despre fam. Bengescu]; XV, p. 323—324 [însemnări]; Giurescu, *Material* (indice); *Diata Mariei Diicul Bengescu* (A.O., 1941, p. 81—85) [din 1736]; „Secolul”, 9 aprilie 1860 [o foarte interesantă descriere a „palatului”]; B.C.M.I., VIII, 1915, p. 48 [piatră de mormânt, 1739]; *Vederi din Gorj*;

Ștefulescu Al., *Biserica din Bengesci* („Jiul”, I, 1895, nr. 11—12, p. 4—10+4 planșe) [pisania, despre ruinele caselor boierești, desene portrete, ctitori; biserica și casele Bengescu]; S.S., 1898, nr. 1. p. 20—24; Ștefulescu, *Gorjul*, p. LVI, 31—43 [despre ruine casă, bis. și cruce; foto, despre ctitori]; Bărcăcilă Al., *Însemnări de drum prin Gorjiu* (A.O., III, 1924, p. 467—468); Grigorescu-Bengești Al., *Din com. Bengești-Gorj* (A.O., IV, 1925, p. 337—338); A.E.R., 1921—1925, p. 420; A.O., 1926, p. 126; Drăghiceanu V., *Costumul jupînesei Maria Bengescu consiliereasa* (B.C.M.I., 1926, p. 147—151) [și despre casă și bis.]; Obedeau C.V., *Staicu Bengescu* (A.O., VI, 1927, p. 423—424); Drăghiceanu V., *Monumentele istorice din Oltenia* (B.C.M.I., XXIV, 1931, p. 110—112) (inscripție, foto, descriere bis. și casă Bengescu); Ghika-Budești, *Evoluția* (B.C.M.I., 1936, pl. DCXXXIV) [ușe]; A.M.O., 1941, p. 336; A.C.M.I., 1943, p. 77 [despre casă]; „Renașterea”, 1944, nr. 7—8 p. 361—363 [pisania și catagr. 1840]; Balș Șt., *Vechi locuințe boierești din Gorj* (S.C.I.A., 1954, nr. 3—4, p. 93) [descriere]; *Dict. Rom.*, I, p. 367—368

BENGESȚI-SLOBOZIA — Gorj (la 1840 bis. de lemn Sf. Ingeri, construită de familia Drăgan, 1795).

„Renașterea”, 1944, p. 363; A. Rom., 1857 sept. 23 [arendarea moșiei B.-Dolj].

BENTU — Buzău (bis. prima jumătate a sec. XIX, construită de Săndu-lache Musceleanu medelnicer).

Andreescu Lupășcu, preot, *Biserica din satul Bentu-Buzău* (G.B., 1968, nr. 1—2, p. 148—162) [despre sat, familia Musceleanu, însemnări bis., descrieri, foto și doc.]; *Dict. Rom.*, I, p. 369 [moșie].

BERBEȘTI, jud. Vilcea (la 1840 șase biserici de lemn: Sf. Nicolae — mah. Izvorul, construită de popa Andrei și cnoriași, 1776; Sf. Paraschiva — mah. Năsipitu, construită de Ion Grecu, 1794; Sf. Voievozi — mah. Trestia, construită de popa Gheorghe Golea, 1827; Sf. Dumitru — mah. Roșioara, făcută de Ion Slăvescu, 1817; Sf. Dumitru — mah. Dămțenii din Deal, făcută de popa Dumitru, 1807 și Sf. Paraschiva — mah. D. din Vale, făcută pe popa Gheorghe, 1828; cruce de piatră de la c. 1800).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la <1598>; *Filiții*, *Arhiva Cantacuzino*, p. 209 [doc. 1620]; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 325 [doc. din 1750] și XIV, p. 204—206 [doc. din 1786]; vezi și indice; *Indice cronologic nr. 17* [doc.]. Bauer, p. 205 și 211 (bis. sec. XVIII); Popescu, *Bisericii*, p. 48—49; AMO, 1941, p. 695 [bis. Sf. Voievozi, 1867; Sf. Dimitrie, 1808; Cuv. Paraschiva, 1828 etc]; Pănoiu A., *Pictura votivă*, fig. 12; *Dict. Rom.*, I, p. 371.

M M-REA BERCA (Cetățuia ⁶³, Sf. Mihai și Gavriil, construită de stolnicul Mihalcea Cindescu, 1694 ⁶⁴, fost metoh al ep. Buzău; se păstrează doar biserica cu portalul, ferestrele și coloane din epoca brîncovenească; m-rea în ruină; cruce de piatră din sec. XVIII în satul Joseni și alta din 1857), com. Berca, jud. Buzău (în hotar cu satul Picleni).

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 3, ep. Buzău*, Buc., 1958 (indice); Lecca, *Familii boierești*, p. 129 [pisanie]; pisanie și descrierea și în *Dict. Rom.*, I, p. 372; Iorga, *Brașovul și românii*, p. 164—165 [doc. 1698 despre construirea m-rii]; Tunusli, p. 173; Fotino, III, p. 151; Filitti, *Inventarul*, p. 24—25 [descriere, avere, 1825] ⁶⁵; A.P., XII, p. I, 1843, p. 525—526, 529-[moșii și metoh al ep. Buzău]; A.C., 1868, p. 21; Voinescu I., *Monumente și peisagii* [15 foto ale m-rii]; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 60—61; L.A.R., 1908, p. 420, 439; BCMI, I, 1908, p. 178; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 180 [descriere]; Filitti, *Ctitori*, p. 5—6 [pisanie, descriere, istoric] ⁶⁶; și în S.O.V., 1920, p. 147—149; „Îngerul”, I, nr. 13—16, p. 27—28; Constantinescu-Iași P., *Narthexul* (indice); Ivistion Sava, *Despre fosta m-re Berca* (G.M., XV 1937, nr. 559); „Îngerul”, 1937, nr. 10—11, p. 541; Chițulescu T., *Bis. fostei m-ri Berca-Buzău* (B.C.MI, XXXVII, 1944, p. 69—76) [descriere, foto planuri]; Popescu, *Învelișurile*, p. 29, 68, 76; „Îngerul”, 1946, nr. 8—11; p. 53 [ruine]; Cocora Gabriel, *Bis. de la Berca monument de artă brîncovenească* (G.B., XXII, 1963, p. 515—534) [descriere, istoric]; G.B., 1965, nr. 7—8, p. 676.

BERCA, vezi Valea Mare.

BERCENI, jud. Ilfov (bis. Sf. Nicolae, sec. XVIII, reparată 1882).

Popescu N., *Catagrafia*, p. 9 [bis. „slabă”]; Anuar 1909, p. 69; Bauer, p. 145 [Bitschina?, bis. de piatră și casă boierească]; A. Rom., 5 iunie 1857 [arendarea moșiei]; *Documente*, indice sec. XVI [localizare probabilă] și XVII [un sat B. dispărut și altul r. Vidra].

BERCENI, jud. Prahova. Vezi și Vălenii de Munte și Șoplea.

Documente, indice sec. XVI [satul B. din lunca Teleajenului, amintit la 1578—1579]; R.I., 1932, p. 155—157 [hotărnicie, 1740]; Zeucianu Pericle, *Carte de hotărnicie a moșiei Berceni din jud. Prahova, proprietatea d-nei Elena C. Cretzulescu*, 1886 [se rezumă și doc. mai vechi]; A. Rom., 1861 sept. 20 și urm. [arendarea moșiei]; *Dicț. Rom.*, I, p. 373.

BERCEȘTI, vezi Cernădia.

BERCIOIU, vezi Ruda Bercioiu.

BEREASCA, vezi Săcel și Ploiești.

BERENI — Olt (bis. de lemn Sf. Nicolae la începutul sec. XIX)

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 92.

BEREȘTI, vezi Lăpușata.

BEREȘTI — Vâlcea (bis. de lemn Sf. Ingeri, 1758, restaurată 1938). Vezi și Alimpești.

Popescu, *Biserici*, p. 51 [cat. 1840]; Popescu-Cilieni, *Biserici de lemn* (M.O., VIII, 1956, nr. 6—7, p. 408) [descriere, istoric]; *Indice cronologic nr. 22* [doc.]; *Documente*, sec. XVI, vol. II, p. 144 [satul amintit la 1533].
BEREȘTI — Olt (bis. din B. de Sus, 1821)⁶⁷. Vezi și Bărăști, probabil același.

BEREVOEȘTI, vezi Vălenii de Munte și Berivoești.

BEREVOIU — Argeș (bis. Toți Sfinții, 1828—1842, reparată 1896).

Anuar 1909, p. 288.

BERIA — Olt (bis. Sf. Împărați, construită de serdarul Ion Deleanu, 1842—1843⁶⁸, reparată 1901).

Dicț. Rom., I, p. 386; Anuar 1909, p. 295; A.E.A., 1929, p. 118; Romniceanu I.M., *Carte de hotărnicie pentru moșia Beria de Sus și Beria de Jos din jud. Olt., plasa Vedeu-Olt, com. Oprelu, proprietatea d-lor D. Cristescu și S. Christescu — Vergu*, Buc., 1894 [se rezumă și doc. vechi].

BERILEȘTI (Berlești), vezi Merii Petchi.

BERILEȘTI (Berlești) — Ialomița (bis. din a doua jumătate a sec. XVII)⁶⁹.

Indice cronologic nr. 20. [multe doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [sat dispărut]; Bauer, p. 141; *Dicț. Rom.*, I, p. 387 [despre bis. ruinată; același?]; Greceanu, *Genealogii*, II, p. 432—435.

BERINDEASCA, vezi Verguleasa.

BERINDEI, vezi Doagele.

BERINDEI, com. Gostavățu, jud. Olt (bis. Adormirea, 1784-B. Nou, bis. din 1826 — B. Vechi, înecată de Olt și o alta din 1859).⁷⁰

Bauer, p. 185 [Perindei, fără bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 79; Anuar 1909, p. 299 [bis. din 1866]; A.E.A., 1929, p. 127 [bis. din 1863]; Nandriș Gr., *Documente slavo-române*, p. 52 [despre Berindei, cătun al satului Dăneasa]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1512—1513]; Greceanu, *Genealogii*, II, p. 435—440 [despre boierii Berindei]; *Dicț. Rom.*, I, p. 375.

BERINDEȘTI, com. Corbeni, jud. Argeș (bis. Adormirea la începutul sec. XIX, construită de boierii Berindești, reclădită? 1863).

Bauer, p. 180 [fără bis.]; B.O.R., 1921, p. 685 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 10 [moșia lui Grig. Drugănescu]; Anuar 1909, p. 286; A.E.A., 1926, p. 76; *Indice cronologic nr. 4*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1579].

M M-REA BERISLĂVEȘTI, jud. Vâlcea (Sf. Trei Ierarhi, construită de Sandu Bucșănescu, 1753—1754,⁷¹ terminată de Nicodim egumenul, 1762, arsă la 1788, reparată 1804).

Ionașcu I., *Acte și însemnări relative la boierul munteanu Sandu Bucșănescu* (A.O., XIV, 1934, p. 328—337, 422—436) și extras, Craiova, 1935 [vezi îndecosebi p. 424—431, testamentul său]; Găleşescu, *Eforia*, p. 949; Urechia, *Ist. rom.*, VII, p. 20 [doc. 1797, reparații după ce fusese arsă în timpul războiului]; Tunusli, p. 174; Bauer, p. 178 (m-re și capelă); Fotino, III, p. 161; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 12 [descriere]; B.O.R., 1921, p. 680 [cat. 1808]; A.P., 1848, p. 406, 408, 414, 418, 422, 426, 430, 434, 442, 446, 462, 470, 482, 512—513 [venituri, 1832—1846]; B.G.O., 1847, p. 333 [arendare moșii]; vezi și A. Rom., 21 și 29 aug., 4 sept. 1857, supl. 12 și 19 sept. 1859; V. Rom., 10 iunie 1843 [îmbunătățiri];

Bulat T.G., *M-reă Berislăvești* (B.C.M.I., XVII, 1924, p. 78) [descriere, inscripții]; *Dicț. Rom.*, I, p. 387; Ep. Grigore, *Dare de seamă*, p. 27 [în ruină]; G.M., XII, 1935, nr. 444—445; Brătulescu, *Călimănești*, p. 33—35 [descriere, foto]; A.E.A., 1940, p. 302; Ionașcu I., *Ieromonahul transilvan Nicodim în Țara Românească, în Omagiu lui I. Lupaș*, Buc., 1943, p. 365—385 [cu anexe]; Ep. Grigore, *Episcopia Argeș*, p. 40; C.L., 1934, p. 649—650 [Al. Odobescu despre m-re]; vezi și Odobescu Al., *Opere*, II, Buc., 1967, p. 380.

BERIVOEȘTI, jud. Argeș (fost Muscel) (*M* bis. Adormirea, construită de Hera vătaful, preotul Bratu și C-tin Tîrgovișteanu, 1704; bis. Înălțarea, de lemn, construită de locuitori, 1769 ⁷² și două cruci de piatră *M*). Vezi și schitul Bindea.

B.C.I., IX, 1930, p. 114—115; Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. XL—XLI, LXXVII; A.C.M.I., 1943, p. 71 [restaurare]; Caramelia Vasile V., *Satul Berivoești-Muscel I. Obștea moșnenilor*, C. Lung-Muscel, 1946, 124 p. [și documente, cu știri despre biserici]; *Indice cronologic nr. 1*, 9, 23 [doc. despre sat]; vezi și *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1506]; G.B., 1963, nr. 9—10, p. 934 [însemnare 1803]; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 887 [cat. 1840, trei bis.]; Anuar 1909, p. 88; *Dicț. Rom.*, I, p. 381—382.

BERLEȘTI — Ialomița, vezi Berilești.

BERTEA, jud. Prahova (bis. Sf. Troiță, construită de popa Puiu și alții, 1830, refăcută 1850 ⁷³; fostă *M.*, dărimată și reclădită; înaintea acesteia o bis. de nuiele; și cruci vechi, una din 1661—1662, alta din 1598 etc.) ⁷⁴

Iorga N., *Moșnenii de pe Vărbilău și de pe Valea Buzăului*, Buc., 1932, 17 p. (din A.A.R.M.S.I., S. III, t. XII, 1932) [pisanie, însemnări, documente]; Bauer, p. 129; *Dicț. Rom.*, I, p. 388 [bis. din 1830 și 1850].

BERTEȘTI, jud. Brăila ⁷⁵ (bis. Sf. Treime — B. de Sus, construită de Anghe-lache arendaș, 1840—1848, reparată 1890).

Didicescu I., *Biserici din Brăila*, p. 155; Vasilescu A., *Schițe istorice*, p. 155—157; Anuar 1909, p. 453; *Documente*, indice sec. XVI [Satul amintit de la 1510, când era al boierilor Mărgineni]; Iorga N., *Doc. Cantacuzino* [indice]; Bauer, p. 191 [fără bis.]; *Dicț. Rom.*, I, p. 389.

SCHITUL BEȘTELEI, vezi Pitești.

BETEJANI — Romanți. (dispărut).

Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 54 [doc. 1662 ref. la sat]; *Documente*, indice sec. XVI [sat dispărut].

BEZDEAD, jud. Dîmbovița (bis. Sf. Nicolae, sec. XVIII, 1757, reparată 1893). Vezi și m-reă Pitrecea-Puturosu din Bezdead.

Bauer, p. 158; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 12; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 32; Anuar 1909, p. 41—42; Panaitescu Gh. I., preot, *Biserica din Bezdead și preoții ei din ultimele patru veacuri* (G.B., XXI, 1962, nr. 5—6); *Documente*, indice sec. XVI și XVII [Satul amintit de la 1572—1573, când era al m-rii Vieroș]; ⁷⁶ Greceanu, *Genealogii*, II, p. 294, 298—299, 332 [doc.]; Iorga N., *Doc. Cantacuzino*, p. 8—9, 58, 73 [doc., satul era 1/2 al m-rii Vieroș].

BIBARSU — Saac (trei cruci din sec. XVII; crucea lui Secară, crucea lui Chesar și crucea de la moara lui Dobre) ⁷⁷.

BIBEȘTI — Gorj (casa boierilor Bibești și *M* bis. de lemn Sf. Nicolae, 1798—1799, pictura din 1871, când bis. a fost refăcută).

A.C.M.I., 1915, p. 129 [casa dărăpănată]; A.M.O., 1941, p. 336; Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. XV-XVIII [despre fam. Bibescu]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1589]; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice); *Dicț. Rom.*, I, p. 398.

BIBULEȘTI, com. Rădinești, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Voievozi, c. 1835). M.O., 1956, nr. 8—9, p. 541.

BICEȘTI — Rm. Sărat (bis. sec. XVIII, apoi bis. de lemn Sf. Nicolae, 1847—1849, reparată 1894).

Bauer, p. 110 [Bitzesti, cu bis.]; Anuar 1909, p. 258; *Indice cronologic nr. 11* [doc.]; *Documente*, indice sec. XVII [Satul amintit de la 1613].

BÎCLEȘU, jud. Mehedinți (han și bis. sec. XIX, reclădită de lemn 1897).

V. Rom., 1851, p. 200; A.E.R., 1921—1925, p. 469; A.M.O., 1941, p. 450; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1513]; Ionescu I., *Agri-cultura română*, p. 499—501; *Dicț. Rom.*, I, p. 439; Greceanu, *Genealogii*, II p. 222 [doc. 1650]; Iorga N., *Doc. Cantacuzino*, p. 72, 91.

BÎCU — Ilfov (Arcuda) (bis. Sf. Constantin și Elena, ante 1810 ⁷⁸, apoi bis. Adormirea, B. — Joița, 1836—1840, construită de M. Gherman și alții).

Popescu N., *Catagrafia*, p. 23—24; Anuar 1909, p. 78 și 258; Radu G. Ion, *Bisericele din jurul Floreștilor*, p. 272—273; A. Rom., 1857 nov. 23 și 30 [arendarea moșiei Arcuda, cu han].

BÎJNERI, com. Glodeni, jud. Gorj (*M* bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1746, construită de popa Frățilă și Vintilă, refăcută 1792; fără pictură).

M.O., VII, 1955, nr. 10 12, p. 641; „Renașterea”, 1945, p. 185 [cat. 1840]; A.E.R., 1921—1925, p. 418; A.M.O., 1941, p. 364.

BILA, jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului, 1820—1830, adusă de Smaranda Crețulescu de la Florești — Prahova și cruce din 1830).

Brăila I. I., *Pisanii și însemnări din jud. Vlașca*, p. 52; Crețeanu R., *Bis. de lemn din reg. București* (G.B., 1964, nr. 1—2, p. 92—94) [plan, foto, descriere sumară]; *Dicț. Rom.*, I, p. 401 [cătun].

BILCIUREȘTI, jud. Dîmbovița (bis. de lemn sec. XVIII, clădită de zid la 1879).

Bauer, p. 161 [bis. și casă boierească]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 58—59; Anuar 1909, p. 53—54; *Dicț. Rom.*, I, p. 402

BÎLDANA (Băldănești), jud. Ilfov (fost Dîmbovița) (*M* bis. mănăstire Adormirea, Sf. Gheorghe și Sf. Nicolae, construită de elucurul Hiotu și popa Gheorghe, protopopul jud. Dîmbovița, 1831, reparată 1861 ⁷⁹; acum bis. de sat; și un han sec. XIX).

Documente, indice sec. XVII [satul amintit de la 1622]; Bauer, p. 156 [fără bis.]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 70—71 [la 1810 bis. de lemn Sf. Nicolae]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 285 [pisanie bis., 1831]; și în *Dicț. Rom.*, I, p. 443; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 31; Tomescu C., *Mitropolitul Grigore al IV-lea al Ungrovlahiei*, 1927, p. 61; Iorga N., *Biserici dîmbovițene* (B.C.M.I., 1939, p. 35—38) [înscricții, însemnări, foto]; A. Rom., supl. 2 mart. 1857 [han].

BÎLTA (Balta), jud. Gorj (*M* bis. de lemn Sf. Voievozi 1818)

A.O., 1935, p. 111 [doc. 1599]; vezi și *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1599]; Bauer, p. 217; A.E.R., 1921—1925, p. 418 și 451 [bis. ruinată]; A.M.O., 1941, p. 144; Crețeanu R., *Biserici de lemn*

(M.O., XI, 1959, p. 5—6, p. 293) [inscripții]; M.O., 1964, nr. 1—2, p. 74; *Indice cronologic nr. 4* [Balta-Bălțați]; „Renașterea”, 1945, p. 331 [la 1840 două bis. de lemn: Înălțarea, 1823 și Sf. Voievozi — mah. Valea Mare, 1774, preînaltă 1814]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 13—17; Ștefulescu, *Strîmba*, p. 61—66, 116, 125—126; vezi și indice [sat al m-rii Strîmba].

BÎLTENI, vezi Bălteni.

BÎLTÎȘOARA, jud. Gorj (la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae, 1755; construită de zid la 1866).

„Renașterea”, 1945, p. 331 [cat. 1840]; A.E.R., 1921—1925, p. 418; A.M.O., 1941, p. 331.

BILUGEȘTI — Gorj (sat dispărut).

Ștefulescu, *Gorjul*, p. 241—242 [doc despre sat]

SCHITUL BÎNDEA, com. Berivoești-Muscel, jud. Argeș (Intrarea în biserică, construit de Necula logofăt și Dumitrașco iuzbașa, 1756; „prefăcut” de la boltă în sus de popa Bratu; fost metoh al m-rii Aninoasa și al mitropoliei)⁸⁰.

Răuțescu I., *M-reă Aninoasa*, p. 162—166 și 243—246 [istoric și doc.] *Indice cronologic nr. 1* (indice); Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 437—438, VII, p. 327, X.A., p. 17; *Dict. Rom.*, I, p. 381 [despre un schit în ruină la Berivoești]; B.C.I., IX, p. 114—115 [cat. 1840].

BÎRA — Dîmbovița.

R.I., 1931, p. 312—314 [doc. 1644, satul era al lui Socol Cornățeanu]; „Argeș”, nov. 1966, p. 13 [despre numele satului].

BÎRCA, jud. Dolj (bis. Sf. Dumitru și Sf. Gheorghe, 1801—1803, dărimată și reconstruită 1912—1914).

Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (S.M.I.M., IV, p. 486); Iorga N., *O moșie a lui Mihai Viteazul: Bîrca din Dolj* (*Studii și doc.*, XVI, p. 29—37); *Documente*, indice sec. XVI-XVII [satul amintit de la 1596]; *Indice cronologic nr. 2*, 4, 19 [doc. despre sat]; Bauer, p. 205 [bis. sec. XVIII]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 438—439 [cat. 1845]; Ionescu I., *Insemnări de pe cărți vechi* (M.O., IX, 1957, nr. 7—8, p. 526—527) [despre arderea bisericii]; A.M.O., 1941, p. 183 [bis. nouă]; Buzatu D., *Toponimie doljană* (M.O., 1967, nr 1—2, p. 70) [despre sat]; *Dict. Rom.*, I, p. 445.

BÎRCA, com. Valea Mare, jud. Olt (bis. de lemn Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX).

Bauer, p. 185 [fără bis]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 89 [moșia mitropoliei]; *Indice cronologic nr. 17* [doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVI-XVII [Satul amintit de la 1542].

BÎRCACIU, com. Mușetești, jud. Gorj (*M* bis. de lemn pe temelie de piatră Sf. Nicolae, sec. XVIII, 1713 sau 1745, acoperită a doua oară la 1803, ruinată prin prăbușirea bolților).

A.E.R., 1921—1925, p. 419; A.M.O., 1941, p. 333; Popescu-Cilieni, *Biserici de lemn* (M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 641) [descriere]; „Renașterea”, 1944, p. 299 [cat. 1840]; *Dict. Rom.*, I, p. 328.

BIRCEI, jud. Gorj (la 1840 bis. Sf. Voievozi, construită de Radu Busuioceanu pitar, 1826, reclădită la 1904).

„Renașterea”, 1944, p. 360—361 [cat. 1840]; A.M.O., 1941, p. 353; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 113; *Dict. Rom.*, I, p. 405.

BIRCEI (Bircii) — Olt (două bis. la începutul sec. XIX: Sf. Ioan-Adămești și Sf. Nicolae, reclădită de zid 1887—1888).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 85; M.O., 1957, nr. 1—2, p. 85 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 295; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1564]; *Dict. Rom.*, I, p. 405—406

BÎRLA, com. Ciocești, jud. Argeș (bis. Adormirea, 1834—1836, reparată 1895). Vezi și Podișoru.

Anuar 1909, p. 116—117.

BÎRLA, vezi Vultureasca.

BÎRLEȘTI, com. Bumbești, jud. Gorj (la 1840 bis. de lemn Înălțarea, 1760; cruce din 1778—1779). Vezi și Bumbeștii de Jiu.

„Renașterea”, 1944, p. 301—302 [cat. 1840]; A.E.R., 1921—1925, p. 422; A.M.O., 1941, p. 333; *Documente*, indice sec. XVI [B. nelocalizat]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 76—82 [doc. despre sat].

BÎRLEȘTI, com. Corbu, jud. Olt (bis. Sf. Paraschiva, 1837, reparată 1889).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 93—94 [fără bis. la 1824]; *Dicț. Rom.*, I, p. 452; Anuar 1909, p. 295; A.E.A., 1929, p. 122.

BÎRLOGU, jud. Argeș (bis. sf. Paraschiva, 1815, reparată 1879, ruinată). Vezi și Teiu.

M.O., 1961, nr. 5—8, p. 419 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 274; A.E.A., 1929, p. 84; Gold I., *Carte de hotărnicie a moșiei Bîrlogu-Teiu din districtul Argeșul compusă din trupurile Bîrlogu, Bogdăneasca, Măcrișani, Cornetu și Bașești, proprietatea d-lui Al. A. Dristoreanu*, Buc., 1887; *Indice cronologic nr. 2*. [doc.].

BÎRLOGU, com. Stocnești, jud. Vâlcea (la 1840 două bis. de lemn: Sf. Dimitrie, construită de popa Preda și alții, 1756—1757 și Sf. Gheorghe, 1825, construită de diaconul Gheorghe și locuitori).

B.C.M.I., XXVI, 1933, p. 136 [inscripție]; Popescu, *Biserici*, p. 79 [cat. 1840]; A.C.M.I., 1943, p. 39, 66 [despre bis]; *Dicț. Rom.*, I, p. 453.

BIRNICI, vezi Albeni.

BÎRSANU, vezi Drăgășani.

BÎRSEȘTI, com. Tigveni, jud. Argeș (bis. Întîmpinarea Domnului — B. de Jos, construită de slugerul Toma Furduescu ante 1808, reconstruită 1894; bis. Sf. Nicolae — B. de Sus, construită de postelnicul Dumitrache Tigveanu, 1804, reconstruită 1888) și bis. Adormirea).

Bauer, p. 178 [Bursești și Bursești de Sus, fără bis.] și p. 179 [Barsești, cu bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 17, 21 și 26—27 [B. Bărbătești]; B.O.R., 1921, p. 684 [cat. 1808]; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 410 [la 1833 două bis. B. — Vlădești] și p. 413 [o bis. la Bîrsești]; *Dicț. Rom.*, I, p. 333; Anuar 1909, p. 274 și 288; A.E.A., 1929, p. 68 și 99 [și bis. Adormirea, 1838]; *Indice cronologic nr. 1, 4* [doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [B. probabil Argeș; vezi și Bîrzești]; Greceanu, *Genealogii*, II, p. 243—250; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 57—58 [doc. 1645, sat al lui Ivașco Ceparul].

BÎRSEȘTI, jud. Gorj (bis. și casă boierească sec. XVIII).

Bauer, p. 210; A.O., 1926, p. 126; A.M.O., 1941, p. 334; *Documente*, indice sec. XVI [localizare probabilă]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 288—289 [doc. despre sat].

BÎRSEȘTI — Olt sau Teleorman (M bis. de lemn Adormirea, mijlocul sec. XIX).⁸¹

Bauer, p. 179 și 184 [două sate]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 80 [bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului]; Idem, *Biserici Olt*, p. 230—231; *Documente*, indice sec. XVII [localizare probabilă]; *Dicț. Rom.*, I, p. 456 [bis. din 1883—1887].

BÎRSEȘTI, com. Buleta, jud. Vâlcea (M bis. Sf. Nicolae, sec. XVIII, refăcută 1755—1756 de Barbu Oteteleșeanu și alții și la 1809; două cruci de piatră din 1754 și 1760).

Bulat T.G., *Inscripții* (A.O., I, 1922, p. 243); B.C.M.I., XXVI, 1933, p. 185 [inscripții]; Bauer, p. 201; Popescu, *Biserici*, p. 68 [cat. 1840]; A.E.R., 1921—1925, p. 497; A.M.O., 1941, p. 694; *Indice cronologic nr. 13* [doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1523, când era al m-rii Argeș; un alt sat B., tot în jud. Vâlcea a fost al m-rii Gova]; *Dict. Rom.*, I, p. 455—456

BÎRSEȘTI, vezi Urziceni.

BÎRSOIU — Argeș, jud. Vâlcea (două bis. de lemn la începutul sec. XIX: Sf. Nicolae și Sf. Voievozi — Piscul Ursului). Vezi și Delureni.

B.O.R., 1921, p. 683 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 29; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 408 [cat. 1833]; *Indice cronologic nr. 11* [doc. despre sat]; *Dict., Rom.*, I, p. 333—334

BÎRZA, jud. Olt (fost Romanai) (bis. Sf. Dimitrie, construită de Dumitru Săndulachi clucerul și alții, 1805 sau 1813, reparată 1912 și 1920 și bis. de lemn Sf. Nicolae, ante 1845).

Bauer, p. 197; B.C.M.I., VII, 1914, p. 195 și XXVII, 1934, p. 100 [pisanie]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 290 [cat. 1840]; *Monografia jud. Romanai*, p. 371; A.E.R., 1921—1925, p. 533; A.M.O., 1941, p. 184; Anuar 1909, p. 207; *Documente*, sec. XIII—XVI [localizare probabilă] și XVII.

BÎRZA, jud. Dolj (bis. de lemn Sf. Nicolae, construită de preotul Ioan Mănescu, 1822, rezidită 1889). Vezi și precedentul.

„Renașterea”, 1944, p. 166 (cat. 1840); M.O., 1965, nr. 5—6, p. 441 [cat. 1845]; A.M.O., 1941, p. 587; Buzatu D., *Toponomie doljană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 70) [despre numele satului]; *Dict. Rom.*, I, p. 456—458.

BÎRZANI, vezi Băbeni-Oltețu.

BÎRZĂȘTI (Birzești) — Vâlcea (la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae, construită de episcopul Clement și alții, 1742).

Popescu, *Biserici*, p. 33 [cat. 1840]; A.M.O., 1941, p. 694; *Indice cronologic nr. 6* [doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [Satul amintit de la 1536].

BÎRZEI DE GILORT, com. Albeni, jud. Gorj (bisericele familiei Măgheriu: Sf. Gheorghe și Sf. Nicolae, construită de Șerban Măgheriu căpitan, 1799—1800, și Sf. Arhangheli, construită de Ioan Măgheriu, 1824—1825, ambele M).

Bauer, p. 210; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 393—396 [despre bisericile și casele fam. Măgheriu; inscripții, documente]; Idem, *Tîrgul Jiului*, ed. II-a, p. 234—235 [foto pictură]; A.E.R., 1921—1925, p. 419; B.C. M.I., XXIV, 1931, p. 46; A.M.O., 1941, p. 334—335; Voinescu T., *Elemente realiste* (S.C.I.A., 1954, nr. 1—2, p. 65, 72, 74); Voinescu T. și Oprea P., *Meșteri locali (ibidem, p. 218)*; *Dict. Rom.*, I, p. 459.

BÎRZOTEȘTI, vezi Romani.

BÎSCENII DE JOS, com. Calvini, jud. Buzău (M bis. Sf. Nicolae, fostă de lemn, construită din zid de Tudor Săseanu vătaf de plai, 1775, zugrăvită 1797, reparată 1863 și 1879). Vezi și Calvini.

Constantinescu H., *Vechi biserici de lemn de pe Bîsca Chiojdului* („Ingerul”, X, 1938, p. 224—226) [despre vechea bis. de lemn]; Idem, *Bis. Sf. Nicolae din Bîscenii de Jos* („Ingerul”, IX, 1937, nr. 6, p. 313—319; nr. 7—8, p. 396—406 [pisanie, descriere, încheiebi a picturii, despre ctitori, însemnări]; pisanie și în *Dict., Rom.*, I, p. 463; Iorga, *Inscripții*, (R.I., 1929, p. 271); Idem, *Trei biserici de sat muntene* (B.C.M.I., XXIV 1931, p. 52—56) [inscripție, însemnări, descriere, foto, portrete ctitori]; G.B., 1966, nr. 5—8, p. 524 [însemnare despre reparația bisericii 1863—1879]; Ghika-Budești, *Evoluția* (B.C.M.I., XXIX, 1936, p. 95—96 și pl. CDXXXVII—CDXLIII);

Ionescu Gr., *Istoria*, p. 222—223; A.E.B., 1926, p. 31 și 1928, p. 58; „Ingerul”, 1937, nr. 10—11, p. 550; *Documente*, indice sec. XVII [satul B. amintit de la 1615].

BÎSCENII DE SUS, com. Calvini, jud. Buzău (bis sec. XVII,⁸¹ bis apoi bis. Sf. Voievozi, 1833 sau 1845—1847, reparată 1863).

Constantinescu H., *Bis. Sf. Voievozi din Bîscenii de Sus* („Ingerul”, X, 1938, p. 227—230 și XI, 1939, p. 858—863)-[descriere, însemnări]; Idem, *Preoții de pe Bîsca Chiojdului din secolul XVII pînă în prezent* („Ingerul”, X, 1938, p. 410—423) [și doc. despre Bîsceni, 1642—1782]; Idem, *Cărți bisericești vechi de pe Bîsca Chiojdului* (*Ibidem*, nr. 6, p. 541—545); Idem, *Legăturile Cantacuzinilor cu Valea Bîscii Chiojdului* („Ingerul”, XIV, 1942, nr. 5—9, p. 160—167) [documente].

BISERICUȚA, vezi Garvăn.

BÎSNEGI, com. Glodeni, jud. Gorj (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1728, prefăcută 1791—1792; informație C. Bălan.

BISOCA (Biseaca), jud. Buzău.

Indice cronologic nr. 3 [doc.]; *Documente*, indice cc. XVI [Satul amintit de la 1522—1523]; Bănățeanu T. și Olga Horșa, *Formarea și dezvoltarea comunei Bisoca (reg. Ploști) și evoluția formelor sale social-economice* (R.M., 1964, nr. 1, p. 34—43); *Dicț. Rom.*, I, p. 412—413.

BISTREȚU, jud. Dolj (M bis. Sf. Nicolae și Sf. Arhangheli, construită de Mihai Constantin și alții la 1826—1832, zugrăvită 1837; și cruce veche, dispărută).⁸²

Bauer, p. 205; Ionescu I., *Însemnări de pe cărți vechi* (M.O., IX, 1957, nr. 7—8, p. 526); „Oltenia”, I, 1940, p. 12 [bis. bordei]; A.E.R., 1921—1925, p. 398; Donat, *Fundațiile*, p. 18; A.M.O., 1941, p. 185 [și bis. nouă, 1886]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 437 [cat. 1845]; *Indice cronologic nr. 4*, 22 [doc. despre sat]; vezi și *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1531, cînd m-reă Tismana avea dreptul să facă aici sat]; M.O., 1967, nr. 11—12, p. 972 [redeschiderea bis. din Bistrețu Vechi].

BISTRIȚA, jud. Mehedinți (bis. Adormirea, 1833, terminată 1836, reparată 1885).

Anuar 1909, p. 189; *Documente*, indice sec. XIII-XVI și XVII [satul amintit de la 1385]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 562, 619—623.

M M-REA BISTRIȚA, com. Costești, jud. Vâlcea (Adormirea, ctitorie a boierilor Craiovești de la sfîrșitul sec. al XV-lea⁸³; stricată de Miheea cel Rău „den temelie” la 1509, m-reă refăcută de boierii Craiovești la 1519 — data unei pisanii; biserica reparată la 1683 de Constantin Brîncoveanu, zugrăvită la 1820 de marele ban Grigore Brîncoveanu; biserica mare și clădirile m-rii — avariate de cutremurul din 1838 — au fost dărmate la 1845 și rezidite la 1846—1855⁸⁴ după planurile lui I. Schlatter, Scarlat Beniș și Iuliu Freywald de domnitorii G. Bibescu și Barbu Știrbei; biserica mare, rezidită în 1846—1850, a fost pictată de G. Tattarescu; la m-re se păstrează mormîntul lui Moise Vodă din 1532;

— bolnița construită de Craiovești, 1520—1521, lângă m-re, pridvorul adăugat și zugrăvit de Adriana Cantacuzino, soția vornicului Șerban Cantacuzino, 1710, exteriorul bolniței refăcut;

— cruce în fața bisericii mari cu pisania îngropată în parte în beton.

— o altă cruce din 1781, fostă în via m-rii, se află la Muzeul de artă. În clădirile fostei m-ri se află acum o școală profesională specială.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 6*, Buc., 1948 [1410 doc., 1491—1885]; *Documente*, indice XIII-XVI și XVII; Sacerdoțeanu A., *Contribuție*

la istoria m-rii Bistrița olteană (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 83—101 [publică 14 doc., 1720—1856, referitoare la proprietățile m-rii]; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice); Gavril Protul, *Viața Sf. Nifon*, ed. Erbiceanu, p. 63; *Istoria Țării Românești*, p. 16 [m-rea risipită de Mihnea cel Rău] și 119 [sicriu de argint dăruit de doamna Bălașa]; *Istoriile*, p. 30—31 [sfărîmată pînă la pămînt de Mihnea cel Rău]; Hurmuzaki, XV/1, p. 291 [despre prădarea m-rii, 1526]; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 170—173 [descriere: 3 biserici și schitul din peșteră]; vezi și M.O., 1967, nr. 11—12, p. 916; Vîrtosu E., *Foietul novel*, p. 173, 174, 182;

Iorga, *Inscripții*⁸⁵, f.I., p. 193—202; II, p. 81 și *Studii și doc.*, XV, p. 80—83, 324; V, p. 162—163, 555; XIV și XXI (indice); Brătulescu V., *Pisanii din bolnița m-rii Bistrița, schitul Dobrușa și bis. din Chiciura* (M.O., VII, 1955, nr. 5—6, p. 337 [přidvor, 1710]; *Inscripții București*, p. 313 [[pahar, 1681—1682], p. 331, 545 [candelă c. 1633], p. 546—547 [candelă, 1642]; passim (vezi indice; se reproduc inscripțiile de pe foarte multe obiecte, aflate acum la București); Sacerdoțeanu Aurelian, *Constantin Brîncoveanu și ctitoriile sale din Oltenia* (M.O., 1964, nr. 9—10, p. 720—721) [inscripții, 1683 și 1709]; Andreescu, Ștefan, *În legătură cu datarea pomelnicului m-rii Bistrița-Vîlcea* (M.O., 1965, nr. 1—2, p. 52—53) [crede că e din 1693—1705]; Panaitescu P.P., *Manuscrisele slave din Biblioteca Acad. R.P.R.*, I, p. 262, 297, 321, 356—358 passim [însemnări de pe cărțile m-rii]; *Catalogul manuscriselor românești*, IV, Buc., 1967, p. 164—165 [însemnări]; Bălășel, T., *Un manuscris din 1798 al lui Dionisie Eclesiarhul* (A.O., XV, 1936, p. 100—106) [pomelnicul m-rii Bistrița]; *Pomelnicul postelnicului C-tin Cantacuzino pe o evanghelie dată m-rii Bistrița* (M.O., VII, 1955, nr. 3—4, p. 156—157); Sacerdoțeanu A., *Pomelnicul m-rii Bistrița olteană* (M.O., 1966, nr. 5—6, p. 477—509) [se reproduce];

Vasilescu Al., *Descrierea* (A.O., VII, 1928, p. 255—258 și 283) [proiectul austrieclor de fortificare a m-rii și prospect]; vezi și M. Popescu, *Oltenia în timpul stăpînirii austriace* (B.C.M.I., 1926, p. 102—103); Giurescu, *Material* (indice); *Documente agrare* (indice); vezi îndeosebi p. 839 [doc. 1795, despre arderea m-rii]; Ghenadie Enăceanu, *Mitropolitul Ungrovlahiei Neofit I* (B.O.R., III, 1876—1877, p. 11—14) [inscripții, istoric la 1746] (vezi și S.C.I.A., 1956, nr. 3—4, p. 283); Urechia, *Ist. rom.*, II p. 87—89; VI, p. 169; VII, p. 307, 406—408; VIII, p. 363—365; X A, p. 15, 22—25, 137—139, 289 [starea m-rii]; 302—305, 306—307, 317—318; Bauer, p. 201 [m-rea, capelă și două bis.] și A.O., III, 1924, p. 305; Tunusli, p. 175; *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 57; Fotino, III, p. 174;

Iorga N., *Contribuțiuni la istoria literaturii române la începutul sec. al XIX-lea*, Buc., 1906, p. 26 [despre zugrăvirea bisericii, 1811]; B.O.R., V, 1889—1890, p. 283, 293—294, 361—375 [legenda construirii bisericii și descriere, 1826]; B.G.O., 1838, p. 70 și 1841, p. 42 [arenda moșiilor m-rii]; A. Rom. 1859 dec. 12 și 19 [arenda moșiilor]; A.P., XI, 1842—1842, p. 326—329; XII, 1843, p. 408—412, 414—417; XIII, 1844, p. 254—255; XIV, 1846—1847, p. 646—649, 698—703 [venituri, 1839—1844]; XIV, 1846—1847, p. 706, 1073, 1093 [despre reclădire] și 1852, p. 577—589 [cheltuieli reclădire, 1845—1849]; Chihaiia Pavel, *Două rapoarte ale arhitectului Ioan Schlatter din anul 1847* (B.O.R., 1968, nr. 3—5) [despre dărimarea bisericii vechi și construirea noilor edificii], vezi și „Analecta”, 1944, p. 143; G. Bibescu, *Domnia lui G. Bibescu*, II, p. 194; B. Of., 28 iunie 1851, p. 224 [mezat pentru clădiri]; B.S.N.R., III, 1905—1906, p. 12 [medalia rezidirii 1846]; vezi și Krupensky, *Medaliile române*, p. 153—154;

Margot, *O viațorie*, p. 38—39 [descriere, 1859]; „Dimbovița”, 25 iulie 1859, p. 330, 337 [descrierea clădirilor noi]; C.L., 1934, p. 672—681 [descriere Odobescu, 1860];

„Le tour de monde”, 1868, premier trimestre, p. 329; G.I., 1934, p. 168 [desen de Lancelot]; Antoniu, *Album*, partea I, p. 7—8; „Calend. pentru toți”, 1882, p. 33 [foto veche]; Ep. Ghenadie, *Albumul ep. Rîmnic* [7 foto vechi]; Popescu, *Învelișurile*, fig. 11 [desen din 1796 de Dionisie Eclesiarhul]⁸⁶; Teleguț M., *Mînăstiri din Oltenia văzute de un pictor francez* (M.O., 1966, nr. 7—8, p. 632 și 641—642) [Lancelot];

Alexandrescu G., *Bistrița* (F.M.L., IX, 1846, p. 15—16, 21—23); Alexandrescu Gr., *Memorial de călătorie*, p. 62—67; Odobescu Al., *Antichități ecleziastice — Bistrița (jud. Vîlcea, plaiul Cozii)* („Bul. Instrucț. publice”, 1865—1866, oct., p. 137—143) [inscripții, descriere pictură, obiecte de cult, morminte]⁸⁷; Hasdeu, *Istoria critică*, p. 79—81 [despre ctitori, după Al. Odobescu]; *Monumente naționale*, II, p. 221—222 [descriere, istoric⁸⁹, reparațiile necesare]; B.V., 22 oct. și 17 dec. 1885; Tocilescu, *Raporturi*, p. 42—52 [pisanii 1683, 1710 și 1856, descriere, inscripții de pe odoare, pomelnicul]; A.A., 1890, p. 86 [date sumare];

Ghenadie, *O vizită canonică*, p. 21—23; Ghenadie, *Vizite canonice*, p. 26—32 [descriere, inscripții]; și în *Dict. Rom.*, I, p. 422—423 și 518 [bolnița; luate după Gr. Tocilescu] și V, p. 378 [legenda m-rii, după Hasdeu]; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 218—220; A.E.R., 1900, p. 22—23 și 1921—1925, p. 614—617; *Impresiuni de la o vizită la m-rea Bistrița, jud. Vîlcea* („Consolatorul”, IV, 1901, nr. 6, p. 95—96); Bălășel T., *M-rea Bistrița* (C. Ad., IV, 1905—1906, p. 137—139, 216—219); *Episcopia Rîmnicului*, p. CIV, CXXVII—CXXIX [foto] passim; L.A.R., XI, 1907, p. 467; Răuțu, *Monografia*, p. 29—40 [inscripții, descriere, foto]; Dobrescu, *Istoria bisericii în sec. XV*, p. 55—56; Idem, *Istoria bisericii din Oltenia*, p. 141, 245—247; Iorga N., *Istoria românilor în chipuri și icoane*, I, p. 14; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 318—320 [istoric, descriere]; Odobescu Al., *Schiturile și metoașele m-rii Bistrița* (B.C.M.I., I, 1908, p. 101—103 [despre bolnița; descriere, inscripții]; *Bolnița m-rii Bistrița* („Albina”, XII, 1908—1909, p. 99—100) [după B.C.M.I.]; M.P., VIII, nr. 2—3, 15 aug. — 1 sept. 1909, p. 35—37; Cegăneanu Sp., *Ceva cu privire la meșterul Manole* (B.C.M.I., III, 1910, p. 44); Ionescu-Sachelarie C., *Drumuri prin țară* (N.R.L., 1910, p. 733—734, 741—744) [descriere, istoric];

Năsturel P.V., *M-rea Bistrița* (R.I.A.F., XII, 1912, p. II-a, p. 268—270) [istoric, foto]; Lapedatu Al., *Meșterii bisericilor din Țara Românească*, în *Un mănunchi de cercetări istorice*, Buc., 1915, p. 166—167; B.C.M.I., VIII, 1915, p. 46; XIX, 1926, p. 102; Iorga-Balș, *Histoire*, p. 96—98; Iorga, *La Roumanie*, p. 60—63;

Constantinescu-Iași, *Bizantinismul*, p. 43; Georgescu I.B., *Influențele sîrbo-bizantine în arhitectura bisericească din Oltenia* (A.O., IX, 1930, p. 144); Balș G., *Influence serbe*;

Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 124—125, II, p. 67; Pelimon Al., *Impresiuni de călătorie*, p. 141—144; C.T., 1872, p. 51; Walker Mrs., *Untrodden paths*, p. 282—286 [descriere]; Filitti I.C., *Banatul Olteniei și Craioveștii*, Craiova, <f.a.>, p. 24 și urm. [despre ctitorii m-rii Bistrița];

Metes, *Zugravi* (indice); Kalinderu I., *Portretele bizantine în bisericile orientale și ale noastre* („Albina”, XV, 1911—1912, p. 1901—1904); Ștefănescu I.D., *Peintures murales*, p. 69; Idem, *La peinture*, p. 110—112; Voinescu T., G. Tattarescu, p. 29—30; Wertheimer-Ghika, G. Tattarescu, p. 122—123; Brătulescu V., *Zugravul cîntăreț Gheorghe-Gherontie* (M.O., XIV, 1961, nr. 1—2, p. 24—25); Pănoiu A., *Pictura votivă*, fig. 5 [bolnița];

Ghika-Budești, *Evoluția* (B.C.M.I., XXIII, 1930, p. 12, pl. XII-XV [paraclisul] și XXIX, 1936, pl. DCXXXV [ușe]; Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (B.C.M.I., XXVI, 1933, p. 55—58) [descriere, istoric, inscripții, foto m-re și bolniță]; Popescu M., *M-reă Bistrița* (R.S.T.R., LI, 1933, p. 353—355); (recenzia negativă a lui D. P. Bogdan, în R.I.R., IV, 1934, p. 402); Tafrali O., *Sculptura în lemn românească* (A.S.A., fasc. 11—12, 1935—1936, p. 10); Donat, *Fundațiile*, p. 18—20; Ionescu Gr. *Istoria*, p. 23, nota 1, p. 76, 423; Nicolaescu St., *Moise vodă* (A.O., XVIII, 1938, p. 438); Popescu G., *M-reă Bistrița*, teză de licență, Inst. teologic Buc., 1938; Rașcu, *Mănăstirile*, p. 12—16; A.M.O., 1941, p. 837—841; vezi și Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 27—31 [din A.M.O.]; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (B.C.M.I., 1942, p. 19, pl. XI, XXIII); Popescu, *Învelișurile*, p. 56, 87, 92; Giurescu, *Ist. rom.*, II și III (indice); Antonescu P., *Meșteri și arhitecți*, p. 16—17; S.C.I.A., 1956, nr. 1—2, p. 85; *Arta feudală*, p. 77, 79, 94, 217;

Brătulescu V., *Dascălii de zugrăvi Ioan și Mincu de la Râmnic și Argeș* (M.O., XV, 1963, nr. 11—12, p. 860) [icoanele împărătești din 1794]; Andreescu Ștefan, *Ușile brîncovenesti ale mănăstirii Bistrița (Vîlcea)* (M.O., 1964, nr. 9—10, p. 743—745) [descriere, inscripție 1688]; Malacopol Viorica, *Date în legătură cu activitatea arhitecților Freywald* (S.C.I.A., artă plastică, 1964, nr. 2, p. 332—333) [despre refacerea m-rii]; Ștefănescu Șt., *Bănia în Țara Românească*; Buc., 1965, p. 120—130 [despre daniile făcute de boierii Craiovești m-rii Bistrița]; *Istoria bisericii române*, I, p. 407; Metzulescu St., *În jurul unui ctitor bisericesc* (G.B., XVIII, 1959, nr. 7—12, p. 657—672) [despre Barbu Craiovescu și obiectele m-rii; cu foto]; Drăguț V., *Pridvorul fostului schit Hotărani*, în vol. *Omagiu lui P. Constantinescu-Iași*, p. 651—659 [despre existența pridvorului în sec. XVI la bolnița m-rii Bistrița]; Ionescu Gr. *Istoria arhitecturii*, I, p. 277; Vătășianu, *Istoria artei* (indice, m-reă B.);

Mémoire sur les couvents roumains, p. 75—82 [doc. 1639]; vezi și *Memoriu asupra mănăstirilor române*, p. 62—71; Bengesco, *Memorandum*, p. 17—23 [același doc.];

Stănescu D., *Școala românească de la m-reă Bistrița*, Buc., 1931, 35 p.; Ștrempel, *Copiști de manuscrise* (indice); Sacerdoteanu Aurelian, *Cronicarul Dionisie eclesiarh al m-rii Bistrița din Vîlcea* (A.O., 1936, p. 257—261);

Odobescu Al., *Despre unele manuscrise și cărți tipărite aflate în m-reă Bistrița*⁸⁹ (R.R., 1861, vol. I, p. 703—742, 807—830 și 1862, vol. II, p. 107—120); vezi și *Opere*, vol. III, ed. Minerva, Buc., 1908, p. 1—10; și *Opere*, vol. II, Buc., 1967, p. 110—173 și 538—557 [despre manuscrise] și p. 408, 411—422, 429 și 432—433 [pomelnice, cărți vechi etc.]; Grecianu Șt. D., *Eraldica română*, Buc., 1900, p. XXXI și pl. de la această pag. [descriere icoană, 1830]; Tocilescu, *Catalogul*, p. 101, 105, 106, 109 passim; Drăghiceanu, *Catalogul* (indice); Cegăneanu Sp., *Obiecte bisericești*, p. 13, 14, 17—20, 22—25, 39, 48—50; Iorga, *Les arts mineurs*, II, p. 21; Brătulescu V., *Miniaturi și manuscrise*, p. 77—78, 117 și pl. XXXIII-XXXIV; Nicolescu Corina, *Argintăria decorativă* (S.M., I, 1957, p. 46); Năsturel P.S., *Străvechile odoare înăpoiote de U.R.S.S.* (M.B., VII, 1957, p. 197; Petroșanu Dragoș, *Sf. Grigorie Decapolitul din m-reă Bistrița-Vîlcea* (B.O.R., LIX, 1941, p. 682—703) [și despre ms. m-rii]; Năsturel P.S. *Cercetări asupra unor broderii din Țara Românească și Moldova* (S.C.I.A., 1961, nr. 2, p. 475—483); L.A.R., 1897—1898, p. 172 [foto obiecte]; Turdeanu Emil, *La broderie religieuse en Roumanie. Les étoles des XV-e et XVI-e siècles*, Buc., 1941 (extras din „Buletinul Institut. român din Sofia”, I, 1941, nr. 1); Chihaia Pavel, *O emblemă cantacuzină la Muzeul național de antichități* (R.M., 1968, nr. 3) [despre o emblemă de la m-reă Bis-

trita și problema sculpturilor brâncovenești de aici]; SCIA, 1968, nr. 1, p. 39 [despre iconostas];

Drăganu N., *Toponimie și istorie*, Cluj, 1928, p. 138—141 [despre numele Bistrița].

M SCHITUL DIN PEȘTERA BISTRIȚA (două biserici: Intrarea în biserică, 1633, zidită de mitropolitul Teofil, reparată la 1737, arsă în 1828, reînnoită și zugrăvită de Gavril, egumenul m-rii Bistrița la c. 1831; și Sf. Îngeri⁹⁰, sec. XVII, reparată (?) la 1781, când ctitorii erau Ștefan, egumenul m-rii Bistrița și Grigore cromonahul, proegumen).

B.O.R., III, 1876—1877, p. 14 [descriere, 1746]; *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 57—58 [descriere, două paraclise]; Iorga N., *Studii și doc.*, III, p. 51 [descriere, chilie și două paraclise]; Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 81—82; VII, p. 306; B.O.R., 1899, p. 376; C. Ad., 1906, nr. 21; *Episcopia Râmnicului*, p. LXVII, p. 38 [foto⁹¹ și 208; A.C.M.I., 1915, p. 42; Răuțu, *Monografia*, p. 38; B.C.M.I., 1927, p. 121 și 1933, p. 56—57 [descriere, inscripții]; Donat, *Fundațiile*, p. 70; A.C.M.I., 1943, p. 66 [restaurarea picturii]; Bălașa D., *Sihăstriile Ovidenia și Sf. Îngeri* (M.O., IX, 1957, nr. 9—10, p. 662—666) [istoric, descriere, inscripții]

BÎȚCOVENI (BASCOVENI) — Vlașca (bis. Adormirea, 1818, reparată 1837, în ruină la 1909).

Anuar 1909, p. 129; *Indice cronologic nr. 1*; A. Rom., 5 febr. 1858, 1859 ian. 21, 24, 28, nov. 14, 18, 1860 aug. 13 și urm. [foarte multe anunțuri pentru arendarea și vânzarea moșiei]; Robescu C.F., *Carte de hotărnicie a moșiei Bîțcovenii de Jos din jud. Vlașca, plasa Bîțcovenii, proprietate a așezămintelor „Nifon mitropolitul”*, Buc., 1894 [se rezumă și doc. vechi]⁹¹ bis; *Dicț. Rom.*, I, p. 343 (bis. din 1857).

BIVOLIȚA (acum Izvoarele), jud. Teleorman (bis. Sf. Ioan Botezătorul, 1846—1847, reparată 1892).

Anuar 1909, p. 117; *Indice cronologic nr. 8* [Bivolița — Copăcenii]⁹²; *Dicț. Rom.*, I, p. 437.

BLAJU, com. Tigveni, jud. Argeș (bis. de lemn Sf. Nicolae la începutul sec. XIX, reclădită de zid 1895—1898).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 18; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 410 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 291; *Dicț. Rom.*, I, p. 468.

M-REA BLAJ (Sf. Mihail, începutul sec. XVII).

Documente, XVII, vol. III, p. 390—391 [doc. din 1619];⁹² bis. B.C.I., X, 1931, p. 100 [doc. 1619].

BLĂJANI, jud. Buzău (crucea Corneanului, dispărută).

Negrutzi G., *Carte de hotărnicie pentru moșia Blăjani din com. Blăjani, jud. Buzău, proprietatea primăriei com. Rm. Sărat*, Buc., 1907, 17 p. [se rezumă și doc. mai vechi, amintind și crucea Corneanului]; Bauer, p. 117 [fără bis.]; *Dicț. Rom.*, I, p. 471.

BLĂJANI, vezi Scundu.

BLEICI — Argeș (două bis. de lemn la începutul sec. XIX: Cuv. Paraschiva și Intrarea în biserică, construite de săteni).

Bauer, p. 178 [Bletzi, cu bis.]; B.O.R., 1921, p. 684 și 685 [Bleici de la Brazi și Bleici, cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 18; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 413 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 287 [bis. de lemn din căt. Popești, 1817—1818, reclădită 1903]; Greceanu, *Genealogii*, I, p. 354—355; *Dicț. Rom.*, I, p. 473.

BLEJEȘTI, jud. Teleorman (fost Vlașca).

Georganța Șt., *Carte de hotărnicie a moșiei Neamțu-Baciu-Fetele cu trupurile lor din jud. Vlașca, plasa Glavaciog, com. Blejești, proprietatea d-lor C. și Gr. P. Olănescu*, Buc., 1894, 72 p. [se reproduc doc. din sec. XVIII — XIX ref. la Blegești și Furduești]; *Documente, indice* sec. XVI [satul amintit de la 1527]; *Dict. Rom.*, I, p. 473—474 [B. = Neamțu].

SCHITUL BLEJOIUL (construit de Bălașa, fiica lui Istrate Blejoianu, mijlocul sec. XVIII, refăcut 1834⁹³; fost metoh al mitropoliei), pe Teleajen, com. Blejoi, jud. Prahova. Vezi și schitul Strîmbeni, care pare să fie același.

Bauer, p. 136 [Blejoaia, bis. de piatră și casa boierească]; *Indice cronologic nr. 1, Mitr. Țării Rom.* (indice); Greceanu. *Genealogii*, p. 4 [doc. 1754, înzestrat de Bălașa, sora lui Răducanu vel clucer de arie]; Răuțescu I., *Metoașele Mitropoliei la 1819* (R.L., III, 1931, nr. 3, p. 177—178); Tomescu C., *Mitropolitul Grigore IV al Ungrovlahiei*, 1927, p. 43 și 161 [starea schitului, 1823]; A.C., 1868, p. 19⁹⁴; G.M., IX, 1931, nr. 267, p. 3; *Dict. Rom.*, I p. 474 [fostă minăstire]; *Documente, indice* sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de la 1486—1487].

SCHITUL BLESTEMATELE (Izvorul Tămăduirii, sec. XVII, exista încă la 1838, dispărut), situat între Cislău și Valea Sării, jud. Buzău.

Giurescu C. C., *Harta stolnicului Cantacuzino*, p. 20; Idem, *Principatele române*, p. 218 [mențiune, 1835]; Constantinescu N. A., *Bis. și m-ri din jud. Buzău* (B.C.M.I., XVII, 1924, p. 142) [însemnare pe o carte, 1838]; legenda schitului în *Dict. Rom.*, I, p. 474; Bauer, p. 117 și 122 [Lestinatele și Blestemarele, sate pustii]; *Indice cronologic nr. 5* [despre satul Blestematele = Meteleu].

BLIDARI — Argeș (bis. de lemn Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX, apoi bis. Adormirea, 1889—1895).

B.O.R., 1921, p. 685 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 21; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 413 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 274; *Dict. Rom.*, I, p. 475.

BLIDARU (Blidarele), com. Greci, jud. Mehedinți (bis. de lemn din 1817, reparată 1854).

A.M.O., 1941, p. 544; M.O., 1956, nr. 8—9, p. 542; Crețeanu R., *Bis. de lemn din r. Strehaia* (M.O., 1964, nr. 5—6, p. 408 și 426); Ionescu I., *Agricultura română*, p. 653.

BOANGA, vezi Răcari și Ghimpați.

M-REA BOANTA (Stretenia, a doua jumătate a sec. XVI), dărimată, fostă în satul Boanta, com. Preajba de Pădure, jud. Dolj (fost Romanați).

Poate fi m-rea Tezluiu?

Documente, XVI, vol. IV, p. 47—48, 442—443; Urechia, *Ist. rom.*, V, p. 372; *Episcopia Rîmnic*, p. 28, 29, 368—370; Donat, *Fundațiile*, p. 20—21; *Indice cronologic nr. 4* [doc. satul Boanta].

BOANTA, vezi Vîrtejcoi.

BOARI, vezi Bohari.

BOAȘCA, com. Peștișani, jud. Gorj (M bis. de lemn pe temelie de piatră Sf. Gheorghe, construită de postelnicul Ioan Brădiceanu și alții⁹⁴ bis. 1823; refăcut acoperișul 1930). Vezi și Borosteni.

Popescu-Cilieni, *Biserici de lemn* (M.O., V, 1953, nr. 10—12, p. 641); „Renașterea”, 1945, p. 413 [catagr. 1840]; A.E.R., 1921—1925, p. 421; A.M.O., 1941, p. 338.

BOBA — Olt (bis. Cuv. Paraschiva, construită de popa Stan și alții, 1822—1828⁹⁵, reparată 1913).

Dict. Rom. I, p. 479 [pisană]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 87; Idem, *Biserici Olt*, p. 201—205; AEA, 1940, p. 253.

BOBAIȚA, com. Crăguești, jud. Mehedinți (bis. de lemn Sf. Dumitru, 1832—1834, reparată 1892).

Anuar 1909, p. 188; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1561—1568]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 584—585 [despre sat]; *Dict. Rom.*, I, p. 479—480.

BOBEȘTI-BĂLĂCEANCA, jud. Ilfov (bis. Adormirea, sec. XVIII ⁹⁶, recondițată 1870; bis. Sf. Treime, 1821 și ruine de case boierești existente la 1871) ⁹⁷.

Bauer, p. 151 [bis. sec. XVIII]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 7; Anuar 1909, p. 68; Brătulescu, *Ilfov*, p. 38; A. Rom., 1 mart. 1858 [arendarea moșiei Bălăceanca] și 5 iunie 1857 [arendarea moșiei Bobești, separată de prima]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul Bobești, în orașul București]; *Dict. Rom.*, I, p. 481.

BOBICEȘTI, jud. Olt (fost Romanai) (la 1840 bis. de lemn Sf. Paraschiva, 1818, reconstruită 1908).

„Renașterea”, 1944, p. 14 [cat. 1840]; Dinculescu N. Gh., *Actul prin care locuitorii satului Bobicești-Romanai își aleg cîntăreț la biserică în 1849* (A.O., 1929, p. 464); AER, 1921—1925, p. 539; AMO, 1941, p. 589 [bis. din 1908]; *Dict. Rom.*, I, p. 481.

BOBOC, jud. Buzău (cruce de piatră sec. XIX, în apropierea satului).

SCHITUL BOBOCI, vezi Valea Scheilor.

BOBOCI, vezi Haimanale.

BOBOLIA, vezi Poiana Cîmpinei.

BOBU, jud. Gorj (bis. Sf. Arhangheli, 1814; M bis. Sf. Ioan Botezătorul-mah. Roaba, de lemn, construită de Nicolae Ghindă și Matei Stănilă, ante 1836 și M. bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului — Gorgaia, mutată aci la 1860).

„Renașterea”, 1944, p. 463—464 [la 1840, 4 bis. de lemn: Sf. Dumitru, 1828; Sf. Ioan-mah. din Vale, 1825; Sf. Gheorghe-mah. de Jos, construită de Dinu Burleanu, 1805 și Sf. Ingeri-mah. Roaba, construită de popa C-tin Zălog și Matei Stănilă, 1830]; Popescu Gh., *Bisericiile de pe valea Blahniței*, p. 117, 238 [pisanie]; AER, 1921—1925, p. 427; AMO, 1941, p. 355; *Dict. Rom.*, I, p. 483—484 [B. = Dîlmocul].

BOCA, com. Broșteni, jud. Mehedinți (bis. de lemn Buna Vestire, construită de locuitorii satului pe locul uneia mai vechi, ante 1815, reparată 1849), Vezi și Broșteni.

Anuar 1909, p. 190; Crețeanu R., *Bis. de lemn din r. Strehaia* (M.O., 1964, nr. 5—6, p. 398 și 426) [descriere, plan].

BOCOVICIORU, vezi Bucovicioru.

BOCȘA, com. Oveselu, jud. Vâlcea (M. bis. Sf. Ioan Botezătorul, construită de căpitanul Alex. Măciuceanu. 1846—1849). Vezi și Măciuca.

Popescu, *Biserici*, p. 104; AMO, 1941, p. 734—735; *Dict. Rom.*, I, p. 486 [pisanie 1884].

BODĂEȘTI, com. Melinești, jud. Dolj (casele boierești ale fam. Brăiloiu și M. bis. Schimbarea la Față, construită de Const. Brăiloiu, 1812, reparată și zugrăvită 1884 de generalul Fotino și reparată 1930, cînd pictura a fost refăcută).

V. Rom., 1852, p. 344; *Dict. Rom.*, I, p. 487 [pisanie]; AMO, 1941, p. 186; „Oltenia”, XI, 1944, p. 184—186; Zeucianu Pericle, *Carte de hotărnicie a moșiei Bodăescii din județul Dolju, proprietate dotată a d-lui general doctor A. Fotino și a d-nei Aretia A. Fotino*, 1887, 14 p. [se invocă și doc. mai vechi] *Documente*, indice sec. XVI [satul B. amintit de la 1547] ⁹⁸;

BODEȘTI, vezi Mateești.

BODEȘTI, jud. Vâlcea (bis. Intrarea în biserică-Drăgănești, construită de episcopul Clement și alții 1740—1750, și fostul schit Bodești — Sf. Treime, construit de Partenie și de C. Obedeanu, 1732⁹⁹, reparat 1869 și 1925, ambele M.; bis. Sf. Ioan Botezătorul, construită de popa Ion Codrea Drăgănescu, 1826 și cruci din 1773—4, 1800 și 1806—1807).

Bulat T.G., *Inscripții* (A.O., II, 1923, p. 328); și *Dicț. Rom.*, I, p. 489; Iorga, *Studii și doc.*, XIV, p. 191—193, 273, 303—304 [doc. 1722—1749]; *Un document despre schitul oltean Bodești* (R.I., II, 1916, p. 18); R.I., VIII, 1922, p. 175 [doc. 1792]; Tunusli, p. 175; Fotino, III, p. 174 [Bontesti !]; Nicolaescu-Plopșor C., *Schitul Bodești-Vâlcea* („Oltenia”, I, 1940, p. 176); Idem, *Un document privitor la moșia Foleștii de Sus-Vâlcea, a schitului Bodești* (R.I.B., 1943, nr. 3, p. 151—152) [1727]; Popescu, *Biserici*, p. 33—34; AER, 1921—1925, p. 499—500; AMO, 1941, p. 695—696; Păcurariu Mircea *Episcopul Climent al Râmnicului, 1735—1748* (M.O., 1965, nr. 1—2, p. 40) [despre bis. Intrarea în bis., 1749]; Anuar 1909, p. 219; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1536].

SCHITUL BODEȘTI, com. Posești-Prahova.

Obrocea Ene, *Monografia com. Posești* (C.P., I, 1939, nr. 1, p. 161—180) [despre locul unde a fost schitul Bodești]; Anuar 1909, p. 109—110 [bis. din 1859—1860]. Vezi și Boldești.

BODINEȘTI, com. Vintilă Vodă, jud. Buzău (bis. Adormirea, construită de căpitanul Stoian Grecul, 1769, reparată 1896).

Sandu Tudor, *Biserici de pe Valea Slănicului*, p. 87—88; „Ingerul”, 1937, p. 548.

BOGATA-RASA — Ialomița (bis. de lemn arsă de turci ante 1810 apoi bis. Sf. Nicolae, 1820—1826)..

Popescu N., *Catagrafia*, p. 73; Anuar 1909, p. 64; *Dicț. Rom.*, I, p. 492.

BOGĂTEȘTI — Muscel ¹⁰⁰.

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1572]; Rădulescu — Codin C., *De când sînt Bogăteștii de astăzi ?*, în vol. *Din trecutul nostru. Legende tradiții și amintiri istorice*, Buc., f.a., p. 94—96.

BOGAȚI — Dîmbovița (la 1810 trei biserici de lemn: Sf. Paraschiva, Sf. Paraschiva — Valea Mare și Sf. Paraschiva — Mărunțișul ¹⁰¹, bis. Sf. Nicolae și Sf. Ștefan — Chițești, construită de Stanciu Viespescu și alții 1833).

Greceanu, *Genealogii*, II, p. 58—59 [doc. 1803]; *Indice cronologic nr. 1* [doc.]; *Documente*, indice sec. XVII [satul B. amintit de la 1609] și indice XVII [satul Chițești]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 40—42; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 892 [cat. 1840, bis. Sf. Nicolae-Chițești-Muscel, 1833]; Anuar 1909, p. 42 [bis. noi, din 1876—1878, 1860—1863 — Mărcești și bis. Sf. Nicolae-Chițești, 1831—1833]; Rădulescu-Codin C., *De unde își trag numele satele Tigăneștii și Bogații*, în vol. *Legende, tradiții și amintiri istorice*, Buc., 1910, p. 80—82; *Dicț. Rom.*, I, p. 492—493.

BOGDĂNEI, vezi Albești.

BOGDĂNEȘTI, jud. Vâlcea (bis. Sf. Voievozi, fost schit, sfîrșitul sec. XVII ¹⁰²; alta? sec. XVIII construită de jupan Ivan și de Ispas, refăcută de Preda Bujoreanu și alții, 1791; bis. de lemn Intrarea în biserică, făcută de vătaful Ion Urșanu, 1812, bis. Sf. Paraschiva, 1792—1793, reparată și zugrăvită 1854 și bis. Sf. Gheorghe-Gura Văii, 1768, ambele M; bis. de lemn Cuv. Paraschiva — B. de Luncavăț, 1710).

Bălășel T., *Hrisoave domnești despre satul Bogdănești-Vâlcea* (A.O., 1940, p. 179—195; 1941, p. 107—128; 1942, p. 214—225) [și despre schit;

însemnări și inscripții de la cele două biserici, p. 121—122 și 126—127]; *Catagrafia schitului Bogdănești-Vîlcea, 1699* (A.O., 1940, p. 133—134); Bulat T.G., *Inscripții* (A.O., II, 1923, p. 131—132); Bauer, p. 200 și 202; Popescu, *Biserici*, p. 38, 41, 61 [trei sate?]; *Episcopia Rîmnic*, p. 69, 370—379 [două foste schituri, la Vîrtop și la Săliște]; Donat, *Fundațiile*, p. 21—22 [două schituri de la sfîrșitul sec. XVII]; AMO, 1941, p. 696—697; Bobulescu, *Lăutari*, p. 19 [bis. din Gura Văii]; Brătulescu V., *Bis. din Bogdănești, r. Rm. Vîlcii* (M.O., XII, 1960, nr. 1—2, p. 84—89) [pisanie, descriere, arhitectură și pictură]; Anuar 1909, p. 220; Cristescu D., *Sfînta mînăstire Arnota*, Buc., 1937, p. 111—113 [zapis de vînzare din 1636] și p. 139—145 [doc. 1722—1772]; A.O., 1936, p. 115—116 [doc. 1636]; *Indice cronologic nr. 4, 5, 11, 14* [doc.]; *Documente*, indice sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de la <1407>; și un alt sat B. din Luncavăț]; Bulat, *Contribuțiuni documentare*, p. 109—110 [doc. 1688, satul B. dat episcopiei Rîmnic]; Ionașcu I., *Contribuții la istoricul m-rii Hurez*, p. 105 passim (vezi indice); *Dict. Rom.*, I, p. 499 [date despre biserici].

BOGDANA, vezi Nenciulești.

BOGDANUL — Argeș (bis. Sf. Gheorghe, 1827—1836).

Anuar 1909, p. 280; AEA, 1929, p. 55.

SCHITUL BOGOSLOV (a doua jumătate a sec. XVI¹⁰² bis, rezidit 1841; crucea cu hramul Adormirea, 1724, lângă biserică), com. Săseni, jud. Buzău. Vezi și schitul Săseni, probabil același.

Documente (indice); Arh. Sf. Buc., *Indice cronologic nr. 3, Ep. Buzău*, Buc., 1958 (indice); Săndulescu-Verna, *Bis. din Săsenii Noi („Ingerul”*, IV, 1933, nr. 5, p. 12—16) [pisanie, descriere, însemnări; despre rezidirea schitului și inscripție cruce, 1724]; *Dict. Rom.*, I, p. 505 [urme de schit]. BOHARI, jud. Argeș (M bis. Adormirea, construită de Mitrea mare șufar, 1641).

B.O.R., 1921, p. 684 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 7; M.O., XIII 1961, p. 418 [catagr. 1833, bis. Sf. Dimitrie Bohari] și p. 400 [bis. Adormirea-Merișanii de Sus]; M.O., VII, 1956, nr. 6—7, p. 419 [catagr. 1845]¹⁰³; Iancu I. Nic., *Bis. din Bohari* (P.O., XII, 1931, nr. 6); Golescu M., *Bis. din Bohari* (BCMI, XXXV, 1942, p. 188—190) [pisanie, despre ctitori, descriere, foto, plan]; recenzia lui I. Ionașcu, R.I.R., 1944, p. 262; ACMI, 1942, p. 13; AEA, 1929, p. 71; *Indice cronologic nr. 2* [doc.]; *Documente*, indice sec. XVI [localizare probabilă la 1581] și XVII [Boari].

BOHARI, vezi Naipu.

BOHORELU — Gorj (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1837—1838, reparată 1897).

Anuar 1909, p. 194.

BOIA, vezi Pîrîu-Boia.

BOIA, com. Jupînești — Gorj (bis. din 1816, data unei inscripții).

BOJDANI, vezi Lipia Bojdani.

BOIȘOARA, jud. Vîlcea (bis. Toți Sfinții, reclădită de Marian Mitrescu, Antonie Teleabă și alții 1853—1857, în locul uneia mai vechi¹⁰⁴ și cruce de piatră, 1721—1722).

Bauer, p. 177 [bis. sec. XVIII]; B.O.R., 1921, p. 688 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 14; M.O., XIII, 1961, p. 414 [bis. de lemn Sf. Treime și Sf. Paraschiva, catagr. 1833]; AEA, 1929, p. 69 și 1940, p. 152; Brătulescu V., *Bis. din Boișoara-Argeș* (BCMI, XXVI, 1933, p. 40—41 [pisanie, descriere]; Ionescu D., *Schituri și biserici*, p. 120—122 [inscripție]; Brătulescu, *Călimănești*, p. 62—63 [pisanie, descriere]; *Documente*, indice sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de la 1451]; *Dict. Rom.*, I, p. 508.

BOLBOASA — Gorj (bis. Adormirea, 1837, reparată 1868). Vezi și următorul.

Anuar 1909, p. 173; M.O., 1967, nr. 11—12, p. 973 [redeschidere biserică].

BOLBOȘI jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Gheorghe, 1757, reînnoită 1818 și culă dispărută). Vezi și precedentul.

M.O., VIII 1956, nr. 8—9, p. 541; M.M., I, 1958, p. 114; *Documente*, indice sec. XIII — XVI [Bolboși probabil Bărboși]; *Dict. Rom.*, I, p. 511. **BOLDEȘTI-Dolj** (casa Brăiloiu, sec. XIX).

V. Rom., supl. 5 mart. 1852.

BOLDEȘTI — Prahova (M bis. Sf. Arhangheli, fost schit, începutul sec. XVIII ¹⁰⁵, reconstruită? la 1812, de Gheorghe Boldescu, avariata de cutremurul din 1940 și de bombardamentele din 1944, acum ruine).

Bauer, p. 131 [bis. de lemn]; Brătulescu V., *Biserica din Boldești-Prahova* (BCMI, XXXII, 1939, p. 20—25) [descriere, foto, plan, picturi]; ACMI, 1942, p. 42; B.C.I., XV, 1936, p. 69 și urm. [doc.]; *Dict. Rom.*, I, p. 512—513. **BOLDEȘTI**, jud. Prahova (fost Buzău) (bis. Adormirea, 1847—1848, reparată 1877).

Indice cronologic, nr. 8, 19 [doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1569]; Anuar 1909, p. 242—243; Șerbănescu N., *Istoria m-rii Snagov*, p. 129 [despre moșia B.-Grădiștea-Saac]; *Dict. Rom.*, I, p. 512.

BOLDU, jud. Buzău (fost Rm. Sărat) ^{105 bis} (bis. Sf. Impărați, 1836—1837, construită de Ioan Bălăceanu, reparată 1875).

Anuar 1909, p. 258; *Dict. Rom.*, I, p. 514.

BOLDU, vezi Caracal.

BOLEASCA, vezi Piteasca.

M-REA BOLINTIN (m-rea din pădurea cea mare, Buna vestire, construită de Filos, logofătul lui Mircea cel Bătrîn, sfârșitul sec. XIV sau începutul sec. XV, dispărută în sec. XVII) ¹⁰⁶ fostă în jud. Ilfov.

Documente, indice, sec. XIII — XVI și XVII; *Cronologia tabelară*, p. 23—24 passim; Caselli D., *Două m-ri lângă București : Bolintinul și Tinganul* („Gazeta municip.”, 1935, nr. 164); Ionașcu I., *Vechimea m-rii din pădurea cea mare de la Bolintin* (R.I.R., VIII, 1938, p. 323—338) și Buc., 1938, 17 p.; Ionașcu I., *M-rea Bolintinul*, ed. II-a, Buc., 1942, 23 p. [făcută de Pilea logofătul lui Mircea cel Bătrîn, dispărută în a doua jumătate a sec. XVII; în anexă perilipsis de doc.]; *Arta feudală*, p. 44, 50; Vătășianu, *Istoria artei*, p. 207; *Mémoire sur le couvents roumains* p. 75—82 [doc. 1639].

BOLINTIN, jud. Ilfov ¹⁰⁷ (bis. Cuv. Paraschiva-Băleanu, sec. XVIII; bis. de zid Adormirea — B. din Deal, sec. XVIII, reclădită 1860—1862, M conacul Băleanu și bis. de lemn Sf. Nicolae — B. din Vale, construită de Ioniță Știrbescu, 1718, construită de zid cu hramul Adormirea, de polcovnicul Dinu, căpitanul Ioniță Bolintineanu și slugerul Iamandi Cărpinișeanu, 1832 ¹⁰⁸ reparată 1850 și 1909; M cruce de piatră din sec. XIX la B. din Deal).

Bauer, p. 153 și 158 [B din Deal și din Vale]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 26—27, 29—30; Furtună D., *Preoțimea română în sec. XVIII*, Buc., 1915, p. 213 [la 1802 redeschiderea bis. Adormirea „spurcată de păgini”]; Anuar 1909, p. 69 [bis. noi]; Drăghiceanu V., *Bis. Bolintinul din Vale — Ilfov* (BCMI, XVII, 1924, p. 192) [pisană și morminte]; Brătulescu, *Ilfov*, p. 38 [istoricul aceleiași biserici] *Indice cronologic* nr. 10, 20 [doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de la 1433]; Greceanu, *Genealogii*, I, p. 328, 335 [doc. amintind B. din Deal și B. din Vale]; *Dict. Rom.*, I, p. 516—518.

M-REA BOLOȘIN, vezi Cobia.

BOLOVANI, jud. Dîmbovița (la 1810 bis. de lemn Sf. Nicolae; bis. de zid din 1825—1836). Vezi și Moara Nouă.

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 61; Anuar 1909, p. 42; *Dicț. Rom.*, I, p. 520 [B. = Bujoreanca].

M. SCHITUL BÔNȚEȘTI (Sf. Treime, construit de Mitrofan episcopul de Buzău, sfîrșitul sec. XVII; fost metoh al episcopiei Buzău)¹⁰⁹, jud. Vrancea.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 3, Ep. Buzău*, Buc., 1958 (indice) vezi și nr. 5; B.O.R., 1902, p. 291—295 [doc. 1756—1792]; Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 60—61, VI, p. 209—210; VII, p. 322; X A, p. 190—191; Tunusli, p. 172; Bauer, p. 107; Fotino, III, p. 149 [gresit Borcești]; Filitti, *Inventarul*, p. 34—35 [descriere, avere, 1825]; Popescu, *Învelişurile*, p. 68; GB, 1964, nr. 3—6, p. 487 [despre legăturile sale cu schitul Poiana Mărului]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1615]; *Dicț. Rom.*, I, p. 523 [bis. din 1625, 1820 și 1840].

BORA — Ialomița.

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1571]; *Indice cronologic nr. 18*; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 487); Nandriș Gr., *Documente slavo-române*, p. 84—93, 190—216 [documente]; *Dicț. Rom.*, I, p. 525 [Bora = Padina].

BORĂNEȘTI, jud. Ilfov (fost Ialomița) (bis. Adormirea, sec. XVIII, reclădită 1886—1894)¹¹⁰.

Bauer, p. 139 [Boronești, bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 58; *Documente agrare*, p. 863 [B. = Popeasca de Sus — Ialomița].

BORĂSCU-SCORUȘU — Mehedinți (bis. de lemn Sf. Dimitrie, 1821, construită de căpitanul Dumitru arendașul).

M.O., VIII, 1956, nr. 8—9, p. 541; AER, 1921—1925, p. 421; AMO, 1941, p. 337—338; Anuar 1909, p. 173 [bis. Sf. Împărați, 1841—1842] și p. 175; Crețeanu Radu, *Bis. de lemn din r. Strehaia* (M.O., 1964, nr. 5—6, p. 396—398 și 426) [descriere, foto, inscripții]; *Dicț. Rom.*, I, p. 526.

BORĂȘTI, vezi Boroșteni.

BORDEI VERDE, jud. Brăila (cruci vechi).

Vasilescu N. A., *Schițe istorice*, p. 158; *Dicț. Rom.*, I, p. 532 [bis. din 1869].

BORDENI, jud. Prahova (bis. Sf. Paraschiva-Bordenii Mari, construită de pitarul Sterie și logofătul Ioan Bordeianu, 1838—1841, construită în locul uneia din sec. XVIII, ante 1787, dărimată la 1839, și bis. Sf. Voievozi-Bordenii Mici, de lemn, sec. XVIII, refăcută apoi de zid)¹¹¹.

Bauer, p. 136; G.M., IX, 1931, nr. 280, p. 2; Iorga N., *Biserici prahovene* (BCMI, XXX, 1937, p. 66—67) [descriere, însemnări, foto]; Constantinescu N. A., *Biserica din Bordenii Mici — Prahova* (BCMI, 1939, p. 89—91); Idem, *Biserica din Bordenii Mari — Prahova* (*ibidem*, p. 89) [inscripții, însemnări]; inscripția și în *Dicț. Rom.*, I, p. 533; Iorga N., *Doc. Cantacuzino*, p. 29; *Documente*, indice sec. XVI [localizare probabilă la 1598] și XVII; *Indice cronologic nr. 16*.

M M-REA BORDEȘTI, jud. Vrancea (fost R. Sărat) (Nașterea Maicii Domnului, construită de Mănăilă mare căpitan, 1698, refăcută după cutremurul din 1838; fost metoh al m-rii Adormirea — Rm. Sărat)¹¹².

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 19*, Buc., 1951; Tunusli, p. 172; Bauer, p. 108 [bis. și m-re]; Fotino, III, p. 149; legenda m-rii în *Dicț. Rom.*, I, p. 535; Ghika-Budești, *Bis. din Bordești — Rm. Sărat* (BCMI, VI, 1913, p. 74) [descriere, foto]; Drăghiceanu V. și Gr. Pișculescu, *Bis. fostei m-ri Bordești — Rm. Sărat* (ACMI, 1915, p. 63—68) [descriere, inscripții, foto];

Drăghiceanu, *Inscripții* (BCMI, VIII, 1915, p. 48); ACMI, 1915, p. 12—13 [m-rea declarată monument]; AEB, 1926, p. 56; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, 1936, p. 109—110 și pl. DLXVIII—IX); Constantinescu-Iași P., *Narthexul* (indice); Meșes, *Zugravi* (indice); Bobulescu, *Zugravi*, p. 22; A.R., V, 1940, p. 124; Voinescu T., *Pîrvul Mutul* (SCIA, 1955, nr. 3—4, p. 138, 142, 144); G.B., 1965, nr. 7—8, p. 676; SCIA, 1968, nr. 1, p. 17 [despre portalul bis.].

BORDEȘTI — Dolj (bis. vechi și două cruci la 1871) ¹¹³.

BORDUȘANI, jud. Ialomița ¹¹⁴ (bis. Sf. Ilie, sec. XVIII, reconstruită (?) cu ostenala lui jupîn Ilie 1838) ¹¹⁵.

B.C.I., XI, 1932, p. 54 [doc.]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1476]; Bauer, p. 142 [bis. sec. XVIII]; A. Rom., 26 iulie și 30 iulie 1858, 7 febr. 1859 [arendarea moșiei B. Mici]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 218 [doc. 1654]; vezi și indice); *Dicț. Rom.*, I, p. 535—536.

BORLEȘTI, com. Dobrogostea, jud. Argeș, (bis. Sf. Nicolae, construită de Toma Rătescu șetrarul și jupîn Ianache, 1751, sau de Radu mare armaș, 1653? restaurată și zugrăvită de Gheorghe clucerul și alții, 1809, reparată 1873 și casa Stătescu, ambele M; cruce din 1660—1661) ¹¹⁶. Vezi și Vărzari.

BCMI, XXIV, 1931, p. 46 [pisană]; BCMI, 1942, p. 190 [crucea]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 6; B.O.R., 1921, p. 684 [catagr. 1808]; M.O., XIII, 1961, nr. 5—8, p. 400 [catagr. 1833]; Ep. Grigore, *Dare de seamă*, p. 12 [fostă m-re]; *Monografia parohiei Borlești din com. Borlești — Argeș*, Pitești, 1936, 35 p. + 3 pl; Ep. Grigore, *Episcopia Argeș* p. 41, 43; AEA, 1929, p. 51 și 1940, p. 79; *Documente*, sec. XVI, vol. III p. 341 [satul amintit la 1570]; *Documente de arhitectură nr. 6*.

BORNUGUL — Argeș sau Vlașca? (bis. de lemn Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 76; *Dicț. Rom.* nu îl amintește.

BOROȘTI — Olt (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1820—1824).

Anuar 1909, p. 294; AEA, 1929, p. 140; *Dicț. Rom.*, I, p. 539 [bis. din 1831].

BOROȘTENI (Borăști), jud. Gorj (la 1840 bis. de lemn Sf. Gheorghe, preînaltă de Ștefan, egumenul m-rii Tismana, 1796). Vezi și Genuneni.

„Renașterea”, 1945, p. 411; AER, 1921—1925, p. 421 [bis. din 1908]; AMO, 1941, p. 338; *Indice cronologic nr. 22*; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 481); *Documente*, indice sec. XVI—XVII [satul Borăști amintit de la 1509, când se scria aci un act domnesc]; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice); *Dicț. Rom.*, I, p. 541 [bis. din 1832]. BORȘĂȘTI, vezi Șutești — Vilcea.

BOȘARI — Dîmbovița ¹¹⁷ (la 1810 bis. de lemn Sf. Paraschiva). Vezi și Văcărești.

Bauer, p. 157 [bis. sec. XVIII]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 65; A. Rom., 1859 mart. 8 și 25 [satul B. trup cu Văcăreștii din Răstoacă].

BOȘNEAG-ULMU, com. Dorobanțu, jud. Ialomița (bis. Cuv. Paraschiva, arsă de turci la 1810, apoi bis. Sf. Nicolae, 1853—1854).

Popescu N., *Catagrafia*, p. 71; *Dicț. Rom.*, I, p. 547 [legenda satului]; Anuar 1909, p. 67.

BOȘOTENI — Romanai (la 1840 bis. Sf. Nicolae, construită de C. Diclescu sluger, 1793, reparată 1888).

Bauer, p. 198; „Renașterea”, 1944, p. 89 [cat. 1840]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 40 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 207; AER, 1921—1925, p. 539;

Monografia jud. Romanați, p. 447—448; AMO, 1941, p. 589—590; *Dict. Rom.*, I, p. 548.

BOȘOTEȘTI, vezi Alimpești.

BOTENI — Dîmbovița (bis. Sf. Nicolae, ante 1832 ¹¹⁸ în ruină la 1909).

Vezi și Sălcuța Boteni.

Anuar 1909, p. 44; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1578].

BOTENI, jud. Argeș (fost Muscel) (ruine de bis. la 1871 ¹¹⁹ și M. cruci vechi).

Bauer, p. 173 [bis. sec. XVIII]; *Dict. Rom.*, I, p. 550 [bis. în ruină]; Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. XXXI [cruci vechi]; Anuar 1909, p. 88; Chelcea I., *Botenii Muscelului* (B.G., V, 1934, p. 32—39); Rădulescu I., *Bisericile din Boteni-Muscel și slujitorii lor* (G.B., 1964, nr. 9—10, p. 883—896) [istoricul satului, despre bisericile din B. — Pămînteni și B. — Ungureni, documente, cărți vechi]; *Indice cronologic nr. 1* [doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1512—1513]; *Dict. Rom.*, I, p. 550 [bis. ruină].

BOTEȘTI — Dîmbovița (bis. din 1825) ¹²⁰.

Popescu-Runcu, *Ĉatagrafia*, p. 39 [bis. de lemn Sf. Teodor la 1810]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII satul amintit de la 1576]. (Un sat Boțești se află la hotarul jud. Argeș cu Dîmbovița).

BOTEȘTI — Gorj (bis. de lemn Sf. Gheorghe, 1812—1813, în stare rea la 1909).

Anuar 1909, p. 176.

BOTORANI, vezi Măciuca.

BOTOROGI, vezi Romaneschi.

BOTOȘEȘTI, jud. Dolj (bis. Sf. Nicolae, 1815—1818, zugrăvită 1823, în ruină la 1909).

Anuar 1909, p. 189; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 484—485 [B. — Mehedinți]; *Dict. Rom.*, I, p. 569—570; Nicolescu H., *Însemnări de pe cărți*, Craiova, 1941.

BOZIANI (Buzăiani) — Buzău (bis. sec. XVII) ¹²¹.

Bauer, p. 127; Iorga N., *Doc. Cantacuzino* (indice); Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 526 și urm. [doc. ref. la satul Boziani-Saac]; *Indice cronologic nr. 5, 14* [doc.]; *Documente*, sec. XVII, vol. I, p. 55 [satul amintit la 1602].

BOZIENI — Gorj (bis. de lemn Buna Vestire, 1837).

Anuar 1909, p. 187; *Documente*, sec. XVI, vol. IV, p. 227 [satul amintit la 1576].

BOZIORU, com. Rîu, jud. Buzău (bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului, c. 1700, sau 1793? mutată și mărită la 1774, reparată 1902 și bis. de lemn Sf. Voievozi-Rîu, 1784). Vezi și schiturile: Fundătura, Găvanele și Sf. Gheorghe.

Anuar 1909, p. 243; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 38 passim [o datează din 1793]; *Dict. Rom.*, I, p. 579—580.

BRABEȚI — Romanați (bis. Cuv. Paraschiva, 1840—1842). Vezi și Locusteni.

Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 3 [originea numelui]; Anuar 1909, p. 154; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 443 [cat. 1845].

BRABEȚI (Vrăbeți) — Mehedinți (bis. Sf. Gheorghe, 1812).

M.O., 1964, nr. 5—6, p. 403 [însemnare 1812, sfințirea bisericii]; *Dict. Rom.*, I, p. 580—581 [B. — Dolj, bis. din 1845]; *Documente*, XVI, vol. II, p. 400.

BRABOVA (Babruva), jud. Dolj (culă cu două etaje a fam. Izvoranu — Geblescu, ante 1840).

Documente, sec. XVII, vol. I, p. 206 [satul amintit la 1606]; A. Rom., 1857 sept. 23 [arendarea moșiei]; *Dicț. Rom.*, I, p. 581 [despre trei case boierești]; Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, pl. 20—22 [foto culă] și în BCMI, 1936, pl. DCXXVI; Crețeanu R., *Culele și casele întărite* (M.M., I, 1958, p. 96); AMO, 1941, p. 189 [bis. din 1885]; Stoicescu N., *Aga Farcaș din Brabova și popa Stoica logofătul din Fărcașa* (M.O., 1966, nr. 11—12, p. 1002—1005).

BRĂDEȘTI, jud. Dolj (bis. Sf. Ioan Botezătorul — Morărești, construită de Ioniță Muscă, 1825, legată cu fier 1933; bis. Sf. Mihail și Gavriil-Br. Bătrîni, construită de vornicul Constantin Brădescu, 1751; păstrează fresca originală; ambele M; și casa fam. Brădescu).

Iorga, *Studii și doc.*, IV, p. 20; XV, p. 40—41; Bauer, p. 266 (?); *Dicț. Rom.*, I, p. 602 [despre două cruci, din 1672 și 1751]¹²²; Iorga N., *Prin Dolj* (F.D., II, 1907, nr. 37, p. 583—584, nr. 38, p. 600, 616—617) [descriere, inscripții, foto picturi]; BCMI, XIX, 1926, p. XI; Zagoritz, *Sculpturi în piatră*; AER, 1921—1925, p. 375; B.O.R., 1926, p. 591; Ștefănescu I. D., *La peinture*, p. 155—158, pl. 81; Obedeau C., *Barbu Brădescu în urzeala evenimentelor din vremea sa* (A.O., 1928, p. 287—294); Filitti I. C., *Inscripții și ctitori* (BCMI, XXII, 1929, p. 43) [descriere, portrete ctitori, Br. din Față]; Idem, *Ctitori*, p. 46—47 [la fel]; Constantinescu-Iași P., *Narthexul* (indice); Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, 1936, p. 49, 91—92, pl. CCCXCI — CCCXCV); Ionescu Gr., *Istoria*, p. 221; AMO, 1941, p. 192; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture*, (BCMI, 1942, p. 49, 50—51, pl. XXVII); ACMI, 1943, p. 46, 48; Fortunescu C. D., *Ctitoriile Brădeștilor* (A.O., 1943, p. 17—26) [Br. Bătrîni, descriere, foto, planșe]; Romanescu M., *Ceva despre Brădești* (*ibidem*, p. 55, 57—60) „Oltenia”, XI, 1944, p. 77; Voinescu T., *Elemente realiste* (SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 64, 65); *Documente*, sec. XVII vol. II, p. 396—397 [satul amintit la 1615]; Buzatu D., preot, *Toponimie doljană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 60) [despre numele satului după *Dicț. Rom.*].

BRĂDET, jud. Mehedinți (bis. de lemn Sf. Trei Ierarhi, 1828—1829, reparată 1931 și bis. Sf. Vasile, 1834—1835, reparată 1896, ambele în stare rea la 1909).

Dobrescu I. C., *Documente de moșneni (Brădet-Mehedinți)* (R.A., VI/1, 1944, p. 30—46) [1645—1852]; Anuar 1909, p. 189; *Dicț. Rom.*, I, p. 604.

M SCHITUL BRĂDET (Înălțarea Domnului, bis. construită în a doua jumătate a sec. XV¹²³, zugrăvită 1761 de Nichifor arhimandritul, egumenul m-rii Argeș și Ghcnadie egumenul; fost metoh al m-rii Argeș)¹²⁴, satul Brădetu, com. Brădulet, jud. Argeș.

Documente, indice, sec. XVI și XVII; *Documente agrare*, p. 747; Nicolaescu St., *Documente inedite de la Mircea cel Bătrîn* („București”, II, 1935, p. 330) [inscripție]; Brătulescu V., *Pomelnicul schitului Brădet de pe apa Vîlsanului* (M.O., XI, 1959, nr. 5—6, p. 364—368); *Inscripții București*, p. 319—323 [pomelnicul m-rii]; B.O.R., 1921, p. 680 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catografia Argeș*, p. 11 [descriere, 1824]; M.O., XIII, 1961, p. 416 [catagr. 1833]; M.O., 1967, nr. 11—12, p. 923 [mențiune Paul de Alep]; Tunusli, p. 174; Fotino, III, p. 161; A.P., XII, 1843, p. 529 [listă de avere];

Odobescu Al., *Note de călătorie* (C.L., 1923, p. 20); *Monumente istorice ale României* [foto veche]; Ep. Grigore, *Dare de seamă*, p. 11—12; Anuar 1909, p. 275; Drăghiceanu V. și P. Demetrescu, *Schitul Brădetul-Argeș* (BCMI, XVII, 1924, p. 68—73) [istoric, descriere, foto, plan]; *Schitul Brădetul — Argeș* (Viitorul”, 3 iunie 1925, p. 3—4); *La Roumanie, Biblioteque du jurnal „Universul”*, 1927, p. 82; Balș G., *Influence serbe*; Meteș, *Zugrăvi*

(indice); AEA, 1929, p. 69 și 1940, p. 152; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIII, 1930, p. 10—11, pl. I—XI); Iordăchescu I., *Bis. din Brădet* (P.O., XII, 1931, nr. 2, p. 12—13); Iorga N., *Un antimis al mitropolitului Luca, 1604* (B.O.R., LIII, 1935, p. 484—487); Georgescu-Munteanu C., *Un antimis rar la m-re Brădetul — Argeș* (R.I., XXIX, 1943, p. 151—158) [și despre m-re];

Bobancu T. N., *Monografia satului și stațiunii climatice Brădet — Argeș*, Buc. <1937>, 57 p. + pl. ; Ep. Grigore, *Episcopia Argeș*, p. 25; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 18, pl. VIII); *Arta feudală*, p. 51, 52, 76; Giurescu, *Ist. rom.*, vol. I, ed. V-a, p. 494—495 [ctitoria lui Mircea cel Bătrîn]; Chihaia Pavel, *Observații asupra portretelor lui Mircea cel Bătrîn și doamnei Mara de la Brădet* (SCIA, 1960, nr. 1, p. 253—258) [descrie portretele zugrăvite la 1761; arată că sînt conveționale]; Vătășianu, *Istoria artei*, p. 200—201 și indice; Năsturel P.S., *Două știri noi despre două monumente vechi*, în vol. *Sesiunea științifică a Direcției Monumentelor istorice*, Buc., 1963, p. 23—33); Balș Ștefan, *Constatări făcute la 13 octombrie 1961 cu ocazia cercetării bisericii din Brădet (regiunea Argeș)* (*ibidem*, p. 144); Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, I, p. 145—147; Balș Ștefan, *Cum restaurăm monumentele istorice? La Neamț, la Hurezu și la Brădet* („Contemporanul”, 6 ian. 1967); Chihaia Pavel, *Date noi despre începuturile m-rii Govora* (SCIA, 1966, nr. 2, p. 247) [datează schitul din sec. XV] Odobescu Al., *Opere*, vol. II, p. 377 [despre schit la 1860]

SCHITUL BRĂDETUL, vezi Iordăchianu.

BRĂDICENI, jud. Gorj (M bis. Sf. Nicolae-Mămăroi, 1739 ¹²⁵, arsă 1821, refăcută de Șerban Manolochescu și Badea Popescu, 1829—1832. reparată 1909 și 1937). Vezi și Pitești.

Documente, iudice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1518, într-un doc. îndoelnic]; Bauer, p. 216 [două biserici]; Sulzer, *Geschichte*, p. 355; Iorga, *Situația Olteniei*, p. 321 [doc. 1827, reclădirea bisericii arse]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 266—268 [inscripție și doc. despre sat]; AER, 1921—1925, p. 434; AMO, 1941, p. 339; „Renașterea”, 1945, p. 374—375 [la 1840, două biserici de zid: Sf. Nicolae, 1739 și Intrarea în biserică, 1817 și una de lemn, Sf. Nicolae, 1827]; Voinescu T., *Elemente realiste* (SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 64, 65); M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 640 [bis. de lemn Sf. Treime]; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice); *Dicț. Rom.*, I, p. 605—606.

M M-REA BRADU (Sf. Dimitrie, sec. XVI ¹²⁶, refăcută din piatră de Radu mare comis Cîndescu și frații săi, 1640—1641 ¹²⁷, reparată și zugrăvită 1844 ¹²⁸; fostă metoh la m-re Molivdoschepasti-Pagoniana), com. Valea Rea, jud. Buzău.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic*, nr. 3, *Ep. Buzău*, Buc., 1958 (indice) și *Indice cronologic nr. 6*, Buc., 1948 [910 doc., 1560—1863]; *Documente*, veac. XVI, vol. VI, p. 368; Greceanu, *Viața lui C. Brîncoveanu*, indice și p. 343 [anexe, doc. 1671]; *Istoriile*, p. XVI; Hurmuzaki, XIV/1, p. 742—745 [doc. 1688]; *Istoria Țării Românești*, p. 196: *Documente agrare*, p. 579; Iorga N., *Fundațiunile domnilor români în Epir*, Buc., 1914, p. 28—30 (gramata de închinare la Pogoniana); *Inscripții București* p. 633 [Evanghelie, 1646—1647]; L.A.R., 1909, p. 108—109; Ceaușel G., *Zăpise din ținutul Buzăului* („Ingerul”, V, 1933, nr. 3—4, p. 42—44; VI, 1934, nr. 1—2, p. 31—34) [doc., 1804—1807]; Tunusli, p. 173; Bauer, p. 126; Fotino, III, p. 153; Giurescu, *Principatele române*, p. 269 [fostă m-re, în ruină, 1835]; V. Rom., 24 febr. 1854 [averea m-rii]; Voinescu I., *Monumente și peisagii* [30 foto ale m-rii]; Bilciurescu, *Minăstirile*, p. 67—68; AARPAD, s. II, t. II, p. 13 [pisania depusă de Al. Odobescu]; Constantinescu N. A., *Biserici și m-ri*

din jud. Buzău (BCMI, XVII, 1924, p. 141) [descriere, ctitori]; Cojocaru V., *M-reă Bradu-Tisău* („Muguri”, 1926, nr. 7—9, p. 1—5) [descriere, istoric]; Filitti, *Ctitori*, p. 4 [despre ctitor]; și în S.O.V., I, 1920, p. 149—150; Constantinescu-Iași P., *Narthexul* (indice); Drăghiceanu V., *M-reă Bradului-Buzău* (BCMI, 1931, p. 93) [inscripții, pietre de mormânt]; BCMI, 1934, p. 29;

Vasilescu A., *M-reă Bradu de pe Nișcov*, Buc., 1937, 32 p. (din B.O.R., LV, 1937, p. 60—89) [descriere, istoric, despre ctitori, metoașe, avere, egumeni] inscripții și descriere și în *Dicț. Rom.*, I, p. 583.

BRADU, jud. Argeș ¹²⁹ (două bis. de lemn: Toți Sfinții — B. de Jos și Buna Vestire — B. de Sus, la începutul sec. XIX, ultima refăcută de zid 1880—1885).

Bauer, p. 168 [Bratu, fără bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 57—58; Anuar 1909, p. 275; *Dicț. Rom.*, I, p. 584.

BRADU, vezi Recea și Racovița.

M SCHITUL BRADU (Nașterea Sf. Ioan Botezătorul, schitul din Ripa Bradului, sec. XVIII ¹³⁰, reclădit de ieromonahul Sava, 1784, bis. zugrăvită 1786, fost metoh al ep. Rîmnic), Băile Olănești, satul Gurguiata, jud. Vâlcea.

Bulat T. G., *Contribuțiuni documentare*, p. 70—79 [doc. 1766—1782]; Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 214; VII, p. 301—302, 371; X A, p. 112, 149; Popescu-Cilieni, *O catagrafie a ep. Rîmnicului* (R.I.B., 1943, nr. 1, p. 141—142); A.C., 1868, p. 25; Ghenadie, *Vizite*, p. 49 [descriere] ¹³¹; AER, 1900, p. 23—24 și 1921—1925, p. 623; Năsturel P. V., *M-reă Olănești* (R.I.A.F., XIV, 1913, p. 76—81); Drăghiceanu, *Monumentele Olteniei* (BCMI, 1933, p. 68) [descriere, pisanie, 1784]; Donat, *Fundațiile*, p. 22; AMO, 1941, p. 851; vezi și Pretorian M., *Mînăstiri și schituri*, p. 41—42; Popescu, *Învelișurile*, p. 61.

BRĂEȘTI, jud. Buzău (bis. sec. XVIII, apoi bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1845—1846, reparată 1887). Vezi și Ruginoasa și schitul Pinu.

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1538]; Bauer, p. 121 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 243; *Dicț. Rom.*, I, p. 607—608.

BRĂEȘTI — Vâlcea ¹³¹ bis

R.I., 1926, p. 251—255 [doc.]; *Indice cronologic nr. 4* [doc.].

BRAGADIRU, jud. Ilfov (bis. Adormirea, de lemn, sfîrșitul sec. XVIII, construită de zid, Sf. Dumitru, 1871—1872 ¹³² și han sec. XIX).

Popescu, *Catagrafia*, p. 14; Anuar 1909, p. 69; Gîdei A. V., *Monografia com. rurale Bragadiru-Bulgar din jud. Ilfov, plasa Sabar*, Buc., 1904, VIII + 252 p.; Idem, *Programul monografiei unei comune rurale și monografia comunei rurale Bragadiru-Bulgar din plasa Sabaru, jud. Ilfov*, Buc., 1905, 216 p.; C. Rom., 1833, p. 8 și 1836, p. 8 [han]; *Dicț. Rom.*, I, p. 586.

BRAGADIRU, jud. Teleorman ¹³³.

Dicț. Rom., I, p. 585—586.

BRĂILA, jud. Brăila

Documente, indice, sec. XIII — XVII [orașul amintit prima oară la 1368]; Vezi și „Analele Brăilei”, (citată aici A. Br.) 1929—1939, unde se publică numeroase documente, relații de călătorie, privind orașul Brăila și extrase din diverse cărți despre oraș; *Documente privitoare la Brăila, vol. I. Colecție îngrijită de ing. G. T. Marinescu*, Brăila, 1929, XVI + 80 p. [58 doc., 1359—1857, multe din ele din alte publicații, referitoare îndeosebi la dezvoltarea orașului în sec. XIX]; Bogdan, *Relațiile* (indice);

Brăila veche, Stampe, planuri, hărți. Album întocmit pentru comemorarea centenarului Brăilei ¹³⁴, Brăila, 1929, XX + 32 f. pl. + 1 h. [după un scurt

istoric al oraşului de Gh. T. Marinescu, se reproduc diverse gravuri, desene, planuri şi harta raialei din 1790];

Ureche Gr., *Letopiseşul Moldovei*, ed. P. P. Panaitescu, ed. II-a, p. 96 [oraşul ars de Ştefan cel Mare, 1470]; *Cronicile slavo-române*, ed. P. P. Panaitescu, indice [diverse evenimente legate de viaţa oraşului, în deosebi luptele din timpul lui Ştefan cel Mare]; *Istoria Ţării Româneşti*, ed. C. Grecescu şi D. Simonescu, indice [îndeosebi despre luptele din timpul domniei lui Mihai Viteazul]; Greceanu R., *Viaţa lui C. Brîncoveanu*, indice;

Istrati N. C., *Cărţi străine vechi despre Brăila* (A. Br., V, 1933, nr. 1, p. 17—21, VI, 1934, nr. 1, p. 17—21) [despre cartea lui I. Almer, *Neueste Beschreibung . . .*, 1737 şi La Mottraye]; Călători străini (indice); Marinescu G. T., *Brăila veche în descrierile călătorilor străini* (A. Br., I, 1929, nr. 4—6, p. 44—49); Popescu Mihai, *Ştiri despre Brăila veche în arhivele vieneze* (A. Br., V, 1933, nr. 1, p. 14—16); [semnalează unele lucrări şi documente din sec. XVIII — XIX];

Voyages de Sr. de la Mottraye en Europe, Asie et Afrique, II, p. 206 [descrierea oraşului şi cetăţii; oraşul fusese ars la 1711]; „Informaţiile” Iaşi, 1870, nr. 1 [descriere La Mottraye]; Bauer, p. 26 [descriere]; Sulzer, *Geschichte*, I, p. 369—371 [despre oraş]; Bajasgian Minas, *Călătoria în Polonia şi în alte părţi locuite de Armeni* (în l. armeană), Veneţia, 1830, p. 215 [descriere 1808]; Docan N., *Exploraţiuni austriace pe Dunăre*, p. 94 [descriere]; „Arhiva Dobrogei”, 1916, p. 101—102 [descriere Kleeman, 1768]; Recordon Fr., *Lettres sur la Valachie*, Paris, 1821, p. 33—34 [descriere]; Nistor I. I., *O descriere din 1822*, p. 59—60 [descriere]; Hurmuzaki, XXI, p. 31—32 [cucerirea oraşului de ruşi, 1828]; Spencer Edmund, *Travels in Circassia, Krim, Tartary . . . including a steam voyage down the Danube . . . in 1836*, Londra, 1837, p. 79—91 [descriere];

Schmidl Adolf, *Reisehandbuch durch das Königreich Ungarn mit dem Nederländern und Dalmatien, nach Serbien, Bukarest und Constantinopel*, Viena, 1835, p. 436 [descriere]; R.H.S.E.E., 1931, p. 283—286 [descriere Cochelet, 1834—1835]; Elliot C.B., *Travels in the Three Great Empires of Austria, Russia and Turkey*, I, Londra, 1838, p. 188—190 [descriere]; Lapedatu Al., *Doi misionari scoţieni în ţările române acum o sută de ani*, Buc., 1934, p. 5—6 [descriere, 1839]; Thouvenel Ed., *La Hongrie et la Valachie . . .*, Paris, 1840, p. 259 şi urm. [descriere];

Billecoq, *Die Moldau-Walachei oder Romanen*, Breslau, 1855 [descriere]; Margot T., *O viatorie*, p. 73—74 [descriere, 1859]; R.H.S.E.E., 1932, p. 415 [descriere, 1866];

Panaitescu P. P., *Călători poloni* (indice); Bezviconi G., *Călători ruşi* (indice); Wallace Sig., *Sur le Danube de Vienne à Constantinople et aux Dardanelles*, Viena, 1864, p. 114 [despre oraş]; Martin Felix, *Le Bas Danube et les Principautés Danubiennes. Notes de voyage*, Marsilia, 1873, p. 33—34;

Perianu Radu, *Planul oraşului Brăila din 10 mai 1830*, în vol. *În amintirea lui C. Giurescu*, Buc., 1944, p. 387—390 + planul;

B.G.O., 1834, p. 22 şi 1838, p. 358 [despre înfrumuseţarea oraşului]¹³⁵; „Albina rom.”, 3 febr. 1838 [despre stricăciunile pricinuite de cutremur]; C. Rom., 1830, p. 112, 134, 177, 1831, p. 265 şi C.D.A., 1838—1839, nr. 49, supl. Foae com., nr. 5, p. 12, nr. 50, supl. nr. 6, p. 13—14; B.G.O., 1842, p. 145 [diverse dispoziţii privind construirea de case şi sistematizarea oraşului]; B.G.O., IV, 1835, p. 110—111 [despre planurile de sistematizare arhitectonică a oraşului]; „Gazeta Trans.”, 1838, sem. II, p. 97—98 şi 101—102 [reproduce un articol din „Adler” — Viena despre dezvoltarea oraşului];

Drăghicescu Mihai, *Dunărea de la Orșova la mare și coastele mării de la Varna la Cetatea Albă*, Galați, f.a., II, p. 126—142 [despre orașul și portul Brăila]; *Dict. Rom.*, I, p. 619—622 [istoria Brăilei de Gr. Tocilescu]; Tocilescu Gr., *Istoria Brăilei, conferință ținută la Brăila în martie 1898*; Iorga N., *Drumuri și orașe*, p. 215—226 [descriere]; Petrescu Gh. T., *Brăila din toate timpurile*, Brăila, 1906, 32 p.;

Vasilescu N. A., *Orașul și județul Brăila odinioară și astăzi, Schițe istorice și administrative* . . ., Brăila, 1906, 291 + III p. + 3 pl. [descrierea și istoricul orașului, despre case, hanuri, biserici și școli și despre satele din județul Brăila]; Iorga N., *Din trecutul istoric al orașului Brăila, Conferință*, Brăila, 1926, 32 p.; Iorga N., *La Roumanie*, p. 11—13; *Ghidul municipiului Brăila*, Brăila, 1928, 59 p.; *Contribuțiuni pentru monografia orașului și județului Brăila. Cu prilejul serbărilor centenarului*, Brăila, 1929, 46 p. [broșură oficială cu multe greșeli];

Vasilescu N. A., *Brăila, Proilava-Proilabum-Brailova-Ibraila. Schițe, documente și însemnări din orașul și județul Brăila, scrise de . . . cu ocazia împlinirii unui veac de stăpânire românească, 1828—1929*, Brăila, 1929, 161 p. [despre trecutul orașului și despre satele din județul Brăila; cuprinde și unele date oficiale și documente]; Marinescu G. T., *Brăila veche, Schiță a evoluției istorice*, Brăila, 1930 (extras din A. Br., I, 1929, nr. 4—6, p. 3—36) [generalități despre oraș și despre cetate];

Constantinescu Sotir și George Buznea, *Brăila prin veacuri și în zilele noastre. Contribuțiuni monografice la viitoarea istorie a Brăilei*, Brăila, 1937, 98 p. [îndeosebi despre epoca mai nouă din istoria orașului]; Roșeanu Em., *Din trecutul Brăilei* („Ararat”, 1937, nr. 152); Giurescu C. C., *Ist. rom.*, I, II și III (indice) [despre vechimea orașului, evenimente de seamă și despre cetate]; Ștefănescu C., *Brăila*, Buc., 1965, Ed. Meridiane, 64 p. <ghid>;

Pintilie Petre, *Brăila*, Buc., Ed. Tineretului, 1966, 168 p. [îndeosebi despre epoca mai nouă, cu unele date sumare despre trecutul orașului]; Giurescu C. C., *Istoricul orașului Brăila. Din cele mai vechi timpuri pînă astăzi*, Buc., Ed. Științifică, 1968, 373 p. + 60 planșe + 2 hărți. [Întemeiată pe un bogat material documentar, lucrarea prezintă istoria orașului sub toate aspectele: economic, politic, social și cultural];

Originea orașului: Bilețchi-Albescu I., *Originea Brăilei* (A. Br., II, 1930, nr. 3, p. 22—26) [din cuvîntul celt Braia, modificat de romani în Braiola]; Milea-Bănică, *Proila[va]*, Brăila, 1932, 11 p.; Iorga N., *Istoria românilor*, III, p. 161 [despre numele orașului de la Brael]; Olteanu, *Geneza orașelor* („Studii”, 1963, nr. 6, p. 1277—1278) [despre vechimea așezării];

Mihăilescu G., *Importanța comercială a Brăilei de la întemeiere pînă la căderea sub turci și relațiile ei cu Brașovul. Epoca 1358—1540* (A. Br., VII, 1935, nr. 1, p. 11—30); Istrati N. C., *Cele două Brăile de pe harta lui Broniovius din 1595* (A. Br., I, 1929, nr. 4—6, p. 41—43); Păltinea P., *La ville de Brăila d'après les travaux récentes* („Mercure de France”, 1 aug. 1931, nr. 795, p. 736—744).

Iorga N., *Cînd cum și de ce s-a luat Brăila de turci* (A. Br., V, 1933, nr. 1, p. 3—5); Ion Radu Mircea, *Țara Românească și închinarea raielii Brăila* („Balcania”, IV, 1941, p. 451—478 + 1 facsimil) [consideră pierderea Brăilei drept o urmare a slăbiciunii domnului și a certurilor dintre boieri]; Iorga N., *Din viața socială a Brăilei sub turci*, Buc., 1933 (extras din AARMSI, s. III, t. XIV, mem. 3) [despre războiul din 1806—1812, doc. sec. XVIII — XIX și o relație din 1876];

Perianu Radu, *Raiaua Brăilei* (A.G.A., II, 1910—1911, p. 125—143 + 4 planuri) [întinderea raialei, importanța orașului și despre cetate]; Perianu

Radu, *Raiaua Brăilei, Noi contribuții*, Buc., 1945 (extras din R.I.R., XV, 1945, p. 287—333 + 1 hartă din 1828 și 3 tabele) [istoricul raialei de la căderea sub turci până în sec. XIX, întinderea, populația, raporturile cu Țara Românească, etc.; și despre biserici]; Corfus Ilic, *Hotarul raialei Brăila la 1695*, Buc., 1946, 6 p. (extras din R.I.R. XV, fasc. III); A.Br., 1930, nr. 1, p. 55 [hotărnicirea raialei la 1808]; Bulat T.G., *Raiaua Brăilei sub ruși, 1809—1812* („Arh. Bas.”, III, 1931, p. 245—254); Popescu Radu, *Istoriile*, p. 249 [restabilirea hotarelor raialei, 1717]; Fotino, II, p. 162—163, III, p. 196 [hotarele raialei]; Carra, *Histoire*, p. 268—271 [despre raia];

Filitti C. I., *Organizarea Brăilei după eliberarea de sub turci*, Brăila, 1930, 24 p. (extras din A.Br., II, 1930, nr. 1, p. 3—24); [despre modernizarea treptată a orașului și dezvoltarea sa între 1828—1834]; Iorga N., *Cei dintâi ani în noua Brăilă românească (1832—1866)*, *Istorie și documente pentru o sută de ani de la întemeierea (în loc de eliberarea!) orașului*, Buc., 1929, 123 p. + 3 pl. [despre dezvoltarea orașului și modernizarea sa, despre comerț, biserici și preoți, școală, diverse evenimente etc.; 208 doc. 1832—1863]; Popescu M., *Contribuțiuni noi la cunoașterea orașului și raialei Brăila după 1829* (A.Br., X, 1938, nr. 1, p. 23—35) [cu documente privind orașul în această epocă];

Cecropide Barbu, *Structura socială a Brăilei*, Conferință; Popescu Cezar, *Evoluția economică a Brăilei*, Conferință; Semilian T., *Istoricul presei brăilene de la 1839 până la 1926, cu aspecte din trecutul politic, economic, comercial și cultural al Brăilei*, Brăila, 1927; Vîrtosu I., *Din aspectele Brăilei în prima jumătate a secolului al XIX-lea* (A.Br., I, 1929, nr. 2—3, p. 48—53) [despre dezvoltarea economică și edilitară a orașului]; Mocioiu N., *Din istoria economică, politică și socială a orașului și județului Brăila în anii Unirii Principatelor* ¹³⁶ (S.A.I., V, 1963, p. 467—477).

Vîrtosu I., *Din trecutul bisericii brăilene* (A. Br., II 1930, nr. 2 p. 10—12) [doc. din 1810 despre alipirca orașului la eparhia de Buzău]; Didicesco Ilic, *Priviri asupra istoriei bisericei române a orașului și județului Brăila*, Brăila, 1906, 200 + III p. [un istoric naiv, începînd cu sciții; istoria bisericii românești, istoricul orașului Brăila, despre bisericile orașului: Sf. Arhangheli, Sf. Spiridon, Sf. Nicolac, Sf. Apostoli, Adormirea etc.]; Stănescu H., *Monumente musulmane, civile și religioase din orașul Brăila* (SCIA, 1956, nr. 1—2, p. 298 și urm.) [despre diverse case vechi, monumente funerare, cișmele, bis. Sf. Arhanghel Mihail etc.; se indică și bibliografie, mai ales călători străini];

Mocioiu N., *Brăila la 600 de ani. Aspecte din trecutul istoric al orașului* (R.A., 1967, nr. 2, p. 147—164) [diverse date importante din istoria orașului]; Giurescu C.C., *Din istoricul orașului Brăila* („Luceafărul”, 23 martie 1968); — CETATEA BRĂILA (construită de turci după 1540, refăcută în sec. XVIII, dăruită 1828). Vezi și orașul.

Iorga N., *Chilia și Cetatea Albă*, p. 210; Idem, *Studii și doc.*, XXIII, p. 46; Hurmuzaki, XI, p. III și urm., XXII, XXIV—XXVI, LX ; și VIII p. 860; *Tesaur de monumente*, III, p. 227—229 și 279—280 [despre asediul Brăilei la 1574]; vezi și Hurmuzaki, II/1, p. 694; XII, p. 48; S. II/1, p. 361; S. II/2, p. 393 și Giurescu C. Dinu, *Ion vodă cel Viteaz*, Buc., 1963 (indice);

Veress, *Documente*, IV, p. 202 [Brăila cucerită de Mihai Viteazul, 1595]; *Istoria Țării Românești*, p. 58; *Mag. istoric*, IV, p. 280; *Istoriile*, p. 87 [„bătăuță și spartă” de oștile lui Mihai Viteazul]; Veress A., *Campania creștinilor în contra lui Sinan pașa din 1595*, Buc., 1925, passim; vezi și N. Iorga, *Istoria lui Mihai Viteazul*, 2 vol., Buc., 1935 (indice) și Hurmuzaki, XII, p. 45,

48, 52 etc.; 105, S. II/1, p. 364 [refacerea cetății]; Iorga, *Studii și doc.*, IV, p. 116—117 și XI, p. 198 [„piccolo castelo”, 1603]; *Istoria Țării Românești*, p. 138; *Mag. istoric*, IV, p. 352 și M. Costin, *Opere*, ed. P. P. Panaitescu, p. 187 [cetatea arsă de Mihnea al III-lea];

Giurescu, *Material*, III, p. 120 [descrierea lui Weiss, 1737]; Fotino, II, p. 64;

Cronica Ghiculeștilor, p. 105, 113 [despre luptele din 1711]; Hurmuzaki, XIII, p. 49; *Istoria Țării Românești de la oct. 1688 la mart. 1717*, p. 111, 113; vezi și Șerban C., *Un episod al campaniei de la Prut : cucerirea Brăilei (1711)* (S.M.I.M., II, 1957, p. 449—455);

Hurmuzaki, XVI, p. 494—500 [despre luptele din 1770]; Hurmuzaki, XVI, p. 843, 844, 849 [cucerirea cetății de ruși, 1809]; p. 852 [despre aruncarea în aer a unei părți a fortificațiilor, 1810];

Albumul Iacob Alta, litho von Saar, Viena, 1826 [vederi ale cetății Brăila]; Marinescu G. T., *Descoperirea unui plan al cetății „Ibrail”* („Dunărea de jos”, nr. 2196, 1929); A.Br., 1930, nr. 4—6, p. 37—39 [descrieri ale cetății făcute de Sulzer și Langeron]; Lapedatu Al., *Vechile cetăți românești după contele de Langeron* (BCMI, VIII, 1915, p. 70—73) (vezi și descrierea lui Langeron, Hurmuzaki, S.I/3, p. 165—167); Hurmuzaki, serie nouă, vol. II, p. 196 și 396 [lucrări de fortificare, 1814 și 1817];

Popescu M., *Cetățile turcești dimprejurul Principatelor române* (BCMI, XX, 1927, p. 80—84) [descriere, cu un plan și desen al asediului din 1828]; Iorga N., *Les châteaux occidentaux en Roumanie* (BCMI, XXII, 1929, p. 51—52) Popescu M., *Raiua și cetatea Brăilei* (A.Br., I, 1929, nr. 2—3, p. 6—19 și nr. 4—6, p. 37—40) [istoric, descrierea cetății, diverse planuri și ilustrații, extrase din Sulzer și Langeron];

Demetriade C. G., *Asediul din 1828 al cetății Brăila. Compilație după Memoriile mareșalului von Moltke, care a asistat la luptele ruso-turce de atunci* (A.Br., I, 1929 nr. 2—3, p. 31—44); Popescu M., *Dărmarea cetății Brăila* (A.Br., VI, 1934, nr. 1, p. 21—28) [la 1828; se publică și 11 doc. despre dărmarea cetății]^{136 bis}; vezi și Hurmuzaki, XVII, p. 89 și 112; Howitt William, *Vandenings of a journeyman tailor through Europe and the East during the years 1824—1840*, Londra, 1844, p. 97—98 [cetatea era un morman de ruine];

R.I.R., 1945, p. 423 [C. C. Giurescu arată că Brăila nu a fost cetate în timpul domniei lui Mircea cel Bătrîn, cum credea P. P. Panaitescu, fiind făcută de turci în sec. XVI];

— HANUL LUI PETRE BOIANGIU.

Iorga N., *Cei dintâi ani în noua Brăilă românească . . .*, p. 35 [doc. 1833].

— HANUL LUI NIȚĂ TRANDABURGU.

Iorga N., *Cei dintâi ani în noua Brăilă românească . . .*, p. 35 [doc. 1833].

— HANUL LUI MIHAI ȚÎRCĂ (din ulița Arionului).

Iorga N., *Cei dintâi ani în noua Brăilă românească . . .*, p. 109 [doc. 1855].

— HANUL LUI GHIȚĂ UNGUREANU.

Iorga N., *Cei dintâi ani în noua Brăilă românească . . .*, p. 109 [doc. 1855].

— ȘCOLILE VECHI.¹³⁷

C. Rom., 1833, p. 97, 181; „România”, 1838, p. 311; „Mercur”, 1839—1840, p. 97 etc. [știri diverse despre școli]; „Mercur”, II, 1841, p. 311—312 [despre inaugurarea noului local al școlii]; Penescu I., *Cuvînt zis cu prilejul sfințirii școlii normale din Brăila* (F.M.L., 1842, p. 20—22, 25—27); *Cuvîntul rostit de d. pitaru . . . profesorul școlii normale a orașului Brăilei către orașenii acestui oraș, cu prilejul alcătuirii a 6 clasuri de învățămînt pe lângă prezisa școală de către lăcuiitorii acestui oraș* (C.D.A., VI, 1842, supl. nr. 1, anexat la

nr. 51, din 4 iulie 1842, p. 1—4); C.D.A., VII, 1843, supl. nr. 7, p. 2 [despre noul pension de băieți din Brăila];

Perianu R., *Cea dintîi școală din orașul Brăila* („Viața rom.”, 1922); Călinescu Gh. *Istoria școalelor din orașul și județul Brăila, 1832—1864. O lucrare de mare valoare alcătuită în manuscris de d-l Radu Perianu* (A.Br., VIII, 1936, nr. 1, p. 38—47) [republică textul din „Viața rom.”]; Perianu Radu, *Istoria școalelor din orașul și județul Brăila*, Buc. 1941; Iorga N., *Cei dintîi ani în noua Brăilă românească . . .*, p. 23—26 [știri despre școală] și p. 34, 42, 71 passim [diverse doc. despre clădirea școlii naționale, 1836 și funcționarea școlilor din oraș].

— PENSIONATUL HOREZEANU (1863).

M.Of., 1863, p. 141—144 [despre construirea pensionatului]; Cocora Gabriel, *Alte știri despre arhimandritul Hrisant Hurezeanu* (M.O., XV, 1963, nr. 9—10, p. 798—799) [despre pensionatul Hurezeanu].

— SPITALUL VECHI ¹³⁸ (1841 într-o casă închiriată).

Iorga N., *Cei dintîi ani în noua Brăilă românească . . .*, p. 19, 75 [doc. 1841], p. 73.

— CAZARMA VECHE ¹³⁹.

A.P., 1835—1836, p. 698.

— MAGISTRATUL ORAȘULUI ^{139 bis}.

B.G.O., 1839, p. 114 [mezat pentru construcție].

— MONUMENTUL RIDICAT ÎN AMINTIREA ELIBERĂRII BRĂILEI (1833) ¹⁴⁰.

Iorga N., *Cei dintîi ani în noua Brăilă românească . . .*, p. 33.

— TEMNIȚA ¹⁴¹.

Iorga N., *Cei dintîi ani în noua Brăilă românească . . .*, p. 33 [doc. 1838, temnița din centrul orașului fiind din chirpici, fusese avariata de cutremur].

— BISERICI ¹⁴².

C. Rom., 1831, p. 82, 104—105 și supl. nr. 11, p. 1 [despre geamiile prefăcute în biserici].

— BISERICA ADORMIREA (bis. din mahalaua carantinei, 1844—1847, arsă la 1895 și reconstruită la 1909).

Iorga N., *Între domnii Moldovei și Țării Românești. Cum se făcea corespondența. II. Zugrăvi noi și vechi*, Buc. 1929, p. 9—12 (extras din A.A.R.M.S.I., s. III, t. X, 1929); A.E.B., 1926, p. 42—43, 1928, p. 101; „Ingerul”, 1937, p. 541; Iorga N., *Cei dintîi ani în noua Brăilă românească . . .*, p. 143 [doc. 1847; se lucra la biserica cea nouă din mahalaua carantinei] și 105—107 [doc. 1849].

— BISERICA ARMENEASCĂ (sec. XVII?, reclădită la 1872, cu hramul Sf. Născătoare). Vezi și bis. Sf. Nicolae.

Siruni H. Dj., *Bisericile armene din țările române*, p. 6—7.

— BISERICA CATOLICĂ.

„Mercur”, I, 1839—1840, nr. 38, p. 146 [despre sfințirea capelei catolice, „cea dintîi a aceștii dogme”]; Hurmuzaki, XXI, p. 538 [1834].

— BISERICA EVANGHELICĂ.

Iorga N., *Cei dintîi ani în noua Brăilă românească . . .*, p. 80—81 [doc. 1843, loc pentru capela evanghelică].

— BISERICA GRECEASCĂ, vezi bis. Sf. Troiță.

— BISERICA LIPOVENEASCĂ (1848) ^{142 bis}.

— BISERICA SF. APOSTOLI (1833—1834).

Iorga N., *Cei dintîi ani în noua Brăilă românească . . .*, p. 59 [bis. cea nouă].

— M BISERICA SF. ARHANGHELI (sau Sf. Voevozi, veche la 1833, când începe să se reclădească, prin silința paharnicului Iancu Slătineanu, fiind gata la 1836)¹⁴³.

Melchisedec, *Cronica Hușilor*, p. 158—168; Berechet, Șt., *Documente noi privitoare la Mitropolia Proilaviei* (S.O.V., 1920, p. 71—99); și în „Rev. Soc. ist. arh.”, XV, 1924, p. 87—98 [reproduce și comentează dintr-o revistă rusă 14 doc., 1754—1787]; Idem, *Noi materiale pentru mitropolia Proilaviei* (B.O.R., XLII, 1924, p. 263—269) [aceleași doc.]; Iorga N., *Însemnări de pe cărțile vechii biserici a Sf. Arhangheli (Mitropolia Proilavei) din Brăila* (B.C.I., IX, 1930, p. 139—146 și A.Br., II, 1930, nr. 2, p. 3—9); Iorga N., *Cîteva legături românești. Legături de cărți bisericești descoperite în bis. Sf. Spiridon* (A.Br., VI, 1934, nr. 1, p. 15—16 + 4 planșe); Bulat T., G., *Biserica din raiaua Brăilei trecută după conducerea episcopului de Buzău la 1809* („Rev. Soc. ist. arh.”, XX, 1930, p. 179—184) [5 doc.]; Iorga N., *Cei dintîi ani în noua Brăilă românească...*, p. 40, 41, 50, 59 passim [doc. 1833—1834 despre reclădire, turnare clopote etc.]; Bounegru I. R., *Însemnări de pe cărțile vechii mitropolii a Proilavului* (A.Br., IV, 1932, nr. 2—3, p. 94—100); vezi și 1931, nr. 3—4, p. 216—217;

Pocitan V., *Mitropolia Proilaviei* (S.B., 1901, p. 148—150, 173—174, 186—188); *Din istoricul bisericii moldave a P. S. Arsenie. Episcopia Proilaviei* (traducere în „Viitorul” — Iași, 1 iulie — 15 august 1906, p. 14—18); Brătulescu V., *Inscripții* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 625—626); Stănescu D., *Eparhia Proilaviei* (S.B., 1911, nr. 2—3, p. 38—42); Berechet Șt., *Schiță istorică a mitropoliei Proilaviei* (B.O.R., XLII, 1924, p. 404—411) și în „Luminătorul”, LVII, 1924, nr. 19—22, p. 1—14; recenziea lui N. Iorga, R.I., X, 1924, p. 306—307; Iorga N., *Moschei pe pămînt românesc* (B.C.M.I., 1929, p. 184); D. Russo, *Mitropolia Proilavului, în Studii istorice greco-române*, Vol. I, Buc., 1939, p. 247—254; Idem, *Lista mitropolilor Proilavului de la 1590—1829* (ibidem, p. 255—285); idem, *Acte patriarhicești referitoare la mitropolia Proilavului* (Ibidem, p. 286—306);

Frățiman I., *Studiu contributiv la istoria mitropoliei Proilaviei (Brăila)*, Chișinău, 1923, 375 p. (cu anexe documentare); Iorga N., *Despre mitropolia raială turcești* (B.O.R., LVII, 1939, p. 275—276) [despre cartea lui Frățiman]; Pocitan Veniamin, *Istoria mitropoliei Proilaviei (Brăilei)*, (B.O.R., XLIX, 1931, p. 385—396, 482—483, 577—587, 697—702) (cu bibliografie); Manafu I., *Mitropolia Proilaviei* (A.Br., 1936, nr. 1, p. 48—54 și 1939, nr. 1, p. 5—17); „Ingerul”, 1937, p. 546;

A.P., t. I, partea I-a, 1831, p. 21—22 și 1832—1833, p. 572; Iorga N., *Între domnii Moldovei și ai Țării Românești. Cum se făcea corespondența. II. Zugravi noi și vechi*, Buc., 1929, p. 7—9 (din A.A.R.M.S.I., s. III, t. X, 1929); A.E.B., 1928, p. 102—103; *Uricarul*, IX, p. 412 [darea de seamă a lui Kiselef; bis. făcută din geamie turcească]; „Albina rom.”, 1830, p. 182 [geamia cea mare prefăcută în bis. Sf. Arhanghel Mihail]; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 319; Anuar 1909, p. 447—448;

Perianu Radu, *Un epitaf al mitropolitului Antim al Proilavului din 1818*, Buc., 1943 (extras din R.I.R., XI—XII, 1941—1942, p. 322—327 + o planșe);

— BISERICA SF. NICOLAE (bis. armeană, 1830—1835¹⁴⁴ refăcută 1860—1865).

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 1, Mitr. Țării Rom.*, Buc. 1961 (indice); Iorga N., *Cei dintîi ani în noua Brăilă românească*, p. 46, 51 și 83—84 [doc. 1834 despre bis. Sf. Nicolae ce se făcea din nou]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 53; Penescu I., *Cuvînt la sfințirea bisericii Sf. Nicolae*

din orașul Brăila spus de dl . . . , Brăila, 1838, 18 p.; A.E.B., 1928, p. 105; Oprescu G., *Pictura românească*, p. 116; „România”, I, 1838, p. 1173 [sfîntirea bis.].

— BISERICA SF. SPIRIDON (1841—1842, reparată și zugrăvită 1865—1866).

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 52—53; A.E.B., 1926, p. 45 și 1928, p. 106.

— BISERICA SF. TROIȚĂ (grecească, fostă geamia Ceaidi Dgemasi) ¹⁴⁵.

Voinescu T., G. *Tattarescu*, p. 61, 106—107 [contractul pentru pictură]; „Arh. Bas.”, III, 1931, p. 233—235.

— SINAGOGA.

Nissim Em. Derera, *Monografia comunității israelite din Brăila*.

BRĂILIȚA — Ialomița (bis. ante 1834) ¹⁴⁶.

BRĂILOIU, vezi Brezoaiele.

BRALOȘȚIȚA, jud. Dolj (M bis. Sf. Voievozi și Sf. Nicolae, construită de Constantin Argetoianu biv vel serdar la 1761; păstrează fresca originară; și casa familiei Bengescu).

Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 230 [doc. 1681, casele lui Mihai Drosu fost jitnicer]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1580]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 205; pisană și în *Dicț. Rom.*, I, p. 587, unde se amintește și o ruină numită Schitul; Bulat T. G., *Inscripții* (R.I., 1924, p. 65—66); V. Rom., 1852, p. 76 și 88 [casă nouă boierească]; Filitti I. C., *Inscripții și ctitori* (B.C.M.I., XXII, 1929, p. 43—44) [descrierea portretelor ctitorilor]; Filitti, *Ctitori*, p. 47 [la fel]; A.E.R., 1921—1925, p. 375; A.M.O., 1941, p. 190; Voinescu T., *Elemente realiste* (S.C.I.A., 1954, nr. 1—2, p. 64, 65, 66); M.O., 1967, nr. 1—2, p. 63 [satul B. fost Cocuia]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 230, 232 [doc. 1681, 1692, sat al m-rii Jitianu].

BRĂNEȘTI, jud. Dîmbovița (bis. Buna Vestire, 1779 ¹⁴⁷, refăcută 1859 și 1911; casa lui Vasile Enache, 1780; și bis. cimitirului din 1870).

Bauer, p. 159 [bis. de lemn]; „Țirgoviște”, 1940, nr. 6, p. 17 [doc. 1779 despre terminarea bis. de zid și mutarea celei de lemn la Pogorișu]; Brătulescu V., *Inscripții* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 626—627) [inscripții noi]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 280, 363; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 19—20; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 28; Drăghiceanu V., *Casa lui Vasile Enache Brădescu* (C.L., XVIII, 1909, nr. 6, p. 682—687); Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, pl. 28—30 [foto casă] și în B.C.M.I., 1936, pl. DCXVI; *Indice cronologic nr. 1* [doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit la 1621, într-un doc. îndoielnic]; *Dicț. Rom.*, I, p. 623—625.

BRĂNEȘTI, jud. Gorj (M bis. Sf. Nicolae și Sf. Voievozi, 1854—1859, reparată 1899 și 1913; zidită în locul uneia de lemn din c. 1794) ¹⁴⁸.

Constantinescu Ioan, *Monografia comunei Brănești din jud. Gorjiu*, Tg. Jiu, 1914, 196 p. [istoricul satului, situația populației, obiceiuri etc.; și despre bis., p. 83—88; în anexă 32 doc., 1620—1779]; A.E.R., 1921—1925, p. 422; A.M.O., 1941, p. 340; Voinescu T., *Elemente realiste* (S.C.I.A., 1954, nr. 1—2, p. 64, 65, 68); *Dicț. Rom.*, I, p. 624—625.

BRĂNEȘTI (Sgîriata), jud. Ilfov (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1788 ¹⁴⁹ refăcută de zid 1858—1859, reparată 1914).

Popescu N., *Catagrafia*, p. 43; Anuar 1909, p. 69; Mironescu Ath., *Istoria m-rii Cernica*, Buc., 1930, p. XXIV—XXV [doc. 1677 ref. la sat]; Teodorescu Stoica, *Monografia orașului Cîmpina*, Cîmpina 1924, p. 179 [doc. 1853 amintind moșia Sgîriata „ce acum se numește Brăneștii”]; *Indice cronologic nr. 1*, 9 [doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1608; aici a avut case Cernica vornicul]; *Dicț. Rom.*, I, p. 624—625.

BRĂNEȚU (GORGANU) — Dolj (la 1840 bis. Sf. Nicolae, construită de Ioan Ungureanu, 1832, reclădită 1857).

„Renașterea”, 1944, p. 166 [cat. 1840]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 290 [cat. 1845]; *Dicț. Rom.*, I, p. 626; Anuar 1909, p. 207; A.M.O., 1941, p. 590; *Documente*, indice sec. XIII — XVI și XVII [satul B. amintit de la 1491].

BRĂNIȘTARI (Călugăreni sau Măgura), jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. Sf. Gheorghe, construită de Iordache Grecescu pitarul, 1840; clădită pe locul unei bis. de lemn mai vechi, refăcută 1932).

Mușețeanu I., *Bis. Sf. Gheorghe din com. Brăniștari — Vlașca* (B.C.M.I., XXXIII, 1940, p. 44—45) [istoric, inscripție, descriere]; Idem, *Șapte biserici*, p. 3—6 [același text]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul B. amintit de la <1564—1568>]; Filitti I. C., *Două documente privitoare la satul Brăniștari (Călugăreni) din Vlașca*, în vol. *Cîteva documente*, Buc., 1936; *Indice cronologic nr. 1* [doc.].

BRANIȘTEA, jud. Dîmbovița (la 1810 bis. de lemn Cuv. Paraschiva; apoi bis. Sf. Nicolae, 1820, în ruină la 1909). Vezi și Dîmbovicioara și Săvești.

Bauer, p. 157 [fără bis.]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 63; Anuar 1909, p. 42; *Dicț. Rom.*, I, p. 591.

BRANIȘTEA, jud. Dolj (bis. Sf. Nicolae, construită de Stăvărache cojocar și alții, 1825). Vezi și Locusteni.

Anuar 1909, p. 161; *Dicț. Rom.*, I, p. 592.

BRANIȘTEA, jud. Mehedinți (bis. Sf. Voievozi, 1807, reparată 1884).

Anuar 1909, p. 189; „Vocea Oltului”, 1860 iunie 2, p. 4 [vînzarea moșiei]; *Documente*, sec. XVI, vol. VI, p. 305 [satul amintit la <1598>, cînd era al boierilor Buzești]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 509; *Dicț. Rom.*, I, p. 592 [cătun].

BRANIȘTEA, com. Sîrbi-Măgura, jud. Olt (bis. Sf. Nicolae, 1831, reparată 1918).

Anuar 1909, p. 278; A.E.A., 1929, p. 53; *Dicț. Rom.*, I, p. 592 [cătun].

BRANIȘTEA — Prahova, vezi Negoești.

BRANIȘTEA — Vlașca (bis. ante 1833) ¹⁵⁰. Vezi și Oinacu.

Dicț. Rom., I, p. 592.

M-REA DE LA BRANIȘTEA SEMĂNATĂ, vezi Polovragi.

BRASTAVĂȚ, jud. Olt (fost Romanăți) (bis. Sf. Nicolae, 1863).

Odobescu, *Antichitățile*, p. 170—171 [ruine de bis.]; Costache P. I., *Monografia com. Brastavățul (jud. Romanăți)*, Buc., 1909, 38 p.; A.E.R., 1921—1925, p. 539; *Monografia jud. Romanăți*, p. 338—339; A.M.O., 1941, p. 59; *Documente*, sec. XVI, vol. II, p. 406 [satul amintit la 1550]; *Dicț. Rom.*, I, p. 594—595.

BRĂTĂȘANCA, jud. Prahova (bis. din 1813, clădită de Gheorghe Dănescu logofăt, reînnoită 1892).

Dicț. Rom., I, p. 628; A.G.R., 7 sept. 1864 și urm. [arendarea moșiei].

BRĂTĂȘANI, jud. Teleorman (bis. începutul sec. XVIII) ¹⁵¹.

Anuar 1909, p. 122 [bis. Sf. Nicolae, 1835, B. — Vlașca]; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 3 [originea numelui]; *Dicț. Rom.*, I, p. 628.

BRĂTĂȘANI, vezi Șopîrlița.

SCHITUL BRĂTĂȘEȘTI, jud. Argeș (Nașterea Sf. Ioan, Sf. Serghie și Vacho, 1735 ¹⁵²; refăcut la 1795 ¹⁵³, dărăpănat la 1845; fost metoh al episcopiei Argeș) ¹⁵⁴

Indice cronologic nr. 2 (indice); Tunusli, p. 174 Fotino, III, p. 161; B.O.R., 1921, p. 680 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 4 [descriere, 1824]; M.O., XIII, 1961, p. 418 [cat. 1833]; A.P., XII, 1843, p. 529 [averea schitului]; M.O., 1964, nr. 11—12, p. 904—905 [doc. 1845, schitul era „în desăvîrșită derăpănare”]; A.C., 1868, p. 25; Neda M.I., *Date despre schitul*

Brătășești — Argeș (R.I.R., 1938, p. 296—303) [istoric și documente, 1759—1795]; Anuar 1909, p. 275 [bis. Sf. Ioan, 1813—1819]; A.E.A., 1929, p. 37 și 1940, p. 302.

BRĂTEȘTI (Brătiești), com. Albești, jud. Argeș (bis. de lemn Înălțarea la începutul sec. XIX, construită de Partenie arhimandritul, reclădită 1860—1861).

B.O.R., 1921, p. 683 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 4 [moșia m-rii Brătășești]; M.O., 1956, nr. 6—7, p. 418 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 245; AEA, 1929, p. 69—70 [bis. Înălțarea, 1764]: Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 487); *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1576]; *Dicț. Rom.*, I, p. 628.

BRĂTEȘTI, jud. Dîmbovița (la 1810 bis. Sf. Treime; bis. din 1828 — B. de Sus, reparată după cutremurul din 1838).

Bauer, p. 162; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 49—50; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 286; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 26; *Documente*, sec. XVII, vol. IV, p. 55 [satul amintit la 1621—1622].

BRĂTEȘTI — Prahova (bis. Adormirea, de lemn 1767, reparată 1859, reclădită 1889—1909).

Bauer, p. 137 [bis. și casă boierească]; Anuar 1909, p. 105; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1480, cînd era al lui jupan Stroe].

BRATIA, jud. Vîlcea sau Argeș? (bis. Sf. Voievozi, construită de Dumitru Ciuciulete și alții, 1833, zugrăvită 1846, reparată 1893).

Ionescu D., *Schituri și biserici*, p. 84—85 [istoric]; AEA, 1929, p. 99 și 1940, p. 153; Bauer, p. 177 [Bratia — Argeș].

BRATIA, vezi Cocoru-Bratia.

BRATIA-FRUMUȘICA Ialomița (bis. Sf. Treime, 1843—1844, reparată 1903). Vezi și Frumușica.

Anuar 1909, p. 61; *Dicț. Rom.*, I, p. 631.

BRĂTIENI, jud. Argeș (bis. Sf. Paraschiva, construită de Constantin Brătianu, începutul sec. XIX; la 1833 bis. Sf. Nicolae; cruce în cimitir din 1584).

Brătulescu V., *Inscripții de curînd descoperite* (BCMI, XXXIII, 1940, p. 12—14) [foto pietre de mormînt, cruce]¹⁵⁵; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 11; B.O.R., 1921, p. 685 [catagr. 1808]; M.O., XIII, 1961, p. 416 [catagr. 1833]; AEA, 1929, p. 70 și 1940, p. 154; Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. XXV [despre fam. Brătianu]; *Indice cronologic*, nr. 1, 2 [Brătiani-Ulieni]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de numeroase ori de la 1508]; *Dicț. Rom.*, I, p. 631—632.

BRĂTIEȘTI — Gorj (dispărut).

Ștefulescu, *Gorjul*, p. XVIII—XX [doc. despre sat].

BRĂTOVOEȘTI — Dolj (bis. Sf. Paraschiva, sec. XVIII; reclădită 1856).

Bulat T. G., *Știri noi cu privire la fundațiunile Brîncovenesti oltene* (M.O., 1964, nr. 9—10, p. 754) [doc. 1711, închinare la m-reă Hurezi]; vezi și M.O., 1966, nr. 5—6, p. 436 [același doc.]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 445 [la 1845 bis. de lemn Sf. Voievozi]; M.O., 1965, nr. 11—12, p. 947—951 [și bis. din Bădoși]; Ionașcu I., *Contribuții la istoricul m-rii Hurez*, p. 59 [doc. 1695, parte de sat dată m-rii]; Nicolaescu-Plopșor C. S. și I. Șucu, *Documente privitoare la moșiile Bratovești, Gioroc și Puțuri din Dolj* („Oltenia”, II, 1941, p. 16—41); *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la <1574—1576>]; Buzatu D., *Toponimie doljană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 60) [despre numele satului de la Bratovoii]; *Indice cronologic nr. 14* [doc.]; *Dicț. Rom.*, I, p. 17 [bis. din 1856].

BRĂTOVOEȘTI (Brătivoești) — Argeș (bis. de lemn Sf. Nicolae la începutul sec. XIX, refăcută 1880).

Bauer, p. 117 [bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 14; M.O., 1961, nr. 5—6, p. 416 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 291; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1519, când era al lui Dragomir mare sluger]; A. Rom., 1857 aug. 21, 29 și sept. 4 [arendarea moșiei, a m-rii Horezu, acesta sau precedentul?]; *Indice cronologic nr. 11* [doc.].

BRĂTULEȘTI, com. Gemenea, jud. Dimbovița, (cruci din 1718 și 1719, în curtea bisericii).

Panaiteșcu G. I., *Istoricul bisericilor de pe Valea Dimboviței*, p. 35—36 [inscripții].

BRĂȚCOV — Olt (bis. de lemn Sf. Dumitru la începutul sec. XIX, construită de serdarul Marin Butculescu).

Bauer, p. 186 [Vlascov? fără bis.]; Ionașcu I., *Catagrafia Argeș*, p. 82. **BRAZI**, vezi Rădulești-Filitis.

BREASTA, jud. Dolj (M bis. Adormirea și Sf. Nicolae, construită de Maria Bengescu stolniceasa, 1784, reparată 1909 și 1939).

Iorga N., *Studii și doc.*, XXV, p. 83—85 [arenda moșiei, 1825]; vezi și indice; *Indice cronologic nr. 15* [doc.]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1517]; Ionașcu I., *Contribuții la istoricul m-ru Hurez*, p. 94 [doc. 1795 amintind casele Bengescului din Breasta].

Dicț. Rom., I, p. 635 [despre starea de ruină a bis.]; Dinculescu N. G., *Un pomelnic* [al bisericii din Breasta] (A.O., II, 1923, p. 470—472) [din 1813]; Iorga N., *Însemnări la biserică din Breasta* (R.I., XI, 1925, p. 109) [inscripție, portretele], AER, 1921—1925, p. 375; „Oltenia”, II, 1941, p. 127; XI, 1941, p. 50—51; AMO, 1941, p. 192—193; Lecca, *Familiiile boierești*, p. 6—8; C.L., *Familii oltenesti: Argetoienii* (A.O., 1922, p. 388—393); M.O., 1965, nr. 5—6, p. 446 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 154.

BREAZA, jud. Prahova (B. de Jos — bis. Sf. Gheorghe și Sf. Împărați, construită de slugerul Nicolae Sacgiu și popa Stoica, 1830, zugrăvită 1844 și B. de Sus — bis. Sf. Nicolae, construită de popa Ivan duhovnic și familia, 1777, reparată 1892—1894; ambele M) ¹⁵⁶.

Bauer, p. 133 și 137; Iorga N., *Studii și doc.*, XXII, p. 359—360 [pisania 1777 și însemnări de pe cărți]; R.I., X, 1924, p. 63—64; P. Pavlov, *Lăcașuri sfinte* (G.M., IX, 1931, nr. 282, p. 4 și nr. 283, p. 4); pisaniile și în *Dicț. Rom.* I, p. 638—639.

Teodorescu Stoica, *Monografia orașului Cîmpina*, Cîmpina, 1924, p. 17—18 [despre localitate; la 1810 trei biserici: Schimbarea la față, Sf. Nicolae și Sf. Gheorghe]; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 200—204 [doc. ref. la sat]; Idem, *Acte privitoare la moșia Breaza* (*Studii și doc.*, XXI, p. 80—84) [din 1720—1799]; A. Rom., 1857 sept. 4 [arendarea a 1/2 din moșie]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1510, când era al lui jupan Neagoe al lui Drăghici]; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 87, 251 [doc.].

BREBENI — Olt (bis. Sf. Nicolae, sec. XVIII, refăcută de Răducanu Simo-nide, 1844 ¹⁵⁷, reparată 1936).

Ionașcu, *Catagrafia Olt*, p. 89; M.O., IX, 1957, nr. 1—2, p. 84 [catagr. 1845]; Filitti, *Ciitori*, p. 39—40 și în S.O.V., 1920, p. 151—152 [crede că bis. e construită de familiile Slătineanu sau Damari]; AEA, 1929, p. 119 și 1940, p. 211 [bis. Adormirea, 1845]; Ep. Grigore, *Dare de seamă*, p. 16; pisania și în *Dicț. Rom.*, I, p. 641; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1583].

BREBINA — Mehedinți (bis. de lemn Sf. Apostoli, 1757, refăcută c. 1845).

Crețeanu R., *Biserici de lemn* (M.O., IX, 1959, nr. 5—6, p. 289—290) [inscripții]; M.O., 1964, nr. 1—2, p. 73; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 393—394; *Indice cronologic nr. 5*; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la <1561—1568>].

M M-REA BREBU (Sf. Arhangheli, făcută de Matei Basarab, 1640—1650¹⁵⁸ bis. reparată și zugrăvită, 1836—1843, odată cu casele domnești și clopotnița de arhimandritul Teodor Cernicanul; altarul și tîmpla pictate de Sava Henția la 1902; se păstrează casele domnești și zidurile de incintă cu turnul de intrare ca de cetate, dărimată partea de sus la 1802; m-rea restaurată 1963), com. Brebu, satul Brebu Mînăstirii, jud. Prahova.

Istoria Țării Românești, p. 106; Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 43—45; Gălășescu, *Eforia*, p. 217—218; [doc. 1752, închinare la Pantelimon]¹⁵⁹; *Documente agrare*, p. 545, 671; Tunusli, p. 173; Fotino, III, p. 155; Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 7*, Buc., 1949 [6 doc., 1816—1832]; A.P., 1848, p. 404, 408, 412, 416, 420, 426, 428, 434, 440, 446, 452, 462, 470, 480, 512—513 [venituri, 1832—1846]; V. Rom., 10 iunie 1843 [îmbunătățirea clădirilor]; A.R., V, 1940, p. 106 [însemnare despre focul din 1855]; A. Rom., 21 și 29 aug., 4 sept. 1857 și supl. 12 și 19 dec. 1859 [arendarea moșilor m-rii].

„Calendarul pentru toți românii”, 1889, p. 110—111 [descriere]; Antoniu, *Album*¹⁶⁰, partea II-a, pl. 54; *Dict. Rom.*, I, p. 642—643 [despre rolul de cetate jucat de m-re; și pisanial]; Bilciurescu, *Mînăstirile*, p. 197—198; Mandrea G., *M-rea Brebu și Snagov* (L.A.R., 1902, p. 582); idem, *M-rea Brebu*, Buc., 1902, 20 p. [descriere, inscripții, planuri, foto]; Teleor D., *M-rea Brebu* („Albina”, 1904—1905, p. 92—94), [descriere, inscripții]; L.A.R. 1899—1900, p. 251, 1902, p. 555, 559, 571 [foto vechi] și 582—583 [prezentarea lucrării lui G. Mandrea]; Potra Gh., *Documente brîncovenești în legătură cu biserici și mănăstiri din țară și străinătate* (G.R., XXII, 1964, nr. 11—12, p. 1106 și 1113—1114) publică doc. din 1689 și 1692—1693; Anuar 1909, p. 99; Iorga N. *Istoria bisericii*, I, p. 287.

Gribincea L., *M-rea Brebu*, Buc., 1906, 32 p.; Iorga N., *La Cîmpina* (F.D., II, 1907, nr. 11, p. 171—172) [descriere, istoric]¹⁶¹; Iorga, *Țara românilor*, p. 64—66 [descriere, istoric], 114—116 [inscripții]; Constantinescu-Iași, *Bizantinismul*, p. 45; Teodorescu Stoica, *Monografia orașului Cîmpina*, p. 23—24 [despre sat]; Iorga, *La Roumanie*, p. 121; Pavlov, *Călăuza*, p. 58—64 [descriere, inscripții]; „Crucea”-Buc., V, 1927, nr. 43—44; Meteș, *Zugravi* (indice); Constantinescu-Iași P., *Narthexul* (indice); Pavlov P., *M-rea Brebu*, Ploiești, 1932; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXV, 1932, p. 34 și 62 și pl. CLXVIII — CLXXIV) Popescu M., *M-rea Brebu* (R.S.T.R., LI, 1933, p. 212—214); recenzie negativă a lui D. P. Bogdan, R.I.R., IV, 1934, p. 402;

Bădiceanu D., *M-rea Brebu*, Buc., 1935, 31 p. (din B.O.R., LIII, 1935, p. 143—170) [istoricul m-rii fondată de Matei Basarab, reparată de Brîncoveanu și transformată la 1836; listă de egumeni]; Ionescu Gr., *Istoria*, p. 21, 132, 133, 137, 143, 145, 222, 378 nr. 1; ACMI, 1942, p. 42 și 1943, p. 34, 54; *Arta feudală*, p. 201; Drăghiceanu, *Catalogul* (indice); Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 89—91, 122—125 [descriere].

BREZNIȚA, jud. Mehedinți (bis. Sf. Nicolae, de lemn).

Giurescu C., *Material* (indice) [m-rea Bresnița]; Bauer, p. 221; Buzatu D., *Din istoria satelor oltene* (M.O., IX, 1957, nr. 7—8, p. 462—468) [și despre biserică]; AER, 1921—1925, p. 471; AMO 1941, p. 454 [4 biserici noi, dintre 1871—1904]; A.O., 1939, p. 461—462 [doc. 1702]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1568, fost al boierilor Craiovești]; *Indice cronologic nr. 21*

și 22 [doc.]; *Dict. Rom.*, I, p. 644; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 478—479, 551—552, 608—614.

SCHITUL BREZOAIA — Prahova (sec. XVIII).

Tunusli, p. 173; Fotino, III, p. 155 [mențiune].

BREZOAIA — Argeș (bis. de lemn Întrarea în biserică la începutul sec. XIX)

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 16.

BREZOAIA — Olt (?) (case ale familiei Argetoianu și bis. sec. XVIII) ¹⁶².

Bauer, p. 185 [bis. Brisae]; Iorga N., *Studii și doc.*, VII, p. 21 [doc. 1783, Brezoaia]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1611].

BREZOAIELE, jud. Ilfov (fost Dîmbovița) (bis. Sf. Nicolae-Brăiloiu, construită de Pătrașco Brezoianu vornic 1715, zugrăvită 1749 de Ștefan Brezoianu vornic de Țirgoviște; bis. Adormirea—Cruceu, construită de G. Sereili biv vel stolnic, 1758—1759 sau 1769 și bis. Nașterea Maicii Domnului și Sf. Nicolae-Cămărașu, construită de Elenca Filipescu logofeteasa, 1846, toate trei M) ¹⁶³.

Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 284 [pisanie]; Bauer, p. 156; Trajanescu I., *La biserică din Brezoaiele-Dîmbovița* (BCMI, IX, 1916, p. 47—48) [inscripții]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 71—73 [bis. de lemn Sf. Împărați-Brezoaia, bis. de zid Adormirea—B. Bulgarului și o altă bis. de zid B. Stolnicului]; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 31 [descriere bis. din 1759]; Petrescu I. D., *În chestia reparării bisericilor din Brezoaiele de Dîmbovița* („Amvonul”, XVIII, 1915, nr. 8, p. 231—237); Drăghiceanu V., *Bis. din Brezoaiele-Brăiloiu-Dîmbovița* (BCMI, XVII, 1924, p. 93) [pisanie și piatră de mormânt]; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936 p. 99, pl. CDLXXIII—CDLXXVI); Ionescu Gr., *Istoria*, p. 221; Iorga N., *Biserici dîmbovițene* (BCMI, XXXII, 1939, p. 39—43) [foto, inscripție]; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, pl. III); Nichita Vasile, *Carte de hotărnicie a proprietății Brăiloiu sau Brezoaia a d-lui N. Dobrescu, din com. Slobozia Moara, plasa Bolintin, jud. Dîmbovița*, Țirgoviște, 1904, 20 p. [se rezumă și doc. din sec. XVIII—XIX] ¹⁶⁴; *Indice cronologic nr. 1* [doc. Brezoaia: Baba]; A. Rom., 1859 mart. 8 [arendă B. Cămărașului].

BREZOIU, jud. Vâlcea (M bis. de lemn Întrarea în biserică, construită de Iosif episcop de Argeș, 1789, reparată 1864).

Bauer, p. 178 [B. — Argeș cu bis.]; AER, 1921—1925, p. 498; Brătulescu V., *Bis. din Brezoiu-Vâlcea* (BCMI, XXVII, 1934, p. 43) [descriere]; Popescu, *Biserici*, p. 25; B.O.R., LVI, 1938, p. 104 [listă de cărți vechi]; Brătulescu, *Călimănești*, p. 52—53 [descriere]; AMO, 1941, p. 697 [bis. din 1888—1896]; Popescu, *Învelișurile*, p. 65; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1575]; *Dict. Rom.*, I, p. 646.

BRÎNCENI, jud. Teleorman ¹⁶⁵ (bis. Sf. Ev. Luca, construită de Mișa Anastasievici la 1858, pe locul unei bis. mai vechi). Vezi și Clejani.

N. Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 42—43; Brătulescu V., *Ctitoriile lui Mișa Anastasievici. Biserica din Brînceni-Teleorman* (BCMI, XVII, 1924, p. 187) [pisanie, despre ctitor]; Voinescu T., *G. Tattarescu*, p. 35, 82 [contractul pentru pictură]; Wertheimer-Ghika, *G. Tattarescu*, p. 140; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 3 [originea numelui]; „Oltul”, 1857, p. 144, 148 și A. Rom., 1857 sept. 23 și urm. [arendarea moșiei]; Brătulescu V., *Inscripții* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 628) [din 1858]; *Dict. Rom.*, I, p. 648.

M M-REA BRÎNCOVENI, jud. Olt (fost Romanți) (Sf. Nicolae, construită de boierii Craiovești — Brîncoveni, sec. XVI ¹⁶⁶; refăcută de Matei Basarab la 1640 ¹⁶⁷; de atunci se păstrează turnul clopotniță, parte din zidul de incintă și ruinele stăreției, restul clădirilor fiind noi; bis. mare clădită de C. Brîncoveanu la 1699, zugrăvită la 1704; m-rea arsă în

parte la 1716—1718; bis. reparată de egumenul Teodosie Trapezuntios la 1842, când se restaurează în parte și pictura și se repară clădirile stricate de cutremurul din 1838; bolnița Sf. Împărați, construită tot de C. Brîncoveanu la 1700; păstrează pictura originală în registrele inferioare, cea de pe bolți fiind refăcută; m-reă restaurată de D.M.I., în 1950—1951. În biserica mare se găsesc pietre de mormînt ale membrilor familiei Brîncoveanu).

Arh. St. Buc., *Indice cronologic* nr. 7, Buc., 1949 [1046 doc., 1490—1867]; *Documente*, indice XIII—XVI și XVII; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 197 [descriere]; vezi și M.O., 1967, nr. 11—12, p. 921; *Monumenta Spectantia*, XVIII, p. 99 [descriere, 1640]; Iorga, *Călători și misionari*, p. 62—63 [Baksici, 1654, biserică „bellissima” la palat; despre refacerea m-rii]; *Istoria Țării Românești*, p. 106; R. Greceanu, *Viața lui C. Brîncoveanu*, p. 60, 90—91, 92—93 [refacerea m-rii]; 116, 255, 258—259, 271, 273, 276 [documente]; vezi și indice; Iorga, *Studii și doc.*, V, p. 170 și urm., XIV, p. 193—196 [documente]; XV, p. 71—75 [inscripții]¹⁶⁸; XVI, p. 75 [doc. 1752]; Greceanu, *Genealogii*, II, p. 303, 324 [doc. 1518—1624]; C. Giurescu, *Material* (indice); vezi îndeosebi vol. II, p. 213 [descriere, palat și m-re, 1727]; și p. 468 [m-reă arsă 1720]; *Documente agrare* (indice); Tunusli, p. 175; Bauer, p. 196 [palat, m-re, capelă și două bis.] și A.O., III, 1924, p. 231; Sulzer, *Geschichte*, I, p. 352; Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 200; VII, p. 312, 333, 445—446; X A, p. 15; Fotino, III, p. 176; A.O., 1942, p. 212—213 [doc. 1813 despre starea proastă a m-rii]¹⁶⁹; „Renașterea”, 1944, p. 165 [catagr. 1840: bis. domnească, Sf. Nicolae, m-reă Adormirea și bolnița]; Margot, *O viațorie*, p. 84—85. [descriere, 1859]¹⁷⁰; A. Rom. 2 oct. și supl. 5 oct. 1857 [moșiile m-rii];

Sacerdoțeanu Aurelian, *Constantin Brîncoveanu și ctitoriile sale din Oltenia* (M.O.), 1964, nr. 9—10, p. 725) [inscripții, 1699 și 1700]; Bulat T.G., *Știri noi cu privire la fundațiile Brîncoveniști oltene (Brîncoveni, Mamul și Hurez)* (M.O., 1964, nr. 9—10, p. 746—747, 750—751) [doc. 1699, despre ctitoria lui Brîncoveanu]; Burghilea M., *Un clopot al lui C. Brîncoveanu în Țirnovu („Arhiva” — Iași, 1928, p. 268—269) [din 1707, făcut pentru m-reă Brîncoveni];* *Inscripții București*, p. 551 [candelă 1699—1700], p. 586—587 [cruce, 1674]; p. 698 [anaforniță, c. 1635], passim (vezi și indice);

Bolliac C., *Monastirile din România*, p. 446—448 [starea bisericii, avere]; 450—452 [listă de obiecte]; 452—454 [inscripții]; Idem, *Monastirile Brîncovenesci*, p. 18—20, 42—47 [averea]; 199—204 [socoteli pe 1739]; A.P., XI, 1841—1842, p. 326—329; XII, 1843, p. 408—412, 414—417; XIII, 1844, p. 254—255; XIV, 1846—1847, p. 646—649, 698—703 [venituri, 1839—1844]; *Monastirile poroclite Brancovenesci („Buciumul”, 1 ian. 1862);* *Mémoire sur les couvents roumains*, p. 75—82 [doc. 1639]; Bengesco, *Memo-randum*, p. 17—23;

Odobescu Al., *Note asupra m-rii și clădirilor din Brîncoveni* (ASAR, X, 1878, p. 289—293 și în *Antichitățile jud. Romanai*, p. 25—26, 121—128, 176—177 și în *Opere*, ed. Minerva, vol. III [inscripții, descrierea ruinelor palatului și picturii bisericii, ctitori, obiecte; și note asupra m-rii și clădirii de V. A. Urechia]¹⁷¹; Tocilescu, *Raporturi*, p. 82—84 [inscripții obiecte și despre obiectele luate pentru Muzeu]; B.O.R., XIII, 1889—1890, p. 284; Ghenadie, *Vizite canonice*, p. 213—225 [inscripții, istoric, descriere, știri din tradiție despre m-re, averea m-rii]; *Dicț. Rom.*, I, p. 649 [istoricul m-rii]; Popescu, *Învelișurile*, fig. 22 [foto sfîrșitul sec. XIX]¹⁷²; Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 111; AER, 1900, p. 34; *Episcopia Rîmnic*, p. CII, CIV, p. 52—53 [foto];

Iorga N., *La m-reă Brâncovenilor* (F.D., I, 1907, nr. 3, p. 171—175) [descriere, istoric și foto], p. 131 și nr. 4, p. 224—225]; Dobrescu, *Istoria bisericii din Oltenia*, p. 139, 141, 254—255; BCMI, V, 1912, p. 188; Năsturel P. V., *M-reă Brâncoveni-Romanați* (R.I.A.F., XII, 1911, partea II-a, p. 330—333 și XIV, 1913, p. 17—26) [descriere, istoric, inscripții, despre ctitori, foto]; Drăghiceanu, *În amintirea lui C. Brâncoveanu*, p. 78—83; ACMI, 1914, p. 70—71 [reparații]; Iorga-Balș, *Histoire*, p. 224; *Monografia jud. Romanați*, p. 426—430; Balș G., *Influences armeniennes*; Ștefănescu I. D., *La peinture*, p. 201—203; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 287, II, p. 67;

Năsturel P. V., *Despre neamul boierilor Brâncoveni și Craiovești* (L.A.R., 1907); Lecca, *Familiile boierești*, p. 90—94; Iorga N., *Studii și doc.* V, p. 638—642 [despre boierii Brâncoveni]; Chiriță I., *Preda Brâncoveanu* (A.O., XI, 1932, p. 37—46); Idem, *Papa postelnicul Brâncoveanu* (*Ibidem*, p. 176—190); idem, *Urmașii lui Brâncoveanu vodă* (*Ibidem*, p. 303—318); idem, *Boierii Brâncoveni, Fiii lui Vlăsan* (A.O., XII, 1933, p. 49—52); Idem, *Ultimii boieri Brâncoveni* (*Ibidem*, p. 53—64); idem, *Grigore Brâncoveanu* (*Ibidem*, p. 195—205); idem, *Originea Brâncovenilor* (*Ibidem*, p. 343—346); idem, *Boierii Brâncoveni* (*Ibidem*, p. 370—374; XIII, 1934, p. 49—57; XIV, 1935, p. 46—59); Filitti C. I., *Studiul d-lui Ilie Chiriță despre boierii Brâncoveni* (A.O., XIII, 1934, p. 488—492); Filitti C. I., *Banatul Olteniei și Craioveștii*, Craiova, <f.a.> p. 39—45 [despre boierii din Brâncoveni]; Chiriță Ilie, *Boierii Brâncoveni-adaosuri* (A.O., XV, 1936, p. 353—368; XVI, 1937, p. 69—76, 290—305); idem, *Din bogățiile Brâncovenilor* (A.O., XVII, 1938, p. 281—288);

Cantacuzino G.M., *Arcade, fride și lespezi*, Buc., 1932, p. 285—297 [descriere și despre restaurare]; Constantinescu-Iași P., *Narthexul* (indice); Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXV, 1932, p. 75—76 și pl. CCLXXX — CCLXXXIV; XXIX, 1936, p. 69 și pl. CLXXXIX — CCI); Pîrvulescu A. M., *Mormîntul lui Popa Șapcă* (A.O., XV, 1936, p. 219); Donat, *Fundațiile*, p. 22—24 [descriere, istoric]; Ionescu Gr., *Istoria*, p. 132, 187; Ciocea Marin, *M-reă Brâncoveni*, teză de licență, Inst. teologic, Buc., 1938; Bobulescu, *Lăutari*, p. 65; idem, *Candela de la temelia bisericii din Cotmeana* (ACMI, 1942, p. 124); AMO, 1941, p. 837—880; ACMI, 1943, p. 46;

Athanasescu I. L., arhitect, *M-reă Brâncoveni* (M.O., VI, 1954, nr. 1—3, p. 47—51) [istoric, descriere m-re și palatul domnesc, despre lucrările de refacere și despre starea m-rii și palatului]; *Arta feudală*, p. 205; Vătășianu V., N. Constantinescu și M. Rusu, *Cercetările arheologice de la m-reă Brâncoveni, r. Slatina, reg. Pitești* (M.C.A., VI, 1959, p. 747—754) [descriere, planuri];

Pretorian M., *Mînăstiri și schituri* p. 68—70 [din AMO]; Barnea I., *Monumente de artă creștină descoperite pe teritoriul Republicii Populare Române, II* (S.T., II, 1960, p. 227) [despre săpăturile arheologice făcute]; Dineăță Ghermano, arhim., *Innoiri în viața sf. episcopii a Rîmnicului și Argeșului în ultimii 15 ani* (M.O., XV, 1963, nr. 11—12, p. 898) [despre restaurarea m-rii]; Păsculescu-Orlea Em., *Cîteva date lămuritoare cu privire la popa Șapcă* (M.O., XV, 1963, nr. 11—12, p. 908—922) [și inscripția de pe mormîntul de la m-reă Brâncoveni]; Brătulescu Victor, *Cuitori de la Brâncoveni* (M.O., 1964, nr. 9—10, p. 728—743) [descriere m-re și palat, inscripții, pietre de mormînt]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 290 [catagr. 1845, bis. din sat, Sf. Nicolae]; Anuar 1909, p. 207; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 83, 119—120;

Așezămintele Brâncovenești, p. 189, nota I [listă de odoare, 1843]¹⁷³; Tocilescu, *Catalogul*, p. 111, 113, 114, 118, 119, 120 passim; SCIA, 1968, nr. 1, p. 16 [portalul bis.]; Drăghiceanu, *Catalogul* (indice); Brătulescu, *Miniaturi și manuscrise*, p. 86—88; Ștrempel, *Copiști de manuscrise* (indice)

M PALATUL BRÎNCOVENI (al lui Matei Basarab¹⁷⁴ și C. Brîncoveanu din care se păstrează doar un zid la est de biserică, restul fiind acoperit de pământ; paraclisul curții, Sf. Nicolae, construit de Matei Basarab și Preda Brîncoveanu, 1634—1635, dăruit de cutremurul din 1838, părăsit după aceea, reparat 1849, ars la 1876, reparat la 1880—1883; acum bis. satului; cruce din 1707).

Iorga, *Studii și doc.*, V, p. 548 [doc. 1635]; Vîrtosu E., *Foietul novel*, p. 173, 174, 176, 178, 186, 188; Greceanu, *Viața lui Brîncoveanu*, p. 274, 276 [despre casele și foișorul de piatră făcute de Matei]; C. Giurescu, *Material (indice)* [vezi îndeosebi vol. II, p. 213, doc. 1727, palatul ruinat de tătari]; Hurmuzaki, IX, p. 635, 638 [relația lui Schwanz]; *Dicț. Rom.*, I, p. 649 [despre ruinele palatului]; Drăghiceanu V., *În amintirea lui C. Brîncoveanu*, p. 98—104; Idem, *Curțile domnești Brîncovenești, IV. Curți și conace fărîmate* (BCMI, IV, 1911, p. 53, 73) [istoric, despre familia Brîncovenilor, plan, biserică și palat, foto, inscripții]; Idem, *Curțile domnești Brîncovenești. V. Lămuriri asupra curții din Brîncoveni, după planuri contemporane* (BCMI, VI, 1913, p. 132—133); [planurile și descrierea inginerului Weiss]; Idem, *Palatele noastre domnești*, Buc., 1913, p. 22—23, 24—25; Idem, *Palatul de la Brîncoveni* (BCMI, VIII, 1915, p. 192) [despre intenția de a se semna pacea din 1718 în acest „Lusthaus der Wallachischen Fürsten”]; Popescu M., *Oltenia în timpul stăpînirii austriace, 1718—1739* (BCMI, XIX, 1926, p. 106—107) [despre proiectele austrieșilor, cu planul și perspectiva palatului]; Vasilescu Al., *Descrierea* (A.O., VII, 1928, p. 279—282 și 286).

BROSCARI, vezi Drăgoești.

BROSCARI — Olt.

Mateescu C. N., *Cartea lui Constantin vodă Brîncoveanu prin care întărește jupînesii Stanii și fiului său Matei postelnicul niște cumpărături de moșie în satul Broscari* (A.O., 1926, p. 117—121) [din 1694]; A.O., 1935, p. 118 [doc. 1639, B. Olt?]; Iorga N., *Studii și doc.*, XI, p. 267 [moșia Broscari a fam. Strîmbeanu].

BROȘTEANCA — Telcorman (bis. Sf. Ioan Botezătorul, 1840—1842, reparată 1899).

Anuar 1909, p. 117; *Dicț. Rom.*, I, p. 653 [cătun].

BROȘTENEASCA, vezi Urlați.

BROȘTENI, jud. Argeș (bis. de lemn Toți Sfinții la începutul sec. XIX, reclădită 1877—1878).

Buer, p. 169 [Podul B. și B. cu o bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 54; Anuar 1909, p. 275—276 [P. Broșteni, bis. de lemn]; *Dicț. Rom.*, I, p. 653, 659.

BROȘTENI, com. Vișina, jud. Dimbovița (la 1810 bis. de lemn Sf. Arhangheli, 1780; apoi bis. Sf. Nicolae — B. de Jos, 1845—1846, reclădită 1897).

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 93; Anuar 1909, p. 42; Diaconescu Gh. Ilie, preot, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 5—6, p. 459—460) [bis. de lemn Sf. Arhangheli, ante 1780, transformată 1831—1837, însemnări de pe cărți]; *Dicț. Rom.*, I, p. 653—654.

BROȘTENI — Dolj sau Romanai (la 1840 bis. Adormirea, construită de Păun Găină și alții, 1833).

„Renașterea”, 1944, p. 15; AMO, 1941, p. 614 [bis. Sf. Nicolae 1909].

BROȘTENI — Gorj (bis. Sf. Nicolae, 1819—1820).

Anuar 1909, p. 175; Ștefulescu, *Gorjul*, p. XII [sat dispărut; altul]; Idem, *Documente slavo-române* (indice); *Dicț. Rom.*, I, p. 693—694.

BROȘTENI, jud. Mehedinți (bis. Sf. Împărați, construită de C-tin Cuțui, 1836, zugrăvită de fiul său Mihalache, 1840 și cula lui G. Cuțui, 1815, rest. 1965—1966, ambele M). Vezi și Căpăținești.

Bauer, p. 213; Ghenadie, *Vizite*, p. 129; AER, 1921—1925, p. 471; Iorga, *La Roumanie*, p. 60 [cula]; Crăciun G. N., *Monografia com. Broșteni din jud. Mehedinți*, T. Severin, 1932, 82 p. + 2 pl.; AMO, 1941, p. 456; Voinescu T., *Elemente realiste* (SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 64, 68); Ionescu Gr., *Arhitectura populară*, p. 209; Crețeanu R., *Culele și casele întărite* (M.M., I, 1958, p. 97—100) [descriere, foto, plan]; idem, *Cei ce au ctitorit cu munca zugrăviți în bisericile de pe Valea Motrului* (*ibidem*, p. 256); Idem, *Biserici de zid de pe Valea Motrului* (M.O., IX, 1957, nr. 5—6, p. 334—336) [descriere, istoric, inscripții]; Anuar 1909, p. 190; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 328—329 [casă]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 447—448 [despre sat]; *Dict. Rom.*, I, p. 654.

BROȘTENI — Ialomița (două hanuri sec. XIX, conacul Zappa, 1850, și bis. Sf. Nicolae, sec. XVIII?).

C. Rom., 1832, p. 272 și 284; Bauer, p. 140 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 58 [bis. veche]¹⁷⁵; *Indice cronologic nr. 5*, 23 [doc.]; *Dict. Rom.*, I, p. 660; Ciolca I., *Grindu. Manografie*, p. 176—182 și urm. [hotărnicie și doc.; moșia Grindu se numea și Broșteni].

BROȘTENI, vezi Buzău și Ocnele Mari.

BROȘTENI — Vilcea (la 1840, trei biserici de lemn: Sf. Nicolae, 1560(?), Sf. Nicolae-Șerbănești, construită de popa Gheorghe Șerbănescu, 1810, și Sf. Nicolae-Gătejel, 1719, construită de Pătru haiducul).

Popescu, *Biserici*, p. 94—95; BCMI, 1933, p. 138; AER, 1921—1925, p. 499; AMO, 1941, p. 698 [bis. Sf. Voievozi-Vețeleni, 1849, Sf. Nicolae-Gătejel, 1879 și alte două fără an].

BUCIUMENI, vezi Frățilești.

BUCIUMENI — Argeș (două bis. de lemn la începutul sec. XIX, una construită de Alexie cupețul).

Bauer, p. 182 [bis. sec. XVIII]; B.O.R., 1921, p. 683 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 32; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 406 [la 1833, patru bis. de lemn]; Anuar 1909, p. 299 [o bis. din 1888—1891 și una ruinată]; AEA, 1929, p. 146 [două bis. Sf. Nicolae, ruinate].

BUCIUMENI — Ilfov (bis. de uluci Sf. Nicolae, sec. XVIII, apoi bis. Sf. Împărați, construită de Constantin fost mare stolnic, 1787, în ruină la 1909).

Anuar 1909, p. 69; *Indice cronologic nr. 1*; *Documente*, indice sec. XVII; Iorga N., *Doc. Cantacuzino*, p. 163, 204; Popescu N., *Catagrafia*, p. 18—19; *Dict. Rom.*, I, p. 668.

BUCOV, jud. Prahova (M bis. Nașterea Sf. Ioan și Sf. Troiță, construită de căpitanul Constantin Filipescu și Matei Filipescu aga, 1679, stricată de cutremur la 1802, „prefăcută” 1804, de C-tin Filipescu mare vistier; reparată 1915; casele fam. Filipescu și două cruci vechi)¹⁷⁶. Vezi și Chițorani și Valea Orlui.

Tocilescu Gr., *534 documente*, p. 408; Bogdan I., *Relațiile* p. 296 [biserica și casa lui Dragomir Udriște]; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 265 [doc. 1822]; XV, p. 256—262 [pisania și însemnări]; B.O.R., 1926, p. 592 [însemnare, după Iorga]; pisania și în *Dict. Rom.*, I, p. 674; Bauer, p. 128 [trei biserici]; Fotino, III, p. 153 [două biserici la 1815]; Vaillant, *La Roumanie*, III, p. 374 [castel în ruină la 1841];¹⁷⁷ Margot, *O viațorie*, p. 68 [descriere, 1859];

Iorga N., *Un vechi târg stins: Bucovul* (F.D., 1907, nr. 26, p. 408—410) [și descrierea bisericilor]; Zagoritz Al., *Evoluția istorică a târgurilor și orașelor*

dintre Buzău, Tîrgoviște și București (A.G.A., 1914—1915, p. 347—352) și extras; Iorga, *Țara românilor*, p. 51—52 [descriere], 113—114 [inscripții]; R.V., 7 sept. 1914, p. 1 [ruina unei bis.]; ACMI, 1915, p. 12—13 [bis. declarată monument]; Zagoritz, *Sculpturi în piatră*; G.M., IX, 1931, nr. 281, p. 2; Samarian P., *O veche monografie*, p. 197 [descriere, începutul sec. XIX]; Giurescu, *Ist. rom.*, vol. II, ed. IV-a, și vol. III (indice); Anuar 1909, p. 99; Iorga N., *Istoria bisericii*, II, p. 69; Idem, *Revelații toponimice*, p. 9 [despre numele satului = loc cu fagi]; *Indice cronologic nr. 1, 9, 18* [doc. despre sat]; vezi și *Documente*, indice sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de numeroase ori, de la 1493, când era proprietatea lui Staico logofăt].

M M-REA BUCOVĂȚ, com. Mofleni, jud. Dolj (Coșuna, m-rea Sf. Nicolae de lângă Craiova; construită de Ștefan clucerul și fiul său Pîrvu la 1571—1572¹⁷⁸; pictură din 1574; bis. dărimată în parte de Jiu¹⁷⁹, a fost părăsită de călugări la 1834, servind ca bis. de mir pînă la 1896, când a fost părăsită; restaurată de C.M.I., în 1929; casele stăreției reconstruite 1930—1942, pe fundațiile celor vechi; în biserică se păstrează pietre de mormînt din sec. XVI și o cronică murală din același secol; m-rea Bucovățul Nou, refăcută pe alt loc de egumenul Hrisant Penetis la 1834—1842, reparată 1892 și 1938; m-rea a fost metoh la m-rea Sf. Varlaam de la Meteore din 1588).

Documente, indice, sec. XVI și XVII; Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 7*, Buc., 1949 [346 doc., 1499—1858]; Iorga, *Studii și doc.*, V, p. 142 [istoric]; 162; Nicolaescu St., *Documente slavo-române*, Buc., 1905, p. 280—281 [doc.] și 367 [pisanie]; idem, *Documente de la Mihai vodă Viteazul ca domn al Țării Românești, al Ardealului și al Moldovei, 1600*, Buc., 1916, p. 16—17; Iorga N., *Legături descoperite de dl. Marcu Beza cu m-rea Meteore din Tesalia*, Buc., 1934 (din AARMSI, s. III, t. XVI, 1934, mem. 6) [documente, 1594—1790]; Sacerdoțeanu A., *Dionisie Ecclesiarhul, traducător al hrisovului din 1609 pentru m-rea Bucovățul* (M.O., 1967, nr. 11—12, p. 941—947) [se reproduce doc. din 1609]; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 195—196 [descriere]; vezi și M.O., 1967, nr. 11—12, p. 921; Giurescu, *Material* (indice); *Documente agrare* (indice); Urechia, *Istoria rom.*, II, p. 104—105; VI, p. 190; VII, p. 372; X A. p. 15, 127; Tunusli, p. 175; Fotino, III, p. 179; Sulzer, *Geschichte*, I, p. 359;

Iorga, *Inscripții*, f. I, p. 213—215; BCMI, VI, 1914, p. 39—40 [inscripții]; Iorga N., *Inscripții* (R.I., VII, 1922, p. 79); Bălașa D.C. și Nicolăescu-Plopșor, *Inscripții de la biserica m-rii Bucovățul Vechi sau Coșuna („Oltenia”, I, 1940, p. 177—178)*; Bălașa D. — Mofleni, *Însemnare pe un vechi penticostar al m-rii Bucovățul vechi („Oltenia”, I, 1940, nr. 4, p. 64)* [din 1798]; Georgescu I. B., *Pietrele de mormînt din vechea biserică a m-rii Bucovățul zisă Coșuna* (M.O., VIII, 1956, nr. 1—3, p. 107—113) [inscripții, descrierea pietrelor de mormînt și despre cei îngropați acolo]; Donat I., *Despre Dionisie Ecclesiarhul și m-rea Bucovățul. Un proimion și pomelnicul m-rii*, Craiova, 1936, 20 p. (din A.O., XV, 1936, p. 22—39);

V. Rom., 21 mai 1843, p. 159 și supl. nr. 40 [terminarea m-rii Bucovățul Nou și ruinarea celei vechi de Jiu] și 24 mai 1854 [averea m-rii]; V. Rom., 1847, p. 232 [arenda moșiilor m-rii]; Bolliac C., *Excursiune arheologică din anul 1869*, Buc., 1869, p. 40 [despre ruinarea m-rii Bucovățul Vechi]; Bolliac C., *Monastirile din România*, p. 455—457 [descriere]; Margot, *O viatorie*, p. 53 [descriere, 1859]; Antoniu Al., *Album*, partea II, p. 86—87;

Nicolaescu Stoica, *Importante descoperiri arheologice. Un prețios fragment de cronică pe pereții m-rii Coșuna din Dolj („Răsăritul”, XXIII, 1941, nr. 1—2,*

p. 6—11); *Cronica murală de la m-reă Bucovăț*, în *Cronicile slavo-române*, ed. P. P. Panaitescu, p. 194—196;

Măldărăscu N., *Vechea biserică a Bucovățului* (C.T., VII, 1876, p. 270—272); *Monumente naționale*, II, p. 191—192, 231—232 [descrierea, Bucovățul Vechi și Nou]; A.A., 1890, p. 30 [date sumare despre m-re]; istoricul și descrierea bis. și în *Dict. Rom.*, I, p. 672—673; AER, 1900, p. 34—35 [Bucovățul Nou și Vechi]; Iorga, *Sate și minăstiri*, p. 349—350 [istoric, descriere]; BCMI, I, 1908, p. 178 și 179; Iorga N., *Împrejurimi craiovene* (F.D., II, 1907, nr. 2, p. 26—28); Dobrescu, *Istoria bisericii din Oltenia*, p. 141, 262—264; Antonescu P., *Arhitectura religioasă*, I, p. 20;

Năsturel P. V., *M-reă Bucovățul-Dolj* (R.I.A.F., XIV, 1913, p. 107—117) [inscripții, pietre de mormânt, foto]; Pessiakov A., *Schițe de istoria Craiovei*, ed. a II-a Craiova, 1914, p. 28—36; Iorga N., *Fundațiuni religioase ale domnilor români în Orient*, Buc., 1914, p. 13—14 [istoric]; Dumitrescu, *Istoricul*, IV, p. 56—58 [istoric, averea m-rii]; ACMI, 1914, p. 101, 107 [despre starea proastă a m-rii]; Georgescu I. B., *Minăstiri oltenești, Bucovățul („Năzuința”*, I, nr. 6, nov. 1922, p. 1—19) [descriere, inscripții, pietre de mormânt]; Vincenz A., *Din trecutul Craiovei* (A.O., V, 1926, p. 187—192) [descrierea arhitecturii și foto]; Iorga, *La Roumanie*, p. 32—34;

Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 147—148; Pretorian M., *Minăstiri și schituri*, p. 73—74 [din AMO]; Ionașcu I., *Material documentar privitor la istoria seminarului din Buzău*, Buc., 1937, p. 66, n. 5 [despre mutarea seminarului de la Rm. Vilcea la Bucovăț]; Ionașcu I., *Un școlar al Seminarului Chesarie acum o sută de ani: V. Caloianu de la Stîlpu (Buzău) 1819—1885*, Buzău, 1937, p. 28—29 [doc. din 1851 despre pregătirea de „apartamente” pentru seminar la m-reă Bucovăț];

Ghenadie, *Iconografia*, p. 38, 43—44 [despre zugrăvirea bisericii, 1842]; Ștefănescu I. D., *Peintures murales*, p. 70; idem, *La peinture*, p. 116—121 și pl. 58—62; idem, *Illustrations des Psaumes* (R.I.R., V—VI, 1935—1936, p. 158—183); Brătulescu V., *Zugravul cîntăreț Gheorghe Gherontie* (M.O., XIV, 1962, nr. 1—2, p. 29—30) [zugrăvirea bisericii, 1842];

Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIII, 1930, p. 15—31, 32, 114 și pl. LXXXIX—XCV); Georgescu I. B., *Influențele sîrbo-bizantine* (A.O., IX, 1930, p. 155—156); Balș G., *Influence serbe*; Drăghiceanu V., *Monumentele istorice din Oltenia* (BCMI, 1931, p. 114—115) [inscripții, descriere, foto]; Athanasescu I. L., *M-reă Bucovăț zisă Coșuna zisă Bucova (?) din cătunul Mofteni, jud. Dolj* („Ion Maiorescu”, II, 1932, nr. 1—2, p. 57—68) [descriere, istoric, despre ctitorii]; Minea I., *Discuții în legătură cu copiii lui Mihai Viteazul* (C.I., V—VII, 1929—1931, p. 419—423) [despre lucrarea lui Athanasescu]; Cantacuzino M. G., *Izvoare și popasuri*, Buc., 1934, p. 46—52 [descriere]; Donat, *Fundațiile*, p. 24 și 31—34 [Bucovățul Nou și Vechi, istoric]; R.I.R., 1937, p. 192; Ionescu Gr., *Byzance*, p. 323; Idem, *Istoria*, p. 104, 115—119; „Oltenia”, I, 1940, p. 18—19, 64; nr. 12, p. 177—178; II, 1941, p. 129; AMO, 1941, p. 193, 882—883; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 27, pl. XIII); Bălașa D., *Despre familia lui Alexandru al II-lea*, Craiova, 1944, 11 p. + 4 pl. (din „Oltenia”, 1943, p. 29—38); Popescu, *Învelișurile*, p. 19; Niculescu S. Teofil, *M-reă Bucovățul Vechi-Mofleni*, teză de licență, Inst. teologic Cernăuți; Popescu C. Mihai, *M-reă Bucovăț*, teză de licență, Inst. teologic, Buc., 1948; *Arta feudală*, p. 89—91, 101, 107; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, I, p. 385—387;

Bălașa D., *Dobromir marele ban al Craiovei (1568—1583)* (M.O., 1960, nr. 1—2, p. 24—40) [și despre Ștefan clucer, ctitorul m-rii Bucovăț]; Bulat T. G., *Un stareț vestit al m-rii Hurez: Hrisant Penetis* (M.O., XIV,

1962, nr. 7—9, p. 434—448); Cocora Gabriel, *Alte știri despre arhimandritul Hrisant Hurezeanu* (M.O., XV, 1963, nr. 9—10, p. 793—794) [despre reclădirea m-rii]; Davidescu M., *Monumente istorice*, p. 47—49; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 446 [cat. 1845, Bucovățul Nou]; Anuar 1909, p. 155;

Nicolăescu-Plopșor; *Satul Bucovățu* („Oltenia”, IV, 1943, p. 67—107). BUCOVICIORU (Bucovicioara), jud. Dolj (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1835) „Oltenia”, II, 1941, p. 127; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 447 [cat. 1845]; *Documente* indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1535].

BUCȘĂNEȘTI, com. Corbeni, jud. Argeș (M bis. Adormirea, Sf. Gheorghe și Sf. Mihail, construită de Sandu Bucșănescu logofăt și Iordache Bucșănescu căpitanul 1748 și cruce pe șosea).

Bauer, p. 180; BCMI, X — XVI, 1917—1923, p. 34 [pisanie, ctitorii]; B.O.R., 1921, p. 685 [catagr. 1808]: Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 10; Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. XXVI [despre fam. Bucșănescu]; Lecca, *Familiile boierești* p. 99—100; AEA, 1929, p. 70 și 1940, p. 154; M.O., 1965, nr. 7—8, p. 578 [inscripție cruce].

BUCȘANI, jud. Dîmbovița ¹⁸⁰ (bis. reparată de Badea mare clucer).

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 31—32; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 26; *Indice cronologic nr. 1*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [localizare probabilă].

BUCȘANI, jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. Sf. Voievozi. sec. XVI, casele Cantacuzinilor și un han sec. XIX).

Documente, sec. XVI, vol. VI, p. 134—135 ([biserică veche]; *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 198 [case Cantacuzini] ¹⁸¹; Bauer, p. 161 [bis. și casă boierească]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 273 și 286; Anuar 1909, p. 129; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 147; *Monografiile Vlașca*, p. 225—232 [și satul Podișoru]; *Indice cronologic nr. 18*; *Documente*, indice sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de la 1433].

BUCȘANI, vezi Ionești.

BUCU, jud. Ialomița (bis. sec. XVIII, reclădită de zid 1885—1887) ¹⁸².

Bauer, p. 141 [Buca și Buca Iesere, cu bis.]; Anuar, 1909, p. 58; *Indice cronologic nr. 10* [doc.]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1580, cînd era al lui Dragomir fost mare vornic]; „Buciumul”, 12 sept. 1863 [doc. 1690, satul era al m-rii Cotroceni]; *Dicț. Rom.*, I, p. 678—679.

BUCURA, vezi Smîrdășteț.

BUCUREȘTI, vezi N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din București*, Buc., 1961.

BUCUREȘTI, vezi Marcea.

BUDA, vezi Ocnele Mari.

BUDA-CISLĂU — Buzău (M bis. de lemn Înălțarea Domnului, construită de Ioniță din Buda, 1793, înnoită 1874). Vezi și Aninoasa.

Bauer, p. 135 [bis. de piatră, sec. XVIII]; Săndulescu-Verna C., *Bis. din Buda-Cislău* („Ingerul”, 1938, nr. 9, p. 819—821) [istoric, însemnări]; AEB, 1926, p. 30 și 1928, p. 79; Constantinescu N. A., *Monumente buzoene*, p. 57—58 [pisanie, descriere, ruine palatul doamnei Neaga]; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 38 passim.

BUDA, jud. Prahova (bis. ante 1833) ¹⁸³. Vezi și Palanca.

Urechia, *Ist. rom.*, III, p. 535—536 [doc. ref. la Buda = Dîmbu]; A.Rom., 1857 sept. 4, supl. sept. 7, 1859 april 5 etc. [arendarea moșiei Buda și Palanga]; Iorga N., *Doc. Cantacuzino*, p. 218 [B. = Dîmbu]; *Dicț. Rom.*, II, p. 40.

BUDA, vezi Cornetu Buda.

BUDEASA, jud. Argeș (bis. mai veche de lemn, ante 1746, Sf. Dumitru, apoi bis. Adormirea, construită de Șerban armașul Budișteanu și

Nicolae Budișteanu postelnic 1796, turla reclădită la 1810, bis. zugrăvită 1858 și casa Budișteanu, 1768, reparată 1870 și 1922—1927, ambele M; cruce veche, 1647 M).

B.O.R., II, 1876, p. 634 [case boierești și bis. de lemn, la 1746]; Drăghiceanu V., *Budeasa-Argeș* (BCMI, XX, 1927, p. 48) [inscripții, însemnări]; B.O.R., 1921, p. 684 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 6; M.O., XIII, 1961, nr. 5—8, p. 399 [catagr. 1833]; Lecca, *Familiiile boierești*, p. 101; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936, p. 117) [casa]; Rosetti R. Radu, *Budeasa* („Universul”, 4 oct. 1937, p. 1); Cernovodeanu Paul și Paula Popescu, *Monumentele istorice din comuna Budeasa* (M.M., I, 1958, p. 149—166) [descriere, inscripții, foto casă, biserică și cruce]; M.O., 1965, nr. 7—8, p. 583 [cruce din 1646]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1526].

BUDELE, vezi Roșiile.

BUDENI — Vlașca (bis. ante 1833¹⁸⁴, reclădită 1882).

Indice cronologic nr. 10 [doc.]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 487) [B. de pe Cîlniște]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII (satul amintit de la 1526); *Dicț. Rom.*, II, p. 43.

BUDEȘTI, jud. Ilfov (bis. din 1855—1857, construită de marele vornic Ion Mihai Mano, restaurată 1929; construită pe locul uneia a familiei Năsturel-Herăscu din 1818¹⁸⁵ și M ruinele caselor familiei Mano, după 1827).

Mano C-tin, *Doc. familiei Mano*, p. 463—474 [documente 1678—1806 și inscripția bis. 1857]; p. 558—559 [pictură ctitori]; 556—557 [casa Mano]; Brătulescu, *Ilfov*, p. 39 [istoric]; Voinescu T., *Anton Chladek și începuturile picturii românești*, Buc., 1936, p. 33 [tabloul ctitorilor]; A. Rom., 22 mai 1857 [arendarea moșiei]; Bălășescu Nifon, *Cuvinte casuale rostite ... la sfințirea bisericii din Budești*, Buc., 1858, p. 10—17; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1526].

BUDEȘTI — Argeș (han sec. XIX și bis. Sf. Ingeri, construită de căminarul Dincă Socoteanu, 1787, reparată 1892, 1921 și 1937).

C.D.A., 28 nov. 1839, p. 112 și V. Rom., 1852, p. 316; AEA, 1940, p. 155; B.O.R., 1921, p. 685 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 21; AEA, 1929, p. 100; *Documente*, indice sec. XIII — XVI [satul B. al m-rii Cotmeana]; *Dicț. Rom.*, II, p. 443—44 și 45.

BUDEȘTI — Olt (bis. din B. de Sus, din 1703 și bis. din B. de Jos din 1802)¹⁸⁶.

BUDEȘTI, jud. Vâlcea (M bis. Sf. Voievozi, zugrăvită 1787, repictată 1890, reparată 1921). Vezi și Racovița și Budești—Argeș (același?).

Bauer, p. 175—176; M.O., XII, 1961, p. 413 [catagr. 1833]; Ionescu D., *Schituri și biserici*, p. 76—78 [istoric]; AEA, 1929, p. 100.

BUDEȘTI — Vâlcea, vezi Băbeni-Oltețu.

BUDEȘTI, jud. Vrancea (fost Rm. Sărat) (bis. Sf. Voievozi, 1844—1846, reparată 1877, 1887—1889, 1892).

Anuar 1909, p. 258; *Dicț. Rom.*, II, p. 44; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [B.r. Focșani, amintit de la 1552].

BUDEȘTI, vezi Trestioara.

BUDIENI (Budeni), jud. Gorj (la 1840 bis. de lemn Sf. Gheorghe, 1776, desființată, pe locul ei s-a ridicat o cruce din 1835 și bis. Sf. Trei Ierarhi, 1832; cruce de piatră din 1835—1836)^{186 bis.}

Documente indice sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de la 1486]; „Renașterea”, 1944, p. 613—614; AMO, 1941, p. 342 [bis. Trei Ierarhi, 1899]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 106; Idem, *Documente slavo-române* (indice); *Dicț. Rom.*, II, p. 47—48.

BUDIȘTENI — Dîmbovița (bis. Adormirea 1837, în apropierea fostului schit Călugărița). Vezi și următorul.

Diaconescu Gh. Ilie, preot, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 3—4, p. 257—258) [descriere sumară, pisană, însemnări].

M SCHITUL BUDIȘTENI — Muscel (Sf. Mihail și Gavriil, făcut de Stanciu logofăt Budișteanu, devenit Ștefan monahul, a doua jumătate a sec. XVII¹⁸⁷; fost metoh al m-rii Cotroceni)¹⁸⁸.

M.O., 1965, nr. 3—4, p. 229 [doc. 1673]; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 892 [cat. 1840, două biserici în sat]; Anuar 1909, p. 88; *Indice cronologic nr. 1, 10* [doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1526]; Aricescu C. D., *Istoria Cîmpulungului*, partea II-a, p. 154—155 [istoric; schitul devenise magazie de mere]¹⁸⁹; istoricul schitului în ruină și în *Dict. Rom.*, II, p. 48—49.

BUDRIMANI — Olt (bis. Adormirea, 1824).

AEA, 1929, p. 145.

BUDURĂȘTI — Vîlcea (M bis. de lemn Cuv. Paraschiva, construită de Clement eromonahul 1755—1756¹⁹⁰; cruce de piatră din 1832).

BCMI, XXVI, 1933, p. 136 [inscripție]; Popescu, *Biserici*, p. 32; *Dict. Rom.*, II, p. 50 [bis. din 1830].

BUEȘTI, jud. Ialomița (bis. Sf. Treime și Sf. Nicolae, 1843¹⁹¹, reparată 1907).

Bauer, p. 140 [Boești, bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 58; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1608, existînd sub Mihai Viteazul].

BUGHEA DE JOS, vezi schitul Ciocanu.

BUGHEA DE SUS, jud. Argeș (fost Muscel) (bis. Schimbarea la Față și Adormirea, 1815, construită de Nicolae Rucăreanu logofăt trei).

G.B., 1965, nr. 9—10, p. 883 [cat. 1840]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1549, existînd în vremea lui Neagoe Basarab].

BUGHEA — Prahova (bis. Sf. Gheorghe, 1832—1834, reparată 1895).

Anuar 1909, p. 99; *Indice cronologic nr. 5* [Bughești — Saac]; *Documente*, indice, sec. XVII [satul Bughea = Bugheni amintit de la 1625]; *Dict. Rom.*, II, p. 54.

BUGIULEȘTI (bis. pictată 1823—1826).

Pănoiu A., *Pictura votivă*, p. 21.

BUHARI, vezi Ciofflicu.

BUICEȘTI, com. Priseaca, jud. Olt (M bis. Sf. Nicolae, sec. XVIII?, c. 1770, și crama Buzescu). Vezi și Turia.

Ionașcu, *Catagrafia Olt*, p. 90; M.O., 1957, nr. 1—2, p. 84 [catagr. 1845]; Iorga N., *Acte privitoare la familia Buicescu*, (B.C.I., II, 1916, p. 235—256); Drăghiceanu V., *Bis. din Turia, com. Buicești — Olt* (ACMI, 1915, p. 74—76) [descriere, foto]; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 4—23 [despre familia Buicescu, descriere, foto, documente]; Lecca, *Familiiile boieresti*, p. 105—106; A.Rom., 1857 sept. 23 [arendarea moșiei]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1512—1513].

BUJORENI, jud. Vîlcea (bis. Adormirea, 1811, construită de Preda Bujoreanu serdarul și Constantin polcovnic, mărită 1866 și reparată 1925 și cula boierilor Bujoreni, construită de Preda Bujoreanu, 1810—1812, ruinată, ambele M). Vezi și Olteni — Rm. Vîlcea.

Popescu, *Biserici*, p. 62 [cat. 1840]; *Dict. Rom.*, II, p. 62 [bis. Sf. Nicolae, preînaltă 1812 și 1866; pisană]; Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, pl. 19 [foto culă]; „Albina, 1908—1909, p. 123 [foto culă]; Drăghiceanu V., *Monumentele istorice ale Olteniei* (BCMI, 1931, p. 127) [descriere și plan culă]; BCMI, 1933, p. 187 [inscripție]¹⁹²; AER, 1921—1925,

p. 500; AMO, 1941, p. 699; Lecca, *Familiiile boierești*, p. 107—109; Fălcoianu Al., *Arborele genealogic al fam. Bujoreanu*, Buc., 1928; A.O., 1942, p. 216 și urm. [doc.] *Indice cronologic nr. 4* [multe doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de numeroase ori de la 1436, când era al m-rii Cozia].

BUJORENI — Ilfov (bis. Sf. Nicolae, 1840—1841, reparată 1889).

Anuar 1909, p. 72; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 2 [originea numelui Bujoreni]; *Dict. Rom.*, II, p. 61 [Bujoreanca].

BUJORENI, vezi Asan Aga.

BULBUCATA — Vlașca (bis. reclădită la 1860 de pitarul Ion Movilă și alții).

Brăilă G., *Pisanii și însemnări*, p. 97; *Dict. Rom.*, II, p. 65—66.

BULETA, jud. Vâlcea (M bis. Sf. Ioan Botezătorul, construită de popa Ion Pietraru, 1838, reparată 1912 și 1936; cruce din 1755—1756). Vezi și Bîrsești și m-rea Govora.

Popescu, *Biserici*, p. 68 [cat. 1840]; BCMI, 1936, pl. DXVI [Dolj?]; AMO, 1941, p. 694; *Dict. Rom.*, II, p. 66.

SCHITUL BULIGA, vezi Pitești.

BULIMAN — Argeș (bis. Sf. Dumitru, 1838—1840, reparată 1879).

Anuar 1909, p. 293; AEA, 1929, p. 112; *Dict. Rom.*, II, p. 68.

BULZEȘTI — Dolj, (trei bis. la 1831: Intrarea în bis. — Gura Racului Adormirea și Sf. Ingeri).

Anuar 1909, p. 155 [bis. Sf. Voievozi, c. 1850 și Adormirea, c. 1848, în ruină la 1909]; „Oltenia”, XI, 1944, p. 144—145; *Dict. Rom.*, II, p. 69. BUMBEȘTI DE JIU, jud. Gorj (la 1840 bis. de lemn M Sf. Nicolae, 1745, transformată 1942). Vezi și m-rea Vișina și Bîrlești.

„Renașterea”, 1944, p. 302; AER, 1921—1925, p. 422; AMO, 1941, p. 343; *Documente*, sec. XVI, vol. I, p. 106 [satul amintit la 1514]; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice); Idem, *Gorjul*, p. 84—85 [fost Schela Polatiștii].

BUMBEȘTI — PIȚICU, vezi Pițicu-Bumbești. Vezi și Lupești și Cîrligei.

BUMBOAIA, com. Cobia, jud. Dîmbovița (bis. Sf. Nicolae și Sf. Paraschiva, prefăcută 1823)¹⁹³.

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 75 [bis. de lemn Sf. Nicolae].

BUMBUIENI, com. Silișteni — Argeș¹⁹⁴ (bis. Adormirea, sfîrșitul sec. XVIII). Vezi și Silișteni și Lăngești.

Bauer, p. 172 [fără bis. Pumpoieni] și p. 177 [bis. sec. XVIII, B. — Argeș]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 62—63 [bis. de zid „slabă”]; *Dict. Rom.*, II, p. 72.

BUMBUIEȘTI — Argeș (trei bis. de lemn la începutul sec. XIX; bis. Buna Vestire, 1816, reparată 1887, 1909).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 14 [bis. de zid Sf. Nicolae]; B.O.R., 1921, p. 685 [cat. 1808]; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 412 și 414 [cat. 1833, trei bis. de lemn]; AEA, 1929, p. 69; Anuar 1909, p. 275; *Indice cronologic nr. 2* [doc.]; *Documente*, indice, sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de la 1473].

M SCHITUL BUNEA (Gura Vîlcâni, Vulcana¹⁹⁵, Sf. Mihail și Gavriil, construit de Bunea Grădișteanu, 1654¹⁹⁶, reparat amvonul și zugrăveala la 1785 de Dumitru bogasierul din Tîrgoviște, bis. reparată 1880¹⁹⁷; fost metoh al mitropoliei), com. Vulcana-Pandele, jud. Dîmbovița.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 1, Mitri Țării Rom.*, Buc., 1961 (indice); „Arhiva istorică”, I, p. 31 [doc. 1622]; Urechia, *Ist. rom.*, VII, p. 308; X A, p. 17; A.P., XI, 1841—1842, p. 646; Tunusli, p. 174; Fotino, III, p. 157; *Model de pictură religioasă cuprinse într-o colecție aflată la m-rea Bunea* (R.I.A.F., 1883, vol. I, tab. 2—9 la finele vol.); A.C., 1868, p. 25;

Monumente naționale, II, p. 238 [reparațiile necesare]; *Dict. Rom.*, II, p. 72—73 [legenda mănăstirii]; Bilciurescu, *Minăstirile*, p. 86—87; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 32 [descriere];

Pocitan V., *Schitul Bunea din jud. Dîmbovița* („Amvonul”, XVI, 1913, nr. 2, p. 51—54); Brătulescu V., *Schitul Bunea — D-ța* (BCMI, XXVI, 1933, p. 87—89) [istoric, planul, inscripții, însemnări]; M.O., VII, 1955, nr. 1—2, p. 87—88 nota; Popescu St., *M-rea Bunea — D-ța*, teză de licență, Inst. teologic Buc., 1932; Tocilescu, *Catalogul*, p. 123; Enăcescu E., *Pe urmele strămoșilor*, p. 73.

BUNEȘTI, com. Zărnești, jud. Argeș (bis. Sf. Nicolae, construită de comisar Neagu, la începutul sec. XIX, apoi bis. Sf. Gheorghe, 1880—1887).

B.O.R., 1921, p. 684 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 7; M.O., 1956, nr. 6—7, p. 420 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 276; Iancu I., *Monografia comunei Bunești — Argeș*, Pitești, 1934, 97 p.; Iancu Nicolae, preot, *Odoare sfinte și cărți vechi la bis. parohială Bunești — Argeș* (B.O.R., 1967, nr. 11—12, p. 1214—1217); *Indice cronologic nr. 1—2* [doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la <1525>]; *Dict. Rom.*, II, p. 74.

BUNEȘTI — OTĂSĂU, jud. Vâlcea (la 1840 două biserici de lemn: Intrarea în biserică, — Zornești, construită de popa Pătru Avrămescu 1797, și Cuv. Paraschiva, clădită de Stati logofătul, 1783) ¹⁹⁸.

Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 324; Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 58; BCMI, XXVI, 1933, p. 137 [inscripții]; AER, 1921—1925, p. 499; Popescu, *Biserici*, p. 76—78; *Inscripții București*, p. 317 [icoană 1742]; Anuar 1909, p. 232; *Documente*, indice sec. XIII — XVI și XVII [satele B. de Jos, de Sus și de Mijloc amintite de la 1498—1499].

BUNEȘTI — CERNA — Vâlcea (la 1840 bis. de lemn Cuv. Paraschiva făcută de vistierul Nicolae Giulescu, 1834).

Popescu, *Biserici*, p. 97 [cat. 1840]; Bulat, *Contribuțiuni documentare*, p. 12—54 [doc. despre satul B.]; *Dict. Rom.*, II, p. 73—74.

BUNEȘTI, vezi Lăcusteni.

BURCIULEȘTI — Rm. Sărat (cruce din sec. XVII) ¹⁹⁹.

Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 487) [sat dispărut] BURDUCA — Dîmbovița (bis. ante 1832 ²⁰⁰, apoi bis. Cuv. Paraschiva, 1836—1838). Vezi și Cuparu.

Anuar 1909, p. 45; *Dict. Rom.*, II, p. 77.

BURILA, jud. Mehedinți.

Indice cronologic nr. 4; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 533—534; Ștefulescu, *Crasna*, p. 84—86 [doc. 1643].

BURLĂNEȘTI, com. Voinești, jud. Dîmbovița (cruce cu hramul Toți Sfinții, ridicată de boierii Buzești, 1596) ²⁰¹.

Iorga, *Inscripții*, I, p. 124; Drăghiceanu, *Dîmbovița*, p. 27; Drăghiceanu V., *Lămuriri asupra Buzeștilor* (BCMI, IV, 1911, p. 122); Bobulescu C., *Schiță istorică asupra satelor Crucea de sus . . .*, Buc., 1926, p. 11; Vasilescu Al., *Cetatea Dîmboviței* (BCMI, XXXVIII, 1945, p. 51).

BURLANI, vezi Ciuperceni.

BURLANI, com. Negoști — Gorj (cruce în cimitir din 1765—1766; informație C. Bălan).

BURLUȘI, com. Ciofrîngeni, jud. Argeș (bis. de lemn Buna Vestire la începutul sec. XIX, reclădită de zid 1890—1897).

Bauer, p. 178 [fără bis.]; B.O.R., 1921, p. 684—685 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 19; Anuar 1909, p. 280.

BURNAZ — Buzău ²⁰².

BUSEȘTI DE JOS — Olt (bis. din 1820) ²⁰³ *Dict. Rom.* nu îl amintește.

BUSEȘTI — Mehedinți (bis. de lemn Sf. Voievozi, refăcută 1870 și M casa de lemn Căpăstraru).

Bauer, p. 212; AER, 1921—1925, p. 453; AMO, 1941, p. 459 [bis. din 1861]; Crețeanu R., *Biserici de lemn* (M.O., XI, 1959, nr. 5—6, p. 297—298) [pisană, ctitorii]; M.O., 1964, nr. 1—2, p. 75; Anuar 1909, p. 190; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 404—405; *Dict. Rom.*, II, p. 87.

BUTA — Olt (bis. Cuv. Paraschiva, 1797) ²⁰⁴.

Bauer, p. 186 [Buda, fără bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 84; Anuar 1909, p. 304 [bis. Adormirea, reparată 1867]; *Dict. Rom.*, II, p. 89 [cătun].

BUTANU, vezi Zătreni.

BUTARI, vezi Gușoieni.

BUTCULEȘTI, com. Săceni, jud. Teleorman ²⁰⁵ (M bis. Nașterea Maicii Domnului, construită de Const. Butculescu, 1843, reparată 1889).

Anuar 1909, p. 117—118; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 2 [originea numelui]; *Dict. Rom.*, II, p. 89—90.

BUTEASCA DE JOS — Vlașca (fost Puturosu) (han sec. XIX).

Monografiile Vlașca, p. 107—117; V. Rom., 1853, p. 328 [han mare]; *Dict. Rom.*, II, p. 90 [B. = Ciuperceni].

BUTEȘTI, com. Siliștea — Vlașca (bis. de lemn Sf. Dimitrie, 1798—1799; pictura din 1842). Vezi și Adunați și precedentul.

Bauer, p. 166 [bis. sec. XVIII]; Crețeanu R., *Bisericile de lemn din reg. București* (G.B., 1964, nr. 1—2, p. 60—61) [descriere sumară, inscripție]; Idem, *Biserici de lemn*, p. 38 passim; A. Rom., supl. 23 febr. 1857 și urm. [arendarea moșiei]; *Documente*, indice sec. XIII — XVI [satul amintit la 1441].

BUTIMANU, cart. Decindea, jud. Ilfov (bis. de lemn Adormirea, 1799? sau a doua jumătate a sec. XVIII; restaurată 1937; bis. Sf. Împărați — Butimanu, 1834—1837.)

Crețeanu R., *Bisericile de lemn din reg. București* (G.B., 1964, nr. 1—2, p. 61—64) [descriere, plan, inscripție]; Idem, *Biserici de lemn*, p. 38; Anuar 1909, p. 43 și 70; Brătulescu *Ilfov*, p. 39; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 53 [bis. de lemn, B. — Dîmbovița]; *Dict. Rom.*, II, p. 91.

BUTOIENI — Dîmbovița (la 1810 bis. de lemn Sf. Nicolae).

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 42—43; Anuar 1909, p. 43 [bis. de lemn Adormirea — Butoiu de Jos, 1806, reclădită 1855].

BUTOIEȘTI — Dolj (cula Butoiu, dărimată și bis. Sf. Nicolae, 1821, refăcută 1889).

Crețeanu R., *Culele și casele întărite* (M.M., I, 1958, p. 114); AER, 1921—1925, p. 472; AMO, 1941, p. 460; *Dict. Rom.*, II, p. 92 [B. Mehedinți].

M-REA BUTOIUL, jud. Dîmbovița (Potoc, Schimbarea la față, sec. XIV — XV — după pisană din 1853 a fost construită de Vladislav voievod, din lemn, la 6900, adică 1391—1392, an ce nu corespunde însă cu domnia acestuia; reclădită la 1648—1649 de Spahiu din Vîlsănești mare șufar; dărimată de cutremur la 1802, reclădită de Ignatie egumenul, dărimată din nou de cutremur la 1838, refăcută lângă temeliiile celei vechi, 1850—1853 ²⁰⁶ de Teofan iconomul și egumenul Ambrosie; m-rea a fost metoh la Rumele ²⁰⁶ bis; cruce din 1637 lângă mănăstire).

Bănescu N., *Acte grecești privitoare la țările române* (N.R.L., III, 1911, p. 360—362, 388—396), [diverse doc., printre care și unul din 1786 cu istoricul m-rii, pisană, despre rezidire etc.]; Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 7*, Buc., 1949 [66 doc, 1715—1876]; Tunusli, p. 174; Bauer, p. 163; Popescu-

Runcu, *Catagrafia*, p. 43; Fotino, III, p. 157 [greșit Buscu]; Giurescu C. C., *Principatele române*, p. 222 [greșit Butoea]; Greceanu, *Genealogii*, I, p. 422 [doc. 1646]; Negri C., *Mémoire avec pièces justificatives présenté a la Commission internationale* . . . , C — pol, 1865, p. 137;

Dict. Rom., II, p. 93 [istoricul m-rii]; Bănescu N., *Spre m-rea „Butoiul”* („Ramuri”, II, 1907, nr. 12, p. 316—317) [și pisană 1853]: Iorga N., *Fundațiuni religioase ale domnilor români în Orient*, Buc., 1914, p. 4—6; Iorga N., *Două minăstiri dîmbovițene* (BCMI, XXII, 1929, p. 23—25) [inscripții, însemnări, istoric ²⁰⁷ despre ctitori]; A.O., 1935, p. 514; Meteș, *Zugrăvi* (indice); Popescu Nic., *Popa Ilie de la m-rea Butoiul, cronicar și patriot, 1791—1836*, în vol. *Preoți de mir adormiți în domnul*, Buc., 1942, p. 106—111; Samarian P., *Medicina și farmacia*, III, p. 168—171; Diaconescu G. Ilie, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 3—4, p. 258—260) [istoric sumar, inscripții, pomelnic].

BUTOIU, vezi Pîrscoveni.

BUZĂIANI, vezi Boziani.

BUZĂU, jud. Buzău ²⁰⁷ bis

Documente, indice, XIII — XVI și XVII [orașul amintit de la 1431]; Bogdan I., *Relațiile* (indice); vezi și Olteanu, *Geneza orașelor* („Studii”, 1963, nr. 6, p. 1279—1280) [vechimea orașului]; Veress, *Documente*, VI, p. 245 [la 1600 „tria templa”, în care polonii au instalat bombarde]; *Tezaur de monumente*, II, p. 60 [la 1616 orașul era ars în parte și prădat de poloni]; Panaitescu P., *Călători poloni*, p. 29 [descriere, nr. bisericilor, 1636]; *Călătoria lui Evlia Celebi* (B.C.I., XVI, p. 273) [descriere, două biserici, 1659]; B.C.I., XII, p. 26 [despre arderea orașului, 1659]; „Vitorul” — Iași, 15 iunie — 15 iulie 1907, p. 7 [descrierea lui İpolit Vișenski]; Bezviconi G., *Călători ruși*, p. 80—81 [descriere, 1707—1708] (vezi și indice); *Cronica Ghiculeștilor*, p. 467 [orașul prădat de cazaci, 1739]; „L’Europa Orientale”, II, 1922, p. 165 [orașul ars în război]; Reimers H., *Reise der russisch-kaiserlichen Gesandtschaft an die Othomanische Pforte im Jahr 1793*, I, p. 118 [descriere, orașul ruinat]; Tunusli, p. 173; Bauer, p. 123 [nr. bisericilor, case, prăvălii]; Fotino, III, p. 151 [nr. bisericilor, 1815]; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 830 [însemnare despre cutremurul din 1802, când „s-au dărîmat toate bisericile în tîrgul Buzăului”]; Sulzer, *Geschichte*, I, p. 309 [despre oraș]; Hunter William, *Travels in the year 1792 through France, Turkey and Hungary to Viena*, Londra, 1796, p. 315 [orașul distrus de război]; Iorgulescu B., *O anafora din 1812 privitoare la tîrgul Buzău* („Arhiva” — Iași, I, 1889—1890, p. 633—635); Samarian Pompei, *O veche monografie*, p. 192—193 [descriere, începutul sec. XIX]; Nistor I., *O descriere din 1822*, p. 19, 61; Lapedatu Al., *Doi misionari scoțieni în țările române acum o sută de ani*, Buc., 1934, p. 11 [descriere 1839]; Margot, *O viațorie*, p. 69—70 [descriere, 1859];

Popescu I. Ion, *Pisanii și cărți vechi de la biserici și minăstiri din orașul Buzău*, teză de licență, Inst. teologic Buc., 1947;

Iorga, *Drumuri și orașe*, p. 130—133 [descriere]; Idem, *Sate și minăstiri*, p. 169—170 și 182 [descriere]; Serea A., *Orașul Buzău (La ville de Buzeu)* (L.A.R., 1909, p. 103—111) (text român și francez) [descrierea orașului, știri sumare despre monumentele sale și despre cele din împrejurimi]; *Călăuza orașului Buzău*, Buzău, 1915, 140 p., Oprescu P. N., *Fragment din călăuza orașului Buzău*, 1923; Ceaușel G., *Buzăul legendar și istoric* („Vlăstarul”, XI, nr. 7—9);

Dumitrescu C. G., *Orașul Buzău (Studiu monografic)*, Buzău, 1926, 45 p. + 1 plan [lucrări de popularizare; istoricul, întinderea și populația orașului, îndeosebi în vremurile mai noi]; istoricul orașului și în *Dict. Rom.*,

II, p. 122—124; vezi și Giurescu, *Ist. rom.*, II și III (indice) [vechimea orașului, evenimente de seamă].

Trifan Șt., *Actuala pictură din bis. noastre ortodoxe* („Ingerul”, VII, 1935, nr. 1—2, p. 25—26) [despre pictura bisericilor din oraș];

Petrescu-Burloiu I., *Zonele economice ale orașului Buzău* („Rev. geografică” I, 1944—1945, p. I—III, p. 65—81); Ceaușel Gh. și Vlad Matei, *Contribuție cu privire la studiul morilor de la Buzău* (S.A.I., II, 1957, p. 209—236);

Papahagi P., *Buzău* (A. D., IV, 1923, nr. 3, p. 337—344) [crede că derivă de la numele de persoană Buza, Buzea]; Bălan, *Numiri de localități*, p. 70 [crede că derivă de la slavul buzov = sărat]; Pîrvan V., „*Buzăul*” (A.D., IV, 1923, nr. 4, p. 46—48) [despre articolul lui Papahagi; arată că cuvîntul buză e tragic];

Ionescu G. Dimitrie, *Așezarea coloniștilor bulgari în orașul Buzău și împrejurimi între anii 1792 și 1838* („Romanoslavica”, XI, 1965, p. 137—153).

— M CASA MĂNĂILĂ (contstruită în a doua jumătate a sec. XVIII, avînd pridvor cu stîlpi de lemn și arcade de paiantă), str. Scarlat Voinescu nr. 8.

— HANURI.

Filitti, *Inventarul*, p. 21 [două hanuri ale ep. Buzău din care unul făcut de episcopul Costandie, descriere]²⁰⁸; G.B., XIX, 1960, nr. 9—10, p. 826; V. Rom., 1850, p. 208 [descriere han]; B. Of., 1856 sept. 7, p. 281 [locul hanului spitalului Gîrlași].

— M SEMINARUL (făcut de episcopul Chesarie, 1838), Aleia Episcopiei nr. 2 și ȘCOLILE VECHI²⁰⁹).

Iorga N., *Studii și doc.*, III, p. 56; Tomescu N. C-tin, *Mitropolitul Grigorie IV al Ungrovlahiei, 1823—1834*, Chișinău, 1927, p. 199 [doc. 1826]; Papacostea V. și Regleanu M., *Seminarul central, 1836—1936. Documentele întemeierii publicate de . . .*, Buc., 1938, p. 21—22 [doc. 1826]; C. rom., 1833, p. 273—275; „Muzeul național”, 1836—1837, nr. 20, p. 79; C.D.A., 1837—1838, p. 192; „România”, 1838, p. 146 [diverse știri despre școală];

Ionescu G. Dim., *Seminarul din Buzău* (B.O.R., LV, 1937, p. 175—213); Ionașcu I., *Material documentar privitor la istoria seminarului din Buzău, 1836—1936*, Buc., 1937, XXII + 276 p. + 42 pl.; [despre școlile din Buzău de pe lângă episcopie, înființarea seminarului, 432 documente, 1725—1865, ref. la seminar și școli și un plan al seminarului din 1866]; Idem, *Școala de la Buzău pe lângă episcopie înainte de 1836*, Buc., 1938, 20 p.; *Mag. istoric*, IV, p. 127 [școală grecească la episcopie]²¹⁰; Ionescu G. M. și Al. T. Dumitrescu, *Istoria seminarelor preoțești din Buzău, Curtea de Argeș, Huși, Izmail, continuat Galați, Rîmnicul Vîlcii și Roman*, Buc., 1906, 77 p.; „Muzeul național”, II, 1836—1837, p. 109—112 [inaugurarea seminarului]; M.Of., 1864, p. 681 [reparații seminar];

Cocora Gabriel, *Aspecte din trecutul învățămîntului public la Buzău* (S.A.I., II, 1957, p. 403—436) [despre cele două clădiri ale școlii din perioada regulamentară, școlile de fete, Institutul Brîncovenesc, profesori etc., pe bază de material documentar inedit]; Idem, *Școala de psaltichie de la Buzău* (B.O.R., LXXVIII, 1960, nr. 9—10, p. 844—871).

— SPITALUL VECHI (din Gîrlași, făcut de Maria Minculescu păhărniceasa, sfîrșitul sec. XVIII)²¹¹. Vezi și bis. Gîrlași.

Urechia V. A., *Ist. rom.*, III, p. 347—348; V, p. 439—440; X.A., p. 17, 1037—1039; VI, p. 711; VII, p. 543—544; Antofie Radu, *Spitalul Gîrlași. Studiu monografic* (S.A.I., I, 1956, p. 225—244).

— M M-REA BANU (m-rea lui Andronie Cantacuzino vistierul, m-rea din jos de orașul Buzău, Blagoveștenia, sfîrșitul sec. XVI)²¹², refăcută

1722²¹³, de Adriana, soția lui Șerban Cantacuzino vornicul; dărimată de cutremur la 1802, reparată la 1826, restaurată 1884, când a fost pictată de D. Teodorescu, reparată 1927 și 1955; fostă metoh la m-reă Dusicon din Tricala), str. Bonghereanu nr. 53. Vezi și școlile vechi.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic*, nr. 5, Buc., 1950 [1467 doc., 1526—1871]; *Documente*, indice, sec. XIII—XVI și XVIII; Iorga, *Inscripții* ²¹⁴, f. II, p. 362—363; vezi și *Dicț. Rom.*, I, p. 237—238 și *Mag. istoric*, IV, p. 127; Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 201—202; VII, p. 340; X A., p. 16; *Documente agrare* (indice, Banu); V. Rom., 24 febr. 1854 [averea m-rii];

Pelimon, *Memoriu*, p. 13—18 și 95—99 [inscripții, documente]; C.A., 1866, p. 62—64; A.A., 1890, p. 49 [desen biserica restaurată]; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 71—73; BCMI, I, 1908, p. 177 [reparații]; XXXII, 1939, p. 61; AEB, 1926, p. 19 și 1928, p. 32; Jugureanu G., *Redeschiderea bis. Banu din Buzău* („Îngerul”, III, 1927, nr. 9—12, p. 26—33) [și un istoric al bisericii]; Ionașcu I., *Schitul Grăjdana*, p. XXVI, nota 3, p. 51 [doc. 1740] și 118; „Îngerul”, 1937, nr. 10—11, p. 546; Cocora Gabriel, *Aspecte din trecutul învățămîntului public la Buzău* (S.A.I., III, 1957, p. 409—410); Voinescu T., G. Tattarescu, p. 54, 128—129 [contractul pentru pictură]; Wertheimer-Ghika, G. Tattarescu, p. 190; Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 19, 21, 22, 23—24 și indice; Anuar 1909, p. 240;

Vasilescu Lădat, preot, *Biserica Banu din orașul Buzău* (G.B., 1958, nr. 11, p. 1070—1078); Ionescu Dim., *Biserici vechi din orașul Buzău* (G.B., 1965, nr. 1—2, p. 81) [însemnare 1826 despre repararea bisericii] și p. 83—103 [istoric, descriere, plan, inscripții, însemnări; despre ctitori și averea m-rii; crede că m-reă a fost refăcută doar în parte la 1722].

— M BISERICA BROȘTENI (Adormirea, bis. lui Caloian căpitan, începutul sec. XVIII, c. 1709 ²¹⁵, reparată în sec. XIX, pictată la 1909; pictura refăcută la 1939; bis. a fost metoh la Dusicon), str. Broșteni nr. 15.

Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 50—51; VI, p. 146; XA., p. 17; Pelimon, *Memoriu*, p. 18—20 [despre bis. la 1861]; A.E.B., 1926, p. 19 și 1928, p. 25; „Îngerul”, 1937, nr. 10—11, p. 548; Teodoru H., *Încă un nume de meșter constructor* (BCMI, XXXVI, 1943, p. 119) [Albu]; vezi despre același și *Dicț. Rom.*, I, p. 659; Ionașcu I., *Un școlar al Seminarului Chesarie acum o sută de ani: V. Caloianu de la Stîlpu (Buzău), 1819—1885*, Buzău, 1937, p. 5—6 [despre căpitanul Caloianu, ctitorul bisericii]; Ionescu D., *Alte biserici vechi din Buzău. Date noi despre bis. Gîrlași* (G.B., 1966, nr. 9—10, p. 860—870) [despre ctitor și biserică]; Radu Antofie, preot, *Istoricul, bis. Broșteni din orașul Buzău* (G.B., 1968, nr. 1—2, p. 177—188) [descriere, însemnări, despre preoți, foto].

— M EPISCOPIA (înființată de Radu Paisie la 1544 ²¹⁶; rezidită pe locul celei vechi de Matei Basarab la 1649 ²¹⁷; această biserică, cu zidul împrejmuitor și clopotnița din același an, se păstrează cu unele refaceri; biserica a fost reparată de episcopul Metodie la 1741, când s-au refăcut turlele, restaurată, zugrăvită și făcut tîmplă la 1832—1834, de episcopul Chesarie, care a refăcut turlele „cu meșteșug arhitectonesc”; frescă de pitarul N. Teodorescu care a fost și ea refăcută; palatul episcopal din sec. XVII, refăcut de Const. Brîncoveanu la c. 1709 cu unele adăugiri, făcute de episcopul Chesarie în perioada 1825—1846; paraclisul, construit de episcopul Chesarie la 1841, zugrăvit la 1882; chiliile construite în diverse epoci în sec. XVIII—XIX; cancelaria episcopală construită la 1819—1839), Aleia Episcopiei nr. 2. Vezi și seminarul, care face parte din același ansamblu de clădiri.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 3, Ep. Buzău*, Buc., 1958; *Documente*, indice, sec. XIII — XVI și XVII; Iorga N., *Începuturile episcopiei de Buzău, 1540* (R.I., IX, 1923, p. 173—177) [publică și comentează un doc. din 1544]; recenzia lui D. P. Bogdan, extras din R.I.R., 1935, p. 11; Sacerdoțeanu A., *Așezământul lui Radu Paisie pentru episcopia Buzăului* (R.I., XXII, 1936, p. 18—23) [publică același doc. orig. slavon, din 1543]; Ionașcu I., *Din documentele episcopiei Buzău* („Îngerul”, XV, 1943, nr. 1—4, p. 26—33, XVI, 1944, nr. 1—4, p. 49—64 și nr. 5—6, p. 36—46) [rezumate de doc. din sec. XVI, 1515—1576]; Georgian P., *Contribuțiuni la istoria episcopiei Buzăului* („Îngerul”, IV, 1932, nr. 5, p. 23—24) [însiră câteva rezumate de doc. din sec. XVI]; *Istoria Țării Românești*, p. 106; „Mag. istoric”, IV, p. 127; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 77 [descriere palat și biserică];

Neamu I., *Din documentele vlădicilor Buzăului* („Îngerul”, V, 1933, nr. 3—4, p. 25—27) [1623]; Ionașcu I., *Schitul Grăjdana* (indice); *Documente agrare* (indice); Iorga, *Studii și doc.*, V, p. 346, 489, 492; X, p. 422—423; XVI, p. 25—27; Ionașcu I., *Episcopul Misail (1732—1740) și averea episcopiei Buzăului*, Buzău, 1939, 36 p. (din „Îngerul”, XI, 1939, nr. 6—7, p. 504—537) [doc. 1732—1750, printre care și o catagrafie din 1740]; Urechia, *Ist. rom.*, I, p. 84, 91; VI, p. 145—147; VII, p. 308, 312—313, 320, 373, 397—399, 418, 433; VIII, p. 341—343; IX, p. 371—372; X A, p. 16, 224—226;

Iorga N., *Inscripții* ²¹⁸, f. II, p. 363—366; istoricul și inscripții și în *Dicț. Rom.*, II, p. 125—126; Bobulescu C., *O inscripție a palatului episcopal din Buzău de la începutul sec. XVIII* (BCMI, VIII, 1915, p. 190) [din 1708—1714]; Gărboviceanu P., *Pisania bisericii catedrale a sf. episcopului din Buzău* (B.O.R., XXXIX, 1921, p. 759); *Catalogul manuscriselor românești*, IV, Buc., 1967, p. 524—525 [pisania-istoric a episcopiei]; Brătulescu V., *Inscripții* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 627—628);

Filitti C. I., *Inventarul episcopiei de Buzău, metoașele sale și biserica Sf. Dumitru din București la 1819 și 1825*, Buc., 1935, 39 p. (din B.O.R., LIII, 1935, nr. 1—2) [descrierea clădirilor, averea episcopiei] ²¹⁹; C.D.A., 1838, 29 ian., p. 167—168 [despre stricăciunile pricinuite de cutremur; casele episcopale, seminarul și tipografia „s-au smintit f. mult”]; A.P., XI, 1841—1842, p. 46—48, 649—650 [moșiile episcopiei]; B.G.O., 1845, p. 50—51 [arenda moșiilor episcopiei]; A. Rom., 1859 dec. 12 și 19 [arenda moșiilor]; V. Rom., 11 ian. 1847, p. 10 [refacerea bisericii și palatului de către ep. Chesarie]; M.Of., 1861, p. 465—466 [deviz pentru construirea catecumenului bisericii];

Pelimon A., *Memoriu*, p. 20—28 [istoric, descriere, inscripții]; C.A., 1866, p. 61—62; AARMSI, s. II, t. IV, 1881—1883, sect. II, p. 20; B.O.R., XIII, 1889—1890, p. 281; Bilciurescu, *Minăstirile*, p. 54—56; Furtună D., *Chesarie episcopul Buzăului* ²²⁰, p. 14—16, 23—32, 34—37; idem, *Câteva note despre episcopia Buzăului* (R.I., V, 1919, p. 126—127); Dumitrescu, *Istoricul* ²²¹, IV, p. 13—24 [istoric, șirul episcopilor]; Marinescu I., *Sf. episcopie a Buzăului* („Îngerul”, I, 1925, nr. 9—10, p. 13—19; nr. 13—16, p. 24—28) [istoric, despre episcopi]; șirul episcopilor și în *Dicț. Rom.*, II, p. 126—130; AEB, 1926, p. 4—12 și 1928, p. 4—15 [istoric, inscripții, episcopi];

Burducea C., *Biserica episcopală din Buzău*, Buc., 1931, 100 p. + 2 pl. [istoria orașului, descrierea și istoricul bis. episcopale]; (recenzii: N. Iorga, R.I., XVIII, 1932, p. 47—48; A. Sacerdoțeanu, „Îngerul”, XI, 1932, nr. 1—4, p. 80—87 și „Cuvîntul”, 1932, nr. 2444, p. 1—2); „Îngerul”, 1937, nr. 10—11, p. 546; BCMI, XXXIII 1940, p. 43; *Istoria bisericii române*, I, p. 325—329 [se arată că episcopia a fost înființată la 1503—1504];

Ștefănescu I. D., *La peinture*, p. 162; Idem, *Peinture murales*, p. 73; Oprescu G., *Pictura românească*, p. 112; ACMI, 1942, p. 59, 60 [restaurare]; Bulat T. G., *Începuturile episcopiei Buzăului* (G.B., XIX, 1960, nr. 9—10, p. 811—815); Cocora Gabriel, *Episcopul Costandie Filitti, 29 oct. 1793—27 iulie 1819* (G.B., XIX, 1960, nr. 9—10, p. 824—841) [și despre reparațiile făcute la episcopie]; Bulat T. G., *Un mare episcop al Buzăului din sec. XVII : Serafim Slătineanu 1648—21 mart. 1668* (G.B., XX, 1961, nr. 1—2, p. 157—161) [ispravnicul refacerii episcopiei de către Matei Basarab]; Cocora Gabriel, *Evoluția arhitectonică a complexului de clădiri de la episcopia Buzău* (G.B., XX, 1961, nr. 7—8, p. 710—747) [istoric, descriere, foto, biserică, paraclis, palat, chilii];

Năsturel P. Șt., *O stemă a lui Costandie Filitti, episcop de Buzău* („Studii și cerc. de numismatică”, II, 1958, p. 439—440) [din 1804, pusă probabil la foisorul de la intrare]; Cocora Gabriel, *Episcopul Metodie al Buzăului* (G.B., 1965, nr. 7—8, p. 667—683); Cocora Gabriel, preot, *Episcopul Cozma al Buzăului (30 sept. 1763—9 oct. 1787)* (G.B., 1963, nr. 7—8, p. 714—731) [și despre lucrările făcute la episcopie în timpul său]; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 146, 284, II, p. 239—241; SCIA, artă plastică, 1967, nr. 2, p. 191, nota 24 [E. Lăzărescu despre înființarea episcopiei de către Radu cel Mare];

Drăghiceanu, *Catalogul* (indice);

Tipografia episcopiei ²²²; Ionescu G., *Tipografia de la episcopia Buzău* (R.I.A.F., vol. X, 1909, p. 125—139) [despre activitatea ei în sec. XVIII—XIX]; Crețu Gr., *Tipografiile din România de la 1801 până azi*, Buc., 1910; Bratu Daniela, *Tipografii de la Buzău* (G.B., XVII, 1958, nr. 8); Cocora Gabriel, *Tipografia și tipărișurile de la episcopia Buzăului* (B.O.R., LXXVIII, 1960, nr. 3—4, p. 286—331) [activitatea ei, 1691—1871]; Idem, *Alte stiri referitoare la tipografia episcopiei Buzăului* (G.B., 1968, nr. 1—2, p. 125—137 [din 1854—1857]).

— M BISERICA GÎRLAȘI (biserica din Țigănie, Toți Sfinții, construită de medelnicerul Mihai Mincu, 1780, arsă la 1806, dărîmat bolțile de cutremurul din 1802, prădată de turci în timpul evenimentelor din 1821, avariata din nou de cutremur la 1838, deteriorată după 1853, închisă în 1880, restaurată în 1933—1935; fostă metoh la schitul Poiana Mărului) str. Primăverii nr. 5.

Iorga N., *Inscripții*, f. II, p. 360—361; Ionescu Dim., *Biserici vechi din orașul Buzău* (G.B., 1965, nr. 1—2, p. 111) [însemnare, 1820]; *Dicț. Rom.*, III, p. 559—560; Cocora Gabriel, *Aspecte din trecutul învățămîntului public la Buzău* (S.A.I., II, 1957, p. 424) [despre biserică]; G.B., 1964, nr. 5—6, p. 483—484; Antohie Radu, preot, *Istoricul bisericii Gîrlași din Buzău* (G.B., 1965, nr. 9—10, p. 825—847) [istoric, descriere, însemnări de pe cărți, despre spital și școală și despre trecutul satului Gîrlași]; Ionescu Dim., *Alte biserici vechi din Buzău. Date noi despre bis. Gîrlași* (G.B., 1966, nr. 9—10, p. 854—883).

— M BISERICA NEGUSTORI (Neguțători, Nașterea Maicii Domnului, construită de negustorul Badea Obredi, 1649, ruinată apoi și refăcută de medelnicerul Nicolae Caloianu cu sprijinul lui Dimitrie Sărăteanu, Atanasie Poenaru și al negustorilor buzoieni la 1850 ²²³, turla din 1863, pictura executată la 1915 de D.Nicoleanu), str. Credinței nr. 20.

Iorga, *Inscripții*, f. II, p. 366; *Dicț. Rom.*, II, p. 122 [pisanie]; Anuar 1909, p. 240; AEB, 1926, p. 19—20; „Îngerul”, 1937, nr. 10—11, p. 548; Ionașcu I., *Un școlar al Seminarului Chesarie acum o sută de ani : V. Caloianu de la Stîlpu (Buzău), 1819—1885*, Buzău, 1937, p. 6—7 [despre bis. Negustori];

Ionescu Dim., *Biserici vechi din orașul Buzău* (G.B., 1965, nr. 1—2, p. 72—83) [istoric, descriere, plan, inscripții, însemnări; crede că este cea mai veche bis. din Buzău, numită mai înainte bis. popii Mihai — sec. XVI — și re construită de negustorul Badea Obredi la 1649]; Perianu Radu I., *Un negustor brăilean, prieten cu Matei Basarab* (R.I.R., XVI, 1946, f. IV, p. 344—354 + 1 pl.) [despre Badea din Brăila, ctitorul bisericii din Buzău; publică doc. din 1633].

— BISERICA POPII MIHAI ²²⁴.

Documente, veac. XVI, vol. V, p. 18 [doc. din 1585].

— BISERICA POPII NISTOR ²²⁴.

Documente, veac. XVII, vol. II, p. 428—429 [doc. din 1615].

— M BISERICA SF. INGERI (sau Voievozi, începutul sec. XVII (?), dărimată în parte de cutremurul din 1802, rezidită 1833, reparată 1882, 1913, 1923, 1926, când a suferit numeroase modificări; pictura refăcută de mai multe ori de D. Teodorescu, Vasile Georgescu și alții), str. V. Roaită nr. 10.

Iorga, *Inscripții*, f. II, p. 363; Furtună D., *Chesarie episcopul Buzăului*, p. 16; AEB, 1926, p. 19 și 1928, p. 32—33; „Îngerul”, 1937, nr. 10—11, p. 546; ACMI, 1942, p. 26, 27; Cocora Gabriel, *Aspecte din trecutul învățămîntului public la Buzău* (S.A.I., II, 1957, p. 411—412); Anuar 1909, p. 240; Ionescu Dim., *Biserici vechi din orașul Buzău* (G.B., 1965, nr. 1—2, p. 103—111) [istoric, inscripții, însemnări, descriere, planul bisericii; crede că este clădită între 1600 și 1636]; Manole I., preot. *Monografia bisericii Sf. Ingeri*, ms. 1955 (în biblioteca episcopiei Buzău).

— M BISERICA SF. NICOLAE-SÎRBI (biserica sîrbească, 1826 ²²⁵, reparată și modificată la 1831, 1887, renovată 1894, 1911, 1922, pictură nouă de N. Teodorescu și Zemlișko), str. Leului nr. 12.

Ionașcu I., *Schitul Grăjdana*, p. 63 [doc. 1801]; Ionescu Dim., *Biserici vechi din orașul Buzău* (G.B., 1965, nr. 1—2, p. 81) [însemnare 1826 despre construirea bisericii]; AEB, 1926, p. 29 și 1928, p. 26; „Îngerul”, 1937, nr. 10—11, p. 546, 548; Ionescu Dim., *Alte biserici vechi din Buzău* (G.B., 1966, nr. 9—10, p. 870—878).

BUZDUCU — Dolj (la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae, 1720, refăcută de zid la 1854).

„Renașterea”, 1944, p. 188; *Dicț. Rom.*, II, p. 131.

BUZEȘTI, com. Corbu, jud. Olt (două bis. de lemn Sf. Nicolae la începutul sec. XIX; una din ele re clădită de zid 1865—1869). Vezi și următorul.

Bauer, p. 185 [fără bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 83 și 98 [Buzești și B. de Sus, două sate]; M.O., 1957, nr. 1—2, p. 86 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 295; AEA, 1929, p. 120; *Dicț. Rom.*, II, p. 134.

BUZEȘTI (Tomești) — Teleorman. Vezi și precedentul și Buzoianca.

Lupescu Const., *Carte de hotărnicie a moșiei Buzești sau Tomești ce-î zice și Buzeasca sau Tomeasca, din districtul Teleorman, plasa Teleorman, com. Ciocești-Mîndra, proprietate a d-lui Nic. M. Butculescu*, Buc., 1892 [se rezumă și doc. vechi].

BUZEȘTI (Joița) — Rm. Sărat ²²⁵ bis.

BUZEȘTI — Gorj (la 1840 bis. de lemn Sf. Ingeri, construită de C. Săceleanu postelnic și alții 1779, re clădită 1935).

„Renașterea”, 1944, p. 610—611; AER, 1921—1925, p. 434; AMO, 1941, p. 374; *Dicț. Rom.*, II, p. 135 [cătun].

BUZOIANCA — Teleorman ²²⁶. Vezi și Buzești.

BUZOIASCA, vezi Socet.

BUZOIEȘTI, jud. Argeș (bis. de lemn Cuv. Paraschiva și o bis. de zid la B. din Deal la începutul sec. XIX; apoi bis. Intrarea în biserică, 1863—1865).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 48—49; Anuar 1909, p. 286; *Dict. Rom.*, II, p. 136.

NOTE

¹ Vezi și Acad. R.S. România, Stampe G.S., I, Ilse I

² Menționată prima dată în documente la 1518 aug. 16 (*Documente*, veac. XVI, vol. I, p. 138). Vezi și catagrafiile de la Acad. R.S. România, ms. rom. 657, f. 50—50 v. și 660, f. 170 v. Vezi și istoricul m-rii la 1871, când se vorbește de temeliele unei biserici vechi, de care era legată o legendă (Acad. R.S. România, ms. rom. 230, f. 359—360 v.).

³ Despre refacerea m-rii și construirea „de iznoavă” a bisericii, vezi doc. din 1798 și catagrafia din 1810 (Arh. St. Buc., ms. 158, f. 65 v. și Acad. R.S. România, ms. rom. 626, f. 72 v.).

⁴ La 1678 nov. 18, fiind „de tot la pustiire”, este închinată mitropoliei (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., CXVIII/7). Vezi și doc. din 1681 iunie 6, unde se spune că m-rea nu avea preot să pomenească pe cei îngropați (*ibidem*, CXVIII/8).

⁵ La cca. 1760, slujitorii de la Podul Doamnei cer voie să facă o biserică pentru locuitorii de pe moșia Babele (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., CXVIII/13). Vezi și planul moșiei din 1844 la Acad. R.S. România, Hărți.

⁶ La 1682 mart. 28, egumenul de la Băbeni, împreună cu Negoită, fiul lui Necula căpitan Dedulescu, și Matei Bagdat căpitan, cumpără ocină la Drăghiești; m-rea exista deci la această dată și cei doi boieri sînt ctitorii ei (Biblioteca Centrală de Stat, D. 96, P IX/16). De altfel, la 1698—1699 sînt amintite m-rea lui Negoită logofătul (Băbeni) și m-rea Dedulesților (Arh. St. Buc., ms. 218, f. 136—137). M-rea este pomenită în doc. la 1697 iulie 7 și 1706 oct. 6 (Arh. St. Buc., A.N., MMDCCLVI/8 și ep. Buzău, LV/29), fiind făcută cam în aceiași vreme cu m-rea Dedulești. Vezi și catagrafiile din: 1723, 1823, 1829, 1834, 1850, 1857 și 1864, la Acad. R.S. România, ms. rom. 717, f. 167—230 și Arh. St. Buc., Catastife m-rești, dos. 4 și ms. 298, f. 776—777; Min. Instr. dos. 8868/1834, 2291/1850, 3667/1854 și 1605/1864. Despre starea m-rii și diverse reparații vezi Arh. St. Buc., ms. 298, f. 758 (1830) și ms. 190, f. 2 v.—3 (1857) și Min. Instr., dos. 1231/1862, 1460/1864 și 1443/1864, f. 182—184.

⁷ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 41 v. (ms. Papazoglu) și doc. de la Acad. R.S. România, pach. CMLXXI. și Arh. St. Buc., ms. 189—191.

⁸ Amintit în documente la 1692 febr. 23 (Arh. St. Buc., m-rea Bistrița, LXI/88).

⁹ O biserică mai veche exista la Băbeni la 1625.

¹⁰ bis. Vezi planul moșiei la Arh. St. Buc., Min. Agric.

¹¹ Dintr-un doc. de la Acad. R.S. România, CDLXIII/51—53, rezultă că cele două nume desemnau un singur sat. Vezi și doc. *ibidem*, pach. DVIII.

¹² Vezi și doc. de la Acad. R.S. România, pach. CMLXXV.

¹³ Acad. R.S. România, ms. 223, f. 263.

¹⁴ Bis. din Bădeni-Stoenești e amintită la 1842 aug. 19 (Acad. R.S. România, DCCCIV/164). Despre reconstruirea unei bis. la Bădeni (nu știu care?) vezi doc. din 1862 și 1867 (*ibidem*, DCXXXVII/110 și 147). Despre satul Bădeni-Muscel vezi și doc. de la Acad. R.S. România, pach. CMX.

¹⁵ bis. După o însemnare pe un Minei din 1805, ar rezulta că bis. veche din Bădești a ars în anul 1815, fiind refăcută în anul următor de preotul Vasile, care a fost „mult ostentitor” la lucru, fiind ajutat — ca în multe alte cazuri — „de iubitorii de Hristos creștini, cari se cuprind pre larg în pomelnicul cel mare”, și în primul rînd de Hristodor arendașul (comunicată de Paul Cernovodeanu).

¹⁶ Amintit la 1787 iulie 16 și aug. 2 când se spune că a fost construit de Iacov logofătul și se arată cheltuielile făcute cu construirea sa. (Arh. St. Buc., ep. Argeș, LXVIII/8—9). Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr. dos. 1418/1865. Vezi și pictura lui Trenk înfățișînd schitul la 1863 (Muzeul de Artă R.S. România, Stampe, DR III, 4215).

¹⁷ Despre închinarea schitului ca metoh al episcopiei Argeș, vezi doc. din 1826 dec. 2 (Acad. R.S. România, CMXLIV/209).

¹⁸ Vezi și harta moșiei Băduleasa din 1898 la Acad. R.S. România, Hărți.

¹⁹ Despre procesele dintre locuitori și m-rea Cozia vezi Arh. St. Buc., ms. 235.

¹⁸ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 53 și Acad. R.S. România, ms. rom. 226, f. 46 v.—47 și cataografiile din: 1832, 1838, 1847 și 1864 (Arh. St. Buc., ms. 430, f. 857, Min. Instr., dos. 6085/1838, 1314/1847, 1354/1864 și Acad. R.S. România, ms. rom. 717, f. 231). Despre starea jalnică a schitului, pustiit de turci, vezi doc. din 1825 febr. 9 și 22 (Arh. St. Buc., ms. 430, f. 853—854); veniturile schitului în 1825 (*ibidem*, f. 852). Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 4463/1856 și 699/1869 și doc. din 1787 iulie 12 (Arh. St. Buc., m-rea Tismana, LXXV/74).

¹⁹ Vezi și Acad. R.S. România, Stampe G.R., I, Kaindl A., 4, 9, 10, 11, 17, 27 și 28

²⁰ Despre sat vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. CDLXXXVI

²¹ La 1779 iunie 1, se dă voie locuitorilor să facă bis. de lemn (Acad. R.S. România, CCCLXIX/1). Bis. e amintită la 1834 febr. 28 (*ibidem*, DCCCXV/19).

²² Amintită în documente la 1667 aug. 22 (Muzeul Băncii Naționale a R.S. România).

²³ Menționată într-un doc. din 1668 mai 26 (Arh. St. Buc., m-rea C. Lung, LX/50). Vezi și descrierea făcută, la 1871, ruinelor casei Băjescu, a băii și a foișorului aflat în mijlocul unui heleșteu (Acad. R.S. România, ms. rom. 228, f. 124—125 și 136—137). Vezi, de asemenea, hărțile moșiei din 1810 și 1842 (Acad. R.S. România, Secția Hărți). Vezi și pomelnicul de la Acad. R.S. România, ms. 3462 (din sec. XIX) și Arh. St. Buc., ms. 684.

²⁴ Vezi descrierea pivniței acestor case la 1872 (Acad. R.S. România, ms. rom. 229, f. 536—536 v.).

²⁴ bis. Vezi contractul din 1816 iulie 5 încheiat de Ioan zugravul pentru zugrăvirea bisericii (Acad. R.S. România, XXXIX/98).

²⁵ Menționat într-un doc. din 1631 april 15, fiind mai vechi (copie Inst. de istorie). Vezi și catagrafia din 1810, la Acad. R.S. România, ms. rom. 626, f. 31—32. Despre clădirea unor încăperi pentru cerșetori și așezarea „smintiților”, vezi Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericești, dos. 7914/1835 și 5425/1838. Despre reparații, la 1823, vezi Acad. R.S. România, LIII/77. Vezi, de asemenea, Arh. St. Buc., ms. 729, f. 33 v. — 34 și Acad. R.S. România, ms. rom. 227, f. 5 v.

²⁶ Vezi și Acad. R.S. România, ms. rom. 221, f. 108 v.—109.

²⁷ Despre sat vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. CDXCVIII. Vezi și planul moșiei *ibidem*, MCLXXXIX/207.

²⁸ Despre ruinarea bis. de lemn și necesitatea unei noi biserici, vezi și Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos. 1092/1863, f. 25, 43.

²⁹ La această dată biserica exista; într-un doc. din 1641 mart. 2, Badea postelnic din Băleni lasă să fie îngropat în biserica din Băleni „unde zac și oasele părinților miei” (Muzeul de istorie Buc., nr. 25476). Despre diverse reparații, la 1856, vezi. Arh. St. Buc., A.N., CCII/108.

³⁰ Ruinele casei Bălenilor și crucea din sec. XVII existau la 1871 (Acad. R.S. România, ms. rom. 225, f. 279). Vezi și diata Bălașei Băleanu din 1751 april. 29 (Acad. R.S. România, CLXXXI/24) și testamentul lui Emanoil Băleanu din 1861 mart. 10 (Acad. R.S. România, CDXIII/142).

³¹ Amintită într-un doc. din 1666 iunie 7 (Muzeul de istorie Buc. nr. 27233).

³² Menționat la 1856 (Arh. St. Buc., A.N. CCCI/64). Vezi și harta moșiei din 1885 (Acad. R.S. România, Hărți).

³³ Menționez că aici a avut case Barbu Urdăreanu fost mare paharnic, pe care le vinde la 1695 dec. 21 m-rii Horezi (Arh. St. Buc., m-rea Horezi, XIX/34).

³⁴ Vezi și harta moșiei din 1810 (Acad. R.S. România, Hărți) și planul moșiei B.-Golești Vulparului din 1854 (Arh. St. Buc., Min. Agric.)

³⁴ bis. Vezi și planul moșiei Baloteasca = Căscioreanca din 1876 (Arh. St. Buc., Min. Agric., Planuri și hotărnicii).

³⁵ Despre sat vezi și doc. de la Acad. R.S. România, pach. CMLXXV. Vezi doc. din 1768 april 8, despre închinarea bis. Sf. Dumitru la episcopia de Rîmnice (Arh. St. Buc., ep. Rîmnice, XC/42).

³⁶ La 1728 nov. 8, Șerban căpitanul dă episcopiei Rîmnice moșie la Balș cu casă și biserică (Acad. R.S. România, CMLXXV/64). Acesta este primul ctitor al bisericii.

³⁷ În catagrafia din 1840 se dă ca date ale fundației 1742 pentru prima și 1808 pentru „preînnoirea” celei de a doua („Renășterea”, 1944, p. 15).

³⁸ Vezi descrierea și inventarul bisericii din 1840 la Acad. R.S. România, CMLXXXI/13 f.

³⁹ Vezi doc. din 1642 iulie 28, în care Hrizea arată că m-rea „iaste zidită din temelie de mine” (Arh. St. Buc., m-rea Radu vodă, IV/48).

⁴⁰ După cum rezultă dintr-un doc. din 1628 mai 16, m-rea exista la 1601, când i s-a întâmplat „ardere și pustiire” (Arh. St. Buc., m-rea Radu vodă, IV/35). Despre diverse reparații vezi doc. din 1772 mart. 1 și 1782 mai 12 (Arh. St. Buc., ms. 256, f. 253—255). Vezi și Acad. R.S. România, Stampe Gr. I. Slătineanu S. 7 și doc. din 1628 sept. 10, în care este amintită

m-rea din Bălteni cu hramul Sf. Paraschiva a maicii Anghelina (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., XCIX/6).

⁴⁰ bis. Vezi contractul din 1818 mart. 17, prin care Ierothei zugravul se angajează să facă șase icoane pentru această biserică (Acad. R.S. România, CXLVI/146).

⁴¹ Despre arderea bis. vezi Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos. 1084/1863, f. 47—50. Vezi și planul moșiei Bălțați = Brațcov din 1847 la Arh. St. Buc., Min. Agric.

⁴² La 1871 existau încă urme din bis. veche (Acad. R.S. România, ms. rom. 228, f. 540).

Vezi și hotărnicia din 1755 a satului B. — Vlașca (ibidem, MCCXXXI/125).

⁴³ Amintită la 1832 nov. 6 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/200). Să fie a satului Gărăgău?

⁴³ bis. Vezi și planul moșiei Bărbătești = Doicești din 1839 (Arh. St. Buc., Min. Agric., Planuri și hotărnicii)

⁴⁴ Nunită Păroaia de la maica Ecaterina Păroaia, una din donatoarele m-rii (doc. din 1652 mart. 5 și iunie 16; Arh. St. Buc., m-rea Viforita, IV/4 și 5).

⁴⁵ Într-un doc. din sec. XVIII se spune „schitul Lăculețe ce-i zic Bărbătești” (Greceanu, *Genealogii*, II, p. 152). Bauer, p. 160, nu mai amintește de m-rea Bărbătești, ci doar de capela Lăculețe.

Este greu de spus cu certitudine dacă au fost una și aceeași m-re în sec. XVII. La 1684 iulie 22, este amintit Partenie monah din Bărbătești care dă un zapis maicilor de la m-rea Lăculețe. (Arh. St. Buc., m-rea Viforita, IV/16). Pe de altă parte, la 1650 april 25, pe dosul unui hrisov dat de Matei Basarab pentru m-rea „domniei mele” de la Bărbătești este scris „Lăculețe” (ibidem, IV/12). M-rea Bărbătești este amintită printre cele ctitorite de Matei Basarab într-un doc. din 1646 mai, când primește livada nunită Lăculețe (Copie Inst. de istorie.) Vezi și Arh. St. Buc., m-rea Viforita, pach. IV.

⁴⁶ La 1655 nov. 20, se afirmă că a fost „întemeiată din temelia ei”, de Matei Basarab (Arh. St. Buc., m-rea Viforita, IV/8), iar la 1661 nov. 21 că a fost „zidită și făcută, înouită din temelie” de Matei Basarab (ibidem, IV/10).

⁴⁷ Doc. din 1806 ian. 10 (ibidem, VIII/3). Vezi și pomelnicul din 1785 la Acad. R.S. România, ms. 2147.

⁴⁸ Acad. R.S. România, ms. 223, f. 111 și 328 v.

⁴⁹ Schitul din muntele Bărbătești e amintit la 1748 oct. 28 (Acad. R.S. România, CMLXXIX/108).

⁵⁰ Vezi și harta moșiei la Acad. R.S. România, Hărți.

⁵⁰ bis. Catagrafia din 1840 indică drept an al fundației 1748 iar pentru cea din Mierlești 1780.

⁵¹ M-rea lui Barbu căpitan din Bădeni este amintită la 1676 dec. 18 (Arh. St. Buc., m-rea Banu, XXVII/5).

⁵¹ bis. Vezi doc. din 1820 (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., CDXX/3).

⁵² Acad. R.S. România, ms. 225, f. 176—176 v.

⁵³ Despre sat vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. DCCXII.

⁵⁴ Vezi Acad. R.S. România, ms. rom. 228, f. 495, și ms. rom. 221, f. 111 v.—112.

⁵⁵ O bis. mai veche e amintită la 1833 dec. 19 și 1834 febr. 19 (Acad. R.S. România, DCCCXV/13 și DCCCIV/126).

⁵⁶ Amintită într-un doc. din 1696 mai 15, din care rezultă că fusese zidită de curînd de Șerban Cantacuzino care este mare comis între 1686—1695 (Acad. R.S. România, CDLXXVII/163). Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 937/1867. Vezi și pictura lui Trenk din 1863 (Muzeul de Artă al R.S. România, Stampe, DR III 4215), hrisovul din 1824 dec. 25 (Acad. R.S. România, CMXXXVII/25) și ms. Pappazoglu la Arh. St. Buc., ms. 729, f. 47 v.—48.

⁵⁷ Acad. R.S. România, ms. rom. 223, f. 165.

⁵⁸ Vezi și hotărnicia și planul moșiei din 1855 (Acad. R.S. România, CCCLXXII/24 și 25) și hotărnicia din 1750 (ibidem, CCCLXV/42).

⁵⁹ Despre construirea bis. vezi Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos. 1367/1864, f. 10. Vezi și planurile satului din 1874 și 1882 la Arh. St. Buc., Min. Agric.

⁶⁰ Despre sat vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. DCXXIV.

⁶¹ Vezi descrierea și inventarul din 1840 al bis. din Belciugul — Gherghița la Acad. R.S. România, CMLXXXI/13 d.

⁶² Bis. e amintită la 1833 mai 3 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/2^o2). Despre sat vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. DXXXVI.

⁶³ Vezi doc. din 1741 mai 12 (Arh. St. Buc., ep. Buzău, XXIII/28).

⁶⁴ Amintită în doc. la 1698 oct. 17 (Arh. St. Buc., ep. Buzău, XX I/24). Într-un doc. din iunie 1698 se arată că Gheorghe meșterul nu terminase însă lucrările de construcție (N. Iorga, *Studii și doc.*, X, p. 164).

⁶⁵ Vezi și catagrafiile din: 1754, 1769, 1815, 1819 și 1856, la Arh. St. Buc., ep. Buzău, XIII/30, 33, 50, și 56, și Min. Instr. dos. 4589/1856. Despre diverse reparații vezi ibidem, dos.

2684/1859, 1025/1862 și 3683/1877. Vezi și planurile vetrei mănăstirii din prima jumătate a sec. trecut, Arh. St. Buc., ep. Buzău, XIII/69 și 70.

⁶⁶ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 27 v.

⁶⁷ Vezi Acad. R.S. România, ms. rom. 221, f. 103 v.—104.

⁶⁸ Vezi și Acad. R.S. România, ms. rom. 221, f. 105 v.—106.

⁶⁹ Amintită la 1687 febr. 20, când a fost închinată de Stanciu aprodul m-rii Cozia „să fie schițor” m-rii (Arh. St. Buc., ms. 712, f. 538).

⁷⁰ Acad. R.S. România, ms. 221, f. 107 v.—108.

⁷¹ Vezi actul de fundare din 1760 april 15 și întărirea domnului din 1760 april 20 (Arh. St. Buc., ep. Argeș, C/1 și 2 și Suluri, nr. 28 și 29). Vezi și doc. din 1760 oct. 23 (Acad. R.S. România, XCV/109 și CCCLXXIV/40), catagrafiile din 1837, 1849 și 1855, la Acad. R.S. România, ms. rom. 717, f. 393—438 și Arh. St. Buc., Min. Instr. dos. 2619/1849). Vezi și pictura lui Trenk din 1863 (Muzeul de Artă R.S. România, Stampe, D.R., III, 4208). Pentru reparații Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1433/1864. Despre ruinele unui așa-zis palat boieresc la Berislăvești, la 1873, vezi Acad. R.S. România, ms. rom. 223, f. 241—244 și 305.

⁷² Despre reclădirea unei biserici la Berivoiești, vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 544/1861. Vezi și doc. de la Acad. R.S. România, pach. DCXXI.

⁷³ Vezi pictura lui N. Grigorescu, la Muzeul de Artă R.S. România, Stampe D.R. I, 2592.

⁷⁴ Despre crucile vechi din Berteia, existente la 1871, vezi Acad. R.S. România, ms. rom. 228, f. 739.

⁷⁵ Vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. DXXIII. La c. 1720, moșia B. de Baltă a fost lăsată m-rii Văcărești (ibidem, MCCCLXXIV/145).

⁷⁶ Vezi și hărțile moșiei la Acad. R.S. România, Hărți și Arh. St. Buc., ms. 687.

⁷⁷ Amintite la 1653—1654 și 1654 aug. 11 (Arh. St. Buc., ms. 454, f. 183—185 și Acad. R.S. România, CCCXCIV/51).

⁷⁸ Amintită la 1832 mart. 2 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/159). Despre sat vezi și doc. ibidem, pach. CDXCVI.

⁷⁹ Bis. din Bildana e amintită la 1834 mart. 13 (Acad. R.S. România, DCCCXV/24); ea nu e pomenită nici de Bauer, nici de Tunusli.

⁸⁰ Vezi doc. din 1780 iulie 1 (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., CCCXXXIX/2). Despre averea, odoarele, cărțile și odăjdiiile schitului, vezi doc. din 1780 iulie 1, aug. 2, 3 și 6 și 1785 aug. 21 (ibidem, CCCXXXIX/3, 6, 7, 8 și 15).

Catagrafia din 1840 indică un grup de cu totul alți ctitori: preoții Ion și Tudor Vintilescu și Hera, Iane și Dragomir Popescu, precum și C-tin Țiru Caramulea; în catagrafie nu se spune însă că este schit.

⁸¹ Într-un „tablou istoric” de pe la 1875 este trecută o biserică din B. de Sus construită la 1848 (Academia R.S. România, ms. rom. 221, f. 107 v.—108).

^{81 bis} Un preot din B. de Sus e amintit la 1641 iunie 18 (Arh. St. Buc., ep. Buzău, XVI/17).

⁸² Amintită la 1652 iunie 22 (Arh. St. Buc., m-rea Tismană, LXIII/5).

⁸³ Menționată prima oară în documente la 1491-1492 (*Documente*, veac XIII-XV, p. 206). Acest document este însă foarte probabil traducerea românească, prost datată a documentului original din 1494 martie 16 (*Ibidem*, p. 224-226). Vezi și *Documente*, *Introducere*, I, p. 49).

⁸⁴ Despre „prefacerea” m-rii la mijlocul sec. trecut vezi Arh. St. Buc., Obșteșcul Control, dos. 944-975/1845, 614-618/1846 și 393-412/1847; Obșteasca Adunare, dos. 519/1852; Min. Instr., dos. 1677/1845, 1490/1846, 1433 și 1503/1848, 2622 și 2640/1849, 2308/1850, 1776/1851, 4217/1855, 4266, 4351 și 4268/1856 și Min. Lucr. Publice, dos. 162/1851. Despre situația m-rii în sec. XIX vezi catagrafiile din: 1811, 1812, 1823, 1827, 1829, 1857 și 1864 (Arh. St. Buc., Catastife m-rești, dos. 6, Acad. R.S. România, ms. rom. 817, f. 439—522 și Arh. St. Buc., Min. Instr. dos. 3714/1857 și 1508/1864). Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericesti, dos. 6126/1838 și Min. Instr. dos. 704/1869.

⁸⁵ Vezi și Acad. R.S. România, ms. rom. 220, f. 174. Vezi, de asemenea, ms. Tocilescu, Acad. R.S. România, ms. 5143, f. 148—164 și 5142, f. 372—379 (descriere și inscripții) și doc. de la Acad. R.S. România, CMLXXVI/522 și urm. și Arh. St. Buc., ms. 192-194.

⁸⁶ Vezi și miniaturile în culori de la Arh. St. Buc., ms. 192, f. 6 (din 1795—1804), ms. 193, f. 1 (din 1796—1803) și ms. 194, f. 2 (1796—1804). Vezi de asemenea și desenele și picturile de la Muzeul de Artă al R.S. România, Stampe: Trenk, D.R., III, 4237, 4248, 4291, 4305; Cretzoiu C.B., D.F., I, 6953; Culcer R., D.R., I, 6842 și Chirovici, D.R., IV, 6608.

⁸⁷ Vezi și Acc. I. R.S. România, ms. 3265, f. 3—53 (textul autograf al autorului și despre bolniță, schitul din Peștera, schitul Păpușa, schitul de sub Piatră și Mănăilești.)

⁸⁸ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 56 v.

⁸⁹ Despre ascunderea obiectelor m-rii în timpul evenimentelor din 1821, vezi Acad. R.S. România, DCLXXVIII/142.

⁹⁰ Schitul Sf. Arhanghel Mihail de lângă m-reă Bistrița este amintit într-un loc. din iunie 1642 (Arh. St. Buc., m-reă Bistrița, LXVI/58).

⁹¹ Vezi și miniatura în culori de la Arh. St. Buc., ms. 193, f. 300 și pictura lui Trenk, la Muzeul de Artă al R.S. România, Stampe, D.R. III, 4234.

^{91 bis.} Vezi și doc. de la Acad. R.S. România, pach. CMXV.

⁹² Vezi și planul moșiei B. — Copăceanca din 1878 (Arh. St. Buc., Min. Agric.)

^{92 bis.} După cum rezultă din acest doc., m-reă era ctitoria boierilor din Cornățeni.

⁹³ Vezi și catagrafiile din: 1810, 1842, 1848, 1850 și f. d. (Acad. R.S. România, ms. rom. 626, f. 35 v. — 37, 717, f. 523—542, 727, f. 259—264 și 660, f. 129); catagrafia de odoare din 1849 (Acad. R.S. România, ms. 919, f. 44—46). Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 5737/1857 și 997/1862. Despre clădirile arse vezi Arh. St. Buc., dos. 3071/1858. Vezi și planul moșiei Blejoiu — Strimbeni din 1861 și 1865 (Arh. St. Buc., Min. Agric.)

⁹⁴ Vezi și ms. Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 82—82 v. și 730, f. 11 v.—13).

^{94 bis.} În catagr. din 1840 postelnicul este numit Ion Mamară, alt ctitor fiind C-tin Frumușeanu logofăt III.

⁹⁵ În „tabloul istoric” din 1875 se dă ca an al fundației 1824 (Acad. R.S. România, ms. rom. 221, f. 115 v.—116).

⁹⁶ Bis. din Bobești este amintită la 1833 mart. 26 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/225).

⁹⁷ Acad. R.S. România, ms. rom. 227, f. 70 v.

⁹⁸ Vezi și lista de doc. din 1755—1826 la Acad. R.S. România, DCIII/194.

⁹⁹ Data pisaniei; schitul este amintit însă într-un doc. din 1727 april. 6 (N. Iorga, *Studii și doc.*, XIV, p. 273). Despre ruinele schitului și ale unei biserici mari din Bodești și despre cele 6 cruci vechi existente la 1871 vezi Acad. R.S. România, ms. rom. 230, f. 87—87 v.

¹⁰⁰ Despre satul Bogătești vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. CMX. și Arh. St. Buc., ms. 732.

¹⁰¹ Bis. din Bogați-Dîmbovița e amintită la 1832 oct. 27 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/210).

¹⁰² La 1689 ian. 4, Stan, fiul lui Stanciu din Bogdănești, lasă ocină episcopiei de Rîmnic ca să repare biserica făcută de părinții săi, care se stricase (Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, LVI/8); la 1692 april. 3, însă, Const. Bujoreanu arată că, nefiind biserică în Bogdănești, dă loc lui Ștefan dichiul să facă biserică și case (*Ibidem*, LVI/12); schitul monahului Ștefan din Bogdănești este amintit la 1698 mart. 10 (*Ibidem*, LVI/14). Vezi și lista de averea schitului din 1699 aug. 7 (*Ibidem*, LVI/15), doc. din 1837 aug. 29 (*Ibidem*, LVI/26) și doc. de la Acad. R.S. România, pach. CMXIII.

^{102 bis.} Vezi și doc. din 1678 ian. 12 (Acad. R.S. România, CXXVI/173).

¹⁰³ Vezi și Acad. R.S. România, ms. rom. 223, f. 180.

¹⁰⁴ Despre urmele unei bis. vechi, la 1874, vezi *ibidem*, f. 318.

¹⁰⁵ La 1703, un schit numit Boldești din jud. Saac, făcut de Iorga negustor, era metoh al m-rii Sărindar (Arh. St. Buc., m-reă Sărindar, IV/14). Vezi și doc. din 1703 mart. 7, despre lucrurile dăruite de ctitor și 1743 sept. 3 (*Ibidem*, VII/11 și 13). Despre reparații la 1772 și 1824, vezi *Ibidem*, VII/17 și ms. 476, f. 9. Vezi și foaia de „scole” din 1783 (Arh. St. Buc., m-reă Sărindar, VII/18). În *Dicț. Rom.*, I, p. 411, se menționează la Boldești „Valea Bisericii”, numită astfel după o veche biserică dispărută.

^{105 bis.} La 1782 satul a fost vîndut boierului Dudescu (Acad. R.S. România, MCCXLV/134—137).

¹⁰⁶ Amintită prima oară în doc. la 1433 mart. 5 (*Documente*, sec. XIII—XV, p. 95) și ultima oară la 1656 sept. 21 (Arh. St. Buc., ms. 1268, f. 161).

¹⁰⁷ Vezi și hotărîncia din 1820 cu rezumate de doc. vechi (Acad. R.S. România, CDXC/1.)

¹⁰⁸ Despre construirea unei biserici la Bolintin, vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 3657/1854. Despre hanul lui Emanoil Băleanu, Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericești, dos. 825/1834 și m-reă Cotroceni, dos. 25/1834. Vezi și testamentul aceluiași din 1861 mart. 10. (Acad. R.S. România, CDXIII/142) și Arh. Buc., ms. 692.

¹⁰⁹ La 1694 aug. 23, schitul din dealul Bontestii era în construcție (Arh. St. Buc., ep. Buzău, LIX/5); la 1698 mai 18 i se face prima danie (*Ibidem*, LIX/29). Despre închinarea sa la bis. Sf. Nicolae cel Nou, metohul ep. Buzău, vezi doc. din 1775 ian. 14 și 1773 mai 12 (Acad. R.S. România, CLXXXIII/210 și 211).

¹¹⁰ Vezi și hotărîncia din 1855, în care se invocă și documente vechi (Acad. R.S. România, CDXIII/162—167).

¹¹¹ O bis. din Bordeni e amintită la 1833 sept. 25 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/260).

¹¹² Vezi doc., din 1717 dec. 27 și 1730 dec. 3 (Arh. St. Buc., m-reă Rm. Sărat, XI/4 și 9) și catagrafia din 1829 (Acad. R.S. România, ms. 717, f. 175—182). Geanoglu-Lesviodax o numește metoh al m-rii Băbeni. Vezi și planul moșiei Bahnele-Bordeasca din 1844 (Arh. St. Buc., Min. Agric.)

¹¹³ Acad. R.S. România, ms. 225, f. 371.

¹¹⁴ Vezi și doc. de la Acad. R.S. România, pach. CDXCI, DCXIII, DXXXVIII.

¹¹⁵ Bis. e amintită la 1834 ian. 15 (*ibidem*, DCCCXV/1). Vezi pisană bis. noi, *ibidem*, ms. rom. A 545, fost 2409, f. 253. La 1835 satul B. Mari era proprietatea Țiței Văcărescu (Acad. R.S. România, DCXIII/11 și CDXCI/4 și pach. MCCXLV).

¹¹⁶ Vezi și hotărnicia moșiei din 1855 (Acad. R.S. România, CDXIV/1 și doc. *ibidem*, pach. DCXCIII).

¹¹⁷ Vezi și doc. de la Acad. R.S. România, pach. MCXLIII.

¹¹⁸ Amintită la 1832 aug. 21 (*ibidem*, DCCCXIV/194). Despre moșia B. Ilfov, a mitropoliei, vezi Acad. R.S. România, MCXCIV/15, 17 etc.

¹¹⁹ Vezi descrierea lor la Acad. R.S. România, ms. rom. 228, f. 6—8 și 152—153.

¹²⁰ Acad. R.S. România, ms. A 545, fost 2409, f. 364.

¹²¹ Amintită la 1652 iunie 3 când satul era al lui Bunea mare sluger. (Acad. R.S. România, CCXCIV/142). Despre sat vezi și doc. de la Acad. R.S. România, CDXXXI/107 și urm. Vezi și hotărnicia din 1840 a satului B. — Ialomîța (Acad. R.S. România, MCCCXLIV/299) și împărțirea moșiei la 1753 (*ibidem*, CCLXXV/9).

¹²² Una din ele e amintită la 1871 (Acad. R.S. România, ms. 225, f. 324).

¹²³ Deși într-un doc. din 1661 sept. 1, se spune că m-reă Brădetul a fost ridicată de Mircea cel Bătrîn „cîndu au făcut Cozia”, (Arh. St. Buc., ep. Argeș, IV/9), pomelnicul m-rii începe cu Mircea cel Bătrîn iar pisană țirzie afirmă că a fost zidită de Mircea voievod la 1546, m-reă nu s-a dovedit a fi o ctitorie a acestui voievod, fiind ceva mai nouă. Într-un doc., din 1506 mai 14 se arată că m-reă exista sigur în timpul domniei lui Vlad Călugărul (*Documente*, veac. XVI, vol. I, p. 37), iar săpăturile arheologice efectuate aci nu au dus nici ele la descoperiri mai vechi.

¹²⁴ Vezi doc. din 1634 ian. 4 și 1714 nov. 28 (Arh. St. Buc., ep. Argeș, IV/3 și ms. 708 f. 352—353); vezi și catagrafia din 1845 (Acad. R.S. România, ms. rom. 717, f. 50—61). Vezi și pictura lui Trenk înfățișînd biserica (Muzeul de Artă al R.S. România, D.R. III, 4203).

¹²⁵ Amintită în documente la 1749 oct. 11 (Arh. St. Buc., m-reă Baia de Aramă, 1/46).

¹²⁶ Menționată la 1600 ian. 15 (*Documente*, XVI, vol. VI, p. 368); într-un doc. din 1639 mai 2, Radu mare comis arăta că m-reă era „de moșie bătrînă a moșilor și a strămoșilor săi” (Arh. St. Buc., m-reă Bradu, XXXIX/2).

¹²⁷ Într-un doc. din 1641 mai 15 se spune că a fost făcută „din nou, din temelia ei, tot din piatră, cu chilii împrejur și cu trapezării și cu pivniță” (Arh. St. Buc., m-reă Bradu, I/4). Vezi și diata ctitorului din 1645 iunie 22 (*ibidem*, XXVII/1) și catastihul de avere din 1754 nov. 27 (*ibidem*, VII/39). La 1683 sept. 15, Neacșa, fiica lui Radu Mihăilescu vornicul, îi spune „m-reă noastră” (*ibidem*, XX/12).

¹²⁸ Despre reparațiile din această vreme vezi doc. din 1834 febr. 4 și nov. 6, referitoare la varul necesar pentru minăstire (*ibidem*, II bis/2 și 113); 1835 aug. 10 referitor la cărămizi (*ibidem*, II bis/4), 1836 iunie 14, cheltuieli cu reparațiile (*ibidem*, XIII/26), 1845 iunie 26, privind lucrările de lemnărie (*ibidem*, XIII/32) și 1845 iulie 30 despre construirea unui zid (*ibidem*, II bis./23).

Vezi și catagrafiile din: 1823, 1842, 1845, 1851, 1855 și 1861. (Acad. R.S. România, ms. rom. 717, f. 543—618 și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 2909/1842, 1756/1845, 2052/1851 și 4181/1855). Despre diverse alte reparații, *ibidem*, dos. 1426/1861 și 999/1871. Vezi și descrierea m-rii la 1871 (Acad. R.S. România, ms. 224, f. 344—344 v.) și Arh. St. Buc., ms. 313.

¹²⁹ Vezi și harta moșiei Bradu de Jos din 1884 la Acad. R.S. România, Hărți.

¹³⁰ Amintit la 1768 mart. 17 (Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, LX bis./26) Vezi și catagra. fiile din: 1824, 1861 și 1865 (*ibidem*, LXII/33 și Min. Instr., dos. 662/1861 și 1414/1865). Despre diverse reparații, *ibidem*, dos. 944/1867.

¹³¹ Vezi și istoricul făcut de D. Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 58 v.). Vezi și Acad. R.S. România, ms. rom. 230, f. 100.

¹³¹ bis. Vezi și hotărnicia satului din 1841 (Acad. R.S. România, MCCCXLIX/173).

¹³² Vezi și descrierea ruinelor unei biserici existente la 1871 la Bragadiru-Bulgari (Acad. R.S. România, ms. 227, f. 56—57). Despre satul Bragadiru = Brezoianca vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. CDXCII.

¹³³ Vezi harta moșiei din 1870 la Acad. R.S. România, Hărți. La 1855 moșia a fost vîndută de E. Ghica lui Sterie Dumba (Acad. R.S. România, CDXIV/95).

¹³⁴ Vezi și albumul din 1872 cu vederi din oraș (Acad. R.S. România, Stampe, A.F. III, 208 și G.S. II, Alt 242—244, Ochmige I, G.S. — I, Trattner, Barth I și St. III 1665 (albumul Brăila Veche)

Vezi și planurile din: 1828, 1836, 1843, 1855, 1856, 1867, 1886, 1887 și 1900 la Acad. R.S. România, Secția Hărți. Vezi și lista hărților și planurilor despre Brăila din „Analele Brăilei”, 1929, nr. 1, p. 45.

¹³⁵ Despre modernizarea și înfrumusețarea orașului după 1829 vezi și Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 24/1830, 6868/1833, 3647/1834, 2224/1835, Min. Lucr. Publice, dos. 3/1835, 78/1857, 129/1860 etc.

¹³⁰ Pentru dezvoltarea comercială a Brăilei spre mijlocul secolului trecut vezi bibliografia de la I. Lupu, Nestor Camariano, Ovidiu Papadima, *Bibliografia analitică a periodicelor românești*, vol. I, 1790—1850, partea II-a, p. 707 ș.u.

^{130 bis} Despre dărîmarea cetății vezi și doc. citate de C.C. Giurescu, *Istoricul orașului Brăila*, p. 138—139.

¹³⁷ Despre școlile vechi vezi și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 6574/1832, 6697/1837 3385/1840, 2681/1841, Min. Lucr. Publice, dos. 107/1860 și 89/1861 și Vornicia din lăuntru, dos. 5652/1838.

¹³⁸ Vezi Arh. St. Buc., Min. Lucr. publice, dos. 76, 80/1846 și 34/1867.

¹³⁹ Despre cazarmă vezi ibidem, dos 1, 8 și 35/1850, 155/1851, 51/1857 și Vornicia dinlăuntru, dos. 5786/1833 și 1001/1844.

^{139 bis}, Vezi și idem, Min. Lucr. publice, dos. 50/1845.

¹⁴⁰ Vezi Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 6294/1835, Min. Lucr. Publice, dos. 35/1847 și 156/1861.

¹⁴¹ Despre zidirea temniței vezi Arh. St. Buc., Vornicia dinlăuntru, dos. 2224/1834.

¹⁴² Despre bisericile zidite din nou la Brăila după eliberarea de sub stăpînirea turcească vezi Arh. St. Buc., Vornicia dinlăuntru, dos. 198/1831 (barace pentru biserici), Log. pricinilor bisericesti, dos. 648/1832 și Min. Lucr. Publice, dos. 122/1853. La 1833 se spunea că este „neapărată trebuință la acest oraș încă de doi biserici, după mulțimea norodului ce din zi în zi sî adună” (Iorga N., *Cei dinții ani în noua Brăilă românească...*, p. 40).

^{142 bis} Despre clădirea bis. vezi Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 931/1848.

¹⁴³ Despre reclădirea bisericii vezi Arh. St. Buc., Vornicia dinlăuntru, dos. 1112/1839 (loc cerut pentru biserică) și Min. Lucr. Publice, dos. 29/1847.

¹⁴⁴ Vezi doc. din 1830 sept. 20 și 23, din care rezultă că se construia din piatră luată din șanțurile cetății și din lemnăria magaziiilor turcești (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., CDXC/1 și 2). Despre clădirea bisericii armenesti vezi Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericesti, dos. 151/1834 și 8368/1835 și Vornicia din lăuntru, dos. 2021/1833, 574/1834 și 2718/1835 (locul cerut de armeni pentru biserică).

¹⁴⁵ Vezi Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericesti, dos. 194/1834, prin care neguțătorii și alți străini din Brăila cer voie să facă biserică nouă; vezi și Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 2711/1835 și 574/1834.

¹⁴⁶ Bis. e amintită la 1834 iunie 5 (Acad. R.S. România, DCCCXV/43).

¹⁴⁷ Despre construirea bis. vezi și doc. din 1773 aug. 30 și 1777 mai 25 (Arh. St. Buc., A.N., MMDCCCLXIII/38, 59 și 65).

¹⁴⁸ Despre urmele a două biserici vechi și o cruce de piatră, existente la 1871, vezi Acad. R.S. România, ms. 226, f. 187 v. și 192.

¹⁴⁹ Vezi inventarul de avere a bisericii din 1840 la Acad. R.S. România, CMLXXXI/2

¹⁵⁰ Amintită la 1833 aug. 26 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/252).

¹⁵¹ Bis. e amintită la 1703 sept. 1 (Acad. R.S. România, CMLXXV/249—250).

Despre vînzarea moșiei vezi doc. din 1750 (Acad. R.S. România, CLV/124).

¹⁵² Vezi doc. din 1735 mart. 25 și sept. 22 (Arh. St. Buc., ep. Argeș, V/4 și 5).

¹⁵³ Vezi doc. din 1795 april 19 și 1814 oct. 18 (Ibidem, V/30 și LXIX bis/119)

¹⁵⁴ Doc. din 1759 iunie 24 (Ibidem, V/8). Vezi și catagrafia de avere din 1795 (Ibidem, LXVIII/10). Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr. dos. 688/1870. Vezi și istoricul făcut de D. Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729 f. 28) și picturile lui Trenk înfățișînd schitul la 1863 (Muzeul de Artă al R.S. România, Stampe, D.R. III, 4210, 4314).

¹⁵⁵ Vezi și Acad. R.S. România, ms. 5142, f. 277.

¹⁵⁶ Despre casa Ralet din Breaza vezi „Cantor de avis”, 1841, p. 108. Despre sat vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. MLXXXVI. Bis. din Breaza de Sus e amintită la 1832 mai 16 (Ibidem, DCCCXIV/168).

¹⁵⁷ Vezi Acad. R.S. România, ms. rom. 221, f. 110 v.—111.

¹⁵⁸ Deși pisană este din 1650, într-un doc. din 1640 nov. 27, Matei Basarab arată că a zidit m-rea „de iznoavă de în temeiu” (Arh. St. Buc., Peceți nr. 54). Dintr-un alt doc., din 1689 febr. 24, rezultă însă că m-rea nu fusese terminată: a această dată sînt scuțiți de dări 12 oameni care să facă var pentru „dresul” m-rii (Acad. R.S. România, CCCLXIX/21; vezi și CCCLXXVI/1).

Vezi și catagrafiile din: 1849, 1851, 1852, 1861 și 1863 (Acad. R.S. România, ms. rom. 718, f. 71—112 și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 2628/1849, 2056/1851 și 1065/1863). Despre diverse reparații, Ibidem, dos. 1846/1847. Vezi și Acad. R.S. România, Stampe, GR I, Radianu M 3 (m-rea la 1882).

¹⁵⁹ Vezi și Acad. R.S. România, CCCLXXVI/2.

¹⁶⁰ Vezi și pictura făcută de Luchian (Muzeul de Artă al R.S. România, DR, II, 1496).

¹⁶¹ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 730, f. 19—19 v. (ms. Papazoglu).

¹⁶² Doc. din 1760 iunie 26 (Acad. R.S. România, CDXV/64).

¹⁶³ Bis. din Brezoaia Căminarului e amintită la 1834 april. 18 (Acad. R.S. România, DCCCXV/35). Despre starea bis. și casei din Brezoaia vezi și doc. din c. 1830 (ibidem, DCCCVII/27).

¹⁶⁴ Vezi și doc. de la Acad. R.S. România, pach. DXXI.

¹⁶⁵ Vezi și doc. de la Acad. R.S. România, pach. CDXCIII. La 1832 moșia a fost vîndută de G. Turnavitu lui A. Teodor vistier (doc. 5).

¹⁶⁶ Amintită în documente la 1582—1583 (*Documente*, sec. XVI, vol. V, p. 77—78), fiind însă mai veche.

¹⁶⁷ Într-un doc. din 1640 nov. 27, Matei Basarab (care de obicei se laudă cînd e vorba de ctitorile sale) spune că a zidit m-reă „de iznoavă din temeiu” (Arh. St. Buc., Peceti, nr. 54).

Vezi și doc. din 1641 april. 30, în care Matei Basarab arată că m-reă a fost „făcută și ridicată din temelia ei de bunicii și părinții domniei mele” (Acad. R.S. România, CI/52). Într-un alt document, din 1676 mai 4, se afirmă însă că m-reă Brîncoveni a fost „făcută din temelia ei de răposatul Preda vornicul Brîncoveanu”, nu de Matei Basarab (Arh. St. Buc., m-reă Brîncoveni, XII/3). Cum Matei Basarab se considera el însuși ctitorul m-rii, este vorba probabil de o ctitorie a sa și a nepotului său, Preda.

Dintr-un doc. de la Constantin Brîncoveanu, din 1699 aug. 15, rezultă însă că Matei Basarab și Preda Brîncoveanu au zugrăvit doar și înfrumusețat biserica veche, la 1633, i-au făcut chilii, clopotniță și altele; Brîncoveanu a dărimat biserica mică și a zidit „altă minăstire, mare ca o lavră” pe același loc (Arh. St. Buc., m-reă Brîncoveni, XXIII/4 și ms. 705, f. 220 v.—222).

¹⁶⁸ Vezi și Acad. R.S. România, ms. rom. 220, f. 217—218.

¹⁶⁹ Vezi și doc. din 1761 dec. 8 (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., CDXCIV/5).

¹⁷⁰ Vezi și catagrafiile din: 1847, 1856 și 1862 la Acad. R.S. România, ms. rom. 718, f. 1—70 și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 825/1852, 4289/1856 și 1105/1862. Despre diverse reparații, *Ibidem*, dos. 1191/1863. Vezi și pomelnicul din 1843 (Acad. R.S. România, ms. 2076).

Despre construirea bisericii din satul Brîncoveni, vezi Arh. St. Buc., Așez. Brîncove-nești, dos. 298/1846.

¹⁷¹ Vezi și ms. Papazoglu, la Arh. St. Buc., ms. 729, f. 91 v.—92 (istoric, inscripții); vezi, de asemenea, descrierea făcută ruinelor palatului, m-rii și bisericii satului la 1873 (Acad. R.S. România, ms. rom. 229, f. 151—153). și Arh. St. Buc., ms. 718.

¹⁷² Vezi și albumul de la Acad. R.S. România, Stampe, A.F. III 212.

¹⁷³ Vezi și Acad. R.S. România, ms. rom. 220, f. 219.

¹⁷⁴ Casele boierilor din Brîncoveni existau la 1518 mai 3 iar Matei Basarab le-a refăcut la 1634. Într-un doc. din 1652 iulie 3 se spune că Stanciu vornic din Sălătruc a fost ispravnicul domnului la refacerea caselor (Acad. R.S. România, XC/55). Matei Basarab, ședea uneori aici (vezi doc. din 1635 mai 28, Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 548).

¹⁷⁵ Bis. din Broșteanca-Ialomița e amintită la 1833 iunie 28 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/241).

¹⁷⁶ Despre cele două cruci vechi, existente la 1871, vezi Acad. R.S. România, ms. 228, f. 609. V. și Arh. St. Buc., ms. 704.

¹⁷⁷ Casele boierilor Filipești pe care, la 1792 iunie 3, Pană Filipescu le lasă fiului său Dinu fost mare vistier (Acad. R.S. România, I/143). Trecute apoi în proprietatea baronului Meitani, au ars în 1831 (Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 182/1831). Pentru moșia Bucovul, vezi și Arh. St. Buc., A.N., pach. CXIX—CXX.

¹⁷⁸ Amintită prima oară în documente la 1571 dec. 29 (*Documente*, veac. XVI, vol. IV p. 52); pisană este din 1572 oct. 3, cînd probabil s-au terminat lucrările.

¹⁷⁹ Despre starea minăstirii la <1824> vezi Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., CDXCI/13); despre stricăciunile provocate de cutremurul din 1838 vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 6031/1838. Pentru tirnosirea bisericii noi, *Ibidem*, dos. 2132/1843. Vezi și pomelnicul din 1813 (Arh. St. Buc., ms. 460) și catagrafiile din <1806—1830>, 1852 și 1853 (Arh. St. Buc., ms. 298, Acad. R.S. România, ms. rom. 718, f. 113—134, Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 2904/1853 și Catastife m-rești, m-reă Bucovăț, dos. 30/1858).

Despre diverse reparații, *Ibidem*, dos. 5/1835 și Min. Instr., dos. 2427/1873. Despre transformarea minăstirii în temniță, Arh. St. Buc., m-reă Bucovăț, dos. 32/1855; construirea unui dig pentru apărarea m-rii de apele Jiului, Arh. St. Buc., Min. Lucr. Publice, dos. 106/1861 Vezi și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1367/1864, f. 153.

Vezi și Arh. St. Buc., ms. 268, f. 595. Vezi, de asemenea, istoricul făcut de maiorul Pappazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 70—71). și ms. 722 și 443.

¹⁸⁰ Vezi și harta moșiei din 1876 la Acad. R.S. România, Hărți.

¹⁸¹ La 1785 oct. 1, casele din Bucșani erau proprietatea lui Ianache Văcărescu, cumpărate de părinții săi de la Mihai Cantacuzino (Arh. St. Buc., A.N., CCXCVI/8). La 1871 sînt amintite aici ruinele unor ziduri de case și cruci vechi (Acad. R.S. România, ms. 225, f. 183-184). Despre han vezi Arh. St. Buc., Ad-tive noi, Ilfov, dos. 2543/1833. Bis. din Bucșani-Osebiți e amintită la 1832 oct. 24 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/209).

¹⁸² Despre reclădirea bis. vezi Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., doc. 1367/1864, f. 327—328.

¹⁸³ Amintită la 1833 febr. 10 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/218). Vezi și harta moșiei la Acad. R.S. România, Hărți.

- ¹⁸⁴ Amintită la 1833 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/246).
- ¹⁸⁵ Bis. este amintită la 1834 febr. 20 și iunie 14 (Acad. R.S. România, DCCCIV/135 și DCCCXV/45).
- ¹⁸⁶ Vezi Acad. R.S. România, ms. rom. 221, f. 114—115.
- ^{186 bis}. În catagrafia din 1840 ctitorii sînt D-tru Stancu Budianu, Ion Stegăroiu și Grigore Bălteanu.
- ¹⁸⁷ Vezi doc. din 1684 aug. 23, în care se arată că schitul de pe moșia Budeștenilor-Muscel „iaste făcut de-nceput și pînă în săvârșit de călugărul Ștefan monahul, ce l-au chemat pre nume mierănescu Stanciul log. Budeșteanul”. La această dată, aflăm că fiul ctitorului vînduse averea schitului după moartea ctitorului (Arh. St. Buc., m-rea Cotroceni, V/32). După cum rezultă dintr-un alt doc., din 1684 oct. 2, schitul se găsea „pre valea Budeștenilor” și lângă biserică se află — ca și la alte schituri mici — chilia ctitorului (*Ibidem*, V/33). O biserică mai veche este amintită aici la 1646 mart. 29, cînd se vinde un loc în siliște în Budișteni „den susul bisericii” (*Ibidem*, V/12).
- Într-un doc. din 1673 iunie 1 se spune însă că Stanciu logofăt, rămas fără sprijin după călugărirea fiului său Ion, a lăsat averea mitropoliei ca să facă un schit pe moșia sa Budișteni (Arh. St. Buc., m-rea Trivalea, XIII/1); schitul exista la 1681—1682 (*loc. cit.*, m-rea Cotroceni, V/30).
- ¹⁸⁸ Vezi doc. din 1684 oct. 2 (*Ibidem*, V/33). Vezi și harta moșiei B. = Crîngureanca, nedată, la Arh. St. Buc., Min. Agric., Planuri — Muscel.
- ¹⁸⁹ Despre starea în care se găsea schitul vezi și Arh. St. Buc., Log, pricinilor bisericești, dos. 8261/1835; pentru diverse reparații, Arh. St. Buc., Catastige m-rești, m-rea Cotroceni, dos. 63/1837; vezi și catagrafia din 1858 (*Ibidem*, dos. 336/1858). Vezi, de asemenea, descrierea schitului la 1873 (Acad. R.S. România, ms. 228, f. 237).
- ¹⁹⁰ Acad. R.S. România, ms. A 545, fost 2409, f. 115.
- ¹⁹¹ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 394, f. 5 v.
- ¹⁹² Vezi și Arh. St. Buc., ms. 394, f. 9.
- ¹⁹³ Acad. R.S. România, ms. A 545, fost 2409, f. 343.
- ¹⁹⁴ La 1804, cînd se hotărînicește moșia, satul B.-Teleorman era al lui I. Turnavitu (Acad. R.S. România, DCXXX/258).
- ¹⁹⁵ Schitul s-a numit Bunea după numele ctitorului (Bunea Grădișteanu) și Vilcana sau Gura Vilcaniei după locul unde era situat.
- ¹⁹⁶ Schitul Vilcana este amintit și într-un document din 1621 oct. 23 (*Documente*, XVII, vol. IV, p. 583—584), în care se povestește cum s-a zidit m-rea pe locul moșnenilor din Brănești; documentul este însă fals. În pisană din 1785 se spune că a fost construită de Bunea Grădișteanu mare armaș. Un alt Bunea Grădișteanu — despre care se spune la 1714 că a fost adevăratul ctitor — e mare vistier în 1653—1655 (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., L/24).
- ¹⁹⁷ Vezi și cataografiile de la Acad. R.S. România, ms. rom. 660, f. 56, 626, f. 47—47 v. și 657, f. 62—62 v. și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1374/1863. Pentru clădiri noi și reparații, *Ibidem*, dos. 547/1860 și 2711/1874. Vezi și doc. din 1838 iunie 28 pentru strîngerea de bani necesari refacerii schitului după cutremur (Acad. R.S. România, DXCII/264). vezi și catagrafia de odă din 1849 (Acad. R.S. România, ms. 919, f. 48).
- ¹⁹⁸ Vezi și descrierea ruinelor unor case la 1871 (Acad. R.S. România, ms. 230, f. 99—99 v.) și hotărînicia din 1858 (*ibidem*, MCCLXXXVII/19).
- ¹⁹⁹ Crucea lui Talpeș este amintită la <1642—1643> nov. 18 și 1650 mai 5, fiind în hotar cu satul Stăești, lângă Siret (Acad. R.S. România, CXCVI/115).
- ²⁰⁰ Amintită la 1832 aug. 24 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/195).
- ²⁰¹ Vezi și Acad. R.S. România, ms. rom. 225, f. 177 v.
- ²⁰² Despre sat vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. CDXLII.
- ²⁰³ Amintită într-un „tablou istoric” de la 1875 (Acad. R.S. România, ms. rom. 221, f. 112 v.—113).
- ²⁰⁴ Acad. R.S. România, ms. rom. 221, f. 108 v.—109.
- ²⁰⁵ Vezi și hotărînicia din 1841 cu rezumate de doc. vechi (Acad. R.S. România, CDXCIV/1 și CDXCV/1).
- ²⁰⁶ Despre reparații și reclădire vezi Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericești, dos. 2557/1832 și Min. Instr., dos. 1758/1845, 1543/1852 și 941/1867. Vezi și cataografiile din: 1823, 1829, 1843, 1850, 1855 și 1863 (Acad. R.S. România, ms. rom. 718, f. 157—205 și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 2922/1850, 1419/1863 și ms. 298, f. 534—535 v.).
- ^{206 bis}. După Geanoglu-Lesviodax a fost metoh la Sf. Ștefan-Meteore.
- ²⁰⁷ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 83 v., 730, f. 41 și 739, f. 12—12 v. (istoric și inscripții, ms. Papazoglu).
- ^{207 bis}. Despre așternerea cu piatră și înfrumusețarea orașului vezi Arh. St. Buc., Min. Lucr. publice, dos. 52/1853 și 107/1854.
- ²⁰⁸ Vezi Arh. St. Buc., ms. 175, f. 30 v. (doc. din 1835). Despre un han ars vezi doc. din 1858 ian. 1 (Arh. St. Buc., ep. Buzău, CXXII/69). Alt han — sau același? — este menționat la 1861 (Arh. St. Buc., A.N., MMDLXXVII/20).

²⁰⁹ Despre școlile din Buzău vezi și Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericești, dos. 686/1831 (de la m-reă Banu), Min. Instr., dos. 6574/1832, 6704/1837, 6036/1838, Min. Lucr. Publice, dos. 46/1847 și Vornicia din lăuntru, dos. 5392/1838.

²¹⁰ Despre școala grecească și slovenească de la ep. Buzău, vezi și doc. din 1725 ian. 9, 1731 mart. 4, 1754 febr. 20 și 1764 mai 27 (Acad. R.S. România, XCIV/90 și 96, CXXV/4, 5 și 14 și XCV/7).

²¹¹ Vezi doc. din 1792 aug. 9 și 1793 april. 3 (Arh. St. Buc., ms. 143, f. 116 v.—117 și 137 v.—138. Vezi și Arh. St. Buc., ep. Buzău. LXXXVII/1 (doc. din 1797).

²¹² Amintită prima oară în documente la 1592 ian. 28, când era metoh al m-rii Dusico (Documente, sec. XVI, vol. VI, p. 34). La această dată ctitorul, Andronic Cantacuzino, era mare vistier (vezi Studii și mat. de istorie medie, IV, p. 573). Cum acesta a devenit curînd mare ban (la 1593 nov. 10, *ibidem*, p. 566), m-reă a început să fie cunoscută sub numele acesta, de m-reă Banului. După cite știu, m-reă s-a numit prima oară a Banului la 1618 aprilie 3 (Documente, sec. XVII, vol. III, p. 206). De obicei i se spune însă m-reă lui Andronic vistierul, după dregătoria mai veche a ctitorului. Că este o ctitorie a familiei Cantacuzino ne-o dovedește grija pe care i-o poartă această familie.

Vezi și catafrafiele din: 1822, 1829, 1842, 1847 și 1858 (Acad. R.S. România, ms. rom. 717, f. 233—392, Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 2904/1842 și Catastife m-rești, m-reă Banu, dos. 8/1842). Despre diverse reparații, vezi Arh. St. Buc., m-reă Banu, XLV/14 și Min. Instr., dos. 1459/1864 și 3679/1877. Vezi și porunca de refacere a clopotniței din 1830 iunie 17 (Arh. St. Buc., m-reă Banu, XLV/14). Despre odoarele bisericești ale m-rii vezi doc. din 1819 și 1830 (*ibidem*, XLII/140, f. 5 și 6).

²¹³ Vezi pisanile din 1722 și 1805 (Arh. St. Buc., m-reă Banu, XLII/140, f. 6). Vezi și istoricul m-rii, fără dată (*ibidem*, XLII/133, f. 4 v.—6 v.) și ms. 186—188 și 196.

²¹⁴ Vezi și ms. Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 45—45 v.).

²¹⁵ La 1711 dec. 28 a fost închinată m-rii Dusicon, Dușco sau Dușico (Arh. St. Buc., m-reă Banu, XXXVIII/1); vezi și testamentul ctitorului din 1715 febr. 17 (*ibidem*, XXXVIII/2), scutirea de dări din 1716 iunie 4 (Arh. St. Buc., ms. 186, f. 117) și catagrafia din 1825 (Arh. St. Buc., m-reă Banu, XXXVIII/24 și 25). La 1814 nov. 28, bis. era înecat de apele morii (*ibidem*, XXXVIII/16).

²¹⁶ La 1628 febr. 4, vechea episcopie era „arsă și stricăță” (Acad. R.S. România, CXXIV/172). La 1632 oct. 10, m-reă era din nou „arsă și stricăță”; la această dată, se acordă scutire de dări poslușnicilor ei „ca să lucreze și să dreagă” (*ibidem*, CXXIV/192). Deși refăcută la 1649, la 1666 april. 27 se spune din nou că „sfînta m-re iaste arsă și stricăță” (*ibidem*, CXXIV/169). Este vorba poate doar de recopierea unui text din documente mai vechi? Despre arderea caselor episcopiei paraclisului și bibliotecii episcopiei vezi Acad. R.S. România, MCXX/173. Despre repararea caselor arse ale episcopiei vezi *ibidem*, MCXXII/215.

²¹⁷ Vezi și doc. din 1682 mai 19, în care se spune că este înălțată „den temelie” de Matei Basarab (Acad. R.S. România, XCIV/88).

²¹⁸ Vezi și ms. Urechia (Acad. R.S. România, ms. 324, f. 164—165 v. (inscripție și pomelnic).

²¹⁹ Vezi și catafrafiele din: 1787, 1819, 1825, 1846, 1850 și 1864. (Acad. R.S. România, ms. rom. 718, f. 206—350, ms. 1511 și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1509/1846, 2283/1850 și 1620/1864). Despre diverse reparații vezi *ibidem*, dos. 2060/1851 și doc. din 1801 april. 19 (Acad. R.S. România, CXXVII/13). Vezi și Acad. R.S. România, pach. CMV, unde se găsește și un doc. din 1865 pentru lemne necesare reparațiilor (nr. 135) și Arh. Sr. Buc., ms. 171—176.

²²⁰ Despre episcopul Chesarie și lucrările făcute în timpul său la episcopie și la alte biserici din eparhie s-au mai scris și alte studii: Voicu G., *Viața și activitatea lui Chesarie episcop de Buzău, 1825—1846, teză pentru licență*, Buc., 1897, 60 p. și Pamfil Georgian, *Chesarie episcopul Buzăului, 1825—1846*, Buzău, 1946, 115 p.; ele nu aduc însă lucruri deosebit de prețioase, știrile fiind adunate din dicționarele geografice sau din alte publicații.

²²¹ Vezi și istoricul episcopiei făcut de D. Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 279, f. 27—27 v.).

²²² Vezi și Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericești. dos. 1597/1833 și 976/1835.

²²³ În *Dict. Rom.*, II, p. 122, se susține că biserica a fost rezidită de Caloian căpitanul puțin mai la nord; pe la 1700 acesta a zidit bis. Broșteni.

²²⁴ Este foarte probabil ca aceste două vechi biserici — care purtau numele slujitorilor lor — să fie cunoscute astăzi sub alt nume; după părerea lui Dim. Ionescu, bun cunoscător al realităților buzoiene, prima ar fi biserica Negustori, reconstruită în sec. XVII.

²²⁵ Vezi și Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 295/1831.

^{226 bis.} Vezi planurile moșiei din 1849 și 1851 la Arh. St. Buc., Min. Agric., Planuri și hotărnicii, jud. Rm. Sărat.

²²⁶ Vezi harta moșiei din 1849 la Acad. R.S. România, Hărți.

C

CACALEȚI, vezi Gogoșari, Castra Nova și Lahovari.

CACALEȚI — Argeș (patru bis. de lemn și bis. de zid Sf. Nicolae la începutul sec. XIX). Vezi și Zărnești.

Bauer, p. 171; B.O.R., 1921, p. 684 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 7; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 418—419 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 276 [3 bis. de zid noi]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1511, când era al m-rii Cotmeana].

CĂCĂRĂZENI (acum Cotmeana), com. Fălfani, jud. Argeș (două bis. de lemn. Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX; una din ele M, cealaltă reclădită de zid 1899).

Bauer, p. 171 [Cucuruzeni, cu bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 66—67; Anuar 1909, p. 287; AEA, 1929, p. 87; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 39 [bis. din prima jumătate a sec. XVIII]; *Dic. Rom.*, II, p. 243.

CĂCIULATA, vezi Călimănești.

CĂCIULĂTEȘTI — Dolj. Vezi și M-reă Albă și schitul Jdrelea-Roaba.

Indice cronologic nr. 4, 15 [doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1609]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 488); *Dicț. Rom.*, II, p. 246.

CĂCIULATU — Dolj (bis. Adormirea, 1800—1805, reparată 1847 și 1907).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 449 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 155; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit la <1568—1577>].

CĂCIULAȚI, jud. Ilfov (bis. Adormirea — Canela, construită de Alex. Ghica voievod, 1832, restaurată 1890 și 1931; pictată de G. Ioanid; casa familiei Ghica, c. 1830, devenită casă de odihnă a Acad. R. S. România).

Popescu-Bejenaru I., *Bis. domnească din satul Căciulați* (R.I.A.F., XVI, 1922, p. 79—80); Mușățeanu I., *Șapte biserici*, p. 8—9; Idem, *Bis. Adormirea Maicii Domnului din com. Căciulați — Ilfov* (BCMI, XXXIII, 1940, p. 43) [descriere, inscripții]; Brătulescu, *Ilfov*, p. 39 [pisania bis. din 1812 construită de Vasile Izvoranu serdar]; „Îngerul”, IX, 1937, nr. 10—11, p. 544; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1622]; *Dicț. Rom.*, II, p. 245.

CACOTI — Mehedinți (acum Izvorălu de Jos) (bis. Sf. Ioan Botezătorul 1830).

Ionescu I., *Agricultura română*, p. 623—624, 655; Anuar 1909, p. 190—191; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1615]; R.I., 1927, p. 69 [doc. din 1619]; A.O., 1928, p. 32—34 [două doc. din 1640]; *Dicț. Rom.*, II, p. 140.

CACOVA (acum Neajlovul), com. Morteni, jud. Argeș (fost Dîmbovița) (bis. Sf. Ioan Botezătorul, Sf. Nicolae și Sf. Ecaterina, construită de medelnicerul Ioan Mitescu, 1836—1837, reparată 1899).

Anuar 1909, p. 50; Bauer, p. 174 [Cacova—Muscel, bis. sec. XVIII]; Diaconescu Gh. Ilie, preot, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 3—4, p. 260—262) [descriere sumară, inscripții]; *Documente*, indice sec. XVII [Cacoveni, localizare probabilă].

CACOVA (Piscul Mare), jud. Vâlcea (bis. sec. XVI, dispărută ¹, apoi M bis. de lemn Schimbarea la Față, construită de logofătul Matei Buiulescu, 1760, bis. Sf. Ioan Botezătorul, Sf. Nicolae și Cuv. Paraschiva, 1819, construită de preoții Ioan, fiul lui Andronie, și Ioan, fiul lui Sima, reparată 1938—1939; bis. Sf. Ingeri, din cimitir 1782, construită de Lavrentie monahul, reparată 1876; case boierești sec. XVII, dispărute) ².

Documente, XVI, vol. III, p. 247 [bis. veche]; Bauer, p. 201; Popescu, *Biserici*, p. 29—30 [cat. 1840]; Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (BCMI, 1933, p. 66) [inscripții]; vezi și *Dicț. Rom.*, II, p. 140; BCMI, 1933, p. 136 [rezumat de inscripție] și 1938, p. 95; AER, 1921—1925, p. 501—502; Grecu Vasile, *Filozofi păgini și Sibile în vechea noastră pictură bisericească* (A.T.G., caietul 10, 1939, p. 38); AMO, 1941, p. 700; *Indice cronologic* nr. 5, 13; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1500]; Bulat T. G., *Conturii bușni documentare* (indice).

CALAFAT (Vadul Diului), jud. Dolj (bis. bordei Sf. Nicolae, 1730—1740 (?) ³ reelădită de zid ante 1845).

Documente, indice, XIII—XVI și XVII [localitatea este amintită prima oară la 1424, cînd vama de aici era a m-rii Tismana]; vezi și Olteanu, *Geneza orașelor* („Studii”, 1963, nr. 6, p. 1272); Tunusli, p. 180; Zilot Românul, ed. B. P. Hașdeu, p. 30; Fotino, III, p. 180 [no. bisericilor la 1815]; A.O., 1927, p. 152—153, fig. 5 [vedere 1826]; Bulat T. G., *Înființarea orașului Calafat* (A.O., 1922, p. 20—25) [publică doc. din 1851—1852];

Hrisovul domnitorului Barbu Dimitrie Știrbei din 5 sept. 1855 pentru emanciparea satului Calafat și întocmirea lui în oraș slobod, <f. loc>, 1873, 9 p.; Margot, *O viațorie*, p. 55—56 [descriere, 1859]; *Orașul Calafat odinioară și astăzi*, Craiova, 1906, 164 p.;

Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 11 [despre originea numelui de la spoitor de vase]; Hașdeu B.P. *San Giorgio și Calafato* (C.T., I, 1870, nr. 97) [crede că numele calafato înseamnă partea cea mai de seamă a unei corăbii, numele fiind genovez]; Vezi și Giurescu, *Ist. rom.*, II și III (indice) [numele și vechimea orașului]; *Dicț. Rom.*, II, p. 144—146.

Străinescu Nicol, *Carte de hotărnicie a moșiei Calafatu din districtul Doljiu, plasa Cîmpu, proprietate a bisericii Sf. Ilie din Craiova*, 1895; despre proprietatea bisericii vezi și Girboviceanu, *Șapte biserici*, p. 223—247;

Drăghicescu M., *Note pentru a servi la istoricul principalelor puncte pe Dunăre de la gura Tissei pînă la Mare și pe coastele Mării de la Varna la Odessa*, Galați, 1892, p. 103—114; Iorga N., *Drumuri și orașe*, p. 281—282 [descriere]; Idem, *Sate și mănăstiri*, p. 351 [descriere];

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 436 [la 1845 bis. de zid Sf. Nicolae]; AMO, 1941, p. 169—170.

— FÎNTÎNA BABA LUPA (see. XIX).

V. Rom., 12 ian. 1846.

CĂLĂRĂȘESTI, vezi Mateești.

CĂLĂRAȘI (fost Lichirești, numit Călărași după numele slujitorilor care își aveau garnizoana aci), jud. Ialomița.

Bauer, p. 142 [bis. și căpitănie]; Sulzer, *Geschichte*, I, p. 319 [aceleași date]; *Documente agrare* (indice) [Lichirești, sat al m-rii Colțea].

Iorga N., *Studii și doc.*, XI, p. 39—41 [doc. 1836]; „*Mercur*”, II, 1841, p. 34 [despre dezvoltarea portului]; Samarian P., *O veche monografie*, p. 188 [numărul caselor și bisericilor la începutul sec. XIX]; R.H.S.E.E., 1931, p. 281—282 [descriere Cochelet, 1834—1835]; R.I.R., 1944, p. 74 [descriere, 1854]; „*Buletinul municipal*”, 27 febr. 1853, p. 22—23 [hrisov de emancipare oraș] ⁴; A. Rom., 14 aug. 1857 [moșia de arendat]; Margot, *O viațorie*, p. 76—77 [descriere, 1859]; Iorga N., *Drumuri și orașe*, p. 123—125 [descriere]; Mihăilescu G. și P. Vasilescu, *Călărași*, Călărași, 1926.

Samarian Pompei, *Istoria orașului Călărași — Ialomița la de origine pînă la anul 1852*, Buc., 1931, 289 p. [istoric documentat al orașului; despre locuitori și relațiile lor cu m-reă Colțea, proprietara satului, dezvoltarea orașului, școli, biserică, documente etc.] (recenzii: N. Iorga, R.I., 1932, p. 285—287, care consideră cartea „o istorie documentată, pînă la cele mai mici amănunte” a orașului; M. Popescu, R.S.T.R., 1933, p. 252;

Iorga N., *Istoria românilor*, III, p. 169 [despre numele vechi al localității, de la Licherie, Glicherie]; vezi și Giurescu, *Ist. rom.*, II și III (indice Călărași și Lichirești) *Indice cronologic nr. 15* [doc.]; vezi și *Dict. Rom.*, II, p. 250—252. — HANUL M-RII COLȚEA (sec. XIX).

A.P., XV, 1848, p. 595.

— ȘCOALA VECHĂ ⁵.

A.P. 1835—1836, p. 699; „*România*”, I, 1838, p. 353; C.D.A., 1837—1838, p. 357—358; C. Rom., 1844, p. 226, 229—230 etc.; „*Învățătorul satului*”, 1845—1846, p. 43 [diverse știri despre școală].

— CAZARMA VECHĂ ⁶.

— BISERICA (sec. XVIII, reclădită? sec. XIX) ⁷.

Anuar 1909, p. 31—32 și 59 [și Călărașii Vechi]; Samarian, p. 125—126. CĂLĂRAȘU (Călărași), jud. Dolj (M bis. Adormirea și Sf. Nicolae, zidită de Hagi Ianuș, 1820, zugrăvită de Panait fiul lui Enache, popa Stan și alții, 1833).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 442 [cat. 1845, cînd existau bis. de zid Adormirea și bis. de lemn Adormirea — mah. Ascunsă]; Anuar 1909, p. 442; AMO, 1941, p. 200 [fragment de pisanie]; *Dict. Rom.*, II, p. 253 [pisanie].

CĂLDĂRARU — Teleorman (jud. Argeș?) (bis. Sf. Nicolae, 1846—1848, reparată 1887).

Anuar 1909, p. 118; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 5 [originea numelui]; *Dict. Rom.*, II, p. 255—256 [Căldăraru, cătun și Căldăreasca].

CĂLDĂREȘTI (Căldăreasca), jud. Buzău (bis. și școală, începutul sec. XIX).

Bauer, p. 124; Urechia, *Ist. rom.*, III, p. 97—98; XII, p. 97—99 [doc. 1820]; AEB, 1926, p. 21 [bis. Sf. Nicolae, 1850—1862] și 1928, p. 47; *Indice cronologic nr. 3, 5*; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 57, 92, 164 [doc., satul fam. Cantacuzino] ^{7 bis}; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1619]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 495); Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 210—211 [doc. 1628]; *Dict. Rom.*, II, p. 256.

SCHITUL CĂLDĂRUȘA (Manasia, pe apa Slănicului, sec. XVII ⁸; la 1871 în ruină) ⁹.

Giurescu C. C., *Harta stolnicului Cantacuzino* (R.I.R., 1943, p. 20); Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 3 și 5*; Bauer, p. 140; *Dict. Rom.*, II, p. 257 [cătunul Postea].

M M-REA CĂLDĂRUȘANI (Sf. Dimitrie, construită de Matei Basarab, 1637—1638 ¹⁰, bis. reparată și mărită la 1778 de arhiepiscopul Filaret, zugrăvită din nou la 1817 de egumenul Dosoftei, restaurată la 1915

de CMI și mitropolitul Ghenadie Petrescu, restaurată 1955, 1964; clădirile, stăreția și muzeul reconstruite în sec. XIX; și cruce din 1835 în ceairul m-rii), com. Moara Săracă, satul Vlășia, jud. Ilfov.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 8*, Buc., 1953 [1147 doc., 1505—1877]; *Istoria Țării Românești*, p. 106; *Mémoire pour les couvents roumains*, p. 75—82 [doc. 1639]; vezi și *Memoriu asupra monastirilor române*, p. 62—71 și Bengesco, *Memorandum*, p. 17—23; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 213 [descriere, 1658]; Tunusli, p. 173; Bauer, p. 149; Fotino, III, p. 168; Brătulescu V., *Inscripții* (S.T., 1953, p. 156—159); vezi și *Dict. Rom.*, II, p. 237; *Carte a preasfințitului patriarh Partenie pentru întărirea hrisoavelor sf. m-ri Căldărușani* (G.M., 1925, nr. 34); B.O.R., 1899, p. 277—283 [doc. 1637—1640 și descriere]; Iorga N., *Cîteva documente păstrate la m-re Căldărușani* (*Studii și doc.*, VII, p. 305—313 [1614—1829, printre care și o catagrafie din 1807]; *Documente agrare* (indice); Sulzer, *Geschichte*, I, p. 302 [despre m-re]; vezi și Oniciu Grațiana, *Localități din jud. Ilfov* (trad. după Sulzer) Buc., 1935, p. 14—15; Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 64—66 [zidurile „prăpădite”, 1775]; VI, p. 106—107, 828; VII, p. 309—312 [reparații, așezămînt], p. 314, 433—436; VIII, p. 334—338; X A, p. 15, 163—167 [m-re reparată și înoită, 1813] ¹¹;

Iorga N., *Versuri religioase de pe o icoană zugrăvită pe mușama de la m-re Căldărușani* (*Studii și doc.*, XVI, p. 53—54); Hurmuzaki, X, p. 324 [doc. 1825, m-rea fusese prădată de arnăuți]; Vaillant, *La Roumanie*, III, p. 373—374 [descriere, 1841]; „Biserica”, II, 1863, nr. 22 și 23, p. 177; M.Of., 1864, p. 301 [listă de proprietăți];

C.A., 1866, p. 67—70 și 1875, p. 94—95; Musceleanu Gr., *Monumentele străbunilor*, p. 94—95; Cassianu-Cernicanul, *Istoriile sfintelor monastiri Cernica și Căldărușani*, Buc., 1870, VIII + 191 p. + 1 pl. + 4 f.; *Monumente naționale*, II, p. 238—239 [reparațiile necesare]; B.O.R., XIII, 1889—1890, p. 285; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 149—151; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 210—214 [descriere, istoric] ¹²; Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 45—49 [istoric, inscripții]; BCMI, I, 1908, p. 175 [reparații]; IV, 1911, p. 35; V, 1912, p. 40 și 186; Popescu Nic., *Știri noi despre Macarie ieromonahul, dascălul de cîntări și directorul tipografiei din m-re Căldărușani* (B.O.R., 1915, p. 788—805, 967—978, 1101—1109 etc.); despre tipografie vezi și Balaur D., *Cîteva știri despre tipografia de la Căldărușani din vremea mitropolitului Grigorie Dascălul* (B.O.R., LII, 1934, p. 420—421); ACMI, 1914, p. 26, 32, 38, 39—40, 42—43, 48 [restaurarea picturii]; *Sfințirea m-rii Căldărușani* (B.O.R., 1915, p. 170—177); Balș G., *Arhitectura Sf. Munte*;

Mișcunescu D., *Istoria Sf. m-ri Căldărușani*, teză de licență, Buc., 1919; Stănoiu D., *M-re Căldărușani*, Buc., 1924, 115 p. [istoric, descriere, averea m-rii, documente, 1637—1797]; (recenzia lui N. Iorga, R.I., X, 1924, p. 309); Constantinescu-Iași, *Bizantinismul*, p. 67; Iorga N., *La Roumanie pittoresque*, p. 105—106; *M-re Căldărușani* (G.M., 1924, nr. 4 și 1926, nr. 53);

Furtună D., *Ucenicii stareșului Paisie în m-rile Cernica și Căldărușani. Cu un istoric asupra acestor mănăstiri*, teză de licență, Buc., 1927, 179 p. [la p. 22—40 un scurt istoric al m-rii și despre egumeni; p. 41—94 despre cele două mănăstiri în vremea ucenicilor lui Paisie și o listă de manuscrise cu însemnări ale m-rii, p. 95—130; în anexă, p. 114—169, documente];

Metes, *Zugrăvi*, (indice); Oprescu G., *Pictura românească*, p. 155; Niculescu Remus, *Contribuții la istoria începuturilor picturii românești* (SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 85); Oprescu G., *Date noi despre anii de formație a lui N. Grigorescu* (SCIA, 1955, nr. 3—4, p. 162—163); SCIA, 1957, nr. 1—2, p. 236 [pictură de N. Grigorescu];

Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXV, 1932, p. 62—63, pl. CLXXXIII — CLXXXV) ¹³; Popescu Mihai, *M-rea Căldărușani* (R.S.T.R., LII, 1933, nr. 3, p. 99—101); (recenzia negativă a lui D. P. Bogdan, R.I.R., IV, 1934, p. 403); Savella Aurel, *Vechile ctitorii ale țării* („Viitorul”, 1936, nr. 8258, p. 1—2); Iorga N., *Conducător istoric*, p. 22; Brătulescu, *Ilfov*, p. 6—9 [istoric, descriere, foto]; Ionescu Gr., *Istoria*, p. 146; Idem, *Ghidul*, p. 349—353; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 32, pl. XVI); ACMI, 1942, p. 48, 67, 69; *Arta feudală*, p. 201;

Gibescu I., *Istoricul mitropoliei Ungrovlahiei*, p. 129—130 [inscripții]; Brătulescu V., *Dascălii de zugrăvi Ioan și Mincu de la Rîmnic și Argeș* (M.O., XV, 1963, nr. 11—12, p. 866) [icoană din 1796, în muzeul m-rii]; *Inscripții București*, p. 538 [piatră de mormint, 1740]; p. 689—690 [vas, 1640—1641]; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 286, II, p. 65; Enăcescu E., *Pe urmele strămoșilor*, p. 73—75; Jalbă C., *Mănăstirea Căldărușani*, Ed. Meridiane, 1965, Col. Mici îndreptare; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 93—94; *Documente*, indice sec. XVI—XVII [satul amintit de la 1593];

Tocilescu, *Catalogul*, p. 131; Barnea I., *Tetraevanghelul de la Căldărușani* (BCMI, 1944, p. 58—68) [descriere, foto]; Ștrempel, *Copiști de manuscrise* (indice).

CĂLEȘTI (Cernădia de Mijloc), com. Stănești, jud. Gorj (bis. Sf. Gheorghe, 1813, refăcută 1903—1908). Vezi și Cernădia.

Ștefulescu, *Gorjul*, p. 193—194; Ștefulescu Al., *Biserica satului Călești*, Tg. Jiu, 1919, 160 p. + 4 pl. [istoricul, satului, documente, 1782—1855; istoricul și descrierea bis.]; AER, 1921—1925, p. 423; SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 217—218; Popescu-Săcel I. G., *Biserici de pe Valea Blahniței, jud. Gorj*, teză de licență, Inst. teologic Buc., 1932; AMO, 1941, p. 345 [și bis. Intrarea în biserică — Măzăroi, 1834].

M-REA DE LA CĂLIMĂNEȘTI, vezi Cozia.

CĂLIMĂNEȘTI, jud. Vâlcea ¹⁴ (M bis. Sf. Voievozi, construită prin „osteneala” lui Serafim egumen al m-rii Cozia 1712, refăcută 1773—1774, zugrăvită 1816, renovată 1857; str. T. Vladimirescu; cruci din: 1593?, 1625—1626, 1700, 1741—1742, 1753—1754, 1754—1755, 1764—1765, 1766—1767, 1774—1775, 1805, 1809 și 1734—1735 în Căciulata; unele dispărute). Vezi și schitul Ostrovul.

Bauer, p. 199; BCMI, V, 1912, p. 184 [pisania ¹⁵, 1715]; Ionescu D., *Schituri și biserici*, p. 99—101 [pisania, descriere]; Simionescu I., *Govora și Călimăneștii*, Buc., 1933, 30 p.; Brătulescu V., *Biserica veche din Călimănești* (BCMI, XXVII, 1934, p. 44—45) [însemnări, descriere pictură]; Idem, *Călimănești*, p. 10—13 [descriere bis.] și p. 16 [cruce, 1765]; ACMI, 1943, p. 51, 56, 58 [restaurarea picturii bis. Sf. Ilie]; Popescu, *Biserici*, p. 26; BCMI, XXVI, 1933, p. 69, 84, 134 [inscripții cruci]; BCMI, XXVI, 1933, p. 140 [despre o cruce de piatră făcută albă de porci]; AER, 1921—1925, p. 500—501; AMO, 1941, p. 685; *Indice cronologic nr. 11*; *Documente*, indice sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de la 1388, când era al m-rii Cozia]; *Dict. Rom.*, II, p. 260—262.

Bălașa D., preot, *Complexul Călimănești: M-rea Călimănești-Ostrov, m-rea Cozia cu bolnița, schitul Piatra și biserica de mir din Călimănești* (M.O., 1968, nr. 1—2, p. 38—61) [despre cele două așezări monahale din vremea domniei lui Mircea cel Bătrîn: Călimănești și Cozia sau Nucet; cea de la Călimănești reînființată sub numele de Ostrov; despre m-rea Cozia Veche fost schitul Piatra, clădit 1670 și despre bis. veche din Călimănești.]

— **CRUCE** cu hramul Sf. Vasile pe șoseaua Călimănești-Căciulata, 1734.

BCMI, XXVI, 1933, p. 84; Ionescu, *Schituri și biserici*, p. 117; Brătulescu, *Călimănești*, p. 16 [inscripție].

CĂLINA—Vâlcea (la 1840, bis. de lemn Sf. Nicolae, 1824 și bis. de zid Sf. Nicolae-Bereni, 1821—1822).

Popescu, *Biserici*, p. 8—9; AER, 1921—1925, p. 518; AMO, 1941, p. 700 (bis. Sf. Ioan Botezătorul, 1904); Bauer, p. 200 [Galina, fără bis.]; *Documente*, indice XVI și XVII [satul amintit de la 1587]; *Indice cronologic nr. 4*; *Dicț. Rom.*, II, p. 262 [două bis. vechi de lemn].

CĂLINEȘTI, jud. Argeș (fost Muscel) (M bis. Sf. Voievozi, sec. XVIII, 1735, avariata de cutremur la 1802 și reparată după aceea, „foarte sfărâmată” de cutremurul din 1838 și refăcută la 1848; case boierești și cruci de piatră). Vezi și următorul.

B.O.R., II, 1875—1876, nr. 10, p. 633 [case și biserică existente la 1746]; Bauer, p. 174 [bis. sec. XVIII]; Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. LI—LII, LXXVIII; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 896—897 [cat. 1840, când exista și bis. de lemn din Turculești]; Anuar 1909, p. 88; A.G.L., 10 ian. 1865 și urm. [moșia C.-Muscel, a casei Castrisoaia, de arendat]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [C.-Argeș amintit de la 1388; C.-Muscel de la 1507]. CĂLINEȘTI — Argeș (bis. Cuv. Paraschiva, la începutul sec. XIX).

Bauer, p. 178 [bis. sec. XVIII]; B.O.R., 1921, p. 686 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 16. Vezi și precedentul.

CĂLINEȘTI, jud. Teleorman (bis. Sf. Nicolae 1832—1833, în stare rea la 1909).

Anuar 1909, p. 118; *Dicț. Rom.*, II, p. 264—265 [C. = Șetraru].

CĂLINEȘTI, jud. Prahova (M bis. Adormirea, construită de Iorga postelnic, 1646 ¹⁶ (sau 1636 ?), reparată și zugrăvită 1832, restaurată 1897—1898; case boierești ale fam. Cantacuzino, 1825, și cruce) ¹⁷. Vezi și schitul Roșioara.

Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 265; Bauer, p. 134 [bis. de piatră]; Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 1, Mîr. Țării Rom.* (indice); Lecca, *Familiiile boierești*, p. 116—117; Drăghiceanu V., *Bis. din Călinești — Prahova* (BCMI, VIII, 1915, p. 94—95 și ACMI, 1915, p. 113—114) [inscripții, istoric, foto]; Antoniu, *Album*, partea I, p. 20; *Dicț. Rom.*, II, p. 264 [casele. fam. Cantacuzino]; R.V., 13 sept. 1914, p. 1; Gădintă A., *Bis. din com. Călinești — Prahova* (R.V., 16 aug. 1915, p. 1—2) [istoric, inscripții]; Ionescu Gr., *Bis. din Călinești — Prahova* (BCMI, XXIV, 1931, p. 82—86) [descriere, foto, planuri, inscripții]; Ghika-Budești, *Evoluția*, (BCMI, 1932, p. 38, 73—74, pl. CCLX—CCLXIV, CCCXXXI); BCMI, XXVII, 1934, p. 42; Ionescu Gr., *Istoria*, p. 160—163; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 31—32, pl. XV); *Arta feudală*, p. 205; Brătulescu V., *Zugravi de biserici* (G.B., 1959, nr. 3—4, p. 276); Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 83, 102—103; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 43 [doc. 1667]; vezi și indice; *Documente*, indice sec. XVI—XVII [satul amintit de la 1529]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 103—104 [doc. 1762—1766].

CĂLINEȘTI, com. Racovița, jud. Vâlcea (M bis. Sf. Paraschiva din cimitir, construită de preotul Ion și alții, 1775, zugrăvită 1781—1782). Vezi și Proieni și m-reă Cornetul.

Brătulescu V., *Bis. din Călinești — Vâlcea* (BCMI, XXVII, 1934, p. 42—43) [inscripție]; Idem, *Călimănești*, p. 52 [pisanie, descriere]; Popescu, *Biserici*, p. 24—25; *Dicț. Rom.*, II, p. 265 [bis. din 1773]; AER, 1921—1925, p. 501; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, 1936, pl. LXXV); Idem, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, pl. XXXVIII); AMO, 1941, p. 701; Popescu, *Învelișurile*, p. 65; Pănoiu A., *Pictura votivă*, fig. 1—2.

CĂLINEȘTI — Mehedinți.

„Oltenia”, II, 1941, p. 138—139 [doc. 1820]; *Dicț. Rom.*, II, p. 267 [două „mabalale”].

CĂLINEȘTI, vezi Gâlmeie.

CĂLMĂȚUIU, vezi Băsești și Cîrligați.

CALOMFIREȘTI — Teleorman.

Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 2 și 14 [originea numelui]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 225 [doc. 1669]; *Documente*, indice sec. XVI [localiz. probabilă]; *Dicț. Rom.*, II, p. 154.

CALOPĂRU, jud. Dolj (culă și M bis. Sf. Ilie, 1803, în ruină la 1874¹⁸, reparată radical 1895, reparată 1911).

Ștefulescu, *Gorjul*, p. LXVII; Idem, *Din trecutul Gorjului*, p. 126—128 [istoric, descriere]; Antonescu Teohai, *Culele sînt sau nu naționale?* (C.L., 1907, p. 495—506, 578—586); Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, pl. 27 [foto culă]; și în „Albina”, 1908—1909, p. 125 și în BCMI, 1936, pl. DCXIX; A.O., 1936, p. 405 [doc. 1567]; Balș Șt., *Vechi locuințe boierești din Gorj* (SCIA, 1954, nr. 3—4, p. 93—95) [descriere, foto, plan]; Crețeanu R., *Culele și casele întărite* (M.M., II, 1958, p. 101); AER, 1921—1925, p. 399; AMO, 1941, p. 195; Bauer, p. 215 [Calapirul, fără bis.]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 448 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 155 și 175; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1571]; *Indice cronologic nr. 23* [doc.]; *Dicț. Rom.*, II, p. 147—148, 154—155.

CALOTEȘTI, com. Valea Mărului, jud. Argeș (M bis. Adormirea, 1819, reparată 1901).

Anuar 1909, p. 276; AEA, 1929, p. 52.

CĂLȚUNA-DOMNEȘTI, jud. Ilfov (bis. Sf. Treime, 1821—1824, reparată 1885, 1889 și 1900).

Anuar 1909, p. 74.

CĂLUGĂREASA, com. Negoești, jud. Gorj (M bis. Toți Sfinții, 1822, construită de paharnicul Gheorghe Bengescu, reparată 1899; interesantă frescă exterioară cu călăreți).

„Renașterea”, 1944, p. 365 [catagr. 1840]; AER, 1921—1925, p. 424; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 374 [despre sat]; *Dicț. Rom.*, II, p. 273 [cătun]; Voinescu T., *Elemente realiste* (SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 68—69, 74); Voinescu T. și Petre Oprea, *Meșteri locali* (*ibidem*, p. 217); AMO, 1941, p. 378; Pănoiu A., *Pictura votivă*, p. 20, 24 și fig. 9, 11, 33—35 [descriere portrete ctitori].

CĂLUGĂREI, jud. Dolj (M bis. Sf. Nicolae, Sf. Ioan și Adormirea, construită de serdarul Dumitru Pleniceanu, Maria Pleșoianu, mama sa, și alții, 1833, zugrăvită 1840).

Stănică C., *Biserica din Călugărei — Dolj* (A.O., II, 1923, p. 137—140) [pisanie, descriere]; vezi și *Dicț. Rom.*, II, p. 275; AER, 1921—1925, p. 399; AMO, 1941, p. 201 [bis. Adormirea, 1840, rezidită 1931]; Popescu, *Învelişurile*, p. 63; M.O., 1965, nr. 5—6 p. 448 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 155; Buzatu D., *Toponimie doljană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 60).

CĂLUGĂRENI, jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. de la pod, 1632—1654, bis. de lemn, începutul sec. XIX, dispărută și crucea de la podul lui Șerban Cantacuzino, 1683 M)¹⁹.

Istoria Țării Românești, p. 106 [bis. de la pod făcută de Matei Basarab]; Greceanu, *Genealogiile*, I, p. 230—231 [pisanie crucii] și 115—117; vezi și *Dicț. Rom.*, II, p. 786; Margot, *O viațorie*, p. 79 [descriere, 1859]; Pelimon A., *Impresiuni de călătorie în România*, Buc., 1858, p. 271—272; M. Flugel, *Monumentul de la Călugăreni* („Dîmbovița”, 10/22 sept. 1864,

p. 195—196); Marsillac Ulysse de, *De Pesth à Bucarest. Notes de voyage*, Buc., 1869, p. 105—106; Isambert Emile, *Itinéraire descriptif, historique et archeologique de l'Orient*, ed. II-a, Paris, 1873, p. 946; Boldescu I., *Județul Vlașca*, p. 68—69 [pisanial]; Iorga N., *Crucea de la Călugăreni* (BCMI, XXII, 1929, p. 103—105) [foto, inscripție, descriere]; Cantacuzino G. M., *Arcade, fride și lespezi*, Buc., 1932, p. 193—207 [descriere]; Brătulescu V., *Bis. de lemn de la Călugăreni-Vlașca* (BCMI, XXXII, 1939, p. 112—116) [descriere, foto]; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 286; A. Rom., 7, 14, 17 aug. 1857 [arendarea moșiei]; *Indice cronologic nr. 12* [doc.]; *Dicț. Rom.*, II, p. 276—277 [cătun cu han].

SCHITUL CĂLUGĂRENI — Saac (Sf. Dumitru, făcut de popa Dumitru, sec. XVII²⁰; fost metoh al m-rii Sf. Apostoli din București).

CĂLUGĂRENI — Prahova²¹ (bis. Sf. Voievozi, 1822, reparată 1851; bis. Sf. Nicolae, 1856—1858 și trei cruci la marginea de est a satului, din 1692, 1742 și sec. XIX, toate trei M). Vezi și precedentul.

Anuar 1909, p. 100; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 15—16 [parte din sat al lui Drăghici Cantacuzino]; *Dicț. Rom.*, II, p. 275—276.

CĂLUGĂRENI, com. Cobia de Jos, jud. Dîmbovița (bis. Sf. Voievozi, 1828—1830, reparată 1897).

Anuar 1909, p. 43; Potra Gr., *M-rea Cobia-Dîmbovița. Studiu și documente*, Buc., 1937, [doc. de spre sat]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit la 1608, cînd era al m-rii Cobia].

CĂLUGĂRI (acum Măgura), jud. Olt (două bis. de lemn Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX, una din ele din 1816—1820, reparată 1869 și alta în căt. Mamaiu, 1800—1804, ambele în stare rea la 1909). Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 86; Anuar 1909, p. 301; *Dicț. Rom.*, II, p. 277.

CĂLUGĂRIȚA (Jarcaleți), jud. Teleorman (M bis. de lemn Sf. Nicolae, 1808—1809, adusă de la Vulturești — Muscel, restaurată 1888 și 1939—1940).

Anuar 1909, p. 96—97; Crețeanu Radu, *Bisericile de lemn din reg. București* (G.B., 1964, nr. 1—2, p. 64—67) [descriere, istoric, inscripție, planuri]; *Dicț. Rom.*, II, p. 278 [C. — Vlașca].

CĂLUGĂRIȚA — Muscel (bis. din 1780).

G.B., 1965, nr. 9—10, p. 892 [cat. 1840].

CĂLUGĂRIȚA (acum Glîmbocata Deal), com. Glîmbocata, jud. Dîmbovița, (M bis. Nașterea Maicii Domnului, construită de diaconul C-tin și Vasile reparată 1836, fost schit?). Vezi și Glîmbocata, aceiași biserică.

Anuar 1909, p. 47.

CĂLUGĂRU (acum Stejarul), jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. Sf. Nicolae, 1822—1824, reparată 1850 și 1892).

Anuar 1909, p. 130; A. Rom., 1857 sept. 14 și 18, 1858 mart. 19 [arendarea moșiei].

CĂLUGĂRU — TĂRTĂȘEȘTI, jud. Ilfov (M bis. Sf. Gheorghe și Dumitru, construită de Mihai egumenul m-rii Sf. Apostoli și nepotul său Mihai eromonah, 1763). Vezi și Tărtășești.

Bauer, p. 148 [schit Călugăru, capelă]; Petrescu I. D., *Două ctitorii de călugări* („Amvonul”, XVIII, 1916, nr. 11, p. 329—330); Filitti, *Ctitori*, p. 28—29 [pisanial și descriere portrete ctitori].

M M-REA CĂLUIU, jud. Olt (fost Romanăți) (m-rea de la Cepturoaia, Sf. Nicolae, biserica construită de Vlad banul și frații săi Dumitru pîrcălab și Balica spătar la începutul sec. XVI, c. 1516—1521²²; m-rea terminată și „înfrumusețată” de boierii Buzești la sfîrșitul

sec. XVI — începutul sec. XVII ²³, pisanie din 1588; zugrăvită 1593—1594; m-reă reparată de egumenul Tarasie la 1833—1834; bis. păstrează fresca originală, cu unele retușări, cu portretele ctitorilor și ale domnilor țării din acea vreme; în biserică se găsesc pietre de mormînt ale boierilor Buzești, frumos sculptate; se păstrează clopotnița și parte din zidul de incintă; stăreția și arhondaricul în ruină; m-reă a fost metoh la Sf. Mormînt Ierusalim) ²⁴.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 8*, Buc., 1953 [183 doc., 1516—1882]; *Documente*, indice, XIII — XVI și XVII; „Studii”, XII, 1959, nr. 3, p. 147—155 [doc. din 1599 referitor la daniile făcute de frații Buzești pentru m-reă Cepturoaia — Sf. Nicolae]; *Eclairissements sur la Question des monastères grecs situés dans les Principautés Danubiennes*, 1857, p. 21—24 [doc. din 1673]; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 201—202 [descriere, 1658]; vezi și M.O., 1967, nr. 11—12, p. 922, Hurmuzaki, XIV/1, p. 299 și C.L., 1892, p. 840 [doc. 1695, reparații]; Giurescu C., *Material* (indice); Tunusli, p. 175; Bauer, p. 197 și A.O., III, 1924, p. 231; Fotino, III, p. 176 [greșit Cătălui]; *Documente agrare*, I, p. 309; Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 442—443; VI, p. 224; VII, p. 321, 371, X A, p. 15;

Erbiceanu C., *Istorisirea evenimentelor de la 1821 încoace în Valahia pe care însuși (Chiriac Rîmniceanu) le-a văzut* (B.O.R., 1889, nr. 3, p. 92, 165—174 [despre starea de paragină a m-rii și reparațiile făcute, 1823]; Tomescu N. C-tin, *Mitropolitul Grigore IV al Ungrovlahiei, 1823—1834*, Chișinău, 1927, p. 207 [doc. 1827, ref. reparații]; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 142 [istoric]; XV, p. 324 [însemnări]; VIII, p. XXVI — XXIX [despre fam. Buzescu]; „Renașterea”, 1944, p. 14 [catagr. 1840] ²⁵ Drăghiceanu V., *Lămuriri asupra Buzeștilor* (BCMI, IV, 1911, p. 119—124) [inscripții, foto; despre familia Buzescu]; *Inscripții București*, p. 563 [cădelniță, 1651—1652]; „Oltenia”, I, 1940, p. 173 [însemnare din 1791];

V. Rom., 20 febr. 1854 [averea m-rii]; M.Of., 1864, p. 281 [lipsuri, inventar, 1863]; Odobescu Al., *Note inedite culese din m-reă Căluului din jud. Romanați, la 1861* (A.S.A.R., t. X, 1878, secț. II, p. 298—308 și în *Antichitățile jud. Romanați*, p. 25, 128, 130—164 [descrierea m-rii, inscripții ²⁶, pietre de mormînt, pomelnice, despre familia Buzescu]; Bolliac C., *Mănăstirile din România*, p. 601—604 [socoloti pe anii 1738—1739]; Odobescu Al., *Opere*, II, Buc., 1967, p. 429—430 [despre situația m-rii, morminte, obiecte la 1861]; Odobescu A.I., *Documente inedite ale m-rii Căluului servind la elucidarea istoricului familiei Buzeștilor* (A.S.A.R., t. X, 1878, sec. II, p. 310—323 și în *Antichitățile jud. Romanați*); M.C., V, 1935, p. 157 [pomelnicul];

R.I.A.F., XII, 1911, p. I, pl. finală [picturi de la Căluu]; *Monumentele*, II, pl. 5;

„Biserica”, II, 1863, nr. 28, p. 216—219; C.A., 1866, p. 57—60, și 1875, p. 77—78 și 83—84; Musceleanu Gr., *Monumentele străbunilor*, p. 77—78, 83—84; Tocilescu Gr., *Viața lui Preda, Radu și Stroia Buzescu* („Foia Soc. Românismul”, I, 1870, nr. 8—9, p. 399—414; și în C.T., II, 1871, p. 134); Lecca O. G., *Familiiile boierești*, p. 110—111; *Dicț. Rom.*, II, p. 280 [istoric; m-re de construcție germană?]; AER, 1900, p. 35 și 1921—1925, p. 591—592; Ștefulescu, *Istoria Tg. Jiului*, 1906, p. 62—64 [istoric] ²⁷; și planșe foto picturi la p. 62—63, 66—67 și 74—75; *Episcopia Rîmnicului*, p. XCVI [pictură]; CI, CIV passim; Dobrescu, *Istoria bisericii din Oltenia*, p. 141, 254—255;

Năsturel P. V., *M-reă Căluu-Romanați* (R.I.A.F., XII, 1911, p. II-a, p. 293—313) [descriere, inscripții, pietre de mormînt, ctitorii, foto]; A., *M-reă Căluul* („Albina”, XV, 1911—1912, p. 1922—1926); Iorga N., *La*

Roumanie pittoresque, p. 77; *Monografia jud. Romanați*, p. 43—45, 373—382; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 147, 265, II, p. 63;

Metesș, *Zugravi* (indice); Ștefănescu I. D., *La peinture*, p. 145—152 și pl. 72—80; Ștefănescu I. D., *Pictura bizantină în țările românești. Originalitatea decorurilor din Oltenia* (M.O., XIV, 1962, nr. 5—6, p. 291—301);

Constantinescu-Iași P., *Narthexul* (indice); Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIII, 1930, p. 28—39 și pl. LXV — LXXIII; 1936, p. DLXXXIII [clopotnița]; Buzescu, *Reconstituiri*, p. II-a, p. 76—77; Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (BCMI, XXVII, 1934, p. 112—114) [inscripții, pomelnic, descriere, foto]; Donat, *Fundațiile*, p. 25—26; Ionescu, *Istoria*, p. 117—119; Bălașa D., *M-rea Căluu*, teză de licență, Inst. teologic Buc., 1938; Idem, *Pentru ce la început m-rea Căluu s-a numit Cepturoaia?* („Renașterea”, 1939, p. 387—389); Merică-Rîmniceanu, *Fresce și temelii vechi descoperite în biserica din Strejștii de Jos* (A.T.G., martie-iunie 1939, p. 40); AMO, 1941, p. 880—881 [și legenda m-rii]; vezi și Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 71—72; „Oltenia”, II, 1941, p. 104; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 27, pl. XII); Giurescu, *Ist. rom.*, vol. II, ed. IV-a, p. 621, 647 și indice; Popescu, *Învelișurile*, p. 61; *Arta feudală*, p. 78, 89—91, 94, 96, 101, 107—108;

Brătulescu V., *Zugravi de biserici în Oltenia în veacul al XVI-lea* (M.O., XV, 1963, nr. 3—4, p. 201—206) [despre Mina zugravul de la Căluu și rolul său diplomatic în timpul lui Mihai Viteazul]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, I, p. 385—38i [descriere]; Davidescu M., *Monumente istorice*, p. 53—54; Bălan C., *M-rea Căluu*, Ed. Meridiane, Buc., 1967.

Erbiceanu C., *Chiriac ieroshimonahul, arhimandrit Rîmniceanu, egumen întii m-rii Căluu* (B.O.R., XII, 1888—1889, p. 529—537]; Vezi și bibliografia din M.O., 1962, nr. 7—9, p. 528, nota 4.

CALVINI, jud. Buzău (bis. de lemn Sf. Gheorghe-Fătulești, construită de moșneni, dărimată) Vezi și Bîscenii de Jos și de Sus.

Constantinescu H., *Bis. vechi de lemn de pe Bîsca Chiojdului* („Îngerul”, X, 1938, nr. 3, p. 226—227) [însemnări de pe cărți]; Idem, *Bis. din Calvini* (G.B., 1966, nr. 5—6, p. 511—532) [descriere, însemnări]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 212; *Dicț. Rom.*, II, p. 159 [originea satului]. CĂMĂRAȘU, vezi Brezoaiele.

SCHITUL CĂMĂRĂSESCU, vezi Mihăești — Olt.

CĂMINEASCA, com. Bila, jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. Sf. Nicolae, construită de Ioan Mihălescu mare paharnic și șefia sa, 1835).

Brătulescu V., *Documente și inscripții* (G.B., 1960, nr. 3—4, p. 291—292) [pisania]; Idem, *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 631—632) [aceiași pisanie]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul*, (SMIM, IV, p. 488). CĂMINEȘTI — Muscel (bis. începutul sec. XIX).

Urechia, *Ist. rom.*, X A, p. 17; În *Dicț. Rom.* nu este; poate fi Călinești? CĂMUEȘTI, com. Jormănești, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Voievozi, c. 1833, dispărută).

Crețeanu R., *Inscripții* (M.O., 1962, p. 710) [însemnări pe cărți, 1833, 1845]; M.O., 1964, nr. 1—2, p. 75.

CANELA, vezi Căciulați.

CĂNEPEȘTI, vezi Cînepești.

CĂNEȘTI, jud. Buzău (bis. de lemn Sf. Împărați, ante 1800?, reparată 1898—1899).

Anuar 1909, p. 244; *Dicț. Rom.*, II, p. 283—284.

CĂNICEA, com. Izverna, jud. Mehedinți (M bis. de lemn Sf. Voievozi, 1823, construită de Mihuță Sbîrnă și alții, reparată 1856, zugrăvită 1892).

Popescu-Cilieni I., *Sinodicul bis. Cănicea — Mehedinți* („Renășterea”, 1939, nr. 2—3, p. 78—84); Anuar 1909, p. 197, AMO, 1941, p. 504; Popescu, *Învelișurile*, p. 58; Crețeanu R., *Biserici de lemn* (M.O., 1959, nr. 5—6, p. 296) [istoric]; Idem, *Completări* (M.O., 1962, nr. 10—12, p. 708) [însemnare, 1840]; M.O., 1964, nr. 1—2, p. 74; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 406—407.

CĂPĂȚÎNENI, jud. Argeș (bis. de lemn Sf. Ioan — C. Ungureni și bis. de zid Sf. Voievozi — C. Pămînteni la începutul sec. XIX, ultima construită de cămărașul Iordache Papazoglu; apoi bis. din 1893).
Vezi și cetatea Poienari.

Bauer, p. 180 și 176 [fără bis.]; B.O.R., 1921, p. 685 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 9—10; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 416 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 276; AEA, 1929, p. 71 [bis. nouă]; Iorga N., *Studii și doc.*, VII, p. 38 [hotărnicie, 1751]; *Indice cronologic nr. 23*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de numeroase ori de la 1542—1543].

CĂPĂȚÎNEȘTI — CONDULEȘTI, com. Broșteni, jud. Gorj (bis. de lemn Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul, începutul sec. XIX, c. 1802; pe ușile împărătești este o inscripție din 1701).

M.O., 1956, nr. 8—9, p. 541—542 [bis. din 1650—1700]; Crețeanu R., *Biserici de lemn din r. Strehaia* (M.O., 1964, nr. 5—6, p. 399—402 și 426) [descriere, plan, inscripții]; Anuar 1909, p. 190 [bis. Condulești].

CAPIDAVA (așezare feudală timpurie descoperită prin săpături).

Florescu Gr., R. Florescu și P. Diaconu, *Capidava, Monografie arheologică*, vol. I, Buc., 1958, 262 p. + planșe [despre rezultatele săpăturilor privind și așezarea feudală timpurie; descrierea incintei feudale, a locuințelor și a ceramicii descoperite în săpături]; Florescu R., *Capidava*, Buc., Ed. Meridiane, 1965, 33 p.; (prezentarea lui M. Rusenescu, „Revue roumaine d'histoire”, 1965, nr. 4, p. 881—882); Nicolescu Corina, *Începuturile artei feudale în țările noastre în lumina ultimelor săpături arheologice* (SCIA, 1959, nr. 1, p. 51); Olteanu, *Geneza orașelor* („Studii”, 1963, nr. 6).

CĂPRENI, jud. Dolj (bis. Sf. Dumitru și Sf. Gheorghe, 1808, reparată-1891 și 1901). Pietre funerare din 1825 la bis. din Pegeni.

Anuar 1909, p. 155—156; Buzatu D., *Toponimie doljană* (M.O. 1967, nr. 1—2, p. 60); *Indice cronologic nr. 7*; *Documente*, indice sec. XVI [localiz. probabilă]; Ștefulescu, *Doc. slavo-române* (indice) [Căpreni — Gorj]; *Dict. Rom.*, II, p. 287—288.

CĂPREȘTI — Buzău. Vezi și Modruzești.

Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 57—73, 92 [doc. satul fam. Cantacuzino]; Iorga N., *Studii și doc.*, VII, p. 274—275 [doc. 1768];

CĂPRIORU, com. Tătărani, jud. Dîmbovița (bis. Nașterea Sf. Ioan și Sf. Nicolae, 1805—1810)²⁸.

Bauer, p. 156 [Capriora, fără bis.]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 28 [bis. Sf. Nicolae]; Panaitescu I. Gh., *Istoricul bisericilor de pe valea Dîmboviței*, p. 107—108 [pisanie]; *Indice cronologic nr. 9 și 15*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1576].

CĂPȘUNA (Căpșunari), com. Cobia de Sus, jud. Dîmbovița (bis. Sf. Voievozi la începutul sec. XIX, făcută de Soare Foianu ierodiacon, reparată 1843, de protopopul I. Măinescu și 1888).

Bauer, p. 163 [fără bis.]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 76—77; Anuar 1909, p. 45; Diaconescu G. Ilie, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 3—4, p. 262—263) [bis. fostului schit, c. 1800, însemnări pe cărți]; Potra G., *M-rea Cobia — Dîmbovița. Studiu și documente*, Buc., <1937> [doc. despre sat].

CAPUL COASTEI — Dîmbovița (la 1810 bis. de lemn Toți Sfinții, apoi bis. Sf. Nicolae 1878).

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 25 și *Îndreptări*, p. 5; Anuar 1909, p. 46.

CAPUL DEALULUI, vezi Drăgășani.

CAPUL DEALULUI, com. Băbeni — Gorj (bis. de lemn ante 1840, reconstruită de zid 1901 sau 1908).

Constantinescu Ioan, *Monografia comunei Brănești din jud. Gorjiu*, Tg. Jiu, 1914, p. 99—101 [despre bis. de lemn și foto]; AER, 1921—1925, p. 423; AMO, 1941, p. 344; Popescu-Cilieni, *Învelișurile*, p. 63 și fig. 17; *Dict. Rom.*, II, p. 168 [cătun];

CAPUL GLODULUI — Dolj (bis. Sf. Nicolae, construită de pitarul Dumitrache Poenaru, 1817).

„Oltenia”, II, 1941, p. 126; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 447 [cat. 1845]; *Dict. Rom.* nu îl amintește.

CAPUL LUNGII, vezi Ciolănești.

CAPUL PISCULUI, jud. Argeș (fost Muscel) (M bis. Sf. Nicolac, construită din îndemnul lui Petre Arnăutu căpitanul, cu cheltuiala lui Dositei arhimandritul m-rii Aninoasa și alții, 1809—1811; și cruce veche)²⁹.

Dragomirescu Nichita și Soare N. G., *Monografia istorică a comunei Capul Piscului, jud. Muscel*, C. Lung, <f.a.>, 56 p. [istoricul satului, cu documente, și al bisericii, și pisană la p. 32—33]; *Dict. Rom.*, II, p. 169.

CAPUL PISCULUI — Merișești, com. Armășești, jud. Vâlcea (bis. de lemn din 1774—1778, zugrăvită 1793).

Anuar 1909, p. 218.

CARACAL, jud. Olt (fost Romanâți)³⁰.

Documente, indice sec. XIII—XVI și XVII [orașul e amintit prima oară în documente la 1538]; vezi și Olteanu, *Geneza orașelor* („Studii”, 1963, nr. 6, p. 1270); M.O., 1967, nr. 11—12, p. 922 [mențione Paul de Alep]; Giurescu C., *Material* (indice); Tunusli, p. 175; Bauer, p. 198 [palat domnesc și 3 biserici]; Sulzer, *Geschichte*, I, p. 352 [despre oraș]; Fotino, II, p. 198 [ars de cîrjalii, 1802]; III, p. 176 [3 biserici la 1815]; Zilot Românul, ed. B. P. Hașdeu, p. 65; *Tezaur de monumente*, II, p. 201 [Dionisie Ecleriarhul despre arderea orașului „pînă în pămînt”]; Samarian P., *O veche monografie*, p. 208; Nistor I., *O descriere din 1822*, p. 19, 61 [4 bis. de zid și 8 de lemn]; B.G.O., 1836, p. 29—30 [despre înfrumusețarea orașului]; C. Rom., 1845, p. 241—242; Margot, *O viațorie*, p. 84 [descriere, 1859];

Iorga, *Drumuri și orașe*, p. 34—38 [descriere]; Iorga N., *Orașele oltene* (C.L., XLI, 1907, p. 66—67 și A.O., 1925, p. 282—283) [și despre bis. Sf. Apostoli, Sf. Gheorghe și Tuturor Sfinților]; Triscoiu Florea D., *Conferință publică ținută la 25 martie 1891 la Caracal . . . Istoricul orașului Caracal de la Traian pînă în zilele noastre*, Craiova, 1891, 22 p; *Monografia jud. Romanâți*, p. 119—323 [istoric, insistîndu-se asupra familiilor boierești în epoca modernă; și despre bisericile orașului]; vezi și *Dict. Rom.*, II, p. 182—185; Giurescu, *Ist. rom.*, III (indice);

Popescu-Cilieni I., *Bisericile din Caracal după catagrafia din 1810* (M.O., VI, 1954, nr. 7—8, p. 421—422) [10 biserici: Sf. Nicolae, 1725; Sf. Gheorghe-Tg. de Afară, 1817; Sf. Apostoli — Tg. de Afară, 1832; Toți Sfinții — Tg. din Lăuntru, 1815; Adormirea — Tg. din Lăuntru, reînaltă 1840; Intrarea în biserică (domnească) — Petroșeni; Sf. Ioan, 1765; Sf. Vasile — Cergănești, 1829; Buna Vestire — Boldu, 1785; Sf. Andrei — Boldu, 1839]; Vezi lista și în *Dict. Rom.*, II, p. 184; Odobescu Al., *Antichitățile*, p. 129 [despre cele 4 biserici mai vechi: Sf. Treime, Intrarea în bis., Sf. Ioan și Sf. Nicolae]; AER, 1921—1925, p. 533—535; AMO, 1941, p. 571—575 [și bis. Adormirea, 1839;

Sf. Treime, 1647 (?), reparată 1880 și 1938; Sf. Nicolae, 1863; Sf. Vasile, 1829, rezidită 1870 și Sf. Andrei în ruină];

A.O., 1941, p. 283 [despre numele orașului = cara-culi = turnul negru];

Crăciun Pătru, *Ghidul monumentelor istorice și de artă din Caracal*, Caracal, 1958, 76 p., Muzeul de istorie Caracal [Bis. și curtea domnească, casa lui Iancu Jianu, sec. XVIII, școala și primăria veche etc.]; (Prezentarea lui C. <Șerban>, „Studii”, XI, 1958, nr. 5, p. 236);

Alegerea moșiei libere a urbei Caracalul din districtul Romanăți, 1895.

— CASELE DOMNEȘTI (ale lui Mihai Viteazul ³¹, Matei Basarab și C. Brîncoveanu; resturile sînt M); str. Ștefan Gheorghiu. Vezi și bis. domnească.

Istoria Țării Românești, p. 106 [biserica și casa făcute de Matei Basarab]; *Mag. istoric*, IV, p. 289, 320; *Monumenta Spectantia*, XVIII, p. 98 [Baksici, 1640]; Iorga N., *Călători, misionari*, p. 63 [1654]; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 200 [descriere]; Vezi și M.O., 1967, nr. 11—12, p. 922; Grecescu C., *Mărturiile comisului Iștoc* (R.I.R., 1938, p. 93); *Condica vistieriei lui C. Brîncoveanu* (R.A., 1872, p. 715) [repararea caselor de C. Brîncoveanu]; Vezi și *Sesiunea științifică a Direcției Monumentelor istorice*, 1963, p. 140; Blaremburg Vladimir, *Ruinele Caracalului* („Muzeul Național, gazetă literară și industrială” 18 mart. 1836, p. 27—28); și la Odobescu Al., *Antichitățile jud. Romanăți*, p. 39—47; Drăghiceanu V., *Curțile domnești Brîncovenești* (BCMI, 1912, p. 52); BCMI, 1931, p. 105; 1933, p. 49—50; Paul Barbu, *Curtea domnească din Caracal* („Magazin”, 12 oct. 1968).

— M CASA JIANU, str. Libertății nr. 7 (construită la sfîrșitul sec. XVIII de tatăl lui Iancu Jianu, refăcută 1958).

Nicolaescu St., *Din gospodăria vechilor familii boierești din Oltenia. Un „catastih spre știința dulcelelor” din 24 octombrie 1842 al casei lui Ștefan Jianu* (A.O., 1928, p. 134—141); Obedeianu C. V., *Ceva despre neamul Jienilor* (*ibidem*, 1925, p. 296—300); *O genealogie a familiei Jianu* („Oltenia”, I, 1940, p. 41—42) [din 1868, amintind că familia avea „șăderea” în orașul Caracal].

— HANUL OBEDEANU (sec. XIX) ³².

— ȘCOALA VECHIE ³³. Vezi și Biserica Domnească.

C. Rom., 1832, p. 273, 1833, p. 35 și 1838, nr. 3, p. 2 etc. (diverse știri relative la funcționarea școlii).

— CIȘMELELE VECHE ³⁴.

B.G.O., 1842, p. 39.

— BISERICI ³⁵.

— BISERICA ADORMIREA (din Tg. din lăuntru, construită de familia Jianu, 1839—1841).

M.O., 1965, nr. 3—4, p. 301 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 150; M.O., 1954, nr. 7—8, p. 421—422 [bis. „reînnoită” 1840].

— BISERICA BUNA VESTIRE (Boldu, 1785, sau 1842? în ruină la 1909)

M.O., 1954, nr. 7—8, p. 421—422 [la 1810 bis. B. Vestire — Boldu, 1785]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 301 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 150.

— M BISERICA DOMNEASCĂ (Intrarea în biserică, construită probabil de Mihai Viteazul care avea aci reședință domnească la sfîrșitul sec. XVI(?), refăcută de Matei Basarab, 1632—1654, refăcută de clucerul Costache Greceanu, Barbu, fiul lui Preda, Peiu băcanu și Mihai Coiciu, 1817, zugrăvită 1838) ³⁶. Vezi și curtea domnească.

Mag. istoric, IV, p. 320; Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 59—60; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 200; Urechia, *Ist. rom.*, V, p. 64—66; VII, p. 32; 416; X A, p. 32, 255, 416; Ghenadie, *Iconografia*, p. 41, 42 [despre zugrăvire,

1838]; B.G.O., 1838, p. 29—30 [despre reparațiile necesare la biserică și școală]; *O jalbă în care se vorbește de starea <proastă> a bis. domnești din Caracal în anul 1844* (A.O., 1935, p. 397—399); Brătulescu Victor, *Zugravul cîntăreț Gheorghe-Gherontie* (M.O., 1962, nr. 1—2, p. 27);

Anuar 1909, p. 150 [bis. Sf. Gheorghe, 1815, în ruină]; M.O., 1954, nr. 7—8, p. 421—422 [la 1810 bis. domnească Intrarea în bis., mah. Petroșeni]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 300 [la 1845 bis. Sf. Gheorghe — mah. Tg. din Afară]; și 301 [bis. Intrarea în biserică — mah. Petroșeni]; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 286 [bis. și curtea domnească].

— BISERICA INTRAREA ÎN BISERICĂ, vezi biserica domnească.

— BISERICA SF. ANDREI (mah. Boldu, 1838—1839, în ruină la 1909 și 1941).

M.O., 1954, nr. 7—8, p. 421—422 [cat. 1840]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 301 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 150.

— BISERICA SF. APOSTOLI (din Tîrgul de afară, construită de Dumitru Prișcoveanu, Marin Tîrnoveanu și Petra, 1832, în ruină la 1909) ³⁷.

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 59; M.O., 1954, nr. 7—8, p. 421—422 [cat. 1810]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 300 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 150.

— BISERICA SF. GHEORGHE, vezi bis. domnească.

— M BISERICA SF. IOAN BOTEZĂTORUL (construită de meseriași cojocari, 1767, arsă la 1802, reparată după aceia de Ioan Băluță negustor, refăcută 1862, reparată 1895, 1926, 1931 și 1939; pictura nouă din 1895 acoperă fresca originală).

M.O., 1954, nr. 7—8, p. 421—422 [cat. 1810]; Iorga N., *Studii și doc.*, XXII, p. 47—48 [doc. c. 1825 despre repararea bisericii]; M.O., 1963, nr. 11—12 p. 930 [inscripție, 1846]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 301 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 150; Popescu — Cilieni, *Învelișurile*, p. 59.

— BISERICA SF. NICOLAE (1725? refăcută? 1863).

M.O., 1954, nr. 7—8, p. 421—422 [cat. 1810]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 300 [cat. 1845].

— BISERICA SF. TREIME (Tg. din Lăuntru, ante 1845, refăcută la 1881)

M.O., 1965, nr. 3—4, p. 301 [cat. 1845].

— BISERICA SF. VASILE (mah. Cergănești, construită de Costache Greceanu mare medelnicer, soția sa și jupîn Constantin curclarul, 1829, rezidită 1870).

M.O., 1954, nr. 7—8, p. 421—422 [cat. 1810]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 300 [cat. 1845].

— M BISERICA TOȚI SFINȚII (din Tg. din Lăuntru, construită pînă la acoperiș de postelnicul Stoica Boruzescu, 1818—1820, terminată de medelnicerul C-tin Greceanu, Nicola băcanul, Constantin bogasierul, Radu cojocarul și alți negustori, zugrăvită la 1859, reparată 1894, 1905, închisă la 1941; păstrează pictura originală), str. Ștefan Gheorghiu.

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 59; M.O., 1954, nr. 7—8, p. 421—422 [cat. 1810]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 301 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 150. CĂRĂDENI — Ilfov (bis. de lemn Sf. Nicolac, ante 1810; bis. de zid din 1835—1836).

Popescu N., *Catagrafia*, p. 35; Anuar 1909, p. 71; În *Dicț. Rojm.*, nu figurează.

I. L. CARAGIALE, vezi Haimanale.

CARAMURAT (fost Ferdinand I), jud. Constanța.

Stoian Alex., *Caramurat (Ferdinand I). Monografie*, Constanța, 1935, 56 p. [istoricul satului după tradiție, numele său de la Murat cel Negru;

multe informații privesc epoca mai nouă]; prezentarea lui Dan Iliescu, A.D., 1935, p. 169.

CARANASUF (Caranisip), jud. Constanța.

Sassu V. I., *Monografia satului Caranasuf* (A.D., IV, 1923, nr. 3, p. 291—300 și nr. 4, p. 131—142) [generalități; despre trecutul satului după tradiție, obiceiuri, modul de viață al locuitorilor etc.].

CĂRĂRENI (Hagieni) — Ialomița ^{37 bis}.

CARAULA, jud. Dolj (bis. de lemn Sf. Nicolae, ante 1845 reclădită 1886—1892.)

Vezi și m-reă Corlatele.

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 434 [cat. 1845]; Buzatu D., *Toponimie doljană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 60); *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit la 1615, fiind cotropit de Mihai Viteazul]; *Dicț. Rom.*, II, p. 194.

SCHITUL CARAVANEȚ — Olt (sec. XVII, ante 1684 ³⁸; fost metoh al m-rii Aninoasa).

Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 4 [originea numelui = omul cu cherhanul]; *Indice cronologic nr. 9*; *Dicț. Rom.*, II, p. 195 [ruine de bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 81 [la 1824 bis. de lemn Întrarea în biserică].

CĂRBUNEȘTI, jud. Gorj (bis. Sf. Ioan Botezătorul și Sf. Dumitru, construită de biv vel polcovnicul Mihai Colțescu și soția sa la 1780 ^{38 bis}, zugrăvită de fiul lor Mihalache la 1831; se păstrează portretele ctitorilor; bis. Sf. Nicolae și Sf. Gheorghe — Cojani a polcovnicului Ioan Măgheriu, 1824—1825; ambele M; cruce din 1834 lângă bis. Sf. Voievozi.)

Tunusli, p. 176; Bauer, p. 211 [o biserică]; Fotino, III, p. 175 [o bis. la 1815]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. LVI, 334—337, 340—341 [bis. polc. Colțescu; doc., inscripții, foto]; Crețeanu Radu, *Documente privind trecutul bisericii din Țirgul Cărbunești* (M.O., XV, 1963, nr. 3—4, p. 242—246) [doc. 1797—1819 și o însemnare după 1821]; A.O., III, 1924, p. 16 [inscripție, 1831]; Bărcăcilă Al., *Insemnări de drum prin Gorjiu* (A.O., III, 1924, p. 469—477) [descriere inscripții, foto, bis. Sf. Ioan Botezătorul și cruce, 1834]; BCMI XX, 1927, p. 45; *Dicț. Rom.*, II, p. 293 [patru bis. 1780, 1790, 1797 și una ruinată]; *Vederi din Gorj* [bis. polc. Colțescu]; Constantinescu — Iași P., *Narthexul* (indice); BCMI, 1936, pl. CDXLV; Voinescu T., *Elemente realiste* (SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 65, 67); Pănoiu A., *Pictura votivă*, p. 21 și fig. 36—38 [descriere portrete și reproduceri]; AER 1921—1925 p. 437; AMO 1941, p. 413.

CAREDA, vezi Dărăști.

CĂRPENIȘ — Argeș (bis. de lemn Sf. Nicolae la începutul sec. XIX; reclădită 1869).

B.O.R., 1921, p. 684 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 17; AEA, 1929, p. 71 [bis. din 1869]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la <1556—1557>].

CĂRPENIȘ — Dîmbovița (bis. Sf. Dumitru, c. 1820 ³⁹; bis. ruină Sf. Nicolae, c. 1796, după datarea lui C. Bălan).

Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 47; Popescu — Runcu, *Catagrafia*, p. 66—67 [bis. Sf. Nicolae]; ACMI, 1943, p. 35; Bauer, p. 157 [Cărpenești]; Lecca, *Familiile boierești*, p. 153—154; A. Rom., 19 april. 1858 [arendarea moșiei]; Anuar 1909, p. 46; Robescu C. F., *Hotărnicia moșiei Cărpeneșul de Jos cu trupurile . . . din hotarul Găiseanca, situate în jud. Dîmbovița, plasa Bolintinu, com. Găiseni, proprietăți ale d-nei Maria Cărpeneșeanu*, Buc., 1892 [se rezumă și doc. vechi].

CĂRPENIȘU, vezi Mateești.

CARPENU, jud. Dolj (la 1845 trei bis. cu hramul Sf. Nicolae).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 448; Anuar 1909, p. 152 [bis. Sf. Ioan Botezătorul, 1832—1833].

CĂRPINIȘ, jud. Gorj (M bis. de lemn din cimitir, Intrarea în biserică, 1738, reparată 1822 și 1904)⁴⁰ Vezi și Crasna din Deal și din Vale și Aninoasa.

Bauer, p. 212; „Renașterea”, 1944, p. 220—221 [la 1840 două bis. de lemn Sf. Paraschiva, 1776 construită de Gh. Giurcă și Matei Gherghinoiu, și Cuv. Paraschiva, 1808, construită de D-tru Tircă, vistierul Ursache și alții]; Popescu-Cilieni, *Biserici de lemn* (M.O., 1956, nr. 6—7, p. 413); AER, 1921—1925, p. 424; AMO, 1941, p. 346; *Documente*, indice XVI [localiz. probabilă] și XVII; *Dict. Rom.*, II, p. 296.

CARTIU, com. Turcinești, jud. Gorj (bis. Sf. Apostoli, construită de P. Cartianu și alții, zugrăvită 1817, reparată 1885 și 1907⁴¹; păstrează fresca originală cu portretele ctitorilor; casa Cartianu, sfârșitul sec. XVIII — începutul sec. XIX, ambele M).

Ștefulescu, *Din istoria Gorjului*, (S.S., VI, 1904, nr. 4—5 p. 119—120); Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, pl. 25—26, 60, 63, 65 [foto culă și porți]; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, 1936, p. 117—118, pl. DCVIII — DCXII) [planuri și foto casă]; „Renașterea”, 1945, p. 251—252 [la 1840 două bis. de zid: Adormirea, 1750, și Sf. Apostoli — mah. Breascu, 1817];⁴¹ bis Voinescu T., *Elemente realiste* (SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 67, 68); Ionescu Gr., *Arhitectura populară*, p. 210—213 [casa Cartianu]; AER, 1921—1925, p. 423; AMO, 1941, p. 344; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 328—331; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice); *Dict. Rom.*, II, p. 219; *Indice cronologic nr. 4*; Pănoiu A., *Pictura votivă*, p. 16, fig. 24.

CASA VECHE — Olt (bis. Sf. Nicolae la începutul sec. XIX⁴², reclădită 1896).

M.O., 1961, nr. 5—8, p. 405—406 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 295; AEA, 1929, p. 141; „Oltul”, 1857, p. 144, 148 și „A. Rom.”, 23 sept. 1857 și urm. [moșia lui Mișa Anastasievici, de arendat].

M M-REA CÂSCIOARELE (Intrarea în biserică, sec. XV⁴³, refăcută 1725, reparată la 1753, când egumenul Partenie a clădit clopotnița și a făcut ușa și chenarele ferestrelor; refăcută 1859 de egumenul Meletie Căscioareanul; se păstrează pietre de mormânt din sec. XVI; fostă metoh al m-rii Pantocrator), com. Căscioarele, jud. Ilfov (fost Vlașca).

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 9.*, Buc., 1949 [83 doc., 1629—1878]; Greceanu, *Genealogiile*, p. 337, 362 [m-rea închinată la Pantocrator, doc. 1629]; Ghenadie Enăceanu, *Mitropolitul Ungro-Vlahiei Neofit I* (B.O.R., II, 1875—1876, nr. 5, p. 326—327) [inscripție, 1431, istoric]; (vezi și SCIA, 1956, nr. 3—4, p. 280); Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 51—52; Bauer, p. 164 [Gitsore]; Tunusli, p. 174; Fotino, III, p. 170; Urechia, *Ist. rom.*, II p. 389—390; VI, p. 183; VII, p. 326, 371; X A, p. 16; *Documente agrare*, p. 456, 777; V. Rom., 24 febr. 1854 [averea m-rii]; Boldescu I., *Județul Vlașca*, p. 66—68, 120—121 [școală]; *Dict. Rom.*, II, p. 289 [istoric, legenda m-rii]; Ionescu G. M., *Istoria Cotrocenilor*, p. 93; F.D., I, p. 114 și urm.; Popescu N., *Catagrafia*, p. 21; Dumitrescu I. Marin, *M-rea Căscioarele*, teză de licență, Inst. teologic Buc., 1940, (ms. nr. 1441); Anuar 1909, p. 130; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 144; Bodogae T., *Sf. munte Athos*, p. 190—191 [fost metoh la Pantocrator]; B.O.R., 1959, p. 693 [C.C. Giurescu despre vechimea m-rii].

CÂSCIOARELE, jud. Ilfov (bis din sat, Sf. Niculae, 1845—1847, reparată 1866)

Popescu N., *Catagrafia*, p. 21 [bis. arsă de turci]; Anuar 1909, p. 70; Iorga N., *Doc. Cantacuzino*, indice [multe doc., satul fam. Cantacuzino]; *Documente*, indice sec. XVI [satul C. de la Cătălui amintit de la 1576]; Haret

Spiru, *Carte de hotărnicie a moșiei Căscioarele din jud. Ilfov, plasa Oltenița, com. Căscioarele, proprietate a d-lui Anastasie Stolojan*, Buc., 1893 [se rezumă și doc. vechi] ⁴³ bis.

CĂSCIOREANCA, vezi Baloteasca.

CASTRA NOVA (Cacaleți), jud. Dolj (bis. Sf. Dumitru, de lemn, 1713, reconstruită 1870 și bis. Sf. Nicolae, 1858). Vezi și schitul Puțuri.

Bauer, p. 195; Odobescu, *Antichitățile*, p. 174—175 [urmele unci bis. vechi]; AMO, 1941, p. 593; Anuar 1909, p. 208; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 300 [la 1845 trei bis. de zid; Sf. Nicolae, Sf. Dumitru, și Adormirea și două bis. de lemn; Sf. Voievozi și Sf. Nicolae]; Nicolaescu Stoica, *Documente istorice referitoare la comuna Cacaleți sau Castra Nova din jud. Romanați* (A.O., 1929, p. 309—320) [1685—1800]; Chiriță Ilie, *Documente din Castra Nova — Romanați* (A.O., 1933, p. 85—92, 248—258; 1934, p. 152—159); Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 488); Donat I., *Documente oltenesti felurite* (A.O., 1935, p. 99—106); *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit la 1609, când era al lui Pană vistierul]; R.I., 1922, p. 167—172 [doc.]; numele de Cacaleți — Scacaleți = lăcustă].

M-REA CĂTĂLUI (m-rea de la Gura Cătăluiului, m-rea de la Clătești, Sf. Nicolae, construită de Stan mare spătar și de soția sa Caplea, fiica lui Teodosie banul, a doua jumătate a sec. XVI ⁴⁴; fost metoh al m-rii Cotroceni ⁴⁵; dispărută) ⁴⁶; fostă lângă Căscioarele, jud. Ilfov (ruinele au fost scoase recent la iveală prin săpături arheologice).

Documente, indice sec. XIII — XVI și XVII; Ionescu G. M., *Istoria Cotrocenilor*, p. 93 [închinată la Cotroceni, 1742]; *Documente agrare*, p. 435 [doc. 1745]; Tunusli, p. 174; Bauer, p. 154 [m-re pe Dunăre]; Fotino, III, p. 168; Bălășel T., *Un vechi schit căruia i s-a pierdut urma : Cătăluiul* (B.O.R., 1927, p. 223—229); Giurescu C. C., *Un vechi oraș al Țării Românești : Cornățelul* (S.A.I., II, 1957, p. 103); Popescu, *Învelișurile*, fig. 15 [desen de Dionisie Ecclesiarchul, 1806]; Popescu, *Catagrafia*, p. 20 și Anuar 1909, p. 79 [bis. satului Clătești, reclădită 1832];

CĂTANE — Dîmbovița (M bis. Adormirea și Sf. Nicolae) ⁴⁸ bis.

ACMI, 1943, p. 49—50; Bauer, p. 163 [fără biserică]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 72—73 [la 1810 bis . . .]

CĂTANE, com. Pădureți, jud. Argeș (bis. de lemn Sf. Nicolae, la începutul sec. XIX, ruinată la 1929).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 67—68; AEA, 1929, p. 85; Anuar 1909, p. 285 [bis. de lemn Cuv. Paraschiva, în stare foarte rea]; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 28 și 38 [bis. de lemn din prima jumătate a sec. XVIII].

CĂTANELE, jud. Dolj (bis. Sf. Nicolae, construită de Nicolae Iota serdarul, 1842—1843, reparată 1884 și 1905; ridicată pe locul unei bis. bordei).

Vezi și Strîmba.

Tuțescu Șt., *Monografia istorică a satului Cătanele — Dolj, plasa Balta, jud. Dolj*, Buc., 1904, 25 p.; Tuțescu Șt. și P. Danielelescu, *Monografia istorică, economică, culturală, socială a satului Cătanele din districtul Doljiu*, Craiova, 1908, 194 p.; pisania și în *Dict. Rom.*, II, p. 230; Popescu, *Învelișurile*, p. 97; AER, 1921—1925, p. 399; AMO, 1941, p. 198; Buzatu D., *Toponimie olteană*, (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 68) [C. = Strîmba]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 437 [cat. 1845].

CĂTINA (Frăsinet) ⁴⁷ jud. Buzău (bis. Sf. Dumitru, c. 1840—1850, zugrăvită 1869). Vezi și schitul Fundul Cătinei și Valea Cătinei.

Urechia, *Ist. rom.*, X A, p. 17; Bauer, p. 134; Constantinescu N. A., *Bis. și -m-ri din jud. Buzău* (BCMI, 1924, p. 190) [descriere, însemnări de pe cărți]; AEB, 1926, p. 32 și 1928, p. 59; Constantinescu H., *Vechi biserici*

de lemn de pe Bîsca Chiojdului („Ingerul”, X, 1938, p. 230—232) [însemnări]; Idem, *Biserica Sf. Dimitrie din Cătina* („Ingerul”, XVIII, 1946, nr. 5—7, p. 63—69) [descriere, însemnări de pe cărți]; Iorga N., *Cîteva documente privitoare la moșia Cătina (Buzău) (Studii și doc., V, p. 546—547)* [c. 1690—1795]; A. Rom., 11 oct. 1858 [arendarea moșiei]; *Dict. Rom.*, II, p. 301—302 [cinci bis., din care una ruinată].

CĂTRUNEȘTI (Măineasca), jud. Ilfov (bis. Adormirea, ante 1810, construită de vornicul Nicolae Bălăceanu, reconstruită? 1827—1830, reclădită după 1870).

Bauer, p. 145—146 [bis. și casă boierească]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 46—47; Anuar 1909, p. 72 [bis. din 1827—1830]; *Documente* indice sec. XIII—XVI și XVII [satul C. de Sus amintit de la 1492]; Robescu C. F., *Carte de hotărnicie a moșiei Cătrunești din jud. Ilfov, plasa Dîmbovița — Mostiștea, com. Cătrunești — Măineasca, proprietatea d-lui M. D. Pișca*, Buc., 1897 [se rezumă și doc. vechi]. *Dict. Rom.*, II, p. 303 [C. Lintești și C. Măineasca]. M-REA DE LA CĂTUN, vezi Flămînda — Orașul de Floci.

CĂTUN, jud. Dîmbovița (bis. de lemn Sf. Ștefan la 1810) ⁴⁸.

Bauer, p. 161; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 53—54; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 189—200 [doc. 1571—1859, C. Prahova].

CĂTUN — Olt, vezi schitul Dobrotinet.

CĂTUN — Vlașca, jud. Teleorman (bis. sec. XVIII, apoi bis. Cuv. Paraschiva, 1831—1832, reparată 1895) ⁴⁹.

Bauer, p. 166; Anuar 1909, p. 130; *Indice cronologic nr. 21*; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1604]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 488).

CĂTUN (nu știu care).

A.O., 1935, p. 509—510 [doc. 1690].

CĂTUNELE DE SUS, com. Cătunele, jud. Mehedinți (bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului; se păstrează icoane de la 1787; M bis. de zid cu același hram, 1827, reparată 1901 și 1938; pe ușile împărătești inscripție din 1810; pictura nouă; bis. Sf. Gheorghe — Valea Mînăstirii). Vezi și Steic.

Bauer, p. 220 [bis. sec. XVIII]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 440—441, 626—630; Anuar 1909, p. 203; AMO, 1941, p. 551; Crețeanu R., *Biserici de lemn* (M.O., 1959, nr. 5—6, p. 294—295) [însemnări]; Idem, *Biserici de zid de pe Valea Motrului* (M.O., 1957, nr. 1—2, p. 35—37) [istoric, icoane vechi, descriere]; M.O., 1964, nr. 1—2, p. 74; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul Cătun amintit de la 1581]; *Dict. Rom.*, II, p. 303—304. **CĂTUȘA** — Argeș (bis. de lemn Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX).

B.O.R., 1921, p. 682 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 27.

CĂȚELEȘTI, com. Balaci, jud. Teleorman (bis. Sf. Treime, 1844—1845, în ruină la 1909).

Anuar, 1909, p. 116; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 2 [originea numelui].

CĂȚELU, jud. Ilfov (bis. Sf. Nicolae, construită de Ștefan Moscu căminar, 1830).

Bauer, p. 151 [fără bis.]; Anuar 1909, p. 74—75; B.O.R., 1914, p. 848; Brătulescu, *Ilfov*, p. 38; *Dict. Rom.*, II, p. 306.

CĂȚELU — Vîlcea (la 1840 două bis. de lemn: Sf. Dimitrie, 1812 și Sf. Dimitrie-Cuci, 1801).

Popescu, *Biserici*, p. 97 [cat. 1840]; *Dict. Rom.*, II, p. 306 [bis. din 1822]. **CĂȚICHI** (Moara de Hîrtie), com. Domnești, jud. Ilfov (bis. Sf. Spiridon la începutul sec. XIX, reclădită 1865—1866) ⁵⁰.

Popescu N., *Catagrafia*, p. 28 [bis. de zid, slabă]; Anuar 1909, p. 74; *Dict. Rom.*, II, p. 233.

CAZACI — Dîmbovița (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, ante 1810)⁵⁰ bis.

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 49; Anuar 1909, p. 43 [bis. Adormirea, 1794—1796, reparată 1895]; *Dict. Rom.*, II, p. 237.

CĂZĂNEȘTI, vezi Știrbești.

CĂZĂNEȘTI — Argeș (bis. sec. XVIII⁵¹; două bis. de lemn, Adormirea și Buna Vestire-Dealul Cocului la începutul sec. XIX).

Bauer, p. 179 [bis. sec. XVIII]; B.O.R., 1921, p. 685 [două sate, cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 23; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 411 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 278 [bis. ruinată]; *Dict. Rom.*, II, p. 308 [C.-Dealul Cucului].

CĂZĂNEȘTI — Gorj? (dispărut).

Iorga N., *Studii și doc.*, XI, p. 267 [doc. 1740—1772, moșia era a fam. Strîmbeanu]; *Documente*, indice [localiz. probabilă, sat dispărut].

CĂZĂNEȘTI, jud. Ialomița (bis. sec. XVIII, apoi bis. Sf. Nicolae, 1857—1860).

Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 85—86 [doc. 1611—1835]; Lapedatu, *Catagrafia*, p. 44 [preot din 1794]; Bauer, p. 140 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 59; A. Rom., 8 oct. 1858, 28 ian. 1859 și urm. [moșia de arendat]; *Indice cronologic nr. 8*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1596]; Romniceanu I., *Carte de hotărnicie pentru moșia Căzănești din jud. Ialomița, plasa Ialomița, proprietatea d-lui G. Gr. Cantacuzino*, Buc., 1888, 25 p. + plan [se rezumă doc. din sec. XIX]; *Dict. Rom.*, II, p. 307—308.

CĂZĂNEȘTI — Ilfov⁵². Vezi și precedentul.

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul C. Vlașca?].

CĂZĂNEȘTI, jud. Mehedinți (bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului, c. 1800, reconstruită 1931 și bis. Sf. Toma, c. 1740). Vezi și Ilfov.

Bauer, p. 220 [fără bis.]; AMO, 1941, p. 461; M.O., 1956, nr. 8—9, p. 543; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1571]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 574—576; *Dict. Rom.*, II, p. 308.

CĂZĂNEȘTI — Olt (bis. de lemn Sf. Nicolae la începutul sec. XIX)⁵² bis. Vezi și Cucuetei-Căzănești.

Bauer, p. 184 [bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 91; Ionașcu I., *Contribuții la istoricul m-rii Hurezi*, p. 86, passim [parte din sat al m-rii H.]; A. Rom., 21, 29 aug. și 4 sept. 1857 [satul m-rii Horezi de arendat]; *Indice cronologic nr. 7, 14* [doc. despre sat].

CĂZĂNEȘTI, com. Rîureni, jud. Vîlcea (M bis. Sf. Gheorghe și Sf. Dumitru, construită de boerii Căzănești, postelnicul Ioniță Beștelei și maica Sofronia — Stanca și alții, 1788, dărimată de cutremur 1802, refăcută de vistierul Filip, 1808—1810, reparată 1924 și 1937; înainte de aceasta o bis. din sec. XVI, ante 1579, dispărută).

Bulat T. G., *Inscripții* (A.O., V, 1926, p. 426); BCMI, XXVI, 1933, p. 185 [inscripție]; Bauer, p. 200; Popescu, *Biserici*, p. 70 [cat. 1840]; AMO, 1941, p. 702; Pănoiu A., *Pictura Votivă*, p. 15, fig. 27—28; *Indice cronologic nr. 13* [doc.]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1571]; (în jud. Vîlcea sînt două sate C., în fostele r. Drăgășani și Rm. Vîlcea); *Dict. Rom.*, II, p. 308.

CEACA, vezi Valea Plopului.

CEACÎRU — Brăila (bis. Sf. Nicolae, 1831—1834, arsă și reclădită 1857).

Didicescu I., *Biserici din Brăila*, p. 153—154; Vasilescu A., *Schițe istorice*, p. 177; Anuar 1909, p. 453; *Dict. Rom.*, II, p. 309 [cătun Ialomița] și 395 [sat Brăila cu bis. din 1838].

CEAUREȘTI, com. Poenari, jud. Argeș (bis. Sf. Dumitru, 1812—1815, reparată 1885).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 24; Anuar 1909, p. 284.

CEAURU (Ceauri), jud. Gorj (bis. din 1863).

Iorga N., *Studii și doc.*, VII, p. 19 [doc. c. 1830]; *Indice cronologic nr. 22; Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la <1409—1418>, când era al m-rii Tismana]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 260—262 [despre sat]; *Dict. Rom.*, II, p. 311.

CELARU (Pîrșcov), jud. Dolj (fost Romanăți) (M bis. Sf. Nicolae și Sf. Ioan Botezătorul, construită de locuitori la 1830, zugrăvită 1838).

Constantinescu I., *De la Pîrșcov (Celar, jud. Romanăți)* (A.O., 1924, p. 43—45) [doc. din 1762—1778]; Celarianu I., *Documente privitoare la comuna Pîrșcov* (A.O., 1930, p. 52—53) [1765—1794]; Idem, *Jalba popii Badea ot Celari — R-ți* (A.O., 1930, p. 330—331) [din 1827]; *Dict. Rom.*, II, p. 312 [bis. din 1838];

Bauer, p. 199 [Zellari, bis. sec. XVIII]; „Renașterea”, 1944, p. 90 [la 1840 bis. de lemn Maica Precista, 1806 și bis. Sf. Nicolae, 1807]; *Monografia jud. Romanăți*, p. 399—400; AER, 1921—1925, p. 541; AMO, 1941, p. 596 [bis. Sf. Nicolae, în stare rea].

CELEI, jud. Olt (fost Romanăți) (bis. Sf. Nicolae, 1832—1837, reclădită 1903). Vezi și Costeni.

Anuar 1909, p. 208; *Monografia jud. Romanăți*, p. 339—341; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 294—295 [catagr. 1845]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1520, când era pe jumătate al m-rii Bistrița]; M.O., 1967, nr. 9—10, p. 771—772 [doc. 1835 amintind biserica]; Buzatu D., *Celeiul Romanăților* (M.O., 1962, nr. 7—9, p. 473—479); *Dict. Rom.*, II, p. 313.

CELIANI, vezi Cilieni.

CEPARI — Olt (fost Romanăți) (bis. Sf. Treime, 1750—1754, reparată 1869 și renovată 1893 și 1949, când a fost pictată; și bis. Intrarea în biserică, 1833—1834, construită de familia Ochescu și alții, reparată 1875 și 1892).

Anuar 1909, p. 208; *Monografia jud. Romanăți*, p. 431—432; M.O., 1964, nr. 3—4, p. 291—292 [la 1845 bis. de zid Intrarea în biserică și Sf. Treime — C. de Jos]; *Dict. Rom.*, II, p. 315 [bis. din 1833 și 1853].

CEPARI — PĂMÎNTENI, jud. Argeș (casele fam. Ceparu și M bis. Înălțarea, construită de Ștefan mare clucer de arie, 1752, reparată 1888 și 1925; ridicată pe locul unei bis. din 1533).

Ghenadie Enăceanu, *Mitropolitul Ungrovlahiei Neofit I*, (B.O.R., 1890, p. 720—721) [case și culă existente la 1747; bis. în dealul Topolog din 1533]; Bauer, p. 179 [biserică și casă boierească]; BCMI, X — XVI, 1917—1923, p. 34, nota 2—3 [pisanie, 1752, ctitori]; Iorga, *Studii și doc.*, VII, p. 32 [doc. 1644—1645] și 44 [doc. 1804]; M.O., 1961, p. 409—410 [catagr. 1833: 4 biserici: Intrarea în biserică și Înălțarea — Cepari Pămînteni și Nașterea Maicii Domnului și Sf. Dimitrie — Cepari — Urluești]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 3; B.O.R., 1921, p. 683 [catagr. 1808]; AEA, 1929, p. 72 și 1940, p. 159; Ep. Grigore, *Comorile Argeșului*, p. 48; Georgescu B., D-tru, *Bis. din Cepari* (P.O., XIX, 1938, nr. 3—4, p. 116—118) [descriere și pisană, cu greșeli]; SCIA, 1956, nr. 3—4, p. 284 [despre casele boierești]; Lecca, *Familiile boierești*, p. 30—32; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1519, când era al lui Dragomir sluger]; Ionașcu, I., *Biserici Olt*, p. 57—58 [doc. 1645, satul era al lui Ivașca Ceparul].

CEPEȘTI, vezi Otești.

SCHITURILE CEPTURA (unul cu hramul Sf. Treime, construit ante 1656 de Preda slugerul, fiul lui Buzinca comisul, fost metoh al m-rii Verbila ⁵³; un altul, cu hramul Intrarea în biserică, construit de jupîn Iorga cupețul din București în a doua jumătate a sec. XVII ⁵⁴, refăcut? 1794, de Neagoe Iordănescu, Ion Coconescu diacon, Neagoe Buligescu și alții, fost metoh al m-rii Căldărușani), jud. Prahova. Vezi și următorul (bis. Intrarea în biserică este probabil bis. din Ceptura de Jos).

Furtună D., *Documentele moșiei Ceptura din jud. Prahova*, Buc., 1934, [doc. 1665, schitul Cepturile și 1672, p. 6, 26—28; și istoric]; Brătulescu V., *Biserici prahovene* (BCMI, XXXIII, 1940, p. 33) [însemnări, bis. sec. XIX]; pisană și în *Dicț. Rom.*, II, p. 317; Constantinescu N. A., *Schitul Ceptura — Buzău* („Îngerul”, 1941, p. 385—386); Idem, *Monumente buzoene*, p. 53—54 [însemnări, bis. refăcută].

CEPTURA DE JOS, jud. Prahova (bis. din Valea Gardului, 1772, prefăcută 1824, rezidită 1911—1914; cruci din 1701—1702, 1834 și 1836).

Vezi și precedentul.

„Îngerul”, XIII, 1941, nr. 5—6, p. 386 [cruce din 1834 în Dealul Cepturii] Brătulescu V., *Inscripții, însemnări* (G.B., 1960, nr. 7—8, p. 649—658) [pisană fostului schit, acum bis. Intrarea în bis., inscripții cruci]; Drăghiceanu, *Catalogul*, (indice); Bauer, p. 127; Anuar 1909, p. 100 [bis. Sf. Împărați — C. de Sus, 1735—1738, Intrarea în biserică, 1704—1706 și Adormirea — Valea Gardului, 1710—1715, în ruină];

Romniceanu C. N., *Act de alegerea hotarelor trupurilor de moșii Ceptura ce-i zice și Bălăceanca de Cîmp și Cătunul Șoimușului ce-i zice și Chesareasca cu hotarul Merezu ce-i zice și Bălăceanca din Deal din jud. Prahova, proprietățile d-lui Răducanu Rusescu*, Buc., 1892 [se rezumă și doc. vechi]; *Indice cronologic nr. 10* [multe doc. Cepturi-Saac] și *18* [Ceptura]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul C. amintit de la 1521].

CEPTURILE — Olt (bis. de lemn Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 101; în *Dicț. Rom.*, nu este.

SCHITUL CEPTURILE — Oltenia (sec. XVII, ante 1670) ⁵⁵.

CEPTUROAIA — ȘTIRBEI (numită acum Iancu Jianu), jud. Olt (bis. Sf. Paraschiva, sec. XVI ⁵⁶ restaurată 1896; păstrează parte din frescă originală, în altar și în pronaos; casa fam. Buzescu apoi Știrbei ⁵⁷ și cruce din 1655).

Iorga, *Studii și doc.*, V, p. 321, 329—330 [doc. 1743, 1781, „temeiul” fam. Știrbei]; Bauer, p. 197 [bis. și casă boierească]; *Renașterea*, 1944, p. 14 [catagr. 1840]; Odobescu, *Antichitățile*, p. 29—30, 178—179 [despre casă și biserică]; Nicolescu Elie, *Din genealogia familiei Știrbei* (L.A.R., IV, 1902) Ștefulescu, *Gorjul*, p. 290; Idem, *Istoria Tg. Jiului*, p. 59—60 [inscripția];

Năsturel P. V., *Bis. Cepturoaia — Romanăți* (R.I.A.F., XII, 1911, p. II-a, p. 313—320) [inscripții, descriere, pietre de mormânt, foto]; Drăghiceanu V., *Lămuriri asupra Buzestilor* (BCMI, IV, 1911, p. 121—122); M.C., II, 1914, nr. 1, p. 13—14 [pisanie, 1896]; AER, 1921—1925, p. 559—560; *Monografia jud. Romanăți*, p. 392—393; Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (BCMI, XXVII, 1934, p. 114—115) [inscripții, pietre de mormânt, descriere]; Buzescu, *Reconstituiri*, p. II-a, p. 75; Ștefănescu I. D., *La peinture*, p. 114—116, pl. 30—32; AMO, 1941, p. 658; *Arta feudală*, p. 101, 107; M.O., XIV, 1962, nr. 10—12, p. 516 [despre vechimea bisericii];

Drăguț V., *Datarea picturilor murale ctitoricești din bis. din Cepturoaia* (SCIA, 1962, nr. 1, p. 189—192); M.O., 1965, nr. 7—8, p. 585 [cruce din 1655]; *Documente*, indice sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de la 1560].

M-REA CEPTUROAIA, vezi Căluuiu.

CERAȘ, jud. Prahova (bis. sec. XVIII). Vezi și Slomn.

Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 243; XXII, p. 364—365 [însemnări de pe cărți, sec. XVIII—XIX]; BCMI, XXII, 1929, p. 159; Bauer, p. 130; Alexiu El., *Documente de pe valea Teleajenului*, Buc., 1939 (indice); *Dicț. Rom.*, II, p. 319 [bis. din 1887].

CERĂT, jud. Dolj⁵⁸ (M bis. Sf. Ioan Gură de Aur și Cuv. Paraschiva, 1814, zugrăvită 1824, reparată 1887 și 1927; păstrează fresca din 1824; han sec. XIX).

Indice cronologic nr. 14, 15 și 23 [doc.]; *Extras din diata marelui paharnic Fota Vlădoianu din anul 1777 luna octombrie* (A.O., 1941, p. 35) [satul lăsat bis. Vlădoianu din Craiova]; Bulat T. G., *Contribuțiuni documentare*, p. 103—106 [doc. 1794, satul era al bis. Vlădoianu]; Bauer, p. 205; AMO, 1941, p. 204 [fragment de pisanie]; M.O., 1965, nr. 5—6, 439 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 156; Buzatu D., *Toponimie doljană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 60); A. Rom., 7 sept. și supl. 18 sept. 1857 [satul, cu han, de arendat]; Ionașcu I., *Contribuții la istoricul m-rii Hurez*, p. 86.

CERĂTŪ, vezi Scoarța.

CERBU — Argeș (bis. de lemn Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX, reclădită de zid la 1875—1878).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 62; Anuar 1909, p. 277; *Dicț. Rom.* II, p. 321.

CERBURENI — Argeș (bis. sec. XVII⁵⁹; apoi bis. de lemn Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX; actuala bis. Cuv. Paraschiva, 1858—1863).

Documente, indice, sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1579]; R.I., 1922, p. 168 [doc. din 1654]; Bauer, p. 180 [bis. sec. XVIII]; B.O.R., 1921, p. 684 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 4; M.O., 1956, nr. 6—7, p. 418 [cat. 1845]; AEA, 1940, p. 159—160; *Jalba locuitorilor din Cerbureni (Argeș) către Grigore vodă Ghica din 1827* (R.I., 1925, p. 99—106); *Indice cronologic nr. 2* [multe doc. despre sat]; *Dic. Rom.*, II, p. 322 [C. — Iașul].

CERGĂNEȘTI, vezi Caracal.

CERMEGEȘTI — Vilcea (la 1834 patru bis. de lemn, Sf. Nicolae, Adormirea și Cuv. Paraschiva — două).

Documente, indice sec. XVI [satul amintit de la 1526]; A.O., 1926, p. 209—211 [hotărnicie din 1801]; A.O., 1942, p. 174 [cat. 1834]; *Dicț. Rom.*, II, p. 325.

CERNA, com. Izvorul Rece — Vilcea (bis. de lemn din 1776—1777, reparată 1837; informație C. Bălan).

CERNA, jud. Tulcea (bis. Sf. Arhangheli, 1840).

Dicț. Rom., II, p. 326 [pisanie, 1840]; și *Dicț. Tulcea*, p. 133; Cheșca Ion și Dumitru D., Necula, *Monografia satului Cerna, jud. Tulcea, din punct de vedere static și dinamic*, Brăila, 1935, VI + 70 p.; A.D., 1922, p. 31 [N. Iorga despre originea numelui]; *Dicț. Rom.*, II, p. 325—326.

CERNĂDIA, jud. Gorj (M bis. de lemn Intrarea în biserică, 1834, construită de locuitori; cruce din 1844). Vezi și Călești.

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1521]; Ghibănescu G., *Surete*, VI, p. 140 [doc. 1702]; Iorga N., *Studii și doc.*, VI, p. 485—486 [doc. 1690 despre fuga satului]; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice); Pîrvulescu Sav., preot, *Documente de la Cernădia — Gorj* (A.O., 1928, p. 29—30) [1638]; Bauer, p. 210; „Renașterea”, 1944, p. 212—213 [la 1840 bis. Sf. Dumitru, 1813, construită de preotul D-tru Cernăzeanu și bis. de lemn Adormirea, 1836]; AMO, 1941, p. 345, 352 [bis. Sf. Dumitru-Buicești, 1901, Intrarea în biserică — Bercești, de lemn, 1834 și Sf. Voievozi — Vlădoi de lemn, 1850]; Popescu — Cilieni, *Biserici de lemn* (M.O., VII, 1955,

nr. 10—12, p. 642); Bălan, *Numiri de localități*, p. 22—23 [despre numele satului]; *Dicț. Rom.*, II, p. 331 [trei bis.]

CERNAIA, com. Jirov, jud. Mehedinți (bis. Sf. Nicolae, construită de preoții Ion, C-tin și Ilie Cernăianu, Dumitru Izvoranu șetrar și alții, 1808—1835, zugrăvită 1843 și casa D. Popescu, dărimată).

Vlădoianu I., *Boierii din Cernaia* (A.O., 1940, p. 60—66 și 83—94) [și documente]; Idem, *Cei mai vechi proprietari ai Cernaiei și Cotoruiei* (A.O., 1942, p. 86—88); Bogdan D. P., *Documente privitoare la Cernaia și Cotoruia* (ibidem, p. 155—157) [1519—1590]; *Indice cronologic nr. 21*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1514]; Bauer, p. 219; „Oltul”, 1857, p. 204, 208 [arendarea moșiei]; AER, 1921—1925, p. 472; AMO, 1941, p. 463—464; Crețeanu R., *Biserici de zid de pe valea Motrului* (M.O., 1957, nr. 5—6, p. 342—344) [istoric, descriere, inscripții]; Idem, *Culele și casele întărite* (M.M., I, 1958, p. 114) [descriere]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 463 [despre sat].

CERNĂTEȘTI, jud. Dolj ⁶⁰ (bis. Sf. Nicolae, 1820, construită de frații Cernătescu, Dumitru și Ioan Opran, zugrăvită 1827, reparată 1885, 1913 și 1929 și cula Cernăteștilor, sec. XVIII, ambele M).

Bauer, p. 226; BCMI, 1937, p. 136 [foto culă și troiță]; Nicolescu H., *Însemnări de pe cărți*, p. 25—26; Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, pl. 14, 39—40 [foto culă]; AER, 1921—1925, p. 378; AMO, 1941, p. 205; Buzatu D., *Toponimie oleană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 60); Focșeneanu I., *Trei cule din Oltenia* (A RPR, 1963, nr. 4, p. 59—60); *Dicț. Rom.*, II, p. 332.

CERNĂTEȘTI, jud. Buzău (fost Saac) ⁶¹.

Greceanu, *Genealogii*, II, p. 331 [doc. 1662, sat al m-rii Glavacioc]; *Indice cronologic nr. 12*; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [două sate: unul în Buzău, altul în Prahova]; Bauer, p. 119 [fără bis.. C. — Buzău]; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 649—650) [bis. din Mălăești — Cernătești, 1881]; *Dicț. Rom.*, II, p. 331—332 [patru bis.].

CERNAVODA (Bogaz — Köy), jud. Constanța (bis. Sf. Nicolae, sec. XVIII ⁶², dărimată; bis. Sf. Ilie? sec. XVII).

„Studii”, 1965, nr. 5, p. 114 [Evlia Celebi despre sat]; Panaitescu P. P., *Călători poloni* (indice); A.D., 1923, nr. 4, p. 108—109 [descriere Kelemen Mikes, 1738]; Alexis de Valon, *Une année dans le Levant*, t. II, Paris, 1846, p. 186 [descriere, 1843]; Ionescu de la Brad, *Excursion agricole dans la plaine de la Dobrodja*, Constantinople, 1850, p. 38—39 [despre sat]; Urechia V. A., *Ist. rom.*, VI, p. 245 [doc. 1793, mile pt. bis. de la domul Țării Românești]; R.I., 1932, p. 220 [N. Iorga despre numele orașului];

Mușat Ion, *Istoricul orașului Cernavodă*, Buc., 1938, IX + 101 p. [despre numele orașului Cernavodă = apă neagră de la Carasû; numit de turci Bogazchioi; istoric sumar; așezarea orașului, portul; despre viața contemporană cele mai multe date]; Mărculescu Em, preot, *Bisericiile dintre Medgidia și Cernavodă*, teză de licență, Inst. teologic, Buc., 1932; *Dicț. Rom.*, II, p. 328—330.

CERNELE — Vâlcea (la 1840 bis. de lemn Adormirea, 1811 reclădită 1887).

Popescu, *Biserici*, p. 80 [cat. 1840]; *Dicț. Rom.*, II, p. 335.

CERNELE, jud. Dolj (bis. Sf. Împărați, 1803 sau 1813, reparată 1883, 1909 și 1928 și cruce de piatră din 1845 la Rovine).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 450 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 156; AMO 1941, p. 206; „Oltenia”, II, 1941, p. 128; XI, 1944, p. 60; A. Rom., 21, 29 aug. și 4 sept. [arendarea moșiei C. = Craiovița a m-rii Horezu] ^{62 bis}; *Docu-*

mente, indice sec. XVI [satul amintit la 1593, când era în hotar cu Craiovița]; *Dict. Rom.*, II, p. 335.

CERNETU, vezi Atîrnați.

CERNEȚI, jud. Mehedinți. Vezi și Turnu Severin.

Călătoria lui Evlia Celebi (B.C.I., XVI, p. 247) [descriere, 1659, nr. bisericilor]; Vîrtosu E., *Foietul novel*, p. 180, 184; Iorga, *Situația Olteniei* (indice) [sat, biserică și școală]; Margot, *O viațorie*, p. 86—87 [descriere, 1859]; Tunusli, p. 176 [o bis. și o m-re]; Bauer, p. 221 [o bis. de piatră]; Fotinoi, III, p. 180 [o m-re și două biserici, la 1815] Sulzer, *Geschichte*, I, p. 358; *Tezaur de monumente*, II, p. 201 [Dionisie Ecclesiarhul]; Hurmuzaki, S. I/3, p. 193 [doc. din 1808]; A.O., 1930, p. 42—44 [doc. 1844 despre „prigonirea” dintre m-re a Govora și „oroșanii cernăteni”]; *Actele relative la strămutarea orașului Cerneți la noul oraș Turnu Severin*, Turnu Severin, 1885, 16 p.; Duzinchievici G., *Cu privire la orașul Cerneți* (A.O., 1942, p. 240) [doc. 1851];

Ionescu I., *Agricultura română*, p. 587—589 [descriere, istoric, despre biserici]; Drăghicescu M., *Note pentru a servi la istoricul principalelor puncte pe Dunăre de la gura Tisei pînă la Mare și pe coastele Mării de la Varna la Odessa*, Galați, 1892, p. 91—93; Iorga N., *Orașele oltene* (C.L., XLI, 1907, p. 58—59 și A.O., 1925, p. 276—279); Giurescu, *Ist. rom.*, vol. III, (indice);

Sacerdoțeanu A., *Satul și m-re Cerneți* (M.O., 1961, nr. 1—4, p. 50—70) [istoricul localității, doc. 1591—1775, despre m-re]; Buzatu D., *Din istoria Cernețului*, ms. 1961 (vezi M.O., 1962, p. 239); „Vatra”, V, 1939, nr. 10 [vederi]; *Indice cronologic nr. 13 și 22*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1571, când era al lui Udriște postelnic, care a lăsat o parte m-rii Govora]; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 180 [doc. 1634, 1/2 al m-rii Govora];

Buzatu D., *Cernețul, cu bisericile sale* (M.O., 1964, nr. 7—8, p. 569—587) [lucrare de compilație; istoricul localității și despre cele trei biserici ale sale, istoric, descriere și inscripții]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 110.

— M CULA LUI TUDOR VLADIMIRESCU — Piatra Albă (construită la începutul sec. XIX; transformată în muzeu Tudor Vladimirescu).

Vîrtosu Emil, *Mărturii noi din viața lui Tudor Vladimirescu*, Buc., 1941, fig. 3—6 și p. 93—94, 97—108; vezi și indice; „Oltenia”, II, 1941, p. 65—72 [doc. 1839]; *Documente privind răscoala din 1821* (indice); vezi în deosebi vol. III, p. 436—437 [catagrafia averii lui T. Vladimirescu din 1837]⁶³; Haiducescu I., *Cula lui Tudor Vladimirescu* (A. Pop. I, 1898, nr. 6, p. 191—193); Antonescu Teohari, *Culele sînt sau nu naționale?* (C.L., 1907, p. 495—506, 578—586); Crețeanu Radu, *Culele și casele întărite* (M.M., I, 1958, p. 94); Davidescu M., *Monumente istorice*, p. 38—41.

— ȘCOALA VECHE⁶⁴.

C. Rom., 1833—1834, p. 193—194, 284; „România”, 1838, p. 667; „Gazeta Trans.”, 1840, p. 132 etc.

— CAZARMA VECHE⁶⁵.

— CIȘMELE⁶⁶.

— M BISERICA ADORMIREA — Piatra Albă (1814, reparată și pictată 1866, reparată 1928).

AMO, 1941, p. 464; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 614—616 [despre satul P. Albă].

— M BISERICA SF. IOAN — BOTEZĂTORUL (construită de Ioan Grecescu fost polcovnic și Ștefan Miculescu, fost clucer de arie, 1820).

Ghenadie, *Vizite canonice*, p. 140—141 [inscripții, despre portretele ctitorilor]; Iorga, *Inscripții*, f. I, p. 206—207; Bulat T. G., *Inscripții* (A.O., III, 1924, p. 433—435) [și descriere, însemnări]; AMO, 1941, p. 464.

— M BISERICA SF. NICOLAE ȘI SPIRIDON (construită de Radu Pleșoianu și Stoian, terminată la 1794 de biv vel logofătul Ioan Glogoveanu; păstrează fresca originală).

Ghenadie, *Vizite canonice*, p. 141 [inscripții]; Iorga, *Inscripții*, I, p. 207; Bulat T. G., *Inscripții* (A.O., III, 1924, p. 435—436) [și descriere, însemnări]; Iorga N., *Inscripții*, (R.I., 1932, p. 41—42) [de pe portretele ctitorilor]; Ion Dascălu, *Însemnări pe cărți* (M.O., 1954, nr. 7—8, p. 423) [din 1781]; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936, p. 45, 63—64, pl. CXXXVIII—CXLIII); Ștefănescu I. D., *L'art byzantin*, p. 76—78; AMO, 1941, p. 464; Brătulescu V., *Biserica Sfinții Nicolae și Spiridon din Cerneți. Aspectul arhitectural și desfășurarea planului iconografic* (M.O., 1967, nr. 3—4, p. 188—204) [descrie îndeosebi pictura „de calitate superioară” a bisericii].

— M M-REA SF. TREIME (biserica domnească, începută de Gheorghe Ghica, terminată de Grigore Ghica voievod, 1662—1663⁶⁷, reparată și zugrăvită cu cheltuiala bisericii, la 1827, epitrop și ostenitor fiind Ștefan Jianu, tâmpla zugrăvită a treia oară la 1866; fost metoh al m-rii Tismana; acum doar biserica).

Iorga, *Inscripții*, I, p. 206; Bulat T. G., *Inscripții* (A.O., III, 1924, p. 251, 253) [și descriere, pomelnic și însemnări de pe cărți]; Iorga N., *Inscripții de la Cerneți* (R.I., XVIII, 1932, p. 42—43) [însemnări]; Ștefulescu Al., *M-rea Tismana*, ed. III-a, p. 340—341 [doc. 1663 de închinare la m-rea Tismana]; Iorga, *Studii și doc.*, VII, p. 10 [doc. 1793]; Urechia, *Ist. rom.*, V, p. 416; VII, p. 32, 421—422, 455—456 [școală la m-re]; VIII, p. 443—445; X A, p. 396—397; Ghenadie, *Vizite canonice*, p. 139—140 [inscripții, despre portretele ctitorilor]; *Episcopia Rîmnicului*, p. CIV; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 338; Ștefănescu I. D., *L'art byzantin*, p. 75—76; Pajură C., *Istoria orașului T. Severin*, Buc., 1933, p. 44;

Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXXIX, 1936, p. 105—106, pl. DXLI—DXLVIII); Donat, *Fundațiile*, p. 26 și A.O., 1937, p. 446; AMO, 1941, p. 464; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 38, pl. XX); Tocilescu, *Catologul*, p. 139; Chihaia P., *Două vechi autoportrete din Țara Românească* (SCIA, 1963, nr. 1, p. 211—213) [despre portretul de piatră al lui Dionisie Eclesiarhul din 1819]; M.O., 1965, nr. 11—12, p. 975—976.

M M-REA CERNICA, jud. Ilfov (Sf. Nicolae, m-rea din Grădiștea Floreștilor, construită de Cernica vornicul la 1608⁶⁸; bis. mare refăcută la 1781 de arhimandritul Gheorghe, ucenicul lui Paisie; avariata de cutremur la 1802; reclădită de arhimandritul Timotei, 1809—1815; avariata din nou de cutremur la 1838 când cade o turlă; m-rea arsă la 1923 și reparată la 1925;

— bis. Sf. Gheorghe din ostrov, construită în sec. XVIII de Dan Brașoveanu, dărmată de cutremur la 1802, refăcută de arhimandritul Nicodim Greceanu apoi de arhimandritul Calinic la 1831—1832, dărmată în parte de cutremur la 1838, refăcută 1839—1842, reparată 1925; restaurată 1962—1965;

— bis. Sf. Lazăr, din cimitir, construită de arhimandritul Gheorghe la 1804, restaurată la 1863 de Nifon mitropolitul;

— stăreția cu etaj și chilii construite de arhimandritul Calinic prin îngrijirea lui Damaschin monahul, 1839—1842, când s-au construit și alte chilii și clădiri; clopotnița construită la 1842 de arhimandritul Calinic, cu cheltuiala lui Ioanichie arhiereu;

— trei paraclise: Adormirea 1790, refăcut după 1802, 1829 și 1838; altul Sf. Ioan, în stăreția veche, făcut de Calinic arhimandritul

la 1842; al treilea, Intrarea în biserică, construit de arhimandritul Gheorghe la 1783; m-rea fostă stavropighie a patriarhiei de Constantinopol și metoh al mitropoliei pînă la 1838) ⁶⁹. Vezi și schitul Iezerul.

Documente, indice, XVII; E<rbiceanu> C., *Documenteul de fundațiune a sf. m-ri Cernica* (B.O.R., 1902, p. 556—559); Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 1*, Mitr. Țării Rom., Buc., 1961, (indice); Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 9*, Buc., 1949 [775 doc., 1608—1860]; B.O.R., 1902, p. 591—592 [inscripție]; B.O.R., 1916, p. 1223—1224 [pisania bis. Sf. Nicolae]; Iorga N., *Însemnări de la Cernica* (R.I., 1920, p. 269 și 1922, p. 78—79 și 156) [despre clădirea bis. Sf. Gheorghe și stricăciunile pricinuite de cutremur în 1838]; Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 119, 192; VII, p. 314, 367; X A, p. 15, 152—154; B.G.O., 1838, p. 161—162 [hrisov]; Greceanu, *Genealogiile*, I, p. 176 [1849]; Mano C., *Doc. familiei Mano*, p. 455; Iorga, *Studii și doc.*, V, p. 496 [doc. din 1750]; *Documente agrare*, p. 209, 251; Găleşescu, *Eforia*, p. 189—191 [doc. din 1752]; Filitti, *Familia Slătineanu*, p. 22;

Iorga N., *Manuscrisurile m-rii Cernica*, Buc., 1902, 30 p. (din B.O.R., 1902, p. 207—234) [listă de ms. și diverse însemnări din sec. XVIII—XIX; istoricul m-rii]; „Studii”, 1958, nr. 1, p. 130 [despre sfințirea bis., 1836]; Partenie P., *Însemnări pe cărți vechi* („Renașterea”, 1940, p. 703—706) [din 1821]; Vaillant, *La Roumanie*, III, p. 371 [descriere, 1841]; vezi și BCMI, 1915, p. 123;

C.A., 1862, p. 51—55 și 1875, p. 86—88; „Biserica”, II, 1863, nr. 12, p. 86—88; M.Of., 1864, p. 301 [listă de proprietățile m-rii]; Musceleanu Gr., *Monumentele străbunilor*, p. 86—87;

Cassian-Cernicanul, *Istoriile sf. m-ri Cernica și Căldărușani*, Buc., 1870, VIII + 191 p. + 1 pl. + 4 f. [istoric ⁷⁰, avcre, egumeni și documente]; *Monumente naționale*, I, p. 159—162 [descriere, reparațiile necesare]; II, p. 239—240; B.O.R., XIII, 1889—1890, p. 285 [despre lucrările din 1834]; Bachelin Leon, *Les caloyers Roumains*, Paris, 1890, 39 p;

Timuș Gherasim, *M-rea Cernica stavropighie* (B.O.R., XVII, 1893, p. 642—671) [istoric, egumenii, documente, 1600—1751]; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 154—157; L.A.R., 1899, p. 548;

E<rbiceanu> C., *Istoria m-rii Cernica* (B.O.R., 1899, p. 1008—1048); P., *M-rea Cernica* („Albina”, 1900—1901, p. 113—115) [și desen vechi]; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 228—230 [descriere]; Dumitrescu, *Istoricul I*, p. 58—64 [istoric]; Iorga N., *Vechile biblioteci românești* (F.D., II, 1906, nr. 2, p. 65—71); *Dict. Rom.*, II, p. 337; Gherasim episcopul, *M-rea Cernica* (P.O., 1906, p. 431—446, 479—494 și 1907, p. 1—19) [istoric; și despre arderea m-rii în 1869]; Meteș, *Zugravi* (indice); Iorga N., *La Roumanie pittoresque*, p. 104;

Furtună D., *Ucenicii starețului Paisie în m-rile Cernica și Căldărușani. Cu un scurt istoric asupra acestor mănăstiri*, Buc., 1927, 179 p. [p. 7—20 un scurt istoric al m-rii și despre egumeni, p. 41—94 despre cele două m-ri în vremea ucenicilor lui Paisie; în anexă, p. 114—169, documente];

Mironescu Ath., *Istoria m-rii Cernica*, Cernica, 1930, VII + 263 + + XCVIII, p. + 3 f [despre împrejurările înființării m-rii, familia ctitorului, egumenii și averea m-rii, istoric și inscripții, documente]; (prezentarea lui N. Iorga, R.I., XVIII, 1932, p. 171—172 și recenzia lui D. Ionescu, „Cuvîntul”, 1931, nr. 2081, p. 1); Brătulescu, *Ilfov*, p. 10—11 [istoric]; Cantacuzino G. M. *Arcade, firide și lespezi*, Buc., 1932, p. 185—190 [descriere]; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936, p. 89); Ionescu Gr., *Ghidul*, p. 387—390; Iorga N., *Cel din urmă manuscris de datină artistică în Muntenia* (BCMI,

1939, p. 133—140); Iorga, *Conducător istoric*, p. 20; Popescu, *Învelișurile*, p. 87; Ștrempel, *Copiști de manuscrise* (indice);

Săndulescu-Verna C., *Zugravul Grigorie, începătorul curentului realist în pictura românească* (B.O.R., 1937, p. 487—491) [icoană, 1800]; Brătulescu V. *Zugravi de biserici* (G.B., 1959, nr. 3—4, p. 273—274);

Walker Mrs., *Untrodden Paths*, p. 174—182 [descriere]; Furtună D., *Rolul cultural al Cernicâi* (B.O.R., XLVII, 1929, nr. 7—8, p. 662); Gladkovski Atanasie, arhim., *Monahi cronicari din sf. m-re Cernica* (G.B., XVII, 1958, nr. 8, p. 740—747);

Gibescu I., *Istoricul mitropoliei Ungrovlahiei*, p. 126—129 [inscripții]; *Inscripții București*, p. 226—229 [pisanie, trapeză și chilii, 1795, inscripții de pe obiecte]; Enăescu E., *Pe urmele strămoșilor*, p. 76—80.

CERȘANI, com. Suseni, jud. Argeș (trei bis. de lemn cu hramul Toți Sfinții la începutul sec. XIX, din care una reconstruită tot de lemn la 1862—1867).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 55—57 [C. de Sus și de Jos]; Anuar 1909, p. 277 [și două bis. noi]; *Documente*, indice sec. XVI [Cerășani-Muscel, sat dispărut și Cerșani — Argeș, amintit de la 1520]; *Dicț. Rom.*, II, p. 339.

CETATEA, jud. Dolj ⁷¹ (bis. Sf. Gheorghe, construită de Dumitru Hăralambie, 1842—1843? reparată 1902).

Anuar 1909, p. 156; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 435 [la 1845 bis. Sf. Împărați]; Buzatu D., *Toponimie doljană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 60); *Documente*, indice sec. XVII [localiz. probabilă, Cetățuia]; *Dicț. Rom.*, II, p. 341—342 [C. = Ulmul].

CETATEA, vezi Turbatu.

SCHITUL CETĂȚEA, vezi Cetățuia.

SCHITUL CETĂȚEAUA — Saac (Adormirea, construit de postelnicul Constantin Filipescu, ante 1679) ⁷². Vezi și Cetățuia.

Documente, indice sec. XVI [Cetățea, sat dispărut].

CETĂȚEAUA, vezi Mitrofani.

CETĂȚELE — Ialomița (dispărut).

Nandriș Gr., *Documente slavo-române*, p. 132—141 [doc. 1626]; vezi și indice; Iorga N., *Doc. Cantacuzino*, p. 54, 73, 92 [doc.]; *Indice cronologic nr. 10* [C. Saac] și 20 [C. Ialomița]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [sat dispărut].

CETĂȚENI — Muscel, jud. Argeș (bis. Sf. Tiron și Sf. Ștefan — C. din Deal, 1833 și Intrarea în biserică — C. din Vale, de lemn, 1793).

Bauer, p. 173; B.C.I., IX, 1930, p. 117 [cat.]; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 889 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 88 [bis. noi]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit la 1548, când era al lui Mihnea pîrcălab]; *Dicț. Rom.*, II, p. 345—346 [bis. din 1868—1871].

CETĂȚENI, vezi cetatea și schitul Negru Vodă și Lăicăi.

SCHITUL CETĂȚENI — Vîlcea (sec. XVIII).

Tunusli, p. 175; Fotino, III, p. 174 [mențiune; este posibil să fie schitul Cetățuia].

CETĂȚUIA, vezi Nemoiu.

SCHITUL CETĂȚUIA, vezi: Berca, Fedeleșciori, Negru Vodă și Rm. Vîlcea.

SCHITUL CETĂȚUIA — Buzău (Schimbarea la față, sec. XVIII, reclădit 1858—1864, de monahul Iosif, renovat 1898, 1946), satul Haleș, com. Valea Rea, jud. Buzău.

Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 226; VII, p. 312; X A, p. 17, 183—184 [doc. de scutiri de dări și diverse privilegii]; Tunusli, p. 173; Fotino, III, p. 151; Voinescu I., *Monumente și peisagii* [5 foto ale bisericii]; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 177 [descriere]; „Ingerul”, 1937, nr. 10—11, p. 545; *Resfințirea bis.*

„Cetățuia” („Îngerul”, 1946, nr. 5—7, p. 79—80) [și istoricul]; G.B., 1961, nr. 1—2, p. 147; *Dict. Rom.*, II, p. 349.

SCHITUL CETĂȚUIA (Cetățea) — Dimbovița (construit în a doua jumătate a sec. XVII, 1673—1677, de Neagoe Săcuianu mare vornic; fost metoh al mitropoliei)⁷³.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 1, Mitr. Țării Rom.* (indice); Tunusli, p. 174; Fotino, III, p. 157 [mențiune schit].

CEZIENI (numit și Corlătești) — Romanai (bis. Sf. Dumitru și Sf. Ștefan, de lemn sec. XVIII, re construită de Dumitru Cezianu mare clucer, 1847—1849, reparată 1908 și 1936).

Monografia jud. Romanai, p. 450—451; AER, 1921—1925, p. 541—542 și 546; AMO, 1941, p. 598 [și bis. Sf. Nicolae-Frăsinetul de Pădure, 1832]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 297 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 208; *Dict. Rom.*, II, p. 351—352.

M SCHITUL CHEIA (Cheia Teleajenului sau schitul Teleajen, de lemn, Sf. Nicolae, 1770, stricat de turci, 1777; re clădit pe alt loc, Adormirea, 1790⁷⁴; ars la 1832—1835; re clădit 1835, prin osteneala lui Damaschin egumenul pe locul marelui vornic Mihai Ghica, bis. zugrăvită la 1839), com. Mîneciu — Ungureni, satul Teleajen — Cheia, jud. Prahova.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 9, Buc.*, 1949 [46 doc., 1758—1871]; Vîrtosu Emil, *Documente privind m-re a Cheia de pe Teleajen* (G.B., 1962, nr. 9—10, p. 888 și urm. [1792—1864; și o catagrafie din 1864]; Îdem, *M-re a Cheia, Inscriptii și însemnări* (G.B., 1963, nr. 9—10, p. 929—951) [numeroase însemnări de pe cărți]; Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 247—250 [pisanie și însemnări]; Sacerdoțeanu A., *Inscripția bisericii m-rii Cheia* (R.I., XIII, 1927, p. 280—281); vezi și *Dict. Rom.*, II, p. 353; Urechia, *Ist. rom.*, VII, p. 305, 445, X A, p. 17 [Scheia]; Giurescu C. C., *Principatele române*, p. 269; Antoniu, *Album*, partea I, p. 18; M.Of., 1864, p. 424 [listă de proprietăți]; A.C., 1868, p. II; „Calendarul pentru toți românii”, 1890, p. 126—127 [descriere]; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 196—197;

Iorga N., *La m-re a Suzana și Cheia* (F.D., 1907, nr. 33, p. 522—523); Iorga, *Țara românilor*, p. 31—32 și 110—111 [inscripții]; Pavlov, *Călăuza*, p. 48—51; Furtună D., *Chesarie episcopul Buzăului*, p. 16—17; Iorga N., *La Roumanie pittoresque*, p. 121; Meteș, *Zugravi* (indice); Costeanu I., *Valea Teleajenului cu cetatea culturală Vălenii de Munte . . .*, Vălenii de Munte, 1930, p. 13—16; Gibescu, *Istoricul mitropoliei Ungrovlahiei*, p. 134; „Îngerul”, 1937, nr. 10—11, p. 550; Brătulescu V., *M-re a Cheia — Prahova* (BCMI, XXXI, 1938, p. 181—184) [inscripție, descriere, foto]; Enăcescu E., *Pe urmele strămoșilor*, p. 83—84;

Vîrtosu Emil, *O sculptură de artă populară în lemn, din 1820* (SCIA, artă plastică, 1964, nr. 1, p. 91—94) [și istoricul schitului].

SCHITUL CHEIA, jud. Vîlcea (Sf. Ingeri, 1777—1778, construit de popa Radu, popa Preda și alții, bis. reparată 1928 și 1937).

BCMI, XXVI, 1933, p. 67 și 135 [pisanie]; Popescu, *Biserici*, p. 28—29; AMO, 1941, p. 705; Bauer, p. 200; *Indice cronologic nr. 4; Documente*, indice sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de la 1500]; Bulat T. G., *Contribuțiuni documentare*, p. 54—81 [doc.].

CHELBEȘTI, com. Măgura, jud. Olt (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1832, re clădită? 1868—1877).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 90; Anuar 1909, p. 306; AEA, 1929, p. 155; *Dict. Rom.* nu îl amintește.

CHIAJNA, jud. Ilfov (bis. Sf. Nicolae, 1831, reparată 1897). Vezi și Dudu.

Anuar 1909, p. 70; *Dict. Rom.*, II, p. 359.

CHICENI, vezi Tomșani.

CHICHINETU — Brăila ⁷⁵ (bis. Înălțarea, construită de boerul Sorescu, 1842—1846, reparată 1875, 1888).

Didicescu I., *Biserici din Brăila*, p. 157—158; Vasilescu N. A., *Schițe istorice*, p. 166; Anuar 1909, p. 453; *Dict. Rom.*, II, p. 361.

CHICIURA (Chicioara), com. Păușești — Măglași, jud. Vilcea (M bis. Intrarea în biserică, 1780, zugrăvită 1821—1822 și 1844, reparată 1878 și 1902). Vezi și Păușești — Măglași.

A.O., 1923, p. 390 [inscripție, descriere, portrete]; BCMI, XXVI, 1933, p. 135 [inscripție]; Ghika -Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936, p. 44, 57, pl. LXIII — LXVI); Idem, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. XXIX); Brătulescu V., *Pisanii din bis. din Chiciura, satul Scundu, com. Orești de Sus-Vilcea* (M.O., VII, 1955, nr. 5—6, p. 339) [și descriere]; Grecu Vasile, *Filosoși păgini și sibile în vechea noastră pictură bisericească* (A.T.G., caietul 10, 1939, p. 37—38); AMO, 1941, p. 751.

CHILIA, vezi Oteșani.

CHILIA, jud. Olt (M bis. Sf. Nicolae și Adormirea, 1830, reparat acoperișul 1845, zugrăvită 1849 ⁷⁶, ctitori fiind preotul Marin Protopopescu, logofătul Barbu Popescu și Ion Tufeanu).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 87 [bis. de lemn]; Idem, *Biserici Olt*, p. 23—24 [descriere, inscripție, foto, însemnări]; AEA, 1929, p. 142 [bis. ruinată] și 1940, p. 255; *Dict. Rom.*, II, p. 365.

CHILIILE — Muscel (bis. sec. XIX) ⁷⁷.

SCHITUL CHILIILE (a doua jumătate a sec. XVII) ⁷⁸, fost lângă Podeni, jud. Buzău. Vezi și schitul Podeni (același?).

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 3, Ep. Buzău*, Buc., 1958 (indice); vezi și nr. 20; Filitti, *Inventarul*, p. 27—28 [descriere, 1825, bis. de lemn, avere]; *Dict. Rom.*, IV, p. 785 [ruine schitul Chiliile] și II, p. 369 [ruine schit la Podeni Vechi]; Ionașcu, *M-rea Grăjdana*, p. XLV; Popescu, *Învelișurile*, p. 68.

CHIOJD, vezi Star Chiojd.

CHIOJDEANCA, jud. Prahova (M bis. de lemn Cuv. Paraschiva — Văgăunești, 1792 și cruce de piatră din 1718—1719 în spatele clădirii Consiliului Popular).

Rădulescu Andrei, *Monografia comunei Chiojdeanca din jud. Prahova*, ed. IV-a, Buc., 1940, 60 p (din „Cunoașterea Prahovei”, I, 1939, nr. 2, p. 19—56) [generalități despre sat; și despre bis. veche]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit la 1607, într-un doc. dubios]; *Dict. Rom.*, II, p. 373.

CHIOJDENI, jud. Vrancea (fost Rm. Sărat) (bis. sec. XVII ^{78 bis}, apoi bis. de lemn Sf. Voievozi, construită de marele clucer Costache Neculescu 1838—1839, reparată 1902).

Bauer, p. 110 [Keusdeni, bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 259; *Documente* indice sec. XVII [satul amintit la 1613]; *Dict. Rom.*, II, p. 373—374.

CHIOJDU, jud. Buzău (bis. Sf. Împărați, 1846—1852 și M cruce de piatră din 1712).

Anuar 1909, p. 245; Iorga N., *Note asupra unui „Cîmpulung” muntean : Chioajdele*, Cernăuți, 1924, 10 p (extras din „Cosminul”); *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1549]; *Dict. Rom.*, II, p. 374—376.

CHIRCULEȘTI (Chirculeasa — zis și Flocești) ⁷⁹ — Ilfov.

CHIRIACU, vezi Beiu — Chiriacu.

CHIRIȚEȘTI, vezi Vața.

CHIRNOGI, jud. Ilfov (bis. de lemn Sf. Nicolae, sec. XVIII; bis. de zid din 1854—1855).

Bauer, p. 155 [m-re de piatră]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 21—22; Anuar 1909, p. 70; *Dict. Rom.*, II, p. 386—387.

CHIROIU, jud. Ilfov (două bis. de lemn Sf. Nicolae, sec. XVIII; reconstruite de zid la 1844—1847 și 1852—1859).

Popescu N., *Catagrafia*, p. 47—49; Anuar 1909, p. 71; *Dict. Rom.*, II, p. 387.

CHISĂLĂRI — Olt (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1832).

AEA, 1929, p. 153; *Dict. Rom.* nu îl amintește.

SCHITUL CHISAR — Prahova (sec. XVII).

Giurescu C. C., *Harta stolnicului Cantacuzino*, p. 19 [mențiune schit].

CHISELEȚ, jud. Ilfov (bis. de lemn Sf. Îngeri, sec. XVIII, apoi bis. de zid Adormirea, 1861—1863).

Bauer, p. 155 [bis. sec. XVIII]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 74—75; Anuar 1909, p. 71; Nandriș Gț., *Documente slavo-române*, p. 190—218 [doc. 1649]; vezi și indice; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1526, când era al lui Neagoe vistier, devenind apoi proprietatea m-rii Radu Vodă]; *Indice cronologic nr. 18* [doc.]; *Dict. Rom.*, II, p. 389.

CHIȚEASCA, vezi Negreni.

CHIȚEȘTI, vezi Bogați.

CHIȚORANI, com. Bucov, jud. Prahova (M bis. Sf. Stelian, construită de paharnicul Constantin Cantacuzino, 1797; se păstrează fresca originală). Vezi și Bucov.

Brătulescu V., *Inscripții* (BCMI, 1940, p. 16) [piatră de mormânt — Valea Orlei]; Idem, *Biserici prahovene* (BCMI, 1940, p. 68—82) [descriere, foto, picturi, plan]; ACMI, 1942, p. 47, 62, 1943, p. 24; Ștrempel, *Copiști de manuscrise*, p. 24; *Dict. Rom.*, II, p. 393 [C. = Gîlmeie].

CICĂNEȘTI, jud. Argeș (bis. de lemn Buna Vestire la începutul sec. XIX, apoi bis. din 1867; bis. de lemn Sf. Treime — C. de Sus, 1832—1834).

Bauer, p. 180 [fără bis.]; B.O.R., 1921, p. 683 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 3; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 417 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 277; AEA, 1929, p. 72; *Dict. Rom.*, II, p. 400.

CIEȘTI (C. de la Cotmeana), com. Pădureți, jud. Argeș (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, sfîrșitul sec. XVIII)⁸⁰.

Bauer, p. 171 [Cigești, cu bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 67; Anuar 1909, p. 285 [bis. Sf. Voievozi, 1875—1878]; *Documente*, indice sec. XIII — XVI [satul amintit la 1451].

CÎINEASCA, vezi Cîinești.

CÎINENI — Argeș (bis. Sf. Nicolae din cimitir, construită la 1733 de Nicola Petru, cu „osteneala” lui Gheorghe Guguț, și prin „mijlocirea” mai multor epitropi, tencuită și zugrăvită la 1846 de preotul Neagoe Moțoc și soția sa, Sînziana; bis. Sf. Voievozi, Dimitrie și Cuv. Paraschiva, construită la 1807 de jupîn Frîncu sau Frangu și alții; partea de sus „preînویتă” de Nicolae Daneș; ambele bis. sînt M; cruci din 1632, 1742 și 1822).

Bauer, p. 176 [două biserici]; B.O.R., 1921, p. 686 [3 bis. la 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 15; Popescu, *Biserici*, p. 24; M.O., 1961, p. 414 [catagr. 1833, trei biserici; două Sf. Nicolae și una Sf. Dimitrie]; Karadja C. I., *Ceva despre Turnu — Cîineni* (A.O., 1924, p. 97—110); AEA, 1929, p. 72 și 1940, p. 157; Ionescu D., *Schituri și biserici*, p. 69—75 [pisanii, descriere]; Brătulescu V., *Bis. din Cîineni* (BCMI, XXVI, 1933, p. 89—90) [inscripții, descriere pictură]; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936, pl. CLVII);

Brătulescu V., *Bisericile din Cîineni* (BCMI, XXVII, 1934, p. 40—41) [inscripții, însemnări, foto]; Pamfile T., *Sibile și filozofi*, Bîrlad, 1916, p. 15; Grecu V., *Filozofi și sibile* (A.T.G., caietul 10, 1939, p. 38); Brătulescu, *Călimănești*, p. 42—46 [descriere, foto, pisanie]; M.C., 1915, p. 149—150 [doc. 1785, bis. de lemn Cuv. Paraschiva] și 1916, p. 277; *Documente de arhitectură nr. 2*; Anuar 1909, p. 220; *Documente*, indice sec. XIII — XVI [satul C. de la Vadul Oltului sau de la Genune amintit de la 1415].

CÎINENI — Vîlcea ⁸¹ (M bis. Sf. Nicolae, 1822—1828, zugrăvită 1862).

Vezi și precedentul.

Ghenadie, *Vizite*, p. 16—17 [inscripții]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 324—325 [însemnări]; Popescu, *Biserici*, p. 24 [cat. 1840]; Răuțu, *Monografia*, p. 101; Brătulescu, *Călimănești*, p. 49—50 [pisanie]; Brătulescu V., *Bis. din Cîineni — Vîlcea* (BCMI, 1934, p. 41—42) [inscripție, pomelnic, bis. din 1769]; AER, 1921—1925, p. 500; AMO, 1941, p. 702; Voinescu T., *Elemente realiste* (SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 65, 66—67).

— PLACĂ PE ȘOSEA ÎN DEFILEUL OLTULUI (1717, fostă pe Via Carolina).

Hurmuzaki, XI, p. 624; Sestini, *Viaggio curioso*, p. 41; „Arhiva”, Iași, IV, 1893, p. 581 [D. Sestini despre inscripția plăcii]; B.O.R., 1876, p. 740 [inscripție] ⁸²; B.S.G.R., VIII, 1887, p. 146—147; textul latin de pe placa de marmură și în *Dicț. Rom.*, II, p. 468; Piperescu N. V., *Inscripția de la Cîineni* („Tinerimea română”, 1884, p. 163—165); Karadia C. I., *Ceva despre Turnu Roșu* (A.O., III, 1924, p. 97—110); Vezi și crucea de la Rîul Vadului.

CÎINEASCA (Cîinești) — Ialomița (han sec. XIX) ⁸² bis.

C. Rom., 1834, p. 4; Bauer, p. 141 [Cîinești].

CÎINEȘTI — Vîlcea (dispărut).

M.O., 1966, nr. 7—8, p. 649—650 [doc. 1656, satul dat m-rii Horezi]; *Indice cronologic nr. 11*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [sat dispărut]. CÎINEȘTI (Cîineasca) — Vlașca (bis. de lemn Sf. Paraschiva la 1810).

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 94; *Indice cronologic nr. 1*.

CILIBIA, jud. Buzău (bis. de lemn Sf. Voievozi, 1839—1840, reparată 1905) ^{82c}

Anuar 1909, p. 244; A. Rom., 6 iulie 1857 [arendarea moșiei Cilibia = Mînju]; *Dicț. Rom.*, II, p. 404; *Indice cronologic nr. 3, 5* [doc.].

CILIBIU — Gorj (bis. Sf. Împărați zugrăviți ca ctitori Stoian fost mare armaș, Barbu Gănescu fost mare sluger și alții; inform ație C. Bălan).

M-REA CILIC-DERE — Tulcea (Adormirea, fondată de Athanasie Lisavenco după 1841; bis. nouă din 1901—1910; clădirea stăreției reconstituită 1911—1912).

Bilciurescu Șt., *Mănăstirile*, p. 215; Constantinescu Anghel, *Monografia sfintei episcopii a „Dunărei de Jos”* . . . Buc., 1906, p. 339—342 [date sumare despre starea m-rii la începutul sec. XX]; Sorescu Roman, *Monastirile dobrogene descrise de . . .*, Buc., 1914, p. 97—143 [istoricul și organizarea m-rii îndeosebi în vremurile mai noi]; *Dicț. Rom.*, II, p. 405;

Nedioglu Gh., *Minăstirea Cilicului (cîteva precizări)* (A.D., IX, 1928, p. 60—68) [aduce dovezi documentare despre funcționarea m-rii la mijlocul sec. XIX].

CILIIENI (Celieni) jud. Olt (fost Romanai) ⁸³ (bis. Sf. Nicolae, 1830 sau 1847, ridicată pe locul unei bis. bordei).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1537]; Nicolaescu Stoica, *Hrisovul lui Mihai vodă Viteazul pentru satele sale din jud. Romanai* (A.O., 1923, p. 126—131); vezi și Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 481); Virtosu E., *Voletul novel*, p. 184; Bauer, p. 195; M.O., 1965,

nr. 3—4, p. 293 [la 1845 bis. de lemn Sf. Împărați]; Anuar 1909, p. 209; AER, 1921—1925, p. 542; *Monografia jud. Romanați*, p. 409—410; AMO, 1941, p. 599; Popescu, *Învelișurile*, p. 64, 96—97.

CÎLNICU — Gorj (bis. Sf. Arhangheli, 1833).

Dict. Rom., II, p. 471—472 [cătun].

CÎMPENI, jud. Dolj (fost Romanați) (la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae, 1770, construită de preoți și locuitori, reconstruită 1871).

„Renășterea”, 1944, p. 15 [cat. 1840]; *Carte de hotărnicie a moșiei Cîmpeni din districtul Romanați, plasa Oiteșului, proprietatea d-lui dr. în medicină Ion Nicolae Cernătescu*, 1887, 22 p. [se invocă și doc. vechi]; *Monografia jud. Romanați*, p. 383; AMO, 1941, p. 594; *Dict. Rom.*, II, p. 474.

CÎMPINA, jud. Prahova.

Indice cronologic nr. 1 [doc. și mențione școală, 1831]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1536]; Iorga N., *Studii și doc.*, în *deosebi* vol. X (indice) [multe doc.]; Tunusli, p. 173; Bauer, p. 133 [o bis. de piatră]; Sulzer, *Geschichte*, I, p. 313; Fotino, III, p. 155 (m-rea Luponilor — corect Lupoianu⁸⁴ și două bis. la 1815); „Studii”, 1958, nr. 1, p. 128 [descriere, 1836]; Margot, *O viațorie*, p. 68 [descriere, 1859];

Urmosy Sandor, *Az ebűdosott magyarok Oláhországban*, Cluj, 1844, p. 20—21 [descriere]; „Gazeta Trans.”, 1848, p. 74 [despre localitate]; Mironescu Ath., *Istoria m-rii Cernica*, Buc., 1930, p. LVII — LXV [doc. din 1827 despre închinarea moșiei la m-rea Cernica; se amintesc „scoalele” și bis. „cea mare ce se face acum în Cîmpina”]; A. Rom., 25 ian. 1861 [moșia se dădea în arendă]; vezi și A.G.R., 10 ian. 1865; *Dict. Rom.*, II, p. 474—476.

„Calendarul pentru toți românii”, 1889, p. 105—106 [descriere]; Iorga N., *La Cîmpina* (F.D., II, 1907, nr. 10, p. 151—154, nr. 11, p. 170—172) [descriere]; Iorga, *Țara românilor*, p. 57—62 [descriere]; Zagoritz Al., *Evoluția istorică a țărilor și orașelor dintre Buzău, Țirgoviste și București* (A.G.A., 1914—1915, p. 317);

Teodorescu Stoica, *Monografia orașului Cîmpina. Istoric și documente.*, Cîmpina, 1924, 208 p. + 9 pl. + 3 h. [condițiile geografice, istoricul destul de bine informat al localității, insistându-se asupra epocii moderne; și despre localitățile din jur; 55 doc., 1640—1853 și însemnări de pe cărțile din bisericile orașului]; recenzia lui N. Iorga, R.I., XI, 1925, p. 117—118; Giurescu, *Ist. rom.*, III (indice);

— HANUL FAM. BUJOREANU-LUPOIANU (începutul sec. XIX, ante 1811).

G.B., 1960, nr. 1—2, p. 99—105 [doc.]; Mironescu Ath., *Istoria m-rii Cernica*, Buc., 1930, p. LV [foaie de zestre din 1807]; Teodorescu Stoica, *Cîmpina*, p. 168—169 și 198—199 [însemnări, 1811—1825, amintind de „hanu Cîmpinii”]⁸⁴ bis.

— ȘCOALA VECHIE⁸⁵. Vezi și bis. Adormirea.

— M BISERICA ADORMIREA (și Sf. Nicolae, biserica de la han, construită de Calinic, starețul m-rii Cernica, cu banii lui Grigore Bujoreanu căminarul, 1833; aici a funcționat și școala veche din oraș; bis. reparată 1888), str. 23 August nr. 133.

Iorga N., *Studii și doc.*, XXI, p. 18 [pisană, 1833]; vezi și *Dict. Rom.*, II, p. 475; Pavlov, *Lăcașuri*, p. 57; „Lumina adevărului”, II, 1936, nr. 1; Fălcoianu Al., *Familia Bujoreanu*, p. 50; Mironescu Ath., *Istoria m-rii Cernica*, Buc., 1930, p. LIII — LV [diata Marioarei Bujoreanca din 1827, amintind „bis. cea nouă ce este să se facă la Cîmpina, cu odăi împrejur pentru primirea de străini și locuință de bolnavi” și „biserica veche din han”, unde era și școală]; vezi și pag. urm. și bis. Sf. Treime; vezi și Teodorescu Stoica,

Cîmpina, p. 171—173 și 196 și urm. [însemnări, amintind bis. de la hanul Cîmpinei, Sf. Gheorghe].

— M BISERICA SF. NICOLAE (fostul schit Slobozia, construit de preotul Preda, fiul postelnicului Pătrașcu din Cîmpina, 1714, pictura renovată 1915, cînd a fost reparată și bis. ; se păstrează clădiri ale fostului schit din 1830—1840), Str. Nucilor nr. 14 și 30.

Anuar 1909, p. 35 ; B.Of., 1858 sept. 22, p. 299 [reclădire bis.Slobozia-Prahova]; Teodorescu Stoica, *Cîmpina*, p. 21—23.

— BISERICA SF. TREIME (construită de căminarul Grigore Bujoreanu cu ajutorul lui Radu Ploeanu vistierul, 1828⁸⁶, reparată 1887). Vezi și bis. Adormirea.

Iorga, *Studii și doc.*, XXI, p. 19 [pisania, 1828]; vezi și *Dicț. Rom.*, II, p. 475; Teodorescu Stoica, *Cîmpina*, p. 173 [doc. 1827 și 1830, spital de bolnavi la bis. Sf. Treime] și p. 200—201 [pisania, însemnări]; Pavlov, *Lăcașuri*, p. 56; Fălcoianu Al., *Familia Bujoreanu*, p. 46—47; ACMI, 1942, p. 23—24; G.B., 1960, nr. 1—2, p. 99—105 [doc. ref. biserică, sec. XIX, reparații; han 1847].

— BISERICA SF. VOIEVOZI (construită de marele logofăt Constantin Cîmpineanu prin ajutorul și „ipostasie” lui Grigore Negri serdarul, 1827, reparată 1897)⁸⁷.

Iorga N., *Studii și doc.*, XXI, p. 18 [pisania, 1827]; BCMI, XIX, 1926, p. 88 [pisania]; Pavlov, *Lăcașuri*, p. 58; Teodorescu Stoica, *Cîmpina*, p. 201—202 [însemnare, 1793, amintind bis. „cea bătrînă” din Cîmpina; aceasta este foarte probabil bis. fam. Cîmpineanu din sec. XVII, care a dat cîțiva dregători, rude cu Cantacuzinii].

CÎMPINEANCA, vezi Baldovinești.

Dicț., Rom., II, p. 477 [bis. din 1835 și 1843].

CÎMPOFENI (Cîmpul Foamei)⁸⁸, com. Arcani, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1709—1710, inscripție din 1831, zugrăvită 1875—1876 și casa de lemn Băluțescu, ambele M). Vezi și Arcani.

Bauer, p. 216; Popescu, *Învelișurile*, p. 46; Popescu-Cilieni, *Biserici de lemn*, (M.O., 1955, nr. 10—12, p. 639) [descriere, istoric]; Voinescu T., *Elemente realiste* (SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 72—73); Pănoiu A., *Pictura votivă*, p. 27 și fig. 58 [portrete ctitorii]; AER, 1921—1925, p. 415; AMO, 1941, p. 349—350 [și bis. de lemn din 1857]; Cărăbiș V., *Unele date cu privire la problema transmisiunii stăpînirii funciare în cîteva sate de pe Valea Jaleșului în veacurile XV—XIX* („Studii”, XI, 1958, nr. 5, p. 159—167); Iorga N., *Studii și doc.*, VI, p. 500 [doc. 1778, Cîmpul Fomii]; *Dicț. Rom.*, II, p. 482 [cătun].

CÎMPUL LUI SOARE, vezi Gilmeie.

CÎMPULUNG, jud. Argeș (fost Muscel). Vezi și Mățau.

Documente, indice, XIII — XVI și XVII [orașul amintit de la 1300]; vezi și Olteanu, *Geneza orașelor* („Studii”, 1963, nr. 6, p. 1276—1277) [despre vechimea orașului]; *Documente atingătoare de istoria Cîmpulungului* (Mag. istoric, V, p. 331—359); Aricescu C. D., *Hrisoave domnești privitoare la Cîmpulung*, Tîrgoviște, 1855, 62 p; Iorga N., *Acte cîmpulungene* (R.I., 1915, p. 20—24) [rezumate sec. XIX]; Băjan Dumitru-Rucăr, *Pînza orașului Cîmpulung*⁸⁹ („Piatra Craiului”, I, 1929, nr. 11—12, p. 2—6) [rezumatele documentelor referitoare la oraș]; Idem, *Vechile așezăminte ale Cîmpulungului. Documente de la Arhivele Statului*, I, 1586—1840, Cîmpulung, 1929, IV + 95 p. [doc. referitoare la oraș, m-reă C. — Lung, școlile vechi, liste de județi, ispravnici etc.]; rezumate de Ioachim Crăciun, în „Anuarul Inst. istorie Cluj”, III, 1924—1925, p. 737—750;

Iorga, *Călători misionari*, p. 64 [numărul bisericilor]; Idem, *Studii și doc.*, XV, p. 102—104; Iorga N., *Inscripții cîmpulungene* (BCMI, 1933, p. 140); C.L., 1941, p. 474 [descriere oraș, 1688]; Iorga N., *Studii și doc.*, VII, p. 53 [însemnare, 1737, despre venirea turcilor]; Giurescu C., *Material*, III, p. 299 [orașul ars de turci, 1737]; Daponte, *Ephemerides daces*, II, p. 43 [ars de turci, 1737], 231 [jefuit de catane, 1739]; Tunusli, p. 174; Bauer, p. 175 [14 biserici și o m-re]; Fotino, III, p. 159 [nr. bisericilor, 1815]; Samarian P., *O veche monografie*, p. 203 [descriere oraș începutul sec. XIX]; Sulzer, *Geschichte*, I, p. 331 [despre oraș]; Nistor I., *O descriere din 1822*, p. 19, 61 [13 biserici + două m-ri ortodoxe și una catolică]; Pigeory Felix, *Les pèlerins d'Orient. Lettres artistiques et historiques . . .*, Paris, 1854, p. 30—31 [descriere]; Margot, *O viatorie*, p. 12—14 [descriere, 1859]⁹⁰; A.S., 1860, trim. II, p. 40—41 și M.Of., 1861, p. 791 [descrierea orașului];

Boquet, *Album valaque* [vederea orașului, 1841]; Iorga N., *Istoria românilor*, III, p. 229 [desen Begenu, 1852]; *Monumente istorice ale României* [fotografii vechi ale monumentelor din oraș]⁹¹; *Cîmpu-Lung* („Icoana lunei”, II, 1846, p. 389) [despre „politia”, C. Lung, cu o ilustrație];

Aricescu C. D., *Cîmpulungul și Tîrgoviștea*, („Buciumul”, 3/15 mai 1864); Idem, *Istoria Cîmpulungului, prima rezidență a României*, 2 vol., Buc., 1855—1866, 180 p. [datele despre construirea bisericilor sînt în mare parte greșite]; istoria orașului și în *Dicț. Rom.*, II, p. 489—492; Tocilescu Gr., *Raport despre antichitățile din C. Lung* (M.Of., nr. 116, 26 august/7 sept. 1889, p. 2791—2894 și în ziarul „România”, 29—31 august 1889); Iorga N., *Drumuri și orașe*, p. 67—70 [descriere]; Idem, *Sate și mănăstiri*, p. 268—272 [descriere, foto]; S.T.R., Secția Muscel, *Cîmpulungul și împrejurimile*, C. Lung, 1907; St. N. (Colaescu), *Cîmpulungul* („Albina”, X, 1906—1907, p. 875—878) [despre începuturile orașului]; Rădulescu-Codin, *Muscelul nostru*, p. XIX—XXI; Nicolaescu-Bugheanu I., *La Cîmpulung* („Prietenul nostru”, 1912, nr. 21—24, p. 339—361) [descriere și un istoric sumar, îndeosebi epoca mai nouă];

Rădulescu-Codin C., *Cîmpulungul Muscelului istoric și legendar, însoțit de călăuza vizitatorului*, C. Lung, 1925, 288 p. + 4 pl. [istoricul orașului, monumentele sale, prezentate însă fără ordine]; Iorga N., *La Roumanie pittoresque*, p. 85—90;

Răuțescu I., *Cîmpulung-Muscel, Monografie istorică*, C. Lung, 1943, 10 + 426 p. [istoria orașului, organizarea, dezvoltarea economică, învățămîntul, documente; m-re Negru vodă, p. 70—142, bisericile, p. 238—352, crucile, p. 353—359]; recenzia lui Popescu-Cîlieni, „Renașterea”, 1944, p. 554—556; Giurescu, *Ist. rom.*, I—III (indice) [despre oraș și monumentele sale];

Teodoru Horia, *Meterezele bisericilor cîmpulungene*⁹² (BCMI, 1943, p. 84—101) [descriere, foto și planuri bis.: Șchei, Marina, Șubești, clopotnițele Bărăției și m-rii C. Lung]; Vătășianu, *Istoria artei* (indice) [despre bisericile catolice, m-re și casele domnești]; Stănescu H., *Contribuție, în baza studierii vechilor monumente și așezăminte orașenești, la cunoașterea vieții la Cîmpulung-Muscel în timpul orînduirii feudale* (SCIA, 1961, nr. 2, p. 458—473) [îndeosebi despre bis. catolică, m-re lui Negru vodă și crucea jurămîntului]; Șerban C., *Lupta orașenilor din Cîmpulung-Muscel împotriva asupririi feudale în sec. XVII—XVIII* („Studii”, XV, 1962, nr. 4, p. 953—970); *Documente, Introducere*, II, p. 482—492 [organizarea și pecetea orașului]⁹³, doc. 1735;];

Drăghiceanu Virgil, *Despre mănăstirea Cîmpulung. Un document inedit: jurnalul săpăturilor făcute de Comisia Monumentelor istorice în 1924* (B.O.R., 1964, p. 284—333) [date istorice despre oraș și zidul burgului; despre săpăturile din 1924 la m-re și Cloașter; despre bisericile din C. Lung: Sf. Gheorghe,

sec. XIV?, Fundeni, sec. XIV — XV?, Șubești, sec. XVI, refăcută 1779, Șchei, Domnească și Bradul]; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 878—884 [catagrafie 1840, când existau bisericile: Marina, Intrarea în biserică, Sf. Nicolae de Sus, Bradu, Sf. Nicolae — popa Savu, Flămînda — Mărculești, Sf. Vineri, Sf. Ilie, Domnească, Sf. Troiță, Șubești, Fundeni, Sf. Gheorghe și bis. din mahalaua Mărcuș; la unele se dau și pisaniile]; Chihaia Pavel, *Monuments romans et gothiques du XIII au XVII-e siècles en Valachie* (RRHA, t. V, 1968) [despre evoluția orașului medieval]; Hurdubețiu I. și Fl. Mîrțu, *Cîmpulungul — Muscel medieval* (SAI, XI, 1968, p. 27—44).

— CURTEA DOMNEASCĂ, vezi m-reă Cîmpulung.

— HAN VECHI.

B.O.R., III, 1876—1877, p. 180; B.O.R., 1961, nr. 11—12, p. 1049, nota 105 [P. Chihaia crede că în incinta hanului s-au aflat casele domnești].

— ȘCOALA VECHE ⁹⁴.

Năsturel P. V., *Genealogia Năstureilor* (R.I.A.F., XIII, 1912, p. 86—90) [doc. ref. școală, sec. XVII]; Urechia, *Ist. rom.*, I, p. 91; C. Rom., 1832, p. 250—251, 1833—1834, p. 185—186 etc. [diverse știri despre școli]; „Muzeul național”, 1836—1837, nr. 31, p. 121 (în loc de 253) [inaugurarea noului local al școlii]; V. Rom., 10 aug. 1843; Năsturel P. V., *Școala românească cu internat a marelui ban Radu Năsturel* („Albina”, XV, 1911—1912, p. 592—596); Răuțescu I., *Școala domnească din Cîmpulung-Muscel* (G.B., 1961, nr. 7—8, p. 696—705) [în sec. XVII și după 1832]; Părnăț G., *Contribuții la istoria școlii muscelene* (S.A.I., III, 1961, p. 235—259) [perioada 1832—1864].

— FÎNTÎNA GENERALULUI MINCIAKI (1835), str. Ionel Nicolau.

Cernovodeanu Paul, *Cîteva monumente comemorative și funerare ruse din Țara Românească*, în vol. *Omagiu lui P. Constantinescu-Iași cu prilejul împlinirii a 70 de ani*, Buc., 1965, p. 664—665 [inscripție, descriere].

— BISERICA BRADU (refăcută de clucerul Apostol, 1766, dărimată 1903).

Tocilescu Gr., *Raport despre antichitățile din C. Lung* (M.Of., nr. 116, 26 aug. 1889, p. 2793); inscripții și în *Dict. Rom.*, II, p. 486; Rădulescu-Codin, *Cîmpulungul*, p. 225.

— BISERICILE CATOLICE (M Bărăția, bis. baraților sau m-reă franciscanilor ⁹⁵, Sf. Iacob cel Mare, ultimul sfert al sec. XIII, refăcută 1760, și Cloașterul — Sf. Elisabeta, a doua jumătate a sec. XIV, ruinat în sec. XVII) ⁹⁶.

Hurmuzaki, I/2, p. 116 [doc. 1382]; „Transilvania”, 1872, p. 103—104 [doc. 1382, m-reă Sf. Fecioară]; Iorga N., *Acte și fragmente*, III, p. 81—82 [doc. 1427]; *Monumenta Spectantia*, XVIII, p. 10 [Arsengo, 1581; o m-re dărpănată și o bis.]; p. 99—101 [Baksici, 1653]; 269 [1660]; Iorga N., *Călători misionari*, p. 64 [Baksici, 1654]; Filitti C. I., *Din arhivele Vaticanului*, I, p. 98 [1640]; D.I., II, p. 428 [1644], p. 369—373 [1648]; I, 1925, p. 104 [1670];

Iorga N., *Documente scoase din arhiva m-rii catolice din C. Lung* (*Studii și doc.*, I — II, p. XII, p. 273—326) [sec. XVII — XIX, privilegii domnești, doc. diverse; vezi și indice]; „Arhiva” XIII, 1902, nr. 3—4, p. 179; Del Chiaro, *Revoluțiile Valahiei*, p. 11—12 [inscripție], p. 13; Sulzer, *Geschichte*, I, p. 331—332; Urechia, *Ist. rom.*, I, p. 53—55; V, p. 53—54; VII, p. 25, 375; X A, p. 16, 44—45, 105—106; Fotino, II, p. 4; C.T., V, 1874, nr. 6, p. 125;

SCIA, 1957, nr. 1—2, p. 237 [Bărăția, pictură de Tattaurescu]; „Analecta” 1943, pl. XXXVII [turnul Bărăției, pictură de Szatmary] ⁹⁷;

Aricescu, *Istoria Cîmpulungului*, I, p. 80—81; „România”, 29 august și 1 sept. 1889 [raportul lui Gr. Tocilescu cu inscripția din 1300 și despre ruinele cloașterului]; „Revista catolică”, 1915, p. 98; BCMI, 1917—1923, p. 23—24;

Nicolaescu Stoica, *De la întemeierea Țării Românești. Inscripția de pe mormîntul lui „Comes Laurencius de Longo Campo”, 1300. Privilegiul comercial al lui Vladislav Voevod din 20 ianuarie 1368*, Buc., 1924, 23 p. (din N.R.B., VI, 1924, nr. 7—8, p. 153—172); Vezi inscripția și istoricul bis. și în *Dicț. Rom.*, II, p. 487;

Lăzărescu Emil, *Despre piatra de mormînt a comitelui Laurențiu și cîteva probleme arheologice și istorice în legătură cu ea* (SCIA, IV, 1957, nr. 1—2, p. 109—127) [Bărăția — unde a fost îngropat comitele — exista în sec. XIV; vezi și bibliografia]; Ferentz I., *Cumanii și episcopia cumaniilor*, Blaj, 1931, p. 164—170 (și în „Cultura creștină”, 1923—1924); Lapedatu Al., *Mărghita, doamna Negruului vodă. O ipoteză istorică* (C.L., XXXVI, 1902, p. 1112—1121); [crede că cloașterul precede întemeierea orașului în sec. XIII]; reprodus și în vol. *Un mănunchi de cercetări istorice*, Buc., 1915, p. 5—15 [unde consideră că cloașterul a fost construit o dată cu orașul sau curînd după aceia]; BCMI, VIII, 1915, p. 182—185; Rădulescu-Codin, *Cîmpulungul*, p. 11, 42, 47—52; Ghika-Budești, *Evoluția*, (BCMI, 1932, p. 81, pl. CCCVI—CCCVII) [clopotnița]; Hurdubețiu I., *Din trecutul catolicilor la C. Lung-Muscel*, C. Lung, 1941, 8 p.; Iorga N., *Istoria bisericii*, ed. I, vol. I, p. 25—26; Hurdubețiu I., *Die deutschen über die Herkunft der Rumänien*, Breslau, 1944; *Arta feudală*, p. 35; Barnea I. și E. Lăzărescu, *Sondajul de la C. Lung, punctul Cloașter* (M.C.A., VIII, 1962, p. 65—72);

Răuțescu I., preot, *Monografia comunei Topoloveni*, 1939, p. 35—42 și anexe [despre vilele baraiților din Topoloveni și doc.]; D.I., 1930, p. 373 [despre dărîmarea cloașterului, 1648]; Drăghiceanu Virgil, *Despre mănăstirea Cîmpulung. Un document inedit: jurnalul săpăturilor făcute de Comisia Monumentelor istorice* (B.O.R., 1964, nr. 3—4, p. 310, 319, 321, 322—331) [despre dărîmarea cloașterului, jurnalul săpăturilor din 1924 și foto din timpul acestor săpături; crede că cloașterul a fost zidit de Basarab și soția sa, Marghita];

Chihaiă Pavel, *Monuments gothiques dans les anciens residences de Valachie* (R.R.H.A., t. II, 1965, p. 67—80) [Crede că bis. Sf. Francisc a fost ridicată la mijlocul sec. XVI cu materiale de la cloașter, fiind preluată de ortodocși la sfîrșitul sec. XVI]; Idem, *Monuments romans et gothiques du XIII-e au XVI-e siècle en Valachie* (R.R.H.A., t. V, 1968, p. 38—46) [crede că bis. Cloașter a fost construită între mijlocul sec. XIII și mijlocul sec. XIV, ruinată înainte de 1525 și reconstruită. Complexul monastic dărîmat către mijlocul sec. XVI, iar bis. la 1647].

— BISERICA DOMNEASCĂ (Sf. Nicolae, numită și biserica Grecilor, clădită de doamna Chiajna, soția lui Mircea Ciobanul și fiul său, Petru voievod, la 1565—1566; stricîndu-se, a fost refăcută la 1721 de Nicolae Mavrocordat voievod și de Neașcu Piteșteanu vornicul, ispravnicul orașului Cîmpulung; reparată 1870—1889 și zugrăvită de pictorul Mișu Popp; aceasta?).

Documente, indice XIII—XVI; *Mag. istoric*, IV, p. 127 [refăcută de N. Mavrocordat]; Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 29—30 și 103; B.O.R., 1928, p. 242 [însemnare]; M.Of., nr. 116 din 26 aug. 1889, p. 2793 și „România”, 29 august 1889 [raportul lui Gr. Tocilescu]; Brătulescu V., *Însemnări din cărți vechi* (G.B., 1959, p. 421); Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 183; VII, p. 314—315; VIII, p. 361—362; X A, p. 16, 187—188; Diaconescu I., *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 3—4, p. 286) [însemnare, 1780]; *Inscripții București*, p. 746—755 [icoane, 1746—1747 și c. 1795];

Monumente naționale, II, p. 208—209; BCMI, VIII, 1915, p. 182—185; Iorga-Balș, *Histoire*, p. 36—39; Oprescu G., *Pictura românească*, p. 110; Rădulescu-Codin, *Cîmpulungul*, p. 107—108; Drăghiceanu, *Catalogul* (indice); Ștrempel, *Copiști de manuscrise*, p. 106, 169—170; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 146; Ștefănescu Vasile, preot, *Biserica domnească din C. Lung. Contribuții istorice*, teză de licență, Inst. Teologic, Buc., 1943, 64 p.

— M BISERICA FUNDENI (Adormirea, sec. XVII (?), reparată după 1788 de Nicolae Colfescu stolnic și Gh. Bozianu fost județ, restaurată 1930), str. Nicolae Alexandru voievod.

Iorga, *Inscripții*, II, p. 33—35; „România”, 29 august 1889 [raportul lui Gr. Tocilescu]; Rădulescu-Codin, *Cîmpulungul*, p. 199; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, 1932, p. 48, pl. LXXIII—LXXVIII); BCMI, 1933, p. 140; Becu S., *Bis. Fundeni din C. Lung* (BCMI, XXVIII, 1935, p. 90—91) [descriere, despre restaurare]; Bobulescu, *Lăutari*, p. 14, 26; Drăghiceanu, *Catalogul* (indice); Chihaia P., *Monuments romans et gothiques* (R.R.H.A., t. V, 1968, p. 44, 48) [despre utilizarea de materiale de la Cloașter].

— BISERICA INTRAREA ÎN BISERICA, vezi Șchei.

— M M-REA CÎMPULUNG (Dîlgopol, Adormirea, m-rea lui Negru vodă, amintită ca biserică la 1351—1352⁹⁸, fiind considerată bis. domnească; m-rea reconstituită de Matei Basarab la 1635—1636⁹⁹, după ce se surprase de cutremur la 1628; avariata de cutremur la 1802 și închisă apoi, 1819—1826, a fost refăcută pe vechile temelii de Dimitrie Ghica voievod, 1827—1832¹⁰⁰, care a folosit și materialul vechi; tîmpla lucrată de Gherman ieromonahul zugrav, 1834; paraclisul Nașterea Sf. Ioan, construit la 1718 de Teofan ieromonah, egumenul m-rii, pe locul altuia, de lemn, care putrezise. În biserică se păstrează piatra de mormînt a lui Nicolae Alexandru voievod din 1364, cea mai veche piatră de mormînt a unui domn ce ni s-a conservat. Vezi și bis. domnească de la Curtea de Argeș.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 9*, Buc., 1949 [1661 doc., 1502—1877]; *Mémoire sur les couvents roumains*, p. 75—82 [doc. 1639]; *Documente*, indice, XIII—XVI și XVII; *Cronologia tabelară*, p. 19, 20; BCMI, 1917—1923, p. 21—23 [despre hrisoavele cu „Negru vodă” = Radu I]; Drăghiceanu V., *Hrisovul lui Nicolae Alexandru din 1352* (A.O., 1927, p. 151—152); Iorga N., *Istoria românilor*, III, p. 195 [despre doc. din 1352]; 231 și 229 [desene Begenau, 1852]; Răuțescu I., *Documente privitoare la m-rea C. Lung și satele Bădeni și Stoenești* (B.O.R., 1927, p. 604—608) [1662—1825];

Istoria Țării Românești, p. 2 și 106; *Istoriile*, p. 2; *Istoria Țării Românești de la oct. 1688 la mart. 1747*, p. 128; Paul de Alep, *Călătoriile*¹⁰¹, p. 148; vezi și M.O., 1967, nr. 11—12, p. 913; D.I., II, 1930, p. 373 [Baksici, 1648]; *Monumenta Spectantia*, XVIII, p. 101; Iorga, *Călători, misionari*, p. 64—65 [Baksici, 1654]; Răuțescu I., *M-rea Aninoasa*, C. Lung, 1933, p. 223 [doc. 1696, m-rea „prădată de nemți”]; Giurescu C., *Material*, III, p. 149—151 [luată cu asalt de austrieci, 1737]¹⁰²; Ghenadie Enăceanu, *Mitropolitul Ungrovlahiei Neofit I* (B.O.R., III, 1876—1877, p. 177—180) [istoric, la 1746, descriere, inscripții]; (vezi și SCIA, 1956, nr. 3—4, p. 283—284); *Documente agrare* (indice);

Bezdechî Șt., *Cronica inedită de la Blaj a protosinghelului Naum Rîmniceanu*, partea I-a, Cluj — Sibiu, 1944, p. 66—67 [discută data pisaniei și pomelnicului m-rii]; Urechia, *Ist rom.*, II, p. 91—92; VI, p. 185; VII, p. 408—410, 425—426; VIII, p. 360—361, 421 [reparații]¹⁰³; X A, p. 16, 30—32; Răuțescu I., *Un egumen moldovean la m-rea C. Lung* (R.L., II, 1930, nr. 5, p. 348—356) [descrierea situației m-rii și a reparațiilor făcute între 1813—

1831 după însemnările lui Filaret Apamias] ¹⁰⁴; Tunusli, p. 176 [ruinele curții domnești]; *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 76; Fotino, II, p. 4, 13, 149; III, p. 159 [despre ruinele curții domnești];

G. Rom., nr. 91, 29 dec. 1832, p. 355—356 [sfântirea m-rii]; B.O.R., 1905, p. 157 [despre reclădire, 1832]; F.P.M., 1842, nr. 42 [despre inscripții]; A.P., XI, 1841—1842, p. 326—329; XII, p. 408—412, 414—417; XIII, 1844, p. 254—255; XIV, 1846—1847, p. 646—649, 698—703 [venituri, 1839—1844]; Vaillant, *La Roumanie*, III, p. 331 [descriere, 1841]; vezi și BCMI, 1915, p. 122; Margot, *O viatorie*, p. 12—14 [descriere, 1859]; Iorga N., *Acte ale m-rii Cîmpulung (Studii și doc., XIV, p. 196)*; Răuțescu I., *Acte și documente privitoare la m-re C. Lung* (B.O.R., LI, 1933, p. 408—412); A. Rom., supl. 12 și 19 dec. 1859 [moșiile m-rii];

„România”, 29 august 1889 [raportul lui Gr. Tocilescu, inscripții și obiectele m-rii]; Iorga, *Inscripții* ¹⁰⁵, f. I, p. 126—136; vezi și *Dict. Rom.*, II, p. 485; *Curtea Domnească de la Argeș* (BCMI, X — XVI, 1917—1923, p. 16, 18, 25); (recenzia lui N. Iorga R.I., IX, 1923, p. 192—196); Drăghiceanu V., *Cele mai vechi inscripții românești*, în „Almanahul grafice române”, 1927, p. 50—51; Năsturel Petre, *Știri mărunte despre câteva monumente istorice*, în vol. *Sesiunea Direcției Comisiei Monumentelor istorice*, 1963, p. 144 [inscripție pe poartă, 1748—1749]; *Inscripții București*, p. 18—19, 20 nota 6 [discută problema lui Negru vodă și bibliografie]; p. 540—541, 568, 669—670 passim; vezi și indice [inscripții de pe obiectele m-rii aflate acum la București]; *Catalogul manuscriselor românești*, IV, Buc., 1967, p. 562 [însemnare, 1686];

Bouquet, *Album valaque* [curtea m-rii]; „Cultura”, Cluj, I, 1924, nr. 2, p. 132—133 și G. Oprescu, *Artiști francezi*, pl. XX [Bouquet]; Antoniu, *Album*, partea I, p. 17 ¹⁰⁶;

C.A., 1862, p. 21—27 și 1875, p. 29—33; Musceleanu Gr., *Monumentele străbunilor*, p. 29—34; Hașdeu, *Istoria critică*, p. 133—137 [originea m-rii Cîmpulung; reproduce pisanile și discută data clădirii]; *Monumente naționale*, II, p. 209—210 [descriere, istoric, despre reparațiile necesare]; R.I.A.F., III, 1885, f. I, p. 16—17; B.O.R., XIII, 1889—1890, p. 282; Walker Mrs., *Untrodden Paths*, p. 246—250 [descriere]; A.A., 1890, p. 30 [date sumare despre m-re]; *M-re Cîmpulung* (V.B., II, 1895, nr. 11—12, p. 10—11); Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 160—161; C.L., XXV, 1891—1892, p. 44—45; Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 53—57 [istoric, inscripții]; Onciul D., *Curs de istoria românilor*, Buc., 1902—1903, p. 314—320 și 388—398 [construită bis. de Nicolae Alexandru și făcută m-re de Radu I]; Iorga N., *Istoria românilor în chipuri și icoane*, I, p. 4, II, p. 9—10; BCMI, I, 1908, p. 179 [reparații]; Dobrescu, *Istoria bisericii în sec. XV*, p. 57; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 41, II, p. 67—68; Anuar 1909, p. 34;

Minea I, *Cînd a murit Nicolae Alexandru voievod* (R.A., I, 1924—1925, p. 290—291); Bogdan D. P., *În chestiunea autenticității inscripției funerare a voevodului muntean Alexandru Basarab* (R.I.R., II, 1932, p. 415—417; III, 1933, p. 270—271, 395—396); Minea I, *Pagini critice (Gospodin, gospodar și inscripția de la Cîmpulung)* (C.I., VIII — IX, 1932—1933, nr. 2, p. 214—215 și nr. 3, p. 352—353); R.I., 1934, p. 89; Bogdan D. P., *Iarăși despre inscripția funerară a lui Nicolae Alexandru Basarab* (R.I.R., X, 1940, p. 345—350); Onciul D., *Opere*, vol. I, Buc., 1946, p. 245—247 [despre mormîntul lui Nicolae Alexandru] și 267—270; Nicolaescu St., *Mormîntul lui Nicolae Alexandru* („Curentul”, 23 iunie 1941); Virtosu E., *Titulatura domnilor și asocierea la domnie*, Buc., 1960, p. 115;

Hașdeu B. P., *Negru vodă*, introducere la vol. IV din *Etymologicum Magnum*, CCLXXXVI p.; Șoimescu I. V., *Dl. B. P. Hașdeu și Negru Vodă*,

fondatorul *Țării Românești. Studiu istoric*, Buc., 1885; Pușcaru I., *Negru vodă*, Sibiu, 1898; Nicolaescu Stoica, *Radu Negru și urmașii săi* („România Nouă”, I, 1907—1908, p. 460—463); Marinescu T., *Negru vodă și epoca lui*, Buc., 1909; Iorga N., *Negru vodă?* (N.R.L., I, 1909, p. 973) [împotriva părerii lui Marienescu despre existența lui Negru vodă]; Filitti C. I., *Despre Negru vodă*, Buc., 1924 [Negru vodă e Radu I]; Kogălniceanu C., *Negru vodă* (C.L., LVIII, 1926, p. 456—462) [crede că a zidit o bis. de lemn];

„Crucea”, V, 1927, p. 2; Kogălniceanu C., *M-reă de la Cîmpulung* („Arhiva”, XXXV, 1928, nr. 3—4, p. 227—231); Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, 1927, p. 122) [temeliile bis. romane], pl. I; 1932, p. 81, pl. CCCI—CCCV [clopotnița] și CCCVIII [casă veche]; Răuțescu I., *M-reă Aninoasa*, 1933, p. 4; Enăscu E., *Pe urmele strămoșilor*, p. 103—106; A.R., V, 1940, p. 112; ACMI, 1943, p. 45, 72, 80; Ghika-Budești, *L’ancienne architecture* (BCMI, 1942, pl. XXII);

Golescu M., *Motive de animale* (BCMI, XXXVI, 1943, p. 44—45); BCMI, 1943, p. 96—98; Voinescu T., G. *Tattarescu*, p. 35—36, 85—86 pl. XIII—XV [contractul pt. pictarea paraclisului și foto picturi]; Popescu, *Învelișurile*, p. 87; Lăzărescu E., *Despre relațiile lui Nicolae Alexandru cu ungurii* (R.I., XXXII, 1946, p. 115, n. 2 și 117, n. 8); Drăghiceanu V., *În legătură cu biserica domnească din Curtea de Argeș* (M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 556—557); *Arta feudală*, p. 201—203;

Chihaiă Pavel, *Etape de construcții în incinta m-rii Negru vodă din Cîmpulung Muscel* (SCIA, 1961, nr. 1, p. 208—221) [1634—1737, 1737—1860, 1860—1886; descriere, folosind documente; planuri]; Idem, *Date în legătură cu biserica vechii curți domnești din Cîmpulung-Muscel* (B.O.R., 1961, nr. 9—10, p. 1033—1049) [continuarea articolului din SCIA]; Brătulescu V., *Zugravul Constantin* (M.O., 1961, nr. 10—12, p. 688—698); Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, I, p. 118—119 [despre bis. „romanică” construită de Basarab I];

Chihaiă Pavel, *Hrisovul din 13 noiembrie 1618 pentru biserica domnească din Cîmpulung-Muscel* (G.B., 1964, nr. 3—4, p. 294—336); [după o analiză minuțioasă a documentelor referitoare la satul Bădești, crede că biserica Adormirea „a aparținut unei mănăstiri”, fiind făcută la 1351—1352 de Nicolae Alexandru iar edificiul unde a murit Basarab a fost o casă domnească în incinta acestei mănăstiri];

Drăghiceanu Virgil, *Despre mănăstirea Cîmpulung. Un document inedit; jurnalul săpăturilor făcute de Comisia Monumentelor istorice în 1924* (B.O.R., 1964, nr. 3—4, p. 284—335) [istoricul m-rii, despre cele trei etape de construcție, jurnalul săpăturilor și foto din timpul săpăturilor; crede că la C. Lung a existat un burg teuton mai mic; biserica veche a fost paraclisul secaunului domnesc, lângă care a existat și o casă domnească; turnul păstrat, transformat în clopotniță de Matei Nasarab, a fost donjonul burgului Cîmpulung; în anexă inscripții de la m-reă C. Lung, 1654—1843];

Malacopol Viorica, *Date în legătură cu activitatea arhitecților Freywald* (SCIA, artă plastică, 1964, nr. 2, p. 328—329 [despre refacerea m-rii, 1826—1828]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 122—123, 140; Mîrțu Flaminie, *Știri noi asupra complexului istoric al m-rii și al curții domnești din C — Lung-Muscel* (B.O.R., 1965, nr. 11—12); Chihaiă Pavel, *Monuments romans et gothiques du XIII-e au XVII-e siècles en Valachie* (R.R.H.A., t. V, 1968, p. 47) [despre fazele de reconstrucții și restaurări din sec. XVII pînă în prezent și despre influențele gotice]; Idem, *Un sculptor român din epoca brîncovenească: Lupu Sărățan* (R.M., V, 1968, nr. 1) [Despre sculptura în piatră din 1712, lucrată de o echipă de meșteri din R. Sărat];

Simonescu Dan, *Viața literară și culturală a m-rii Cîmpulung-Muscel*, C. Lung, 1926, 71 p. și Buc., 1933 [istoricul m-rii, figuri culturale, tipografia m-rii; despre școala domnească și două doc.]; (prezentarea lui N. Iorga, R.I., 1926, p. 361);

Tocilescu, *Catalogul*, p. 131—132; Drăghiceanu, *Catalogul* ¹⁰⁷, p. 85, 116 (și indice); Moisesescu Gh., *Odoarele mănăstirii Negru Vodă* („Buna Vestire”, I, 1922, nr. 5, p. 1); Mărculescu Octavian, *Jețul domnesc de la m-rea Negru vodă din C. Lung-Muscel* (B.O.R., 1967, nr. 5—6, p. 631—633); Nicolescu Corina, *Arta decorativă* (S.M., I, 1957, p. 47 și 49); Voinescu T., *Noi identificări de meșteri* (*ibidem*, p. 36); Ștefănescu I. D., *Monumente de artă religioasă. Icoane alese* (G.B., 1959, nr. 3—4, p. 260—268); Ștrempel, *Copiști de manuscrise* (*indice*).

— SCHITUL MĂRCULEȘTI-FLĂMÎNDA (bis. Înălțarea și Sf. Dimitrie, construită de Dumitrache Hagi Marco, fost mare paharnic, ispravnic al județului Muscel, ajutat de Apostol Izbășoiu clucer, la 1765, reînnoit de spătarul D. Roset, 1789 ¹⁰⁸, refăcut 1873—1890; dărimat în 1943).

Simonescu Dan, *Documente privitoare la schitul Mărculești — Flămînda — C. Lung-Muscel* (ACMI, 1942, p. 176—197) [1770—1863]; *Inscripții București*, p. 491—492 [pisanie, 1765]; Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 151—152, 159—160 [stricat în timpul războiului, doc. 1793]; VII, p. 323, 369; VIII, p. 449—450 [școală]; X A, p. 17, 186—187; Tunusli, p. 174; Margot, *O viațorie*, p. 22 [descriere, 1859]; SCIA, 1956, nr. 3—4, p. 294 [pictură de Tattarescu]; Aricescu C. D., *Istoria Cîmpulungului*, II, p. 60—70 ¹⁰⁹ și 152—154; <Procopiu Em.>, *Istoria fundațiunei santei bisericii Mărculești-Rosetti, ce-i zice și Flămînda din C. Lung, de un cîmpulungean*, Buc., 1888, 31 p.; Tocilescu Gr., *Raport* („România”, 30—31 aug. 1889, p. 2); *Dict. Rom.*, III, p. 384—386 [istoric]; Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 83—90; Rădulescu-Codin, *Cîmpulungul*, p. 177—178, 179, 182; Rosetti Radu, *Familia Rosetti*, vol. II, Buc., 1940, p. 12—13 nota 6, 11—14 [pomelnicul]; 117 [ctitorii];

Simonescu Dan, *Biserica Flămînda din Cîmpulung-Muscel, Studiu istoric* (BCMI, 1943, p. 173—177); Teodoru Horia, *Bis. schitului Mărculești-Flămînda din C. Lung-Muscel. Studiu arhitectonic* (*ibidem*, p. 178—187); Teodoru H., *Schitul Mărculești — Flămînda în Albumul Național al pictorului G. Tattarescu* (BCMI, 1943, p. 114—116).

— BISERICA DIN MAHALAUA MĂRCUȘ (1831—1833, construită de negustori) ¹¹⁰.

Răuțescu I., *Un manuscris din 1833 privitor la zidirea și înființarea unei biserici lângă orașul Cîmpulung-Muscel* (G.B., 1960, nr. 9—10, p. 816—823).

— M BISERICA MARINA (sec. XVII ¹¹¹, înnoită și făcut clopotnița la 1796, de Barbu Giurgiuveanu reparată 1897—1898).

Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 102; „Revista literară”, iunie 1889; M.Of., nr. 116, 26 aug. 1889, p. 2792 și „România”, 29 august 1889 [raportul lui Gr. Tocilescu]; Rădulescu-Codin, *Cîmpulungul*, p. 184, 224; BCMI, 1943, p. 85—91; ACMI, 1943, p. 71, 77, 80 [restaurare]; Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 66 și indice.

— M BISERICA ȘCHEI (Intrarea în biserică, reparată de Iorga județul? 1805), str. Col. Stănescu.

Drăghiceanu, *Catalogul* (*indice*); BCMI, 1943, p. 84—101.

— M BISERICA SF. GHEORGHE-OLARI (sec. XVII, altarul zugrăvit la 1716—1717 de Dospina, soția lui Șerban mare clucer; tîmpla din 1727; bis. restaurată 1932), str. Muzeul Fundeni.

„România”, 29 august 1889 [raportul lui Gr. Tocilescu]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 35—37; Fischer Emil, *Die Kulturarbeit des Deutschtums in*

Rumänien, p. 232—233; Zagoritz Al., *Întrîuriri gotice în arhitectura românească* (BCMI, IX, 1916, p. 44—46); Rădulescu-Codin, *Cîmpulungul*, p. 113—114; BCMI, 1925, f. 48, p. 10; 1931, p. 91 [inscripție]; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, 1932, p. 80—81, pl. CCXCIV—CCC); Becu S., *Bis. Sf. Gheorghe din C. Lung* (BCMI, 1935, p. 89—90) [descriere, despre restaurare]; Bobulescu, *Lăutari*, p. 13—14; Simonescu Dan, *Originea unor teme iconografice românești* (B.I.X., 1942, nr. 3, p. 51, 52); Popescu, *Învelișurile*, p. 70; *Documente de arhitectură nr. 2* [portalul bis.]; Chihaiia Pavel, *Monuments gotiques dans les anciens residences de Valachie* (R.R.H.A., t. II, 1965, p. 67—80) [Crede că bis. a fost la origine catolică, mijlocul sec. XVI, fiind preluată de ortodocși la sfîrșitul sec. XVI]; Drăghiceanu, *Catalogul* (indice); *Inscripții București*, p. 647 [Evangelhie, 1797].

— M BISERICA SF. ILIE (1626, reparată 1771) ¹¹², str. Al. Stahanov, nr. 12. „România”, 30—31 august 1889 [raportul lui Gr. Tocilescu]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 102; Rădulescu-Codin, *Cîmpulungul*, p. 166, 224; Teodoru H., *Uși împărătești în lemn încrustat* (BCMI, 1943, p. 118); Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 75, 78; Răuțescu I., preot, *Monografia comunei Topoloveni*, 1939, p. 125 [însemnare, 1772]; Diaconescu Gh. Ilie, preot, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 3—4, p. 279) [însemnare, 1772]; *Inscripții București*, p. 754 [icoană, 1795].

— BISERICA SF. NICOLAE-GRECILOR, vezi bis. domnească.

— M BISERICA SF. NICOLAE-NICUȚ (Sf. Nicolae de Sus, 1708, construită de popa Gheorghe, restaurată 1854), str. Lascăr Catargiu nr. 36. „România”, 30—31 august 1889 [raportul lui Gr. Tocilescu]; Furtună D., *Preoțimea română în sec. XVIII*, Buc., 1915, p. 214—215 [catagr. 1810]; Rădulescu-Codin, *Cîmpulungul*, p. 225; Grigorescu I. I., *Dare de seamă a bisericii Sf. Nicolae-Nicuț din C. Lung-Muscel, 1708—1936*, C. Lung, 1936, 28 p. Drăghiceanu, *Catalogul* (indice).

— BISERICA SF. TROIȚĂ (construită la 1632 de jupîn Vasilachi și alții, zugrăvită 1730, dăruită 1904) ¹¹³.

„România”, 29 august 1889 [raportul lui Gr. Tocilescu]; Iorga N., *Inscripții*, I, p. 136—137; Rădulescu-Codin, *Cîmpulungul* p. 114, 166, 224; Ionescu Gr., *București*, p. 122 [ușe de stejar]; *Inscripții București*, p. 480 [pisanie, 1632].

— BISERICA SF. VINERI (construită la 1769 de preoții Oancea și Ion, dăruită 1890—1900) ¹¹⁴.

BCMI, 1936, pl. DCV; *Inscripții București*, p. 490 [pisanie, 1757—1758].

— M BISERICA ȘUBEȘTI (Intrarea în biserică, Sf. Spiridon și Sf. Împărați, reclădită de Dositei egumenul m-rii C. Lung și de Trandafir logofătul m-rii, 1779 ¹¹⁵, construită lângă o biserică din 1551—1552, a cărei pisanie se păstrează la Muzeul de istorie local), str. Al. Sahia.

„România”, 29 august 1889 [raportul lui Gr. Tocilescu]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 30—33; BCMI, XXIV, 1931, p. 91 [pisanie]; *Inscripții București*, p. 482 [pisanie, sec. XVII]; Iorga N., *Istoria românilor în chipuri și icoane*, III, p. 64 [jeț]; Rădulescu-Codin, *Cîmpulungul*, p. 108—109, 180, 224;

Mihail I., *Pictura bisericii Șubești din Cîmpulung*, (BCMI, XX, 1927, p. 63—75) [descrierea bisericii și picturii cu foto; și despre celelalte biserici]; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 146; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936, p. 94, pl. CDXIX—CDXXI); Bobulescu, *Lăutari*, p. 12, 15, 17 [pisanie]; Simonescu Dan, *Originea unor teme iconografice românești* (B.I.X., 1942, nr. 3, p. 49, 51—52); Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI,

1942, pl. XXVIII); BCMI, 1943, p. 90—97; ACMI, 1943, p. 72; Ionescu Gr., *Arhitectura populară*, p. 214—215; Ștefănescu I. D., *Originea și evoluția unor teme care apar în arta religioasă* („Mitrop. Moldovei”, 1964, nr. 1—2, p. 43—57); Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 355—356; Drăghiceanu, *Catalogul*, (indice); *Documente de arhitectură*, nr. 5.

— BISERICA VOVIDENIA (Valea, dărmată 1902, zidită de județul Gherghi, prefăcută 1803).

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 102; Furtună D., *Preoțimea română în sec. XVIII*, Buc., 1915, p. 216—216 [catagr. 1810]; „România”, 29 august 1889 [raportul lui Gr. Tocilescu].

— CRUCI VECHI ¹¹⁶. Vezi și Mățau.

— M CRUCEA JURĂMÎNTULUI (Nașterea Domnului, ridicată de Gheorghe Duca voievod pentru iertarea de vamă a orașenilor, 1674; zidită în peretele fostei clădiri a Magistratului).

B.O.R., III, 1876—1877, p. 180—181 [pisană la 1747] ¹¹⁷; Aricescu, *Istoria Cîmpulungului*, I, p. 185—186; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 103—104; Bobulescu C., *Schiță istorică asupra satelor Crucea de Sus . . .*, p. 13; „Crucea”, V, 1927, nr. 45—46, p. 2;

Bejan D. I., *Monumentele Cîmpulungului. Crucea Jurămîntului. Studiu analitic și istoric cu două gravuri pe zinc și o anexă*, C. Lung, 1929, 31 p. [inscripție, descriere]; Rădulescu-Codin, *Cîmpulungul*, p. 154; „Studii”, XV, 1962, nr. 4, p. 959.

— CRUCEA PÎRGARILOR (în piața orașului).

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 104; Rădulescu-Codin, *Cîmpulungul*, p. 154—155.

— CRUCEA LUI SOCOL CORNĂȚEANU (1636, dispărută).

Aricescu, *Istoria Cîmpulungului*, I, p. 183—185; Iorga N., *Începutul lui Socol din Cornățeni* (C.L., XXXIX, 1905, p. 120—121); Florescu G. D., *Un sfetnic al lui Matei Basarab ginere al lui Mihai Viteazul* (R.I.R., 1941—1942, p. 66—94).

CÎMPUL MARE — Olt (M cula Galița, făcută de aga Alex. Vlangalis, 1800, refăcută după aceea și bis. Cuv. Paraschiva, 1845).

„Oltul”, 1857, p. 116, 192, 212 [arendarea moșiei]; vezi și A. Rom., 6 febr., 18 dec. 1857; Bauer, p. 183 [fără bis.]; Anuar 1909, p. 295; A.E.A., 1929, p. 141; *Dict. Rom.*, II, p. 482—483.

CÎMPUL MARE — Argeș (bis. de lemn Intrarea în biserică la începutul sec. XIX).

Bauer, p. 182 [Cîmpa Mare, bis. sec. XVIII]; B.O.R., 1921, p. 683 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 41; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 403—404 [cat. 1833].

CÎMPULUNGEANCA (Cîmpulungeni), com. Mărgăritărești, jud. Buzău (fost Rm. Sărat) (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1812—1816, reparată 1850 și 1898 și cruci vechi).

Popescu-Ciocănel, *M-reă Găvanul, comunele Cîmpulungeanca, Corbul, Jitia, Odobeasca, Ploiești*, 1898, p. 12, 22 (din „Tribuna pedagogică”, I, nr. 6) [și legenda schitului]; AEB, 1926, p. 56 și 1928, p. 79; Bauer, p. 118; *Indice cronologic nr. 3*; *Documente*, indice, sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1526]; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 39 [bis. din 1815]; *Dict. Rom.*, II, p. 493—494 [C. = Cărănaul].

CÎNDEASCA, vezi Belciugatu.

CÎNDENI — Romanăți (la 1845 bis. de zid Sf. Voievozi, din 1814 sau 1833, reparată 1928). Vezi și Băbiciu.

M.O., 1965, nr. 3—4, p. 299 [cat. 1845]; Străinescu Vucol, *Carte de hotărnicie a moșiei Cîndenii din hotarul Băbiciu de Sus, împreună cu trupurile pendinte de dînsa, situate în districtul Romanați, plasa Ocolul, proprietăți ale d-lui Petrache Cîdea*, 1893 [se rezumă și doc. vechi]; *Dict. Rom.*, II, p. 495—496 [cătun].

CÎNDEȘTI, jud. Buzău (bisericile Adormirea — C. de Jos, construită de familia Mihălcescu — Cîndescu, 1650—1651¹¹⁸, reparată și zugrăvită 1759 și 1829 de Ruxandra Cîmpineanu; bis. Sf. Voievozi, 1824—1825, reparată 1884; ruine de case boierești ale fam. Cîndescu, toate trei M., o cruce din sec. XVII¹¹⁹ și alte două din 1851 în cimitirul bis.).

Bauer, p. 122 [bis. și casă]; Lovi, *Vizitația*, la N. Iorga, *Studii și doc.*, XXI, p. 3 [m-rea fam. Filipescu la 1840]; C. Rom., 1832, p. 276 [casă boierească, bis. și 4 hanuri, C. de Sus]; V. Rom., supl. 5 și 22 mart. 1852 [casă mare boierească, han mare și două biserici]; A.G.R., 8 nov. 1864 și urm. [moșia fam. Băleanu, de arendat]; Filitti, *Ctitori*, p. 7—8 [descriere bis. C. de Sus și despre ctitori]; și în S.O.V., I, 1920, p. 149—150; AEB, 1928, p. 33; „Îngerul”, XIII, 1941, p. 499 [însemnare, m-rea Cîndești, 1799]; și 1938, p. 1124 [însemnare, 1814]; Voinescu I., *Monumente și piesagii* [6 foto ale bisericii]; Săndulescu-Verna, *Bis. veche din Cîndești* (G.Ad., 9 sept. 1928, nr. 37, p. 1); „Îngerul”, 1937, nr. 10—11, p. 546, 547, 551—552; Lecca, *Familiiile boierești*, p. 127—129; Anuar 1909, p. 243—244; *Indice cronologic nr. 5*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1570]; *Dict. Rom.*, II, p. 496 și 498.

CÎNDEȘTI — Muscel.

Argeșul în lumina toponimiei („Argeș”, nov. 1966, p. 13) [despre numele satului]; Rădulescu-Codin C., *Legenda satului Cîndești*, în vol. *Din trecutul nostru. Legende, tradiții și amintiri istorice*, Buc., <f.a.>, p. 88—89.

CÎNDEȘTI (Cucul) — Rm. Sărat¹²⁰. Vezi și schitul Cucu.

Documente, indice sec. XVI [localiz. probabilă] și XVII; *Dict. Rom.*, II, p. 497.

CÎNDEȘTII DIN DEAL, jud. Dîmbovița (bis. de lemn Sf. Paraschiva, ante 1764, pereții tencuiți la 1852; patru cruci: una spartă din 1710, alta din 1719—1720, a treia din 1704 și a patra din Dealul Luncii, 1762—1763). Vezi și următorul.

Diaconescu, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 5—6, p. 460—462 și 484) [descriere bis., însemnări de pe cărți și inscripțiile celor patru cruci]; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 39 [bis. din 1804]; *Dict. Rom.*, II, p. 496—497.

CÎNDEȘTI VALE, jud. Dîmbovița (M bis. de lemn Cuv. Paraschiva — Vîrtop, 1803—1804 construită de Pavel preotul, Ioan preotul și alții; casă veche și cruce de piatră din 1744 lângă Consiliul Comunal¹²¹). Vezi și Vălinași.

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul C. amintit de la 1576]; Regleanu M., *O condică de moșteni dîmbovițeni: Dragodănești, Cîndeștii și Aninișanii* (R.A., V/1, 1942, p. 115—128) [1597—1829]; Bauer, p. 156 [bis. sec. XVIII]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 25 și 38 [două bis. de lemn Cuv. Paraschiva, una în C. Vale]; G.B., 1965, nr. 5—6, p. 470 [însemnare, 1850]; Anuar 1909, p. 43; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 30; Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, pl. 31—32 [foto casa M. Parnia]; și în BCMI, 1936, pl. DCIX; ACMI, 1942, p. 58 și 1943, p. 46;

Anibal Grigore Gh., *Despre unele biserici țirgoviștene și o biserică de lemn dîmbovițeană* (G.B., 1964, nr. 5—6, p. 584—590) [vechimea satului, descrierea bisericii, pisanie, 1813]; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 21, 39 [bis. din 1804].

CÎNEPEȘTI — Gorj (bis. zidită prin grija popii Stanciu, ante 1785).

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 325 [însemnare, 1785]; Bauer, p. 210; AMO, 1941, p. 387 [bis. de lemn reconstruită 1847]; *Dict. Rom.*, nu îl amintește.

CIOARA — Telcorman.

Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 52—53 [doc. 1640]; *Dict. Rom.*, II, p. 408. CIOARA-DOICEȘTI — Brăila (bis. din 1852—1858).

„Îngerul”, 1937, p. 739; *Dict. Rom.*, II, p. 409.

CIOARA-MALU — Ialomița (bis. Sf. Nicolae, 1837—1838¹²², reparată 1904). Vezi și Malu.

Anuar 1909, p. 63; *Documente* indice sec. XVI [satul C. amintit la 1582]. SCHITUL CIOBĂNEȘTI — Saac (începutul sec. XVIII; fost metoh al mitropoliei)¹²³.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 1* (indice).

CIOBĂNOAIA, com. Zorești — Buzău (M bis. de birne Sf. Pantelimon, construită în jurul anului 1700 de Dragomir Băncescu căpitanul și familia sa, renovată la 1913 și 1935; și cruce din 1848). Vezi și Valea Teancului.

Săndulescu-Verna C., *Biserica Ciobănoaiei* („Îngerul”, IV, 1932, nr. 6, p. 19—23) [descriere, inscripție, însemnări și pisană crucii]; Ionașcu I., *Schitul Grăjdana*, p. XXIX; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 39 passim.

CIOCADIA, jud. Gorj (bis. Sf. Ioan Botezătorul și Coborîrea Sf. Duh, construită de Grigore Ciocăzanu fost al doilea armaș și Șerban Măgheriu, 1808, zugrăvită 1811, reparată 1914; păstrează fresca originală; bis. de lemn din cimitir, Sf. Nicolae, începutul sec. XIX, ante 1847, ambele M).

Ștefulescu, *Gorjul*, p. 113—116; Idem, *Documente slavo-române* (indice); „Renașterea”, 1944, p. 217—218 [catagr. 1840, când exista și bis. de lemn Sf. Îngeri, 1590?]; AER, 1921—1926, p. 426—427; AMO, 1941, p. 353; Voinescu T., *Elemente realiste* (SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 70—72); Pănoiu A., *Pictura votivă*, p. 15, fig. 29; Popescu-Cilien, *Biserici de lemn* (M.O., VIII, 1956, nr. 6—7, p. 409—410) [descriere, istoric]; Bauer, p. 210; Bălan, *Numiri de localități*, p. 23—24 [despre numele satului]; *Documente*, indice sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de la 1484, când era proprietatea unor slugi domnești].

CIOCĂNEI, com. Moșoaia, jud. Argeș (bis. Sf. Nicolae, 1837—1840).

Anuar 1909, p. 277—278; AEA, 1929, p. 53.

CIOCĂNEȘTI, com. Văleni, jud. Argeș (patru cruci de piatră: una pe șoseaua Pitești—București, Sf. Paraschiva, 1713; alta la fântâna veche, Sf. Paraschiva, 1724; a treia între vii, 1758 și a patra Sf. Paraschiva, 1722; bis. Buna Vestire, sec. XVIII?, reclădită, 1896—1909).

Braniște M. și Ilie Diaconescu, pr., *Vechile cruci de piatră din cuprinsul și vecinătatea orașului Pitești* (M.O., 1964, nr. 1—2, p. 46—49) [inscripții, descriere, foto cruci]; Anuar 1909, p. 96; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 898 [cat. 1840]; *Documente*, indice sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de la 1421, când era al m-rii Cozia și Cotmeana]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 3; Bauer, p. 180 [fără bis.].

CIOCĂNEȘTI — Romanăți (la 1840 bis. Sf. 40 de mucenici, construită de Smaranda Cornișoia, 1814, apoi bis. din 1910; și han sec. XIX).

„Renașterea”, 1944, p. 89; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 297 [cat. 1845]; M.Of., 1864, p. 1056; AMO, 1941, p. 599; Anuar 1909, p. 215; *Dict. Rom.*, II, p. 416 [bis. din 1855].

CIOCĂNEȘTI, jud. Ilfov (un schit, sec. XVIII¹²⁴, și M casa Cantacuzino, sec. XVII, refăcută sec. XVIII — XIX).

Giurescu C. C., *Harta stolnicului Cantacuzino*, p. 20; Bauer, p. 143 [biserică] și 151 [bis. și casă boierească]; Vîrtosu E., *Foletul novel*, p. 178 [conac la Ciocănești]¹²⁵; Sulzer, *Geschichte*, I, p. 303; A.G.R., 31 ian. 1865 și urm. [moșia din arendat]; *Indice cronologic nr. 15* [C. = Flămînda]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 72—73 [două bis. de lemn]; *Dicț. Rom.*, II, p. 416. CIOCĂNEȘTI — Vlașca¹²⁶. Vezi și Toporu.

M SCHITUL CIOCANU (Intrarea în biserică, sec. XVII¹²⁷, refăcut de cuviosul Neofit și Mihai Radovici, 1825), com. Bughea de Jos, jud. Argeș.

Tunusli, p. 174; Fotino, III, p. 159; Giurescu C. C., *Principatele române*, p. 252; A.P., XII, 1843, p. 449; A.C., 1868, p. 12; Aricescu C. D., *Istoria Cîmpulungului*, partea I, p. 152; partea a II-a, p. 100—105; *Monumente istorice ale României* [foto veche]; *Monumente naționale*, II, p. 237 [reparații necesare, descriere]; *Dicț. Rom.*, II, p. 414 ([istoric]; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 161; Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. XLI; Idem, *Cîmpulungul*, p. 270; Răuțescu, *Cîmpulungul*, p. 13; Simonescu Dan, *Schitul Ciocanul*, jud. Muscel (B.O.R., XLV, 1927, p. 22); Rădulescu-Codin C., *Schitul Ciocan*, în vol. *Din trecutul nostru. Legende, tradiții și amintiri istorice*, Buc., <f.a.>, p. 87—88; Enăcescu E., *Pe urmele strămoșilor*, p. 85—88;

Sacerdoteanu Aurelian, *Schitul Ciocanul — Muscel* (G.B., 1963, nr. 5—6, p. 502—514) [istoric, inscripții, documente, 1662—1834].

CIOCENI, jud. Prahova¹²⁸ (bis. sec. XVIII, apoi bis. Adormirea, 1890 și M cruce de piatră din 1826 la c. 200 m.n. vest de sat).

Bauer, p. 131 [Tschotschei, bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 106; Greceanu, *Genealogii*, II, p. 165 [hotărnicie, 1794]; vezi și urm.; *Documente*, indice sec. XVI — XVII [satul amintit de la 1573—1574].

CIOCEȘTI, jud. Argeș (bis. sec. XVIII, apoi bis. Intrarea în biserică 1859—1861).

Bauer, p. 171 [Csigești, bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 118.

CIOCHINEȚU, vezi Chichinețu.

CIOCILE, jud. Brăila¹²⁹ (bis. Adormirea, 1840—1845, refăcută 1875—1882).

Didicescu I., *Biserici din Brăila*, p. 517; *Dicț. Rom.*, II, p. 419; Anuar 1909, p. 453.

CIOCÎLTEI — Vilcea (la 1834 bis. de lemn Cuv. Paraschiva).

A.O., 1942, p. 174 [cat. 1834]; *Documente*, indice sec. XVII [satul Ciocîltești amintit la 1624]; Popescu, *Biserici*, p. 98 [cat. 1840]; *Dicț. Rom.*, II, p. 420 [bis. reparată 1845].

SCHITUL CIOCLOVINA DE JOS (Sf. Voievozi, refăcut la 1715 de Nicodim, egumenul m-rii Tismana¹³⁰; foișorul din 1849 făcut de Spiridon arhimandritul m-rii Tismana);

M SCHITUL CIOCLOVINA DE SUS (Sf. Ilie, construit la 1714 de Nicodim, egumenul m-rii Tismana și de Pătru Obedeanu mare serdar)¹³¹, ambele foste metohuri alte m-rii Tismana; în com. Tismana, jud. Gorj.

Tunusli, p. 176; Bauer, p. 217 și A.O., III, 1924, p. 419 [capelă și bis. de piatră]; Fotino, III, p. 175; Giurescu C.C., *Principatele române*, p. 233; *Un manuscript românesc scris de arhimandritul Chiriace Romniceanu cuprinzînd însemnări asupra genealogiei și activității lui Tudor Vladimirescu* (B.O.R., 1890, p. 408—414) [pomelnicul schitului]; E<rbiceanu> C., *Cîteva notițe privitoare la Tudor Vladimirescu* (B.O.R., 1903, p. 189—193); Donat I., *Un pomelnic al schitului Cioclovina de Jos — Gorj*¹³² (A.O., 1929, p. 537—539) [și descrierea schitului]; Vîrtosu Em., *Mărturii noi din viața lui Tudor Vladimirescu*, Buc., 1941, p. 39 [pomelnicul lui Tudor la schitul Cioclovina de Jos; vezi și bibliografia; A.C., 1868, p. 25;

„Le tour de monde”, 1868, premiere trimestre, p. 343; Oprescu G., *Artiști francezi*, pl. LXXIV [Lancelot]; G.I., 1934, p. 169 [desen Lancelot]; Vezi și Teleguț M., *Mănăstiri din Oltenia văzute de un pictor francez* (M.O., 1966, nr. 7—8, p. 638 și 644);

Ghenadie, *O vizită canonică*, p. 68—69 [pisanie, istoric¹³³, ambele schituri]; *Monumente naționale*, p. 238 [descriere]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. LV; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 98—99; AER, 1900, p. 24;

Ștefulescu, *M-rea Tismana*, Buc., 1909, p. 158—160 [Cioclovina de Jos, inscripții, descriere]; p. 312 [foto]; p. 160—161 [Cioclovina de Sus, ruinat și părăsit, inscripții]; Dobrescu, *Istoria bisericii din Oltenia*, p. 141, 241—242; Obedeianu C. V., *Fundațiunea Obedenilor* (A.O., III, 1924, p. 8); Idem, *Petru Obedeianu* (A.O., VI, 1927, p. 45—46); A.O., VI, 1927, p. 29—30; BCMI, XXVII, 1934, p. 117 [C. de Jos]; Donat, *Fundațiile*, p. 27—28; AMO, 1941, p. 868—869; Vezi și Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 59—60; Ghika-Budești, *Evoluția*, (BCMI, XXIX, 1936, p. 64—65 și pl. CLVII—CLX) [Cioclovina de Jos]; Idem, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, pl. XXXI); BCMI, 1943, p. 88—89; Popescu, *Învelișurile*, p. 65; Voinescu T. și Oprea P., *Mășteri locali* (SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 218); M.O., 1962, nr. 10—12, p. 713—714 [însemnare, 1820].

CIOCOVENI — Ilfov (bis. Sf. Ioan, sec. XVIII).

Bauer, p. 153; Popescu, N., *Catagrafia*, p. 11—12; *Documente*, indice sec. XVI [localiz. probabilă]; *Dict. Rom.*, II, p. 420—421.

CIOFLANU — Olt (bis. Sf. Mihail și Gavriil, construită la 1726 de șetrarul Gheorghe Cioflan, zugrăvită de Ioan Periețeanu, Ivan Petrovici și Anastasie Slăvescu, 1842—1848).

Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 25—34 [despre fam. Cioflanu, descrierea bis., inscripții, doc.]; Bauer, p. 185; *Dict. Rom.*, II, p. 421 [cătun].

CIOFLICU (Buhari) — Vlașca¹³³ bis.

Lehliu Grigore, *Carte de hotărnicie a moșiei Buhari sau Cioflicu din jud. Vlașca, plasa Cîlniștea, proprietatea d-lui Ilie I. Dorobanțu*, Buc., 1889, 12 p. [se invocă și doc. vechi] (În jud. Ilfov e un sat Cioflideni); *Dict. Rom.*, II, p. 421 [Cioflicul = Buhaiul, cătun].

CIOFRIGEȘTI, vezi Rîmești.

CIOFRÎNGENI, jud. Argeș (bis. Sf. Nicolae — C. Ungureni, construită de arhimandritul Dorotei și alții, 1816; bis. Buna Vestire — C. Pămînteni, sec. XVII)¹³⁴.

Bauer, p. 179; B.O.R., 1921, p. 684 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 18; M.O., 1961, p. 410 [catagr. 1833]; Topologeanu Petre, *Biserici de pe Valea Topologului între Ciofrîngeni și Cocoru*, teză de licență, Inst. teologic, Buc., 1940; Ionașcu I., *Ieromonahul transilvan Nicodim în Țara Românească*, Buc., 1943 (din vol. *Omăgiu lui I. Lupeș*, p. 365—385) [publică doc. despre înființarea satului C. Ungureni]; *Indice cronologic nr. 11*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul C. amintit de la 1528].

CIOLĂNEȘTI, jud. Teleorman (bis. m-re construită probabil la sfîrșitul sec. XVII; azi ruine M¹³⁵ și o altă bis. în Ciolănești — Capul Luncii, ante 1833)¹³⁶.

Drăghiceanu V., *Bis. din Baldovinești — Teleorman* (ACMI, 1914, p. 84—85) [descrierea ruinei]; vezi descrierea ruinelor și în *Dict. Rom.*, I, p. 214 și II, p. 424; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 2 [originea numelui]; M.O., 1966, nr. 7—8, p. 702—704 [doc. 1670, satul era al lui Mareș Băjescu mare ban]; *Indice cronologic nr. 1* [doc. C. = Capul Luncii]; vezi și *Dict. Rom.*, II, p. 424; *Documente*, indice sec. XVII [satul C. amintit la 1618, cînd era seliște]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 488).

CIOLANU — Vlașca (bis. din 1859).

Zăgănescu R., *Carte de hotărnicie a moșiei Ciolanu — Pangăl din jud. Vlașca, plasa Cilniștea, com. Ciolanu — Pangăl, proprietate a d-lor Alex. Em. Pangăl și Bălașa Stelian Cămrășescu*, Buc., 1895 [se rezumă și doc. din sec. XIX]¹³⁷; *Dict. Rom.*, II, p. 423.

SCHITUL CIOLANU (Sf. Gheorghe, sfârșitul sec. XVI¹³⁸ atribuit după tradiție doamnei Neaga, bis. reparată la 1764¹³⁹, arsă la 1855¹⁴⁰, tinda zidită la 1854 de Antonie egumenul; bis. înoință și înfrumusețată după 1855 de egumenul Ioanichie; bis. Sf. Apostoli, terminată la 1828 de episcopul Chesarie cu ajutorul schitului și al locuitorilor, arsă la 1855, reparată 1862 prin osîrdia lui Ioanichie egumenul; bis. Sf. Nicolae, fostă de lemn, 1811, reclădită la 1842—1845 de clucerul Nicolae Piclea și starețul Constantie; clădirile reparate după incendiul din 1855¹⁴¹; cruce lângă biserică din 1849 ridicată de călugări; fîntînă din 1811 în fața bis. Sf. Gheorghe, refăcută la 1874; m-rea a fost metoh al m-rii Dusico din Rumelia), com. Ciolanu, jud. Buzău

Documente, indice sec. XIII — XVI și XVII; Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 9*, Buc., 1949 [50 doc., 1644—1863]; Vezi și nr. 3, *Ep. Buzău* și 5 (indice); Iorga N., *Inscriptii*, f. I, p. 67—68; Georgian P., *Două documente de la Matei Basarab pentru m-rea Ciolanu* (R.I., 1927, p. 279—280); Idem, *Documente privitoare la m-rea Ciolanu* (R.I., 1929, p. 137—143) [cu știri despre m-re]; Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 71—72; VI, p. 198; X A, p. 17, 184—185; Tunusli, p. 173; Fotino, III, p. 151 [greșit Celeiu]; Giurescu C. C., *Principatele române*, p. 269; „Îngerul”, I, 1925, nr. 7—8, p. 21—25 [doc. 1845]; B.Of., 23 nov. 1853, p. 323 [loc. de exil]; A.C., 1868, p. 11; Voinescu I., *Monumente și peisagii* [5 foto ale m-rii]; *Dict. Rom.*, II, p. 422 [istoric]; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 57—58; Iorga N., *Sate și mănăstiri*, p. 176—177 [descriere];

Georgescu Eftimie, *M-rea Ciolanu* (B.O.R., 1900, p. 566—569) [descriere, istoric]; Iorga N., *La Roumanie pittoresque*, p. 125; G.M., 1924, nr. 4; Furtună D., *Chesarie episcopul Buzăului*, p. 16, 33; Georgian Pamfil, *Cîteva știri tradiționale cu privire la m-rea Ciolanu* („Revista noastră” — Buzău, I, 1927, nr. 1, p. 11—14); AEB, 1926, p. 12—15 și 1928, p. 15—18; Ceaușel C.D. *M-rea Ciolanul din jud. Buzău* („Muguri”, 1929, nr. 7—8, p. 34—43) [istoricul m-rii];

Georgian P. și Dobre Chiril, *M-rea Ciolanu din jud. Buzău, monografie istorică*, Buc., 1930, 116 p. + 1 h. (recenzia lui N. Iorga, R.I., 1931, p. 49); Ionașcu, I., *Știri nouă asupra m-rii Ciolanu — Buzău*, Buzău, 1936, 47 p. (din „Îngerul”, 1936, nr. 1—2, p. 14—58) [istoric, despre ctitori, 42 de documente, 1617—1817]; (recenzia lui D. P. Bogdan, R.I.R., 1937, p. 452); ACMI, 1942, p. 41, 75; Oprescu G., *Pictura românească în sec. XIX*, p. 112 [bis. Sf. Apostoli]; „Îngerul”, 1937, nr. 10—11, p. 540, 541, 546, 549, 550; G.B., 1961, nr. 1—2, p. 147; Drăghiceanu, *Catalogul* (indice); *M-rea Ciolanu* (V.B., II, 1895, nr. 13, p. 3—4); G.B., 1964, nr. 5—6, p. 487 [despre legăturile sale cu schitul Poiana Mărului].

CIOLPANI — Dîmbovița (bis. Nașterea Maicii Domnului, 1840—1843, reparată 1901).

Anuar 1909, p. 71; *Dict. Rom.*, II, p. 424—425 [C. — Ilfov.].

SCHITUL CIOMĂGEȘTI, jud. Argeș (sec. XVII, fost metoh al m-rii Cozia¹⁴²).

B.O.R., 1921, p. 682 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 40 [două bis. de lemn]; Bauer, p. 182 [bis. sec. XVIII]; AEA, 1929, p. 100 și 1940, p. 84; M.O., 1961, p. 404; Anuar 1909, p. 277 [bis. din 1837—1841]; *Dict. Rom.*, II, p. 425.

CIOMĂGEȘTI — Olt. Vezi și schitul Morunglavul (două bis., una din 1792 și alta din 1820) ¹⁴³.

Lăzurianu Alex., *Carte de hotărnicie pentru moșia Ciomăgesci compusă din corpurile Ciomăgesci — Șerbănesci sau Morunglavul și Ciomăgescii — Fedeleșoiu, proprietatea Eforiei Spitalelor Civile din Buc., situată în jud. Olt, plasa Olt — Vedea, com. Ciomăgescii de Jos, Buc., 1900, 28 p. [se rezumă și doc.]; Dicț. Rom., II, p. 425—426.*

CIOPĂNEȘTI, com. Stănești — Vilcea (bis. Sf. Voievozi, zugrăvită 1820, refăcută 1950).

CIOPÎRCENI — Prahova, (bis. Adormirea, 1776. Vezi și Ciorani (aceiași?). *Dicț. Rom., II, p. 426—427 [ipisania].*

CIORANCA, vezi Coadă Izvorului.

CIORANCA — Buzău (han sec. XIX și bis. din 1857). Vezi și Movila Banului.

V. Rom., 1851, p. 184; Anuar 1909, p. 244; *Dicț. Rom., II, p. 427—428.*

SCHITUL CIORANI (construit de popa Tudor cu fiii săi, Boico și Ioan din Ciorani, ante 1704; fost metoh al mitropoliei) ¹⁴⁴.

CIORANI, jud. Prahova (M bis. Adormirea — C. de Jos, construită la 1746 de soția stolnicului Tudorache Guliano și fiul său, Ioan comis; transformată în 1902, când i se adaugă pridvorul, absidele laterale și este pictată din nou; bis. din C. de Sus, ante 1832) ¹⁴⁵.

*Indice cronologic nr. 1 și 15 [doc.]; Documente, indice sec. XVI [localiz. probabilă]; Bauer, p. 131; Anuar 1909, p. 100 [bis. din 1746]; ACMI, 1942, p. 62 [restaurare biserică]; A. Rom., 22 mai 1857 [arendarea moșiei C.] și supl. 3 iulie 1857 și 7 aug. [Ciorani = Tufăneasca]; Tulbure M., *Carte de hotărnicie pentru moșia Cioranii de Jos din jud. Prahova, proprietatea d-nei contesa Maria Odon de Montesquieu — Fezensac, născută principesa Bibescu, Buc., 1906, 18 p. [se rezumă doc. din sec. XVIII — XIX].**

CIORANU (Cioreni) — Argeș (bis. Adormirea la începutul sec. XIX, construită de diaconul Barbu Comișanu).

Bauer, p. 183 [Cioreni, fără bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 33; A.O., 1935, p. 118 [doc. 1639, Cioreni].

CIORARI, com. Stoina, jud. Gorj (M bis. Sf. Împărați, construită de Ioan Pană Sorescu pitar, 1824, reparată 1924, păstrează fresca originală). AMO, 1941, p. 204; *Dicț. Rom., II, p. 428.*

CIORĂȘTI — Vilcea (la 1840 bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1784).

Popescu, *Biserici*, p. 86—87 [cat. 1840]; *Dicț. Rom., II, p. 430 [bis. din 1797].*

CIOREȘTI (Ciorasca) jud. Vrancea (fost Rm. Sărat) (bis. sec. XIX, în ruină la 1864) ¹⁴⁶. Vezi și Cilibia.

Indice cronologic nr. 3 și 19; Iorga, Doc. Cantacuzino p. 57, 92, 164; Documente, indice sec. XVII [Ciorăști sat dispărut?]; Dicț. Rom., II, p. 429 [bis. din 1867].

CIOREȘTI (Ciorăști) — Gorj (la 1840 bis. de lemn Adormirea sau Sf. Gheorghe, 1823 construită de Matei preot și alții).

„Renasterea”, 1945, p. 184 [cat. 1840]; AMO, 1941, p. 364 [bis. de lemn Sf. Gheorghe, 1832].

CIORÎCA — Teleorman (M bis. Adormirea, 1830).

Bauer, p. 187 [Cicorica, fără bis.]; Anuar 1909, p. 278 și 296; AEA, 1929, p. 53; *Documente, indice sec. XVII [satul amintit la 1610]; Dicț. Rom., II, p. 430 [bis. din 1845 C. — Olt].*

CIOROBEȘTI, vezi Costești.

CIOROENI, vezi Balota de Sus.

CIOROGÎRLA, jud. Ilfov (case boierești, sec. XVII¹⁴⁷; bis. Adormirea, sec. XVIII, apoi bis. Sf. Gheorghe, reparată 1832; han, începutul sec. XIX)¹⁴⁸.

C. Rom., 1832, p. 136; „Albina rom.”, 1832, supl. la nr. 75 [despre vânzarea moșiei]; Anuar 1909, p. 71; Popescu N., *Catagrafia*, p. 36; Greceanu R., *Viața lui C. Brîncoveanu*, p. 313; *Indice cronologic nr. 1* [C. = Jugureni = Bălăceanca]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1588]; *Dict. Rom.*, II, p. 432.

M-REA CIOROGÎRLA-SAMURCĂȘEȘTI, jud. Ilfov (bis. mare, Sf. Trcime, construită de vistierul C. Samurcaș, 1808¹⁴⁹, restaurată 1870 și 1944).

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 9*, Buc., 1949 [18 doc., 1765—1863]; Fotino, III, p. 168; Urechia, *Ist. rom.*, XI, p. 790—791 [doc. 1811, mile pentru m-rea zidită pe moșia Sămurcășești]; *Inscripții București*, p. 362 [cruce, 1761];

Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 154; Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. -XVII [despre fam. Samurcaș]; Iorga N., *Sate și mănăstiri*, p. 235 [descriere]; Drăghiceanu V., *M-rea Samurcășești — Ilfov* (BCMI, XIX, 1926, p. 123—124) (inscripții);

Stănoiu Damian, *M-rea Samurcășești (Ciorogîrla)*, Buc., 1926, 32 p. [istoric, descriere, averea m-rii, doc. 1811—1847]; Brătulescu, *Ilfov*, p. 11 [pietre de mormînt]; Voinescu T., *G. Tattarescu*, p. 51, 101—103 [contractul pt. pictură]; Gibescu I., *Istoricul mitropoliei Ungrovlahiei*, p. 139; Enăcescu E. *Pe urmele strămoșilor*, p. 120;

Ilie Remus, *M-rea Ciorogîrla — Samurcășești* (G.B., 1954, nr. 9—10, p. 531—533); Lăzăroiu I., *Istoria m-rii Samurcășești*, teză de licență, Inst. teologic Buc., 1944.

CIOROIASU, jud. Dolj (bis. Sf. Andrei, 1847—1851, reconstruită 1927—1934). Vezi și următorul.

Anuar 1909, p. 156; AER, 1921—1925, p. 542; AMO, 1941, p. 208; „Oltenia”, XI, 1944, p. 128; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 440 [cat. 1845, cînd bis. exista]; *Indice cronologic nr. 4, 7*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1580]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 488—489); *Dict. Rom.*, II, p. 433—434.

CIOROIU, jud. Olt (fost Romanai) (M bis. Sf. Voievozi, 1783, terminată de popa Matei Ghinescu și locuitorii satului, zugrăvită 1796, reparată 1880 și 1939; păstrează pictura din 1796 cu portretele ctitorilor și autoportretul zugravului Oprea)¹⁴⁹ bis.

Bauer, p. 196; *Indice cronologic n. 4, 7*; Constantinescu I., *Acte privitoare la moaștele Sf. Ion Milostivul ale bisericei din com. Cioroiu — Dolj* (AO, 1929, p. 459—461) [din 1836—1837, amintind și bis. Sf. Apostol Andrei]; „Renașterea”, 1944, p. 166 [catagr. 1840]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 293 [cat. 1845] și 1965, nr. 5—6, p. 439 [C. — Dolj, cat. 1845, bis. de lemn Sf. Haralambie]; Anuar 1909, p. 209; Odobescu, *Antichitățile*, p. 129, „T. Codrescu”, IV, 1934, p. 55; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 35—38 [descriere, inscripții]; *Monografia jud. Romanai*, p. 432—434; AMO, 1941, p. 600 [și bis. Intrarea în biserică, Cioroiasu, 1856]; Petrescu C. *Istoricul comunei Cioroiu*, Craiova, 1926, 8 p. *Dict. Rom.*, II, p. 434.

CIOROIU, vezi Ruseți.

CIORTEȘTI, vezi Văleni.

CIOVEI, vezi Lupești.

CIOVÎRNIȘANI, com. Sisești, jud. Mehedinți (M bis. Intrarea în biserică și Înălțarea, construită de medelnicerul Iancu Sîmboteanu, Șerban Oteteleşeanu, Grigore Sîmboteanu paharnic, 1835, zugrăvită 1837,

restaurată 1935; a fost zidită pe locul uneia din 1650, clădită de Buliga mare agă)¹⁵⁰.

Obedeanu C. V., *În marginea unui hrisov. Ceva despre neamul lui „Buliga Mehedințeanu”* (A.O., 1926, p. 320—323) [și doc. din 1654 la p. 340]; A.O., 1939, p. 473—476 [doc. 1693, satul era al lui Cornea Brăiloiu]; Filitti C. I., *Condica Poenarilor Almăjeni* (A.O., 1929, p. 284—291) [publică doc. referitoare la sat și la Buliga mare agă, cu un istoric al proprietății] și p. 292—295 [despre Ciuși, o parte din Ciovîrnișani]; Bauer, p. 222; Ghenadie, *Vizite*, p. 131—132 [descriere bis.]; AER, 1921—1925, p. 454; AMO, 1941, p. 466; Crețeanu R., *Biserici de zid* (M.O., 1961, nr. 7—9, p. 485—489) [pisanie, despre ctitori, descriere, foto]; Ionescu I., *Agricultura română*; p. 577—578 [despre sat].

CÎRBEȘTI, jud. Gorj (M bis. de lemn pe temelie de piatră Sf. Voievozi — Văleni, c. 1780, reparată și zugrăvită 1868, restaurată de DMI 1945—1951).

Bauer, p. 214; *Dict. Rom.*, II, p. 499 [bis. din 1790]; M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 640; *Indice cronologic nr. 22* [Cîrbești = Corbești]; *Documente*, indice sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de la 1495]; Ștefulescu Al., *Documente slavo-române* (indice); Idem, *Gorjul*, p. 200—202.

CÎRCEA, com. Coșoveni, jud. Dolj (M bis. Sf. Nicolae, construită de Dumitrașcu Chintescu, popa Dumitru și diaconul Șerban, începutul sec. XIX?, 1813, reparată 1880 și 1938; pictura nouă; cruce din 1804).

Bauer, p. 198 și 207 [bis. sec. XVIII]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 450 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 156; AER, 1921—1925, p. 378; „Oltenia”, II, 1941, p. 129; AMO, 1941, p. 202—203; *Indice cronologic nr. 15* [doc.]; *Dict. Rom.*, II, p. 499—500.

CÎRCEȘTI, com. Cuca, jud. Argeș (M bis. de lemn Sf. Voievozi, 1828, ruinată).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 27; Anuar 1909, p. 279; AEA 1929, p. 101; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 39 passim [bis. din 1826].

CÎRCIUMARI — Ilfov¹⁵¹. (*Dict. Rom.*, nu îl amintește).

CÎRCIUMARI — Olt (dispărut).

Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 180—182 [doc. 1783]; *Documente*, indice XVI și XVII [sat dispărut].

CIREAȘOV (Pîrliți), jud. Olt (M bis. Sf. Voievozi, construită de preoții Preda, Ion și Marin și de enoriași, 1802—1806, zugrăvită 1831¹⁵²; reparată și zugrăvită 1924 și reparată 1952; înainte de ea o bis. de lemn, Sf. Ingeri, sec. XVIII).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 90; M.O., 1957, nr. 1—2, p. 83 [cat. 1845]; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 35—38 [inscripții, descriere]; AEA, 1929, p. 120 și 1940, p. 213; Nandriș Gr., *Documente slavo-române*, indice foarte multe doc.; vezi și *Indice cronologic nr. 1* [C. = Pîrliții din Deal], 9, 10, 11; *Documente*, indice sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de la 1407, când a fost dăruit m-rii Cozia]; *Dict. Rom.*, II, p. 437 [bis. din 1828].

CIREȘEANU, jud. Prahova (M, cruce de piatră din 1735).

Dict. Rom., II, p. 438 [cătun].

SCHITUL CIREȘU — Buzău (sec. XVIII, ante 1714)¹⁵³.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 3*, Ep. Buzău, Buc., 1958 (indice); AEB, 1926, p. 46 și 1928, p. 117.

CIREȘU, jud. Mehedinți (bis. de lemn Sf. Voievozi, 1859, dărimată).

Popescu — Cilieni, *Biserici de lemn*, (M.O., 1956, nr. 8—9, p. 543); Crețeanu R., *Biserici de lemn* (M.O., 1961, nr. 10—12, p. 685—686) [însemnări]; AMO, 1941, p. 467; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 411 [despre sat]; *Dict. Rom.*, II, p. 438—439.

CIREȘU, com. Stroești, jud. Vâlcea (cruce din 1773—1774 la bis. Sf. Paraschiva; la 1840 trei bis. de lemn: Intrarea în biserică, 1782, Cuv. Paraschiva, — mah. Măgura, 1745 și alta tot Cuv. Paraschiva, 1730).

Popescu, *Biserici*, p. 43 [cat. 1840]; *Dict. Rom.*, II, p. 439.

CÎRLIG — Gorj. Vezi și Cîrligei.

Fotino G., *Documente gorjene inedite. O împărțeață a hotarului moșiei Cîrligu din 1762, după o copie din 1819* (A.O., 1931, p. 333—335); *Dict. Rom.*, II, p. 509 [C. — Dolj].

CÎRLIGAȚI (acum Călmățuiul) — Olt sau Teleorman (bis. de lemn Sf. Ingeri, la începutul sec. XIX).

Bauer, p. 186 [Cîrligați, fără bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 81; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit la 1624, cînd se spune că fusese împresurat de Mihai Viteazul]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 489); *Dict. Rom.*, II, p. 504—505.

CÎRLIGEI, com. Bumbești — Pițicu, jud. Gorj, (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1763, construită de Filip și C-tin Dobrițescu, apoi bis. Sf. Paraschiva, 1816, reparată 1930). Vezi și Cîrlig.

Bauer, p. 210; „Renașterea”, 1944, p. 458 [cat. 1840]; AMO, 1941, p. 387; Popescu-Cilieni, *Biserici de lemn* (M.O., 1956, nr. 6—7, p. 408 [descriere]; Buzatu D., *Toponimie doljană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 63) [C. — Dolj = Leamna de Sus]; *Indice cronologic nr. 17*.

CÎRLIGELE (Pîntecești), jud. Vrancea (fost Rm. Sărat) (bis. de lemn sec. XVIII, apoi alte două bis. de lemn: Sf. Voievozi, 1807—1809, reparată 1866 și 1886 și Sf. Nicolae, 1824—1826, reparată 1884).

Indice cronologic nr. 19, 20 [doc.]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1615]; Bauer, p. 107 [Karlige, bis. de lemn]; Anuar 1909, p. 259; A. Rom., 10 iulie, 7 august 1857 [arendarea moșiei Cîrligele = Pîntecești]; *Dict. Rom.*, II, p. 507—508 [bis. din 1730 și 1740].

CÎRLOGANI, jud. Olt (M bis. ruină Zătrești, 1815, bolțile prăbușite, se păstrează urmele unui pridvor deschis)¹⁵⁴.

Odobescu, *Antichități*, p. 28—29 [despre o bis. veche] și 176—177; AER, 1921—1925, p. 540—541; *Monografia jud. Romanți*, p. 431; AMO, 1941, p. 595 [bis. Sf. Împărați, 1904]; *Dict. Rom.*, II, p. 510.

CÎRLOGANI — Vâlcea¹⁵⁵ (la 1840 bis. de zid Sf. Nicolae, 1822 și bis. de lemn Sf. Nicolae — Călinești, 1811; și bis. de lemn Adormirea, în satul Cîrlogani, pe Oltețu, 1774).

Bauer, p. 203; Popescu, *Biserici*, p. 16 și 122 [cat. 1840]; A.O., p. 1942, p. 172 [la 1834 bis. de lemn Adormirea]; *Dict. Rom.*, II, p. 510.

CÎRLOMĂNEȘTI, vezi m-rea Adîncata și schitul Ulmeasa.

Indice cronologic nr. 3, 5; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de numerosase ori de la <1554—1557>]; Bauer, p. 122 [bis. sec. XVIII]; *Dict. Rom.*, II, p. 511 [cătun].

CÎRLOMANU, vezi Putineiu.

CÎRNA, jud. Dolj (bis. de lemn Sf. Voievozi, ante 1845). Vezi și Măceșul.

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 438 [cat. 1845]; *Indice cronologic nr. 15* [C. sau Goicea]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1583]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 481); *Dict. Rom.*, II, p. 511—512 [C. = Măceșul].

M M-REA CÎRNUL (Sf. Mihail și Gavriil, construită de Mircea Ciobanul și soția sa, doamna Chiajna, mijlocul sec. XVI¹⁵⁶, bis. reparată de Matei Basarab, 1643 și de ieromonahul Lavrentie și Naum Căldărușanu, 1822; chiliile au dispărut; fost metoh la m-rile Căldărușani¹⁵⁷ și Bradu)¹⁵⁸, com. Tega, jud. Buzău.

Iorga N., *Studii și doc.*, XVI, p. 72—73 [doc. 1645]; Greceanu, *Genealogii*, p. 18—19 [doc. 1649—1696]; *Documente agrare*, p. 685 [doc. 1782]; Giurescu C. C., *Principatele române*, p. 269; „Îngerul”, IX, 1937, nr. 7—8 [însemnare]; Voinescu I., *Monumente și peisagii* [două foto]; *Dict. Rom.*, II, p. 513 [istoric]; Bileiurescu, *Mănăstirile*, p. 69; Constantinescu N. A., *Biserici și m-ri din jud. Buzău* (BCMI, XVII, 1924, p. 189—190) [istoric, descriere, bis. și ruine chilii]; Filitti, *Cătitori*, p. 11—12 [istoric]; și în S.O.V., I, 1920, p. 150—151; Popescu C., *Istoricul fostei m-ri Cîrnu, parohia Tega — Buzău* (G.Ad., 2 sept. 1928); Vasilescu Al., *M-rea Bradu* (B.O.R., 1937, p. 74) [metoh al m-rii Bradu]; „Îngerul”, 1937, p. 555 și 1946, nr. 5—7, p. 78—79 [descriere]; Berechet Șt., *Autobiografia starețului Paisie Velickovski*, p. 53—66 [descriere]; Constantinescu Horia, preot, *Cel mai vechi monument istoric bisericesc de pe plaiurile Buzăului* (G.B., 1967, nr. 1—2, p. 88—103) [istoric și documente, cu greșeli].

CÎRSTĂNEȘTI, vezi Oteșani.

CÎRSTIENEȘTI — Argeș (bis. sec. XVII, dispărută) ¹⁵⁹.

Ionașcu, I., *Unde a fost satul Cîrstienești* (R.I.R., XIV, 1944, f. I, p. 40—56 + o hartă) [satul unde a fost ales domn R. Șerban, fost la răsărit de Sălătruc]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1528; și un sat C. dispărut]; *Indice cronologic nr. 1* [multe doc. despre sat], nr. 14 [C. — Vilcea].

CÎRSTIENI, com, Rîncăcirov, jud. Argeș (M bis. de lemn Sf. Nicolae și Sf. Arhangheli, 1758—1759).

G.B., 1965, nr. 9—10, p. 696 [cat. 1840]; Popescu I. V., *M-rea Rîncăcirov*, 1937, p. 12, 216 [pisanie]; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 27, 39 passim [descriere sumară, bis. turcului]; *Indice cronologic nr. 12*; *Documente*, indice sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de la 1498];

CÎRTOJANI, vezi Vida — Cîrtojani.

M SCHITUL CISLĂU — Buzău (acum bis. de mir Nașterea Maicii Domnului; a doua jumătate a sec. XVI, bis. rezidită de episcopul Metodie de Buzău 1749, avariata de cutremur la 1838, refăcută de episcopul Chesarie al Buzăului la 1839; reparată 1905; tîmpla de lemn din timpul domniei lui Alex. Ipsilanti, fostă probabil a m-rii Viforita ¹⁶⁰; fost metoh al episcopiei Buzău). Vezi și Aninoasa și Buda-Cislău.

Bauer, p. 126; AEB, 1926, p. 32 și 1928, p. 41; „Îngerul”, IX, 1937, nr. 12, p. 738 [pisanie]; vezi și *Dict. Rom.*, II, p. 442 și IV, p. 455; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 646 [doc. 1634]; *Documente agrare*, p. 793; Filitti, *Inventarul*, p. 30—32 [descriere, bis. de zid, avere, 1825]; A.C., 1868, p. 25; Bileiurescu, *Mănăstirile*, p. 65—66;

Iorgulescu B., *Notițe asupra m-rii Cislău (Aninoasa) — Buzău* (L.A.R., 1898, p. 239—242); și în „Consolatorul”, III, 1900, nr. 1, p. 5—6); Furtună D., *Chesarie episcopul Buzăului*, p. 17; Pamfile T., *Bis. din Cislău* (M.C., VII, 1919, p. 1—2); R.I., XI, 1925, p. 345; Săndulescu — Verna C., *Bis. din Buda — Cislău* („Îngerul”, X, 1938, p. 819—821); Constantinescu Horia, *Schitul Cislău — Buzău* („Îngerul”, XI, 1939, nr. 3—4, p. 239—245) [istoric, obiecte vechi]; Constantinescu N. A., *Bis. din Cislău — Buzău* („Îngerul”, XII, 1941, p. 370—371 și 389—390); Idem, *Monumente buzoene*, p. 38—39 [pisanie, descriere]; ACMI, 1942, p. 71; Popescu, *Învelișurile*, p. 68; G.B., 1963, nr. 7—8, p. 725; 1965, nr. 7—8, p. 674 [repararea bisericii]; Anuar 1909, p. 244—245; L.A.R., 1909, p. 109; R.I., 1932, p. 261—263 [doc. din 1650]; *Indice cronologic nr. 3*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1523, existînd din sec. XV].

CÎȘLA — Tulcea.

Dicț. Rom., II, p. 517 [istoric].

CIUCHEȚI, vezi Sinești.

CIUCIU, vezi Ursoaia.

CIULNIȚA, vezi Malu Mare.

CIULNIȚA, jud. Ialomița ¹⁶¹ (bis. de la începutul sec. XIX, reclădită).

Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 489); *Indice cronologic nr. 20*; *Documente*, indice sec. XVI [localiz. probabilă] și XVII; Ciolca I., *Grindu. Monografie*, p. 237—239.

CIULNIȚA, com. Leurdeni, jud. Argeș (M bis. Cuv. Paraschiva — Valea Luminii, 1750, reparată 1814, 1882, 1908, și 1932, când a fost zugrăvită).

B.O.R., 1921, p. 685 [bis. de lemn la 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 24 [la fel]; Topologeanu P., *Biserici de pe Valea Topologului*, p. 43—44; Anuar 1909, p. 88; AEA, 1929, p. 102 [bis. din 1882]; Diaconescu Gh. Ilie, preot, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 3—4, p. 263—264) [istoric, descriere sumară, însemnări]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1620]; *Dicț. Rom.*, II, p. 449 [bis. din 1814].

CIUMAGI — Vîlcea (la 1840 două bis. de lemn: Sf. Nicolae, 1811 și Sf. Dimitrie — mah. Păsculești, 1795).

Popescu, *Biserici*, p. 96 [cat. 1840]; *Dicț. Rom.*, II, p. 450.

CIUMAȚI — Ilfov (bis. sec. XIX, ante 1840) ¹⁶²

CIUMERNIC, vezi Cula — Ciumernic.

CIUMEȘTI (acum Argeșelul) — Argeș (bis. de lemn sec. XVII și M bis. Adormirea, 1805, construită de pitarul Istrate Micescu).

Bauer, p. 175 [C. — Muscel, cu bis.]; B.O.R., 1921, p. 685 [cat. 1808]; Anuar 1909, p. 88—89; *Dicț. Rom.*, II, p. 452; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1567]; Braniște M., *Însemnări* (M.O., 1967, nr. 11—12, p. 937 [din 1848]).

CIUPA, jud. Argeș (fost Dîmbovița) (bis. Sf. Împărați, 1843, reparată 1893).

Anuar 1909, p. 43; AEA, 1929, p. 54; *Documente*, indice sec. XVI [satul C. Mare amintit la <1579>, când era al lui Stoica logofăt]; A. Rom., 10 nov. 1859 [moșia de arendat];

CIUPAGU — Argeș (bis. de lemn Sf. Gheorghe la începutul sec. XIX).

Bauer, p. 169 [Ciubac, fără bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 49; *Dicț. Rom.*, II, p. 455 [moșie].

CIUPELNIȚA-Prahova (bis. sec. XVIII, apoi bis. Adormirea reparată 1901).

Bauer, p. 135 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 101; Filitti *Arhiva Cantacuzino*, p. 67 [doc. 1760, C. — Ialomița]; *Dicț. Rom.*, II, p. 455.

CIUPERCENI, jud. Dolj (bis. bordei Sf. Nicolae, ante 1845 apoi bis. din 1852—1856).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 436 [cat. 1845]; AMO, 1941, p. 405 [bis. veche, închisă]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit la 1613]; A. Rom., 21, 29 aug. și 4 sept. 1857 [moșia C. a m-rii Horezu de arendat]; Ionașcu I., *Contribuții la istoricul m-rii Hurez*, p. 124 [doc.]; *Dicț. Rom.*, II, p. 455—458 [și pisania bis.].

CIUPERCENI, jud. Gorj (la 1840 două bis. de lemn: Sf. Ioan, 1540? și Sf. Ioan — Burlani, 1821). Vezi și Fometești și Văianu.

Bauer, p. 210; „Renasterea”, 1944, p. 460 [cat. 1840]; AMO, 1941, p. 354 [bis. din 1892—1906]; *Indice cronologic nr. 14* [C. — Mehedinți]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1571]; Ștefulescu Al., *Documente slavo-române* (indice); Idem, *Gorjul*, p. 135; *Dicț. Rom.*, II, p. 459.

CIUPURIA, com. Popînzălești, jud. Dolj (M bis. Izvorul Tămăduirii și Sf. Nicolae, construită de Iancu Socoteanu, 1837, reparată de numeroase ori, la 1905, 1915, 1937, 1962).

„Renașterea”, 1944, p. 88 [cat. 1840]; AER, 1921—1925, p. 555; AMO, 1941, p. 640; *Dict. Rom.*, II, p. 459—460 [cătun].

CIURANI — Dîmbovița (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, ante 1810, apoi bis. Adormirea, 1867).

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 46; Anuar 1909, p. 55.

CIURARI, jud. Teleorman.

Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 4 [originea numelui]; *Dict. Rom.*, II, p. 460.

CIUREȘTI — Olt (bis. Sf. Ioan, 1825—1830, reparată 1881).

Bauer, p. 186 [Ciorești, fără bis.]; Anuar 1909, p. 295; AEA, 1929, p. 120 și 154.

CIUREȘTI, vezi Valea Danului.

CIURILEȘTI — Gorj.

Ștefulescu Al., *Tismana*, ed. III-a, p. 382—383 [hotărnicie, 1694]; vezi și indice; *Documente*, indice XVI și XVII [C. probabil Ciuri].

CIUTA, com. Măgura, jud. Buzău (M bis. Intrarea în biserică din Margine, construită de Silvestru ieromonah și fratele său, Tănase vătaf de plai, 1762).

Constantinescu N. A., *Bis. și m-ri din jud. Buzău* (BCMI, XVII, 1924, p. 141—142) [inscripție, descriere, istoric, despre ctitori]; Constantinescu-Iași P., *Narthexul* (indice); Iorga N. *Bis. din Margine sau Ciuta* (BCMI, XXVI, 1933, p. 172) [inscripție, descriere]; *Dict. Rom.*, II, p. 463 [cătun].

CIUTEȘTI — Argeș (bis. de lemn Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX, reclădită de zid 1895—1902).

Bauer, p. 179 [fără bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 23—24; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 411 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 278.

M SCHITUL CIUTURA, jud. Dolj (Sf. Voievozi, bis. sec. XVI?, refăcută la mijlocul sec. XVII de Istrate Leurdeanu mare postelnic între 1654—1658 ¹⁶³; reparată și zugrăvită la 1851—1852 de Dorotei, egumenul m-rii Jitianu; fost metoh al m-rii Jitianu și al episcopiei de Râmnic) ¹⁶¹.

Tunusli, p. 175; Fotino, III, p. 179; Greceanu, *Genealogii*, II, p. 397 [doc. 1664]; Nicolaescu-Plopșor C., *Bis. din Ciutura — Dolj* („Oltenia”, I, 1923, p. 98) [inscripții]; „Oltenia”, II, 1941, p. 127; XI, 1944, p. 30; XII, p. 5 [doc. 1644]; *Dict. Rom.*, II, p. 464—465 [schit din 1540—1542]; AER, 1921—1925, p. 401; AMO, 1941, p. 210; Bulat T. G., *Știri noi despre mănăstirea Jitianu (Dolj)* (M.O., 1967, nr. 5—6, p. 430—444) [și despre metohul său Ciutura; cu doc.]; Anuar 1909, p. 157; Ghika-Budești, *Evoluția*, (BCMI, XXV, 1932, p. 31—32, 54—55 și pl. CI — CVI); Donat I., *Fundațiile*, p. 28—29; M.M., I, 1958, p. 179, n. 1; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 447 [cat. 1845]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 84; *Indice cronologic nr. 15* [doc.]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1570]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 481).

CIUTUREȘTI — Dolj. Vezi și precedentul.

A.O., 1937, p. 331—332 [doc. 1781]; *Indice cronologic nr. 4*; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1608]; *Dict. Rom.*, II, p. 466 [C. = Mischii].

CLĂBUCEARI (Ghidici) ¹⁶⁵ — Dolj.

Mazilescu Ioan, preot, *Documente* („Oltenia”, III, 1942, p. 150—171) [doc. 1643—1857, Clăbuceari „care se chiamă și Ghidici”]; *Documente*, indice sec. XVI; *Dict. Rom.* nu îl amintește.

CLĂSNEȘTI, vezi Cleșnești.

M-REA DE LA CLĂTEȘTI, vezi Cătălui.

CLĂTEȘTI — Ilfov (bis. de lemn Adormirea, ante 1810, reclădită 1832, reparată 1906). Vezi și Cătălui.

Popescu N., *Catagrafia*, p. 20; Anuar 1909, p. 79; *Documente* indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1526, când era al lui Neagoe vistier]; *Dict. Rom.*, II, p. 520.

CLEJANI, jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. Sf. Mihail, 1864, construită pe locul uneia mai vechi; han, școală și casa lui Mișa Anastasievici, mijlocul sec. XIX).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1537—1538]; „Oltul”, 1857, p. 144, 148; A. Rom., 23 sept. 1857 și urm. [moșia lui Mișa Anastasievici de închiriat]; V. Rom., supliment 1853 mart. 28 [han mare]; „Bulet. Instr. publice”, 1865—1866, p. 565 [descrierea școlii]; Pavelescu G., *Școala națională din Clejani* („Albina”, XII, 1908—1909, p. 985—988, 1024—1026, 1055—1058, 1074—1077, 1119—1122) [și despre maiorul Mișa Anastasievici]; Boldescu I., *Județul Vlașca*, p. 117—119 [școală din 1836]; BCMI, XIX, 1926, p. 89 [însemnare biserică cimitir, 1850]; Brătulescu V., *Cătoriile lui Mișa Anastasievici. Biserica din Clejani — Vlașca* (BCMI, XVII, 1924, p. 187) [descriere, pisanie, 1864]; Germani N. D., *Maiorul Mișa* (C.L., 1931, p. 782—790); Voinescu T., *G. Tattarescu*, p. 50; ACMI, 1942, p. 12 [casa lui M. Anastasievici declarată monument]; Bauer, p. 165; *Monografiile Vlașca*, p. 72—80; *Dict., Rom.*, II, p. 522.

CLESNEȘTI (Clășenești, Clojenești) — Gorj (bis. Sf. Nicolae, 1864—1865).

Documente, indice sec. XIII — XVI și XVII [satul amintit de la 1483, când era al lui Birta Petru]; A.O., 1925, p. 321—326 [doc. 1712—1849 despre sat]; Crețeanu R., *Biserici de zid de pe Valea Motrului* (M.O., IX, 1957, nr. 1—2, p. 33—35) [inscripții, istoric, descriere, foto].

CLINCENI — Ilfov (bis. Sf. Nicolae, sec. XVII?, stricată la 1810, reparată 1838). Vezi și Ordoreanu.

Popescu N., *Catagrafia*, p. 37—38; Anuar 1909, p. 71; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 88 [doc. 1667, satul fam. Cantacuzino]; *Dict. Rom.*, II, p. 523 [însemnare 1694].

CLINCIU, vezi Vernești.

SCHITUL CLOCOCIOV, vezi Slatina.

CLONDIRU, jud. Buzău (două cruci de piatră din sec. XIX).

Dict. Rom., II, p. 525—526 [istoric].

CLOȘANI, com. Călugăreni, jud. Gorj (M bis. de lemn Înălțarea Domnului, sec. XVIII, ante 1790, reparată la 1840 când s-a zugrăvit tîmpla și la 1876).

„Oltenia”, II, 1941, p. 133—137, 149—167 [hotărnicie, 1818 și documente]; vezi și *Documente privind răscoala din 1821* (indice); Bauer, p. 223; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 397—399; Crețeanu R., *Biserici de lemn* (M.O., 1959, nr. 5—6, p. 293—294) [inscripții, însemnări]; Idem, *Completări* (M.O., 1962, nr. 10—12, p. 701—703) [însemnări de pe cărți]; Anuar 1909, p. 191; AMO, 1941, p. 468 [bis. Înălțarea, 1877—1883]; M.O., 1964, nr. 1—2, p. 74. COADA IZVORULUI — Dîmbovița, ¹⁶⁵ bis com. Petrești, jud. Argeș de lemn Cuv. Paraschiva, sec. XVIII, îmbrăcată cu cărămidă).

Diaconescu Ilie, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 5—6, p. 462) [descriere sumară, însemnare, 1853].

COADA IZVORULUI, com. Mănești, jud. Prahova (bis. Adormirea, construită de popa Andronache și dr. Silvestru Filiti, 1828, refăcută 1845, de Dim. Mănescu, dărimată 1927).

Filitti, *Cititori*, p. 32 și în S.O.V., 1920, p. 159; Brătulescu V., *Zugrăvi de biserică* (G.B., 1959, nr. 3—4, p. 273); pisană și în *Dict. Rom.*, II, p. 530. COASTA — Argeș (bis. Cuv. Paraschiva, 1749, reparată 1879; în ruină la 1909).

Anuar 1909, p. 286; AEA, 1929, p. 198.

COASTA, com. Păușești — Măglași, jud. Vâlcea (M bis. Sf. Nicolae, 1693—1705, construită de Preda Bujoreanu vornicul și jupan Cîrstea, dărmată de cutremur, rezidită mai sus, 1824—1825, zugrăvită 1829—1833. Vezi și Păușești — Măglași.

Popescu Victor, *Bis. din Păușești — Măglași Vâlcea*, teză de licență Inst. teologic Buc., 1936, p. 32—32 v. și 35 [pisană]; „Arhitectura”, 1941, p. 180—181 [acuarelă]; Grecu V., *Filosoși și Sibile* (A.T.G., caietul X, 1939, p. 38); AMO, 1941, p. 751.

COBADIN, jud. Constanța.

Petri H., *Aus der Gemeinde Cobadin* („Bukarester Gemeindeblatt”, 1923, nr. 22).

M M-REA COBIA (Boloșin, Sf. Nicolae, construită de Badea Boloșin stolnicul, 1571—1572¹⁶⁶ reparată după 1680 de Pîrnu Cantacuzino și după 1723—1724, când se prăbușesc bolțile bis. și restaurată de CMI, 1938), satul Mînăstirea, com. Cobia de Jos, jud. Dîmbovița.

Documente, XVII, vol. I, p. 298—299; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 281—282¹⁶⁷; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 215 [descriere]; Hurmuzaki, XIV/3, p. 40 [doc. 1680 despre înnoirea m-rii]; Găleşescu, *Eforia*, p. 218—219 [doc. 1752, închinare la Pantelimon]; Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 75; *Documente agrare* (indice); Tunusli, p. 174; Bauer, p. 163; Fotino, III, p. 170; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 79; A.P., 1848, p. 404, 408, 412, 418, 420, 428, 434, 440, 446 [venituri, 1832—1841]; V. Rom., 10 iunie 1843 [îmbunătățiri]¹⁶⁸; A. Rom., 21, 29 aug. și 4 sept. 1857, supl. 12, 19 dec. 1859 [moșiile m-rii];

Muscelcanu Gr., *Monumentele străbunilor*, p. 76—77; C.A., 1875, p. 76—77; Bănescu N., *M-rea Cobia* („Ramuri”, II, 1907, nr. 9—10, p. 238—239); Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 29—30 [istoric]; Idem, *Dîmbovița*, p. 28; Iorga N., *Două mănăstiri dîmbovițene* (BCMI, XXII, 1929, p. 20—23) [despre ctitori, descriere, inscripții, foto]; Ionescu Gr., *Byzance*, p. 323; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIII, 1930, p. 21—22, 35—36, pl. CXVIII—CXXVII și CXLI) [ușe]; Iorga N., *Domnii români Vasile Lupu, Șerban Cantacuzino și Constantin Brîncoveanu în legătură cu patriarhii Alexandriei*, Buc., 1933, p. 9 (recenzia lui I. Minea, C.I., VIII—IX, 1932—1933, nr. 1, p. 268—269);

Potra G., *M-rea Cobia* („Sabarul”, I, 1936, nr. 6—7, p. 2—8) [istoric, descriere]; Idem, *M-rea Cobia — Dîmbovița. Studiu și documente*, Buc., <1937>, 64 p. [istoric sumar, 50 doc., 1608—1832] (recenzie în B.O.R., 1938, p. 134—135); Ionescu Gr., *Istoria*, p. 105, 107—109; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 28, pl. XIII, XIV); *Arta feudală*, p. 91, 94, 98, 99; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, I, p. 375—378; *Documente de arhitectură din România*, nr. 2 și 9, Buc., 1964, pl. 9—11; Anuar 1909, p. 43; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 147; Diaconescu Ilie, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 3—4, p. 264—267) [descriere după Gr. Ionescu, inscripții, însemnări].

COBIUȚA, vezi Valea Porcului.

COBORÎȘU, vezi Pogorișu.

COCA-ANTIMIREȘTI, com. Niculești, jud. Buzău (bis. de birne Înălțarea, adusă aci în jurul anului 1800, zugrăveala din 1812).

Documente, indice sec. XVII [satul C. amintit la 1620]; „Îngerul”, 1937, nr. 10—11, p. 552; Constantinescu N. A., *Biserici din Buzău* („Îngerul”,

XIII, 1941, nr. 5—6, p. 381); Idem, *Monumente buzoene*, p. 48—50 [inscripții, descriere]; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 39 [bis. de la începutul sec. XIX]; „Îngerul”, 1940, p. 773—775 [hotărnicie, 1708]; *Dicț. Rom.*, II, p. 536 [Coca = Șaringa].

COCARGEUA — Ialomița (bis. sec. XIX).

A. Rom., 26 iulie 1858 [arendarea moșiei]; *Dicț. Rom.*, II, p. 537—538; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 632).

COCHINEȘTI — Filfani, jud. Argeș (bis. Adormirea, 1793, reparată 1921 și bis. Cuv. Paraschiva — C. de Jos, 1794).

Bauer, p. 171; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 65—66 [două bis. la 1824]; AEA, 1929, p. 85 și 1940, p. 86; ACMI, 1943, p. 66 [restaurare bis.]; *Documente*, indice sec. XVI [satul C. amintit de la 1563].

COCHIRLEANCA (Cochirleni), jud. Buzău¹⁶⁹ (han mare sec. XIX).

V. Rom., 1853, p. 372 [han]; A. Rom., 23 sept. 1857 și 30 iulie 1858 etc. [arendarea moșiei]; AEB, 1926, p. 57; *Indice cronologic nr. 3* [doc.]; *Dicț. Rom.*, II, p. 539 [istoric].

COCIOC, jud. Ilfov (bisericile Adormirea, făcută cu silința arendașului Andronache, 1837, reparată 1904 și Toți Sfinții, construită de Nicolae și Ion Bițcoveanu, 1825, restaurată 1898)¹⁷⁰. Vezi și schitul Bălteni.

Indice cronologic nr. 18 și 21 [multe doc. despre sat]; Bauer, p. 148 [bis. și casă boierească]; Popescu-Băjenaru, *Schitul Bălteni* (R.I.A.F., XIII, 1912, p. 209—215) [istoricul satului, foto, bis., pisanie]; Stănoiu D., *M-rea Căldărușani*, p. 74; „Îngerul”, IV, 1937, nr. 10—11 [bis. pictată de N. Teodorescu]; Brătulescu, *Ilfov*, p. 10; Anuar 1909, p. 71; Gibescu I., *Istoricul mitropoliei Ungrovlahiei*, p. 131; Medianu Eremia și G. Codrescu, *Monografia domeniului Cocioac*, Buc., 1906, 94 p. + 1 h; A. Rom., 12 iulie 1858, p. 4 [repararea localului școlii satești].

COCIUBEȘTI, vezi Slătioara.

COCOIU, vezi Cucoiu.

COCONI, vezi Crevedia Coconi.

COCONI — MĂNĂSTIREA, jud. Ilfov (bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului ante 1810, apoi bis. Sf. Nicolae, 1835—1837, reparată 1909).

Brătulescu V., *Însemnări din cărți vechi* (G.B., 1959, nr. 3—4, p. 422) [1793]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 68—69; Anuar 1909, p. 71; Bauer, p. 155; *Indice cronologic nr. 9* [doc.]; *Dicț. Rom.*, II, p. 543 [pod de la Mihai Viteazul?].

SCHITUL COCORĂȘTI — Rm. Sărat (a doua jumătate a sec. XVII¹⁷¹, fost metoh al m-rii Rm. Sărat).

Bauer, p. 115 [sat fără bis.]; G.B., 1963, nr. 11—12, p. 1046—1047; Constantinescu Horia, preot, *Bis. fostei m-ri din Rm. Sărat* (G.B., 1965, nr. 1—2, p. 51—52) [istoricul schitului din Fundul Cocorăștilor]; *Indice cronologic nr. 3 și 19* [doc. despre sat și schit].

COCORĂȘTI, jud. Olt (fost Romanăți) (M bis. Sf. Nicolae, construită de Elisabeta Brîncoveanu, sau de banul Grigore Brîncoveanu 1812, reparată și zugrăvită 1869, reparată 1925).

„Renașterea”, 1944, p. 164; *Monografia jud. Romanăți*, p. 434—435; AMO, 1941, p. 600; AER, 1921—1925, p. 541; Anuar 1909, p. 208; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 291 [cat. 1845]; Iorga N., *Studii și doc.*, XIV, p. 323—324 [doc. c. 1641]; *Documente*, indice XVII [localiz. probabilă].

COCORĂȘTI, jud. Prahova (case boerești, arse de cazaci la 1653; casele lui C. Brîncoveanu; han sec. XIX; bisericile: Sf. Nicolae — C. Caplii, sec. XVI, reclădită la 1826 de Maria Căplescu, Grigore Cariboglu paharnicul și alții și Sf. Treime — C. Grind, construită la 1648—1650

de Radu Cocorăscu marc logofăt și familia sa; bis. din Cocorăștii Mislui ruinată la 1916—1918; cruce la Cocorăștii Mislui, sfârșitul sec. XVII)¹⁷²

Istoria Țării Românești, p. 172—173; M. Costin, *Opere*, p. 151 [case boierești arse, 1653]; *Mag. istoric*, V, p. 14 [case boierești]; Bauer, p. 134, 137 [trei bis.]; Greceanu, *Viața lui Constantin Brâncoveanu*, p. 274 (anexe: despre case vezi și indice); V. Rom., 1853, p. 12 și 1854, p. 12 [han la Cocorăștii de Jos]; „Buciumul”, 3 sept. 1863 [diata postelnicesci]; „Arhiva — Iași”, I, 1889—1890, p. 249—254 [testamentul Elinei Cantacuzino, 1682];

Drăghiceanu, V., *Biserica din Cocorăști — Prahova* (BCMI, XVII, 1924, p. 192) [pisană, pietre de mormânt]; Vezi și *Dicț. Rom.*, II, p. 545; Iorga N., *Biserica din Cocorăști — Grind* (BCMI, XXIV, 1931, p. 188) [descriere, inscripție]; Constantinescu N. A., *Biserica din Cocorăștii — Mislei* (BCMI, XXXII, 1939, p. 91—92) [bis. din cimitir ruinată, însemnări, plan]; Lecca, *Familii boierești*, p. 165—167; Anuar 1909, p. 101 [bis. C. Colț, 1838—1840], p. 104 [bis. de lemn Sf. Dumitru — C. Mislei, 1805—1807, reclădită 1896—1906] și p. 106 [bis. Sf. Dumitru, 1824—1825];

Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 489); A. Rom., 16, 19 dec. 1859 [C. de Grind de arendă]; *Indice cronologic nr. 1, 16*; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 17, 35, 40 [doc.]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII.

COCORU — Argeș (bis. Sf. Nicolae, de lemn, sec. XVIII, reclădită 1837, refăcută 1895).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 30 [bis. de lemn]; Brătulescu V., *Biserica din Cocoru* (BCMI, 1934, p. 40); BCMI, 1942, p. 74 [restaurare]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul Brăția amintit de la <1571—1574>]; *Indice cronologic nr. 23*; Mano, *Doc. fam. Mano*, p. 22—24 [doc. 1658, satul Brăția al m-rii Vieroș].

COCOȘU — Dîmbovița (bis. Sf. Dumitru, 1836, reparată 1897).

Anuar 1909, p. 53; A. Rom., 6 sept. 1858 [arendarea moșiei].

M-REA COCOȘ, jud. Tulcea (bis. Sf. Treime, din nuiele, 1833, reparată 1846, dărîmată 1910; reclădită 1911; bis. nouă construită cu banii lui Hagi Nicolae Ghiță Poenaru din Transilvania la 1853; clopotnița și paraclisul Adormirea din 1864—1883, clădiri noi din 1905—1910; m-rea restaurată 1954—1955).

Dragomir Ioan, preot, *Cîteva documente turcești necunoscute privitoare la mănăstirea Cocoș* (B.O.R., 1964, nr. 11—12, p. 1110—1120 + 10 planșe) [istoricul m-rii și 11 doc., 1846—1872]; *Dicț. Tulcea*, p. 158; *Dicț. Rom.*, II, p. 547—548; Bilciurescu Șt., *Mănăstirile*, p. 214—215; Constantinescu Anghel, *Monografia sfintei episcopii a „Dunării de Jos”*, Buc., 1906, p. 330—339 [date sumare despre situația m-rii la începutul sec. XX]; Sorescu Roman, *Monastirile dobrogene descrise de . . .*, Buc., 1914, p. 13—95 [istoric, inscripții, foto; multe date despre organizarea m-rii în vremurile mai noi]; Vonica N., *O ctitorie ardeleană în Dobrogea. M-rea Cocoș, jud. Tulcea* („Rev. teologică”, XXII, 1932, p. 337—345) [lucrare de compilație, după R. Sorescu]; Popescu Aristide, *Istoria m-rii Cocoș din jud. Tulcea*, teză de licență, Inst. Teologic Buc., 1936; Ionescu Grigore, *Arhitectura populară*, p. 218 [vedere perspectivă, descriere chilii].

COCU — Argeș (două bis. de lemn la începutul sec. XIX).

Documente, indice sec. XVI [localiz. probabilă]; Bauer, p. 182 [bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 37; B.O.R., 1921, p. 682 [cat. 1808]; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 403 [la 1833 bis. Cuv. Paraschiva]; AEA, 1929, p. 65 [bis. Valea Cocu, 1856].

M M-REA CODRENI — Ilfov (m-rea de pe Mostiște, Mărculești, Schimbarea la față, construită de Pană Pepano, mijlocul sec. XVII, 1661, de chirpici, refăcută de zid la 1675¹⁷³, terminată 1677, reparată după 1799 și 1875; clădirile și zidul de incintă în ruină).

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 6*, Buc., 1948; A.O., 1935, p. 112—113 [doc. 1612—1617, ref. la sat]; Vezi și *Documente*, indice sec. XVII; Iorga N., *Studii și doc.*, VI, p. 601 [doc. de la Matei Basarab, satul întărit lui Pană Pepano]; Iorga N., *Operele lui Constantin Cantacuzino*, Buc., 1901, p. 13—18 [testamentul lui Pană Pepano, ctitorul, 1677]¹⁷⁴; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 7; XXI, p. 94; Giurescu C. C., *Harta stolnicului Cantacuzino*, p. 20; Urechia, *Ist. rom.*, X A, p. 104; Tunusli, p. 173; Bauer, p. 144 [capelă de piatră și case boierești]; Fotino, III, p. 168; Popescu N., *Catagrafia*, p. 61—62; A.C., 1868, p. 25; Anuar 1909, p. 82; BCMI, IV, 1911, p. 50 [conac domnesc], p. 51 [foto]; Constantinescu-Iași P., *Narthexul* (indice); Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, 1932, p. 81) [elopotnița] și pl. CCCI; Brătulescu, *Ilfov*, p. 48 [istoric, foto ruină]; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, pl. XXII); Iorga N., *Fundațiunile domnilor români în Epir*, Buc., 1914, p. 7.

CODREȘTI, vezi Turcești.

CODREȘTI — Rm. Sărat (cruce din sec. XVII)^{174 bis}.

Dict. Rom., II, p. 550.

COFEȘTI — Dîmbovița (bis. ante 1832)¹⁷⁵.

COFREȘTI, vezi Rîmești.

COENI — Vîlcea (la 1840 bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1760).

A.O., 1942, p. 174 [cat. 1834]; Popescu, *Biserici*, p. 98; *Dict. Rom.*, II, p. 553 [bis. reparată 1846].

COGEALAC, jud. Tulcea.

Straub Johann, *Die deutsche Gemeinde Cogealac in der Dobrutscha* („Bukarester Gemeindeblatt”, 1923, nr. 32); *Dict. Rom.*, II, p. 554—555.

COGEALIA, jud. Constanța.

Vernescu P. G., *Carte de proprietate a moșiei Cogealia din com. Cicrîcei, plasa și jud. Constanța*, Buc., 1906; Straub Johann, *Die deutsche Gemeinde Cogealia* („Bukarester Gemeindeblatt”, 1923, nr. 14 și 15); *Dict. Rom.*, II, p. 553.

COIANI (Mironești), jud. Ilfov (ruinele casei postelnicului C. Cantacuzino, mijlocul sec. XVII¹⁷⁶; bis. Sf. Nicolae, construită de Neagoe mare ban și soția sa Anca din Coiani, ante 1563, reclădită lângă cea veche de Ilinca Cantacuzino postelniceasa cu fiii săi, Constantin mare stolnic și Mihai mare spătar, 1669, restaurată 1927, ambele M).

Documente, indice XVI [satul amintit de la 1542, fiind proprietatea Craioveștilor]; *Istoria Țării Românești*, p. 175; *Mag. istoric*, V, p. 18 [casele Cantacuzinilor]; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 210—211 [palat mare al Cantacuzinilor și bis. Sf. Nicolae]; „Buciumul”, 3 sept. 1863 [diata postelnicesei]¹⁷⁷; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 48, 89 [diata postelnicesei] vezi și indice; Idem, *Inscripții*, I, p. 88; Bauer, p. 164 [bis. de piatră și casă boierească];

Nicolescu Elie, *Din descendența „Craioveștilor”* (R.I.A.F., IX, 1903, p. 200—212) [despre Anca din Coiani]; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 247—248 [descrierea bisericii și ruinelor casei]¹⁷⁸; Anuar 1909, p. 71; Constantinescu-Iași P., *Narthexul* (indice); Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXV, 1932, p. 46—47, pl. LXXIX — LXXXVI); Brătulescu, *Ilfov*, p. 51—53 [descriere, pisanie]; Beza M., *Urme românești la muntele Athos* (B.G., IV, 1933, nr. 10, p. 587), [Evanghelie din 1563]; *Documente de arhitectură*, nr. 1 și 2; Ionescu Gr.

Istoria arhitecturii, II, p. 80—81 [descriere]; A. Rom., 15 iunie 1857 [arendarea moșiei]; SCIA, 1968, nr. 1, p. 15 [despre portalul bis.].

COJANI, vezi Cărbunești.

COJASCA, jud. Dîmbovița (bis. de lemn Sf. Nicolae, ante 1810). Vezi și următorul.

B.C.I., XI, 1932, p. 73 [doc. Cojești]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII; Bauer, p. 163 [bis. Cojești]¹⁷⁹; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 53; Anuar 1909, p. 43 [bis. de zid Sf. Nicolae, 1803, reparată 1847 și 1896]; A. Rom., 7 sept. și supl. 18 sept. 1857, supl. 29 ian. 1858 [arenda moșiei și hanului]; *Dicț. Rom.*, II, p. 558.

COJEȘTI — Belciugatele, jud. Ilfov (bis. Adormirea, sec. XVIII)¹⁸⁰. Vezi și Belciugatele.

Bauer, p. 145 [capelă de piatră, bis. și case boierești]; Urechia, *Ist. rom.*, VII, p. 383, 423—424, 438 [bis. și școală]; 459, 460; Popescu N., *Catagrafia*, p. 52—53 [bis. Nașterea Maicii Domnului]; Anuar 1909, p. 68—69; ACMI, 1943, p. 54; *Indice cronologic nr. 17* [C. — Ilfov]; *Documente*, indice sec. XVI [satul C. amintit de la 1532].

COJOCĂREANCA, vezi Poienari.

COJOCARU — Dîmbovița (bis. ante 1810, apoi bis. Sf. Nicolae, 1812 reparată 1876—1882 și bis. Sf. Nicolae — Meri, 1825)¹⁸¹.

Bauer, p. 163 [fără bis.] și p. 158 [Merie, bis. sec. XVIII]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 80; Anuar 1909, p. 43.

COLACU, jud. Dîmbovița (bis. Nașterea Maicii Domnului, 1828, reparată 1892).

Anuar 1909, p. 46.

COLANU, jud. Dîmbovița (bis. sec. XVIII, apoi bis. Adormirea, Sf. Nicolae și Sf. Dumitru, 1820, construită de Grigore Dim. Băjescu din Tîrgoviște și alții).

Bauer, p. 158 [bis. și casă boierească]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 58; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 30; *Dicț. Rom.*, II, p. 560—561.

COLFEASCA — Vlașca. Vezi și Crevenicu.

Antonescu-Remuși P. S., *Hotărnicia moșiilor Colfeasca — Crevenic, Colfeasca — Ghimbășeasca și Colfeasca — Văcăreasca, situată în județul Vlașca, proprietate a d-lui P. Maresi*, Buc.,

COLFEȘTI — Dîmbovița (bis. din 1755—1756, construită de Iordache Colfescu fost mare stolnic și soția sa, Joița, reparată la 1851 de Sultana Corbeanu¹⁸¹ bis).

COLIBAȘI — Dîmbovița (bis. sec. XIX)¹⁸².

Dicț. Rom., II, p. 562.

COLIBAȘI — Muscel (cruce veche existență la 1874)¹⁸³.

Dicț. Rom., II, p. 562—563 [bis. din 1859].

COLIBAȘI, jud. Ilfov (bis. de gard Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX, apoi bis. Sf. Filofteia, 1870—1879).

Popescu N., *Catagrafia*, p. 16—17; Anuar 1909, p. 71—72; *Dicț. Rom.*, II, p. 562.

COLIBAȘI — Buzău (bis. sec. XVII)¹⁸⁴.

COLIBAȘI — Dolj (ruină de biserică și două cruci vechi, existente la 1871)¹⁸⁵.

COLIBAȘI — Vilcea (la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae — Valea Colibașu, 1817—1818, bis. de zid din Schitul Colibași, 1800, zugrăvită 1814 și bis. Adormirea și Sf. Voievozi, reclădită în locul uneia de lemn, 1836—1838).

Popescu, *Biserici*, p. 15 [cat. 1840].

COLIBAȘI — Mehedinți (bis. de lemn Sf. Vasile, 1765—1768).

Ionescu I., *Agricultura română*, p. 585—586; Anuar 1909, p. 189; *Indice cronologic nr. 16*; *Documente*, indice sec. XVI [localiz. probabilă]. *Dict. Rom.*, II, p. 563.

COLIBAȘU, com. Bobu, jud. Gorj (la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae, 1780, construită de popa Sandu Ghiga, refăcută 1909).

Bauer, p. 212 și 221 [bis. sec. XVIII]; „Renașterea”, 1944, p. 545—546 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 175—176; AMO, 1941, p. 354—355 [bis. din 1909]; *Documente*, indice, sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1591]; Ștefulescu Al., *Gorjul*, p. 112—113 [doc. despre sat]; *Dict. Rom.*, II, p. 563 [cătun].

COLIBAȘU — Romanăți (la 1845 două bis. de lemn Sf. Nicolae și bis. de zid Intrarea în biserică — mah. schitului). Vezi și precedentul.

M.O., 1965, nr. 3—4, p. 292 [cat. 1845]; A. Rom., 21 și 29 aug. 1857 [satul m-rii D. Lemn de arendat]; *Dict. Rom.*, II, p. 563 [și un schit].

M SCHITUL COLNICU-SURPATELE (Nașterea Maicii Domnului, mijlocul sec. XVIII), com. Frîncești — Minăstireni, jud. Vâlcea.

Popescu, *Biserici*, p. 82; Răuțu, *Monografia*, p. 105; Păcurariu Mircea, *Episcopul Climent al Râmnicului, 1735—1748* (M.O., 1965, nr. 1—2, p. 39—40) [scurt istoric și descriere]¹⁸⁶.

COLONEȘTI, vezi Colonești.

COLȚEȘTI — Gorj (bis. Nicolae, 1843, reparată 1902—1903).

Anuar 1909, p. 176; *Dict. Rom.*, II, p. 567—568.

COLȚEȘTI, jud. Vâlcea (cruce din 1764—1765 și 1818—1819 la bis. Cuv. Paraschiva — Cornetu și pe drumul spre Alunu; la 1840 trei bis. de lemn: Cuv. Paraschiva, 1833, Cuv. Paraschiva — mah. Ocracu, 1804, preînaltă 1861 și Cuv. Paraschiva — mah. Cornetu, după inscripția pe o bîrnă din 1793—1794, refăcută 1844—1845).

Popescu, *Biserici*, p. 108 [cat. 1840].

COLȚI — Buzău (bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului, 1806, în „foarte rea stare” la 1909)¹⁸⁷.

Anuar 1909, p. 245; *Dict. Rom.*, II, p. 568.

COLȚU, com. Ungheni — Argeș (bis. de lemn la începutul sec. XIX).

Bauer, p. 169 [Colțe, fără bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 50; *Dict. Rom.*, II, p. 569.

COLONEȘTI (Colonești), jud. Olt (bis. de lemn Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX, reclădită de zid 1894).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 95; *Dict. Rom.*, II, p. 565 [bis. Albă — Cuv. Paraschiva, 1756 și bis. Sf. Voievozi, 1746]; Anuar 1909, p. 296; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1570]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 489—490).

COMAN, vezi Nemoiu.

M M-REA COMANA (Sf. Nicolae, mijlocul sec. XV, reclădită de Radu Șerban la sfîrșitul sec. XVI și începutul sec. XVII¹⁸⁸, bis. zugrăvită la 1609 și reparată la 1699—1700¹⁸⁹ de Șerban Cantacuzino paharnic, care-i face pridvor nou și o „înoiește”; m-rea stricată în timpul luptelor din 1769, cînd a fost asediată de turci; m-rea „înoită” la 1854; acum clădirile sînt în parte ruinate; paraclisul Sf. Spiridon și Eftimie, construit de Șerban Cantacuzino fost mare paharnic, 1703. M-rea a fost închinată de N. Mavrocordat la Sf. Mormînt. În m-re au fost îngropați Radu Șerban voievod, Nicolae Pătrașcu, fiul lui Mihai Viteazul și membri ai familiei Cantacuzino), com. Comana, jud. Ilfov (fost Vlașca).

Iorga, *Inscripții*, f. I, p. 84—87; Vezi și *Dict. Rom.*, II p. 571; Iorga N., *Cronicile muntene. Întîiul memoriu. Cronicele din secolul XVII*, Buc., 1899, p. 158—159 [inscripție]; Lapedatu Al., *Noi inscripții de la Comana* (BCMI, I, 1903, p. 93); Idem, *Două noi inscripții de la Comana* (BCMI, II, 1909, p. 120—122) [pietrele de mormînt ale lui Radu Șerban și Nicolae Pătrașcu]; Iorga N., *Socotelile Brașovului*, p. 50; Idem, *Socotelile Sibiului*, p. 19—20; Idem, *Despre Cantacuzini*, p. LVI—LIX [despre îngroparea lui R. Șerban și Nicolae Pătrașcu la Comana]; Popescu Nic., *Exerciții de paleografie românească*, nr. 2, p. 35—36 [inscripții]; A.T.G. caietul 4—5, 1938, p. 74 [foto pisanie paracelis]; *Inscripții București*, p. 482—483 [pisanie, 1703]; 526—527 [piatră de mormînt]; 574 [chivot, 1698—1699] passim; vezi și indice; *Documente*, indice sec. XVI [satul C. amintit la 1505];

Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 210—211 [descriere]; *Istoria Țării Românești*, p. 157; *Istoriile*, p. 159; *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 78, 110—111 [prefăcută din temelie sec. XVIII], 178, 179 [luptele din 1769], 191 [lagăr rusc, 1774]; Ghenadie Enăceanu, *Mitropolitul Ungrovlahiei Neofit I* (B.O.R., II, 1875—1876, nr. 5, p. 323—324) [istoric, descriere la 1746]; (vezi și SCIA, 1956, nr. 3—4, p. 279);

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 10*, Buc., 1954 [98 doc., 1704—1870]; *Indice cronologic nr. 1*; Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 90—91 [ajunsă „la o stare foarte proastă” din cauza războiului, 1775]; VI, p. 115 [la fel, 1794]; VII, p. 334; VIII, p. 343—344; X A, p. 16, 217—218 [doc. 1814; m-rea dărăpănată; mile pentru reparații]; Tunusli, p. 174; Bauer, p. 165; Fotino, II, p. 79, 117, 165 [asediată și sfărîmată de turci, 1769]; III, p. 170; V. Rom., 20 febr. 1854 [averea m-rii];

Bolliac C., *Monastirile din România*, p. 13—18, 555 [istoric, despre starea de ruină a m-rii, 1862]; M.O.f., 1864, p. 281 [despre lipsurile din inventarul m-rii]; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 233—234; Dobrescu, *Istoria bisericii din sec. XV*, p. 53, nota [crede că m-rea e din sec. XV]; Boldescu I., *Județul Vlașca*, p. 63—66; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 243—245 [descriere]; Iorga N., *Istoria românilor în chipuri și icone*, I, p. 20.

Lapedatu Al. și Ghika-Budești N., *M-rea Comana, I. Note istorice. II. Note arhitectonice și lucrări noi* (BCMI, I, 1908, p. 9—28) [descriere, istoric, inscripții¹⁹⁰, foto, planuri]; R., *M-rea Comana* („Albina”, XI, 1907—1908, p. 931—935) după [BCMI]; BCMI, I, 1908, p. 36 [reparații]; 44; Anuar 1909, p. 131; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 252—253, II, p. 64; Tafrali O., *Les monuments roumains*, p. 14; Idem, *Monumentele noastre. Comana și Snagovul* (C.L., XLII, 1908, p. 473—481; și în vol. *Arta în România*, p. 64—75); Năsturel P. V., *Nezmul boierilor Cantacuzini din ramura lui Șerban voievod* (L.A.R., XII, 1908, p. 223); Iorga N., *C. Brîncoveanu*, Buc., 1914, p. 10, 11, 12, 13 passim [diverse fotografii și desene]; 25 [pisania] și 86 [ruinele paracelisului]; Idem, *Un biruitor, Radu vcdă Șerban Vălenii de Munte*, 1911, p. 27; BCMI, XIX, 1926, p. 88; Constantinescu-Iași, *Bizantinismul* p. 45, 67;

Cegăneanu Sp., *M-rea Comana. Raport prezentat comitetului de restaurare* („Arhitectura”, V, 1926, p. 28—33) [descriere de arhitectură cu planurile m-rii]; Constantinescu-Iași P., *Narthexul* (indice); Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXV, 1932, p. 11, 74—75, pl. CCCLXVIII—CCLXXIX); Cantacuzino G. M., *Arcade, firide și lespezi*, Buc., 1932, p. 159—176 [descriere]; Buzică Manole, *M-rea Comana* („Dimineața”, nr. 10070, 1935, p. 6); Ionescu Gr., *Ghidul*, p. 390—397; Idem, *Istoria*, p. 127—128; ACMI, 1942, p. 42, 56, 71; 1943, p. 41—58; Ghika—Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, pl. XXII și XXIII); Popescu, *Învelișurile*, p. 69; *Arta feudală*, p. 79, 217, 220; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, I, p. 345—346;

Severeanu G., *Candela de argint a Mariei Șerban Cantacuzino* („București”, 1935, nr. 1, p. 73—81) [pe mormîntul din 1696].

COMĂNACU—Prahova (han sec. XIX)¹⁹¹.

A. Rom., 10 iulie 1857 [arendarea moșiei cu han]; *Dict. Rom.*, II, p. 576. SCHITUL COMANCA (Sf. Ioan Botezătorul și Sf. Nicolae, construit de Stancu dorobanțul și Metodie monahul, 1786—1798, bis refăcută 1834 (?); acum bis. de sat, Comanca, com. Deveselu, jud. Olt (fost Romanati).

Bauer, p. 198; Bolliac C., *Monastirile din România*, p. 445—446 [starea bisericii, 1862]; Odobescu, *Antichitățile*, p. 130; A.C., 1868, p. 25; AER, 1900, p. 36 și 1921—1925, p. 543; *Episcopia Rîmnic*, p. 69, 367—368; Anuar 1909, p. 209 [bis. Sf. Nicolae, 1815, ruinată]; *Monografia jud. Romanati* p. 410—411; BCMI, 1931, p. 105; Donat, *Fundațiile*, p. 29; AMO, 1941, p. 601 [bis. Sf. Nicolae, 1834]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 297 [la 1845 două bis. de zid, ambele Sf. Nicolae];

Nicolaescu Stoica, *Hrisovul lui Mihai vodă Viteazul pentru satele sale din jud. Romanati* (A.O., 1923, p. 126—131); vezi și Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul*, (SMIM, IV, p. 482); A.O., 1937, p. 187—188 [doc. 1629, ref. la sat] *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1537].

SCHITUL COMANCA (Toți Sfinții, construit la 1735—1736 de Pahomie Bujoreanu ieromonah, fost Preda Bujoreanu vornicul, Teodor Olănescu ieromonah și alții, înzestrat de Clement, episcopul de Rîmnic)¹⁹² jud. Vîlcea.

BCMI, 1933, p. 134 [inscripție]; Giurescu C.C., *Principatele române*, p. 284; AER, 1900, p. 36; BCMI, VIII, 1915, p. 181; *Episcopia Rîmnic*, p. 137, 406—409; Ghika—Budești, *Evoluția*, (BCMI, XXIX, 1936, p. 55—56, pl. XL—XLIV); Donat, *Fundațiile*, p. 30; Popescu, *Biserici*, p. 28; Răutu, *Monografia*, p. 97—98; Păcurariu Mircea, *Episcopul Clement al Rîmnicului* (M.O., 1965, nr. 1—2, p. 41); *Indice cronologic nr. 4*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1596];

Diaconescu Ilie, *Cîteva date și însemnări despre ctitoriile din Olănești—Vîlcii* (M.O., 1968, nr. 1—2, p. 70—71) [despre schitul Comanca, istoric, inscripții].

M SCHITUL COMĂNEȘTI (Sf. Apostoli, a doua jumătate a sec. XVII, construit de Miloș iuzbașa, devenit Mihail călugărul; fost metoh al m-rii Tismana); pe locul actualei bis. Sf. Apostoli, 1879, din satul Comănești, com. Crainici, jud. Mehedinți.

Ștefulescu, *Tismana*, ed. III-a, Buc., 1909, p. 345—350 și 429—430 [documente, 1666—1753]; Bauer, p. 223—224; „Renașterea”, 1944, p. 544—545; AER, 1921—1925, p. 474; AMO, 1941, p. 470; Crețeanu R., *Biserici de lemn* (M.O., 1959, nr. 5—6, p. 295) [însemnări]; Crețeanu R., *Schituri oltene necunoscute* (M.O., 1963, nr. 1—2, p. 56—58) [istoric] și 76—77 [doc., 1766]; M.O., 1964, nr. 1—2, p. 74; *Documente*, indice XVI și XVII [satul amintit de la <1558—1559>; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 430, 624—626 [despre sat];

COMĂNEȘTI, com. Pojogeni, jud. Gorj (bis. Înălțarea Domnului și Sf. Gheorghe, 1796, reparată 1894). Vezi și Pojogeni.

Popescu G. I.—Săcel *Bisericiile de pe Valea Blahniței*, p. 197; „Renașterea”, 1944, p. 544—545 [la 1840, bis. de lemn Sf. Îngeri, constuită de Mihail Dulămiță, 1770 și Înălțarea, 1740]; *Indice cronologic nr. 22*; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit la 1475, cînd era proprietatea unor slugi domnești]; *Carte de danie a Stanchii Glogovencii pentru Comănești* (A.O., 1930, p. 332) [din 1743, dată m-rii Tismana]; vezi și R.I., 1927, p. 337—378 [același

doc. pt. C — de Jos]; Ștefulescu Al., *Documente slavo-române* (indice); Idem, *Gorjul*, p. 329—331 [despre sat]; Idem, *Strîmba*, p. 119—120 [doc. din 1687] COMĂNEȘTI—Vîlcea (bis. veche, din sec. XVII și două cruci de piatră, din 1786 și 1787).

Documente, XVII, vol. II, p. 169—171 [sat dispărut; doc. din 1613 amintind bis.] BCMI, XXVI, 1933, p. 134 [cruci de piatră].

COMANI, jud. Olt (bis. Cuvioasa Paraschiva, reclădită de Gh. Pîlcău, 1832, în locul uneia ante 1697; bis. Sf. Nicolae, construită de Gh. Comăneanu postelnic, 1785¹⁹³; fost metoh al mitropoliei; și case boierești ale familiei Comăneanu).

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 1. Mitr. Țării Rom.* (indice); Ghenadie Enăceanu, *Mitropolitul Ungrovlahiei Neofit I* (B.O.R., 1890, p. 722) [case boierești și bis. de piatră nouă la 1747]; Tunusli, p. 175; Bauer, p. 185; Fotino, III, p. 172; Răuțescu I., *Metoașele Mitropoliei la 1819* (R.L., III, 1931, p. 180)¹⁹⁴; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 78 [două biserici]; A.C., 1868, p. 25; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 60—66 [descriere, istoric, foto, doc. 1697]; *Documente*, indice sec. XVI [localiz. probabilă] și XVII; *Dicț. Rom.*, II, p. 572—573. COMANI—Dolj (bis. bordei ante 1845). Vezi și următorul.

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 436 [cat. 1845]; Ghenadie, *Vizite*, p. 169 [bis. ruinată]; „Oltenia”, I, 1940, p. 21 [bis. bordei]; AEA, 1929, p. 121 și 1940, p. 214—215; Popescu, *Învelișurile*, p. 98.

COMANI—Mehedinți. Vezi și precedentul (același?)

Ștefulescu Al., *M-reă Tismana*, ed. III-a, p. 322—323, 368—374 [doc. 1649, 1677, 1681]; vezi și indice; *Indice cronologic nr. 22* [doc.].

COMĂNIȚA, jud. Olt (bis. Sf. Treime, 1801—1802¹⁹⁵, reparată 1898). Vezi și schitul Deleni.

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 91; *Dicț. Rom.*, II, p. 579 [ruine de m-re la locul denumit Bolovanul]; Anuar 1909, p. 296; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 109—110 [hotărnicie, 1751]; Lupescu C-tin, *Carte de hotărnicie a moșiilor Oporelu și Horezu sau Comănița care sînt alipite și încorporate din districtul Olt, plasa Vedeu și com. Oporelu, proprietăți ale d-lui C. Fortunatu*, Buc., 1893, 41 p. [se rezumă doc. relative la Comănița și Oporelu]; *Indice cronologic nr. 14*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1571].

COMARNIC, jud. Prahova (bis. de lemn sec. XVIII, apoi bis. Sf. Nicolae, 1815? reclădită 1899—1909; M cruce de piatră din 1741 pe șoseaua națională la Km. 117).

Iorga N., *Studii și doc.*, X, indice [doc.]; Bauer, p. 132; Anuar 1909, p. 101; Teodorescu Stoica, *Monografia orașului Cîmpina*, p. 14—16 [despre dezvoltarea satului; bis. de lemn la 1810]; Iorga N., *Acte privitoare la moșia Comarnic* (*Studii și doc.*, XXI, p. 61—79) [1581—1777]; Idem, *Doc. Cantacuzino*, p. 44 [doc. 1677], p. 74 [doc. 1668], 87 [doc. 1667]^{195 bis}; vezi și indice; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1510]; Bogdan, *Relațiile* (indice).

COMIȘANI, jud. Dîmbovița¹⁹⁶ (bis. de lemn sec. XVII, apoi bis. Sf. Împărați construită de marele clucer I. Mihăilescu, 1842; ruine de case vechi și o cruce de piatră din 1644, ridicată de Matei Basarab, la 2 km. de sat).

Bauer, p. 161; Popescu—Runcu, *Catagrafia*, p. 31 [bis. de lemn]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 285; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 25; *Documente*, indice sec. XVI [nelocalizat] și XVII; *Dicț. Rom.*, II, p. 580.

COMOARA, vezi Albeni.

COMOȘTENI, com. Gîngiova, jud. Dolj (M bis. Sf. Nicolae, 1786, zugrăvită 1789, construită de Șerban Lăzărescu și alții, avariata de cutremur la 1838. reparată 1882, 1921 și 1934). Vezi și Gîngiova.

Bauer, p. 207; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 440 [cat. 1845]; Gîrboviceanu P.; *Biserici cu averi proprii*, p. 281—338 [istoric, foto, doc. 1815—1896]; „Albina”, XIII, 1909—1910 [foto, după Gîrboviceanu]; Anuar 1909, p. 157; AER, 1921—1925, p. 401; *Dicț. Rom.*, II, p. 583—584; AMO, 1941, p. 211; A. Rom., 29 sept. și 2 oct. 1857 [despre arendarea moșiei C., proprietatea spitalului Brîncovenesc]; Străinescu V., *Carte de hotărnicie a moșiei masa Dania din hotarul Găureni, situată în com. Grecești, plasa Jiul de jos, jud. Dolju, avere a bisericii Sf. Nicolae din com. Comosceni*, 1901, 12 p. [se face istoricul bisericii]; *Indice cronologic nr. 19*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1558].

CONDULEȘTI, vezi Căpățineni—Condulești.

CONDURATU—Teleorman (bis. Sf. Împărați, 1844—1848, reparată 1872—și 1893).

Anuar 1909, p. 101. *Dicț. Rom.* nu îl amintește.

CONSTANTINEȘTI, com. Mogoșești, jud. Olt (M bis. ruină Sf. Haralambie, construită de serdarul Polihronie Costapetru și frații săi, 1818, avariata la 1821 și părăsită; bolțile prăbușite).

Bauer, p. 187; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 84 [și bis. de lemn Intrarea în biserică — C. de Jos]; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 67—78 [inscripție, descriere, foto, însemnări, doc.]; AEA, 1929, p. 121—122 și 1940, p. 257 [bis. din 1901]; *Dicț. Rom.*, II, p. 588—589.

CONSTANȚA (Chiustangea, Tomis), jud. Constanța.

„Studii”, 1965, nr. 5, p. 1112, 1114 [Evliya Celebi despre arderea orașului de cazaci și situația în care se găsea]; vezi și „Arhiva Dobrogei”, II, 1919, p. 138—139; *Voyages du Sr. A. de la Mottraye en Europe, Asie et Afrique, vol. II*, Haga, 1727, p. 208 [descriere]; vezi și „Arhiva Dobrogei”, 1916, p. 97; Peyssonnel, *Traité sur le commerce de la Mer Noire*, II, Paris, 1787, p. 159 [descriere];

„Transilvania”, LIV, 1923, p. 209 [vedere, 1828]; Ionescu—Dobrogeanu, colonel, *Dobrogea și Constanța acum 100 de ani* („Viața dobrogeană”, I 1927, nr. 3) A.D., IX, 1928, p. 203 [descriere Hector de Bearn, 1928]; Alexis de Valon, *Une année dans le Levant*, t. II, Paris, 1846, p. 178—179 [descriere, 1843]; vezi și Idem, *Ein Jahr in Orient oder Griechenland unter Otto I, die Türkei unter Abdul-Meschid und Sicilien unter Ferdinand II*, Stuttgart, 1854, vol. II, p. 148 și urm. [descrierea Constanței]; vezi și R.I., 1928, p. 364; Ionescu de la Brad, *Excursion agricole dans la plaine de la Dobrodja*, Constantinopole, 1850, p. 34—35 [descriere]; Forester Th., *The Danube and the Black Sea. Memoir on their junction by a railway between Tschernavoda and a free port of Kusstendje...*, Londra, 1857, p. 56—68 [istoric, despre dezvoltarea orașului; cu o vedere a portului]; Wallace Sig., *Sur le Danube, de Vienne a Constantinople et aux Dardanelles*, Viena, 1864, p. 113 [despre oraș];

Gheorghiu Elena M., *Istoria orașului Tomis. Conferință publică*, Buc., 1891, 24 p.; Ionescu-Dobrogeanu, colonel, *Cercetări asupra orașului Constanța Geografie și istorie. Cu prefață de Gr. Tocilescu*, Buc., 1897, 98 p. + 2 pl. [un scurt istoric al orașului în epoca veche; restul cărții se ocupă de orașul C. în a doua jumătate a sec. trecut]; *Dicț. Rom.*, II, p. 611—621 [istoric pentru perioada veche];

Adam Ioan, *Constanța pitorească cu împrejurimile ei. Călăuză descriptivă cu ilustrații*, Buc., 1908, 316 p.; Vulcan Petru și M. Măldărescu, *Istoricul orașului Constanța*, Constanța, 1911, 19 p.; Vulcan Petru și M. Măldărescu, *Istoricul orașului Constanța*, ed. II-a, Constanța, 1929, 18 p.; Nicorescu Paul, *Monumente nouă pe teritoriul orașului Tomi*, Buc., 1920 (extras din BCMI); Iorga N., *Ceva nou despre Constanța* („Neamul rom.”, 20 febr. 1918);

Ionescu—Dobrogeanu M., *Tomis—Constanța. Monografie alcătuită de... Cu planul orașului și un indice alfabetic al străzilor*, Constanța, 1931, XII + 136 p. + 18 pl.; Măldărescu Mihail, *Din istoricul orașului Constanța*, Constanța, 1935, 22 p.; Sarafidi H., *Însemnări privitoare la trecutul orașului Constanța*, (A.D., 1937, p. 117—119) [din sec. XIX]; Șoimar Tudor, *Constanța. Cu 40 de figuri în text*, Buc., 1926, 161 p.

— BISERICA ARMEANA (sec. XVIII? reclădită 1879 —1880).

Siruni H. Dj., *Bisericele armene din țările române*, p. 17—18 (extras din A.R., 1940).

CONȚEȘTI (de Sus și de Jos), jud. Dimbovița (două bis. de lemn, ambele Sf. Nicolae, la începutul sec. XIX).

Urechia, *Ist. rom.*, X A, p. 17 [schit Conțești]; Brătulescu V., *Documente și inscripții* (G.B., 1960, nr. 3—4, p. 280, 296); Popescu—Runcu, *Catagrafia*, p. 54—55; A. Rom., 6 mart. 1857, 4 mart. 1859 și urm. [arendarea moșiei C. de Jos]; *Documente*, indice sec. XVI [localiz. probabilă]; *Dict. Rom.* II, p. 622 [trei bis.].

CONȚEȘTI, jud. Teleorman (bis. Sf. Nicolae, 1801—1802, reparată 1833 și 1850).

Documente, indice sec. XVII [localiz. probabilă]; A.G.R., 31 ian. 1865 și urm. [moșia de închiriat]; Anuar 1909, p. 119; Iorga N., *Studii și doc.*, VI, p. 603 [doc. 1701, Conțești; acesta sau precedentul?]; *Dict. Rom.*, II, p. 622—623.

COPĂCEL—Vâlcea.

Documente, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1496]; A.O., 1935, p. 108—111 [doc. 1590—1593]; *Indice cronologic nr. 4* [doc.]; *Dict. Rom.*, II, p. 625 [cătun].

COPĂCENI (Copăcei) — Dimbovița (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, c. 1802, „prefăcută”, 1858, reparată 1891). Vezi și Căpșuna.

Diaconescu G. Ilie, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 5—6, p. 463—464) [descriere sumară, însemnări]; Anuar 1909, p. 45—46.

COPĂCENI—Gorj (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1832—1834, în stare rea la 1909).

Anuar 1909, p. 177; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1505]; Ștefulescu Al., *Documente slavo-române* (indice); Idem, *Gorjul*, p. 262 [despre sat]; Idem, *Strîmba*, p. 68—71, 72—78 [doc. 1617—1626]; Vezi și indice; *Dict. Rom.*, II, p. 625—626 [cătun].

COPĂCENI, jud. Ilfov (ruine de mînăstire și biserică la 1871¹⁹⁷; bis. Sf.

Împărați — C. Mogoșești, 1827—1830 și Adormirea — C. de Sus, 1827). Vezi și Adunații Copăceni.

Bauer, p. 164; Popescu N., *Catagrafia*, p. 31; Anuar 1909, p. 72; *Indice cronologic nr. 9, 14*, [doc.]; *Documente*, indice XVI [localiz. probabilă] și XVII; *Dict. Rom.*, II, p. 626 [C. = Giulești].

COPĂCENI—Argeș (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1805, construită de Ioan protopopul, Andrei Brădeanu și alții; zugrăvită cu cheltuiala lui Mihalache Boicescu din Rîmnic și a altora, 1865).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 14; M.O., 1961, p. 415 [catagr. 1833; două bis.: Tăierea capului Sf. Ioan și Sf. Nicolae, de lemn]; Brătulescu V., *Bis. din Copăceni—Argeș* (BCMI, XVI, 1933, p. 39) [inscripții, foto]; Idem, *Călimănești*, p. 58—59 [inscripții, foto]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1526 ca seliște].

COPĂCENI, jud. Vâlcea (M bis. Buna Vestire, construită de protopopul Șerban Copăceanu și alții, 1804; bis. de lemn din cimitir, Sf. Paraschiva, 1754, reparată 1780; și două cruci, sec. XVIII).

Bauer, p. 203; Popescu, *Biserici*, p. 93—94 [la 1840 3 bis. de lemn]; Bălășel T., *Inscripții, însemnări* (A.O., 1929, p. 89—92, 344—348) [bis. de zid din sat și bis. de lemn din cimitir]; Grecu V., *Filozofii și sibile* (A.T.G., 1939, caietul 10, p. 38); AMO, 1941, p. 692; Crețeanu R., *Biserici de lemn*, p. 39; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit la 1612]; COPĂCIOASA, com. Scoarța, jud. Gorj (M bis. Buna Vestire, 1797, și ruine de case boierești la 1874)¹⁹⁸.

„Renașterea”, 1944, p. 615—616 [la 1840, 3 bis.: bis. de lemn Sf. Gheorghe, 1708; Sf. Dimitrie-mah. Săliște, 1700 și bis. de zid Buna Vestire — mah. din Vale, construită de D-trașco Bobină 1797]; AER, 1921—1925, p. 427; AMO, 1941, p. 356 [bis. Buna Vestire, 1892 și Sf. Gheorghe—Lintea, 1798]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 110 [despre sat]; *Documente*, indice XVI și XVII [satul amintit de la 1591].

CORABIA, jud. Olt (fost Romanați) (M bis. Sf. Spiridon), str. Traian 53. AER, 1921—1925, p. 535—536; *Monografia jud. Romanați*, p. 326—338; AMO, 1941, p. 575—577; Buzatu D., *Din trecutul orașului Corabia*¹⁹⁹ (M.O., 1961, nr. 7—9, p. 613—618) [și despre bis. Sf. Nicolae, 1843, reclădită 1898]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 294 [la 1845 bis. Sf. Nicolae]; *Dict. Rom.*, II, p. 631—632.

CORBEANCA, jud. Ilfov (M. bis. Buna Vestire, Sf. Nicolae și Sf. Ștefan, construită în a doua jumătate a sec. XVIII de boierii Pălădești, avariata de cutremur la 1802, reînaltă și zugrăvită la 1819 de Ștefan Ogrădeanu stolnicul și fratele său, Nicolae vistier). Vezi și Pociovaliște.

Filitti I.C., *Biserica din Corbeanca* (BCMI, XIX, 1926, p. 89—90) [pisană]; Idem, *Cițori*, p. 28 [pisană]; A. Rom., 8 mart. 1858 și urm. 7 ian. 1859 [arendarea moșiei G.-Ilfov].

CORBENI-Olt (la 1840 bis. de lemn Adormirea, construită de Chesarie de la m-reă Brîncoveni, 1833).

„Renașterea”, 1944, p. 14; Bauer, p. 197 [bis. sec. XVIII]; AMO, 1941, p. 580 [bis. Adormirea, 1900, pe locul celei de lemn]; A. Rom., 2 oct. și supl. 5 oct. 1857, 19 april. 1858 și urm. [arendarea moșiei m-rii Horezu]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1596, când era jumătate al Buzeștilor].

CORBENI, jud. Argeș (M bis. Sf. Dimitrie, construită de Sandu Bucșănescu postelnicul, ispravnicul județului Argeș, 1743, reparată 1919 și casele familiei Corbeanu, sec. XVII). Vezi și Bucșănești.

BCMI, X—XVI, 1916—1923, p. 34 [pisană]; Ghenadie Enăceanu, *Mitropolitul Ungrovlahiei Neofit I.* (B.O.R., 1890, p. 723) [bis. și casele familiei Corbeanu, 1747]; Bauer, p. 180; B.O.R., 1921, p. 685 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 10 [1824]; M.O., 1961, p. 416 [cat. 1833]; Popescu Th., *Carte de hotărnicia moșii Corbeni-Bucșănești cu trupurile Runcu și muntele Țuica din județul Argeșiu, plasa Loviște, com. Corbeni, proprietatea d-lui Petre Gheorghiu*, Buc., 1897, 20 p. [se rezumă și doc.]; Lecca G., *Familiiile boierești*, p. 174—176 [despre fam. Corbeanu]; AEA, 1929, p. 70; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 297 [doc. 1615, Corbeni; aceasta?]; *Indice cronologic nr. 7; Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1576].

CORBENI—TETILA—Gorj (la 1840 bis. de lemn Sf. Îngeri, 1714).

„Renașterea”, 1944, p. 300—301; A.O., 1942, p. 185—186 [doc. 1799]; *Dict. Rom.* II, p. 635 [C. = Bîrsești]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul C. sau Corbi amintit de la <1496—1506>, când era al m-rii Tismana]; Ștefulescu Al., *Gorjul*, p. 286—288 [despre satul Corbi = Corbeni].

SCHITUL CORBI, jud. Argeș (sec. XVII, fost metoh al m-rii Cotmeana).²⁰⁰

- Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 28 [bis. de lemn Adormirea]; B.O.R., 1921, p. 682; Anuar 1909, p. 278 [bis. din 1890—1892].
- CORBI, jud. Argeș (fost Muscel) (M bis. Sf. Treime, c. 1770 sau 1830, construită de Ștefan Frăcescu și locuitori și cruci de piatră). Vezi și schitul Corbii de Piatră.
- B.C.I., IX, 1930, p. 112—113 [la 1840 bis. Sf. Dumitru, 1804, Sf. Troiță, c. 1770 și Nașterea Maicii Domnului, c. 1736]; M.O., 1961, p. 406—407 [catagr]; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 885—886 [cat. 1845; și schitul Corbii de Piatră.] Anuar 1909, p. 89;
- Rădulescu-Codin, C., *Literatură, tradiții și obiceiuri din Corbii-Muscelului*, Buc., 1929, 128 p. [și despre istoricul și așezarea geografică a satului]; Idem, *Muscelul nostru. Comuna Corbi și locuitorii săi*, p. XLI, LXXVIII și 1—29 [istoric și documente]; *Indice cronologic nr. 2*; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul C. de Piatră amintit de la 1456].
- CORBII CIUNGI (acum Izvoru), com. Vinătorii Mici, jud. Ilfov (bis. de lemn Sf. Nicolae din cimitir, ante 1790).
- Crcțeanu R., *Bisericile de lemn din reg. București* (G.B., 1964, nr. 1—2, p. 94—96) [plan, descriere sumară, inscripții]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit la 1580]; *Dict. Rom.*, II, p. 637 [bis. din 1875].
- CORBII MARI, jud. Dîmbovița (fost Vlașca) (ruinele casei familiei Corbeanu și M bis. Sf. Treime, construită de Dumitrașcu Corbeanu paharnicul în timpul domniei lui G. Brîncoveanu, 1688—1714, zugrăvită 1761). ^{200 bis}
- Ghenadie Enăceanu, *Mitropolitul Ungrovlahiei Neofit I* (B.O.R., II, 1875—1876, nr. 10, p. 632) [descriere case și biserică, 1746]; (vezi și SCIA, 1956, nr. 3—4, p. 280); Bauer, p. 165 [bis.]; Boldescu I., *Județul Vlașca*, p. 57—62 [ruinele casei boierești și legende legate de acestea]; Drăghiceanu V., *Bis. din Corbii Mari—Vlașca* (BCMI, VI, 1913, p. 73—77) [pisană, istoric, descriere, foto, plan]; ACMI, 1914, p. 34, 39, 69—70 [reparații]; Constantinescu—Iași P., *Narthexul* (indice); B.O.R., 1927, p. 223—229 [despre fam. Corbeanu]; Ionescu Gr., *Istoria*, p. 221; Anuar 1909, p. 131; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 105; A.G.R., 1864 nov. 8 [moșia, proprietatea fam. Băteanu, de înclintat];
- SCHITUL CORBII DE PIATRĂ (Meriș, Adormirea, bis. săpată în piatră, zidită de monahia Magdalena, soția lui Hamza banul, începutul sec. XVI, reparat de episcopul Iosif de Argeș, care-i face tindă, 1809 cînd e transformată în bis. de mir și la 1846); fost metoh al ep. Argeș ²⁰¹, com. Corbi, jud. Argeș. Vezi și satul Corbi.
- Documente*, indice XIII—XVI—și XVII; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 232; vezi și M.O., 1967, nr. 11—12, p. 923; descrierea și în *Dict. Rom.*, II, p. 636; Aricescu C.D., *Istoria Cîmpulungului*, p. II-a, p. 107—121 [istoric]; Vătășianu, *Istoria artei*, p. 186, 340; AEA, 1929, p. 101; B.C.I., IX, p. 113 [cat. 1840].
- CORBȘORI (Corbușori), jud. Argeș (bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului, 1786 ²⁰², construită de Dimitrie Dîrstoreanu, și cruce veche ²⁰³).
- B.C.I., IX, 1930, p. 113—114; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 886 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 89 [bis. reclădită]; *Indice cronologic nr. 1* [multe doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la <1575—1577>]; *Dict. Rom.*, II, p. 639.
- CORBU (Piatra Corbului), jud. Buzău (bis. de lemn, dispărută).
- Constantinescu Horia, *Vechi biserici de lemn de pe Bîsca Chiojdului („Îngerul”, X, 1938, p. 235—237 [însemnări; și despre cruce]; AEB, 1926, p. 32—33.*

CORBU VECHI—VITĂNEȘTI, jud. Olt (bis. Adormirea și Sf. Împărați, construită de C-tin Bălșanu, 1803, reparată 1892 și 1907; și două bis. de lemn la începutul sec. XIX la Corbu de Jos și C. de Sus).

Bauer, p. 172; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 92—94 [bis. de lemn Sf. Nicolae și alte două bis. de lemn Intrarea în biserică și Cuv. Paraschiva-C. de Jos și C. de Sus]; MO, 1957, nr. 1—2, p. 86 [catagr. 1845]; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 80—84 [descriere, foto, inscripții, doc.]; AEA, 1929, p. 122 și 1940, p. 216 [și bis. Cuv. Paraschiva Corbu Nou, 1837 sau 1931]; *Dict. Rom.*, II, p. 639—640.

CORCOVA, jud. Mehedinți (M bis. Sf. Voievozi, construită de Constantin Strimbeanu biv vel stolnic, 1752²⁰⁴, reparată 1889; o cruce din sec. XVII²⁰⁵ și bis. de lemn Sf. Nicolae, 1785? adusă de la Ungureni).

Ghenadie, *Vizite*, p. 123—124 [inscripții, descriere]; vezi și *Dict. Rom.*, II, p. 645; Iorga, *Inscripții*, f. I, p. 212; Bauer, p. 219; Iorga, *Studii și doc.*, V, p. 442—453 [doc. 1638—1760]; XI, p. 261 și 264 [doc. 1620—1630 și 1728, case boierești]; și 1728, case boierești]; ACMI, 1915, p. 166 [inscripții]; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 347 [descriere]; Anuar 1909, p. 192; AER, 1921—1925, p. 475; AMO, 1941, p. 470; Crețeanu R., *Biserici de zid* (M.O., 1961, nr. 7—9, p. 490—497 [pisană, despre ctitori, descriere, doc. 1760]; Idem, *Biserici de lemn din r. Strehaia* (M.O., 1964, nr. 5—6, p. 404—405 și 426); *Inscripții București*, p. 287 [pisană bis. din 1752, acum la palatul Mogoșoaia]; Ionescu I., *Agricultura română* p. 464—469 [despre sat]; Codreanu Teodor, *Carte de hotărnicie a moșiei Corcova din jud. Mehedinți, proprietatea prinților Emanuel și Anton Bibescu*, Buc., 1900 [se face referire și la doc. vechi]; Iorga N., *Studii și doc.*, VII, p. 269—271 vezi și *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1472, când era al lui Voislav, ajungând apoi al lui Nica vistierul]; A.O., 1940, p. 91—93 [doc. 1638].

CORDEȘTI—Vilcea (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1796).
M.O., VIII, 1956, nr. 8—9, p. 540; AMO, 1941, p. 369. Vezi și Hurezani.

M-REA LUI CORESI LOGOFĂTUL, vezi Ghighiu.
M-REA CORLATELE (amintită în doc la mijlocul sec. XVII²⁰⁶, fost metoh al m-rii Gura Motrului; dispărută la mijlocul sec. XIX; bis. satului construită pe locul ei la 1902—1905) com. Caraula, Dolj.

Urechia, *Ist. rom.*, X A, p. 299 [doc. 1816, bis. Corlatele-Mehedinți]; Stănică C., *Încă o mănăstire necunoscută* (A.O., XVI, 1937, p. 180—181); „Oltenia”, XII, p. 49 [doc. din 1651]; A.O., 1937, p. 446; R.I.R., 1937, p. 194; AMO, 1941, p. 211 [bis. nouă, 1902—1905]; Crețeanu R., *Schituri oltene necunoscute* (M.O., 1963, nr. 1—2, p. 58—62) [istoric] și 77 [doc. 1651]; Anuar 1909, p. 157; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 434—435 [cat. 1845]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1535, fiind pe rînd al m-rii Bistrița, al lui Nica vistier și al m-rii Glavacioc]; *Dict. Rom.*, II, p. 648.

CORLĂTEȘTI, jud. Prahova (M bis. Sf. Eustațiu, Plachida și Nicolae, făcută de Eustație (Bălșoiu) logofătul, ginerele clucerului Corlătescu, 1792; păstrează arhitectura și fresca veche). Vezi și schitul Ghighiu.

Tunusli, p. 173; Fotino, III, p. 155 [mențiune schit]²⁰⁷; Filitti I. C., *Biserica din Corlătești* (BCMI, XIX, 1926, p. 90); Idem, *Ctitori*, p. 31; ACMI, 1943, p. 40 [despre restaurare]; *Documente*, sec. XVII, vol. IV, p. 556 [satul amintit la 1625].

CORLĂTEȘTI, jud. Olt (fost Romanăți) (la 1840 bis. de lemn Sf. Dumitru, 1813, construită de Barbu Știrbei vornicul).

Documente, indice sec. XVI și XVII [localiz. probabilă]; „Renașterea”, 1944, p. 89 [cat. 1840].

CORLĂȚEL (Cornățel), jud. Mehedinți (bis. Coborîrea Sf. Duh 1837, reparată 1889, 1927 și 1939; păstrează fresca originală cu portretele citorilor).

AMO, 1941, p. 471; Iorga N., *Studii și doc.*, XXV, p. 156; vezi și indice [multe doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1533] Ionescu I., *Agricultura română*, p. 514 [despre sat]; *Dict. Rom.*, II, p. 649—650 M M-REA CORNĂȚEL (Sf. Nestor, construită de Matei Basarab, 1648²⁰⁸, restaurată 1900, 1937); acum bis. din satul Mănăstirea, jud. Ilfov.

Bauer, p. 155 [biserică]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 73—74; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 650) [pisanie]; Anuar 1909, p. 80; „Amvonul”, XVIII, 1915, nr. 8, p. 235 [despre restaurarea bisericii]; Giurescu, *Ist. rom.*, II, ed. IV-a, p. 624; Brătulescu, *Ilfov*, p. 51; Giurescu C.C., *Un vechi oraș al Țării Românești: Cornățelul* (S.A.I., II, 1957, p. 101—102, 125—126); *Inscripții București*, p. 489 [pisanie clopotnița]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [C., fost târg domnesc, dispărut, amintit ca sat de la 1492]; vezi și Olteanu, *Geneza orașelor* („Studii”, 1963, nr. 6, p. 1269). CORNĂȚEL — Olt (M bis. Sf. Voievozi, de lemn, începutul sec. XIX²⁰⁹, 1810 sau 1815).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 92; Idem, *Biserici Olt*, p. 84—86 [descriere, foto, însemnări]; AEA, 1929, p. 142 [bis. în ruină] și 1940, p. 257; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 39 [bis. de la 1806]; *Dict. Rom.*, II, p. 650—651.

CORNĂȚEL, jud. Argeș (bis. de lemn Vovidenia la începutul sec. XIX apoi bis. Cuv. Paraschiva, 1832—1833; M bis. de lemn Sf. Voievozi—C., com. Albești—Argeș, începutul sec. XIX).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 48; Anuar 1909, p. 278.

CORNEȘTI (CORNĂȚENI), jud. Dîmbovița (bis. Sf. Împărați, construită de Socol Cornățeanu și familia sa în amintirea moșilor săi care zidiseră bis. din Cornățeni din sec. XVI²¹⁰, reparată de Matei Ruset clucer, 1726²¹¹; cruce din 1645²¹² M, amintind de bis. Sf. Nicolae).

Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 276—277; B.C.I., XI, 1932, p. 65 și urm. [doc. amintind de casele boierești]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la <1496—1508>]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 220 [doc. 1657]; Urechia, *Ist. rom.*, I, p. 391; Bauer, p. 156 [Corneștii de Jos și de Sus, bis. și casă boierească] și 159 [Cornățel, casă boierească]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 52 [bis. Adormirea—Cornești] și p. 60—61 [bis. Nașterea Maicii Domnului—Cornățel]; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 27 [descriere]; Idem *Dîmbovița*, p. 27—28; Florescu G.D., *Un sfetnic al lui Matei Basarab, ginere al lui Mihai Viteazul* (R.I.R., 1941—1942, p. 66—94); Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, pl. 77 [foto cruce]; ACMI, 1942, p. 26, 51 [restaurarea bisericii]; Lecca, *Familile boierești*, p. 177—178; A. Rom., 7 sept. 1857, supl. 29 ian. 1858 [arendarea moșiei și hanului].

CORNEȘTI, jud. Gorj (M bis. de lemn a cimitirului, Adormirea, sec. XVIII, refăcută 1846). Vezi și Găvănești și Stroești.

Popescu—Cilieni, *Biserici de lemn* (M.O., 1955, nr. 10—12, p. 640); AMO, 1941, p. 357—358; *Documente*, sec. XVI, vol. VI, p. 237 [satul amintit la 1596]; *Dict. Rom.*, II, p. 653.

CORNET, vezi Schela Cornet.

M-REA CORNET (de lângă Valea Rea, m-rea de lângă Voinigești, Perivoli, Nașterea Maicii Domnului, construită de jupîn Stanciu logofăt, începutul sec. XVI²¹³, dărimată la sfîrșitul sec. XVI²¹⁴); fostă lângă Fețeni, Argeș.

Documente, indice XIII—XVI și XVII; Ion Radu Mircea, *Un neam de citori, olteni. Boierii Drăgoiești* (R.I.B., 1943, nr. 3, p. 52—53) [cu anexe].

CORNETUL, jud. Ilfov. Vezi și Cornetul—Buda (his. de lemn Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX).

Georganța Ștefan, *Carte de hotărnicie a moșiei Cornetu—Bulgaru, supra-numit Cornetu—Glogoveanu din jud. Ilfov, plasa Sabaru, proprietatea d-lui Dimitrie Marinescu Bragadiru*, Buc. 1901, 115 p. [se reproduc doc. din 1797—1859]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 36.

M M-REA CORNETUL (m-rea din Loviște, Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul, construită de Mareș Băjescu mare vornic, 1666²¹⁵; zugrăvit altarul la 1761 de Alexe căpitan de Loviște, chiliile refăcute 1850; cupola și parte din altar dărîmate la 1916—1918 și refăcute 1923—1925, cînd s-a refăcut exteriorul bisericii cu ancadramentele ferestrelor; chiliile dărîmate la 1898, cînd s-a construit tunelul de sub m-re prin care trece linia ferată; tot atunci s-a construit clădirea nouă cu etaj din dreapta bisericii. Din clădirile vechi se păstrează doar foișorul din colțul de sud-est, cu o frumoasă priveliște spre Olt și parte din zidul înconjurător al m-rii, ca de cetate; m-rea restaurată la 1960 de DMI; m-rea fostă metoh al m-rii Pantelimon din București), satul Călinești, com. Racovița, jud. Vîlcea.

SCIA, 1957, nr. 1—2, nota [pisania]²¹⁶; vezi și *Dict. Rom.*, II, p. 655; Greceanu, *Genealogiile*, I, p. 81—84, 90 (doc. ref. ctitor); Neda I.M., *Documente privitoare la schitul Cornet—Vîlcea*, R. Vîlcea, 1937, 58 p. (din N.V., 1936, p. 116—126, 198—223 și 1937, p. 52—68, 113—144, 193—203) [și despre cărțile vechi și icoane]; și în A.O., 1936, p. 133—137, 407—410 [doc. 1794—1861, între care și o catagrafie din 1808, cu descrierea m-rii]²¹⁷; B.C.I., III, 1924, p. 82—83, 102—103 [doc. din 1666—1802]; Virtosu Em., *Din condica schitului Cornetul—Vîlcea* („Cronica num. și arh.”, VIII, 1928, nr. 83—88, p. 39—41); Hurmuzaki, IX, p. 626 [descrierea lui Schwanz]; Găleşescu, *Eforia*, p. 219 [doc. 1752 de închinare la Pantelimon] și 960; Urechia *Ist. rom.*, X A, p. 148, 250—251; Tunusli, p. 174; Bauer, p. 178; Fotino, III, p. 161; A.P., 1848, p. 404, 408, 412, 416, 420, 426, 428, 434, 440, 446 [venituri, 1832—1846];

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 325 [însemnări]; B.O.R., 1921, p. 680 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 15 [descriere]; BCMI, 1934, p. 43 [pomelnic]; A. Rom., 1857 aug. 21 și 29, sept. 4 și supl. 12 și 19 dec. 1859 [moșiile m-rii]; R. *Schitul Cornetului—Vîlcea* („Calendarul Minervei”, 1902, p. 71—72); Neda M.I., *Condica de vizitatori a schitului Cornet—Vîlcea*, 1937, 7 p. (din N.V., X, 1937, nr. 109—110, p. 7—17); *Episcopia Rîmniceului*, p. CIV, 335—337; C.L., 1934, p. 657—658 [descriere Odobescu, 1860]; vezi și Odobescu Al., *Opere*, II, Buc., 1967, p. 387;

Antoniou, *Album*²¹⁸, partea I, pl. 21; Ep. Ghenadie, *Albumul ep. Rîmnice* [foto vechi];

Ghenadie, *Vizite canonice*, p. 17—19 [descriere, inscripții]; Aguletti A.C., *Excursiune din iunie 1893 a studenților...*, Buc., 1894, p. 13—14 [descriere]; AER, 1900, p. 35—36 și 1921—1925, p. 621—622; Dobrescu, *Istoria bisericii din Oltenia*, p. 141, 275; BCMI, I, 1908, p. 179 [restaurare] Balș G., *Influence serbe*; Constantinescu—Iasi, *Bizantismul*, p. 76—77; Iorga N., *La Roumanie pittoresque*, p. 51; Răuțu, *Monografia*, p. 41—42 și 118; Iorga—Balș, *Histoire*, p. 36;

Ghika—Budești, *Evoluția* [BCMI, XXV, 1932, p. 36—37, 66—68, pl. CCVI—CCXIV]; Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (BCMI, XXVI, 1933, p. 70—71) [inscripții, descriere, foto]; Donat, *Fundațiile*, p. 30—31; Ionescu Gr., *Istoria*, p. 363—385; Neda M. I., *Lucruri și fapte din trecutul schitului Cornetul—Vîlcea* [R.I.R., 1939, p. 304—313] [istoric, inscripții,

egumeni]; AMO, 1941, p. 851—853; vezi și Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 42—44; Brătulescu, *Călimănești*, p. 31—33 [pisanie, foto]; Rașcu, *Mănăstirile*, p. 21; Ghika—Budești, *L'ancienne architecture* [BCMI, 1942, p. 38, pl. XX]; Popescu, *Învelișurile*, p. 59—60, 99; M.O., 1963, nr. 11—12, p. 898 [despre restaurarea m-rii, 1960]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 103—105 [descriere];

Andreescu Șt., *Trei veacuri de la întemeierea m-rii Cornet și a bis. de la Băjești (1666—1966)* (M.O., 1966, nr. 7—8, p. 674—687) [despre ctitor și cariera sa politică]; și doc. la p. 697—705.

CORNETU, com. Izvoru, jud. Dolj (M. bis. Sf. Dumitru, construită de Catinca Crăsnăreasa la 1820, reparată și zugrăvită 1870, zugrăvită 1935).

Anuar 1909, p. 161; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 452 [la 1845 bis. exista]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1603]; *Dict. Rom.*, II, p. 654 [bis. din 1863].

CORNETU—Dîmbovița (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1740?, reparată 1887).

Anuar 1909, p. 44; *Dict. Rom.* II, p. 654.

CORNETU—BUDA, jud. Ilfov (bis. de lemn Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX).

Bauer, p. 153 [bis. sec. XVIII]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 36; Anuar 1909, p. 72 [bis. de lemn din 1827—1828, reclădită de zid 1906].

CORNETUL, vezi Alunu.

M-REA LUI CORNILIE, vezi Tîrcov.

CORNU—Dolj (bis. bordei Sf. Nicolae, construită de zid 1898—1902 și bis. Sf. Dumitru, 1853—1857).

Bauer, p. 227; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 434 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 157; AER, 1921—1925, p. 401; „*Oltenia*“, I, 1940, p. 11; AMO, 1941, p. 213; Popescu, *Învelișurile*, p. 98; *Documente*, sec. XVI, vol. III, p. 239 [satul amintit la 1567]; *Dict. Rom.*, II, p. 659—661.

CORNU, jud. Prahova (M bis. fost schit — C. de Sus, al lui Drăghici spătarul, sec. XVII²¹⁹; bis. reconstruită? 1811, mărită și zugrăvită la 1835; bis. din Cornu de Jos, ante 1834)²²⁰.

Bauer, p. 133 și 127; Tunusli, p. 173; Fotino, III, p. 153 [mențiuni schit]; Anuar 1909, p. 101—102 [bis. Înălțarea — C. de Sus, 1811 și Toți Sfinții — C. de Jos, 1844, reclădită 1895]; Ghika—Budești N., *Bis. din Cornul de Sus—Prahova* (ACMI, 1914, p. 80—81) [descriere]; ACMI, 1914, p. 16—17 [bis. declarată monument]; A. Rom., 27 iulie 1857, 8 nov. 1858 [moșia C. de Jos, cu 5 hanuri sau cîrciumi de arendat]; Teodorescu Stoica, *Monografia orașului Cîmpina*, p. 18—19 [despre sat; la 1810 două bis. la C. de Sus și de Jos]; Șerbănescu N., *Istoria m-rii Snagov*, p. 142 [despre sat]; *Indice cronologic nr. 16* [doc.]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1581]; *Dict. Rom.*, II, p. 662 [bis. din 1790].

SCHITUL COROTENI—Rm. Sărat (sec. XVIII).

„Îngerul“, XII, 1940, nr. 5—6, p. 356 [însemnări, 1800]; Bauer, p. 109; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1609].

CORȘORU—Vilcea (la 1840 trei bis. de lemn: Cuv. Paraschiva—Nistorești, 1720, Sf. Voievozi—Petecei, 1750, Sf. Nicolae—Loculești, 1810).
Vezi și Alimpești.

Popescu, *Biserici*, p. 49 [cat. 1840]; *Dict. Rom.*, II, p. 667 [C. — Gorj].

COSEȘTI—Muscel (ruine de biserică la 1871²²¹ și bis. Sf. Nicolae, 1842).
Indice cronologic nr. 1 [doc.]; *Dict. Rom.*, II, p. 685—686 [Coșești].

COSIMBEȘTI, jud. Ialomița²²² (bis. sec. XVIII, apoi bis. Sf. Nicolae, 1859—1860).

Bauer, p. 141; Anuar 1909, p. 60; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1620]; *Dicț. Rom.*, II, p. 668—669.

COSLEGI—Prahova (ruinele caselor familiei Bălăceanu²²³ și bis. Sf. Constantin și Elena, construită de Constantin Bălăceanu mare ban și fiii săi, 1826, zugrăvită 1828.) Vezi și schitul Iordăchianu.

Documente, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1493]; Greceanu R., *Viața lui C. Brîncoveanu* (indice); Coriolan G., *Resturi istorice în satele Coslegi, Dîrvari și Rădila din jud. Prahova* (BCMI, XIX, 1926, p. 120—121) [descriere bis., inscripții, despre ctitori]; vezi și *Dicț. Rom.*, II, p. 669; R.V., 7 sept. 1914, p. 1 [despre casele ruinate ale fam. Bălăceanu]; G.M., IX, 1931, nr. 279, p. 4; ACMI, 1942, p. 50; R.I., 1932, p. 155—157 [hotărnicie]; A. Rom., 31 iulie 1857 [moșia de închiriat].

COSLOGENI, com. Dichiseni, jud. Ialomița (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1805, reparată 1886, în ruină la 1909²²⁴; cruce de piatră din 1737—1738, aflată pe cîmp).

Anuar 1909, p. 60; *Dicț. Rom.*, II, p. 670.

COSMINELE, jud. Prahova (bis. Cosmina de Sus, sec. XVIII, arsă 1799 și refăcută; bis. Sf. Trei Ierarhi, 1818).

Bauer, p. 129; Constantinescu N. A., *Biserica din Cosminele—Prahova* (BCMI, XXXII, 1939, p. 92—93) [însemnări de pe cărți din bis. nouă și descrierea bis. vechi]; Anuar 1909, p. 102; *Dicț. Rom.*, II, p. 672.

COSOBA, jud. Ilfov.

Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 209 [doc. 1719]; A. Rom., 28 mart., 4, 8, 11 aprilie 1859 [arendarea moșiei]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1588]; *Dicț. Rom.*, II, p. 672—673 [C. Goleșcu, C. Hristii și C. Trestieni].

COSOVĂȚ—Mehedinți (bis. Adormirea, c. 1845, reparată 1923).

AMO, 1941, p. 473; *Dicț. Rom.*, II, p. 673—674; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 478—480 și 645—646 [despre sat]; Braniste M., *Însemnări* (M.O., 1967, nr. 11—12, p. 968—969) [despre reclădirea bis.].

COSTENI—Prahova (bis. din 1856).

Dicț. Rom., IV, p. 81 (pisania).

COSTENI, com. Celei, jud. Gorj (bis. Sf. Nicolae, c. 1770, reclădită din lemn 1841—1843 și de zid 1902—1912).

Crețeanu R., *Inscripții* (M.O., 1962, nr. 10—12, p. 707—708); AMO, 1941, p. 351 [bis. nouă]; Anuar 1909, p. 175; M.O., 1964, nr. 1—2, p. 74; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1552]; Ștefulescu Al., *Documente slavo-române* (indice); Idem, *Gorjul*, p. 130—131 [despre sat]; Idem, *Strîmba*, p. 66—68.

COSTEȘTI, jud. Argeș (două bis. de lemn: Cuv. Paraschiva și Sf. Dumitru — C. Ungureni la începutul sec. XIX și bis. Sf. Nicolae, construită de Partenie, egumenul m-rii Brădet, 1804).

Bauer, p. 169 [bis. sec. XVIII]; B.O.R., 1921, p. 684 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 8 și 46—47; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 418 [cat. 1833] și 1956, nr. 6—7, p. 419 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 278—279; AEA, 1929, p. 73; Popescu Toma, *Bis. din Costești de pe Vîlsan* (A. Bis., VII, 1924, nr. 1—3); *Indice cronologic nr. 2*; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1526]; (În jud. Argeș sînt două sate C.); *Dicț. Rom.*, II, p. 675.

COSTEȘTI, jud. Buzău (bis. de lemn Sf. Împărați, 1841—1842 și bis. de lemn Sf. Voievozi—Petrosu, 1835—1836).

Anuar 1909, p. 245; *Documente*, XVI, vol. III, p. 103 [satul amintit la 1559]; *Dicț. Rom.*, II, p. 675—676.

COSTEȘTI, jud. Dîmbovița (bis. Sf. Nicolae — C. din Deal, 1837—1839, reparată 1857, 1881 și 1898 și bis. Intrarea în biserică — C. Runcu, construită de Marin postelnicul, 1831, reparată 1859)²²⁵.

Bauer, p. 157; Popescu—Runcu, *Catagrafia*, p. 68 [la 1810 bis. de lemn Sf. Nicolae]; Anuar 1909, p. 52—53; Iorga N., *Biserici dîmbovițene* (BCMI, XXXII, 1939, p. 41—43) (foto, descriere); *Documente*, XVII, vol. III, p. 325 [satul amintit la 1619]; *Dict. Rom.*, II, p. 676.

COSTEȘTI, com. Prejna, jud. Mehedinți (M bis. de lemn Sf. Nicolae, sfîrșitul sec. XVIII sau 1835).

Anuar 1909, p. 201; AMO, 1941, p. 534; Crețcanu Radu, *Biserici de lemn* (M.O., 1959, nr. 5—6, p. 301—303) [însemnări, istoric]; M.O., 1964, nr. 1—2, p. 75; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit la 1486]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 408—409 [despre sat]; *Dict. Rom.*, II, p. 676.

COSTEȘTI, jud. Vîlcea (M bis. Intrarea în biserică—Ciorobești, construită de Antonie, egumenul m-rii Bistrița, care era stăpîna satului, 1750; bis. Adormirea—Săcături, construită de arhimandritul Costandie Bistrițeanu Peloponesiotul, 1803; bis. de lemn Adormirea—Vărățici, construită de preotul Nicolae Briceag Vărățicanu, 1818; bis. din Grușetu, ante 1801, clopotnița din 1840; cruci din: 1756, cu hramul Sf. Nicolae, făcută de Antonie proegumen al m-rii Bistrița, alta din 1828—1829 la punctul Virful Malului, cu același hram; altele din 1798, 1807—1808, 1819 și 1820.) Vezi și Grămești, schiturile Pietreni, Păpușa, Țigănia, schitul de sub Piatră și m-rile Arnota și Bistrița, aflate toate pe teritoriul acestei comune.

Documente, indice sec. XVII [satul amintit de la 1604, cînd se spune că fusese cumpărat de Mihai Viteazul și dăruit m-rii Bistrița]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 490); Sacerdoțeanu A., *Documente hurezane* (A.O., 1930, p. 320—324) [1820—1836], 1931, p. 30—34 [1838—1847], 1933, p. 381—384 etc.; *Documente agrare* (indice) [multe doc. referitoare la relațiile cu m-reă Bistrița]; Vezi și *Indice cronologic nr. 6*; Sacerdoțeanu A., *Acte referitoare la comuna Costești, plasa Horez, jud. Vîlcea* (A.O., 1928, p. 304—305) [doc. de la Mihnea Turcitul și hotărnică nedatată]; Idem, *Contribuție la istoria m-rii Bistrița olteană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 83—101) [publică diverse doc. despre relațiile cu m-reă Bistrița];

Bauer, p. 201 [capelă și biserică]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 331—332; Răuțu, *Monografia*, p. 99—100;

Sacerdoțeanu A., *Pomelnicul bis. Ciorobești din Costești—Vîlcea* (A.O., 1933, p. 242—247); Idem, *Pomelnicul bisericii Grușetu din Costești Vîlcei* (*ibidem*, p. 44—46 și 92—105)²²⁶; Idem, *Pomelnicul bis. din satul Costești, Horezu* (M.O., 1964, nr. 3—4, p. 238—256); Idem, *Pomelnicul bisericii din satul Vărățici* (*ibidem*, 1965, nr. 5—6 p. 458—466) [se descriu și reproduc]; Idem, *Inscripții și însemnări din Costești—Vîlcea* (BCMI, XXVIII, 1935, p. 87—109) [bis.: Grușetu, Pietreni, Țigănia, Păpușa, Vărățici, Săcături, Ciorobești și Grămești]; pisană bis. Ciorobești și în *Dict. Rom.*, II, p. 432; și a bisericii din Săcături, *ibidem*, V, p. 367; Popescu, *Biserici*, p. 36—38;

Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (BCMI, 1933, p. 65—66) [bis. Grămești, descriere, inscripții]; Ghika—Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936, p. 55, pl. DCXXVIII); A.O., 1937, p. 449 [schitul Țigănia]; BCMI, XXXIII, 1940, p. 42; AER, 1921—1925, p. 501; Sacerdoțeanu A., *Raport despre starea actuală a monumentelor istorice din comuna Costești, jud. Vîlcea* (BCMI, 1937, p. 46—47); AMO, 1941, p. 707 [bis. de lemn din Vărățici

și Gostești, în ruină]; Ștrempel, *Copiști de manuscrise*, p. 143 [bis. Văratici]; Popescu, *Învelișurile*, p. 45; Anuar 1909, p. 221 și 228.

COSTIENI, vezi Asanaga.

COSTIENI—Rm. Sărat²²⁷ (bis. de lemn Sf. Dumitru, 1840, reparată 1874).

Anuar 1909, p. 259—260; B.G.O., 1848, p. 39 [arendarea moșiei]; A. Rom., 7 dec. și supl. 18 dec. 1857 [idem, cu han]; A.G.R., 1 nov. 1864 [idem, Costienii de Jos = Zidurile]; *Indice cronologic nr. 18* [doc. C. — Ialomița]; *Documente*, XVII, vol. IV, p. 584 [satul amintit la 1622 într-un doc. fals]; *Dicț. Rom.*, II, p. 680 [bis. din 1850 — C. de Jos] și 681 [bis. din 1848 — C. Mari].

COȘCODIA, sat dispărut, fost în jud. Mehedinți, la Albulești.

A.O., 1938, p. 77—78 [doc. 1646, satul se vinde lui Matei Basarab]; A.O., 1939, p. 134—135 [hotarnică, 1646]; A.O., 1939, p. 461—462 [doc. 1702]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [sat dispărut].

COȘERELE—Prahova (un schit din sec. XVII²²⁸, construit de monahul Serafim Urseanu, apoi bis. Sf. Împărați 1846—1847, reparată 1900).

Anuar 1909, p. 114—115; *Dicț. Rom.* nu îl amintește.

COȘERENI — Ialomița (bis. Sf. Nicolae, 1814, reparată 1852 și 1891 și han, mijlocul sec. XIX).

M.Of., 1865, p. 96 [han]; Anuar 1909, p. 60; *Dicț. Rom.*, II, p. 684—685.

COȘOAI, jud. Teleorman (fost Vlașca) (bis. de lemn Sf. Io: n Botezătorul, 1828, adusă în 1840—1842 din satul Mîrșa—Vlașca; reparată 1900).

Documente, XVII, vol. III, p. 406 [satul amintit la 1619]; Anuar 1909, p. 131; Crețeanu R., *Bisericile de lemn din reg. București* (G.B., 1964, nr. 1—2, p. 67—69) [plan, descriere, inscripții]; Idem, *Biserici de lemn*, p. 39; *Dicț. Rom.*, II, p. 688 [cătun].

COȘOVENI, jud. Dolj²²⁹ (bis. Sf. Voievozi — C. de Jos, 1794, renovată 1891 și 1931; păstrează frescă originală în naos, restul fiind din 1931; bis. Sf. Nicolae — C. de Sus, 1809, făcută de diaconul Vasile și alții; reparată 1853, 1926, ambele M; conac boieresc sfârșitul sec. XVIII; și bis. Adormirea — C. de Sus, construită de Iancu Coșoveanu, 1815, reparată 1921 și 1940). Vezi și Cîrcea.

AER, 1921—1925, p. 379; AMO, 1941, p. 214—215; Bauer, p. 198 [bis. sec. XVIII]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 451 [la 1845 existau 3 biserici]; Buzatu D., *Toponimie doljeană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 63) [C. de Jos = Deleni]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1587]; *Dicț. Rom.*, II, p. 689—691 [originea numelui și pisania].

M-REA COȘUNĂ, vezi Bucovăț.

M M-REA COȘUȘTEA—CRIVELNICU (sec. XV²³⁰, ruinată)²³¹, com. Illovăț, satul Firizu, jud. Mehedinți.

Documente, XIII—XV, p. 214; Giurescu C.C., *Harta stolnicului Cantacuzino*, p. 19; *Dicț. Rom.*, IV, p. 52 [despre ruinele m-rii]; Iorga N., *Istoria românilor*, III, p. 123 [foto pisanie]; Bărcăcilă Al., *Cronică* (BCMI, 1935, p. 92—93) [despre ruinele m-rii]; Idem, *M-rea Coșuștea—Crivelnicu—Mehedinți. Descriere arheologică* (BCMI, 1935, p. 165—184) și Vălenii de Munte, 1938, 22 p. [descrierea săpăturilor și a ruinelor descoperite]; recenzia lui P. P. Panaitescu, R.I.R., 1937, p. 451; „Universul”, 17 oct. 1936; Donat, *Fundațiile*, p. 39—40 și A.O., 1937, p. 446—447; Grecescu C., *M-rea Crivelnic-Coșuștea* (R.I.R., 1939, p. 273); M.M., I, 1958, p. 265; *Istoria artei* (indice); Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, I, p. 125; Giurescu, *Ist. rom.*, I, ed. V-a, p. 492;

Romanescu M., *Tetraevanghelul de la Craiova și alte cărți bisericești* (A.O., 1942, p. 358—366).

COTARCA—Ialomița (bis. ante 1833) ²³². Vezi și Cotorca.

COTEANA, jud. Olt (bis. Adormirea, ante 1845, reclădită 1866 și o cruce veche existentă la 1873) ²³³.

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 78 (moșia banului Brîncoveanu); M.O., 1957, nr. 1—2, p. 84 [cat. 1845]; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 170 și urm. [multe doc. ref. la sat] și XIV, p. 328—329 [doc. ante 1688, satul era al lui C. Brîncoveanu]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la <1437—1438>, când era al slugii domnești Tac-în-coș și al altora]; *Dicț. Rom.*, II, p. 695—696.

COTENEȘTI, jud. Argeș (fost Muscel) (M bis. din 1781 ²³⁴ construită de Ion vâtaful). Vezi și următorul.

Bauer, p. 176 [fără bis.]; B.O.R., 1928, p. 242—243 [însemnări]; B.C.I., IX, 1930, p. 117; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 889 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 87 [bis. din 1799—1800]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1578]; Rădulescu—Codin C., *De unde își trag numele satele Slobozia, Stoenеști și Cotenеști?*, în vol. *Din trecutul nostru. Legende, tradiții și amintiri istorice*, p. 83.

SCHITUL COTEȘTI—Muscel, jud. Argeș (sec. XVII, ante 1686 ²³⁵; și crucea diaconului Stoica, ante 1702).

B.C.I., XII, 1933, p. 104—105 [doc. 1686]; Urechia, *Ist. rom.*, X A, p. 17, VII, p. 309 [mențiune schit Cotești]; Răuțescu I., *M-reя Aninoasa*, p. 225—229 [doc. ref. la sat, amintind și crucea]; *Indice cronologic nr. 1*; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1452].

M. SCHITUL COTEȘTI, jud. Vrancea (fost Rm. Sărat) (sec. XVIII, ante 1757) ²³⁶. Vezi și următorul.

Tunusli, p. 175; Bauer, p. 107 [bis. de lemn și m-re]; Fotino, III, p. 161; Giurescu C.C., *Principatele române*, p. 262; „Îngerul”, 1925, nr. 13—16, p. 28—29 [doc. 1864]; AEB, 1926, p. 17 și 1928, p. 22—23; G.B., 1964, nr. 5—6, p. 487 [legături cu schitul Poiana Mărului]; *Dicț. Rom.*, II, p. 698 [bis. din 1723, 1760 și 1792 și despre schit].

COTEȘTI, jud. Buzău (fost Rm. Sărat) (bis. Sf. Voievozi și Sf. Împărați, 1845 și bis. Sf. Nicolae — C. din Vale, 1815, reparată 1900). Vezi și precedentul.

Bauer, p. 113 [Codești, bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 260; Vrabie Toma, *Vechimea unor sate din Rm. Sărat* („Orizonturi”, Galați, april. 1938, p. 160—161); *Indice cronologic nr. 3, 15*; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1615].

M M-REA COTMEANA (Codmeana, Buna Vestire, făcută de Radu I, ante 1385 ²³⁷ „înfrumusețată” la 1711, reparată de egumenul Sofronie de la Cozia cu „osteneala” lui Ilarion ieromonahul de la Cotmeana la 1777—1778, când se face și clopotnița, și la 1855 ²³⁸ prin „osteneala” lui Iosif egumenul m-rii; clopotnița de la poartă făcută de același, 1857; m-rea restaurată 1922—1924 și 1959; fostă metoh a m-rii Cozia), com. Cotmeana, jud. Argeș. *Este cea mai veche bis. de m-re ce se păstrează*

Documente, indice, XIII—XVI și XVII; *Cronologia tabelară*, p. 19; Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 10*, Buc., 1954 [198 doc., 1408—1870]; vezi și nr. 11; *Istoria Țării Românești*, p. 3, 18—19; *Istoriile*, p. 13; *Mémoire sur les couvents roumains*, p. 75—82 [doc. 1639]; *Memoriu asupra monastirilor române*, p. 62—71; Bengesco, *Memorandum*, p. 17—23 [același doc.]; Tunusli, p. 174; Bauer, p. 181; Fotino, III, p. 161; *Documente agrare* (indice); Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 213; VII, p. 372; X A, p. 158; B.O.R., 1921, p. 681 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 27 [descriere 1824];

Hașdeu, *Istoria critică*, p. 25, nota 13 și 128, 131—133 [originea m-rii Cotmeana, clădită 1386—1388, doc. și inscripții din 1385 și 1413]; C.L., 1934, p. 640—641 [Al. Odobescu despre m-re]; vezi și Odobescu Al., *Opere*, II, Buc., 1967, p. 365; Tocilescu, *Raporturi*, p. 77—80 [inscripții, pomelnicul, istoric, descriere, stare de ruină]; R.S.T.R., I, 1898, p. 9; *Monumente istorice ale României* [foto veche a m-rii]²³⁹; Dobrescu N., *Întemeierea mitropoliei și a primelor m-ri din țară*, Buc., 1906, p. 62; Bănescu N., *M-rea Cotmeana* („Ramuri”, II, 1907, nr. 7—8, p. 193—199) [descriere, casele dărimate, bis. în ruină]; Ep. Grigore, *Dare de seamă*, p. 9, 13; Dobrescu, *Istoria bisericii în sec. XV*, p. 44—47;

Năsturel P.V., *Schitul Cotmeana—Argeș* (R.I.A.F., XII, partea II, 1911, p. 281—285) [istoric, descriere, foto]; Balș G., *Biserici din Serbia*; Idem, *Influence serbe*; Iorga-Balș, *Histoire*, p. 36; Ghika—Budești, *Evoluția* (BCMI, XX, 1927, p. 133—134, pl. XXXVI—XXXIX; 1930, p. CXLV [ușe] și 1936, pl. DCXXVIII [fereastră]; Idem, *M-rea Cotmeana* (BCMI, 1931, p. 177—180) [descriere, foto, plan, despre restaurare]; Constantinescu-Iași P., *Bizantinismul*, p. 43; AEA, 1929, p. 101 și 1940 p. 89—90;

Vătășianu V., *Contribuțiune la datarea bisericii m-rii Cotmeana* (ACMI, 1932—1938, vol. IV, p. 415—417) [crede că a fost construită la sfârșitul sec. XIII și că i s-au adăugat abside de către Mircea cel Bătrîn]; Panaitescu P. P., *Mircea cel Bătrîn*, p. 159—160; Ep. Grigore, *Episcopia Argeș*, p. 19—21 [ruine]; C. L., XL, 1940, p. 31; Giurescu, *Ist. rom.*, I, ed. V-a, p. 425—426, și indice vol. II.

Bobulescu C., *Candela de la temelia bisericii din Cotmeana* (ACMI, 1942, p. 110—136) [inscripții, istoric, legenda mănăstirii]; Ghika—Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, pl. II, VII); ACMI, 1943, p. 64; *Istoria bisericii române*, I, p. 208—209, 269—270; *Arta feudală*, p. 44, 46, 50, 51, 56—57;

Barnea I. și N. Constantinescu, *Sondajul de la m-rea Cotmeana* (M.C.A., V, 1959, p. 665—669) [istoric, planul bisericii, descrierea săpăturilor, morminte și obiecte; se arată că bis. a avut inițial abside, fiind pe plan treflat simplu ca Vodița I]; B.O.R., 1959, p. 693 [C. C. Giurescu despre vechimea m-rii]; Barnea I., *Monumente de artă creștină descoperite pe teritoriul R.P.R.* (S.T., 1960, nr. 3—4, p. 223—225) și B.O.R., 1964, nr. 1—2, p. 168—169 [despre săpăturile arheologice]; Vătășianu, *Istoria artei* (indice); Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, I, p. 143—145; *Documente de arhitectură*, nr. 12, 1966, pl. 53—59;

Greceanu Radu și Eugenia Greceanu, *Istoricul și restaurarea fostei mănăstiri Cotmeana* (*Monumente istorice. Studii și lucrări de restaurare*, II, 1967, p. 52—89) [și despre restaurarea din 1959];

Strempele, *Copiști de manuscrise*, p. 123; Tocilescu, *Catalogul*, p. 111, 122, 159; Cegăneanu, *Obiecte bisericești*, p. 65—66; Nicolaescu St., *Cercetări arheologice. Străvechile clopote ale m-rilor Cotmeana și Cozia din timpul lui Dan Voevod*, Buc., <f.a.>, 9 p.; Ionescu Gr., *București*, p. 122 [ușe]; Voinescu T., *Noi identificări de meșteri* (S.M., I, 1957, p. 80) [clopot]; L.A.R., 1896—1897, p. 40 [foto ușe].

COTMEANA, vezi Căcărăzeni.

COTMENIȚA, vezi Băbana.

COTOIU, jud. Prahova (bis. din cimitir Sf. Antonie, 1777).

G.M., IX, 1931, nr. 252; *Dict. Rom.*, II, p. 702.

COTORCA (Periați) — Buzău (cruce din sec. XIX la 3 km de sat). Vezi și Glodeanu—Siliștea și Cotarca.

Șerbănescu N., *Istoria m-rii Snagov*, p. 148—149 [despre satul C. = Periați]; *Indice cronologic nr. 15 și 20* [doc.]; *Dict. Rom.*, II, p. 703.

COTORCA (Preajba) — Teleorman. ²⁴⁰

A. Rom., 19, 23, 31 dec. 1859 și urm. [moșia de închiriat] *Dicț. Rom.*, II, p. 704 [Catarga, moșie].

COTORUIA — Mehedinți.

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1514]; A.O., 1941, p. 87—88 [doc. 1688]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 472 [despre sat]. COTU, jud. Teleorman (bis. Adormirea, 1812—1814 sau 1815, reparată 1864, 1922).

Anuar 1909, p. 284; AEA, 1929, p. 60.

COTOFĂNEȘTI—Prahova (bis. Cuv. Paraschiva, începutul sec. XIX, ante 1824).

BCMI, XXVI, 1933, p. 118 [însemnare, 1824]; *Indice cronologic nr. 15* [doc. Coțofeneasca]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [Coțofenești = Călugăreni]; *Dicț. Rom.*, II, p. 711 [bis. din 1838].

COTOFEANCA—Ilfov (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1802 ²⁴¹, bis. de zid din 1876—1881).

Popescu N., *Catagrafia*, p. 63—64 [moșia mitropoliei]; Anuar 1909, p. 77; *Dicț. Rom.*, II, p. 711.

COTOFENI, jud. Dolj (bis. Adormirea și Sf. Gheorghe construită de Gheorghe Coțofeanu biv vel paharnic și familia sa, 1827, zugrăvită 1831, reparată 1860 și 1939 și casa veche a fam. Coțofeanu ²⁴², ambele M; și două hanuri sec. XIX, C. Față).

Iorga, N. *Studii și doc.*, VIII, p. XXII—XXIII [despre fam. Coțofeanu]; XV, p. 37—39; B.O.R., 1926, p. 59 [însemnare după N. Iorga]; Bauer, p. 218; „Oltenia”, XI, 1944, p. 83, 86; Iorga N., *Prin Dolj* (F.D., 1907, nr. 36—37, p. 568, 583—585, 601, 603) [biserica și cula, foto și picturi]; Zagoritz, *Sculpturi în piatră* (BCMI, 1915, p. 96); AER, 1921—1925, p. 379; „Ramuri”, 1929, p. 174; Filitti I.C., *Inscripții și ctitori* (BCMI, XXII, 1929, p. 44) [despre ctitori]; Idem, *Ctitori*, p. 47—48; Ghika—Budești, *Evoluția* (BCMI, 1936, p. 117 și pl. DCIV, DCXXV) [casa]; AMO, 1941, p. 216; Ghika—Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, pl. XXVIII); Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, pl. 23—24 [foto casă]; Balș Șt., *Vechi locuințe boierești din Gorj* (SCIA, 1954, nr. 3—4, p. 90—91) [descriere]; Lecca, *Familiile boierești*, p. 186—187; Obedeau C.V., *M. Coțofeanu* (A.O., 1929, p. 62—64); Anuar 1909, p. 157; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, I, p. 139—141; Buzatu D., *Toponimie doljeană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 61); V. Rom., 1851, p. 336 [hanuri C. Față]; „Oltul”, 1857, p. 116 [moșia de arendat]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1615, când era al jupâniței Zamfira]; *Dicț. Rom.*, II, p. 712—714.

COVEIU, jud. Dolj (bis. bordei, apoi bis. Sf. Dumitru, 1855—1858, reparată 1940).

Plopșor C.N., *Tezaurul de la Coveiu-Dolj* (A.O., 1928, p. 495—509) [printre obiecte și unele bisericuști]; *Dicț. Rom.*, II, p. 715 [pisanie bis.]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 437 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 157; A.O., VII, 1928, p. 497—498; „Oltenia”, I, 1940, p. 11—12, 13; AMO, 1941, p. 217; Popescu, *Învelișurile*, p. 97.

COVREȘTI—HUREZ, jud. Vâlcea (bis. Sf. Vasile, 1826).

Bobulescu, *Lăutari*, p. 75—78; AMO, 1941, p. 777; Arghezi Barațu, *Chipuri necunoscute ale artei argeșene* („Argeș”, nov. 1966, p. 20) [despre pictura bisericii, cu foto].

SCHITUL COVRIGI (Nașterea Maicii Domnului, schitul de pe hotarul Drăgăneștilor, construit de Pîrvu Vîlceanu 1809, restaurat 1913; fost metoh al ep. Rîmnic), com. Covrigi, jud. Gorj. Vezi și Hobîța.

AER, 1921—1925, p. 473; AMO, 1941, p. 473; Crețeanu R., *Schituri oltene necunoscute* (M.O., 1963, nr. 1—2, p. 44—46) [istoric, descriere] și 70—73 [4 doc. 1814—1816]; Ionescu I. *Agricultura română*, p. 456—457 [C. Mehedinți].

M M-REA COZIA, jud. Vâlcea (Nucet, m-rea de la Călimănești, Sf. Treime, construită de Mircea cel Bătrîn, 1387—1388²⁴³, biserica reparată și zugrăvită de Șerban Cantacuzino fost mare paharnic, care construiește pridvorul, la 1706—1707; pictura refăcută 1750 și 1827; clădirile m-rii refăcute de G. Bibescu și B. Știrbei la mijlocul secolului al XIX-lea, 1848—1853; cele de apus dărîmate cu paraclisul și clopotnița; temeliile vechilor chilii se păstrează în fața bisericii; m-rea restaurată de DMI la 1958—1961;

— paraclisul Adormirea, în colțul de sud-est al m-rii, construit de Amfilochie egumen la 1583, repictat 1835;

— paraclisul Duminica tuturor sfinților, în colțul de nord-est al m-rii, construit, cu „două case boltite” și un foișor, de egumenul Ioan de la Hurezi, la 1710—1711²⁴⁴, dărîmat pe jumătate de riul Olt la 1858 și refăcut după aceea, interiorul restaurat 1958—1962; se păstrează parte din pictură;

— fîntîna lui Neagoe Basarab (?) în curtea bisericii;

— cruce-cișmea în dreapta intrării în biserică, cu bazin aghiazmatar restaurat de C. Brâncoveanu, reparat 1854, 1937 și 1962;

— cruce peste șosea, în fața m-rii;

— ruinele „Coziei Vechi” (din sec. XVII), la circa un km. nord de m-re pe șosea.

Documente, indice XIII—XVI și XVII [m-rea amintită de numeroase ori, fiind una din cele mai bogate mănăstiri din țară]; *Cronologia tabelară*, p. 19, 20 passim; Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 11*, Buc., 1947 [1147 doc., 1386—1876]; *Indice cronologic nr. 1* [multe doc.]; Nicolacscu Stoica, *Cel mai vechi hrisov al lui Mircea cel Bătrîn cu privire la m-rea Cozia*, 27 aprilie 1386, Buc., 1939, 12 p.; (recenzia lui D. P. Bogdan, în A.R., 1939, p. 289—291, care crede că data 1386 e pusă tirziu de traducător); Sacerdoțeanu A., *La cronologia documentelor lui Mircea cel Bătrîn pentru Cozia* („Hrisovul”, III, 1943, p. 126—129); Hurmuzaki, XV, p. 133 [doc. din 1492]; *Istoria Țării Românești*, p. 3, 37, 204; *Istoriile*, p. 13; *Mémoire sur les couvents roumains*, p. 75—82 [doc. 1639]; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 161—164 [descriere]; vezi și M.O., 1967, nr. 11—12, p. 914—915; Hurmuzaki, IX, p. 627 [descrierea lui Schwantz]; Giurescu C., *Material* (indice); Dragomir Silviu, *Relațiile bisericii române cu Rusia în veacul XVII*, Buc., 1912, p. 170—171 [doc. 1702, cînd m-rea începuse a se surpa și pereții erau fără pictură]; Hașdeu B. P., *O petițiune latină a călugărilor de la Cozia din 1723* (C.T., VII, 1876, p. 361—364); Iorga, *Studii și doc.*, III, p. 60—61 [doc. 1743]; V, p. 162—163, 701, 702; VIII, p. 61, 105; XV, p. 324; XIV, p. 196—198 [documente]; *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 61, 258 [luptele din 1737];

Ghenadie Enăceanu, *Mitropolitul Ungrovlahiei Neofit I* (B.O.R., II, 1875—1876, p. 740) [descriere, 1746, pisanii completate cu descrierea m-rii la 1876]; (vezi și SCIA, 1956, nr. 3—4, p. 281—282); *Catastih de averea m-rii Cozia* („Hrisovul”, VI, 1946, p. 90—103) [1778; obiecte de cult, veșminte, cărți, odoare];²⁴⁵ Hurmuzaki, XIV/3, p. 280 [descriere, c. 1788] și p. 341; *Tezaur de monumente*, II, p. 297 și 176 (m-rea prădată de turci, 1788); Urcchia, *Ist. rom.*, II, p. 78—79; III, p. 71—73; IV, p. 83 [m-rea arsă și surpată, 1792]; VII, p. 20 [la fel]; VI, p. 167—168; VIII, p. 360—361, 421 [reparații]²⁴⁶; X A, p. 15, 150—152, 158; XII, p. 74—76; *Documente agrare* (indice); Ro-

manescu M., *O jupîniță olteană în preajma veacului XVIII* (A.O., XX, 1941, p. 43) [zugrăvirea bisericii]; Tunusli, p. 175; Fotino, II, p. 21, 43 și III, p. 174.

B.O.R., 1889, p. 282—283, 680—683 [așezămînt, 1819]; Nistor I., *O descriere din 1822*; Iorga N., *Contribuțiuni la istoria literaturii române la începutul sec., XIX*, Buc., 1906, p. 26 [m-re prefăcută „cu totul în cenușe”, doc. 1827]; B.G.O., 1839, p. 39 [listă de moșii]; Ionașcu I., *Correspondența m-rii Cozia în anul 1848*, Buc., 1942, 17 p. (din A.R., III, 1942); Vîrtosu Emil, *Tot despre arhivele mănăstirești* (M.O., XIV, 1962, nr. 10—12, p. 518—519) [păstrarea arhivei m-rii Cozia]; Nedelescu Emil, *Documente privitoare la un episod trist din trecutul unui vechi monument istoric* (M.O., 1963, nr. 1—2, p. 114—119) [despre stricăciunile provocate de ocupația germană din 1916—1918];

Alexandrescu Gr., *Cozia* („Propășirea”, 1844, p. 123—125); Alexandrescu Gr., *Memorial de călătorie*, p. 31—35 [descriere, 1842]; A.P., XI, 1841—1842, p. 326—329; XII, 1843, p. 408—412, 414—417; XIII, 1844, p. 254—255; XIV, 1846—1847, p. 646—649, 698—703 [venituri, 1839—1844]; B.Of., 31 mai 1852, p. 175—176 și V. Rom., 1852, p. 177—178 [licitație clădiri]; Pelimon Al., *Impresiuni de călătorie*, p. 111—115 [despre m-re]; Margot, *O viațorie*, p. 36 [descriere, 1859]; „Dîmbovița”, 22 iulie 1859, p. 325 [descrierea m-rii];

Tezaur de monumente, I, p. 395—396 [piatra de mormînt a Tcofanei]; vezi și Lupaș I., *Tudora, mama lui Mihai Viteazul* (R.I., VII, 1921, p. 135—139); Tocilescu, *Raporturi*, p. 24—27 [inscripții]; Iorga, *Inscripții*²⁴⁷, f.I, p. 173—177; A.O., VII, 1928, p. 18—20 [inscripții]; BCMI, 1933, p. 133—134 [inscripții]; Vezi și *Dict. Rom.*, II, p. 729; Bianu I., *Catalogul manuscriselor românești*, I, p. 362 [însemnare 1765]; Sacerdoțeanu Aurelian, *Constantin Brîncoveanu și ctitoriile sale din Oltenia* (M.O., 1964, nr. 9—10, p. 727) [pisanie, 1706—1707]; *Inscripții București*, p. 591, 592, 593 passim [cruci, 1753—1754, 1766, 1779 etc.]; vezi și indice;

Oprescu G., *Artiști francezi*, pl. LXX [Lancelot]; „Le tour du monde”, 1868, premiere semestre, p. 297; G.I., 1934, p. 169; Vezi și Teleguț M., *Mănăstiri din Oltenia văzute de un pictor francez* (M.O., 1966, nr. 7—8, p. 632—633); *Biserica cea mare a m-rii Cozia* (BCMI, I, 1908, p. 92) [pictură de Szatmary]²⁴⁸; Ep. Ghenadie, *Albumul ep. Rîmnic* [3 foto vechi]; „Albina”, XIV, 1910—1911 supl. IV [pictură coloră]; *Monumentele*, I, pl. 2—4, și II, pl. 2; Antoniu, *Album*, partea I-a, p. 11—13; B.S.N.R., III, 1905—1906, p. 13—14 [medalia rezidirii, 1846]; L.A.R., 1899—1900, p. 69, 263; 1902, p. 183, 593 etc. [foto m-re, unele foarte bune]; Iorga N., *Istoria românilor*, III, p. 267 [foto ruine Cozia vechi];

Bibescu G., *Domnia lui G. Bibescu*, II, p. 194 [despre lucrările din 1847]; vezi și „Analecta”, 1944, p. 143; Odobescu Al., *Opere*, II, Buc., 1967, p. 389—390 și 431—432 [despre m-re, 1860, și listă de cărți vechi]; A. Rom., supl. 12 și 19 dec. 1859 [arenda moșilor m-rii]; Hașdeu, *Istoria critică*, p. 129—131 [originea m-rii Cozia, ante 1388]; C.A., 1875, p. 37—39; Musceleanu Gr. *Monumentele străbunilor*, p. 37—38; *Monumente naționale*, II, p. 232—234 [descriere, reparații necesare]; *Memoriu istoricu asupra m-rii Cozia*, Buc., 1882, 16 p.; B.V., 22 oct. 1885; „Familia”, 1886, p. 440 [descriere]; B.O.R., XIII, 1889—1890, p. 282—283; A.A., 1890, p. 105 [date sumare despre m-re]; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 226—228; Grecianu, *Genealogii*, p. 127, 131—132;

Ghenadie, *Vizite canonice*, p. 9—13 [descriere, inscripții, despre pictură]; *M-re Cozia* (V.B., II, 1895, nr. 2—3, p. 3—4); AER, 1900, p. 24—25 și 1921—1925, p. 592—595; Onciul D., *Curs de istoria românilor*, litografiat,

Buc., 1902—1903, p. 385, 638—639 [crede că a fost reclădită de Mircea pe locul unui lăcaș ridicat de Radu I]; Costin A., *M-rea Cozia* (L.A.R., 1900—1901, p. 551—554); *M-rea Cozia* („Calendarul Minervei”, 1902, p. 174—178);

Antonescu P., *M-rea Cozia. Studiu arheologic*, Buc., 1903, 37 p. (din L.A.R., 1903), reprodus în parte și de Lapedatu, *Monumentele istorice*, p. 303—313 și 354—357; Iorga N., *Sate și mănăstiri*, p. 302—306 [istoric, descriere]²⁴⁹; Idem, *Istoria românilor în chipuri și icoane*, I, p. 5—7, II, p. 12—13 și 32—33 III, p. 239—240; Dobrescu N., *Întemeierea mitropoliilor și a primelor m-ri din țară*, Buc., 1906, p. 61—62; Ionescu—Sachelarie C., *Drumuri prin țară* (N.R.L., 1910, p. 728—730) [descriere]; Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 26—30; Bengescu Maria, *M-rea Cozia* (N.R.L., 1910, p. 646—650; (trad. din „L'Indépendance Roumaine”); Dobrescu, *Istoricul bisericii din Oltenia*, p. 139, 141, 242—245; Răutu, *Monografia*, p. 43—48, 114—115, 122—125; *Episcopia Râmnicului*, p. CI, 43, 200—201 [picturi] CII [bolnița]; CIV, 93 etc.; Popescu Sp., *Contribuțiuni la studiul istoriei artei naționale* (R.I.A.F., vol. X, 1909, p. 106—124); Dobrescu, *Istoria bisericii în sec. XV*, p. 44—47; Tzigara-Samurcaș Al., *M-rea Cozia*, („Viața rom.”, mai 1908); și în vol. *Arta în România*, p. 56—62);

Balș G., *Biserici din Serbia*; Tzigara-Samurcaș Al., *Influențe sîrbești în arhitectura din România* (C.L., XLVI, 1912, p. 101—106); Balș, G., *Influence serbe*; Millet G., *Cozia et les églises serbes de la Morava*, în vol. *Mélanges offerts a monsieur N. Iorga*, Paris, 1933, p. 827—856; Bosković, în „Starinar”, 1933—1934, p. 283—332 [despre studiul lui Millet și despre asemănarea Coziei cu bis. din Sisocvatz]; Balș G., *În privința Coziei* (BCMI, 1933, p. 93—94) [despre articolul lui Bosković]; Bosković Dr., *Le narthex de Cozia avait-il un étage supérieur?* (BCMI, XXVI, 1934, p. 121—125) [compară cu bisericile sîrbești]; Georgescu I.B., *Influențe sîrbo-bizantine* (A.O., IX, 1930, p. 154—155, 156—157); Ștefănescu I. D., *Pictura „bizantină” în țările românești. Originalitatea decorurilor din Oltenia* (M.O., 1962, nr. 5—6, p. 291—301) [Cozia este „un adevărat monument sîrbesc”; și despre pictură]; Henry Paul, *Les principes de l'architecture religieuse serbe et l'école moldave*, în vol. *L'art byzantin chez les Slaves. Les Balkans*, IV, Paris, 1930, p. 295—302; Brehier Louis, *L'art roumain ancien* (A.S.A., I, 1927, fasc. I, p. 2—11);

Tafrali O., *Les monuments roumains*, p. 6; Năsturel P.V., *M-rea Cozia* (R.I.A.F., XIV, 1913, p. 84—88) [inscripții, piatra de mormînt a Teofanei]; BCMI, VII, 1914, p. 92; Iorga—Balș, *Histoire*, p. 35—36; Georgescu I.B., *Mănăstiri oltenești—Cozia* („Năzuința”, III, 1924, nr. 4-5, p. 1—34) [descriere, inscripții, foto]; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 57, 142—143, II, p. 67; Iorga, N., *La Roumanie pittoresque*, p. 51—54; Popescu M., *Oltenia în timpul stăpînirii austriece* (BCMI, XIX, 1926, p. 101) [despre întărirea m-rii]; Ghika—Budești, *Evoluția* (BCMI, XX, 1927, p. 123, 129—132, pl. XXIV—XXXV; XXIII, 1930, p. 22, 34—35 și pl. CIX—CXV) [paraclisul]; XXV, 1932, pl. CCCXII—CCCXV [ferestre] și XXIX, 1936, p. 110—111 [adausurile din sec. XVIII], pl. DLXXI—DLXXV); Pocitan V., *M-rea Cozia* (B.O.R., 1928, p. 211—213); BCMI, 1929, p. 57 [despre fortificarea m-rii];

Metes, *Zugravi* (indice); Ștefănescu I.D., *Peintures murales*, p. 11—15, 18—26, 28—30, 60-61, pl. I—IV; Idem, *La peinture*, p. 20—21, 68—75, 121—130 [bolnița], pl. 15—16 și 49—57 [bolnița]; Bobulescu, *Zugravi*, p. 31—34; Idem, *Lăutari*, p. 33, 65—66; Cartoian N., *Zapisul lui Adam* (A.T.G., caietul 3, mart. 1938, p. 9—14) [pictură de la Cozia]; Focillon H., J. Strzykowski, N. Iorga, G. Balș, *Fresques des églises roumaines* („Arcades”, 1947, nr. 3—4, p. 49—64, 115—119); Metzulescu Stelian, *Apoteoza în fresca românească* (G. B., 1965, nr. 3—4, p. 332—334) [despre portretele lui Mircea cel

Bătrîn din bis. mare și bolniță]; Ștefănescu I. D., *Originea și evoluția unor teme care apar în arta bisericească* („Mitropolia Moldovei”, 1964, nr. 1—2, p. 43—57);

Popescu M., *M-reă Cozia* (R.S.T.R., XLVIII, 1930, sept. oct. p. 37—40); Constantinescu-Iași P., *Narthexul* (indice); Popp-Șerboianu Calinic I., *Îndrumător pentru vizitarea sfintei m-ri Cozia*, Rm. Vilcii, 1931, 20 p; Drăghiceanu V., *Mormîntul lui Mircea cel Bătrîn* (BCMI, XXIV, 1931, p. 20—24) [descriere, foto din timpul săpăturilor]; Ionescu D., *Schituri și biserici*, p. 35—41 [descriere]; Tican Mihai, *M-reă Cozia* („Universul”, 25 febr. 1932, p. 2); Drăghiceanu V., *Monumentele Qlteniei* (BCMI, XXVI, 1933, p. 72—75) [inscripții descriere, foto și despre bolniță];

Athanasescu I.D., *Mănăstirea Cozia* („Ion Maiorescu”, III, 1933, nr. 3—5, p. 23—33 și nr. 6, p. 22—31) [istoric, inscripții, descriere, despre restaurare]; G.M., XIII, 1935, nr. 444, p. 3; A.O., 1936, p. 260 [despre stricăciunile din timpul războiului 1787—1791]; Neda I.M., *Cum se înfățișa administrația m-rilor vilcene în a doua jumătate a sec. XIX*, Rm. Vilcea, 1937; Donat, *Fundațiile*, p. 34—37; Ionescu Gr., *Istoria*, p. 66—71; Idem, *Byzance*, p. 318; BCMI, 1938, p. 190; A.R., V, 1940, p. 133; Panaitescu P.P., *Mircea cel Bătrîn*, p. 153—159 [istoric]; Brădulescu V., *Călimănești*, p. 16—26 [descriere, foto, inscripții, bis. mare, bolniță și paraclis]; Giurescu, *Ist. rom.*, I—III (indice) [despre vechimea m-rii, mormîntul lui Mircea cel Bătrîn etc.].

Ghika-Budești, *Restaurarea bisericii mari de la m-reă Cozia* (BCMI, XXXI, 1938, p. 22—31 și 34—37) [istoricul bisericii și lucrările de restaurare]; Athanasescu I., *Restaurarea bisericii mari de la m-reă Cozia* (*ibidem*, p. 32—33) [memoriul de șantier]; Nicolaescu St., *Domnia lui Radu Vodă Paisie și a fiului său Marcu voievod* (A.O., XVII, 1938, p. 193—220); Rașcu, *Mănăstirile*, p. 18—21; AMO, 1941, p. 841—845; Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 31—35 [din AMO]; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 12—14, 20, 26—27, pl. IV, VII, XII); Brădulescu V., *M-reă Cozia*, Buc., 1942; Popescu, *Învelșurile*, p. 19, 20, 24, 28—29, 87; Antonescu P., *Meșteri și arhitecți*, p. 15—17; B.O.R., LXXII, 1954, nr. 2—3, p. 334, nota 3; Iosif, episcopul Rimnicului, *Monumentele noastre* (M.O., VI, 1954, nr. 1—3, p. 13—15) [istoric]; *Arta feudală*, I, p. 44—50, 54, 61, 62, 77—78, 88, 89, 101, 104—105, 107; A.R.P.R., nr. 1, 1955, p. 55 [despre restaurarea m-rii]; Dineată Ghermano, *Scurt istoric al sfintei mănăstiri Cozia*, 1956, 22 p; *Istoria bisericii române*, I, p. 207—208, 269—270; Ionescu Gr., *Arhitectura populară*, p. 175—177 [foișorul și pridvorul]; Virtosu Emil, *O tainiță pentru acte la m-reă Cozia* (M.O., 1959, nr. 9—12, p. 571—575) [listă de doc. și despre dărîmarea clopotniței, 1848];

Giurescu C.C., *Două monumente religioase din veacul al XIV-lea: Nucetul sau Cozia din Vilcea și Nucetul din Dîmbovița* (M.O., 1961, nr. 1—4, p. 38—49); Simedrea Tit., *Fost-au două sf. lăcașuri la Cozia ?* (B.O.R., 1961, nr. 11—12, p. 1018—1032) [crede că da: una la Călimănești, anterioară lui Mircea, și m-reă Nucet, ctitoria lui Mircea]; Brădulescu V., *Zugravul Constantinos* (M.O., 1961, nr. 10—12, p. 688—698);

Lăzărescu Emil, *Data zidirii Coziei* (SCIA, 1962, nr. 1, p. 107—137) [după ce expune părerile predecesorilor, arată că nu a existat o altă ctitorie înainte de Mircea cel Bătrîn, care a construit-o la 1387—1388]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, I, p. 133—141 și 380—384 [bolnița și paraclisul]; Vătășianu, *Istoria artei* (indice m-reă Cozia);

Bălașa D., preot, *Complexul Călimănești: M-reă Călimănești-Ostrov m-reă Cozia cu bolnița, schitul Piatra și biserica de mir din Călimănești* (M.O., 1968, nr. 1—2, p. 38—61) [crede că au existat două așezări monahale în vremea

domniei lui Mircea cel Bătrîn: Călimănești și Cozia sau Nucet; cea de la Călimănești reînființată sub numele de Ostrov; despre m-rea Cozia Veche fost schitul Piatra, clădit 1670 și despre bis. veche din Călimănești];

Teodoru Horia, *Mormîntul lui Mircea cel Bătrîn*, în vol. *Omagiu lui P. Constantinescu-Iași*, p. 641—643 [despre asemănarea cu piatra funerară a sf. Achila de la Arilie];

Nedelescu Emil, preot, *Egumenii m-rii Cozia în secolele XIV—XVII* (M.O., XV, 1963, nr. 9—10, p. 705—734); Brătulescu V., *Dascălii de zugrăvi Ioan și Mincu de la Rîmnic și Argeș* (M.O., XV, 1963, nr. 11—12, p. 864—865) [trei icoane din 1794; descrie icoanele făcute de Ioan zugravul]; M.O., XV, 1963, nr. 11—12, p. 897 [despre restaurarea m-rii];

Cocora Gabriel, *Popa Șapcă curator la m-rea Cozia* (M.O., 1957, nr. 11—12, p. 758—765); Păsculescu-Orlea Em., preot, *O pilduitoare faptă a preotului Radu Șapcă* (M.O., 1965, nr. 1—2, p. 62—64) [curator la m-rea Cozia, 1864]; Ștrempel, *Copisti de manuscrise* (indice);

Direcția Monumentelor istorice, *M-rea Cozia, Album*, Ed. Meridiane, 1964, 16 p. (prezentarea lui I.F. Stănculescu, *Două reușite albe consacrate m-rii Cozia și bisericii Trei Ierarhi* (B.O.R., 1965, nr. 3—4, p. 355—357); Constantinescu N., *Cercetările arheologice de la Cozia* (M.O., 1965, nr. 7—8, p. 587—601) [descrie rezultatele săpăturilor făcute în 1960: crede că piatra fundamentală s-a pus la 18 mai 1388; „Cozia Veche”, din sec. XVI—XVII]; Davidescu M., *M-rea Cozia*, Ed. Meridiane, Buc., 1966, Colecția Mici indreptare; *Documente de arhitectură*, nr. 12, 1966, pl. 45—52;

Chihaia Pavel, *Două fiale din Țara Românească construite de voievodul Neagoe Basarab* (G.B., 1967, nr. 11—12, p. 1145—1150) [despre aghiazmatul făcut de Neagoe Basarab în partea de sud-vest a bisericii];

Mănciulescu Rodica, *Restaurarea mănăstirii Cozia (Monumente istorice. Studii și lucrări de restaurare, II, 1967, p. 120—132)* [un scurt istoric, lucrările de restaurare din 1958—1962 cu foto și planuri]; Sacerdoțeanu A., *Mircea cel Bătrîn și biserica ortodoxă a țării sale* (B.O.R., 1968, nr. 1—2, p. 100—107) [și despre data zidirii Coziei]; Chihaia Pavel, *Două rapoarte ale arhitectului Ioan Schlater din anul 1847* (B.O.R., 1968, nr. 3—5) [despre lucrările din 1847];

Nicolaescu Stoica, *Cercetări arheologice: străvechile clopote ale m-rilor Codmeana și Cozia din timpul lui Dan voevod și Mircea Voevod*, Buc., <f.a>, 9 p.; Tocilescu, *Catalogul*, p. 100, 103, 138, 148; Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 68, 118 și indice; Cegăneanu, *Obiecte bisericesti*, p. 57, pl. 25; Iorga N., *Les arts mineurs*, II, pl. 60; Panaitescu P.P., *Mircea cel Bătrîn*, p. 176—177; Nicolaescu Stoica, *Cel mai vechi și mai frumos epitaf din anul 1396 al m-rii Cozia* (A.R., IV, 1940, p. 281—285); Badea I., *În legătură cu epitaful de la m-rea Cozia* (M.O., VII, 1955, nr. 3—4, p. 202—204) [descriere]; despre epitaf vezi și *Inscripții București*, p. 696—697 [și bibliografie bogată]; Năsturel P.V., *Străvechile odoare înapoiate de URSS* (M.B., VII, 1957, p. 194); Ștefănescu I.D., *Spor fericit al averii noastre culturale: Tezaurul de artă revenit din URSS* (B.O.R., LXXXV, 1957, p. 184); Voinescu T., *Note asupra tezaurului* (M.M., I, 1958, p. 87); *Idem*, *Noi identificări de meșteri* (S.M., I, 1957, p. 30) [poli-candru]; Lăzărescu E., *În iurul datării a două broderii românești* (SCIA, 1958, nr. 1, p. 169—171); SCIA, 1968, nr. 1, p. 17, fig. 12 [portalul bisericii]. M BOLNIȚA M-RII COZIA (Sf. Apostoli, 1542—1543, construită de Radu Paisie). Vezi și bibliografia privind m-rea.

Ghenadie, *Vizite canonice*, p. 12 [pisanie]; Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 324; BCMI, I, 1908, p. 38 [reparații] și 43—44 [foto]; Lapedatu Al., *Meșterii bisericilor din Țara Românească*, în vol. *Un mănunchi de cercetări istorice*, Buc., 1915, p. 169—170; Georgescu I.B., *Mănăstiri oltenesti. Bolnița Coziei*

(„Năzuința”, III, 1924, nr. 6, p. 1—14) [descriere, inscripții, foto]; *Idem*, *Bolnița m-rii Cozia* (A.O., VII, 1928, p. 13—24) [descriere, inscripții]; *Idem*, *Bolnița Coziei* („Ramuri”, 1929, p. 179—182); Balș G., *Cîteva observațiuni în privința bolniței Coziei* (BCMI, XX, 1927, p. 49—53) și Craiova, 1927, 5 p.; Ghika-Budești, *Evoluția*, (BCMI, XXIII, 1930, p. 22, 24—26, 34 și pl. XLVIII-LVI); A.O., 1936, p. 260; Ionescu Gr., *Istoria*, p. 111—113; BCMI, 1942, p. 26, pl. XII; Ștefănescu I.D., *Artă balcanică și artă religioasă a țărilor române* (R.I.R., 1943, f. III, p. 15); Brătulescu V., *Zugrăvi de biserici în Oltenia în veacul al XVI-lea* (M.O., XV, 1963, nr. 3—4, p. 199—201) [despre zugravii David și Radoslav]; *Documente de arhitectură din România* nr. 9, Buc., 1964, pl. 4—8 [bolnița].

SCHITUL COZIENI-Tihulești ²⁵⁰, jud. Buzău (Sf. Troiță și Adormirea, sfîrșitul sec. XVI ²⁵¹, de lemn, refăcut de episcopul Chesarie, 1834—1835, fost metoh al ep. Buzău). ²⁵²

„Îngerul”, XV, 1943, nr. 1—4, p. 34—35 [doc. 1722]; Ionașcu I., *Schitul Grăjdana*, p. XXIII, 40, 51 [doc. 1741, metoh al ep. Buzău]; G.B., 1965, nr. 7—8, p. 678—679 [doc. 1741, metoh al ep. Buzău]; *Indice cronologic* nr. 3; Tunusli, p. 173; Filitti, *Inventarul*, p. 29 [descriere, bis. de lemn, avere, 1825]; „Îngerul”, 1937, no. 10—11, p. 546, 548; Furtună D., *Chesarie episcopul Buzăului*, p. 17; Popescu, *Învelișurile*, p. 68; Costantinescu N.A., *Bis. Mărculești din satul Cozieni-Buzău* („Îngerul”, 1941, p. 374—376); *Idem*, *Monumente buzoene*, p. 42—44 [pisanie, pomelnic, cărți vechi]; vezi și *Dicț. Rom.*, II, p. 731.

COZLEGI, vezi Coslegi.

CRĂCIUNEI, jud. Olt (bis. sec. XVIII, apoi bis. C. de Jos, 1830 și C. de Sus, 1859 ²⁵³ construită de familia Plopeanu).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1512—1513]; Bauer, p. 185 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 296; AEA, 1929, p. 123 [bis. din 1859 și 1898]; „Oltul”, 1857, p. 124, 128 [moșia de arendat]; *Dicț. Rom.*, II, p. 753 [pisanie 1859].

CRACUL MUNTELUI — Mehedinți

Donat, *Fundațiile*, p. 37—38; AMO, 1941, p. 474 [bis. noi din 1907—1931 și 1926].

CRAINICI, jud. Mehedinți (casa Burnaz, 1765, dărmată; M. bis. Intrarea în biserică, 1818, construită de Const. și Ion Burnaz pe locul uneia mai vechi, zugrăvită 1837, reparată 1914, 1932 și 1968; păstrează fresca din 1837, cu interesante elemente populare). Vezi și schitul Comănești.

Bauer, p. 223; Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 8—9; Bulat T.G., *Inscripții*. (R.I., 1924, p. 65) [bis. Burnaz]; AER, 1921—1925, p. 475; AMO, 1941, p. 475; Florescu I., *Note istorice din ținutul voievozilor Jiului* („Viața rom.” 1945, mai-iunie, p. 48—50) [descrie cula și despre biserică]; Crețeanu R., *Culele și casele întărite* (M.M., I, 1958, p. 113); *Idem*, *Biserici de zid de pe Valea Motrului* (M.O., IX, 1957, nr. 1—2, p. 29—33) [inscripții, istoric, descriere foto]; I. Al. F., *Date noi privind biserica de la Crainici* (G.B., 1967, nr. 1—2, p. 83—87) [legenda satului; despre bis.; lucrare de compilație, deși datele sînt „noi”]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1588]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 429—430 [despre sat]; M.O., 1968, nr. 1—2, p. 116 [despre redeschiderea bisericii].

CRAIOVA, jud. Dolj. Vezi și Cernelele, Ișalnița, Șimnicu.

Documente, indice XIII—XVI și XVII [localitatea amintită prima oară la 1475, cînd apare Neagoe de la Craiova]; despre vechimea așezării și transformarea ei în oraș vezi Olteanu, *Geneza orașelor* („Studii”, 1963, nr. 6, p.

1269—1270); Veress, *Documente*, VII, p. 211 [la 1604 orașul era ars de turci]; *Monumenta spectantia*, XVIII, p. 97—98 [descriere, 1640]; M.O., 1967, nr. 11—12, p. 920—921;

Direcția Arhivelor Statului, *Mesteșugari și neguțatori din trecutul Craiovei. Documente, 1666—1865*, Buc., 1957, 373 p. [în introducere o scurtă istorie a dezvoltării economice a Craiovei]; Giurescu, *Material* (indice); vezi îndeosebi vol. II, p. 213 [descriere, 1727]; Iorga, *Studii și doc.*, I—II, p. 258; V, p. 329; VIII, p. 9; XXI, p. 342; XXV, p. 7; vol. VIII, p. 114—117, 150—151 [la 1801, arderea de cîrjalii; Craiova era „pulbere și cenușe”]; Iorga N., *Situația Olteniei* (indice);

Pessiakov A., *Ocolnica moșiei domnești a Craiovei, în Acte și uitoițe istorice, 1546—1761...* Craiova, 1908, p. 77—81 [din 1761]; publicată și în R.I., IX, 1923, p. 45 și A.O., XVI, 1937, p. 105—106; vezi și *Fragment dintr-un raport al inginerului Cioculescu, 1850, referitor la moșia domnească a Craiovei* (A.O., 1922, p. 77—79); A.O., VIII, 1929, p. 447—448 [doc. 1783, Craiova oraș domnesc slobod]; Bălașa D., *Documente privind istoria Craiovei* (M.O., 1957, nr. 11—12, p. 845—858) [1804—1856; ref. îndeosebi la bis. Hagi Enuș]; Tunusli, p. 179; Sulzer, *Geschichte*, I, p. 353—354 [despre oraș și despre stricăciunile pricinuite de război, 1768]; Iorga N., *Manuscrisurile m-rii Cernica*, Buc., 1902, p. 19 [despre intrarea turcilor în Craiova, 1788]; Fotino, II, p. 193 [arderea Craiovei de cîrjalii]; III, p. 177—179 [4 m-ri, 9 biserici de zid și 33 de lemn la 1815]; vezi și A.O., IV, 1925, p. 202—204]; *Tezaur de monumente istorice*, II, p. 201 [Dionisie Ecclesiarhul]; Zilot *Românul*, ed. Hașdeu, Buc., 1884, p. 32—39, 51, 58 [arderea Craiovei de cîrjalii, 1801]; vezi și „Carpații”, 1884, 9—21 mai; *Mag. istoric*, II, 1846, p. 101—102;

C. Rom., 1830, p. 29, 49 și 1834, p. 346 [despre incendii la Craiova]; V. Rom., 1844, p. 98—99 [despre înfrumusețarea orașului]; ²⁵³ bis „Albina rom.”, 1830, p. 142 [despre incendiul din 1830]; V. Rom., 2 april. 1846 [știri din Craiova]; vezi și A.O., III, 1924, p. 338—341;

Bezviconi G., *Călători ruși*, p. 175 [descriere, 1808]; vezi și indice; Bogdan-Duică G., *Craiova de odinioară după călători străini* (A.O., II, 1923, p. 8—12); Karadja C.I., *Craiova și Muntenia în 1835 după ziarul de drum al contelui Moltke* (A.O., VIII, 1929, p. 528—529); Vasulescu A., *Craiova. Două descrieri* (A.O., X, 1931, p. 241—242) [din 1837 și 1930]; Samarian P., *O veche monografie*, p. 209 [descriere, începutul sec. XIX];

Hurmuzaki, serie nouă, vol. II, p. 796 [la 1822 două biserici transformate în magazine de provizii]; Nistor I.I., *O descriere din 1822*, p. 19, 61 [13 biserici și palat]; *Catalogul manuscriselor românești*, IV, Buc., 1967, p. 273 [însemnare cutremur 1838]; Thouvenel Ed., *La Hongrie et la Valachie...* Paris, 1840, p. 169—171 [descriere]; Urmösy Sandor, *Az ebűjdosott magyarok Oláhországban*, Cluj, 1844, p. 82 [descriere]; Margot, *O viatorie*, p. 51—53 [descriere, 1859]; „Dimbovița”, 8 aug. 1859, p. 345 [descriere];

Buzatu D., preot, *Însemnări de pe cărți bisericesti* (M.O., XV, 1963, nr. 11—12, p. 929—930) [referitoare la cutremurele din 1827 și 1829, bis. Madona Dudu, Ōbedeanu, Sf. Nicolae-Ungureni];

Catagrafie dă toate bisericile ce se află aici în orașul Craiova, anume cu hramurile lor și dă cine sînt făcute (A.O., VIII, 1929, p. 449—450) [din 1813—1815]; Gulescu Maria, *Catagrafie dă toate bisericile ce să află aici în orașul Craiovei anume cu hramurile lor și dă cine sînt făcute* (A.O., XVII, 1938, p. 99—100) [fără dată; pare aceeași cu prima]; Donat I., <*Catagrafia Craiovei la 1831*> (A.O., XV, 1936, p. 84—85); *Mesteșugari și neguțatori din trecutul Craiovei*, p. 208—209 [listă de biserici din 1832] ²⁵⁴; *Catagrafia plășii orașului Craiovei, capitala jud. Dolj, arătînd mahalalele, numărul locuitorilor, numele moștiilor*,

bisericile cu hramul lor, preoți, diaconi și ȋrcovnici, 1835 ghenar 18 (A.O., X, 1931, p. 42—46); Cincea I.V., *Biserici din Craiova și împrejurimi* („Oltenia”, II, 1941, nr. 1—4, p. 129—133) [listă de la 1838]; Bulat T.G., *O statistică a Craiovei din 1838* (A.O., III, 1924, p. 535—536) [bisericile și mahalalele]; Cincea I.V., *Stricăciunile întâmplăte la bisericile din Craiova cu ocazia cutremurului din noaptea de marți spre miercuri 11/12 ianuarie 1838*²⁵⁵ (A.O., X, 1931, p. 39—41); vezi și Constantinescu I., *Istoricul bisericii Maica Precesta Dudu din Craiova*, vol. II, p. 136—139; Popescu-Cilienii I., *Preoții din Craiova în anul 1839* („Renașterea”, 1939, p. 144—147) [listă de biserici]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 453—456 [catagrafie din 1845, când existau 27 de biserici]; Nicolaescu-Plopșor C., *Bisericile Craiovei la 1847* („Renașterea”, XVII, 1938, p. 27); Cincea I., *O statistică a Craiovei* (A.O., IX, 1930, p. 337—338) [din 1850]; Popescu-Cilienii I., *Catagrafie de starea în care se aflau bisericile din Craiova la 1854* (A.O., 1935, p. 391—393);

A.O., III, 1924, p. 326; „Ramuri”, 1929, p. 168—169; vol. *Oltenia*, Craiova, 1943, p. 440—441 [vederi vechi ale Craiovei];

Hașdeu B.P., *Craiova din punct de vedere istoric, politic și comercial* („Alegătorul independent”, nr. 1, 1883); Pessiacov A., *Schițe de istoria Craiovei*, ed. II-a, Craiova, 1914, 76 p. [despre bănie, casele bănești, bis. Sf. Dumitru] (recenzia lui N. Iorga, în „Bull. de l’Institut sud-est Européen”, I, 1914, p. 108—109); *Județul Dolj și orașul Craiova. Monografii complete. Partea I, Jud. Dolj*, Craiova, 1896, 48 p.; Iorga N., *Drumuri și orașe*, p. 15—20 [descriere];

Georgescu Anastase, *Craiova. Cercetări istorice. I. Tîrgul Craiovei*, Craiova, 1936, 114 p.; Porumb N., *Din filele unei vieți*, Craiova, 1927; istoricul orașului și în *Dicț. Rom.*, II, p. 743—745; Popescu-Cilienii I., *Istoria Craiovei*, ms. 1954 (vezi M.O., 1962, p. 239);

Hașdeu B.P., *Originile Craiovei, 1230—1400*, Buc., 1878, VIII+63 p. [împotriva celor care considerau Craiova ca datînd din vremea Asăneștilor, crede că Craiova derivă de la crai și a fost întemeiată de un rege cuman „pe la 1220—1230”, fiind la 1350 „deja oraș însemnat”]; vezi și Buzatu D., *Toponimie doljeană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 61); Hașdeu B.P., *Oltenescele. Patru discursuri. Originele Craiovei. Hrist și Tudor Vladimirescu*, Craiova, 1884, 1 f + 155 p.; Demetrescu Mil. G., *Originile și vechimea orașului Craiova* (A.O., VI, 1927, p. 177—188); Georgescu Sică, *Contribuțiuni referitoare la începuturile Craiovei* (A.O., VII, 1928, p. 230—245); Stănică C., *Cîteva considerațiuni privitoare la originile Craiovei* (A.O., 1936, p. 276—283); Demetrescu Mil. G., *Craiova, moșie a Basarabilor* (A.O., I, 1922, p. 16—20); Dinculescu N.G., *Craiova reședință* („Ramuri”, 1929, p. 157—159);

Iorga N., *Craiova în preajma vremilor nouă, 1760—1830* (C.L., XLI, 1907, p. 67—69, 146—153); *Idem*, *Orașele oltene și mai ales Craiova pe pragul vremilor nouă (1760—1830)* („Calend. Ramuri”, 1908, p. 33—54); *Idem*, *Orașele oltene și mai ales Craiova în pragul vremilor nouă, 1760—1830*, Craiova, 1925 (din A.O., IV, 1925, p. 283—294) [organizarea orașului, case și biserici vechi]; Fierăscu C., *Craiova în 1770. Contribuție documentară* (A.O., V, 1926, p. 337—339) [despre jaful turcilor];

Drăghiceanu V., *Cetatea Craiovei* (BCMI, 1910, p. 194); [despre săparea unui șanț la marginea orașului]; Stoenescu Dem D., *Cetatea Craiovei* (A.O., III, 1924, p. 58) [întărituri făcute în timpul războiului ruso-turc, 1810]; Demetrescu Mil. G., *Craiova în veacul trecut (începutul sec. XIX)* (A.O., III, 1924 p. 119—129, 217—225, 315—326) [hotarele orașului, conducerea sa, despre bănie, case vechi, școli, biserici, evenimente istorice]; Buzatu D., *Craiova de altă dată. Aspecte din secolul trecut* (M.O., XI, 1959, nr. 3—4, p. 157—165)

diverse știri despre viața orașului în sec. XIX]; Demetrescu Mil. G., *Craiova între 1830—1850. Cercetări istorice* („Ramuri”, 1929, p. 141—156); *Notițe relative la Craiova de acum 100 de ani* (A.O., 1932, p. 103—109); Georgescu Anastase, *Craiova acum 100 de ani* (A.O., II, 1923, p. 356 și urm.) Dinculescu N.G., *Craiova acum 50 de ani. Conferință*, Craiova, 1934, 24 p. [descriere cu ilustrații]; Iorga N., *Craiova și Unirea* (F.D., I, 1907, p. 193—203, 239—269 și în A.O., XII, 1933, p. 1—14); Iorga N., *La Roumanie pittoresque*, p. 32—33;

Petrescu D.E., *Un splendid colț de țară din România Mare*, Craiova, f.a., 160 p. [generalități despre Craiova, îndeosebi în vremurile mai noi; cu unele date — luate de la alții — despre istoricul orașului]; Giurescu, *Ist. rom.*, II și III (indice) [vechimea orașului, evenimente de seamă];

Demetrescu Mil. G., *Din istoria Craiovei. Vechi denumiri de mahalale și suburbii* (A.O., IV, 1925, p. 112—121 și V, 1926, p. 95—101); Georgescu Anastase, *Mahalalele Craiovei* (A.O., XVIII, 1939, p. 391—405); Septville E.N., *Planul orașului Craiova*, Craiova, 1925²⁵⁶; Zatti L., *Craiova*, Ed. Meridiane, 1963, 56 p.

Giuceanu Șt., *Raport <despre bisericile din Craiova și împrejurimi>* (ACMI, 1914, p. 97—113); *Idem, Raport <asupra bisericilor din Craiova>* (ACMI, 1915, p. 144—169); Demetrescu Mil. G., *Un vechi cartier istoric al Craiovei* (A.O., II, 1923, p. 443—448) [despre casele bănești, bis. Sf. Dumitru, hanul m-rii Hurezi, temnița veche]; Vincenz A., arhitect, *Contribuții la monografia Craiovei. Case și biserici vechi*, Craiova, <f.a.>, 33 p. (din A.O., V, 1926, p. 182—201 și 324—336) [despre modul de construire; biserici și case din Craiova și împrejurimi]; Demetrescu Mil.G., *Biserici craiovene* (A.O., XIII, 1934, p. 337—342) [Bășica și Belivacă]; Theodorian-Carada M., *Cîteva însemnări despre vechi biserici craiovene și slujitorii lor* (A.O., XX, 1941, p. 48—55) [despre bis. Brîndușa, Sf. Arhangheli, Madona, Sf. Spiridon etc.]; Dinculescu N.G., *Biserici din Craiova* („Renașterea”, XX, 1941, p. 77—79, 154—158, 208—211, 421—424, 476—483) [despre bis. Sf. Dumitru, Sf. Ilie, Sf. Gheorghe Vechi și Nou, Sf. Ioan-Sebastian, Obedeauu și Vlădăianu]; Dinculescu N.G., *Bisericele Craiovei*, Craiova, <f.a.>, 116 p. (din „Oltenia”, III, 1943, p. 42—150) [și documente, p. 128—150] (recenzia lui I. Ionașcu, R.I.R., 1944, p. 261—262); Popescu-Cilieni I., *Bisericele Craiovei. Un capitol din trecutul orașului* (R.I.B., I, 1943, nr. 2); Popescu-Cilieni I., *Biserici craiovene dispărute* (M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 635—637); Buzatu D., *Numele bisericilor din Craiova* (M.O., 1961, nr. 7—9, p. 604—613) [cu un scurt istoric al fiecărei biserici]²⁵⁷. — M CASELE BĂNEȘTI (construite de Constantin Brîncoveanu probabil pe locul fostelor case ale boierilor Craiovești; refăcute și reparate de numeroase ori, la 1776, 1889 etc.), str. Matei Basarab nr. 34. (Vezi și hanul m-rii Hurezi).

Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 356 [doc. despre construirea lor sub C. Brîncoveanu]; Giurescu C., *Material*, III, p. 274; Hurmuzaki, VI, p. 490—491; Vasilescu Al., *Documentele de proprietate ale Episcopiei Rîmnîcului asupra caselor bănești din Craiova*²⁵⁸ (A.O., VI, 1927, p. 47—54); Bulat, *Contribuțiuni documentare*, p. 88—98 [doc. 1750—1780]; *Inscripții București*, p. 493 [pisanie, 1776, case domnești prefăcute „de iznoavă”]; Margot, *O viațorie*, p. 52 [ruinele hanului, 1859]; Pessiacov A., *Schițe de istoria Craiovei*, ed. a II-a, p. 18—27; *Episcopia Rîmnîcului*, p. 143, 384—385; Drăghiceanu V., *Zidurile băniei Craiovei* (BCMI, III, 1910, p. 192—194) [pisania, descriere, plan, foto; crede că zidurile din str. Hurezi sînt fosta bănie]; ACMI, 1914, p. 103, 109 [dărîmarea zidurilor, foto pivniță]; Demetrescu Mil.G., *Un vechi cartier istoric al Craiovei* (A.O., II, 1923, p. 444—446); A.O., III, 1924, p. 217;

Vasilescu Al., *Casele bănești din Craiova în sec. XVIII* (A.O., VI, 1927, p. 9—19 și extras, Craiova, 1927, 11 p.; Demetrescu Mil.G., *Tot despre casele bănești* (*ibidem*, p. 19—20); Drăghiceanu V., *Zidurile băniei din Craiova* (*ibidem*, p. 246—248); Popescu M., *Oltenia în timpul stăpînirii austriace* (BCMI, 1926, p. 106) [despre proiectul de fortificare făcut de austrieci]; Vasilescu Al., *Descrierea* (A.O., VII, 1928, p. 272—276 și 284); *Idem*, *Descrierea proiectelor de fortificații a cetății de la Țințăreni, casei Banatului din Craiova și casei de lazaret de la Calafat (Vadul Jiului) făcute de inginerul maior I.C. Weiss în 17 august 1731* (A.O., IX, 1930, p. 176—178 și actul la p. 208—210); Filitti C.I., *Craioveștii* (A.O., 1932, p. 321—322) [crede că C. Brîncoveanu a refăcut casele domnești „la oarecare distanță de cele bănești”]; Dinculescu G.N., *Craiova cetate* (A.O., XII, 1933, p. 346—348); Georgescu Anastase, *Craiova. Cercetări istorice*, p. 20; Davidescu M., *Monumente istorice*, p. 51—53.

— CASE VECHI (Bengescu, Brăiloiu, Coțofeanu, Fărcășanu ²⁵⁹, Geanoglu, Glogoveanu, Jianu, Obedeanu, Pîrșcoveanu, Strimbeanu, Știrbei, Vlădoianu etc.) ²⁶⁰

Giurescu C., *Material*, II, p. 236; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 315 [doc. 1722; casele Bengescu, Brăiloiu și Strimbeanu]; VIII, p. 115 [listă de casele boierești arse, 1801]; Iorga N., *Situația Olteniei*, p. XXV [listă de casele boierești, 1812]; *Meșteșugari și neguțători din trecutul Craiovei*, p. 214 [numărul caselor boierești, 1832]; Vincenz A., *Cîteva locuințe vechi ale craiovenilor („Ramuri”, 1929, p. 173—178); Karadja C.I., Cea mai veche vedere din Craiova* (A.O., 1928, p. 353) [casă boierească, 1808]; „Oltenia”, III, 1943, p. 181 [case vechi]; Joja C-tin și Paul Petrescu, *Arhitectura urbană românească din secolele XVIII—XIX Craiova* (SCIA, artă plastică, 1968, nr. 1, p. 69—78) [se descriu cele trei feluri de case vechi: boierești, negustorești și țărănești; cu foto și planuri].

— CASA BĂLĂCEANU, vezi casa Călinescu.

— CASA BENGESCU (sec. XVIII).

Iorga, *Studii și doc.*, V, p. 315 [doc. 1722]; VIII, p. XII—XV [despre fam. Bengescu]. Vezi și Bengești.

— CASA BIBESCU ²⁶¹. Vezi și spitalele vechi.

Iorga, *Studii și doc.*, XI, p. 227 [doc. 1811] și VIII, p. XV—XVIII [despre fam. B.]; Popescu-Cilieni I., *Casele Bibeștilor din Craiova* (A.O., 1943, p. 236) [un doc. din 1849]; *Meșteșugari și neguțători din trecutul Craiovei*, p. 114 [doc. 1818] și 206 [doc. 1832].

— CASA BRĂILOIU ²⁶² (sec. XVIII).

A.O., 1926, p. 422; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 315 [doc. 1722] și VIII, p. XVIII—XXV [despre fam. B.]; Giurescu, *Material*, II, p. 236 [doc. din 1728 despre împrejmuirea cu trunchiuri de copaci]; V. Rom., 1852, p. 344, 11 aug. 1856, p. 240, 22 aug. 1856, p. 252, 12 sept. 1856, p. 274 [vînzarea casei].

— CASA CĂLINESCU (sec. XVIII).

Bosie Șt., *Dărmarea vechii primării a Craiovei* (A.O., II, 1923, p. 393—394) [casa Bălăceanu]; Demetrescu Mil G., *O rectificare* (*ibidem*, p. 476—477) [despre casa Călinescu]; *Cu privire la casele Primăriei din Craiova* (A.O., X, 1931, p. 147—148) [doc. din 1720—1724].

— CASA CÎMPINEANU (sec. XVIII).

Pessiacov A., *O pagină inedită din istoria Craiovei* („Calend. Ramuri”, 1908, p. 61—64) [un doc. din 1726 despre casele Cîmpineanu]; A.O., 1924, p. 158; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 316 [doc. 1723] și VIII, p. XXX—XXXII [despre fam. Cîmpineanu].

— M CASA COȚOFEANU (construită în sec. XIX de fam. Coțofeanu, reparată la 1896), str. Iancu Jianu nr. 10.

Meșteșugari și neguțatori din trecutul Craiovei, p. 115 [doc. 1818]; Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. XXXII—XXXIII [despre fam. Coțofeanu]. Vezi și Coțofeni.

— CASA GĂNESCU. Vezi și bis. Gănescu.

Iorga N., *Studii și doc.*, XXV, p. 119 [doc. 1829]; „Oltul”, 1857, p. 100 [casa de vânzare].

— M CASA GLOGOVEANU (sec. XVIII). Vezi și Glogova.

Iorga N., *Situația Olteniei* [indice Glogoveanu și p. 102 și 108 — contracte pentru uși și fierărie, 1819—1820]; Lecca, *Familiile boierești*, p. 248—250.

— CASA OTETELEȘANU.

Meșteșugari și neguțatori din trecutul Craiovei, p. 276—277 [doc. 1844]; Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. LX—LXI [despre fam. Oteteleșanu]; C. Rom., 1832, p. 68; „Oltul”, 1857, p. 52—54 [casele O. „ce se zice și Benescu”].

— CASA PRÎȘCOVEANU (sec. XVIII). Vezi și Prîșcoveni.

Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 329 [doc. din 1765]; VIII, p. LXI—LXIII [despre fam. P.].

— CASA ȘTIRBEI. Vezi și bis. Sf. Treime-Știrbei și Cepturoaia-Știrbei.

Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 329 [doc. din 1765]; Salabery, *Voyage en Constantinople, en Italie et aux îles de l'Archipel par l'Allemagne et la Hongrie*, p. 117 [despre casa și bis. Știrbei, 1791].

— CASA VLĂDĂIANU. Vezi și bis. Vlădăianu.

A.O., 1941, p. 89—90 [doc. 1790]; *Meșteșugari și neguțatori din trecutul Craiovei*, p. 63 [doc. 1780]²⁶³; V. Rom., 1850, p. 192 și 18 aprilie 1856, p. 113 Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. LXX [despre fam. V.].

— HANURI²⁶⁴.

Meșteșugari și neguțatori din trecutul Craiovei, p. 167 [listă de hangii, 1831].

— HANUL NICOLIȚĂ BRĂILOIU (începutul sec. XIX).

Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. 45 [doc. 1808 despre construirea hanului]; *Meșteșugari și neguțatori din trecutul Craiovei*, p. 9, 115 [doc. 1818].

— HANUL CEAUȘULUI (Nicolae Ceaușescu).

M.O., 1959, nr. 3—4, p. 169.

— HANUL CIOLACULUI.

Meșteșugari și neguțatori din trecutul Craiovei, p. 20, 134 [doc. 1824].

— HANUL DUMBA.

Iorga N., *Studii și doc.*, XXV, p. 101—103 [doc. 1827] și 119 [doc. 1829 spital]; C. Rom., 1833, p. 232.

— HANUL HAGI-DUMITRACHE (de la poarta bis. Sf. Ilie).

Meșteșugari și neguțatori din trecutul Craiovei, p. 107—108 [doc. 1813], 268 [doc. 1843].

— HANUL NICOLA DIMITRIU.

C. Rom., 1833, p. 312.

— HANUL LUI NICULA GULIMAN DIN VALEA VLĂICII.

Meșteșugari și neguțatori din trecutul Craiovei, p. 221 [doc. 1834].

— HANUL M-RII HUREZI (construit de egumenul Ioan circa 1700; fost în str. Hurezu). Vezi și casele bănești și biserica hanului m-rii Hurezi.

Del Chiaro, *Revoluțiile Valahiei*, p. 10; Giurescu, *Material*, III, p. 274; Hurmuzaki, IX, p. 631 și 638; IV/1, p. 634, 635, 638; Iorga N., *Studii și doc.*, XIV, p. XIII, XV, XX, XXXII, 96—97, 133, 170, 175—176; XXV, p. 103²⁶⁵; *Meșteșugari și neguțatori din trecutul Craiovei*, p. 7, 18, 20; *Indice cronologic nr. 14* [doc.]; Ionașcu I., *Contribuții la istoricul m-rii Hurez*, p. 25, 140; vezi și indice [doc. despre hanul m-rii făcut de egumenul Ioan]; Bulat T.G., *Știri*

noi cu privire la fundațiunile Brîncovenesti oltene (Brîncoveni, Mamul și Hurezi) (M.O., 1964, nr. 9—10, p. 753) [doc. 1711, hanul și bis. Adormirea]; Iorga N., *Mănăstirea Hurezului*. Buc., 1912, p. 19, 22 și urm.; „Oltenia”, I, 1940, nr. 5, coperta (desen de Barbu Iscovescu, 1847);

Drăghiceanu V., *Zidurile băniei Craiovei* (BCMI, 1912, p. 192—194); Dobrescu, *Istoricul bisericii din Oltenia*, p. 250; Demetrescu Mil G., *Un vechi cartier istoric al Craiovei* (A.O., II, 1923, p. 446—448); A.O., VIII, 1929, p. 44, 65; 1935, p. 315, 1936, p. 430; „Oltenia”, II, 1941, p. 13—14; Georgescu I.B., *Hanul m-rii Hurez din Craiova* (M.O., 1958, nr. 3—4, p. 239—247) [istoric, descriere].

— HANUL NECULCEA (de la Răscrucea de pește).

V. Rom., supliment 1852 mart. 29 [descriere, cu ocazia vânzării].

— HANUL LUI DIMITRIE PANĂ PAVLU (de pe Ulița Pescăriilor Vechi, mah. Sf. Voievozi).

Meșteșugari și neguțatori din trecutul Craiovei, p. 319 [doc. 1861].

— HANUL (HOTELUL) PANAIT.

„Oltul”, 1857, p. 108 [hanul de arendat].

— HANUL LUI SOLOMON.

Meșteșugari și neguțatori din trecutul Craiovei, p. 311 [doc. 1860].

— SPITALUL VECHI²⁶⁶ (în casa Goleșcu, 1839—1846; clădirea nouă din 1853). Vezi și m-reă Obedeianu.

Fotino, III, p. 178 [spital din 1811]; A.P., X, p. 292 [Vilacrosse dus să ridice planul]; XIV, 1846—1847, p. 613—615, 617, 634—635, 954—955 pas-sim [cumpărarea caselor Bibescu]; V. Rom., 10 iunie 1843; 27 iulie 1846 [punerea pietrii fundamentale]; 5 oct. 1846, p. 310 [continuarea zidirii]; vezi și Capșa Șt., *Cu privire la medalia spitalului din Craiova* (B.S.N.R., 1926, p. 31—32) [descrie solemnitatea după V. Rom.] și Bulat T.G., *Inaugurarea spitalului Filantropia în 1846* (A.O., I, 1922, p. 245—247); Găleşescu, *Eforia*, p. 345 și 817—832;

Gomoiu V., *Viața medicală a Olteniei*, în vol. *Oltenia*, Craiova, 1943, p. 153—188; *Idem*, *Dovadă de existența spitalului militar din Craiova înainte de anul 1842* („Bul. Uniunii Ofiterilor de rezervă”, 1940); *Idem*, *Spitalele ostășești din Craiova la 1854* („Mișcarea medicală română”, 1942, nr. 9—10); *Idem*, *Vechimea spitalului ostășesc din Craiova*, Craiova, 1941 (extras din „Mișcarea medicală română”).

— ȘCOLI VECHI²⁶⁷. Vezi și m-reă Obedeianu și bis. Madona Dudu.

Fotino, III, p. 178; C. Rom., 12 iunie 1836, p. 144 și C.D.A., 7 martie 1838, p. 117 [zidirea nouă a școlii naționale] și 11 nov. 1839, p. 92 [lucrări la școala nou zidită]; B.G.O., 1939, p. 319—320 [lucrări la școala „nou zidită”]; „România, I, 1838, p. 1009 [despre vizita lui Al. Ghica la „școala centrală”]; A.P., XII, 1843, p. 580; XIII, 1844, p. 216 [școala inaugurată la 30 oct. 1842]; B. Of., 10 iulie 1853, p. 173—174 [reparația generală a colegiului]; B. Of., 1855 sept. 12, p. 285, 1856 oct. 15, p. 325 și 1857 ian. 18, p. 17 [reparația clădirii gimnaziului] și 1856 oct. 10 [reparații pens. Oteteleșanu]; Iorga N., *Mărturii istorice privitoare la viața și domnia lui Știrbei vodă*, Buc., 1905, p. 691; *Idem*, *Studii și doc.*, III, p. 56; Bănescu N., *Cîteva știri privitoare la starea învățămîntului din Dolj, în 1840* („Ramuri”, V, 1910, nr. 4, p. 88—94 și nr. 5, p. 110—112); *Idem*, *Un dascăl uitat: Gr. Pleșoianu* (AARMSI, s. II, t. XXXVI, 1914—1915);

Popescu M., *Documente privitoare la începuturile școlii din Craiova* (A.O., X, 1931, p. 347—402); *Din memoriile lui Mihail Teodorescu zis „Dascălu Nicu”, 1821—1914* (ibidem, p. 309—315); Ionescu I. Teodor, *Scurt istoric al învățămîntului din Craiova*, Craiova, 1906 (reprodusă în parte și în A.O.,

III, 1924, p. 401—410) [și despre școlile de la bisericile Madona Dudu, Hagi Enuș, Sf. Gheorghe Nou etc.]; Bănescu N. și V. Mihăilescu, *Ion Maiorescu. Scriere comemorativă cu prilejul centenarului nașterii lui, 1811—1911*, Buc., 1912; Popescu Mihai, *Din trecutul învățămîntului la Craiova* (A.O., X, 1931, p. 273—290) [cu planuri de școli]; A.O., 1934, p. 364—380 [documente], 422 [pisania Inst. Lazaro-Oteteleșanu]; Filitti I.C., *Scrisori inedite ale lui Petrache Poenaru privitoare mai ales la Institutul Lazaro-Oteteleșanu din Craiova* (A.O., XIII, 1934, p. 266—276, 355—422); Fortunescu C.D., *Un vechi dascăl craiovean: G.M. Fontanin* (A.O., 1933, p. 316—342) [cu o vedere a vechiului liceu din 1836—1842];

Din arhiva liceului Carol I — Craiova. Acte și însemnări cu privire la începutul școlii (A.O., IX, 1930, p. 365—371; X, 1931, p. 34—38, 138—146); I.P., *Cîteva precizări în legătură cu întemeierea liceului din Craiova* (A.O., 1936, p. 59—64); Bușilă G.I., *Sărbătorirea de 50 de ani a liceului Carol I din Craiova* Craiova, 1903; *Anuarul liceului Carol I din Craiova pe anul 1913—1914*, Craiova, 1914; „Ion Maiorescu”, III, 1933, nr. 7—8. Număr festiv cu prilejul sărbătoririi centenarului liceului, 26 oct. 1933 [materiale privind istoria școlii din Craiova];

Bănescu N., *Începuturile „Școlii Centrale” a Craiovei* (C.L., XLIV, 1897, p. 885—893); Vasulescu A. *Pagini culturale din trecut. Școala Centrală* (A.O., X, 1931, p. 237—241);

Celarianu Smaranda, *Monografia școlii secundare de fete Elena Cuza din Craiova*; Popescu-Cilieni I., *Cărturarii trecutului oltean*, în vol. *Oltenia*, Craiova, 1943, p. 107—124 [și despre vechile școli ale orașului]; Popescu-Teișani Ilie, *Începuturile învățămîntului în Oltenia*, în vol. *Oltenia*, Craiova, 1943, p. 385—394;

Andrei N., *140 de ani școlari. Aniversarea primei școli românești din Craiova* („Ramuri”, mai 1966, p. 21) [despre aniversarea liceului N. Bălcescu].

— TEATRUL VECHI ²⁶⁸.

— CAZARMA VECHE ²⁶⁹ (prima jumătate a sec. XIX).

A.P., 1835—1836, p. 698; B. Of., 1857, iunie 24, p. 193 [clădiri, reparații].

— MAGISTRATUL ORAȘULUI ^{269 bis}. Vezi și casa Călinescu.

V. Rom., 21 april. 1851, p. 136 [despre clădire].

— TEMNIȚA VECHE ²⁷⁰ (fostă lingă bănie).

„Oltenia”, I, 1940, nr. 8 coperta [desen de Barbu Iscovescu, 1847]; Demetrescu Mil G., *Un vechi cartier istoric al Craiovei* (A.O., II, 1923, p. 448); Iorga N., *Studii și doc.*, XIV, p. 60, 171—172; A.P., XII, 1843, p. 355; *Uricarul*, IX, p. 413 [zidirea temniței].

— FOIȘORUL DE FOC ²⁷¹.

B.Of., 1844, p. 359 și 1848, p. 38 [licitație pentru clădire]; *Meșteșugari și neguțatori din trecutul Craiovei*, p. 285—286 [doc. 1848 despre clădire].

— MONUMENTUL OSTAȘILOR RUȘI (1830, reînalt 1841), str. Bucovățului.

C.D.A., 1841, p. 325—326 [despre reînaltarea și „consfințirea” monumentului]; Vincenz A., *Un monument rusec în Craiova* („Oltenia”, I, 1940, p. 98—103) și foto coperta nr. 7, p. 97; Popescu-Cilieni I., *Monumentul eroilor ruși ridicat la Craiova în 1830* (M.O., XII, 1960, nr. 10—12, p. 732—738) [descriere, inscripții, documente, 1831—1841]; Ionescu I., *Din trecutul istoric româno-rus* (M.O., XI, 1959, nr. 9—12, p. 638—640) [descriere, inscripții].

— FÎNTÎNI ȘI CIȘMELE ²⁷²

Bulat T.G., *O anafora din 1797* (A.O., I, 1922, p. 375—381) [despre facearea a două fîntîni]; Urechia, *Ist. rom.*, I, p. 521; X A, p. 863—865 [cișmele

existente, 1813—1817]; Iorga N., *Contribuțiuni la istoria literaturii române la începutul secolului al XIX-lea*, Buc., 1906, p. 13 [despre repararea fântinilor la 1808]; *Idem*, *Studii și doc.*, V, p. 152 și VII, p. 18 [doc. 1735 și 1820]; *Meșteșugari și neguțători din trecutul Craiovei* (indice) și p. 210 [nr. fântinilor la 1832], 283—284 [contract cișmele, 1848]; B.G.O., 1849, p. 256 [despre ține-rea cișmelelor în stare bună] și 1850, p. 293; V. Rom., 17 oct. 1851, p. 306 și 25 aug. 1850, p. 283; B.Of., 1856 iunie 11, p. 181 [reînființare fântini] Georgescu Anastase, *Identificarea unor vechi fântini din Craiova* (A.O., II, 1923, p. 475—476) [Prisăcuța din mah. Sf. Arhangheli de la metohul Episcopiei de sub Vilcănești și din drumul Orevei]; Conțeșvelor E., *Apa potabilă din Craiova* („Carpații”, 9—13 iunie 1884).

— M FÎNTÎNA DIN PIAȚA ELCA (fântina Purcarului, făcută de Pavel Teodor și Marin bulucbașa, 1816), str. Matei Basarab nr. 11—13.

Dinculescu N.G., *Fântina din Piața Elca* (A.O., VII, 1928, p. 468) [pisa-
nia, 1818].

— FÎNTÎNA DIN PIAȚA 23 AUGUST (1846)

— CIȘMEAUA LUI HAGI ENUȘ (fostă în str. Hagi Enuș nr. 2).

M.O., XI, 1959, nr. 3—4, p. 175; *Meșteșugari și neguțători*, p. 241—242 [doc. 1839].

— M FÎNTÎNA JIANU (1800, refăcută 1930), parcul 7 noiembrie.

A.O., V, 1926, p. 134 și VII, 1928, p. 418 [foto veche].

— FÎNTÎNA OBEDEANU (construită de paharnicul C. Obedeauu și soția sa, Stanca, și reclădită după 1774 de Ștefan Pîrșcoveanu fost mare vornic).

A.O., IV, 1925, p. 338 și VI, 1927, p. 188 [foto veche]; *Episcopia Rîmnicului*, p. 156; Obedeauu C.V., *Fundațiunea Obedenilor* (A.O., IV, 1925, p. 13); A.O., 1933, p. 376 [plan Vilacrosse, 1837]; Vasilescu Al., *Fântina Obedeauului în sec. XVIII* (A.O., 1927, p. 188—192); *Idem*, *Actul de proprietate al episcopiei Rîmnice asupra fântinii Obedeauu* (*ibidem*, p. 206); L.A.R., 1905, p. 571 [doc. 1787, fântina Obedeniei din Craiova].

— M FÎNTÎNA POPOVA (pe drumul Orevei, refăcută de Matei Basarab, 1651²⁷³, refăcută 1905), cart. Românești.

Documente, indice XVII; Pessiakov A., *Schite de istoria Craiovei*, ed. II-a, p. 42—43 [pisanie]; A.O., 1922, p. 19; Georgescu Anastase, *Craiova, Cercetări istorice*, p. 41; A.O., 1939, p. 404—405 [desen și inscripție]; „Olte-
nia”, I, 1940, p. 18; Diaconescu M., *Monumente istorice*, p. 49—50.

— FÎNTÎNA CU ȚEAPĂ (fântina lui Bogdan Mecioca, fostă lângă Parcul
poporului).

M.O., XII, 1960, nr. 5—6, p. 379.

— BISERICI²⁷⁴.

— BISERICA ADORMIREA, vezi Oota și Podbanița.

— BISERICA ASU, vezi Harșiu.

— BISERICA BĂȘICA (Toți Sfinții, bis. Jianului, construită de Stănuț Jianu și Chircă Băbeanu, 1780; reparată 1893²⁷⁵ și 1912—1913),
str. Grivița.

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 70; *Episcopia Rîmnice*, p. 461; Deme-
trescu Ml G., *Bis. Toți Sfinții-Bășica* (A.O., XIII, 1934, p. 340—342); „Olte-
nia”, II, 1941, p. 132 și 176 [însemnare], III, 1942, p. 83—86; AER, 1921—
1925, p. 360; AMO, 1941, p. 168.

— M BISERICA BELIVACĂ (Sf. Nicolae și Schimbarea la față, Sf. Nicolae-
Amaradia, Sf. Nicolae din Trăistari, construită de Hristea Belivacă
și Mihai Socolescu, 1794, reparată după cutremurul din 1838, la 1867,

restaurată 1956—1957; păstrează fresca originală), str. Pavlov, nr. 19 (fostă Amaradia).

Episcopia Rîmnic, p. 462; A.O., 1925, p. 288; 1926, p. 332—333; Deme-trescu Mil G., *Bis. Sf. Nicolae-Belivacă* (A.O., 1934, p. 337—340); Brătulescu I., *Numele bisericii „Belivacă” din Craiova* (A.O., 1935, p. 499—500); Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, 1936, p. 78, pl. CCLXXXVI—CCLXXXIX); „Oltenia”, II, 1941, p. 130; III, 1942, p. 103—105; R.I.B., I, 1943, nr. 1, p. 124—130; Nicolaescu G., *Renovarea bis. Sf. Nicolae-Amaradia din Craiova* (M.O., X, 1958, nr. 11—12, p. 786—787); AER, 1921—1925, p. 361; AMO, 1941, p. 165.

— M BISERICA BRÎNDUȘA (Brîndușul, Sf. Nicolae și Sf. Paraschiva, construită de familia Măinescu, 1793, pe locul uneia de lemn, reparată 1855, când s-a închis pridvorul și s-au desfințat pereții dintre naos și pronaos și la 1902, restaurată 1940), str. Brîndușa nr. 10.

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 64; *Episcopia Rîmnic*, p. 462; ACMI, 1915, p. 165 și 168 [inscripții]; „Oltenia”, III, 1942, p. 100—103; AER, 1921—1925, p. 361; „Renașterea”, 1940, p. 554—563 [despre reparații]; AMO, 1941, p. 148.

— BISERICA CATOLICĂ ²⁷⁶ (sec. XVII, reclădită 1734—1738, arsă 1769, refăcută alta, Toți Sfinții și Sf. Anton, la 1841—1844, reparată 1884).

Iorga N., *Călători, misionari*, p. 62 [descriere, 1654]; Iorga N., *Studii și doc.*, I—II, p. 232 [m-reă franciscanilor, 1734], 252—253 [despre construirea unei capele în cimitir, 1832]; 258—262 [istoricul bisericii]; 399, 410 [la 1827 bis. trebuia refăcută], 446 (vezi și indice); XXV, p. 22; Del Chiaro, *Revoluțiile Valahiei*, p. 13; B.O.R., 1899, p. 147—148 [doc. 1794 despre reclădirea bisericii și ruinele bisericii din vremea stăpînirii austrieicilor]; A.O., 1924, p. 159; Hering Iuliu, *Monografia parohiei catolice din Craiova*, Craiova, 1927; „Oltenia”, III, 1942, p. 121—124 [istoricul diverselor clădiri ale bisericii].

— BISERICA COJOCARIILOR, vezi Sf. Ioan-Hera.

— M BISERICA CRAIOVIȚA (Sf. Nicolae, construită de Alexe și Oprea Becheanu și Matei Sălceanu, 1770, reparată 1860, 1897, 1923 și 1953—1955; fresca veche a fost retușată și spălată la 1955), str. Craiovița 52.

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 66; *Episcopia Rîmnic*, p. 462; ACMI, 1914, p. 104 [foto]; 1915, p. 168 [inscripții]; „Oltenia”, III, 1942, p. 73—77; AER, 1921—1925, p. 362; AMO, 1941, p. 148; Sacerdoțeanu A., *Acte referitoare la moșia Craiovița, jud. Dolj* (A.O., 1928, p. 451—459) [din 1689—1746, proprietatea m-rii Horez]; Iorga N., *Studii și doc.*, XIV, p. 53—54, 118—119, 136—137 [doc.]; vezi și indice; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul C. amintit de la 1593].

— BISERICA DOMNEASCĂ, vezi bis. Sf. Dumitru.

— M BISERICA DOROBÂNȚIA (Sf. Nicolae, construită de C. și D. Fotescu, 1782 sau 1793, refăcută după 1838 ²⁷⁷, reparată 1858—1863 ²⁷⁸ și 1907), str. Odobescu nr. 1 (sau str. Dorobănția).

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 64; A.O., 1929, p. 337—338 [doc. 1802, bis. dată în grija isnafului pescarilor]; *Acte privitoare la reconstruirea bisericii Sf. Nicolae Dorobănția din Craiova, în anul 1863* (A.O., 1935, p. 396—397); Ionescu I., *Însemnări de pe cărți vechi* (M.O., 1957, nr. 7—8, p. 522—527) [și istoricul bisericii]; *Episcopia Rîmnic*, p. 462; A.O., 1934, p. 396—397; „Renașterea”, 1941, p. 78; Bălașa D., *Bis. Sf. Nicolae-Dorobănția* („Oltenia”, II, 1941, nr. 1—4, p. 78—80); „Oltenia”, II, 1941, p. 130—131; III, 1942, p. 86—90; AER, 1921—1925, p. 362; AMO, 1941, p. 165—166.

— BISERICA DUDU, vezi bis. Madona Dudu.

— BISERICA DIN HANUL DUMBA (sec. XVIII; dărimată).

Popescu-Cilieni I., *Biserici craiovene dispărute* (M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 637).

— BISERICA EPISCOPIEI, vezi bis. GĂNESCU.

— BISERICA DE PESTE DRUM DE CASELE FILIȘANILOR (dărimată).

Popescu-Cilieni I., *Biserici craiovene dispărute* (M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 637).

— BISERICA GĂNESCU (Sf. Ioan și Sf. Nicolae, metohul episcopiei Rîmnic ²⁷⁹ sau Episcopia, zidită de Barbu Zătreanu fost mare stolnic cu ajutorul negustorilor, 1757; dărimată 1884 sau 1889), fostă pe locul palatului de Justiție.

Ghenadie, episcopul Rîmnicului, *Biserica din Craiova cu hramul Sf. ierarh Nicolae și Sf. Ioan Botcătorul, numită a Gănescului și apoi supranumită metohul Episcopiei*, Buc. 1891, 36 p. + XLIX (din B.O.R., XIV, 1890—1891, p. 246—269, 331—353, 432—433) [pocelnic, doc. marte. 1762—1858]; Bulat T.G., *Inscripții* ²⁸⁰ (R.I., 1923, p. 118); pisană și în „Viitorul”, mart. 1891 și *Uricarul*, XVII, p. 471—472; *Inscripții București*, p. 490 [pisană]; Bălașa D., *Inscripțiuni de pe potirul bisericii episcopiei din Craiova, aflat la biserica Craiovița* („Oltenia”, II, 1941, p. 140); Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 70—71 [doc. 1775, bis. arsă în război]; VI, p. 141; VII, p. 312, 372—373; X A, p. 211—212; Bulat, *Contribuțiuni documentare*, p. 110—111 [doc. 1780];

Condica metoșelor sf. episcopiei Rîmnic. Metohu Gănescu din Craiova („Oltenia”, III, 1942, p. 128—150) [documente] ²⁸¹; Zilot Românul, ed. Hașdeu, Buc., 1884, p. 35—36 [descrierea metohului și asediului, 1800]; B.O.R., XII, 1888, p. 617 [averea bisericii, 1786] și XIII, 1889—1890, p. 281; *Monumente naționale*, II, p. 190—191 [descriere]; *Episcopia Rîmnicului*, p. 151, 156, 416—426, 464; A.O., IV, 1925, p. 280; Buzescu, *Reconstituiri*, II, p. 78; A.O., 1936, p. 424 [reparații]; Donat, *Fundațiile*, p. 45—46; Popescu, *Învelișurile*, p. 44, 61; Popescu-Cilieni I., *Biserici craiovene dispărute* (M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 637); *Idem*, *Arhiepiscopul Timotei Evdoxiados al „episcopiei” din Craiova* (M.O., VI, 1954, nr. 7—8, p. 412—413); Dinculescu N.G., *Seminarul craiovean din secolul XIX* (M.O., 1958, nr. 5—6, p. 389—394) [și despre biserică și clădirile sale la mijlocul sec. XIX];

— M BISERICA HAGI ENUȘ (Toți Sfinții din Tîrgul de Afară ot boiangii sau Tîrgul Vechi, construită de Nicolae Ceașescu, Săndulache Dumitrache, Ioan băcanul și alții, c. 1800, restaurată 1838, 1855—1856, reparată 1895, 1941; pictura din 1895), str. Al. Cuza, nr. 67.

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 61—62; Bălașa D., *Un alt manuscris al lui Dionisie Eclesiarhul: pomelnicul bisericii Hagii Enuș-Craiova* („Oltenia”, II, 1941, p. 76—77); *Idem*, *Însemnări* (ibidem, p. 77—78); *Idem*, *Documente privind istoria Craiovei* (M.O., 1957, nr. 11—12, p. 845—858) [doc. ale bis. Hagii Enuș, printre care și un contract din 1855 despre refacerea bisericii]; *Episcopia Rîmnic*, p. 463; ACMI, 1915, p. 143 și 169 [foto pisană, inscripție, clopot 1807]; A.O., 1923, p. 356; AER, 1921—1925, p. 363; Georgescu Anastase, *Craiova. Cercetări istorice*, p. 68—69 note; „Oltenia”, II, 1941, p. 129 și 176 [însemnare]; AMO, 1941, p. 149—150; „Oltenia”, III, 1942, p. 95—97;

Bălașa D., *Biserica Hagii Enuș din Craiova* (M.O., XI, 1959, nr. 3—4, p. 166—181) [istoric, pisană, 1800, despre ctitori, reparații, însemnări de pe cărți etc.].

— BISERICA DIN HANUL M-RII HUREZI (Adormirea, începutul sec. XVIII) ²⁸². Vezi și hanul.

Popescu-Cilieni, *Biserici craiovene dispărute* (M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 636—637); Iorga N., *Studii și doc.*, XIV, p. XIII, 175 [doc. 1742—1829].

— **BISERICA HARȘIU** (Așu, biserica din Oborul târgului de afară, Învierea, Sf. Ioachim și Ana și Sf. Haralambie, 1808 construită de Asu sau Harșu paharnicul cu ajutorul lui N. Samurcaș postelnicul, caimacam al Craiovei, avariata de cutremur la 1838, reparată 1862 și zugrăvită, 1908 și 1938).

Iorga N., *Studii și doc.* XV, p. 61; ACMI, 1915, p. 166—167 [pisană, 1821?, foto]; Urechia, *Ist. rom.*, X A, p. 235; A.O., 1929, p. 452 [doc. 1814] și p. 465 [doc. 1839]; „Oltenia”, II, 1941, p. 130; III, 1942, p. 113—114; AER, 1921—1925, p. 363; AMO, 1941, p. 151.

— **BISERICA JIANULUI**, vezi bis. Bășica.

— **BISERICA MADONA DUDU** (Maica Precista din Dud, Adormirea, 1700. de lemn, construită din zid la 1758, de Hagi Ion Gheorghe tăbăcar și Constantin Fotescu fost mare clucer, dărîmată de cutremur la 1838, refăcută 1842—1843, dărîmată 1913, refăcută 1929—1942; fost metoh al ep. Rîmnice) ²⁸³, str. Madona Dudu nr. 77.

Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. 115; XV, p. 63—64; XXII, p. 46—47; B.O.R., 1888, p. 618—626 [doc.]; vezi și Ghenadie al Rîmniceului, *Arhiva episcopiei. Documente originale și copii. Maica Domnului de la Dud. Traduse, adnotate și publicate de...*, Buc., 1888, 17 p. ²⁸⁴; Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 119—120, 798; VII, p. 303—304; X A, p. 195—197, 200—202 [zidirea a 8 odăi]; B.G.O., 1834, p. 125—126 [numire de epitropi]; *Meșteșugari și neguțatori din trecutul Craiovei*, p. 261—262, 264—266 [doc. 1842, bis. zugrăvită de C. Lecca], 272, 275—276 [diverse lucrări, 1843—1844]; „Carpații”, 17 ian. 1844, p. 2 [despre clădirea școlii]; (Răleanu I.), *Fundațiunea Maica-Precista-Dudu din Craiova*, Buc., 1886, 16 p; *Testamentele fondatorilor bisericii Maica Domnului Dudu din Craiova*, Craiova, 1887, 19 p; Lăcusteanu N.B., *Amintiri din trecut*, Craiova, 1896, p. 17—27 [despre școală];

<Anghelescu G.>, *Biserica Madona Dudu din Craiova*, Craiova, 1902, 19 p; *Episcopia Rîmnice*, p. 156, 427—431, 463; B.O.R., 1913, p. 656 [despre clădirea bis.]; Iorga N., *Clopotul dăruit de Caragheorghe, întemeietorul Serbiei, bisericii satului Topola (1811)*, Buc., 1913, (din AARMSI, s. II, t. XXXVI, 1913) [despre biserica veche și dărîmarea ei, inscripții]; ACMI, 1914, p. 98 [despre dărîmarea bisericii vechi, inscripții, foto];

Constantinescu I., *Istoricul bisericii Maica Precesta de la Dudu din Craiova*, vol. I, Vălenii de Munte, 1914, 5 + 152 p. + 53 pl.; vol. II, Craiova, 1928, 740 p. [și documente, pomelnice, inscripții, cu știri și despre celelalte biserici din oraș] (prezentare în A.O., 1928, p. 355—359); AER, 1921—1925, p. 363—364; A.O., 1925, p. 286—288; A.O., 1926, p. 328—330; *Concursul pentru biserica „Madona Dudu”* („Arhitectura”, V, 1926, p. 91—96) [cu ocazia refacerii; cu planuri ale bisericii]; vezi și „Arhitectura”, VI, 1930, p. 27 [proiectul arhit. Traianescu și Becu]; „Oltenia”, II, 1941, p. 131; III, 1942, p. 67—71; AMO, 1941, p. 151—154; Popescu, *Învelișurile*, p. 92;

Stoenescu Dem., *Mormîntul poetului Vasile Cîrlova la Craiova* (A.O., 1922, p. 78—80) [la bis. Madona Dudu]; Samarian P., *Medicina și farmacia*, III, p. 62—63 [despre spital].

— **BISERICA MADONA OOTA**, vezi bis. Oota.

— **METOHUL EPISCOPIEI**, vezi bis. Gănescu.

— **BISERICA MÎNTULEASA** (Adormirea construită de vornicul Barbu Știrbei, Ioan vâtaf de croitori și tot rufetul croitorilor, 1786—1792,

în locul unei bis. mai vechi făcute de Dospina Strîmbeanu, restaurată 1896).

ACMI, 1915, p. 156—158, 163—164, 169 [pisania, 1786, inscripții, obiecte și foto]; Guran R., *Pomelnicul bisericii Maica Precista Mîntuleasa din Craiova* (A.O., 1937, p. 370—374); *Idem*, *Condica sf. biserici ce-i zic Mîntuleasa* (A.O., 1938, p. 93—97; 1939, p. 150—158; 1940, p. 142—151); *Act privitor la biserica Mîntuleasa din Craiova, 1795* (A.O., 1928, p. 460—461); *Un act privitor la reparația acoperișului bisericilor Sf. Dumitru și Mîntuleasa din Craiova, în anul 1834* (A.O., 1935, p. 395—396); *Episcopia Rîmnîc*, p. 463—464; AER, 1921—1925, p. 364;

Demetrescu Mil G., *Bis. Madona-Mîntuleasa din Craiova* (A.O., 1931, p. 122—125); „Oltenia”, II, 1941, p. 131; III, 1942, p. 97—100; AMO, 1941, p. 154—155; Popescu, *Învelișurile*, p. 63.

— M M-REA OBEDEANU (Buna Vestire și Sf. Împărați, construită de Constantin Obedeauu paharnic și familia sa, 1748—1753²⁸⁵; avariata de cutremurul din 1838, reparată și zugrăvită 1840; reparată 1857—1858, 1930—1931 și 1952—1956, cînd au fost refăcute turele; pictura ultimă din 1933; fost metoh al episcopiei Rîmnîc²⁸⁶; clădirile fostei m-ri, secularizate la 1864, au fost destinate unei școli, spital și azil), str. Timiș, nr. 48 (Obedeauu). Vezi și școlile vechi și spitalul vechi, care s-au aflat un timp în chiliile acestei biserici.

Iorga N., *Studii și doc.*, VII, p. 18; VIII, p. LIX—LX și indice [despre fam. Obedeauu]; XV, p. 65—66; Urechia, *Ist. rom.*, I, p. 84, 92 [școală și spital], 93; V, p. 60—62 [m-rea dărăpănată, 1794], 418; VII, p. 31; VIII, p. 433—434 [înnoirea școlii]; X A, p. 340—342; B.G.O., 1838, p. 23 [listă de moșii] *Documente pentru m-rea și școala Obedeauu din Craiova*²⁸⁷ (A.P., XIV, 1846—1847, p. 1038—1051); vezi și A.P., 1832—1848, cap. *Venituri și cheltuieli ale școlii Obedeauu*²⁸⁸; A.O., 1931, p. 352—364, 373—378 [documente];

Stoicescu N., *Cum se zugrăveau bisericile în secolul al XVIII-lea și în prima jumătate a secolului al XIX-lea* (M.O., 1967, nr. 5—6, p. 422—424) [contract pentru zugrăvirea bisericii, 1844]; C.D.A., supliment din 12 mai 1839 și 1840 mai 18 [reparații după cutremurul din 1838, refacerea turelor]; B.G.O., 1839, p. 127—128, 1840, p. 103, 1842, p. 103 [reparații]; Petrescu Maria, *Documente privitoare la moșiile bisericii Obedeauu din Craiova* („Oltenia”, II, 1941, p. 7—16) [și despre Craiova]; A. Rom., 23 și 25 sept. 1857 [moșiile bisericii date în arendă]; Bănescu N., *Contribuție la istoria învățămîntului din Muntenia în veacul al XIX-lea. Informații asupra școlii în timpul domniei lui Grigore Ghica vodă* (N.R.L., III, 1911, p. 282—286) [doc. despre școala de la Obedeauu]; B. Of., 1857, dec. 13, p. 393 [reparații chilii]; *Monumente naționale*, II, p. 190 [descriere]; *Episcopia Rîmnîc*, p. 410—416, 464; ACMI, 1915, p. 145 [clopot 1812] 149 [icoană], 150 [starea bisericii], p. 161—163 [descriere, cărți, inscripții]²⁸⁹;

Demetrescu Mil. G., *O veche ctitorie boerească: biserica Obedeauu din Craiova* (A.O., I, 1922, p. 174—186) [istoric, documente, despre școală și spital]; Ionescu G., *Biserica „Obedeauu” din Craiova* (*ibidem*, p. 372—374); A.O., 1922, p. 389; Obedeauu C.V., *Fundațiunea Obedenilor* (A.O., 1924, p. 9—12); Samarian P., *Medicina și farmacia*, III, p. 171—175 [despre spital]; AER, 1921—1925, p. 365; A.O., 1925, p. 289; Vincenz A., *Din trecutul Craiovei* (A.O., 1926, p. 324—327); Balș G., *Influence serbe*; A.O., 1929, p. 341; Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (BCMI, XXVII, 1934, p. 100) [descriere sumară și foto]; „Renașterea”, 1941, p. 476—479;

Popa-Nemoiu M., *Memoriu asupra situației istorice și juridice a bis. Jbedeanu*, Craiova, 1941, 84 p; „Oltenia”, I, 1940, p. 170—172; II, 1941, p. 130; III, 1942, p. 59—62; ACMI, 1943, p. 51; AMO, 1941, p. 155—156.

— M BISERICA ȚOTA (Madona Oota, Adormirea și Sf. Pantelimon, bis. de lemn sec. XVIII, construită de zid de C. Brăiloiu vel clucer, Stoian bacalbașa și alți negustori, 1813, zugrăvită 1817, reparată după cutremurul din 1838 și la 1914), str. fostă Molotov nr. 93 (fost D.A. Sturza).

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 70—71; „Oltenia”, II, 1941, p. 117—118 [pisania]; Bălașa D., *Alte manuscrite ale lui Dionisie Ecclesiarhul. Pomelnicul bisericii Oota* („Oltenia”, II, 1941, p. 99—111); *Episcopia Rîmnic*, p. 464; AER, 1921—1925, p. 365; „Oltenia”, III, 1942, p. 116—119; AMO, 1941, p. 154; Buzatu D., *Biserica Oota din Craiova* (M.O., XIV, 1962, nr. 10—12, p. 641—647) [istoric, despre pomelnicul bisericii].

— M BISERICA PĂTRU BOJ (Sf. Mina din Sîrbi, Adormirea, construită de Pătru Boj, fiul lui Tudor Boj din Chiprovăț și Bălașa căpitanul 1731, tîmplă făcută de Stan Jianu postelnicul la 1787; bis. reparată după cutremurul din 1838 și în 1906, 1921, 1940—1942), str. Dr. Bagdasar nr. 2 (fostă Smîrdan).

Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. 4, 15—16 [doc. 1787, tîmplă nouă], 81, 115 [bis. arsă de cîrjalii]; XV, p. 68 și XXII, p. 47 [c. 1832]; Urechia, *Ist. rom.*, I, p. 268—269, 389—390; VII, p. 324; *Episcopia Rîmnic*, p. 464; ACMI, 1915, p. 158—159, 169 [inscripții]; Ep. Ghenadie, *Iconografia*, p. 42 [bis. zugrăvită 1838]; A.O., 1925, p. 288—289; 1926, p. 327—328; Georgescu Sică, *Mahalaia Sîrbilor din Craiova* (A.O., 1928, p. 117); ACMI, 1943, p. 25, 80 [restaurarea picturii]; „Oltenia”, II, 1941, p. 130; III, 1942, p. 77—80;

Bălașa Dumitru, *Contribuții la istoria bisericii „Pătru-Boj”* (Sf. Mina) din Craiova (M.O., X, 1958, nr. 9—10, p. 661—668) [inscripția, 1731, despre ctitori, reparații, morminte, însemnări]; Brătulescu V., *Zugravul Constantin* (M.O., 1961, nr. 10—12, p. 688—698); AER, 1921—1925, p. 366; AMO, 1941, p. 164—165.

— BISERICA DIN PISC (dărîmată, bis. de lemn, începutul sec. XVIII, construită de banul Gheorghe Cantacuzino).

Ștefulescu, *Istoria Tg. Jiului*, p. 157—158; Popescu-Cilieni I., *Biserici craiovene dispărute* (M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 636).

— BISERICA PODBANIȚA (Adormirea și Înălțarea, construită de Vlad măcelarul și alții, 1800, zidită pe locul uneia de lemn, dărîmată 1937; fostă în curtea cimitirului Sineasca).

Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 155; ACMI, 1915, p. 168 [inscripții]; „Oltenia”, II, 1941, p. 130; III, 1942, p. 105; Popescu-Cilieni I., *Biserici craiovene dispărute* (M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 635—637);

— BISERICA POPA HRISTEA, vezi bis. Sf. Apostoli.

— BISERICA POSTELNICUL FIRU, vezi bis. Sf. Trei Ierarhi.

— BISERICA PROTESTANTĂ (după 1839).

A.O., 1927, p. 59—60 [doc. 1839, prin care se dă voie să se facă biserică]; „Oltenia”, III, 1942, p. 124.

— M BISERICA SF. APOSTOLI (Popa Hristea, construită de popa Hristea și enoriași la 1783—1784²⁵⁰; reparată 1855, 1869, 1883, 1904; restaurată 1956—1960; fost metoh al ep. Rîmnic), str. Sf. Apostoli, nr. 1 (acum Silozului).

Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. 38; *Episcopia Rîmnic*, p. 465; ACMI, 1915, p. 160—161 și 168 [inscripție]; AER, 1921—1925, p. 367; „Oltenia”, II, 1941, p. 132 și III, 1942 p. 90—91; AMO, 1941, p. 157.

— M BISERICA SF. ARHANGHELI (și Sf. Trei Ierarhi, construită de Dumitru polcovnic, Ioan Mătăsaru și alții la 1783, terminată 1797, restaurată 1855 și 1929—1933), str. Simion Bărnuțiu (fostă Sf. Arhangheli).

Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. 47 [doc. 1809, ceas la bis.], XV, p. 67—68; *Episcopia Râmnic*, p. 465; ACMI, 1915, p. 169 [inscripții]; A.O., 1925, p. 290—291; AER, 1921—1925, p. 367; „Oltenia”. II, 1941, p. 131; III, 1942, p. 92—94; ACMI, 1942, p. 45; AMO, 1941, p. 158.

— M BISERICA SF. DUMITRU (biserica domnească, construită de boierii Craiovești, la o dată incertă, sec. XV sau începutul sec. XVI?, rezidită de Matei Basarab la 1651, reparată 1723—1724, șindrilită și zugrăvită de C-tin Argetoianu fost mare clucer de două ori, odată ante 1768, a doua oară la 1775, după război, ruinată după 1838, dărîmată și refăcută de Lecomte de Nouy 1889²⁹¹, terminată la 1933; pictura făcută de francezii Menpiot și Boriès, 1907—1933), str. Matei Basarab nr. 2.

Istoria Țării Românești, p. 106; *Monumenta Spectantia*, XVIII, p. 98 [descriere 1640]; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 194—195 [descriere]; vezi și M.O., 1967, p. 920—921; Iorga N., *Studii și doc.*, VI, p. 475; ACMI, 1915, p. 169 [inscripții]; Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 117—118, VI, p. 153—155²⁹²; Constantinescu I., *Acte privitoare la biserica Sf. Dumitru din Craiova* (A.O., VII, 1928, p. 125—129); Bulat, *Contribuțiuni documentare*, p. 88—99 [doc. 1750—1826; bis. fostă sediu al episcopiei]; Săulescu M., *Documente de la Manolache Ruset vodă* (A.O., I, 1922, p. 248—250) [din 1770]; publicat și în „Ramuri”, 1929, p. 160—163 și în R.I., XI, 1925, p. 1—4; Papacostea V. și Regleanu M., *Seminarul central. Documentele întemeierii publicate de...*, Buc., 1938, p. 1—4 [doc. 1764, ref. la școală]; *Inscripții București*, p. 492 [pisanie din 1774]; *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 59; *Un act privitor la reparația acoperișului bisericilor Sf. Dumitru și Mintuleasa din Craiova, în anul 1834* (A.O., 1935, p. 395—396); *Inscripții de pe raclele din catedrala mitropoliei din Craiova* (M.O., XII, 1960, nr. 1—2, p. 93—96); Constantinescu I., *O pricină între mahalagii biserice Sf. Dumitru din Craiova și preotul Ion de la aceeași biserică* (A.O., 1930, p. 333—336) [din 1843—1844]; Popescu-Cilieni I., *Catagrafia <din 1851> de averea bisericii Sf. Dumitru, metoh al episcopiei Râmnic*²⁹³ (A.O., XV, 1936, p. 128—132);

„Oltenia”, I, 1940, nr. 4, coperta [desen de Barbu Iscovescu, 1847]; Antoniu Al., *Album*, partea II-a, pl. 82; „Ramuri”, I, 1906, nr. 12 [foto veche] Antonescu P., *Arhitectura religioasă la români*, partea I, p. 17—21 [desen vechi înainte de reclădire]; B. Of., 1855, sept. 12, p. 285 și 1856 p. 29 [despre reclădirea bisericii]; B.S.N.R., 1905—1906, p. 20—21 [medalia reclădirii, 1858]; Krupensky, *Medaliile române*, p. 167—168 [la fel];

Bolliac C., *Mănăstirile din România*, p. 455 [despre starea de ruină a bisericii, 1862]; Hașdeu B.P., *Originile Craiovei, Biserica Sf. Dumitru...* Buc., 1878, p. 3—5 [crede că biserica „bănească” datează cel mult din vremea lui Barbu Craiovescu, „primul ban al Olteniei”]; Pessiacov A., *Santul Dumitru-Băneasa din Craiova*, Craiova, 1881, 20 p. (reprodus și în A.O., XI, 1932, p. 202—212; pisanie și în „Calend. rev. Ramuri”, 1908, p. 66;

Pessiacov August, *Scrisoare („Carpații”, 20 sept. 1884)* [despre restaurarea bisericii de L. de Noüy]²⁹⁴; Gabrielescu N., *Memoriu pentru luminarea publicului în afacerea restaurărilor de monumente istorice*, Iași, 1890, p. 61—62; Idem, *Restaurarea monumentelor istorice. Răspuns la raportul d-lui Révoil*, Iași, 1891, p. 52—55 [despre reclădirea bisericii de Lecomte de Noüy]; R.I.,

XXI, 1935, p. 395 [N. Iorga: bis. distrusă de „barbaria” lui L. de Noüy]; „Viitorul”, mart. 1891 și *Uricarul*, XVII, p. 471—472;

Lecca O.G., *Familiile boerești române*, p. 7—8; Pessiacov A., *Schițe de istoria Craiovei*, ed. II-a, p. 44—76 [pisană, foto, documente]; *Episcopia Râmnicului*, p. 381—388 [istoric, inscripții]; Ștefulescu Al., *Polovragii*, p. 73—74; Iorga N., *Istoria românilor în chipuri și icoane*, II, p. 13—14; Dumitrescu, *Istoricul*, IV, p. 50—56 [și despre celelalte bis. din Craiova]; „Apărarea națională”, 31 oct. 1914; Drăghiceanu V., *Bis. Sf. Dimitrie* (BCMI, VIII, 1915, p. 191—192) [inscripții]; A.O., I, 1922, p. 18 și 216—218;

Demetrescu Mil G., *Biserica Sf. Dumitru-Băneasa* (A.O., I, 1922, p. 344—351) [istoric, cu ilustrații]; BCMI, X—XVI, 1917—1923, p. 120; Poboran G., *Ceva despre familia Argetoianu și reparațiile bisericii Sf. Dumitru din Craiova* (A.O., II, 1923, p. 323—327); Stoenescu Dem., *Pentru o istorie a Craiovei. Biserica Sf. Dumitru* (A.O., III, 1924, p. 55—57); A.O., III, 1924, p. 159—160; IV, 1925, p. 285—286; Obedeianu C.V., *Fundațiunea Obedenilor* (A.O., III, 1924, p. 9, 13);

Vincenz I., *Din trecutul Craiovei* (A.O., V, 1926, p. 192—199) [istoric, descriere arhitectonică, foto]; Constantinescu-Iași, P., *Vechimea bisericii Sf. Dumitru din Craiova*, Craiova, 1926, 14 p. (din A.O., V, 1926, p. 390—401) [crede că datează din timpul domniei lui Mircea cel Bătrân]; Demetrescu Mil G., *Contribuție la studiul: Vechimea bisericii Sf. Dumitru din Craiova* (A.O., 1927, p. 38—40) [zidită de Craiovești sau de o băneasă]; Obedeianu C.V., *Petru Obedeianu* (A.O., 1927, p. 46); Constantinescu-Iași P., *Bizantinismul*, p. 39—40, 45; A.O., 1927, p. 68; Vasilescu Al., *Descrierea* (A.O., VII, 1928, p. 284); Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 285—286 și II, p. 143;

Atanasescu I.L., *Biserica Sf. Dimitrie* („Ion Maiorescu”, I, 1931, nr. 6—7, p. 50—57); Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXV, 1932, p. 6, 29—30, 48—49; pl. LXXVII—LXXXIX [bis. înainte de restaurare]; A.O., 1932, p. 205—206; Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (BCMI, XXVII, 1934, p. 99 [descrierea bis. vechi și noi]; Georgescu Anastase, *Craiova. Cercetări istorice*, p. 40—41, pl. VI; „Oltenia”, I, 1940, p. 18—19; „Renașterea”, 1941, p. 78—79 și 154—158;

Popescu-Cilieni I., *Biserica Sf. Dumitru catedrală metropolitană din Craiova*, Craiova, 1941, 16 p. (extras din AMO, 1941, p. 133—147); „Oltenia”, II, 1941, p. 131; 140; III, 1942, p. 45—50; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 36—37, pl. XVII); Popescu, *Învelișurile*, p. 42, 44, 63, 88, 93; *Arta feudală*, p. 202; Constantinescu-Iași P., *Din relațiile culturale româno-gruzine* (S.A.I., II, 1957, p. 7);

Popescu-Cilieni I., *Biserica Sf. Dumitru, catedrala mitropolitană a Craiovei*, (M.O., XI, 1959, nr. 9—12, p. 576—588) [descrierea actualei biserici, istoric inscripții, două documente, din 1728 și 1831]; Vătășianu, *Istoria artei*, p. 207, 505, 847; Davidescu M., *Monumente istorice*, p. 50—51.

— M BISERICA SF. GHEORGHE NOU (și Întrarea în biserică, 1754—1755, zidită de Milcu Stoenescu biv staroste cu soția și nepotul său pe locul uneia de lemn din 1722; avariata de cutremur la 1838, reparată 1848, refăcută 1913, zugrăvită de pictorul Eustațiu Stoenescu, str. Păltiniș nr. 15 (fostă Sf. Gheorghe Nou).

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 60; VIII, p. 4; ACMI, 1915, p. 166 [inscripții]; BCMI, VIII, 1915, p. 192 [pisană]; Urechia, *Ist. rom.*, IV, p. 92—93; *Episcopia Râmnic*, p. 466; BCMI, II, 1909, p. 191; Gîrboviceanu, *Biserici cu averi proprii*, s. II, p. 255—278 [istoric, foto, două doc., 1850—1888]; R., *Bis. Sf. Gheorghe din Craiova* („Albina”, XIII, 1909—1910, p. 1370—1373) [după Gîrboviceanu]; AER, 1921—1925, p. 368; A.O., 1926, p. 330—331;

Georgescu-Paleolog V., *Bis. Sf. Gheorghe Nou din Craiova Introducere critică la opera picturală* (A.O., 1939, p. 159—175 + 8 pl.) [despre pictura lui Eust. Stoenescu]; (recenzia negativă a lui D.P. Bogdan, în R.I.R., 1939, p. 447—448); „Renașterea”, 1941, p. 479—481; „Oltenia”, II, 1941, p. 130; III, 1942, p. 62—64; AMO, 1941, p. 159—160.

— M BISERICA SF. GHEORGHE VECHI (și sf. Ioan Botezătorul, construită de Ion fost staroste, Ion Brăiloiu mare sluger și alții în a doua jumătate a sec. XVIII, c. 1775—1785, reparată 1864 și 1937—1939), str. Traian Demetrescu.

Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. 4; XV, p. 68—69; ACMI, 1915, p. 168 [inscripții]; *Episcopia Râmnic*, p. 466; A.O., 1925, p. 288; Balș G., *Influence serbe*; „Renașterea”, 1941, p. 421—423; „Oltenia”, II, 1941, p. 131—132; III, 1942, p. 54—56; AMO, 1941, p. 160—161.

— BISERICA SF. HARALAMBIE, vezi bis. Sf. Nicolae ot Haralambie.

— M BISERICA SF. ILIE (clădită de vornicul Ilie Oteteleşanu, 1720 — data pisaniei —, reparată după cutremurul din 1838 de vornicul Iordache Oteteleşanu, care dărîmă turla, desființează pridvorul și modifică exteriorul bis.;²⁹⁵ zugrăvită de pictorul C. Lecca la 1840—1841, reparată 1864, cînd i se dărîmă turnul; bis. refăcută 1893; restaurată 1939—1940), str. 30 Decembrie (fostă Lipscani).

Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. 169; XV, p. 62; *Mestesugari și neguțatori din trecutul Craiovei*, p. 243—244, 248—249, 250, 251—255 [doc. 1840—1841 zugrăvită de C. Lecca], 245 [doc. 1840, acoperiș], p. 247 [contract pt. amvon, 1840], p. 267—271 [doc. 1843]; Voinescu T., G. Tattarescu, p. 55, 136—138 [contractul pt. pictură]; Wertheimer-Ghika, G. Tattarescu, p. 190; Antoniu, *Album*, partea II-a, pl. 81;

Străinescu Vucol, *Carte de hotărnicie a moșiei Calafatul din districtul Doljiu, plasa Cîmpu, proprietatea bisericii Sf. Ilie din Craiova*, 1895 [și despre bis.]; L.A.R., 1904, p. 560 [istoric]; *Episcopia Râmnic*, p. 466; Gîrboviceanu, *Șapte biserici*, p. 223—247 [istoric, avere]; vezi și B.O.R., 1904, p. 897—901; A.O., 1925, p. 288; „Renașterea”, 1941, p. 208—211; Popescu, *Învelișurile*, p. 42; „Oltenia”, II, 1941, p. 131; III, 1942, p. 50—54; AER, 1921—1925, p. 368; AMO, 1941, p. 162.

— M BISERICA SF. IOAN HERA (Sf. Ioan din Sîrbi, bis. Cojocarilor, Sf. Ioan Botezătorul, Constantin și Elena și Sf. Ilie, zidită la 1804 de Hera Stănescu cojocarul, fratele său Șerban, cu ajutorul iznafului cojocarilor, pe locul uneia de lemn arsă la 1801; reparată 1846, 1860, 1933; peste fresca veche, a fost pictată la 1869 și 1906) str. Arieș nr. 19 (fost Aurelian).

Ciuceanu Șt., *Pisania bis. Sf. Ioan-Hera din Craiova* (A.O., 1922, p. 60) [1804]; Bălașa D., *Alte manuscrise ale lui Dionisie Eclesiarhul. Al doilea pomelnic al bisericii Sf. Ioan-Hera*, Craiova („Oltenia”, II, 1941, p. 111—118); Bălașa D., *Pomelnicul bisericii Sf. Ioan-Hera din Craiova scris de Florea dascălul din Drăgoești* (M.O., IX, 1957, nr. 9—10, p. 676—682);

Orman Gigi, *Din trecutul Craiovei. Mahalaua Sf. Ioan* (A.O., 1927, p. 414—416); Demetrescu Mil G., *Din trecutul Craiovei. Mahalaua Sîrbilor (Mahalaua Sf. Ioan)* (A.O., 1928, p. 10—12); Mircea Aurel, „Mahalaua Sîrbilor” din Craiova (*ibidem*, p. 246—247); Orman Gigi, *Tot despre mahalaua Sîrbilor (ibidem*, p. 247); „Oltenia”, II, 1941, p. 132; III, 1942, p. 110—112; AER, 1921—1925, p. 369; AMO, 1941, p. 162—163.

— M BISERICA SF. IOAN — SEBASTIAN (Sf. Ioan Botezătorul și Sf. Dimitrie, construită 1783? de jupîn Vasile Tălpășanu și soția sa,

reparată și zugrăvită 1887, reparată 1901 și pictată 1932), str. Severinului nr. 49 (Lenin).

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 66—67; „Renașterea”, 1941, p. 423—424; „Oltenia”, II, 1941, p. 130; III, 1942, 57—59; ACMI, 1943, p. 34 [restaurare]; AMO, 1941, p. 163—164.

— BISERICA SF. MINA, vezi bis. Pătru Boj.

— BISERICA SF. NICOLAE-AMARADIA, vezi bis. Belivacă

— BISERICA SF. NICOLAE OT HARALAMBIE (biserica din curtea clucerului Haralambie, dărimată, fostă pe locul liceului Frații Buzești).

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 67; „Oltenia”, II, 1941, p. 133; Popescu-Cilieni I., *Biserici craiovene dispărute* (M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 635).

— BISERICA SF. NICOLAE A POPII TOMA (dărimată).

Popescu-Cilieni I., *Biserici craiovene dispărute* (M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 637).

— BISERICA SF. NICOLAE, vezi bis. Ungureni.

— BISERICA SF. SPIRIDON, vezi bis. Vlădoianu.

— BISERICA TOȚI SFINȚII, vezi bis. Hagi Enuș

— BISERICA SF. TREI IERARHI (Postelnicul Firu, biserica din târgul de afară; și Sf. Haralambie și Ioan Botezătorul, construită de Zamfir sau Fir postelnicul, fiul lui jupan Iane și alții, 1815, reparată 1908), str. Postelnicul Firu ²⁹⁵ bis.

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 62; Bălașa D., *Alte manuscrise ale lui Dionisie Eclesiarhul. Pomelnicul bis. Postelnicul Fir din Craiova, 1815* („Oltenia”, II, 1941, p. 82—99); *Episcopia Râmnic*, p. 465; „Oltenia”, II, 1941, p. 133; III, 1942, p. 115—116; BCMI, 1940, p. 66—67 [foto]; AMO, 1941, p. 156—157; ACMI, 1942, p. 59 [restaurare pictură]; AER, 1921—1925, p. 366.

— M BISERICA SF. TREIME-ȘTIRBEI (și Nașterea Maicii Domnului, făcută de Dumitrana Știrbei, soția lui C. Știrbei biv vel stolnic, 1765—1768 ²⁹⁶, înnoită de Barbu Știrbei la 1840, după cutremurul din 1838, reparată 1890, refăcută după planurile lui L. de Nouÿ, 1906), str. Ioan Maiorescu nr. 9 (fostă Barbu Știrbei).

Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 329; VIII, p. 7—8 [zugrăvirea bisericii, 1781]; XI, p. 101 [doc. 1770, scutiri pentru biserică]; XV, p. 63 [pisană]; XXV, p. 65—66, 75, 91—96 [catagrafiile odoare, 1814 și 1826], 118—119, 141—142, 147—148; ACMI, 1915, p. 166 [inscripții]; Iorga N., *Scrisori și zapise de meșteri români*, p. 77—78 și 85—86 [contract reparat acoperișul, 1823]; „Ramuri”, II, 1906, nr. 1, p. 14—15 [foto veche]; *Documente*, XVI, vol. IV, p. 95 [doc. din 1834]; *Sf. Troiță din Craiova și Slătioarele* („Dimbovița”, 7 sept. 1859, p. 360);

Gîrboviceanu, *Șapte biserici*, p. 146—198 [istoric, averea bisericii]; și în B.O.R., 1904, p. 703—705; L.A.R., 1904, p. 558—559 [istoric] și 593, 617 [foto]; Iorga N., *Ceva despre ocupațiunea austriacă în anii 1789—1791*, Buc., 1911, p. 34 [despre bis. Sf. Treime]; *Episcopia Râmnic*, p. 467; Iorga N., *Istoria românilor în chipuri și icoane*, III, p. 236—237; AER, 1921—1925, p. 370; „Oltenia”, II, 1941, p. 131; III, 1942, p. 71—73; AMO, 1941, p. 167—168.

— M BISERICA UNGURENI (Sf. Nicolae, mah. Tabacilor, 1774—1780, zidită de Constantin și Nicolae Becheanu pe locul uneia de lemn, reparată 1844, 1916) ²⁹⁷, str. Ungureni (Doamnei).

Iorga N., *Studii și doc.*, VII, p. 18; XV, p. 71; *Episcopia Râmnic*, p. 467; AER, 1921—1925, p. 370; Georgescu Anastase, *Mahalalele Craiovei* (A.O., 1939, p. 397); „Oltenia”, II, 1941, p. 132; III, 1942, p. 80—83; AMO,

1941, p. 167—168; Buzatu D., *O condică de acte vechi* (M.O., XII, 1960, nr. 5—6, p. 376—381) [despre averea bisericii și diverse alte știri]; *Idem, Biserica Ungurenilor din Craiova* (M.O., XII, 1960, nr. 9—12, p. 646—652) [istoric, pisanie, 1864, despre avere, reparații etc.].

— M BISERICA VLĂDĂIANU (Sf. Spiridon și Sf. Nicolae, zidită de Fota Vlădăianu biv vel clucer, 1758, reparată 1925; fost metoh al m-rii Hurezi)²⁹⁸, str. V. Conta.

Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. LXX [despre fam. Vlădăianu]; XV, p. 61; XIV, p. 118 [doc. 1783] și 177—178 [doc. 1834]; Ionașcu I., *Contribuții la istoricul m-rii Hurez*, p. 134 și 136 [despre acoperirea bis. și spitalul pentru ciumați]; Stoicescu N., *Cum se zugrăveau bisericile în secolul al XVIII-lea și în prima jumătate a secolului al XIX-lea* (M.O., 1967, nr. 5—6, p. 421—422 [contract pentru zugrăvirea bisericii, 1826]; ACMI, 1915, p. 165—166, 168) [inscripții]; Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 223; *Episcopia Râmnic*, p. 467; A.O., IV, 1925, p. 289—290; 1926, p. 333—334; Bulat, *Contribuțiuni documentare*, p. 99—108 [doc. 1793—1794]; AER, 1921—1925, p. 369;

Donat I., *Despre Biserica și mahalaua Vlădăianului din Craiova* (A.O., XVII, 1938, p. 62—69) și Craiova, 1938, 8 p; *Inventar de odoare și icoane vechi de la biserica Sf. Spiridon-Craiova* (A.O., XVII, 1938, p. 69—70); Dumitrescu Al. T., *Notițe vechi despre biserica Vlădăienilor* (*ibidem*, p. 135—138); Boicescu Al. din Buicești, *Încă ceva despre biserica Vlădăianului din Craiova* (A.O., 1941, p. 28—37) [și extras din diata din 1777]; „Renașterea”, 1941, p. 481—482; „Oltenia”, II, 1941, p. 129; III, 1942, p. 65—67; Bălașa D., *Arhimandritul Chiriac Râmnicănean zugrav* („Oltenia”, III, 1942, p. 187—189) [13 icoane la bis. Sf. Spiridon]; AMO, 1941, p. 167; Popescu, *Învelișurile*, p. 45; *Două sute de ani de la zidirea bis. Sf. Spiridon din Craiova* (M.O., XI, 1959, nr. 1—2 p. 74—75); Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (*ibidem*, XIV, 1962, nr. 10—12, p. 696) [de fapt descrierea bisericii, fără inscripții].

— M CRUCE în curtea bis. Sf. Nicolae—Amaradia (a lui Hristea Belivacă 1800).

ACMI, 1914, p. 105 și 1915, p. 149 [foto]; M.O., 1965, nr. 7—8, p. 584; A.O., 1934, p. 339 [inscripția].

— CRUCE, în curtea băniei (din 1826).

M.O., 1965, nr. 7—8, p. 585—586.

CRAIOVIȚA, vezi Cernelile.

CRĂIȘANI, sat dispărut, fost în jud. Dolj Vezi și Crășani.

Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 482); *Documente*, indice sec. XVI și XVII.

CRĂPĂTURILE-Vilcea (la 1840 două bis. de lemn: Sf. Nicolae, 1721, preînaltă 1800 și Sf. Nicolae-mah. Lacu, 1785, preînaltă 1820).

Popescu, *Biserici*, p. 114 [cat. 1840].

CRĂȘANI, vezi Ciineasca.

M SCHITUL CRASNA (Sf. Nicolae, construit de Dumitru Filișanu mare sluger la 1636²⁹⁹; biserica zugrăvită de Vartolomei egumenul, fiul lui Ioan Hotinescu preot din Drăgoești, cu ajutorul lui Mihai Crășnaru mare clucer și al altora, la 1757³⁰⁰; fresca se păstrează; bis. reparată și refăcut chiliile de căpitanul Dumitru Ursache la 1808; amvonul închis, împodobit și zugrăvit prin osteneala lui Constantin-Dinu Drăgoescu postelnicul la 1820; arhondaricul din 1934; fost metoh al episcopiei Râmnic³⁰¹; bis. are o tîmplă foarte frumoasă din vremea lui Matei Basarab), com. Turbați, satul Crasna-Ungureni, jud. Gorj.

Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 176; vezi și M.O., 1967, nr. 11—12, p. 917; Iorga N., *Studii și doc.*, VI, p. 483 [doc. 1676] și XXII, p. 375 [doc. 1834]; Popescu-Cilien, *O catagrafie a episcopiei Rîmnicului* (R.I.B., 1943, nr. 1, p. 134—135); Tunusli, p. 176; Bauer, p. 212 și A.O., III, 1924, p. 414; Fotino, III, p. 175; „Renașterea”, 1944, p. 294 [catagr. 1840]; *Monumente naționale*, II, p. 219—220 [descriere, istoric, reparații necesare]; Bilciurescu, *Mănăstirile* p. 100; *Dict. Rom.*, III, p. 242; AER 1900, p. 25—26 și 1921—1925, p. 583 584; *Episcopia Rîmnic*, p. CIV, 146, 214 [foto], 359—365; Ștefulescu, *Gorjul*, p. LV și 51—68 [documente, inscripții³⁰², despre ctitori]; Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. XLIII [despre fam. Filișanu]; *Vederi din Gorj*;

Ștefulescu Al., *Monastirea Crasna*, („Iul”, I, 1894, nr. 8—9, p. 2—9 și 12—13 [inscripții, desen biserică, portrete ctitori și catapeteazma bisericii])

Ștefulescu Al., *Schitul Crasna*, Buc., 1910, 132 p. + 12 pl. [istoricul schitului, documente]; Dobrescu, *Istoria bisericii din Oltenia*, p. 141, 274; BCMI, V, 1912, p. 41; A.O., V, 1926, p. 127; Obedeau C.V., *Dumitru Filișanu* (A.O., VII, 1928, p. 415—418); Donat I., *Fundațiile*, p. 38; AMO, 1941, p. 869—873; vezi și Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 60—64; Popescu, *Învelișurile*, p. 61, 64; Voinescu T., *Elemente realiste* (SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 64, 76); Voinescu T., și P. Oprea, *Meșteri locali* (*ibidem*, p. 218);

Athanasescu I.L., *Adevăruri privind tîmpla bisericii schitului Crasna din r. Novaci* (M.O., 1957, nr. 3—4, p. 218—220); Brătulescu V., *Zugravul cîntăreț Gheorghe-Gherontie* (M.O., 1962, nr. 1—2, p. 25—26); Bălașa D., *Gheorghe zugravul care în călugărie s-a numit Gherontie* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 75—76 [despre catapeteazma bisericii]; vezi și SCIA, 1968, nr. 1, p. 39.

CRASNA (DIN DEAL ȘI DIN VALE)³⁰³, jud. Gorj (bisericile de lemn Adormirea — C. Vale, 1768, construită de clucerul I. Crăsnaru, reînnoită zugrăveala de Dumitrache Luca și soția sa, Anița Crăsnăreasa, 1835 și Intrarea în biserică — C. din Deal, 1796—1797, construită de fam. Desnășel, restaurată 1893, ambele M).

Bauer, p. 212; „Renașterea”, 1944, p. 293 [catagr. 1840]; Popescu-Cilien, *Biserici de lemn* (M.O., 1956, nr. 6—7, p. 413—414); AER, 1921—1925, p. 428; AMO, 1941, p. 359; *Indice cronologic nr. 4*; Ștefulescu Al., *Documente slavo-române* (indice); *Idem*, *Gorjul*, p. 47—51 [doc. despre sat]; *Documente*, indice XIII—XVI [satul amintit de la 1486, cînd era a lui Roman și al altora].

M SCHITUL CRASNA (Izvoarele, Izvoranu, Sf. Constantin și Elena, sec. XVIII)³⁰⁴ bis. refăcută de Chesarie, fiul lui Radu Porlogescu din Izvoare și de Nicolae Izvoranu, 1828³⁰⁵, zugrăvită 1834, restaurată 1958), com. Izvoarele, jud. Prahova.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 11*, Buc., 1947 [302 doc. 1648—1862]; Iorga, *Studii și doc.*, XV, p. 266; G.B., 1963, nr. 9—10, p. 945 [însemnare 1828, despre clădirea bisericii]; A.C., 1868, p. 12; M. Of., 1864, p. 425 [listă de proprietăți]; *Dict. Rom.*, II, p. 748; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 200; Iorga N., *La schitul prahovean al Crasnei* (F.D., 1907, nr. 37, p. 487—488) [descriere]; Iorga, *Țara românilor*, p. 20—22 [descriere]; Pavlov, *Călăuza*, p. 52—55; Meteș, *Zugravi* (indice); Gheorghiu N.A., *Mici ctitori ai unei biserici de sat* (BCMI, 1937, p. 43); Brătulescu V., *Biserici din Prahova* (BCMI, XXXII, 1939, p. 49—63) [descriere, foto plan, inscripții, însemnări, pomelnic]; Gibescu I., *Istoricul mitropoliei Ungrovlahiei*, p. 135; Enăcescu E., *Pe urmele strămoșilor*, p. 90; Gaftoiu Ilie, *Istoricul schitului Izvoarele-Crasna* (ms.)

CRĂȘANI — Dolj³⁰⁶ (bis. de zid Sf. Troiță, ante 1845).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 442 [cat. 1845]; A. Rom., 2 oct. și supl. 5 oct. 1857 [arendarea moșiei Crăișani].

CRĂȘANI, jud. Ialomița (bis. sec. XVIII — C. de Sus, apoi bis. Sf. Nicolae — C. de Jos, 1870—1878).

Bauer, p. 140 [C. de Sus, cu bis.]; Anuar 1909, p. 60; A. Rom., supl. 29 ian. 1858 [vînzarea moșiei] și 22 mai 1857 [arendare]; *Indice cronologic nr. 5* [doc.]; *Dict. Rom.*, II, p. 757.

CREAȚA, jud. Ilfov (bis. Adormirea a fam. Asan, sec. XVIII) ³⁰⁶ bis Vezi și Stoinoaia.

R.I., VIII, 1922, p. 192—193 [însemnări din 1754 și 1798]; *Indice cronologic nr. 9* [doc.]; *Dict. Rom.*, II, p. 758.

CREMENARI, jud. Vîlcea (M bis. Intrarea în biserică și Sf. Nicolae, construită de popa Neacșu, Dumitru Galiceanu postelnic, Nicolae vătaful, Ion Sălișteanu și alții, 1826—1829, pe locul uneia de lemn construită de Ilarion eromonah la sfîrșitul sec. XVII) .Vezi și Bratia.

Bauer, p. 178; B.O.R., 1921, p. 685 [3 bis. de lemn la 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 22 [3 bis. de lemn]; M.O., 1961, p. 407 (catagr. 1833; bis. Sf. Voievozi și Sf. Nicolae-Bratia și Sf. Nicolae); Iorga N., „*Moștenii*” din Cremenari. *O contribuție la vechea viață a satelor muntene*, Buc., 1932, 21 p. (din AARMSI, s. III, t. XII, 1932) [documente și despre biserică, pisanie; descriere]; Ionescu D., *Schituri și biserici*, p. 82—84 [descriere, inscripție] Iorga N., *Trei biserici de sat muntene* (BCMI, XXIV, 1931, p. 54—60) [descriere, inscripții, foto, despre portretele ctitorilor]; *Indice cronologic nr. 11*; *Documente*, XVII, vol. IV, p. 416 [satul C. amintit la 1624].

CREȚENI, jud. Vîlcea (la 1840 bisericile de lemn M Sf. Voievozi, 1767, reparată 1799, 1933, și Intrarea în bis. — C. de Sus; bis. de zid Sf. Ioan Botezătorul — C. de Jos, 1826 și bis. de lemn Intrarea în biserică — Mrenești, c. 1758). Vezi și Izvoru.

Bauer, p. 199; Popescu, *Biserici*, p. 19 [cat. 1840]; AER, 1921—1925, p. 519; AMO, 1941, p. 709 [bis. Sf. Ioan Botezătorul, 1821 și Adormirea — Pietroasa, de lemn]; *Indice cronologic nr. 14*; *Documente*, XVI, vol. V, p. 24 [satul amintit la 1581]; *Dict. Rom.*, II, p. 761 [despre bis.].

CREȚEȘTI, vezi Breasta.

M M-REA CREȚEȘTI (Sf. Ioan Botezătorul, construită de Hamza banul din Crețești către sfîrșitul sec. XVI ³⁰⁷; refăcută? către mijlocul sec. XVII, după 1633, de Barbu Brădescu fost mare paharnic; stricîndu-se, a fost refăcută de Constantin Brădescu fost mare clucer la 1757 — data pisaniei, la Muzeul din Craiova — m-rea acum în ruină; dela 1778 fostă metoh a episcopiei de Rîmnic), satul Leamna de Jos, jud. Dolj.

Documente, XVII, vol. I, p. 421—422; III, p. 227; Iorga, *Studii și doc.*, XI, p. 235 [doc. 1813]; XV, p. 84; Nicolaescu Stoica, *M-rea Crețești din Dolj* („Oltenia”, II, 1941, p. 1—4) [documente]; Tunusli, p. 175; Bauer, p. 206 și A.O., III, 1924, p. 309 [capelă de piatră]; Fotino, III, p. 179 [greșit Grecești]; Pessiacov A. *O dulce amintire. Monastirea Crețești... în Acte și notițe istorice, 1546—1761*, Craiova, 1908, p. 71—76 (din ziarul „Carpați”, 14 febr. 1884, p. 2—3) [pisania și descrierea m-rii]; *Idem*, *Schițe de istoria Craiovei*, ed. II-a, p. 73 [pisania]; F.D., 1907, p. 329 [desen ruină]; *Episcopia Rîmnic*, p. 409—410;

Năsturel P.V., *M-rea Crețești* (R.I.A.F., partea I, 1910, p. 387—391); ACMI, 1914, p. 107—108 [foto, stare de ruină]; Ghika-Budești, *Evoluția*, (BCMI, XXIX, 1936, p. 91, pl. CCCLXXXVI—CCCXC); Donat, *Fundațiile*, p. 38—39 și A.O., 1937, p. 447; „Oltenia”, I, 1940, p. 3—4; II, 1941, p. 128;

Fortunescu C.D., *Ctitoriile Brădeștilor* (A.O., 1943, p. 1—17) [descriere, foto, planșe]; Florescu G.D., *Începătorii neamului boierilor din Crețești-Dolj*

(*ibidem*, p. 28—49); Romanescu M., *Ceva despre Brădești* (*ibidem*, p. 50—74, 97—124); Fortunesco C.D., Florescu G. și Romanescu M., *Două neamuri oltene: Crețești și Brădești*, Craiova, 1944.

CREȚEȘTI, jud. Ilfov (bis. Sf. Treime, sec. XVIII, refăcută 1848).

Popescu N., *Catagrafia*, p. 15—16; Anuar 1909, p. 72; *Indice cronologic nr. 14; Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul C. de la Argeș amintit de la 1510]; *Dict. Rom.*, II, p. 762—763.

CREȚEȘTII DE SUS — Olt (bis. Adormirea la începutul sec. XIX, apoi bis. Sf. Voievozi, 1885—1893).

Bauer, p. 185 [bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 79—80; Anuar 1909, p. 297; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1512—1513].

CREȚI, com. Poboru, jud. Olt (bis. Sf. Nicolae la începutul sec. XIX, reclădită de zid 1892—1898).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 85; Anuar 1909, p. 302; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1520].

CREȚULEȘTI (Creața), com. Mătăsaru, jud. Dîmbovița (bis. de lemn Sf. Voievozi, ante 1810³⁰⁸ apoi bis. Sf. Grigore, 1862—1864, în ruină la 1909; și o cruce din 1728—1729).

Bauer, p. 163 [bis. sec. XVIII, Crețești]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 82—83; Anuar 1909, p. 49; Diaconescu G. Ilie, preot *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 5—6, p. 486) [inscripție cruce]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1579].

CREȚULEȘTI-FĂLCIOIANU — Ilfov (bis. Sf. Ștefan, 1849—1850, în ruină la 1909). Vezi și următorul.

Anuar 1909, p. 72; Brătianu N.D., *Carte de hotărnicie pentru proprietatea Crețulescu — Folcoyanu din plasa Snagovu, județul Ilfov, proprietatea d-nei Maria Stefanopolu, însoțită de planul său*, Buc., 1887; A. Rom., 21 aug și 11 sept. 1857; 5 mart. 1858 și urm. [arendarea moșiei].

CREȚULEȘTI-MĂNĂSTIREA (Rebegești), jud. Ilfov (M bis. Sf. Nicolae, construită de Radu Crețulescu mare logofăt și fratele său, Pădure postelnicul, 1669; cruce ridicată de Iordache Crețulescu, 1724 și casele familiei Crețulescu^{308 bis}).

Bauer, p. 151 [biserică și casă boierească]; C.D.A., 1840, p. 392 [casă boierească]; Iorga, *Documentele Cantacuzinilor*, p. 207; *Notice généalogique sur la famille Kretzulesco*; Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. XXXIII—XXXV [despre fam. Crețulescu]; Gîrboviceanu, *Șapte biserici*; Ghika-Budești, *Bis. din Rebegești* (BCMI, XXVII, 1934, p. 125—132) [descriere, foto, planuri, picturi]; Krețulescu Em., *Istoricul bisericii din Crețulești-Mănăstirea* (*ibidem*, p. 190—191) [inscripția și despre familia ctitorilor]; „T. Codrescu”, VI, 1936, nr. 4, p. 58;

Pillat Cornelia, *Tradiție și inovație în arta Țării Românești din a doua jumătate a secolului al XVII-lea: bis. Crețulescu din satul Rebegești* (SCIA, 1958, nr. 2, p. 51 și urm); Tuducescu I., *Din monumentele ridicate de familia Crețulescu* (L.A.R., IX, 1905, p. 436) [crucea din 1724]; Lecca, *Familiile boierești*, p. 300—305; Focillon H., J. Strzykowski, N. Iorga, G. Balș, *Fresques des églises roumaines* („Arcades”, 1947, nr. 3—4, p. 49—64, 115—119); *Inscripții București*, p. 243—244 [inscripție cruce din 1724].

CREȚULEȘTI, vezi Dîrza

CREVEDIA, jud. Ilfov (bis. Sf. Nicolae, 1814—1815, reparată 1899 și bis. Sf. Voievozi-Cr. Coconi, 1833—1834, reparată 1895).

Anuar 1909, p. 73; *Documente*, indice cec. XVI și XVII [satul amintit de la 1524]; *Dict. Rom.*, II, p. 765—766.

- CREVEDIA MARE, jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. Sf. Constantin și Elena, Sf. Apostoli și Sf. Spiridon, construită de Const. Suțu și soția sa Ruxandra, n. Racoviță, 1836).
- Brătulescu V., *Bis. din Crevedia* (BCMI, XIX, 1926, p. 88—89) [inscripții]; *Monografiile Vlașca*, p. 81—89 [bis. din Cr. Mare, în stare rea]; Focșăneanu G.A., *Carte de hotărnicie a moșiei Crevedia Mare din jud. Vlașca, plasa Neajlov-Glavacioc, proprietatea d-lui C.A. Anastasiu*, Buc., 1892, 8 p. [se rezumă și doc.]; A. Rom., 4 mart. 1860 [moșia C. de arendat]; *Indice cronologic nr. 21* [doc.]; Bălan, *Numiri de localități*, p. 28—29 [despre numele satului].
- CREVEDIA MICĂ, jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. construită de praporcicul Nicolae Zădăriceanu, 1844—1845). Vezi și precedentul.
- BCMI, 1926, p. 89 [pisanie]; Marrino C.I., *Carte de hotărnicie a moșiei Crevedia-Mică întrupată în partea cumpărată de stat și numită Crevedia-Stavropoleos din jud. Vlașca, proprietăți ale d-lui N.N. Zădăriceanu*, Buc., 1896, 37 p. [se rezumă și doc. vechi]; *Dict. Rom.*, II, p. 766 [C. Mică = Sf. Gheorghe].
- GREVELEȘTI, vezi Trestioara.
- CREVENICU, jud. Teleorman (fost Vlașca), (bis. sec. XVIII, apoi bis. Sf. Nicolae — C. Mare, 1849—1853, construită de N. Colfescu, în ruină la 1909 și bis. Sf. Treime — C. Rădulești, construită de C-tin Rădulescu, 1839³⁰⁹, reparată 1892).
- Bauer, p. 167—168 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 131—122; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1519]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 490). *Dict. Rom.*, II, p. 767.
- M-REA DE LA CRICOV, vezi Mărgineni.
- M-REA DE PE CRICOV, vezi Iordăchianu.
- CRICOVUL SĂRAT-Prahova (bis. sec. XVIII).
- Bauer, p. 138 [Cricoveni, bis. sec. XVIII]³⁰⁹ bis; Zagoritz Al., *Bisericuț de lemn de pe Valea Prahovei* (C.L., XLVI, 1912, p. 1296—1297).
- CRÎMPOAIA, vezi Aldești-Crîmpoiaia.
- Dict. Rom.*, II, p. 776—777 [C. = Ghioca].
- CRÎMPOTANI-Argeș (bis. de lemn Sf. Paraschiva, la începutul sec. XIX reclădită de zid 1870).
- Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 5; B.O.R., 1921, p. 684 [cat. 1808]; M.O., 1956, nr. 6—7, p. 422 [cat. 1845]; AEA, 1929, p. 73; Anuar 1909, p. 279.
- CRÎNGENI, jud. Teleorman (fost Olt) (bis. de lemn Adormirea, învelită cu coceni la începutul sec. XIX, reclădită de zid 1863—1865).
- Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 81; *Dict. Rom.*, II, p. 778 [istoric]; Anuar 1909, p. 119; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 3; Iorga N., *Doc. Cantacuzino*, p. 13—14 [satul lui Drăghici Cantacuzino]; *Documente*, indice XVI și XVII [satul amintit de la 1512—1513].
- CRÎNGU-Buzău (bis. ante 1806).
- Documente*, XVII, vol. IV, p. 585; Bauer, p. 127, 130; „Îngerul”, IX, 1937, nr. 7—8, p. 395—396 [însemnări, 1806—1889]; *Indice cronologic nr. 1* [doc.]; *Dict. Rom.*, II, p. 779.
- CRÎNGUL LUI STRAJNIC-Prahova (bis. ante 1832)³¹⁰.
- CRÎNGU-Ilfov (bis. de lemn Adormirea la începutul sec. XIX, apoi bis. Sf. Nicolae, 1860—1861).
- Popescu N., *Catagrafia*, p. 54; Anuar 1909, p. 75.
- CRÎNGURENI-Muscel
- Greceanu, *Genealogii*, I, p. 366—367 [hotărnicie, 1746]; *Indice cronologic nr. 10* [doc.].
- CRÎNGURI-Vlașca (bis. din 1867).

Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 632 [pisa-
nia]. *Dict. Rom.*, II, p. 781 [bis. din 1856].

CRÎNGURILE, vezi Fundulea.

CRÎNGURILE, jud. Argeș (fost Dîmbovița) (bis. de lemn Sf. Paraschiva
și bis. de zid Sf. Paraschiva — C. de Sus, ante 1810).

Bauer, p. 157 [bis. Crîngu Verde]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 79 și
84; Anuar 1909, p. 44 [bis. Sf. Paraschiva — C. de Jos, 1808—1824; bis.
Sf. Paraschiva-C. de Sus]; A.G.R., 31 ian. 1865 [arendarea moșiei C. — Vlașca];
Documente, indice sec. XVII [satul Crîngureni — Crîngurile amintit de la
1608].

CRISTEASCA-Dîmbovița (bis. Sf. Ev. Ioan, ante 1810).

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 52; Anuar 1909, p. 44 [bis. Sf. Grigore
Teologul, 1800].

CRIVA-Romanați (la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae, 1776, construită de zid
1850—1860 sau 1874).

Bauer, p. 196; „*Renășterea*”, 1944, p. 164 [cat. 1840]; M.O., 1965, nr;
3—4, p. 291 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 214; AER, 1921—1925, p. 555;
AMO, 1941, p. 611 și 639; A.O., 1937, p. 92—94 [doc. 1630, Criva de Jos]
A. Rom., 1857 nov. 9 și 13 [arendarea moșiei]; *Documente*, indice sec. XVI
[C. — Olt].

CRIVĂȚ, jud. Ilfov (bis. arsă de turci ante 1810³¹¹, reclădită 1866—1869).

Popescu N., *Catagrafia*, p. 20; Anuar 1909, p. 73 [bis. Sf. Împărați, reclă-
dită 1866—1869].

CRIVĂȚ-Prahova (bis. ante 1833)³¹².

Documente, XVI, vol. III, p. 69 [satul amintit la 1557].

M-REA CRIVELNICU, vezi Coșuștea-Crivelnicu.

CRIVINA-Prahova³¹³ (bis. Sf. Împărați, 1794, refăcută de Dimitrie Ioanid
1840, zugrăvită 1874 și 1894).

A.G.R., 31 ian. 1865 și urm. [moșia de arendat]; G.M., X, 1932, nr. 295;
Bănuță G.A., *Satul Crivina din jud. Prahova*, Buc., 1936, 87 p. + o hartă
[și pisană bis. din 1794]; *Dict. Rom.*, II, p. 775—776.

M-REA CRIVINA (mijlocul sec. XVII; ruine la 1871^{313 bis} la punctul numit
„La Zăpodie”), com. Sopîrlița, jud. Olt.

Giurescu C.C., *Harta stolnicului Cantacuzino*, p. 19; Odobescu Al., *M-rea
de la Șopîrlița-Romanați* (*Opere*, III, ed. Minerva, p. 251—252); Donat,
Fundațiile, p. 40—42; Bulat T.G., *Contribuțiuni documentare*, p. 4—12 [doc.
1706—1746]; vezi și indice.

CROICA, com. Jirovu, jud. Mehedinți (culă dărimată).

Crețeanu R., *Culele și casele întărite* (M.M., I, 1958, p. 114) [descriere].

CROVU, jud. Dîmbovița (bis. de lemn Sf. Paraschiva, începutul sec. XIX,
reclădită 1857—1858). Vezi și următorul.

Bauer, p. 157; Popescu-Runcu, *Catagrafia* p. 69; A. Rom., 29 sept., 2
oct. 1857 [arendarea moșiei]; Georganța Ștefan, *Carte de hotărnicie a moșiei
Crovu din jud. Dîmbovița, proprietatea bisericii Doamna Bălașa*, Buc., 1898,
23 p. [se rezumă și reproduc pasaje din doc. vechi].

CROVU (Obislavu) jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. Obislavu din 1791—1792)³¹⁴

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 94; Anuar 1909, p. 136 [O. Vlașca, bis.
de lemn din 1804]; Greceanu, *Genealogii*, II, p. 417—418 [doc. 1655, satul O.
al m-rii Glavacioc]; Brătianu N.D., *Carte de hotărnicie pentru proprietatea
Crovu din plasa Cîlniștea, jud. Vlașca, proprietatea dotală a d-lui Mihail Balșu*,
Buc., 1888, 12 p. [se reproduc și doc. din sec. XIX]; *Indice cronologic nr. 1*
[Crovu = Obislavu].

CRUCEA DE PIATRĂ, vezi Călugăreni.

CRUCERU, vezi Brezoaiele.

CRUCILE, vezi schitul Tezluu.

SCHITUL CRUCIȘOARA - Dolj (clădit de Dumitru Baba în vremea domniei lui Mircea Ciobanul, mijlocul sec. XVI; fost metoh al m-rii Bistrița); dispărut, fost lângă Potelu.

Documente, XVI, vol. III, p. 256 [doc. din 1568]; R.I.R., 1937, p. 194; A.O., 1937, p. 447; Bălașa D., preot, *Schituri oltene* (M.O., 1965, nr. 3—4, p. 285) [reproducere, după colecția de *Documente*, textele unor doc.].

CRUȘEȚU — Gorj (bis. Sf. Nicolae, 1842—1843, reparată 1898). Vezi și Mierea Birnici.

Anuar 1909, p.158; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1603]; *Dict. Rom.*, II, p. 791—792.

CRUȘOVUL-Romanați (bis. Sf. Nicolae, 1844—1847, reparată 1894).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1514, ajungând, apoi în stăpînirea lui Mihai Viteazul]; Nicolaescu Stoica, *Hrisovul lui Mihai vodă Viteazul pentru satele sale din jud. Romanați* (A.O., 1923, p. 126—131 vezi și Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 482—483); Anuar 1909, p. 209; *Monografia jud. Romanați*, p. 341—342.

CUCA, jud. Argeș (două bis. de lemn la începutul sec. XIX: Sf. Voievozi și Cuv. Paraschiva și M bis. de lemn Intrarea în biserică — Valea Cucii, 1806).

Bauer, p. 183 [fără bis.]; B.O.R., 1921, p. 682 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 27; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 405 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 279 și 292; AEA, 1929, p. 101 [bis. nouă Linia Cuca] și 112 [bis. de lemn Valea Cucii]; Bulat T.G., *Două documente privitoare la ținutul Cuca, jud. Argeș* (R.I., 1924, p. 128—130) [din 1627—1732]; Crețeanu, *Biserici de lemn* p. 45; *Dict. Rom.*, II, p. 773 [două bis. vechi].

CUCEȘTI-Vilcea (la 1840, bis. Adormirea, construită de Nica Vlădescu serdarul, 1763).

Popescu, *Biserici*, p. 41 [cat. 1840]; *Dict. Rom.*, II, p. 794.

CUCOIU (Cocoiu) — Argeș (bis. de lemn Sf. Nicolae la începutul sec. XIX, refăcută 1848—1850, ruinată).

Bauer, p. 177 [fără bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 13; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 414 [la 1833 bis. de lemn]; Anuar 1909, p. 291 [bis din 1868—1870]; AEA, 1929, p. 79; *Documente*, indice sec. XVI și XVII.

SCHITUL CUCU — Buzău (sec. XVII, ante 1674³¹⁵, construit de Dima vameșul de Focșani).

Bauer, p. 107—108; *Indice cronologic nr. 3* [doc.].

CUCU, vezi Cîndești.

CUCUEȚI — Ilfov (bis. de lemn ante 1810; bis. de zid din 1839—1840, construită de arendașul Iane Sabache)³¹⁶.

Popescu N., *Catagrafia*, p. 10; Anuar 1909, p. 73; *Indice cronologic nr. 1* [C. = Vasilati]; *Dict. Rom.*, II, p. 799 [C. Sudîți].

CUCUEȚI, jud. Olt (bis. Sf. Gheorghe, 1836—1837 în stare rca la 1909) Anuar 1909, p. 119; *Dict. Rom.*, II, p. 797—798.

CUCUEȚI-CĂZĂNEȘTI — Olt (bis. sec. XIX, pe locul uncia din lemn din sec. XVIII)³¹⁷. Vezi și precedentul.

Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 86—91 [descriere, documente, foto]; Bauer, p. 184; AEA, 1929, p. 143 și 1940, p. 253.

SCHITUL CUCUEȚI (sec. XVIII)³¹⁸.

SCHITUL CUCUIATA (sec. XVIII; fost metoh al schitului Grăjdana).

Ionașcu, *Schitul Grăjdana*, p. XXXI, 52—53, 68 [doc. 1763]³¹⁹; *Dict. Rom.*, II, p. 797 [ruine pe dealul C.].

CUCURUZU, com. Vlaşin ³²⁰, jud. Ilfov (fost Vlaşca) (bis. de lemn Adormirea, sfârşitul sec. XVIII, reparată 1856, ruinată). Vezi şi Porumbreni.

Bauer, p. 168; *Monografiile Vlaşca*, p. 194—199; Anuar 1909, p. 132; Creţeanu R., *Biserici de lemn din reg. Bucureşti* (G.B., 1964, nr. 1—2, p. 69—70) [inscripţii, descriere sumară]; *Documente*, indice sec. XVI şi XVII [satul amintit de la 1575].

SCHITUL CUCUTENI — Dîmboviţa (făcut de Stoica Merişanu paharnicul la începutul sec. XVIII, fost metoh al mitropoliei) ³²¹. Vezi şi următorul.

CUCUTENI, jud. Dîmboviţa (bis. Sf. Nicolae şi Paraschiva, refăcută de popa Banu, popa Ion din Vulcana, jupîn Niţă din Tîrgovişte, 1830—1835 ³²², pe locul uneia mai vechi, stricată de cutremur; han sec. XIX). Vezi şi precedentul şi schitul Cetăţuia sau Cetăţea din hotarul Cucutenilor.

Bauer, p. 158; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 17—18 [bis. de lemn]; V. Rom., 1851, p. 152 [han cu două caturi]; *Indice cronologic nr. 1* [multe doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVI şi XVII [satul amintit de la 1550]; Cordea G.V., *Carte de hotărnicie pentru moşia Cucuteni-Bădeni, proprietatea statului, din jud. Dîmboviţa, plaiul Dîmboviţa, com. Moţăeni, despre vecinătatea cu pămîntul delimitat locuitorilor foşti clăcaşi pe această proprietate la cătunul Fieni*, Buc., 1888; *Dict. Rom.*, I, p. 269 [despre ruinele m-rii Bădica]. CUCUTENI, vezi Stilpu.

SCHITUL CUIBU — Prahova (fost Saac) (Sf. Nicolae, sec. XVIII ³²³, apoi bis. Adormirea, 1852—1853, în ruină la 1909).

Indice cronologic nr. 3 (indice); G.B., 1965, nr. 7—8, p. 680—681 [doc.c. 1745, schitul Cuibu]; Anuar 1909, p. 102; *Indice cronologic nr. 10 şi 20* [satul Cuiburi-Saac]; *Dict. Rom.*, III, p. 9.

SCHITUL CUIBURI — Ialomiţa (începutul sec. XVIII, fost metoh al m-rii Slobozia) ³²¹.

R.I.R., 1945, p. 359, nota 4 [doc. din 1726]; *Dict. Rom.*, III, p. 9 [1626?]. CUJMIR (Cuşmir), jud. Mehedinţi (M bis. Sf. Voievozi, 1715, zugrăvită din nou la 1899, restaurată parţial 1956; bis. de lemn sec. XVIII, dispărută).

Bauer, p. 224; Ghenadie, *Vizite*, p. 162; AER, 1921—1925, p. 455; AMO, 1941, p. 477; *Indice cronologic nr. 19*; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1604, cînd a fost dăruit m-rii Cozia]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 509, 659—661 [despre sat].

CULA-CIUMERNICU (fostă Furdueşti) — Ilfov. Vezi şi Furdueşti — Dîmboviţa.

Greceanu, *Genealogii*, I, p. 304—306 [doc. 1677, ref. la Ciumernic]; vezi şi urm.; *Indice cronologic nr. 18*; *Documente*, indice, sec. XVII [satul Ciumernic, dispărut]; A. Rom., 29 sept. şi 2 oct. 1857 [arendarea moşiei]; Phanhauer. Fr., *Carte de hotărnicie a moşiei Cula-Ciumernicul (zisă în vechime şi Furdueşti) din com. Leurdeni, plasa Dîmboviţa, jud. Ilfov, proprietatea aşezămintelor Brîncovenesci din Bucuresci*, Buc., 1896, 12 p. [se rezumă şi doc. vechi].

CULCAŢI, vezi Valea seacă.

CUNEŞTI (Cuncasca), jud. Ialomiţa (bis. sec. XVIII — Cuneştii Vechi, apoi bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1844—1847, refăcută la 1870).

Lapedatu, *Catagrafia*, p. 52 [preot din 1799]; Bauer, p. 142 [Kunesti, cu bis.]; Anuar 1909, p. 64—65; Şerbănescu N., *Istoria m-rii Snagov*, p. 150—151 [despre sat]; *Indice cronologic nr. 18, 20*; Cossăceanu Petre, *Carte de hotărnicie pentru moşia Cuneştii de Jos sau Manucu situată în jud. Ialomiţa plasa Borcea, com. Cacomeanca*, Buc., 1901, 12 p. [se rezumă numeroase doc.

Cuneasca-Cunești]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1578]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul*, (SMIM, IV, p. 490).

CUPARU, com. Dragodana, jud. Dîmbovița (bis. de lemn Sf. Nicolae ante 1810, apoi bis. Adormirea, 1859—1861).

Bauer, p. 163 [fără bis.]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 81; Anuar 1909, p. 45; A.G.R., 17 oct. 1864 și urm. [moșia de arendat].

CURĂTEȘTI — Ilfov (bis. de lemn Sf. Nicolae la începutul sec. XIX ³²⁵, refăcută de zid 1866—1867).

Popescu N., *Catagrafia*, p. 67—68; Anuar 1909, p. 73; *Indice cronologic nr. 1* (C. = Chirculești]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1579].

CURĂTEȘTI (Curtești) — Teleorman

Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 13 [satul lui Drăghici Cantacuzino].

CURĂTURI, vezi Voitești.

CURMĂTURA — Buzău (bis. de lemn sec. XVIII, adusă de la Sibiciu).

Vezi și Sibiciu.

Anuar 1909, p. 251; Săndulescu-Verna C., *Biserița din Curmătura* (G. Ad., 20 ian. 1929).

CUROTENI, vezi Coroteni.

CURPENELU, com. Văləri, jud. Gorj (M bis. de lemn Adormirea, 1803—1806 construită de Eftene Vlădulescu și alții, pridvorul lărgit ulterior, biserica reparată 1954).

„Renașterea”, 1945, p. 252—253 [cat. 1840]; AMO, 1941, p. 424; Popescu-Cilieni, *Biserici de lemn*, (M.O., 1955, nr. 10—12, p. 643); Ștefulescu Al., *Gorjul*, p. 298—299 [despre sat].

CURPENU, com. Văləri, jud. Gorj (M bis. de lemn Adormirea, construită de Pîrvu și Ion Popescu, 1801, reparată în sec. XIX, mutată pe locul actual la 1954).

„Renașterea”, 1945, p. 253—254 [catagr. 1840]; AMO, 1941, p. 424 [bis. de zid din 1938]; Popescu-Cilieni, *Biserici de lemn* (M.O., 1955, nr. 10—12, p. 643); *Documente*, XVII, vol. III, p. 354 [satul amintit la 1619]; Ștefulescu Al., *Documente slavo-române* (indice); *Idem*, *Gorjul*, p. 297—298.

CURSUL VADULUI, vezi Rîul Vadului.

CURTA — Vlașca (dispărut) ³²⁶.

Indice cronologic nr. 1; *Documente*, indice sec. XVI și XVII; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 490).

CURTEA DE ARGEȘ, jud. Argeș.

Documente, indice, XIII—XVI și XVII [amintit foarte des în documente, începînd de la 1369]; *Călători străini* (indice); Giurescu, *Material*, III, p. 301 [ars de turci, 1737], 361 [înconjurat cu șanț, 1737]; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 141 [numărul bisericilor]; Vezi și M.O., 1967, nr. 11—12, p. 912—913; Tunusli, p. 175 [numărul bisericilor]; Bauer, p. 181 [o m-re și 6 biserici]; Fotino, III, p. 161 [numărul bisericilor, 1815]; Stürmer, p. 55—56 [descriere, oraș, 1816, ruine curtea domnească, m-re a lui Neagoe]; Clarke, *Travels in various countries of Europe...* VIII, Londra, 1818, p. 278; Samarian P., *O, veche monografie*, p. 204 [descriere, începutul sec. XIX]; Sulzer, *Geschichte* p. 336—337 [despre oraș]; B.O.R., 1921, p. 683 [catagr. 1808];

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 2 [1824]; M.O., 1961, p. 418—419 [catagr. 1833; bis. domnească. Sf. Gheorghe, Olari, Sf. Nicolae din Tîrg, Sf. Îngeri, Drujăști, Intrarea în biserică și Căprești-Adormirea]; C. Rom., 1845, p. 359—360 [descrierea monumentelor de C. Bolliac]; M.O., VIII, 1956, nr. 6—7, p. 416—417 [catagr. 1845]; A.S., 1860, trim. II, p. 122—126 [descrierea orașului]; (reprodus și în M. Of., 1861, p. 712, 719—720);

Monumente istorice ale României [foto vechi ale m-rii, bis. și curții domnești, bis. Căprești și Sin-Nicoară]; *Souvenir de Curtea de Argeș*, Curtea de Argeș, <f.a.>, pliant cu 10 foto;

Hașdeu, *Etymologicum Magnum*, II, col. 1583—1586 [istoricul orașului]; Munteanu Tcodor, *Starea economico-culturală a orașului Curtea de Argeș. Memoriu prezentat d-lui ministru al Instrucțiunii publice și al Cultelor*, Pitești, 1884, 30 p.; Iorga, *Drumuri și orașe*, p. 53—62 [descriere]³²⁷; Iorga N., *La Roumanie pittoresque*, p. 78—84; Băbeanu Pompiliu, *Curtea de Argeș sub voievozii Basarabi*, Buc., 1942, p. 57 + V pl. (un scurt istoric al orașului și despre bis. domnească, descriere și istoric, legenda lui Negru Vodă și bis. Sin Nicoară) [recenzie în R.I.R., 1943, f. III, p. 137]; Sircig <H. Dj. Siruni>, *Noter Argeskahaken* [Note de la Curtea de Argeș], Buc., 1942, 124 p. (în limba armeană); *Documente, Introducere*, II, p. 494—496 (organizarea și pecetea orașului); Giurescu, *Ist. rom.*, I—III (indice);

Gabrielescu N., *Studiu asupra monumentelor din Curtea de Argeș*, Iași, 1890; Aguletti A.C., *Excursiunea din iunie 1893 a studenților*, Buc., 1894, p. 17—19, 23—26 [descriere m-re, bis. domnească și ruine Sin Nicoară]; Lapedatu Al., *Curtea de Argeș et ses monuments*, Buc., 1909, 14 p.; Drăghiceanu V., *Curtea de Argeș. Călăuza vizitatorului monumentelor orașului* <Buc., 1924>, 19 p. + 2 pl.;

Lapedatu Al., *Cele dintîi capitale ale țărilor române: Argeșul și Baia* („Calendarul Minervei”, 1911, p. 145—153); *Idem, Cele dintîi capitale ale țărilor române: Argeșul și Baia* („Cele trei Crișuri”, XXIV, 1943, nr. 7—8, p. 131—133) [și despre monumentele orașului]; Panaitescu P.P., *Interpretări românești*, Buc., 1945, p. 221 [despre vechea capitală]; despre vechimea orașului vezi și Olteanu, *Geneza orașelor* („Studii”, 1963, nr. 6, p. 1277);

Tafrali O., *Monuments byzantins de Curtea de Argeș*, 2 vol., Paris, 1931, XXI + 352 p. (I), 16 p. + 158 pl. (II) (și în „Izvestia”-Sofia, IV, 1926—1927) [vol. II, planuri, foto, picturi biserica domnească]; (recenzii: G. de Jerphanion, „Orientalnia Christiana”, XXVIII, 1932, p. 260—265; G. Balș, *Les monuments byzantins de Curtea de Argeș, ouvrage de M.O. Tafrali*, Bruxelles, 1932 (extras din „Byzantion”, VII, 1932, fasc. 2, p. 599—607); și în R.H.S.E.E. V, 1928, p. 91—93; Vezi răspunsul lui Em. Condurachi, *La critique de M. Balș sur l'œuvre de M. Tafrali*, „Monuments byzantins de Curtea de Argeș” (A.S.A., fasc. 7—8, 1931—1932, p. 60—63); Grummel V., „Echos d'Orient”, XXXVI, 1933, p. 348—351; Ph. Schweinfurth, „Byzantinische Zeitschrift”, XXXV, 1935, p. 114—127; C. Andreescu, „Arhiva”, XL, 1933, nr. 3—4, p. 154—160; Constantinescu-Iași P., „Rev. critică”, VIII, 1934, nr. 1, p. 61—63; completări aduse de I.D. Ștefănescu, în R.I.R., 1943, p. 72—74);

Ionescu Gr., *Curtea de Argeș. Istoria orașului prin monumentele lui*, Buc., 1940, 197 p. (prezentarea lui N. Iorga, *O nouă carte despre Curtea de Argeș*, în BCMI, 1939, p. 141—142); Brătulescu V., *Curtea de Argeș*, Buc., 1941, 54 p. [despre bisericele din oraș: Bis. domnească, Sin Nicoară, Brad, Drujești, Sf. Îngeri, Olari și m-re lui Neagoe Basarab]; Ionescu Gr., *Les fondations princières de Curtea de Argeș*, Buc., 1943 [Bis. domnească, Sin Nicoară și bis. episcopală]; Ionescu Gr., *Curtea de Argeș et ses environs*, Buc., 1945, 41 p. + 18 pl. (colecția „Villes et paysages de Roumanie”, publié par les soins de l'Association „V. Pirvan”); Vătășianu, *Istoria artei* (indice) [despre curtea și bis. domnească, m-re lui Neagoe, bis. Sin Nicoară].

Chihaiia Pavel, *Monumenis romans et gothiques du XIII-e siècle en Valachie* (R.R.H.A., t. V. 1968) [despre evoluția orașului medieval]; *Argeșul în lumina toponimiei* („Argeș”, nov. 1966, p. 13) [despre numele orașului].

— SEMINARUL. (Vezi și bis. episcopală).

B.G.O., 1846, p. 231 și 1847, p. 95—96 [licitații pentru construirea seminarului de către un „întreprinzător”]; Branîște M., *Însemnări* (M.O., 1967, nr. 11—12, p. 936) [arderea seminarului, 1866]; Drăgănescu G., *Istoricul seminarului de la Curtea de Argeș, Pitești*, 1900; Marinescu G., *Seminarul din Curtea de Argeș, 1836—1936*, Buc., f.a.; Ionescu G.M. și Al. T. Dumitrescu, *Istoria seminarelor preoțești din Buzău, Curtea de Argeș, Iluși, Izmail, continuat Galați, Rîmnîcul Vîlcii și Roman*, Buc., 1906, 77 p.

Chihaia Pavel, *Două rapoarte ale arhitectului Ioan Schlatter din anul 1847* (B.O.R., 1968, nr. 3—5).

— CIȘMEAUA FĂCUTĂ DE EPISCOPUL IOSIF (1800).

B.O.R., 1965, nr. 1—2, p. 144—145 [inscripție].

— CIȘMELE VECHI ³²⁹.

— BISERICA BOTUȘARI, vezi bis. Intrarea în biserică.

— BISERICA CĂPREȘTI ³³⁰ (sec. XVI, prefăcută 1812).

Tocilescu, *Raporturi*, p. 9—10 [pisană, istoric]; BCMI, IX, 1916, p. 95—96; Panțurescu I., *Biserica episcopiei de Argeș*, Buc., 1905, p. 53.

— BISERICA CATOLICĂ (bis. episcopală, 1380, ruinată după 1623).

D.I., II, 1930, p. 329 [descriere, 1623]; Karacsony, *Az Argyasi püspökseg [Despre episcopia de Argeș]*, Budapesta, 1905; Karalevskij C., *B. Quirini episcop de Argeș, 1591—1605* („Rev. catolică”, 1915, p. 47—62); Auner C., *Episcopia Argeșului*, (ibidem, p. 439—451); Sulzer, *Geschichte*, I, p. 627—640;

Chihaia Pavel, *Trecutul bisericii Botușari din Curtea de Argeș* (SCIA, 1967, nr. 1, p. 103—115) [localizează bis. episcopală catolică unde s-a ridicat bis. Botușari, prima fiind distrusă pe la 1628]; Idem, *Monuments romans et gothiques du XIII-au XVI-e siècle en Valachie* (R.R.H.A., t. V, 1968, p. 49—52) [construită la 1380 pe locul actualei bis. Botușari].

— M BISERICA ȘI CURTEA DOMNEASCĂ (sec. XIV ³³¹, bis. reparată mijlocul sec. XVIII și la 1827; restaurată 1911—1914; este cea mai veche bis. ce ni s-a păstrat din Țara Românească), str. Negru Vodă, Vezi și m-reă Cîmpulung.

Documente, indice, XIII—XVI și XVII; *Istoria Țării Românești*, p. 2—3; *Istoriile*, p. 2; Tunusli, p. 176—177 [ruinele curții domnești]; Fotino, II, p. 5, 7; III, p. 159, 161 [ruinele curții]; vezi și Minodora Ignat, *Biserica domnească din Curtea de Argeș și cele mai vechi cronici munteneste* (A.S.A., fasc. 7—8, 1931—1932, p. 54—59); Hurmuzaki, X, p. 89 [ruinele curții, 1820].

Drăghiceanu V., *Inscripțiile de la bis. Sf. Nicolae domnesc din Curtea de Argeș* (BCMI, V, 1912, p. 95—96) [crede că mormîntul e al lui Radu I și al soției sale]; Idem, *Cu privire la biserica domnească din Curtea de Argeș* (BCMI, 1931, p. 44) [o inscripție și despre Sf. Filofteia]; Idem, *Inscripție de la biserica domnească Curtea de Argeș* (ibidem, p. 91); Idem, *Cele mai vechi inscripții românești* (*Almanahul grafice românești*, 1927, p. 50—51; vezi și mai jos); Ghenadie Enăceanu, *Mitropolitul Ungrovlahiei Neofit I* (B.O.R., II, 1875—1876, nr. 10, p. 634—636 [despre statuia lui Negru vodă, 1746] (vezi și SCIA, 1956, nr. 3—4, p. 280); Iorga N., *Studii și doc.*, XXII, p. 47 [doc. 1832]; Ionescu I., *O mărturie din trecut despre legăturile culturale româno-ruse* (M.O., 1958, nr. 9—10, p. 683—684) [însemnare despre surparea clopotniței 1830 și inscripție clopot]; Branîște M., *Însemnări* (M.O., 1967, nr. 11—12, p. 934) [din 1847]; Pelimon Al., *Impresiuni de călătorie*, p. 85—87; A.S., 1860, trim. II, p. 126 [descrierea bisericii și a ruinelor curții domnești]; reproduș și în M. Of., 1861, p. 719;

Antoni, *Album*, partea I, p. 1; *Monumentele*, I, p. 1; L.A.R., 1897—1898, p. 294 [foto veche];

Tocilescu, *Raporturi*, p. 12—14 [crede că bis. e din sec. XII]; Șoimescu Sava, *Bis. episcopiei Argeșului*, Buc., 1886, p. 29 [bis. e din sec. XIII]; Walker Mrs., *Untrodden Paths*, p. 188—190 [descriere]; *Biserica domnească de la Curtea de Argeș* (A.A., 1890, p. 80—81); *Biserica domnească Curtea de Argeș* (V.B., III, 1896, nr. 1, p. 3—4) [desen și inscripție]; P. Gârboviceanu, *Bis. domnească din Curtea de Argeș* („Albina”, I, 1897—1898, p. 70) [și desen vechi]; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 238—240 [zidită la 1290]; Onciul D., *Curs de istoria românilor*, Buc., 1902—1903, litografiat, p. 313—314, 398—404 [despre vechimea bis. domnești]; Iorga N., *Istoria românilor în chipuri și icoane*, I, p. 5; Mandra G., *Biserica domnească din Curtea de Argeș*, Buc., 1905, 16 p.; reproduș și la Lapedatu, *Monumentele istorice*, p. 283—292 [crede că bis. a existat „înainte de descălecătorea lui Radu Negru”]; Anuar 1909, p. 271;

Mariencescu At., *Negru vodă și epoca lui*, Buc., 1909 [despre mormânt]; Iorga N., *Negru vodă?* (N.R.L., I, 1909, p. 973) [despre lucrarea lui Mariencescu]; Apostolescu N.I., *Pe mormântul lui Radu Negru de la Curtea de Argeș* (R.I.A.F., XII, 1911, p. 215—216); Drăghiceanu V., *Statuia lui Negru vodă din Argeș* (BCMI, 1913, p. 195) [după Bellanger];

Tafrali O., *Les monuments roumains*, p. 5; Popescu Sp., *Contribuțiuni la studiul istoriei artei naționale* (R.I.A.F., 1909, p. 106—124); BCMI, V, 1912, p. 40 și 186—187; C.L., 1913, p. 119 și urm.; Balș G., *Arhitectura Sf. Munte*; ACMI, 1914, p. 36—37, 47, 62; 1915, p. 49;

Tafrali O., *Biserica domnească. Datele clădirii și decorării sale picturale*, Buc., 1925, p. 19 (și în R.I.A.F., XVI, 1922, p. 148—159) [crede că e zidită după 1241 și zugrăvită în 1262]; Onciul D., I. Bogdan și N. Iorga, *Raport înaintat Academiei Române cu privire la biserica domnească de la Curtea de Argeș* (BCMI, VIII, 1915, p. 141—143 și în AARMSI, s. II, t. XXXVIII, 1915—1916) [împotriva părerii lui Tafrali cu privire la inscripția din 1262; cred că bis. e începută de Basarab I și zugrăvită de Nicolae Alexandru și Radu I]; Tafrali O., *Biserica domnească din Curtea de Argeș. Răspuns unui raport academic* („Noua rev. română”, XVIII, 1916, nr. 1) [și menține părerea că bis. e din sec. XIII, zugrăvită la 1262]; Bărbulescu Ilie, *Biserica domnească de la Curtea de Argeș (ibidem, nr. 5, p. 72—75)*; Antonescu P., *Arhitectura religioasă*, I, p. 6—11, 21 [crede că bis. e din sec. IX—X];

Onciul D., *În cheștiunea bisericii domnești de la Curtea de Argeș* (ICB IX, 1916, p. 57—68) și în *Opere*, vol. I, ed. A. Sacerdoțeanu, Buc., 1946, p. 350—362 [despre inscripție; bis. zugrăvită în vremea lui Nicolae Alexandru, 1330—1364; biserica e mai veche];

Iorga N., *Săpăturile de la Curtea de Argeș* (R.I., VI, 1920, p. 175—177) [crede că voievodul înmormântat aici e Basarab I, începătorul zidirii, mort înainte de a se face pictura]; și o scrisoare a lui V. Drăghiceanu, *ibidem*, p. 178—179; Brătianu G., *Piatra de mormânt a lui „Negru vodă”* (*ibidem*, p. 221—226); Drăghiceanu V., *Ruinele curților domnești de la Curtea de Argeș*³³² (*ibidem*, p. 257—258);

Drăghiceanu V., *Noi descoperiri la Argeș* („Neamul rom.”, 1920, nr. 174); Lapedatu Al., *Mormântul lui Basarab vodă cel Bătrân* („Înfrățirea”—Cluj, 1920, nr. 42); *Idem*, *Anul morții lui Basarab voevod* (*ibidem*, nr. 47); *Idem*, *Cum s-a alcătuit tradiția despre originea Țării Românești* („Anuarul Inst. istorie Cluj”, 1923, p. 289—314) [bis. e începută de Basarab și terminată de urmașii săi]; Arion C. Dinu, *O vizită la Curtea de Argeș* (C.L., LII, 1920, p. 559—565); Moisil C., *Numismatica și descoperirile de la Curtea de Argeș* (C.N.A., I, 1920, nr. 6—7, p. 37—41); Brătianu G., *Les fouilles de Curtea de Argesh* („Rev. archeologique”, s. 5, t. XIII, 1921) [bis. pare a fi după 1272]; *Idem*, *Cronica* (R.I., VII, 1921, p. 82—83); Savela A., *Descoperirile istorice de la*

Curtea de Argeș, Buc., 1921 [bis. a fost începută de Basarab și terminată de urmașii săi]; R.S.T.R., 1921, nr. 2, p. 76—78;

Cogălniceanu C., *Biserica Sf. Nicolae domnesc de la Curtea de Argeș* (C.L., LIV, 1922, p. 723—730) [zidită în vremea lui Basarab sau a lui N. Alexandru și terminată de Vlaicu, care e îngropat în biserică]; M<oisil> C., *Antichitățile din Curtea de Argeș* (C.N.A., II, 1921, nr. 6—8, p. 42—44); Caselli D., *Biserica Sf. Nicolae domnesc din Curtea de Argeș* (R.I.A.F., XVI, 1922, p. 137—144) [zidită în sec. XII, la 1192]; Nicolaescu Stoica, *Domnia lui Alexandru vodă Aldea, fiul lui Mircea vodă cel Bătrîn* (*ibidem*, p. 229—230) [zidită de Radu Negru, bis. fiind mai veche decât Basarab; statuia este a lui Radu Negru]; Iorga-Balș, *Histoire*, p. 19—28;

Curtea domnească din Argeș, Buc., 1923, (BCMI, X—XVI, 1917—1923), cuprinde rezultatele săpăturilor arheologice făcute aci:

Drăghiceanu V., *Curtea domnească din Argeș, Note istorice și arheologice*, p. 9—76 [considerații istorice despre sec. XIII—XIV și despre orașul C. de Argeș; istoricul bisericii domnești, descrierea mormintelor și obiectelor descoperite; descrierea bisericii-arhitectură și pictură]; Cerchez Gr., *Restaurarea bisericii domnești*, p. 77—100 [descrierea lucrărilor de restaurare și jurnalul lucrărilor de arh. Iancovici]; Onciul D., *Anul morții marelui Basarab voievod*, p. 101—104 [bis. zidită de Basarab I., și terminată de Radu I]; reprodus și în *Opere*, ed. A. Sacerdoțeanu, Buc., 1946, vol. I, p. 363—365; Ghika-Budești N., *Arhitectura bisericii domnești*, p. 105—121 [descriere]; Moisil C., *Monetele lui Radu I Basarab*, p. 122—133 [descrie monedele pe care Radu I e reprezentat ca un cavaler apusean]; *Idem*, *Monete vechi găsite în săpături*, p. 150—152 [polone și maghiare]; Drăghiceanu V., *Jurnalul săpăturilor din Curtea domnească a Argeșului*, p. 134—150; Rainer prof., *Cercetări antropologice asupra osemintelor aflate în săpături*, p. 153—160; Panaitescu P.P., *Inscripțiunile religioase grecești de la biserica domnească*, p. 161—171; Mihail I., *Pictura bisericii domnești din Curtea de Argeș*, p. 172—189 [descriere și despre restaurare]; Brătulescu V., *Inscripții slave religioase din biserica domnească de la Curtea de Argeș*, p. 190—192; *Fresce din veacul al XIV-lea aflate în biserica domnească*, p. 196—252 [și obiecte de ceramică]; (Recenzii N. Iorga, R.I., IX, 1923, p. 192—196, H. Laurent „Byzantion”, I, 1924, p. 587—590);

Nicolaescu Stoica, *Importanța inscripțiilor slavonești din biserica domnească din Curtea de Argeș* („Univ. literar”, XXIX, 1923, nr. 45, 18 nov., p. 7) și Buc., 1923; *Idem*, *Inscripțiile ornamentale de la Curtea de Argeș* (A.L.A., IV, 1923, nr. 139, p. 3); *Idem*, *Discuții științifice. Adevărul asupra importanțelor descoperiri arheologice de la Curtea de Argeș*, Buc., 1923 [bis. e din sec. X-reparată între 1216—1220]; Grigoraș E., *Inscripțiile ornamentale de la Argeș* (A.L.A., s. III, anul III, nr. 91, 20 aug. 1922, p. 3); *Idem*, *Criptografia și trecutul nostru. Alt cript de la Argeș* (*ibidem*, anul IV, nr. 142, 12 aug. 1923, p. 5); *Idem*, *Al treilea cript la Curtea de Argeș* (*ibidem*, nr. 159, 23 dec. 1923, p. 6); *Idem*, *Încă două cripte noi* (*ibidem*, anul VI, nr. 215, 18 ian. 1925, p. 5); Bărbulescu Ilie, *Inscripție grecească din secolul VIII în biserica domnească din Curtea de Argeș*?, în vol. *Curențele literare la români în perioada slavonismului cultural*, Buc., 1928, p. 146—159;

M<oisil> C., *Bijuteriile din Curtea de Argeș* (C.N.A., IV, 1923, nr. 5—6, p. 40—41) [de proveniență italiană]; Brătianu G., *Les bijoux de Curtea de Argeș (Roumania) et leurs éléments italiens* („Revue archeologique”, s. 5, t. XVII, 1923, p. 90—110); *Idem*, *Les bijoux de Curtea de Argeș et leurs éléments germaniques* („Bull. de la Sect. hist. de l'Acad. Roum.”, XI, 1924); Drăghiceanu V., *Inscripții asemănătoare celor de pe inelele de la Curtea de Argeș* (BCMI, 1933, p. 184); Chihaia Pavel, *Cîteva date în legătură cu paftaua de la*

Argeș, în vol. *Omagiu lui George Oprescu*, Buc., 1961, p. 107—118 [făcută de meșterii Martin și Gheorghe din Cluj, 1370—1380; voievodul îngropat este deci Radu I];

Constantinescu-Iași P., *Bizantinismul*, p. 38—39, 98—99; Diehl Charles, *Impresions de Roumanie* („Revue des deux Mondes”, 15 iunie 1924, p. 842—843) [descriere]; Drăghiceanu V., *Les revelations de l'église princiere de Curtea de Argeș* („Cultura”—Cluj, I, 1924, nr. 3, p. 283—285 + 11 figuri); Filitti C.I., *Despre Negru vodă*, Buc., 1924; Kogălniceanu C., *Biserica Sf. Nicolai domnesc de la Curtea de Argeș* (C.L., LVI, 1924, p. 759—766) [zidită după 1359, pțobabil de Vlaicu]; Minea I., *Note Cea dintîi amintire documentară despre biserica domnească din Curtea de Argeș* („Cerc. ist.”, I, 1925, nr. 1, p. 409) [din 1612]; Idem, *Cherana sau Cherata?* (*ibidem*, p. 412—414); N. Argeș, *Radu Negru Basarabă*, în „Bibl. ziarului Tirnava Mare”, Sighișoara, Buc., 1925 [bis. e din sec. XIII, zidită de Radu Negru, între 1215—1241]; Stănescu D., *Curtea domnească din Argeș* (C.L., LVII, 1925, p. 386—389) [crede că mormîntul e al lui Radu Negru];

Drăghiceanu V., *Les coutumes d'enterrement des princes roumains* („Bull. de la Sect. hist. de l'Acad. Roum.”, XV, 1924); Kogălniceanu C., *Voievozii înmormîntați în biserica domnească din Curtea de Argeș* (C.L., LVIII, 1926, p. 613—617) [contra părerii lui Drăghiceanu; Radu I nu e îngropat aici]; Idem, *Mormîntul lui Radu I Basarab și biserica domnească de la Curtea de Argeș* („Arhiva”, XXXV, 1928, nr. 2, p. 85—89 și 129—130) [mormîntul este al lui Vlaicu, nu al lui Radu I, cum crede V. Drăghiceanu]; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XX, 1927, p. 123, 125—128, p. XI—XX; 1930, p. CXLII) [mormîntul lui Negru vodă];

Iorga U., *Les découvertes de la Commission des Monuments Historiques de Roumanie* („Acad. des Inscriptions et Belles-Lettres, Comptes-rendus des seances”, Paris, 1928); Brehier Louis, *L'art roumain ancien* („Arta și arheologia”, I, fasc. 1, 1927, p. 2—11); Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 39—41; Idem, *Istoria românilor*, III, p. 182—185 [despre săpăturile arheologice]; Balș G., *Influence serbe*: AEA, 1929, p. 66 și 1940, p. 143; Filitti C.I., *O ipoteză riscată despre vechimea bisericii Sf. Nicolae din Curtea de Argeș* (A.O., XI, 1932, p. 282—283 și în vol. *Cercetări și documente privitoare la istoria principalor române*, p. 4—5 [despre părerea lui Stoica Nicolaescu că a fost episcopie în sec. X]; Mazilu D.R., *Sfînta Filofteia de la Argeș. Lămurirea unor probleme istorico-literare. Monografie hagiografică*, Buc., 1934, 100 p + 2 pl. (din AARMSI, s. III, t. VI, 1932—1934, p. 217—316);

Sacerdoțeanu A., *Biserica domnească din Argeș* („Albina”, 1935, nr. 24); Idem, *Mormîntul de la Argeș și zidirea bisericii domnești*, Vălenii de Munte, Munte, 1936 (din BCMI, XXVII, 1935, p. 49—57) [arată părerile despre data zidirii; crede că mormîntul este al unui predecesor al lui Basarab; biserica zidită după 1343 și pictată înainte de 1369; zidită pe ruinele uneia mai vechi de la sfîrșitul sec. XIII, arsă la 1330]; (recenzia lui C. Grecusu, în R.I.R., V—VI, 1935—1936 p. 528—530 și a lui G.I.M., în B.O.R., 1936, p. 781—783); Ionescu Gr., *Istoria*, p. 52—53, 208; Idem, *Byzance*, p. 313—317; BCMI, 1938, p. 19; 1942, p. 134—136; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI 1942, p. 16 pl. V); Giurescu, *Ist. rom.*, I, ed. V-a, p. 426—428, 436—439 [vechimea bisericii, mormîntul lui Radu I zis și Radu Negru];

Brătulescu V., *600 de ani de la zidirea bisericii domnești* (B.O.R., LXX, 1952, nr. 11—12, p. 876—889); Drăghiceanu V., *În legătură cu biserica domnească de la Argeș* (M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 555—562) [discută studiul lui A. Sacerdoțeanu despre vechimea bisericii și mormîntul lui Negru vodă]; *Arta feudală*, p. 41—42; Ch<ihaia> Pavel, *Contribuții la problema*

identificării mormintelor din biserica Sf. Nicolae domnesc din Curtea de Argeș (G.B., 1963, nr. 1—2, p. 41—70) [încercare de datare a mormintelor după inventarul funerar; identificarea ctitorului din mormîntul nr. 10; Vladislav I; crede că gisantul este al lui Dan I;] Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, I, p. 125—131;

Tafrafi O., *Les fresques de l'église S. Nicolas de Curtea de Argeș*, Paris, 17 p. + 5 pl.; Pernice A., *Curtea de Arges e le origini bizantine dell'arte Rumena* („Studi bizantini”, III, 1924, p. 295—308) [despre pictura bis. Sf. Nicolae]; Ștefănescu I.D., *La peinture*, p. 27—66, pl. 1—14; *Idem*, *Peintures murales*, p. 7—11, 14, 17; Ionescu D., *Contribuție la fixarea datei picturii din bis. Sf. Nicolae domnesc din Curtea de Argeș*, în vol. *Omagiu lui P. Gîrboviceanu*, Buc., 1929, p. 283—298; Iorga N., *Notițe* (R.I., XVIII, 1932, p. 93) [despre greul care a lucrat frescele din bis. domnească]; Ștefănescu I.D., *Peintures murales illustrant les lyurgies* (R.I.R., V—VI, 1935—1936, p. 158—183); *Idem*, *Illustrations des psaumes* (*ibidem*, p. 176); *Idem*, *Iconographie*, pl. 33, 63, 68 a, 77, 84; Busuioceanu Al., *Patimile și învierea Domnului în vechea artă creștină* („România”, II, 1939, n. 309, p. 3); Bobulescu, *Lăutari*, p. 12, 16, 21; Ștefănescu I.D., *Artă balcanică și artă religioasă a țărilor române* (R.I.R., 1943, f. III, p. 14—15); Munoz Antonio, *Artă bizantină în România* (R.F.R., 1942, nr. 10, p. 113—117) [despre pictura bisericii]; Goleșcu Maria, *Danses et danseurs dans la peinture des églises roumaines* (RHSEE, XXIII, 1946, p. 133—134); Focillon H., J. Strzykowski, N. Iorga și G. Balș, *Fresques des églises roumaines* („Arcades”, 1947, nr. 3—4, p. 49—64 și 115—119);

Lupaș I., *Ctitorul „bisericii domnești” din Curtea de Argeș înfățișat într-o cronică latinească scrisă la anul 1358* („Mitr. Ard.”, V, 1960, nr. 3—4, p. 225—230) [după cronicarul Marcu];

Ștefănescu I.D., *Originea și evoluția unor teme care apar în arta bisericească* („Mitr. Mold.”, 1964, nr. 1—2, p. 43—57); Cornescu Al., *Valorificarea unor monumente istorice* („România liberă”, 1 dec. 1965); Vătămanu N., *Contribuții la istoricul bisericii domnești de la Argeș* (M.O., 1965, nr. 9—10, p. 802—808);

Musicescu Maria-Ana și Grigore Ionescu, *Biserica domnească din Curtea de Argeș*, Buc., Ed. Meridiane, 1967 (prezentare în G.B., 1967, nr. 7—8, p. 856—859).

Chihaiia Pavel, *Data construirii casei domnești de lângă biserica Sf. Nicolae Domnesc din Curtea de Argeș* (G.B., 1967, nr. 9—10, p. 967—1000) [după analiza amănunțită a vestigiilor arheologice și dovezilor scrise cunoscute, consideră că a fost construită de Neagoc Basarab la 1512—1514]; *Idem*, *Cele două locașuri ale mitropoliei din Curtea de Argeș deduse din hrisoavele lui Neagoc Basarab* (M.O., 1967, nr. 7—8, p. 597—612) [despre funcția de prim locaș mitropolitan îndeplinită de bis. domnească].

— M BISERICA DRUJEȘTI (Adormirea, 1793—1795), str. Negru vodă.

— M BISERICA FLĂMÎNZEȘTI (Sf. Voievozi, sec. XVI³³³, refăcută sec. XVIII, 1752? reparată 1239—1925), str. Eroilor, nr. 36.

AEA, 1929, p. 67 și 1940, p. 144; Mateescu C.N., *Însemnări despre originea ardeleană a mitropolitului Cozma* (B.O.R., 1932, p. 588—589); Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, 1936, p. 57—58, pl. LXVII—LXIX); *Documente*, indice X—III XVI și XVII [F., sat al m-rii Argeș]; Ionașcu I., *Din relațiile m-rii Curtea de Argeș cu orașenii argeșeni*, Buc., 1944 (din R.I.R., 1944, fasc. 4), G.B., 1963, p. 714—726.

— M BISERICA INTRAREA ÎN BISERICĂ (Bătușari, construită de Petru Cercel, 1583, „prefăcută”, de Iosif episcop de Argeș cu ajutorul lui Ioniță Taftu 1819), str. Negru Vodă.

BCMI, 1916, p. 95 [inscripții]; AEA, 1929, p. 67 [ruinată]; ACMI, 1943, p. 44 [restaurarea picturii]; Chihaia Pavel, *Trecutul bisericii Botușari din Curtea de Argeș* (SCIA, 1967, nr. 1, p. 103—115) [Crede că a funcționat de la 1583—1585 în catedrala catolică din 1380, botușarii fiind sași de origine; și despre trecutul orașului; bis. Botușari reconstruită în vremea lui Matei Basarab]; *Toponimie și viață socială* („Argeș”, ian. 1967, p. 8) [despre numele Botușari].

— M M-REA LUI NEAGOE BASARAB (biserica episcopală, reclădită de Neagoe Basarab, care a „spart” vechea clădire a mitropoliei, sfințită cu mare fast în 1517, zugrăvită de Radu de la Afumați, ginerele domnului, 1526; m-rea, jefuită de oștirile maghiare la 1610—1611, a fost reparată de Matei Basarab ³³⁴, care a reclădit turnul-clopotniță de la intrare și a reparat chiliile; bis. a fost reparată de Șerban Cantacuzino la 1682, când s-au „întărit pietrele, în tot chipul, cu fier, ca să poată sta cu tărie”, meșter fiind moldoveanul Grigore Cornescu; m-rea, avariata de cutremur la 1802, a fost reparată de episcopul Iosif la 1804, când s-a reparat pictura și s-a construit din lemn partea de sus a turnului-clopotniță, care a ars la 1914; m-rea a fost avariata de cutremurul din 1838 și reparată după aceia de episcopul Ilarion, care a construit și o școală pe latura de sud a incintei; m-rea a fost arsă la 1867 după care a fost restaurată de arhitectul Lecomte de Noüy, 1875—1886; acesta a refăcut în parte sistemul de boltire, a modificat acoperișul și a înlocuit oranementele fațadelor cu copii corect executate, adăugind și elemente noi; biserica a fost repictată de fratele arhitectului; din vechea pictură din sec. XVI s-au păstrat unele fragmente, aflate în cea mai mare parte la Muzeul de Artă al R.S. România; biserica lui Neagoe Basarab a fost monumentul care s-a bucurat de cea mai mare faimă și admirație în țara noastră precum și față de străinii ce au vizitat-o — după Emil Lăzărescu), Bd. Republicii.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic* nr. 2, *Ep. Argeș*, Buc., 1951 [2676 doc., 1451—1863]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI, și XVII; *Istoria Țării Românești*, p. 35—36, 37—40, 41—42, 206 [descrierea m-rii, despre sfințire]; *Istoriile*, p. 38 [descriere] *Mag. istoric*, IV, p. 261—262, 263—267; Grecianu, *Viața lui Brîncoveanu*, p. 65 [reparații]; *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 70—71; Iorga, *Studii și doc.*, V, p. 134 [doc. 1716; m-rea reparată de Matei Basarab]; XIV, p. 187—191 [documente]; Vîrtosu Em., *Foietul novel*, p. 182; Ghenadie Enăceanu, *Mitropolitul Ungrovlahiei Neofit I* (B.O.R., II, 1875—1876, p. 637—640) [inscripții, descriere 1746, istoric]; (vezi și SCIA, 1956, nr. 3—4, p. 280—281);

Potra George, *Din corespondența inedită a unor fețe bisericești din Țara Românească cu Transilvania în veacurile al XVIII-lea și al XIX-lea (1781—1827)* (B.O.R., 1965, nr. 1—2, p. 125—168) [corespondența m-rii și episcopiei de Argeș cu casa Hagi Pop despre procurarea de diverse obiecte și materiale; vopsele pentru zugrăvirea bisericii, icoane, policandre etc.];

Sacerdoțeanu Aurelian, *Pomelnicul mănăstirii Argeșului* (B.O.R., 1965, nr. 3—4, p. 297—330) [descrierea manuscriselor și textul pomelnicului, cu multe date interesante din trecutul m-rii]; Bianu I., *Catalogul manuscriptelor românești*, III, p. 142 [însemnare, 1699]; Mironescu Ath., *Istoria m-rii Cernica*, Buc., 1930, p. XXX—XXXII [doc. din 1788, m-rea devine metoh la Cernica]; Brătulescu V., *Hrisovul lui Alexandru Moruzi pentru înființarea episcopiei Argeș și numirea lui Iosif ca titular al noiei eparhii* (M.O., XV, 1963, nr. 11—12, p. 931—936) [din 1794]; M.C., 1913, p. 54 [doc. 1797; m-rea fusese dărăpă-

nată în vremea războiului]; 1915, p. 159 [inscripția fântînii meșterului Manole];

Dumitrescu Al. T., *Mărturii documentare despre m-reă Argeș* (BCMI, VII, 1914, p. 142—144) [sec. XVII—XIX]; *Documente agrare* (indice Argeș); *Tezaur de monumente*, II, p. 297; Urchich, *Ist. rom.*, II, p. 390; V, p. 34—38 [doc. 1793, înființarea episcopiei]; VI, p. 149; VII, p. 21 [doc. 1797, reparații după război], p. 306, 368; VIII, p. 324, 325, 390—391 [despre frumusețea deosebită a bisericii, reparații și zugrăvire]³³⁵, X A, p. 130—132; Iorga N., *Contribuțiuni la istoria literaturii române la începutul s.e.c. al XIX-lea*, Buc., 1906, p. 13—25 [diverse scrisori dintre 1790—1823, cu știri despre; zugrăvirea bisericii, 1800; arderea bisericii, 1814; diverse reparații: 1797, 1817; clopote, 1814, etc.]; B.O.R., 1921, p. 679—680 [catagr. 1808]; Fotino, II, p. 44—45, 49; III, p. 161; A.P., XII, partea I, 1843, p. 529 [averea m-rii]; Bibescu G., *Domnia lui G. Bibescu*, II, p. 194 [despre lucrările din vremea lui Bibescu]; Iorga N., *Domnia lui Știrbei*, p. 120 [reparații, 1856];

Iorga, *Inscripții*³³⁶, I, p. 146—155; Remus Ilie, *Inscripțiile de la m-reă lui Neagoe Basarab din Curtea de Argeș* (G.B., XII, 1953, nr. 9—10, p. 587—597); Năsturel P.Ș., *Învățăturile lui Neagoe Basarab în lumina pisaniiilor de la biserica m-rii de la Argeș* (M.O., XII, 1960, nr. 1—2, p. 12—23); *Uricarul*, IX, p. 152—153 [inscripția de pe piatra de mormînt a lui Radu dela Afumați]; Palade T., *Radu de la Afumați*, Buc., 1939, p. 89, 97, 101 [aceeași inscripție și foto]; Năsturel Petre, *Știri mărunte despre cîteva monumente istorice*, în vol. *Sesiunea Direcției Monumentelor istorice*, 1963, p. 143 [despre numele Mihai sau Mihnea al celui care a lucrat piatra de mormînt a lui R. de, la Afumați]; Șerbănescu N., *Mitropolitul Anania* (G.B., IX, 1950, nr. 9—10, p. 44—45) [piatra de mormînt]; vezi și *Dicț. Rom.*, III, p. 25—40 [inscripții istoric, descriere, despre restaurare]; *Inscripții București*, p. 478—479 [pisanie, 1526]; p. 508—509 [piatră de mormînt]; 527—528, 539 [chivot, 1784], p. 575—576 passim. Vezi și p. 19 nota 2 (bibliografie inscripție).

Pascu Șt., *Petru Cercel*, p. 181 [Sivori, descriere, 1585]; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 141—146 [descriere, 1658]; Sestini, *Viaggio curioso*, p. 28—33 [descriere m-re și oraș]; Vezi și „Arhiva”, V, 1894, p. 579—580; Corfus I., *O descriere a m-rii Curtea de Argeș din anul 1813* (R.I.R., XV, 1945, p. 217—220) [după ms. 1313, Acad. RSR]; Walsch R., *Narrative of a Journey from Constantinople*, Londra, 1828, p. 214 [descriere]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 42—43 [descriere, 1824]³³⁷; Stürmer L., *Skizze eine Reise nach Constantinopel...*, Pesta, 1821, p. 56 [descriere, 1816]; Schmidl Adolf, *Reisehandbuch durch das Königreich Ungarn mit dem Nebenländern und Dalmatien, nach Serbien, Bukarest und Constantinopel*, Viena, 1835, p. 360—361 [descriere]; Pigeory Felix, *Les pèlerins d'Orient. Lettres artistiques et historiques...*, Paris, 1854, p. 33 [m-reă i se pare ciudată]; Vaillant, *La Roumanie*, III, p. 332—333 [descriere, 1841]; vezi și BCMI, 1915, p. 122—123; „Dimbovița”, 15 iulie 1859, p. 318 [descriere]; Margot, *O viațorie*, p. 29—30 [descriere, 1859]; Braniște M., *Însemnări* (M.O., 1967, nr. 11—12, p. 936 [din 1866 despre arderea m-rii];

«Le tour de monde», XIII, 1866, premier semestre, p. 221—222 [descriere și desen Lancelot, 1860]; vezi și trad. rom. și desenul în „Albina”, XVII, 1913—1914, p. 557—558; BCMI, 1933, p. 111—115 [descrierea lui P. Verussi]; Verussi P., *Despre arta națională* (A.A., 1891, p. 145—148) [descrierea m-rii]; A.S., 1860, trim. II, p. 126—127 și M.Of., 1861, p. 720 [descrierea m-rii]; Iorga N., *O descriere în versuri a bisericii episcopale din Curtea de Argeș* (BCMI, 1933, p. 116—117) [din 1866]; Iorga N., *Biserica episcopală din Argeș în literatură* (BCMI, 1931, p. 136);

V. Rom., 1843, p. 93—95, B.G.O., 1843, p. 93—94 și 1845, p. 50—51 [li-tă de moșii ale episcopiei]; A. Rom., supl. 12 și 19 dec. 1859 [moșiile episcopiei];

Lugosianu O., *Stampe vechi înfățișînd mănăstirea Curtea de Argeș* (BCMI, IV, 1911, p. 24—28) [după Luigi Mayer, *Wiews in Turkey... Walachia*, 1801; se reproduc două stampe și descrierea m-rii]; Bouquet, *Album valaque*; «Le tour de monde», XIII, 1866, premier semestre, p. 217, 220 [desene Lancelot]; Oprescu G., *Artiști francezi*, pl. LXVIII [Lancelot] și LXXV [fintina meșterului Manole]; vezi și G.I., 1934, p. 167, 170; Popescu-Băjenariu I., *Povestea neamului românesc*, Buc., 1926 [vederea m-rii după incendiul din 1867]; Brătulescu V., *Frescele din bis. lui Neagoe* coperta [aquarelă de Trenk]³³⁸; Theochar Aleksi, *Karpathen — Röschen*, Buc., 1868 [vedere a m-rii înainte de restaurare]; *Monumentele*, III, pl. I—II; *Sfințirea bis. episcopale de la Curtea de Argeș*, 12 oct. 1886, Buc., <f.a.>, 1 f. pl.; Antoniu Al., *Album*, partea I, pl. 1; *Mănăstirea Curtea de Argeș*, Buc., <f.a.>, 16 foto; *Mănăstirea Curtea de Argeș*, Buc., <f.a.>, 3 p. + XVI f. pl.; *Mănăstirea Curtea de Argeș*, Buc., <f.a.>, 4 p + XVI f. pl.;

B.S.N.R., II, 1905—1906, p. 62—63 [medalia refacerii, 1886]; Krupensky, *Medaliile române*, p. 59—62 [la fel];

Pelimon, *Impresiuni de călătorie*, p. 72—83; *Die bischofliche Klösterkirche bei Kurtea de Argysch* („Jahrbuch der K.K. Central Kommission“, Viena, 1860, vol. IV); Berindei Dim., *Biserica episcopală de la monastirea Curtea de Argeș* (R.R., II, 1862, p. 822—867 + planșe); C.A., 1862, p. 70—78 și 1875, p. 57—63; Musceleanu Gr., *Monumentele străbunilor*, p. 57—63; Reissenberger L., *L'église du monastère episcopal de Kurtea de Argis en Valachie*, Viena, 1867, 84 p. + 4 pl. (trad. din l. germană); vezi și A.A., 1890, p. 177—188, 189—194, 200—204, 207—211, 217—228; *Monumente naționale*, II, p. 211—212; *Fundațiunea lui Neagoe* („Transilvania“, XVIII, 1887, nr. 23—24, p. 209—212) [descriere, inscripții]; *Privire istorică asupra mănăstirii și episcopiei Curții de Argeșiu* (*ibidem*, XIX, 1888, nr. 3—4, p. 23—24); Hașdeu, *Etymologicum Magnum*, II, col. 1587—1595 [istoricul m-rii, crede — ca și V. Vătășianu — că m-rea e restaurată sau dreasă de Neagoe Basarab]; Xenopol A.D., *Originea Argeșului după d-l B.P. Hașdeu* („Arhiva“-Iași, I, 1889—1890, p. 64—71) [împotriva originii armenе a orașului, arată că Neagoe a reclădit, nu a restaurat biserica, așa cum afirmă B.P. Hașdeu];

Șoimescu Sava, *Biserica episcopiei Argeș. Istoria și descrierea ei*, Buc., 1886, 85 p. + 5 pl.; Popescu N.D., *Inaugurarea catedralei Curtea de Argeș* („Calendarul pentru toți românii“, 1887, p. 95—122); Ghenadie Enăceanu, *Curtea de Argeș* (B.O.R., 1886—1887, p. 793—854) [despre solemnitatea sfințirii, glorificînd pe restauratorii]; B.O.R., XIII, 1889—1891, p. 281; Odohezcu Al., *Biserica episcopală Curtea de Argeș* („Epoca“, II, 1887, nr. 535, 13/25 sept., p. 1—2);

Tocilescu, *Raporturi*, p. 14—19 [așezarea mormintelor, icoanele bisericii]; *Idem*, *Biserica episcopală a m-rii Curtea de Argeș...* Buc., <1887>, 100 p + 13 pl. [lucrare făcută cu prilejul restaurării; descriere amănunțită, inscripții, istoricul m-rii, despre restaurare]; descriere reprodușă în parte și la Lapedatu, *Monumentele istorice*, p. 338—353; Walker Mrs., *Untrodden Paths*, p. 184, 190—197 [descriere]; *Fondarea bisericii episcopiei Argeș* (V.B., 1894, nr. 1, p. 3—5);

Despre restaurare vezi și: „Analecta“, 1944, p. 148; Sterian G., *Despre restaurarea monumentelor istorice în străinătate și în România*, Iași, 1889; Gabrielescu N., *Memoriu pentru luminarea publicului în afacerea restaurărilor de monumente istorice*, Iași, 1890, p. 6—55; *Restaurarea monumentelor istorice*,

1865—1890. *Acte și rapoarte oficiale despre restaurarea catedralei de la Curtea de Argeș*³³⁹, Buc., 1890; Revoil Henri, *Restaurarea monumentelor istorice. Rapoarte despre catedrala și reședința episcopală de la Curtea de Argeș, bisericile Trei Ierarhi și Sf. Nicolae-Iași*, Buc., 1890; Gabrielescu N., *Restaurarea monumentelor istorice. Răspuns la raportul d-lui Revoil. Datat din Sinaia de la 20 iunie 1890*, Iași, 1891, p. 10—36; Iorga, *Drumuri și orașe*, p. 53—62 [despre restaurarea făcută de L. de Noüy; crede că bis. nu mai este românească]; Bulat T.G., *La 50 de ani de la moartea arhitectului André Lecomte de Noüy (1914—1964), restauratorul m-rii Curtea de Argeș* G.B., XXII, 1964, nr. 11—12, p. 1128—1158 [face istoricul restaurării, folosind și material inedit]; A. A. 1890, p. 53—57 și 75—79 [despre restaurare];

Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 1—45; Adamescu G., *M-reă Argeșului* („Albina”, I, 1897—1898, p. 18—22); Dumitrescu, *Istoricul*, II, p. 17—39 [istoric, inscripții]; Nicolescu V., *Bis. episcopală Curtea de Argeș* („Albina”, 1901—1902, p. 966—969); Onciul D., *Curs de istoria românilor*, litografiat, Buc., 1902—1903, p. 313, 391 și urm. [crede că m-reă a fost restaurată de Neagoe Basarab]; Panțurescu I., *Biserica episcopiei Curtea de Argeș*, Buc., 1905; *Denkmalspflege in Rumänien*, Karlsruhe, 1906, [despre marmura întrebuințată la construcție]; Iorga N., *Istoria românilor în chipuri și icoane*, I, p. 11, 12—13, II, p. 29—30, III, p. 20, 31—33; Tafrali O., *Les monuments roumains*, p. 6—7 10; BCMI, I, 1908, p. 177; R.I.A.F., vol. X, 1909, p. 80—81; Popescu Sp., *Contribuțiuni la studiul istoriei artei naționale* (*ibidem*, p. 106—124);

Jaffé Francois, *L'église épiscopale conventuelle de Curtea de Argeș*, Berlin, 1911, 24 pl. + 120 ilustrații + două hărți; *Idem*, *Die bischöfliche klosterkirche zu Curtea de Argeș in Rumänien*, Berlin, 1911, 134 + 52 p.; Tzigara-Samurcaș Al., *Biserica episcopală din Curtea de Argeș. Cu prilejul unei publicații noi*, Buc., 1913, 31 p. + 2 pl. (din C.L., XLVII, 1913, p. 119 și urm.) [despre cartea lui Jaffé, considerată publicație „dăunătoare”, desenele „trucuri nemărturisite”; laudă restaurarea lui Lecomte de Noüy]; Odobescu Al., *Episcopia de Argeș* (C.L., XLIV, 1915, nr. 11—12, p. 1107—1133); *Idem*, *Biserica de la Curtea de Argeș*, Buc., <f.a.>, 26 p.; Antonescu P., *Architectura religioasă*, I, p. 19.

Hașdeu, *Etymologicum Magnum*, II, col. 1592—1593 [despre meșterul Veit-Vitus]; Lapedatu Al., *Meșterii bisericilor din Țara Românească* (BCMI, 1912, p. 181 și în vol. *Un mănunchi de cercetări istorice*, p. 167—169 [despre Veit Stoss]; Roth Victor, *Die siebenbürgisch-sachsische Kunst in der magyarischen Forschung* („Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde“ XLIX, 1916, nr. 3, p. 534—535) [despre Veit Stoss, meșterul de la Curtea de Argeș]; Minea I., *Un mare pictor și sculptor la Curtea de Argeș* <pictorul Veit Stoss> (C.I., V—VII, 1929—1931, p. 359); Iorga N., *Cronica* (R.I., 1933, p. 280) [nu crede că acesta e Vitus sculptor et pictor]; Iorga N., *Sculptorul refacerii de la biserica episcopală din Argeș* <Grigore Cornescu> (BCMI, IX, 1916, p. 19—20; Brătulescu V., *Arhitectul Gligore Cornescu* („Mitr. Mold.”, 1961, nr. 9—12, p. 701—703)³⁴⁰;

Lapedatu Al., *Mormîntul doamnei Despina* (R.I., VII, 1921, p. 23—26); Brun Jules, *Mănăstirea Curtea de Argeș, Courtea d'Argesch et sa légende*, Buc., <f.a.>, 4 p. + 16 foto; Iorga-Balș, *Histoire*, p. 99—102; Iorga N., *Zidirea m-rii din Argeș* („Ramuri”, XVI, 1922, p. 292); Constantinescu-Iași, *Bizantinismul*, p. 44—45, 67, 69, 74, 77, 99; Grigore, episcopul Argeșului, *Comorile Argeșului*, p. 21—24; Diehl Charles, *Impressions de Roumanie* («Revue des deux Mondes», 15 iunie 1924, p. 841—842) [m-reă de o incomparabilă splendoare]; Nicolaescu St., *Din domnia lui Neagoe Basarab voevod (zidirea m-rii din Argeș)*, Buc., 1924 (din N.R.B., V, nr. 13—16, 1 oct. — 15 nov. 1923,

p. 171—183); Ghika-Budești, *Evoluția*, (BCMI, XX, 1927, p. 140—146 și pl. LXVI—LXXXVI [după Reisseberger și bis. înainte de restaurare] și XXIII, 1930, p. 44 și pl. CXLIII [piatra de mormânt a lui Radu de la Afumați]; „Crucea”, V, 1927, nr. 23—24, p. 3; Bulat T.G., *Personalitatea religioasă a voievodului Neagoe Basarab al IV-lea*, Craiova, 1927, 72 p.; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 134—136, 282, II, p. 190; AEA, 1929, p. 21—35 și 41—42 și 1940, p. 285—297 [scurt istoric al episcopiei și episcopii];

Balș G., *Influence serbe*; Balș G., *Influences armeniennes*; Constantinescu-Iași., *Narthexul* (indice); BCMI, XXVII, 1934, p. 53; B.G., 1934, p. 379—383; Ionescu Gr., *Istoria*, p. 80—94, 150—151; Iacobescu Al., *Sfinte mănăstiri și monumente istorice* („Cele trei Crișuri”, XIX, 1938, p. 61—62); Sacerdoțeanu A., *Vechimea m-rii Argeșului* (B.O.R., LVI, 1938, p. 765—769) [fosta mitropolie dărimată de Neagoe]; Ep. Grigore, *Episcopia Argeș*, p. 14—18; BCMI, 1936, pl. DLXXXII [fântâna meșterului Manole]; 1938, p. 53—54 [despre restaurare] și 189—190;

Ciocirlan Șt., *Picturile de la Curtea de Argeș* (A.A., 1891, nr. 5, p. 83—84) Focillon H., J. Strzykowski, N. Iorga și G. Balș, *Fresques des églises roumaines* («Arcades», 1947, nr. 3, p. 49—64, 115—119); Meteș, *Zugravi* (indice); Ștefănescu I.D., *La peinture*, p. 23—24, 108—110, pl. A—B. și 26—28; *Idem*, *Peintures murales*, p. 11—12; Brătulescu V., *Frescele din biserica lui Neagoe de la Argeș*, Buc., 1942, 97 p. + 30 pl. [inscripții, pietre de mormânt, istoricul m-rii, descrierea celor 30 planșe; și text francez, german și italian] (recenzii: I.D. Ștefănescu, R.I.R., 1943, p. 109—111; M. Berza, RHSEE, XXI, 1944, p. 271—272); C<hihaia> Pavel, *Cîteva date în legătură cu portretele votive din „biserica lui Neagoe” din Curtea de Argeș* (M.O., XIV, 1962, nr. 7—9, p. 451—472) [transpuse din bis. domnească din Cîmpulung; restabilește ordinea portretelor și reproduce unele portrete după Tattarescu]; Iorga N., *Art et littérature des Roumains*, Paris, 1929, p. XI—XX [reproduce fresce de la C. de Argeș];

Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 22—23, pl. X, XIV); Giurescu, *Ist. rom.*, II și III, (indice Argeș și C. de Argeș); Ionescu Gr., *Urmele artei armene în monumentele țării* („Ani”, 1943, p. 527—531); Ionașcu I., *Din relațiile m-rii Curtea de Argeș cu orașenii argeșeni*, Buc., 1945 (din. R.I.R., XIV, 1945, f. IV, p. 458—466); Popescu *Învelișurile*, p. 22—23, 33—34, 38, 55, 90—91; *Arta feudală*, p. 77, 83—87, 92—96, 99, 101, 103; Constantinescu-Iași, P., acad., *Din relațiile româno-gruzine* (S.A.I., II, 1957, p. 7, 13, 16, 17, 20, 25); *Istoria bisericii române*, I, p. 255—263, 408; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, I, p. 281—298;

Giurescu C.C., *Întemeierea mitropoliei Ungrovlahiei* (B.O.R., 1959, p. 690) [consideră că m-rea Curtea de Argeș este — ca vechime — „prima mănăstire a țării”];

Vătămanu N., *De la începuturile medicinei românești*, Buc., 1966, p. 131—143 [despre adăpostul de călători de la Argeș și bolnița de la Simidreni];

Metzulescu Stelian, *Apoteoza în fresca românească* (G.B., 1965, nr. 3—4, p. 336—337) [despre frescele bisericii reprezentînd pe Mircea cel Bătrîn și Neagoe Basarab]; Chihaiia Pavel, *Deux armoires sculptées appartenant aux voivodes Vlad Dracul et Neagoe Barasab* (RRHA, t. I, nr. 1 1964, p. 151—167) [prima făcută pentru turnul clopotniță al bisericii de fondatorul acesteia; cea de a doua reprezintă un simbol religios al apărării creștinătății; și două vederi ale turnului — clopotniță de R. Ainslie];

Lăzărescu Emil, *O icoană puțin cunoscută din sec. XVI și problema pronao-sului bisericii m-rii Argeșului* (SCIA, artă plastică, 1967, nr. 2, p. 187—199 + 1 pl.)

Lăzărescu Emil, *Biserica mănăstirii Argeșului*, Buc., Ed. Meridiane, Buc., 1967 [una din cele mai bune mici monografii de monumente, concisă și bine informată]; (prezentare în G.B., 1967, nr. 7—8, p. 851—856); Chihaiia Pavel, *Două fiale din Țara Românească construite de voievodul Neagoe Basarab* (B.O.R., 1967, nr. 11—12) [despre aghiazmatorul construit la vestul bisericii]; *Documente de arhitectură*, nr. 1—2, 12 [diverse desene, detalii etc.]

Cu prilejul împlinirii a 450 de ani de la zidirea m-rii lui Neagoe Basarab, s-au scris numeroase articole, din care amintim: Cîndea Virgil, *O pagină strălucită din istoria civilizației românești* („Știința”, 15 aug. 1967); Gonța Alex., *M-rea Curtea de Argeș la 450 de ani* („România liberă”, 15 aug. 1967); Zamfirescu Dan, *Expresie genială a vechii civilizații românești* („Argeșul”, 1967, nr. 8, p. 9); Lăzărescu Emil, *Biserica m-rii Argeș, ctitorie a întregului popor* (ibidem, p. 10); Pănoiu Andrei, *De la biserica lui Manole la minunea indiană Taj-Mahal* (ibidem, p. 10); Neagoe Manole, „Mănăstire-naltă, cum n-a mai fost alta”... (ibidem, p. 12).

Festivitățile de la Curtea de Argeș pentru comemorarea a 450 de ani de la sfințirea bis. m-rii Curtea de Argeș (B.O.R., 1967, nr. 7—8, p. 697—729); Șerbănescu N., *Istoricul bisericii m-rii Curtea de Argeș* (ibidem, p. 730—754); Nicolescu Corina, *Biserica m-rii Curtea de Argeș, tezaur de artă românească* (ibidem, p. 755—761); Ionescu G.T., *Întemeierea m-rii Curtea de Argeș. Adevăr și legendă* (ibidem, p. 762—788); Chihaiia Pavel, *Etape de construcție în incinta m-rii Curtea de Argeș* (ibidem, p. 789—813) [încercare de reconstituire a ansamblului monastic și de stabilire a fazelor de construcție]; Vătămanu N., *Revelații în tabloul ctitorilor m-rii Curtea de Argeș* (ibidem, p. 814—819); Șerbănescu N., *Medalii comemorative ale ctitoriei lui Neagoe Basarab și Despinei doamna de la Curtea de Argeș* (ibidem, p. 820—824); Popescu Gabriel, *Mărturii de aleasă cinstire la cea de a 450-a aniversare a m-rii Curtea de Argeș* (ibidem, p. 825—829);

La 450 de ani de la sfințirea m-rii Curtea de Argeș (G.B., 1967, nr. 7—8, p. 715—717); Rămureanu I., preot prof., *Patru sute cincizeci de ani de la întemeierea m-rii Curtea de Argeș* (ibidem, p. 718—746) [lucrare de compilație: istoric, descriere, inscripții, despre restaurare]; Dincă G., *Biserica m-rii Curtea de Argeș* (ibidem, p. 747—756); Brătulescu V., *M-rea de la Argeș a lui Neagoe Basarab. Inițiale cu caracter religios pe lespezile mormîntale opera lui Dobromir zugravul* (ibidem, p. 757—773); Cazacu Matei, *De ce a clădit Neagoe Basarab biserica mănăstirii Argeșului* (ibidem, p. 774—787) [pentru a servi de necropolă noii dinastii a Craioveștilor]; Chihaiia Pavel, *Semnificația portretelor din biserica mănăstirii Argeș* (ibidem, p. 788—799) [despre cele trei faze de zugrăvire a bisericii, pînă la domnia lui Alexandru Mircea]; Andreescu Ștefan, *Observații asupra pomelnicului mănăstirii Argeșului* (ibidem, p. 800—829) [schitează biografiile boierilor amintiți în pomelnicul publicat de A. Sacerdoțeanu];

Firmilian, mitropolitul Olteniei, „*Prea înfrumusețata biserică*” a m-rii Argeș (M.O., 1967, nr. 7—8, p. 505—509); Andreescu Șt., *M-rea Argeșului în ambianța vremii* (ibidem, p. 510—526) [întemeierea m-rii, averea și egumenii în sec. XVI — începutul sec. XVII]; Sacerdoțeanu A., *Argeș. Evocare* (ibidem, p. 526—531); Ionescu I., preot, *M-rea Argeșului în istorie și artă* (ibidem, p. 532—569); Stănculescu I.F.-Aref, *Graiuri despre „Sfînta m-re”* (ibidem, p. 570—582) [cu doc.]; Brătulescu V., *Frescele lui Dobromir, zugravul m-rii Curtea de Argeș* (ibidem, p. 582—597) (descrie portretele ctitorilor și scenele religioase); Chihaiia Pavel, *Cele două locașuri ale mitropoliei din Curtea de Argeș deduse din hrisoavele lui Neagoe Basarab* (ibidem, p. 597—612) [despre bis. mitropoliei ridicată de Vlad Dracul, dedusă din hrisoavele bisericii care i-a urmat, a lui Neagoe Basarab]; Brătulescu V., *Cîteva lămuriri despre unele*

pietre de mormînt de la biserica m-rii Argeşului (ibidem, p. 614—615); Cocora Gabriel, *Ştiri despre catedrala lui Neagoe Basarab în corespondenţa episcopului de Argeş Iosif Naniescu* (ibidem, p. 619—623);

Balş Ştefan, *Biserica m-rii Argeş* („Mitr. Mold.”, 1967, nr. 7—8, p. 505—509); Copăceanu Emanoil, preot, *M-reă Curtea de Argeş* (M.B., 1967, nr. 7—9, p. 508—520); Brătulescu Victor, *Iniţiale, formule monograme şi elemente decorative pe lespezile mormîntale din m-reă lui Neagoe* (ibidem, p. 521—528); Năsturel P. Şt. şi Matei Cazacu, *Date noi despre Neagoe Basarab şi ctitoria sa de la Curtea de Argeş* (ibidem, p. 529—544); Bodogae T., *450 de ani de la sfinţirea m-rii C. de Argeş* („Mitr. Ardealului”, 1967, nr. 8—9, p. 639—648); Păcurariu M., *M-reă Argeş şi românii transilvăneni* (ibidem, p. 649—663).

Legenda meşterului Manole

«Le tour de monde», 1866, premier semestre, p. 218—219 [legenda cu meşterul Manole]; Simiginowicz L.A., *Der Klosterbau*, Braşov, 1870 [la fel]; Enăceanu Ghenadie, *Meşterul Manole* (B.O.R., 1883, nr. 2, p. 75—95, nr. 3, p. 149—168, nr. 4, p. 217—234) şi extras: *Din istoria bisericească a românilor. Meşterul Manole şi Petru Movilă*, Buc., 1882 [crede că a existat un meşter Manoli sau Manea, macedo-român, care a lucrat şi la muntele Athos]; Şăineanu L., *Legenda meşterului Manole la grecii moderni* (C.L., XVII, 1888, p. 669—682); Odobescu Al., *Biserica de la Curtea de Argeş şi legenda meşterului Manole*, în *Opere*, vol. III, ed. Minerva, 1908, p. 263—274 [crede că e Manea vătaful din vremea lui C. Brîncoveanu]; Mateescu C., *Tradiţiuni despre zidirea m-rii Argeşului* („Albina”, XI, 1907—1908, p. 270—271); Cegăneanu Sp.-Ceva cu privire la meşterul Manole (BCMI, III, 1910, p. 44—47) [crede că, e acelaşi cu Manea meşterul de la m-reă Bistriţa]; Caraman P., *Consideraţii critice asupra genezei şi răspîndirii baladei meşterului Manole în Balcani* („Bul. Inst. Philippide”, I, 1934, p. 63—102); Antonescu P., *Meşteri şi arhitecţi*, p. 17—18 (despre meşterul Manole); Popovici Iosif, *Jertfa zidirii la români* („Transilvania”, XL, 1909, nr. 1, p. 5—19); „Ethnographia”, 1923—1924, p. 133—144 [despre balada femeii zidită de vie la unguri]; Ciobanu Valeriu, *Jertfa zidirii la ucrainieni şi ruşi*, Chişinău, 1938, 20 p. (extras din „Viaţa Bas.”, 1938); Siruni H. Dj., *Legenda fetei zidite* („Ani”, 1941, p. 243—246) [legenda meşterului Manole la armeni]; Pop Mihai, *Nouvelles variantes roumaines du chant du maître Manole (Le sacrifice de l'emmurement)* („Romanoslavica”, IX, 1963, p. 427—445) [Cu o foarte bogată bibliografie română şi străină, pe care nu o mai reproduc]; Fochi Adrian, *Versiuni extrabalcănice ale legendei despre „Jertfa zidirii”* („Limbă şi literatură”, XII, 1966, p. 373—418) [Cu o bogată bibliografie, pe care nu o mai reproduc];

Stănescu D., *Icoana Despinei doamna de la Curtea de Argeş*; Tit Simedrea, *Icoana junghiată de la Argeş. Glosă pe marginea vieţii Sj. Nifon*, Sibiu, 1940 extras din vol. *Omagiul mitropolitului N. Bălan* [adusă de Neagoe Basarab de la Constantinopol]; vezi legenda în *Istoriile domnilor Ţării Româneşti*, ed. C. Grecescu, p. 35; Strempel, *Copişti de manuscrise* (indice); Tocilescu, *Catalogul*, p. 91—96, 99, 100—101, 125, 128, 136, 159; M.O., 1964, nr. 11—12, p. 905—906 [listă de odăjdii din 1849, dăruite de Samuil Tărtăşescu]; Năsturel P. Şt., *O dveră necunoscută de la Argeş şi rostul aceloră de la m-rile Putna şi Slatina* (SCIA, 1960, nr. 2);

Ionaşcu I., *Vizitatorii de la Curtea de Argeş acum o sută de ani*, Buc., 1945 (din. R.I.R., vol. XV, fasc. I, 1945, p. 85—90).

— M BISERICA OLARI (Adormirea Maicii Domnului, sec. XVII³⁴¹, antic 1687, reînaltă şi zugrăvită 1869), str. Cuza Vodă.

BCMI, IX, 1916, p. 95 [inscripţii]; Tocilescu, *Raporturi*, p. 10—12; Ghika-Budeşti, *Evoluţia*, (BCMI, 1932, p. 38, 79—80, pl. CCXLI—CCL);

Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 112—113; M.O., 1965, nr. 7—8, p. 578 [pisania crucii din curte].

— M BISERICA SF. ÎNGERI (construită de Damaschin ieromonah de la m-rea Argeș, 1717), str. Valea Doamei nr. 1.

BCMI, IX, 1916, p. 95 [inscripții]³⁴²; AEA, 1929, p. 66; Bobulescu, *Lăutari*, p. 12, 20, 22, 24; Ghika-Budești, *Evoluția*, (BCMI, 1936, p. 44, 58, pl. LXX—LXXIV); Ionescu I., *O mărturie din trecut despre legăturile culturale româno-ruse* (M.O., 1958, nr. 9—10, p. 681—683 [însemnări, pisană, istoric].

— M BISERICA SÎN-NICOARĂ (ruine, sec. XIV, construită de doamna Marghita), str. Sîn Nicoară.

Album moldo-valaque, p. 17 [ruinele bis.]³⁴³; Gabrielescu N., *Ruina sîn Nicoară din Curtea de Argeș*, Buc. 1888, 16 p; *Idem*, *Ruina Sînnicoară* (A.A., I, 1890, p. 93—96); Rădulescu-Codin C., *Doamna lui Negru Vodă*, în vol. *Legende, tradiții și amintiri istorice*, Buc., 1910, p. 53—55; Antonescu P., *Arhitectura religioasă la români*, I, p. 11 și urm., B.C.M.I., X—XVI, 1917—1923, p. 40—43 [considerații istorice] și p. 147—148; Iorga-Balș, *Histoire*, p. 16—19; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XX, 1927, p. 124—127 și pl. VII—IX); Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 37—39; Ionescu Gr., *Istoria*, p. 52—62; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, pl. I); *Arta feudală*, p. 42; *Documente de arhitectură*, nr. 12, 1966., pl. 4—11 [diverse planuri și desene]; Giurescu, *Ist. rom.*, II, ed. IV-a, p. 616—618.

— CRUCE ÎN CURTEA MĂNĂSTIRII (fostă în curtea seminarului, 1661—1662)³⁴⁴.

Remus Ilie, *O troiță din sec. XVII* (R.I., XIII, 1927, p. 380); M.O., 1965, nr. 7—8, p. 587 [inscripția crucii].

— CRUCEA LUI BASARAB (NEAGOE).

Documente, XVI, vol. III, p. 129 [doc. din 1560]³⁴⁵

CURTIȘOARA, jud. Olt (fost Romanăți) (bis. Înălțarea, 1633—1654 și casele familiei Rudeanu)³⁴⁶. Vezi și schitul Dobrotinet.

Bauer, p. 184; „Renașterea”, 1944, p. 15 [la 1840 bis. de lemn Sf. Voievozi, construită de Barbu Gănescu, 1832]; Odobescu, *Antichitățile*, p. 129; *Monografia jud. Romanăți*, p. 383—384; Ionașcu, *Biserici, Olt*, p. 127 [inscripții]; vezi și p. 124—137 [despre boierii Rudeni]; AEA, 1940, p. 219 [bis. din 1883]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 90; Brătulescu Victor, *Inscripții și însemnări* (M.O., 1966, nr. 5—6, p. 462) [inscripție din 1942!]; *Documente indice sec. XIII—XVI și XVII* [satul amintit de la 1497, când era în parte al m-rii Govora]. CURTIȘOARA, jud. Gorj (bis. Sf. Nicolae, de lemn 1729, refăcută 1787, apoi din zid la 1821³⁴⁷; culă, sec. XVIII, la 1785 a logofătului Cornea, reparată 1840 și 1880, restaurată 1927, azi GAS Cornești; și bis. Schimbarea la față — Ciineni, 1835, construită de C-tin Colțan toate trei M)

Ștefulescu, *Gorjul*, p. LXVII, 72—74 [bis. de lemn]; VIII—IX [foto culă]; 74—75 [despre culă]; *Idem*, *Din trecutul Gorjului*, p. 128—129 [descriere culă] și 144—145 [foto]; *Idem*, *Documente slavo-române* (indice); *Vederi din Gorj*; Tzigara-Samurcaș Al., *Culele în România* în vol. *Arta în România*, p. 16, 18—19, 21 [desen, descriere]; Antonescu Teohari, *Culele sînt sau nu naționale?* (C.L., 1907, p. 495—506, 578—586); Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, pl. 15 [foto culă]; AER, 1921—1925, p. 425; Bărcăcilă Al., *Însemnări din Gorj* (BCMI, XX, 1927, p. 44) [descriere culă]; Ghika-Budești, *Evoluția*, (BCMI, 1936, p. 118, pl. DCXIII—DCXVI) [culă]; Voinescu T., *Elemente realiste* (SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 65); M.O., 1956, nr. 8—9, p. 542; Balș Șt., *Vechi locuințe boieresti din Gorj* (SCIA, 1954, nr. 3—4, p. 84, 86 [plan, descriere]; AMO, 1941, p. 379; Bauer, p. 214; „Jiul”, I, 1895, nr. 7,

planșele dintre p. 8—9 [trei desene foarte interesante ale culei de la Curtișoara]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 232—233; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la 1480, când, sub numele Curtea lui Vilcan cra al lui jupîn Tecuci și al familiei sale].

SCHITUL CUSTURA — Gorj (sec. XVII, c. 1687, ruine în plaiul Hiriseștilor, piscul Custura).

Bălașa D., preot. *Schituri oltene* (M.O., 1965, nr. 3—4, p. 280—281) [două însemnări]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 123.

CUȘMIR, vezi Cujmir.

NOTE

¹ Despre bis. veche vezi Acad. R.S. România, ms. rom. 230 f., 196—197 v.

² La 1676 mart. 9, Fiera logofăt din Cacova vinde lui Radu Năsturel mare ban „casă din căliștea satului, cu pivnițele de piatră, cu foișorul pre o pimniță” (Arh. St. Buc., m-rea Arnota, III/4).

³ Amintită la 1805 dec. 31, când capătă scutire de dări (Acad. R.S. România, ms. 237, f. 195 v.). Despre înfrumusețarea orașului vezi Arh. St. Buc., Min. Lucr. publice, dos. 61 și 106/1853.

⁴ Despre „punerea în orînduială” a orașului vezi Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 4482/1836 și Min. Lucr. publice, dos. 52/1849. Pentru diverse informații privind orașul, a se vedea și ziarul local „Pămîntul”. Vezi și planul din 1844 al moșiei Lichirești = C. Vechi la Arh. St. Buc., Min. Agric. și ms. 1181 (emanciparea țz. Călărași).

⁵ Vezi și Arh. St. Buc., Eforia Școalelor, XI/1 (1834) și Min. Instr., dos. 6709/1837, 3395/1840, 2109/1843 etc.

⁶ Vezi Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 1133/1841.

⁷ Despre bis. din Călărași vezi și Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericești, dos. 8266/1835.

⁸ bis Vezi și Arh. St. Buc., ms. 1296.

⁹ Amintit la 1672 ian. 27 și 1677 iulie 1 (Arh. St. Buc., ep. Buzău, XXV/18, bis. și 19). La 1686 oct. 30 i se spune schitul lui Manasie (*idem*, m-rea Banu, XXVII/8).

¹⁰ Vezi Acad. R.S. România, ms. rom. 227, f. 185—186 v., unde se descriu un beci și case vechi, temelile unor chilii și o bis. Sf. Voievozi.

¹¹ Într-un doc. din 1637 mai 6, se spune că domnul Matei Basarab „va să facă mănăstirea” (Arh. St. Buc., m-rea Căldărușani, II/6); la 1637 iulie 6 domnul face o danie m-rii „întemeiată și zidită din temelie de domnia mea” (*ibidem*, XXXVI/5). Data din pisanie, 1638, este, deci, data terminării lucrărilor (aci se spune însă că s-a zidit între 14 iulie și 20 oct. 1638, ceea ce nu se potrivește cu afirmațiile documentelor citate).

¹² Vezi și doc. din 1794 (Arh. St. Buc., ms. 143, f. 243—244) pomelnicul de la Acad. R.S. România, ms. rom. 760 și catagrafiile din 1850 și 1862. la Acad. R.S. România, ms. rom. 720, f. 1—7 și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 2281/1850, 956 și 1163/1862. Despre diverse reparații, *ibidem*, dos. 1432/1865 și 3311/1876.

Despre starea m-rii vezi și doc. de la 1761 dec. 20 (Acad. R.S. România, DCCCIV/21). Vezi și numeroasele doc. de la Acad. R.S. România, pach. CMIV, CMLXXII—III. Vezi și Acad. R.S. România, Stampe, Kaindl A 63.

¹³ Vezi și istoricul făcut de D. Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 71 v.—72).

¹⁴ Vezi și gravura de la Acad. R.S. România, Stampe, GR III, Anonim, 4, înfățișînd m-rea Căldărușani.

¹⁵ Vezi și hotărnicia din 1855 (Acad. R.S. România, MCCLXXXVII/18).

¹⁶ Vezi și Acad. R.S. România, ms. 5142, f. 338.

¹⁷ La 1693 dec. 12, biserica — aflată în grija m-rii Sf. Sava — a fost închinată la patriarhia din Ierusalim de Teofan călugărul, fost Toderașco vornic, fiul ctitorului Iorga postelnic (Arh. St. Buc., ms. 705, f. 22).

¹⁸ Vezi descrierea ruinelor casei boierești la 1873 (Acad. R.S. România, ms. 228, f. 597).

¹⁹ Vezi Acad. R.S. România, ms. 226, f. 202.

²⁰ Despre repararea clădirii de la Călugăreni care adăpostea crucea vezi Arh. St. Buc., Min. Lucr. Publice, dos. 40/1847 și 72/1856. Satul s-a numit și Crucea de Piatră (vezi planul moșiei din 1861, Arh. St. Buc., Min. Agric.).

²⁰ La 1686 iunie 4, schitul, făcut de popa Dumitru, era închinat m-rii Arhimandritul (Arh. St. Buc., m-rea Sf. Apostoli, XII/5); vezi și doc. din 1686 iunie 20 și 1846 mart. 8 (*ibidem*, XII/4 și 8). Vezi și hotărnicia satului la Acad. R.S. România, DCXV/254—5.

²¹ Despre ruinele a 3 biserici și o cruce din 1692, existente la 1871 la Călugăreni-Prahova, vezi Acad. R.S. România, ms. 228, f. 626 v.

²² În pisană din 1588 se spune că a fost începută în vremea domniei lui Neagoe Basarab, iar într-o copie rom. a unui doc. din 1516 iulie 5 se vorbește de zidirea m-rii dintii (*Documente*, XVI, vol. I, p. 115), care primește ocine de la Buzești la 1585 april. 19 (Arh. St. Buc., ms. 722, f. 233). În condica m-rii (Arh. St. Buc., ms. 722) se spune că a fost zidită la 7096 (1588) și înăită de Buzești la 7102 (1594).

²³ Vezi doc. din 1610 ian. 10, în care Radu Buzescu arată că m-rea nu se terminase încă (*Documente*, XVII, vol. I, p. 425), deși pisană bisericii este din 1588.

²⁴ Vezi doc. din 1673 iunie 12 și 19 (Arh. St. Buc., ms. 722, f. 193—194 și m-rea Căluui, I/3).

²⁵ Vezi și catagrafiile din: 1823—1828, 1845, 1850, 1856 și 1863 (Arh. St. Buc., Catastige mănăstirești, dos. 8 și 11 și Min. Instr., dos. 1735/1845, 2272/1850 și 1074/1863 și Acad. R.S. România, ms. rom. 720, f. 19—34 v. și 179—215). Despre diverse reparații vezi doc. din 1645 nov. 20 (Arh. St. Buc., Dep. Cocorăscu, nr. 52) și Min. Instr., dos. 1333/1847, 4323/1856, 1424/1865 și 3869/1877 și m-rea Căluui, dos. 18/1840). Vezi și catastihul de venituri din 1820 (*idem*, Mitr. Țării Rom., CDXX/4).

²⁶ Vezi și Acad. R.S. România, ms. rom., 220, f. 223. Despre obiectele de valoare ale m-rii, *ibidem*, f. 211—212.

²⁷ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 73v—74 și Acad. R.S. România, ms. rom. 229, f. 223.

²⁸ Bis. e amintită la 1832 oct. 22 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/208). Menționez că la 1750 satul era al m-rii Mărgineni (*idem*, CCCXCVIII/71).

²⁹ Vezi Acad. R.S. România, ms. rom. 228, f. 80 și 211. Vezi și harta moșiei C.P. = Aninoasa, la Arh. St. Buc., Min. Agric.

³⁰ Vezi și planul orașului din 1847 la Acad. R.S. România, Secția Hărți. Despre așter-nerea cu piatră și înfrumusețarea orașului vezi Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 8085/1835 și Min. Lucr. publice, dos. 137/1852 și 62/1855.

³¹ Vezi doc. din 1598 ian. 18, dat de domn din Caracal (*Documente*, XVI, vol. VI, p. 302).

³² Vezi Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericești, dos. 1161/1842.

³³ Despre clădirea școlii vezi Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 5651/1838, Min. Instr., dos. 4145/1831, 6693/1837, 3394/1840, Min. Lucr. publice, dos. 89/1856, etc. Vezi și „tabla” de școlile vechi din oraș și județ (Acad. R.S. România, MCLXVIII/117).

³⁴ Vezi Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 2356/1838 și Min. Lucr. Publice, dos. 11/1843.

³⁵ Despre clădiri de biserici vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 4145/1831, 6693/1837, 3394/1840. etc.

³⁶ La 1793, la bis. domnească exista și o școală (Arh. St. Buc., ms. 143, f. 166 v.—167).

³⁷ Vezi pomelnicul bisericii la Acad. R.S. România, ms. rom. 5510 (sau al bis. Sf. Gheorghe?).

³⁷ bis. Vezi planul moșiei din 1846 la Arh. St. Buc., Min. Agric.

³⁸ Vezi doc. din 1684 april. 18, prin care monahul Atanasie, fiul lui Badea postelnicul din Vlădești, văr cu Teodosie sau Tudoran Vlădescu, ctitorul m-rii Aninoasa, închină schitul clădit de el acestei m-ri (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., CIII/1) și doc. din 1780 ian. 14 (*ibidem*, CCXC/16 bis.).

³⁸ bis. Vezi și doc. din 1797 iunie 9 (Acad. R.S. România, LII/201).

³⁹ Bis. din Cărpinișu de Sus e amintită la 1832 nov. 21 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/22).

⁴⁰ La 1874 existau la Cărpinișu două biserici de lemn (Acad. R.S. România, ms. 226, f. 205).

⁴¹ Despre alte reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Artelor, dos. 54/1905.

⁴¹ bis. În catagrafie sînt considerați ctitori popa Iordache și Hr. Popescu și înăitor Gri-gore Cartianu — la prima — și Petre Lăzăroiu și Ioniță Cămărășescu, la a doua.

⁴² Amintită în documente la 1629 febr. 13, cînd este închinată la Pantocrator de Ivașco vornic din Balotești, Muja din Rădești și Paraschiva, fiii lui Dragu postelnicul din Slătioarele și urmașii primilor ctitori (Arh. St. Buc., m-rea Căscioarele, I/1). Piatra de mormînt din 1504 arată însă că m-rea exista la începutul sec. XVI, iar mitropolitul Neofit, care a văzut-o la 1746, afirma că este zidită de un boier Neagu, la 1431, de cînd exista și o pisană, azi dispărută. În pisană din 1859 se spune însă că a fost zidită la 1607 (aceasta este probabil, data unei refaceri).

La 1871 sînt amintite la Căscioarele-Cotrocenca un zid și un turn de mănăstire (Acad. R.S. România, ms. 227, f. 35—35 v.). Vezi și Arh. St. Buc., dos. m-rești, m-rea Cotroceni, dos. 186/1847.

- ⁴³ În ms. rom. 221, f. 114—115 de la Acad. R.S. România se dă ca an al fundației 1772.
- ^{43 bis} Vezi și planul moșiei din 1861 (Acad. R.S. România, Hărți).
- ⁴⁴ Amintită în documente la 1577 iulie 7 (*Documente*, XVI, vol. IV, p. 284).
- ⁴⁵ Vezi doc. din 1742 febr. 18 (Arh. St. Buc., m-re Cotroceni, II/24) și ms. 692.
- ⁴⁶ Menționată încă la 1714 nov. 12 și 1749 iunie 30 (Arh. St. Buc., m-re Cotroceni, LXIV/4 și 5). Vezi și doc. din 1692 iulie 28, din care rezultă că a fost prădată de tătari în 1690 (Arh. St. Buc., m-re Cotroceni, LXIV/3).
- ^{46 bis} În ms. 2409 de la Acad. R.S. România, f. 339, se spune că bis. Sf. Voievozi din Cătanele a fost zidită de Stanciu ceașul, Preda din Dragodana și Stanciu, fiul lui Voicu.
- ⁴⁷ Într-un doc. publicat de N. Iorga i se spune „moșia Cătina ce-i zice și Frăsinet”.
- ⁴⁸ O bis. din Cătunul Bradului e amintită la 1833 sept. 6 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/255). Vezi și harta moșiei Cătun din 1850 (*ibidem*, Hărți).
- ⁴⁹ Despre sat vezi și doc. de la Acad. R.S. România, pach. DCXXXII. Bis. e amintită la 1832 mai 28 (*ibidem*, DCCCXIV/172). Vezi și Arh. St. Buc. n.s. 1163
- ⁵⁰ Vezi și planul moșiei Cațichi = Fabrica de hirtie din 1862 la Arh. St. Buc., Min. Agric. Despre bis. ruinată și construirea uneia noi vezi Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos. 1367/1864, f. 200. Vezi descrierea și inventarul din 1840 al bisericii vechi la Acad. R.S. România, CMLXXXI/20.
- ^{50 bis} Vezi și planul moșiei Cazaci = Podbelești din 1846 (Arh. St. Buc., Min. Agric.).
- ⁵¹ Despre sfințirea bis. vezi doc. din 1792 dec. 15 (Arh. St. Buc., ms. 143, f. 68).
- ⁵² Despre sat vezi doc. de la Acad. R.S. România, CDLXI/162 și urm.
- ^{52 bis} Despre construirea unei bis. la Căzănești vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 940/1862.
- ⁵³ Amintit în documente la 1656 sept. 15 (Arh. St. Buc., m-re Cotroceni, XXXVII/27) și apoi de numeroase ori, la 1661 mai 4, 1668 iunie 7 etc. (Arh. St. Buc., m-re Căldărușani, VIII/5, m-re Cotroceni, XLII/11).
- ⁵⁴ Într-un doc. din 1698 april. 17 se spune că jupîn Iorga făcuse de curînd un schit pe valea Cepturenilor. În doc. se dau și numele meșterilor care au construit schitul: Ion „care a făcut schitul”, și Onofre „șindrilarul care a șindrilit” (Arh. St. Buc., m-re Săririndar, VII/17). În *Dicț. Rom.*, IV, p. 277, sînt amintite urme de schit iar în vol. V, p. 356 un schitu-leț în via m-rii Căldărușani.
- La 1696—1697, ctitorii m-rii de la Cepturi, Dumitru și fratele său, Tănase, fiii lui Papa paharnicul și nepoții lui Buzinca comisul, și boierii din Boteni o închină m-rii Verbila, care urma să o repare (Arh. St. Buc., ms. 454, f. 302); la 1699 febr. 4, se spune că „cine o va drege” acela să o stăpîneasă (*idem*, m-re Cotroceni, XXXVII/61).
- Menționez că la Cepturile existau niște case boierești amintite la 1645 april. 24, ale familiei Filipescu (Arh. St. Buc., m-re Cotroceni, XXXVII/13). Cît privește unul din schiturile Cepturile, acesta este numit la 1656 iunie 27 m-re Predii slugerul (Arh. St. Buc., m-re Cotroceni, XXXVII/26). La 1673 iunie 20 se precizează că acesta avea hramul Sf. Treime (*ibidem*, II/22). Cum acest Preda sluger, fiul lui Buzinca comisul, apare adeseori în regiunea Ialomița, fiind și ispravnic al orașului Floci (doc. din 1647 aug. 30 și 1649 iunie 7, Arh. St. Buc., m-re Sf. Ioan — Buc., V/11 și Acad. R.S. România, CCCX/34), este posibil ca schitul său să fi fost tot prin această regiune.
- ⁵⁵ Amintit în doc. la 1670 iulie 5 (Arh. St. Buc., ep. Rimnic, XCII/2).
- ⁵⁶ Cele două pietre de mormînt, din 1530 și 1570, sînt o dovadă că biserica exista în sec. XVI, cînd satul era al familiei Buzescu.
- ⁵⁷ Despre biserică și case la 1873 vezi și Acad. R.S. România, ms. 229, f. 224—224 v. Vezi și însemnarea despre ctitorii ce sînt desemnați pe zidul bis. Sf. Paraschiva din Știrbei (Acad. R.S. România, ms. rom. 220, f. 215).
- ⁵⁸ Despre sat vezi și doc. de la Acad. R.S. România, pach. DCXCVIII. Vezi și planul din 1854 al moșiei Cerătu = Malaica la Arh. St. Buc., Min. Agric., Planuri și hotărnicii.
- ⁵⁹ Amintită la 1644—1645 (Arh. St. Buc., ep. Argeș, II/28).
- ⁶⁰ Vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. DVIII.
- ⁶¹ Despre sat vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. CMXI.
- ⁶² La 1669 iulie 25 este amintită bis. Sf. Ilie din Cernavodă, făcută de Jipa logofătul (Acad. R.S. România, CMLXXX/31).
- ^{62 bis} Vezi și planurile moșiei Cernelile = Craiovița din 1859 și 1860 (Arh. St. Buc., Min. Agric.).
- ⁶³ Vezi și „delă privind averea nemișcătoare a lui Tudor Vladimirescu” (Arh. St. Buc. Vornicia din lăuntru, dos. 4291/1832) și Acad. R.S. România, ms. 227, f. 404 . v
- ⁶⁴ Despre școală vezi Arh. St. Buc., Eforia Școalelor, IX/1 (doc. din 1804) și Min. Instr., dos. 4148/1831, 7783/1836, 6727/1837, 6063/1838, 3388/1840, 1448/1848, 1958 și 2033/1851, 322/1860 etc.
- ⁶⁵ Despre cazarma ce trebuia clădită vezi *idem*, Vornicia din lăuntru, dos. 2832/1838. Despre „înfrumusețarea” orașului vezi *ibidem*, dos. 6347/1837.
- ⁶⁶ Despre cișmele vezi *ibidem*, dos. 5390/1835.

⁶⁷ Amintită în doc. la 1662 nov. 9 — când domnul spune „făcut-am și am zidit den temelii” m-reă — și la 1663 mai 20, când a fost închinată la m-reă Tismana (Arh. St. Buc., m-reă Tismana, LXXII/1 și Acad. R.S. România, CXCI/42). Vezi și doc. din 1663 mai 22, 1666 mai 13, 1669 iunie 6 etc. (Arh. St. Buc., m-reă Tismana, LXXII/2 și 3 și m-reă Govora, XIII/13). La 1697 iulie 31, C. Brîncoveanu dă un act din „conacul” de la Cerneți (Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, XVII/7), unde exista și un mare căpitan de margine.

⁶⁸ În doc. din 1608 mai 29 se spune că m-reă era „nouă zidire”, fiind ridicată „acum” de Cernica vornicul (*Documente*, XVII, vol. I, p. 321). M-reă a fost numită și Grădiște și Săcuiani și a căpătat apoi numele de Cernica, după numele citorului său. La 1667 sept. 21 i se spune m-reă Grădiște a Cernicăi vornicul (Arh. St. Buc., ms. 128, f. 477 v.); în aceeași zi i se zice și m-reă Cernicăi „ce să chiamă Săcuiani” (*idem*, m-reă Cernica, III/19). La 1603 mai 6 i se spune m-reă de la Brănești cu hramul Sf. Nicolae (*Documente*, XVII, vol. I, p. 83).

Pentru m-reă Cernica vezi și Acad. R.S. România, ms. 657, f. 49—49 v. (catagrafie), ms. 3469 (așezământ din 1797); ms. 1983, 2050 și 2087 (diete) și 5678 (pomelnic). Despre averea m-rii în 1838 vezi Arh. St. Buc., ms. 444, f. 144. Despre diverse reparații vezi și Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericești, dos. 2623/1840 și Min. Instr., dos. 1415/1865 și 3674/1877. Vezi și gravura de la Acad. R.S. România, Stampe, GR I, Schulhoff I. și Arh. St. Buc. ms. 444.

⁶⁹ Vezi doc. din 1685 aug. prin care Cernica comisul, fiul jupîiței Maria, și Dragomir iuzbașa, fiul lui Cernica vornicul, declară că „avînd noi o mănăstire ce să chiamă Cernica”, făcută de moșii și părinții lor, și fiind ajunși „la grele valuri” și neputînd să o mai îngrijească, o închină mitropoliei ca să nu se pustiască; vezi și doc. din: 1750 sept. 5 și nov. 1 și 1838 mart. 17 (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., DXXXIII/10 și 17 și CCXCVII/3 și m-reă Cernica, XVII/1, XVIII/1 și ms. 444, f. 144). Din aceste documente rezultă că m-reă fusese și stavropighie a patriarhiei de Constantinopol.

⁷⁰ Vezi și istoricul de la Arh. St. Buc., ms. 729, f. 39—39 v. și Acad. R.S. România, CMXXXVII/24).

⁷¹ Vezi și harta din 1849 a moșiei, aflată în stăpînirea lui D. Haralambie (Acad. R.S. România, Hărți).

⁷² Vezi doc. din 1679 nov. 6; la această dată egumen era Sava Verzea din Măniaci, care-i face diverse danii (Arh. St. Buc., m-reă Cotroceni, XL/4).

⁷³ La 1673 iulie 16, se spune că Neagoe Săcuianu mare vornic a început să facă o m-re la Cetățea (Arh. St. Buc., ms. 127, f. 68); la 1673 iulie 20, în diata sa, Neagoe arată că lasă bani să se facă m-reă de la Cetățea cu hramul Sf. Nicolae, locuitorii urmînd să păzească bis. din satul Săcuiani și casele; din adausul de diată, din 1677 iunie 25, rezultă că exista acolo un schițor și că Neagoe Săcuianu nu reușise însă să construiască m-reă cu hramul Sf. Nicolae (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., CLXXII/34). La 1691 mart. 30, schitul de la Cetățea, cu hramul Soborul Sf. Îngeri (deci altul decît cel al lui Neagoe Săcuianu), aflat în hotarul Cucutenilor, era închinat la mitropolie (*ibidem*, XXXVIII/38).

⁷⁴ Amintit la 1792 și 1800 mart. 25 (Arh. St. Buc., m-reă Cheia, I/1). Vezi și catagrafia din 1864 (*ibidem*, III/42 și Min. Instr., dos. 1619/1864); despre diverse reparații, *ibidem*, dos. 945/1867.

⁷⁵ La 1806 moșia a fost dată de B. Văcărescu lui P. Polizu în schimbul a 12 sălașe de țigani (Acad. R.S. România, DCXXII/49).

⁷⁶ Despre urmele unui schit la 1873, de la care s-ar trage numele satului, vezi Acad. R.S. România, ms. 228, f. 486. Despre bis. din Chilia de Sus, din 1735, *ibidem*, ms. 221, f. 116.

⁷⁷ Despre construirea bisericii vezi Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos. 1367/1864, f. 66.

⁷⁸ Amintit la 1692 iunie 6 (Arh. St. Buc., ep. Buzău, XLII/6). La 1796 mai 30, i se spune schitul Podeni (Arh. St. Buc., ms. 141, f. 155 v.). Vezi și descrierea ruinelor schitului la 1873 (Acad. R.S. România, ms. 228, f. 767—767 v.).

⁷⁹ bis. Înainte de 1693 aug. 25, Neja, soacra lui Voico ceaș din Rîmnic, fusese îngropată la schitul Chiojdenilor (Arh. St. Buc., m-reă Rm. Sărat, XV/4).

⁸⁰ Despre numele satului — fost proprietatea baronului Meitani — vezi doc. de la Acad. R.S. România, CDLXXVIII/212—226. Vezi și hotărnicia din 1801 (*ibidem*, CDLXXI/197—198).

⁸¹ Vezi doc. din 1793 mart. 16, în care se vorbește și de școala românească din sat (Arh. St. Buc., ms. 143, f. 120 v.).

⁸² Aici era și o casă domnească a vămii, amintită la 1691 iunie 15 (Arh. St. Buc., m-reă Hurezi, XLV/2).

Tot la Cîineni — pe unde era unul din cele mai de seamă locuri de trecere spre Transilvania — exista în sec. XVII o casă „de răpaosul și de odihna călătorilor” a m-rii Cozia. La 1698 mart. 28, patru meșteri din Boița se învoiesc cu egumenul m-rii să-i facă această casă „de ispravă”, cu o chilie mică și o alta mai mare, primind 4 lei arvună (Arh. St. Buc., m-reă Cozia, XLVIII/29).

⁸² Vezi și Acad. R.S. România, ms. rom. 230, f. 204—205 v., DCCCXI/24 și ms. 5142, f. 282.

⁸² bis. Vezi și planul moșiei Cîineasca = Crăsani din 1842 la Arh. St. Buc., Min. Agric.

⁸² c. Vezi și planul moșiei Cilibia = Ciorăști de Sus din 1871 (Arh. St. Buc., Min. Agric., Planuri „jud. Buzău”).

⁸³ Despre sat vezi și doc. de la Acad. R.S. România, pach. D și MCXCI, din care rezultă că a fost al fam. Brîncoveanu apoi Știrbei.

⁸⁴ Vezi doc. din 1830 mai 15, prin care frații Lupoianu își împart casele părintești din Cîmpina (Arh. St. Buc., A.N., LI/28 și 44).

⁸⁴ bis. Vezi și planul din 1845 al unui han din Cîmpina (*idem*, Min. Agric.)

⁸⁵ La 1825 iulie 13, Grigore Bujoreanu arată că a făcut chilii la biserica sa din Cîmpina pentru școală (Acad. R.S. România, MCCCXLVI/114).

⁸⁶ Vezi și doc. din 1827 febr. 20 (Arh. St. Buc., Mit. Tării Rom., CLXXII/6, 8 și 9.) Despre bis. Sf. Treime și Adormirea vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 49—50.

⁸⁷ O biserică mai veche din Cîmpina — foarte probabil Sf. Voievozi — este amintită la 1698 sept. 1 (*idem*, ms. 705, f. 159 v.—160). Despre reparațiile bisericilor din Cîmpina vezi *idem*, Min. Instr., dos. 1429/1865 și 3339/1876; pentru școala veche, *ibidem*, dos. 5001 și 5071/1839; despre hanul m-rii Mărgineni, 1846, *idem*, m-rea Mărgineni Ia/14.

⁸⁸ Vezi, și hotărnicia din c. 1800 a satului Cîmpul Fomii (Acad. R.S. România, MCCLXXXVII/108).

⁸⁹ Vezi Acad. R.S. România, Suluri 6 (39 dec., 1599—1747). Despre înfrumusețarea orașului vezi Arh. St. Buc., Min. Lucr. publice, dos. 59/1852.

⁹⁰ Despre cișmelele orașului vezi Arh. St. Buc., Min. Lucr. Publice, dos. 26/1840.

⁹¹ Vezi și cele trei albume intitulate *Cîmpulungul și muscelele sale*, conținând 398 foto, la Acad. R.S. România, Stampe, A F, I 54.

⁹² Despre bisericile din Cîmpulung vezi Acad. R.S. România, ms. 5142, f. 455—457 (ms. Tocilescu).

⁹³ Despre pecetea orașului vezi și Al. Lapedatu, *Sigiliile Romanului și Cîmpulungului muntean* (C.L., 1906, p. 1140—1142, reprodus și în vol. *Un mănunchi de cercetări istorice*, Buc., 1915, p. 43—49); „Secolul”, 7 ian. 1907.

⁹⁴ Pentru școala din sec. XVII vezi doc. din 1669 ian. 8 și mai 1, prin care Radu logofăt Năsturel dăruiește un loc în oraș pentru a se face școală (Arh. St. Buc., m-rea Cotroceni, LIX/17 și Peceți 75). Este una din primele școli orășenești amintite în documente. Pentru sec. XIX, vezi și Arh. St. Buc., Eforia școalelor, pach. X, Min. Instr., dos. 6699/1837, 3392/1840, 345/1860 și Min. Instr. Publice, dos. 32/1844.

⁹⁵ Vezi doc. din 1846 febr. 15 (Arh. St. Buc., ms. 967, f. 29—31).

⁹⁶ Vezi doc. din 1656 mai 20, în care Gherghina județul și bătrînii orășeni din C. Lung arată că egumenul m-rii Cîmpulung impresurase „locul ce se chiamă Cloașter” și stricase biserica făcută de doamna Marghita, soția lui Negru vodă, pe acest loc, care era al baraiților „din descălcata orașului”. Pe baza mărturiei lor, domnul întărește bis. baraiților „locul ce se chiamă „Cloașter”, repetind afirmația cu stricarea bisericii (Acad. R.S. România, CIX/63 și 64).

⁹⁷ Vezi și Muzeul de Artă al R.S. România, Preziosi, DS. III, 3038 și Acad. R.S. România, Stampe, GR, III, Szatmary, 14.

⁹⁸ *Documente*, XIII—XV, p. 12. Vezi și doc. din 1654 oct. 30, referitor la satul Groșani al m-rii C. Lung, unde se spune că acest sat era al m-rii de la ctitorul ei Nicolae Alexandru voievod, din anul 6873 (1364—1365) „de cînd a fost biserică domnească și popi de cliros”. Jurătorii m-rii „au jurat că își amintesc pe Groșani tot vecini la piatră, de la zidirea bisericii lui Negru vodă” (Arh. St. Buc., m-rea C. Lung, XIX/3). Peste un an, la 1655 oct. 22 se spune că m-rea C. Lung a fost biserică de mir „făcută den descălcata Tării Rumânești de răpo satul Negru vodă” (*ibidem*, LXII/27).

⁹⁹ Despre rezidirea m-rii de către Matei Basarab vezi doc. din 1640 nov. 27 și 1650 iulie 28, în care domnul arată că m-rea a fost biserică de mir „din descălcata țării” și că, după atîția ani, fiind „ocolită de atîtea crăpături de cutremurele pămîntului, surpatu-se-au pîn la temeii, de au stătut piatra grămadă 7 ani”. Domnul a refăcut-o „de iznoavă de în temei” și a pus egumen pe Melhie, „sînt de atuncea 12 ani”, se spune în doc. din 1650 (Arh. St. Buc., Peceți, nr. 54 și m-rea C. Lung, LXI/20 și LXII/27).

Într-un alt doc. din 1639 april. 7, se vorbește de construirea zidului din jurul m-rii, care avea și o inscripție, „în zidul sf. m-ri, supt cerdac” (*ibidem*, LIII/1). Într-un doc. din 1636 april. 12, domnul întărește privilegiile orașului Cîmpulung „după cum scrie și în piatra care o am pus domnia mea deasupra porții bisericii” (*Mag. istoric*, V, p. 338).

Dintr-un alt doc. din 1648 april. 20, dat de patriarhul Paisie, rezultă că, după reconstituirea sa de către Matei, m-rea a ars „că și pietrele și pămîntul le-a topit”. Egumenul Melchisedec „ridică din temelii sf. m-re și foarte o împodobi față de cum era înainte”. Domnul, văzînd că Melchisedec a terminat „astfel de lăcașuri prea frumoase pe dinlăuntru și pe din afară”, l-a pus egumen pentru toată viața (*ibidem*, LXI/17). Focul se întimplase înainte de

1640 sept. 1 (*ibidem*, XII/3). În doc. domnului din 1648 ian. 12 se spune doar că Melchisedec a adăugat moșii și vite la m-re „și cu multe lucruri izvodind și făcînd întru sf. m-re”, dar nu se vorbește nimic despre incendii (*ibidem*, LXI/16), ceea ce dovedește că patriarhul exagerase.

¹⁰⁰ Despre refacerea bisericii vezi și Arh. St. Buc., ms. 142, f. 115 v.—116 v. și 117—118 și Mit. Țării Rom., CDXLVII/1—3.

¹⁰¹ Pentru comparație, vezi și descrierea patriarhului Macarie al Antiohiei, cu ocazia vizitei făcută în ianuarie 1657, cînd spune că m-re-a avea o așezare foarte frumoasă și o vatră foarte singură, fiind a doua dintre m-rile Valahiei (Arh. St. Buc., m-re C. Lung., LXI/113).

Dintr-un doc. din 1669 ian. 17 rezultă că — deși Matei Basarab hotărîse ca m-re-a să nu fie închinată nicăeri — Radu Leon o închinase unei m-ri „din țara grecească”; la această dată, mitropolitul Teodosie și soborul său anulează închinarea (Arh. St. Buc., m-re C. Lung., LXII/45). La 1683 april. 3 și Șerban Cantacuzino o scoate de sub ascultarea m-rii Proti (*ibidem*, LXI/55). La începutul sec. XIX a fost închinată la spitalul de ciumați din Dudești, de unde a fost scoasă la 1808 martie 7, pe motiv că ajunsese „la dărăpănare”, iar acareturile erau „în jalnică stare”, m-re-a ajungînd „ca o prăvălie de neguțători” (Arh. St. Buc., Diplomatie, nr. 78 și 79).

¹⁰² Vezi și doc. din 1695 ian. 15, în care se arată că a fost prădată de turci și curuți (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., XCVI/25).

¹⁰³ Despre reparațiile din această vreme vezi și doc. din: 1794 febr. 1, 1798 mai 19, 1799 dec. 6, 1800 ian. 16 și 1802 ian. 15 (*ibidem*, CDIX/2, 35 și 37, CDVII/12 și ms. 140, f. 81—82).

¹⁰⁴ Vezi și catagrafiile din: 1795, 1809, 1810, 1819, 1834, 1837, 1844, 1850, 1856 și 1874 (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., CDVII/3 și 17 și CCCXXVI/6; Min. Instr., dos. 8867/1834, 6723/1837, 1809/1844, 2275/1850, 4551/1856, și 2708/1874 și Acad. R.S. România, ms. rom. 720, f. 223—278 v. și 278, f. 36—64) și Ah. St. Buc., ms. 204, 709.

Despre diverse reparații vezi și Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericești, dos. 991/1844, Min. Instr., dos. 1331/1847, 1818/1852, 2894/1853, 3909/1857 și Min. Lucr. Publice, dos. 233/1852. Vezi și doc. de la Acad. R.S. România, pach. CMX și pomelnicul din 1711, la Acad. R.S. România, ms. 3722.

¹⁰⁵ Vezi și ms. Papazoglu și Tocilescu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 53 v.—54, 730, f. 47—52 și 739, f. 22—31 v. și Acad. R.S. România, ms. 5142, f. 454—455). Vezi și pisană de la Acad. R.S. România, ms. 3722, f. 48.

¹⁰⁶ Vezi și Acad. R.S. România, Stampe, GR I, Wormerg 7 (din 1857) și GR I Kaendl A — 89.

¹⁰⁷ Vezi și catastiful de argintării și cărți din <1795>, la Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., CDVII/21.

¹⁰⁸ Vezi doc. din 1798 aug. 23, prin care spătarul D. Rosetti lasă pe C. Filipescu să aibă grijă de schit, precum și catastihul de lucrurile schitului din 1796 (Acad. R.S. România, MCCLXXXVIII/59, 61).

¹⁰⁹ Vezi și ms. Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 730, f. 57 și 739, f. 40).

¹¹⁰ O bis. din mahalaua Vișoiu e amintită la 1832 sept. 14 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/197) Vozi și doc. din 1856 (Arh. St. Buc., AN. MMCMXX/26).

¹¹¹ Nu știu care din vechile biserici ale orașului se numea, în sec. XVII, bis. popii Sima, amintită la 1634 iulie 25 (Acad. R.S. România, CCCVIII/63).

¹¹² Vezi și pomelnicul de la Acad. R.S. România, ms. 4857.

¹¹³ Bis. Sf. Troiță e amintită la 1817 sept. 3 (Acad. R.S. România, CMX/660).

¹¹⁴ O biserică Petca Veche (Sf. Vineri) este amintită la Cîmpulung la 1644 ian. 24 (Muzeul de istorie Buc., nr. 1737 D).

¹¹⁵ Vezi pomelnicul din sec. XIX la Acad. R.S. România, ms. 5920.

¹¹⁶ Vezi și lista crucilor vechi făcută de Gr. Tocilescu în ziarul „România”, 30—31 august 1889 și apoi de Rădulescu-Codin, *Cîmpulung*, p. 224—226, *Dicț. Rom.*, II, p. 492—493 și Rădulescu, *Cîmpulung*, p. 358—359.

¹¹⁷ Vezi pisană de la Acad. R.S. România, ms. rom. 3722, f. 49 v.—50.

¹¹⁸ Într-un doc. din 1698 mart. 19 se arată că părinții lui Mihalcea fost mare stolnic făcuseră case bune și biserică de piatră la Cîndești, unde își aveau „temeiul” (Acad. R.S. România, CXCVI/148 și 147). O bis. mai veche este amintită aci la 1637 ian. 24, cînd se spune că era a boierului Radu Mihalcea Cîndescu (Acad. R.S. România, CXCVI/76 a). Nu știu însă care din cele două reconstruite este aceasta.

¹¹⁹ La 1653 febr. 16 este amintită aici crucea lui Mălnioș (Muzeul de istorie Buc., nr. 31.233). Despre satul Cucu — Cîndești vezi doc. de la Acad. R.S. România, DXXXVIII/3.

¹²⁰ Despre sat vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. DXXXVIII—IX.

¹²¹ La 1871 sînt amintite și trei cruci de piatră din sec. XVIII, 1723, 1724, 1764 (Acad. R.S. România, ms. 225, f. 129).

¹²² O bis. din Cioara e amintită la 1834 mart. 12 (Acad. R.S. România, DCCCXV/25).

¹²³ Vezi doc. din 1703 iunie 26 (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., LXIII/13 și CCCI/5); vezi și ms. 132, f. 97—98.

- ¹²⁴ Bis. e amintită la 1832 mai 2 și 1834 febr. 5 (Acad. R.S. România, DCCCIV/119, DCCCXV/6). Despre bis. vezi și Arh. St. Buc., Ad-tive noi, Ilfov, dos. 552/1833.
- ¹²⁵ Aici avea moșie C. Brîncoveanu (vezi. Acad. R.S. România, DLII/54).
- ¹²⁶ Despre sat vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. DLII.
- ¹²⁷ Amintit în documente la 1662 mai 9 (Arh. St. Buc., sch. Ciocanu, I/10). Vezi și doc. din 1677 mai 20, din care rezultă că era un schit sărac, situat în regiunea de munte a țării (*ibidem*, I/1, II/1). Nu sînt dovezi documentare despre existența lui în sec. XVI, cum se afirmă în *Dicț. Rom.*, II, p. 414. O inscripție din 1610, amintind de construirea schitului la 1610 sub Constantin voievod, are data evident greșită.
- Vezi și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1168/1862. Despre reparații, *ibidem*, dos. 947/1867. Vezi și inscripțiile, doc. din 1821 și istoricul strînse de D. Pappazoglu, la Arh. St. Buc., ms. 729, f. 65—67, ms. 730, f. 57—57 v. și ms. 739, f. 40 v.—41. Vezi și doc. de la Acad. R.S. România, DCXLI/247 și urm.
- ¹²⁸ Vezi și doc. de la Acad. R.S. România, pach. CDXLIV.
- ¹²⁹ Despre satul Ciocile = Plașcov vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. DLI.
- ¹³⁰ Un schit Cioclovina este amintit într-un doc. din 1667—1668 (Arh. St. Buc., ms. 320, f. 164 v.). Vezi și doc. din 1660 april. 20, în care se spune că Cioclovina era „schitul Tismenii” (Arh. St. Buc., ms. 329, f. 164). Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 998/1871.
- ¹³¹ Vezi doc. din 1714 mai 28 (Arh. St. Buc., ms. 329, f. 165 v.—166).
- ¹³² Vezi și Acad. R.S. România, ms. 2111 și 3469.
- ¹³³ Vezi și istoricul făcut de D. Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 77 v.) și catastihul de odore din 1806, la Arh. St. Buc., m-rea Tismana, XCVI/65.
- ^{133 bis.} Vezi și harta moșiei din 1850 (Arh. St. Buc., Min. Agric.).
- ¹³⁴ Amintită la 1661 mai 28 (Acad. R.S. România, ms. 5728, f. 161).
- ¹³⁵ Vezi și descrierea făcută ruinei m-rii la 1873 (Acad. R.S. România, ms. 229, f. 530).
- ¹³⁶ Vezi descrierea din 1840 a bis. din Ciolănești Capul Luncii la Acad. R.S. România, CMLXXXI/44 și doc. din 1833 ian. 3 (*ibidem*, DCCCXIV/211).
- ¹³⁷ Vezi și hotărnicia din 1855 (Acad. R.S. România, CDXXI/9).
- ¹³⁸ Menționat prima oară în documente la 1600 ian. 15 (*Documente*, XVI, vol. VI, p. 368). Despre ctitorii și situația m-rii la mijlocul sec. XVII, vezi doc. din 1634 iunie 20 și sept. 6 și 1640 mai 31 (Acad. R.S. România, CXCVI/67, CXLVI/92). În aceste doc. ctitorii sînt considerați nepotul lui Ciolan, popa Jipa, Ghinea din Buzău, Dragomir Sorescu și Dragomir al diaconului.
- ¹³⁹ Vezi doc. din 1767 febr. 12 (Arh. St. Buc., m-rea Ciolanu I/5).
- ¹⁴⁰ Despre arderea schitului vezi doc. din 1855 iunie 26, după care călugării au fost trimiși prin țară să strîngă bani pentru refacere (Acad. R.S. România, MCXX/27 și 28). Vezi și dovada din <c. 1855—1860>, că părintele Iosif a fost împiedicat de econom și de alți monahi să facă clopotnița și chiliile la schit (Acad. R.S. România, MCXX/158).
- ¹⁴¹ Vezi și catagrafiile din 1815 și 1863 (Arh. St. Buc., m-rea Banu, XXI/15 și m-rea Ciolanu, IV/1); despre diverse reparații vezi și *idem*, Min. Instr., dos. 2168/1872. Despre schit vezi și *idem*, m-rea Banu, pach. XXI și ms. 729, f. 31 (istoric).
- ¹⁴² Amintit la 1692 mart. 21, cînd este închinat ca metoh m-rii Cotroceni, XXXV/1 și ms. 712, f. 430 v.—431).
- ¹⁴³ Acad. R.S. România, ms. rom. 221, f. 114 v.—115.
- ¹⁴⁴ Vezi doc. din 1704 april. 23 (Arh. St. Buc., ms. 132, f. 145). Despre schitul Ciorani-Ialomița vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. CMLXXIV. La 1856 satul C. = Gurgueți era în Brăila (*ibidem*, CDXXI/19, 20).
- ¹⁴⁵ Amintită la 1832 iulie 3 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/186).
- Despre satul Ciorani-Prahova vezi doc. *ibidem*, pach. DIII, unde se află și hotărnicia din 1806 (doc. 31).
- ¹⁴⁶ Despre starea de ruină a bis. vezi Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr. dos. 1367/1864, f. 237.
- ¹⁴⁷ În doc. din 1690 iunie 18 se spune că aici avea case Matei Ciorogîrleanu mare sluger Arh. St. Buc., A.N., MMDCLXIV/14).
- La 1712 iunie 8, C. Brîncoveanu lasă casele sale din Ciorogîrla fiicei sale Smaranda (R. Greceanu, *loc. cit.*)
- ¹⁴⁸ Amintit la 1832 iunie 17, cînd se arată că fusese proprietatea răposatului general Constantin Varlaam (Arh. St. Buc., Înalțul Divan, dos. 14499/832). Menționez că, la 1750, satul C. fusese dat de R. Brăiloiu Ilincăi Grecianu (Acad. R.S. România, CLXXXIII/98; vezi tot pachetul); Vezi și lista de doc. ale satului, *ibidem*, MCCLXXXI/10 și 40). La 29 april. 1751 Bălașa Băleanu lăsa la moartea sa satul Ciorogîrla cu casele fiului ei, Constantin Filipescu fost vister al treilea (Acad. R.S. România, CLXXXI/24).
- ¹⁴⁹ Vezi testamentul ctitoricesc de la Arh. St. Buc., ms. 1161, f. 3—5. Despre diverse reparații, *idem*, Min. Instr. dos. 961 și 1214/1862 și 2430/1873. Vezi și istoricul făcut de D. Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 38).

¹⁴⁹ bis. Vezi și planul moșiei Cioroiu = Siliștea Crucii din 1850 (Arh. St. Buc., Min. Agric.)

¹⁵⁰ După cum se arată într-un doc. din 1693 iunie 20, aici fusese „temeiul” familiei lui Lupu Buliga fost mare agă și al fiului său Coruia fost mare paharnic (Arh. St. Buc., ms. 705, f. 30—31). Despre familia lui Buliga vezi și schitul Topolnița.

¹⁵¹ Vezi hotărnicia din 1833 a moșiei, proprietatea m-rii Snagov (Acad. R.S. România, CDLXIII/45).

¹⁵² Vezi și Acad. R.S. România, ms. rom. 221, f. 110 v.—111. Despre corespondența dintre cele două nume ale satului vezi *ibidem*, CDLVI/170. Vezi și harta moșiei C. = Pirlîți din 1837 la Arh. St. Buc., Min. Agric.

¹⁵³ Amintit la 1714 iunie 18 (Arh. St. Buc., ep. Buzău, C/1).

¹⁵⁴ Despre bis. veche, fără acoperiș la 1873, vezi Acad. R.S. România, ms. 229, f. 196.

¹⁵⁵ Despre sat vezi și doc. de la Acad. R.S. România, CCCLXXI/143, 209 și urm., printre care și o hotărnicie.

¹⁵⁶ Intr-un doc. din 1649 april. 13 se spune că a fost m-re domnească din vremea doamnei Chiajna, soția lui Mircea Ciobanul, făcută „de neamul ei”. Apoi ajunsese a lui Lupu logofăt, fiind închinată m-rii Căldărușani de Ghiorma mare ban și Neașa soția sa. (Arh. St. Buc., m-re Căldărușani, LXXI/1).

¹⁵⁷ Vezi doc. citat mai sus (din 1649) și pe cel din 1696 febr. 6 (*ibidem*, LII/7).

¹⁵⁸ La 1686 april. 29 Paraschiva Bolișteanu logofătul o închină m-rii Bradu, spunind că m-rea i se „trage din moși de la strămoși” (*ibidem*, LII/6). Vezi și cataografiile din: 1797, 1823, și 1863 (*ibidem*, LII/22, 34, 35 și m-rea Ciolanu, IV/1). Despre reparații *idem*, Min. Instr., dos. 3340/1876.

¹⁵⁹ Amintită la 1655 ian. 7 (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., CLVII/46). Vezi și doc. din 1677 febr. 11 (*ibidem*, CLVII/78).

¹⁶⁰ Vezi și cataografiile din 1833, 1836 și 1864 (Acad. R.S. România, CXXVII/236 și 23 și Arh. St. Buc., Min. Instr. dos. 1402/1864). Despre diverse reparații, *ibidem*, dos. 602/1860 și 1032/1862. Vezi și istoricul făcut de D. Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 59—59 v.).

¹⁶¹ La 1856 moșia a fost vîndută casei Zoe Brîncoveanu (Acad. R.S. România, CDXXII/28)

¹⁶² Vezi descrierea și inventarul din 1840 al bis. din Ciumați — Gherghița la Acad. R.S. România, CMLXXXI/13.

¹⁶³ Vezi doc. din 1664 april. 21 (Arh. St. Buc., ms. 723, p. 437 v. Cum schitul este amintit la 1644, este vorba desigur de o refacere. De altfel, dintr-un doc. din 1693 ian. 11, rezultă că avea un sat din vremea domniei lui Matei Basarab, dat de ctitori, familia lui Istratie, care arată că „au fost făcut de ei din temelie” (*ibidem* f. 438 v.—439). Data 1492 din catagrafia din 1834 pare însă cam prea timpurie.

¹⁶⁴ Vezi doc. din 1688 dec. 28 în care se spune că fusese închinată la m-rea Jitianu, apoi fusese scoasă de acolo de Goran Olănescu și închinată episcopiei Rîmnic iar acum este redată metoh m-rii Jitianu în urma unui proces în fața domnului. (Arh. St. Buc., ms. 723, f. 507—508).

Într-un alt doc. din 1698 mai 17, se afirmă că ctitorii m-rii erau Goran Olănescu logofătul și soția sa Stanca. La această dată fiul lor, Radu, întărește închinarea m-rii la m-re Jitianu și la Sfetagora (*ibidem*, f. 506 v.—507). În același an, la 8 iunie, închinarea este confirmată și de Voica, nepoata postelnicului Istratie (*ibidem* p. 514).

¹⁶⁵ Despre corespondența celor două nume ale satului vezi și doc. de la Acad. R.S. România, CDXXXIV/133—177.

¹⁶⁶ bis. Vezi și planul moșiei C.I. = Cioranca din 1852 (Arh. St. Buc., Min. Agric.)

¹⁶⁸ Data pisaniei; amintită în documente la 1608 mart. 15 (*Documente*, XVII, vol. I, p. 298—299). Vezi și doc. din 1666 iulie 1, în care se spune că m-rea „Baloșinul ot Cobiia”, situată „într-acea pădure mare” era păzită de oameni din satele Călugăreni și Căpșunari — Vlașcă, scutite de dări pentru aceasta (Acad. R.S. România, CCCLXVI/31).

¹⁶⁷ Vezi și ms. Papazoglu și Tocilescu (Arh. St. Buc., ms. 730, f. 40v și 739, f. 11v și Acad. R.S. România, ms. 5143, f. 277—280). Menționăm că la 1871 este amintită în satul Cobia și o cruce veche (Acad. R.S. România, ms. 225, f. 162).

¹⁶⁸ Vezi și cataografiile din 1862 și 1863 (Acad. R.S. România, ms. rom. 720, f. 484—488 și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1464/1863).

¹⁶⁹ Vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. DXXII.

¹⁷⁰ Despre bis. vezi și Arh. St. Buc., Ad-tive noi, Ilfov, dos. 547/1833. Despre sfințirea unei bis. din Cocioc vezi și doc. din 1840 febr. 22 (Arh. St. Buc., ms. 272, f. 61 v. nr. 140).

¹⁷¹ Amintit la 1689 iunie 20 și 1690 iunie 13, cînd este închinat ca metoh la m-rea din Rm. Sărat de Mihalcea, fiul lui Radu căpitan din Cocorăști, cu cumnatul său, Chiriță iuzbașa; schitul era făcut de părinții săi (Arh. St. Buc., m-rea Rm. Sărat, XIII/8 și 48). Vezi și lista de lucrurile schitului din 1740 febr. 4 (*ibidem*, XIII/18).

¹⁷² Arh. St. Buc., ms. 466, f. 81—82. Vezi și hotărnicia din 1855 a moșiei C. Caplei (Acad. R.S. România, CCCLXXXVIII/36).

¹⁷³ Amintită în doc. la 1671 mai (Arh. St. Buc., m-rea Bradu, VI/11). A fost făcută mai întîi din „cîrpi” la 1661, apoi din zid, „în răstimpuri”, pe la 1675 (*ibidem* VI/14). Vezi și

catastifele de avere din 1680 mart. 1 și 1754 nov. 27 (*ibidem*, XIV/15 și VII/39) și doc. din 1684 iulie 22 și 1740 sept. 10 (*ibidem*, XIV/19 și XXXIX/8). Despre starea de ruină a mănăstirii vezi *idem*, ms. 140, f. 59 (doc. din 1799) și Min. Instr., dos. 2654/1859. Vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 20—20v (despre portretele citorilor și piatra de mormînt din 1682).

¹⁷⁴ Vezi și Arh. St. Buc., m-reă Bradu, XIV/15. (doc. din 1680 mart. 1), în care se spune că m-reă era „înconjurată cu ziduri și înfrumusețată; în mijloc, biserica iar împrejur case și pivniță, clădire trainică și alte chilii”, avînd o fîntînă decorativă. La 1683 oct. 14, mitropolitul Teodosie afirmă că mănăstirea „iaste aproape să se strice” (Acad. R.S. România, XXX/114).

Menționez că satul Codreni îi fusese întărit lui Pană Pepano la 1646 iunie 10; satul îl avea de la Isar și Ghinea cupețul, fratele lui Pană, care îl luaseră de la Sima stolniceasa pentru 50.000 aspri (Acad. R.S. România, C/174).

^{174 bis} Amintită la 1692 iunie 25 (Arh. St. Buc., m-reă Sf. Ioan-Focșani, IX/2).

¹⁷⁵ Amintită la 1832 ian. 28 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/156).

¹⁷⁶ Construită probabil pe locul uneia mai vechi din sec. XVI; vezi doc. din 1542 mart. 20, dat din Coiani de Radu Paisie (*Documente*, XVI, vol. II, p. 286—287). La 1668 sept. 1, în data sa, Elina postelniceasa lasă satul „cu casele, cu pămînte de pîiatră, cu morile... să le țină Drăghici, Constantin și Iordache”, fiii săi (Acad. R.S. România, ms. 5291, f. 1—9); Vezi și harta moșiei Gostinari-Coieni din 1859 a lni B. Belu (Acad. R.S. România, Hărți).

¹⁷⁷ Vezi și Acad. R.S. România, ms. 5291, f. 1—9.

¹⁷⁸ Vezi și descrierea făcută la 1871 (Acad. R.S. România ms. 227, f. 55—55v.)

¹⁷⁹ La 1657 iulie 22, este amintită o biserică de piatră la Cojești-Dîmbovița, satul lui Neagoe și Șerban visterii (Arh. St. Buc., m-reă Plumbuita, III/12).

¹⁸⁰ Vezi și doc. din 1798 aug. 8 și 31, milă pentru școala și biserica din Cojești (Acad. R.S. România, ms. rom. 260 f. 59v—60). Vezi și hotărnicia din 1749 a moșiei, proprietatea familiilor Văcărescu și Cojescu (Acad. R.S. România, CDXXIII/15).

¹⁸¹ Această bis. e amintită la 1832 mai 23 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/171).

^{181 bis} Acad. R.S. România, ms. 2409, f. 341.

¹⁸² Vezi cererea de construire a unei noi biserici la Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos. 1367/1864, f. 4.

¹⁸³ Vezi Acad. R.S. România, ms. 228, f. 271.

¹⁸⁴ Pomenită la 1697 iunie 29, cînd se spune că a fost clădită de Preda căpitanul (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., VI/13).

¹⁸⁵ Vezi Acad. R.S. România, ms. 225, f. 271.

¹⁸⁶ Vezi Acad. R.S. România, ms. 5142, f. 304.

¹⁸⁷ Despre ruinele unei bis. existente la 1871 vezi Acad. R.S. România, ms. rom. 224, f. 408.

¹⁸⁸ Pisania din 1700 dă ca an al fundației lni Radu Șerban 1588, iar mitropolitul Neofit vorbește de anul 1590, cînd Radu Șerban nu era încă domn. Probabil a început clădirea cînd era boier și a terminat-o în timpul domniei.

¹⁸⁹ Vezi data lui Șerban Cantacuzino fost mare spătar, din 1709 nov. 19 (Acad. R.S. România, CLIV/203). Vezi și cataografiile din: 1823, 1828, 1834, 1842, 1856, 1860 și 1863 (Arh. St. Buc., m-reă Comana, dos. 17 și 20 și Min. Instr., dos. 4/1828, 8870/1834, 4284/1856, 1113 și 1129/1863 și Acad. R.S. România, ms. rom. 720, f. 492—540 v.). Despre diverse reparații, doc. din 1785 (Acad. R.S. România, DCLXXIV/70) și Arh. St. Buc., Min. Instr. dos. 1683/1845, 1332/1847, 963 și 1142/1862, 1418/1864, 3308 și 3381/1876, m-reă Comana, dos. 4/1838 și Min. Artelor, dos. 319/1907. Vezi și catastihul de venituri din 1820 (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom. CDXX/4).

¹⁹⁰ Vezi și istoricul și inscripțiile din ms. Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 25v.—26v.) și istoricul, inscripțiile și descrierea din 1871 (Acad. R.S. România, ms. 230, f. 448v.—453) Vezi și pictura făcută de Szatmary (Muzeul de artă al R.S. România, DR, III, 4622). Vezi, de asemenea, harta moșiei C. la Acad. R.S. România, Hărți).

¹⁹¹ Vezi și doc. de la Acad. R.S. România, pach. CMLXXV.

¹⁹² Despre construirea bis. vezi doc. din 1746 aug. 8 și 10 (Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, LXV/24 și 25). Vezi și pomelnicul din 1748 de la Acad. R.S. România, ms. 2213; despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos 3332/1876. Vezi și pictura făcută de Trenk (Muzeul de artă al R.S. România, DR III 4249).

¹⁹³ La 1785 mai 31, G. Comăneanu postelnic închină Mitropoliei biserica zidită de el la Comani-Olt (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., CLXVIII/18 și 19). În catagrafia din 1808 figurează două biserici: una Sfînta Paraschiva și alta Sf. Nicolae, iar la 1867 sînt amintite două schituri Comanii Vechi — 1830 și Noi. (Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 965/1867). De două schituri vorbește și maiorul Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 19v și 80v.)

¹⁹⁴ Vezi și cataografiile de la Acad. R.S. România, ms. rom. 660, f. 226 și 626, f. 59—60 (din 1810); vezi de asemenea catagrafia de odoare din 1849 (Acad. R.S. România, ms. rom. 919, f. 65v.) Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., ms. 158, f. 145 și Min. Instr. dos. 1192/1863.

¹⁹⁵ Acad. R.S. România, ms. rom. 221, f. 103v—104.

- 196 bis Vezi și Arh. Sf. Buc., ms. 1175, 1351.
- 197 Vezi și harta moșiei din 1876 (Acad. R.S. România, Hărți).
- 197 Acad. R.S. România, ms. 227, f. 75—76.
- 198 Vezi Acad. R.S. România, ms. 226, f. 235v—236.
- 199 Despre înființarea orașului vezi Arh. St. Buc., Min. Lucr. Publice, dos. 107/1859.
- 200 Amintit la 1682 mart. 20, când este închinat la m-re Cotmeana (Arh. St. Buc., m-re Cotmeana, XI/1). Despre arderea bis. din Corbu-Argeș, vezi Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 763/1836.
- 201 Într-un doc. din 1643 ian. 10, se spune că monahia Magdalena făcuse o m-re „numită la Meriș”, pe care a închinat-o m-rii Argeș, unde s-a îngropat; peste patru zile, se întărea m-rii Argeș satul Corbiu de Piatră și m-re Merișul (Arh. St. Buc., ep. Argeș. XVI/22 și 23). Vezi și Acad. R.S. România, ms. rom. 228, f. 139, 168 și 287.
- Într-un doc. din 1682 mart. 20 se vorbește de un alt schit Corbi, metoh al m-rii Cotmeana (Arh. St. Buc., m-re Cotmeana, XI/1).
- 202 Ridicată probabil pe locul uneia mai vechi, amintită la 1646 febr. 16 (Arh. St. Buc., Mitrop. Țării Rom., CVIII/10).
- 203 Menționată în documente la 1642 aug. 20 și 1645 april. 25 (*ibidem*, XCIII/28 și CVIII/8).
- 204 Bis. e amintită la 1760 febr. 14 (Acad. R.S. România, CXLI/109. Despre reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr. dos. 1136/1863).
- 205 Vezi inscripția crucii la Acad. R.S. România, ms. rom. 227, f. 379.
- 206 Amintită la 1651 april. 3, când este închinată m-rii Gura Motrului (Arh. St. Buc., ms. 252, f. 164).
- 207 Schitul Corlătești (poate fi Ghighiu?) este amintit la 1771 oct. 11 (Arh. St. Buc., Mitrop. Țării Rom., LXXXIII/3).
- 208 Bis. domnească din Cornățel este amintită la 1649 ian. 8 (Arh. St. Buc., Mitrop. Țării Rom. XX/1). La 1748 satul C. de Baltă era al m-rii Cotroceni (Acad. R.S. România, CX/69).
- 209 Într-un „tablou istoric” de pe la 1875 se dă ca în anul construcției 1815 (Acad. R. S. României, ms. rom. 221, f. 105 v-106)
- 210 În pisanie se spunc că este zidită la 1596 de Vintilă din Cornățeni fost mare vornic; acesta deține însă dregătoria de mare vornic între 1535 și 1548, cu întreruperi.
- 211 Într-un doc. din 1785 oct. 20 se arată că Scarlat Greceanu vel logofăt făcuse o biserică de zid cu chilii și școală pe moșia sa Cornești-Dîmbovița (V.A. Urechia, *Ist. Rom.*, VI, p. 507). Bis. din Cornești e amintită la 1833 mai 18 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/233).
- 212 Vezi și Acad. R.S. România, ms. rom. 225, f. 289.
- 213 Locul de m-re este amintit în documente la 1510 sept. 8 (*Documente*, XVI, vol. 1, p. 64), iar m-re la 1516 nov. 3 (*ibidem*, p. 116).
- 214 Vezi doc. din 1590 mai 25 prin care Sara, soția răposatului Udriște postelnic din Drăgoești și rudele sale dau episcopiei de Rîmnice satul Voinigești și „sculele” m-rii care se dărimase (*Documente*, XVI, vol. V, p. 450). Într-un alt doc., din 1610 april. 10, se spune că m-re „s-a risipit și s-a stricat” (*ibidem*, XVII, vol. I, p. 445—446).
- 215 Menționată în documente la 1666 mart. 7 și mart. 15, când se spune că m-re Cornetul din Loviște, de peste apa Oltului, a fost „zidită și înălțată din temelie”, de Mareș mare vornic (Acad. R.S. România, Peceți, nr. 370 și CCCLXIV/60). Data din pisanie, 1666 aug. 30 este, probabil, data când s-a terminat construcția.
- 216 Vezi și Acad. R.S. România, ms. 5142, f. 312.
- 217 Vezi și catagrafiile din: 1826, 1849, 1850, 1853 și 1864 (Acad. R.S. România, ms. rom. 720, f. 544—567, Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1350/1864 și m-re Pantelimon, I/18). Despre diverse reparații vezi doc. din 1793 ian. 20 (*idem*, ms. 143, f. 85v).
- 218 Vezi și picturile făcute de H. Trenk și V. Andreescu (Muzeul de artă al R.S. România, Stampe, DR III, 4298 și 4328 și DR I, 4097). Vezi, de asemenea, planul vetrei schitului Cornetu din 1896 la Acad. R.S. România, Hărți.
- 219 Vezi doc. din 1649 iunie 19, în care sînt amintiți ca martori, cu prilejul unei vînzări de ocină la Cornu-Prahova, niște călugări de la m-re lui Drăghici spătar (Acad. R.S. România, CXLVII/222). Despre sat vezi și doc. de la Acad. R.S. România, pach. DVI
- 220 Amintită la 1834 april. 4 (*ibidem*, DCCCXV/28)
- 221 Vezi Acad. R.S. România, ms. 228, f. 266
- 222 Despre sat vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. DLVIII
- 223 Despre casele și proprietarii din Coslegi vezi Acad. R.S. România, pach. CDLXIII, DVIII/1—35 și doc. din 1764, 1829 și 1843 (Acad. R.S. România, CDXXIV/95 și 96 și DVIII/23). Despre familia Bălăceanu, vezi și Balaci.
- 224 Despre ruinarea bisericii vezi Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos. 1367/1864, f. 119, 123.
- 225 În lista monumentelor figurează bis. Sf. Gheorghe la C.r. Titu.
- 226 Vezi pomelnicele bis. din Ciorobesti, Grușetu și Văratici la Arh. St. Buc., ms. 1168—1172 și Acad. R.S. România ms. 2192. Vezi și ms. Tocilescu, Acad. R.S. România, ms. 5142,

f. 380—385. Vezi și diverse troițe din Costești la Acad. R.S. România, Stampe, GR I, Kaindl A., 1, 5, 13, 16, 19 etc.

²²⁷ Despre sat vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. DXXXVIII—IX

²²⁸ Amintit la 1691 febr. 21, când a fost scutit de dări; nu știu când a fost construit (Acad. R.S. România, CCCX/66 și 125). Despre sat vezi și doc. de la Acad. R.S. România pach. D VII.

²²⁹ Despre sat vezi doc. de la Acad. R.S. România, Achiziții 176/1960, Un alt sat: C. din Vlașca, a fost proprietatea m-rii Colțea (*ibidem*, DLXXVIII/207).

²³⁰ Amintită prima oară în doc. la 1493 april. 10 (*Documente*, XIII—XV, p. 214)

²³¹ M-rea exista încă la sfîrșitul sec. XVII, fiind amintită într-un doc. din 1683 nov. 22 (Arh. St. Buc., m-rea Tismana, XIII/3) și în harta stolnicului C. Cantacuzino.

²³² Amintită la 1833 iunie 16 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/236). Despre satul C. = Schimbați al m-rii Mărcuța vezi doc. de la Acad. R.S. România, MCLXXXIX/204 și urm.

²³³ Vezi Acad. R.S. România, ms. 228, f. 487

²³⁴ Despre ruinele unui schit la 1871 vezi Acad. R.S. România ms. 228, f. 55—55v și 164.

²³⁵ Amintit la 1686 și 1700 (Arh. St. Buc., ms. 218, f. 73v—74)

²³⁶ Menționat la 1757 ian. 12 (Arh. St. Buc., ep. Buzău, LXVIII/8). Vezi și catagrafia din 1833 ian. 10 (*ibidem*. LXVIII/35) și indicele de doc. al episcopiei Buzău.

²³⁷ La 1388 mai 20 este închinată m-rii Cozia (*Documente*, XIII—XV, p. 42); dintr-un doc. din 1418 iunie 22 rezultă că a fost făcută de Radu I între 1377—1384 (*ibidem*, p. 70), iar clopotul din 1385 este o dovadă că m-rea exista la acea dată, Pisanian din 1711 dă ca an al fundației 1389. Vezi și doc. din (1633 iulie), din care rezultă că a fost făcută de „bătrînul Mircea voievod cel Mare” (Arh. St. Buc., ms. 357, f. 68v). Vezi și pomelnicul de la Acad. R.S. România, ms. 2603.

²³⁸ Despre reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr. dos. 404/1856 și 1433/1865; despre dărimarea clopotniței, Log. pricinilor bisericești, dos. 1513/1833. Vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 71v.

²³⁹ Vezi și picturile făcute de H. Trenk la 1863 (Muzeul de artă al R.S. România, DR I 4269 (ușile) și DR III 4206 (m-re).

²⁴⁰ Vezi doc. de la Acad. R.S. România, MCCCLXXVIII/82.

²⁴¹ Vezi descrierea și inventarul din 1840 al bis. din 1802 la Acad. R.S. România, CMLXXXI/6).

²⁴² La 1871 casa Coțofeanu era ruinată (Acad. R.S. România, ms. 225, f. 310—310v și 375).

²⁴³ Amintită în documente la 1388 mai 20 (*Documente*, XIII—XV, p. 42). Un grafit din 1386 și pisanian din 1706 indică anul 1386. În articolul citat la bibliografie, Tit Simedrea crede că doc. din 1388 „este un document plăsmuit tîrziu” (B.O.R., 1961, p. 1027), iar Emil Lăzărescu consideră că biserica este din 1387—1388.

²⁴⁴ Vezi doc. de fundare a paraclisului și foișorului din 1710 iunie 4 (Arh. St. Buc., m-rea Cozia, XLVII/55 și 56, publicat în „Hrisovul”, VI, 1946, p. 88—90).

²⁴⁵ Vezi și catagrafiile din: 1795, 1796, 1809, 1818, 1823, 1839, 1850 și 1868 (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., CDVII/4 și 17, CDVIII/2 și 3, Min. Instr., dos. 5023/1839, 2279/1850, 1429/1863 și Acad. R.S. România, ms. rom. 720, f. 151—176v. și 570—614v). Vezi și catagrafiile de obicete din <1778>, 1795 și 1864 (Arh. St. Buc., ms. 209, f. 366—373, Mitr. Țării Rom., CDVII/20 și 26 și Min. Instr., dos. 1397/1864); vezi, de asemenea, catagrafiile de cărțile din biblioteca mănăstirii din (1830) (Arh. St. Buc., A.N., CLXX/23).

²⁴⁶ Despre reparațiile făcute în sec. XVII—începutul sec. XIX, vezi doc. din: 1670 iulie, în care Anania egumenul arată că a șindrilit „chiliile de la vale”, 1793 mai 21, <ante 1800>, 1800 febr. 4, (1799—1802), <după 1800>, 1802 ian. 15, 1804 și 1824 nov. 15 (Arh. St. Buc., ep. Argeș, LXX bis./7, ms. 143, f. 170v. Mitr. Țării Rom., CDVIII/16, CDIX/39 și 30, CDVII/13, 14 și 23, CDIX/73—75 și CDXCVI/8). Despre starea „jalnică” în care ajunsese m-rea la 1808, vezi *idem*, Diplomatice, nr. 78.

Despre diverse alte reparații și refaceri la mijlocul sec. trecut, vezi. Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericești, dos. 6124/1837, 2625/1840 și Min. Instr. dos. 1490 și 1526/1846, 1433 și 1503/1848, 2640/1849, 2270/1850, 4330, 4351 și 4427/1856.

²⁴⁷ Vezi și Acad. R.S. România, ms. 5142, f. 353—357 și 360 (inscripții, descriere) și ms. 230, f. 191—191v. și 194—194 v. (inscripții și descrierea ruinelor Coziei Vechi).

²⁴⁸ Vezi și numeroasele picturi și desene înfățișînd m-rea (Muzeul de artă al R.S. România, Trenk, DR III 4296, 4297, 4300, 4304, 4311, 4216, 4218 și 4233; Szatmary, DR IV 4118; Preziosi, DS III 4297; Radianu, CR I 11233; Andreescu V., DR I, 4116 și 4120 etc. și Acad. R.S. România, Stampe, GR I, Radianu M. 1.

²⁴⁹ Vezi și ms. Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 56)

²⁵⁰ Vezi doc. din 1742 iunie 20 și 1754 mart. 15 (Arh. St. Buc., ep. Buzău, XIII/29 și Acad. R.S. România, CXVIII/140)

²⁵¹ Schitul Sf. Troiță cu ccine la Tihulești este menționat la 1599 mart. 30 (*Documente*, XVI, vol. VI, p. 349). M-rea Cozianii de la schit este amintită în documente la 1631 <iulie—

august, când i se închină bis. din Tihulești, apoi de multe ori, la 1637 mart. 12, 1644 mart 13' 1658 mai 15 etc. (Arh. St. Buc., ep. Buzău, XLIX/9, XXVII/6, XLIX/14 și 17)

²⁵² Vezi doc. din 1741 iunie 5 (*ibidem*, XLIX/49). Vezi și catagrafiile din (1830) și 1833 (Acad. R.S. România, CXXIX/33 și CXXVII/231)

²⁵³ Vezi Acad. R.S. România, ms. rom. 221, f. 106 v.—107

^{253 bis} Despre „înfrumusețarea” orașului, alinierea ulițelor și așternerea lor cu piatră vezi Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 7565/1834 și Min. Lucr. publice, dos. 56/1855.

²⁵⁴ Vezi și catagrafia din 1834 (Arh. St. Buc., ms. 388)

²⁵⁵ Despre stricăciunile pricinuite de cutremurul din 1838 la Craiova vezi și Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 3946/1838.

²⁵⁶ Vezi și planurile din: 1790, (1845), c. 1850, 1854, 1895 și 1926, la Acad. R.S. România, Secția Hărți.

²⁵⁷ Despre repararea bisericilor craiovene vezi și Arh. St. Buc., Min. Lucr. Publice, dos 115/1853. Vezi și însemnarea din c.1830 despre bis. din oraș (Acad. R.S. România, MCLXXXVII/73)

²⁵⁸ Vezi și doc. din 1750 și 1753 (Arh. St. Buc., ep. Râmnic, XVI/1 și 2 și întreg pachetul XCI și Acad. R.S. România CMLXXV/5—8.

²⁵⁹ Amintite la 1746 sept. 29 și 1785 (Acad. R.S. România, XCI/9 și XCII/12).

²⁶⁰ Vezi și N. Iorga, *Situația Olteniei* (indice).

²⁶¹ Vezi și doc. din 1847 sept. 20 (Acad. R.S. România, CDLXIV/151).

²⁶² Vezi și diata lui C. Brăiloiu din febr. 1835 și catagrafia averii sale, făcută la 1838 aug. 29 (Acad. R.S. România, CDXXXIV/29 și 30). Vezi, de asemenea, foaia de zestre a Catincăi Brăiloiu, fata lui Grigore Brăiloiu, căsătorită cu Manolache Crețulescu (doc. din 1830 și 1837, *idem*, CDLVIII/66 și 67)

²⁶³ Despre casa Vlădăianu vezi și diata Anicăi Vlădăianu, din 1850 mai 21, și a lui Ion Vlădăianu, din 1861 ian. 12 (Acad. R.S. România, CDIX/173 și CDLXII/5). Despre starea casei ce urma să devină Curtea de Casație vezi Arh. St. Buc., Min. Lucr. publice, dos. 140/1861.

²⁶⁴ Despre hanul m-rii Dintr-un lemn din Valea Vlăicii vezi Arh. St. Buc., m-rea Dintr-un lemn, pach. XXVII;

— Pentru hanul episcopiei Râmnic, *idem*, ep. Râmnic, CXIII/31 și 33 (1818);

— hanul Mândichii, *idem*, m-rea Hurezi, IV/7 și 8 (doc. din 1774).

Despre un alt han nenumit — vezi și N. Iorga, *Studii și doc.* XXV, p. 57, 63, 110, 126—127, 140, 149, 150, 156, 193—195. Acesta poate fi hanul Dumba.

Vezi și doc. din 1759 dec. 17, prin care Constantin, fiul lui Mihai Cântica, vinde un han moștenit, la Craiova, cu 20 de bolte, cu 800 de taleri, lui N. Razoclia. La 1760 oct. 2 întărește domnul (Acad. R.S. România, MXXXIX/1 și 2). Vezi tot pachetul, unde se găsesc numeroase doc. referitoare la han.

²⁶⁵ Vezi și Arh. St. Buc., m-rea Hurezi, pach. IV. Despre baia din han vezi doc. din 1799 nov. 5 (*ibidem*, IV/16).

²⁶⁶ Despre spitalele vechi din Craiova, vezi și Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericesti, dos. 2617/1832, 2350/1832 și 1185/1842; Vornicia din lăuntru, dos. 5393/1835; Obșteasca Adunare, dos. 36/1837; Min. Instr., dos. 1321/1847 și 1768/1851 și Min. Instr. Publice, dos. 201/1859 (reparații). Vezi și doc. din 1777 febr. 9 despre spitalul făcut de Constantin Obedeianu biv vel paharnic lângă biserica sa din Craiova (Acad. R.S. România, XCI/112).

²⁶⁷ Vezi și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 4147/1831, 6585/1832, 6690, și 6694/1837, 3389/ 1840, 2694/1841, 2139/1843' 935 și 1270/1847 și Min. Lucr. Publice, dos. 1/1852 (construire colegiu) și 83/1856 (reclădire pensionat de fete). Vezi și proiectul de școală din 1820 aug. 15 (Acad. R.S. România, CDII/76) și hrisovul pentru școlile din Craiova din 1813 (*ibidem*, MCCCXVI/96)

²⁶⁸ Vezi devizul din 1833 iunie 27 (în l. germană) pentru lucrări la teatrul nou din Craiova (Acad. R. S. România, CDLXXIV/223).

²⁶⁹ La 1844 iulie 17 este amintit drumul Cazărmii (Acad. R.S. România, CDLXI/147). Despre construirea și apoi repararea cazărmii vezi Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 5786/1833 și Min. Lucr. Publice, dos. 83/1860.

^{269 bis} Vezi și Arh. St. Buc., Min. Lucr. Publice, dos. 39/1847 și 29/1857.

²⁷⁰ Vezi Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 5/1829, 274 și 2013/1831; Min. Lucr. Publice, dos. 127/1851, 91/1854.

²⁷¹ Vezi și *ibidem*, dos. 39 și 41/1847

²⁷² Vezi numeroasele documente despre cișmele din: 1780 mart. 21, 1782 aug. 26, 1784 febr. 23, iunie 15 și nov. 29, 1787 ian. 21 etc., la Acad. R.S. România, XCI/163, 261, 281, 269, 174 și 175 și XCII/51 și 52. Vezi și Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 2617/1837 și Min. Lucr. Publice dos. 15/1842. Despre fântinile de lângă bis. Obedeianu și Maica Precista, ale căror conducte fuseseră stricate de cutremurul din 1838, vezi „Cantor de avis”, 3 mart. 1838, p. 212.

²⁷³ Fântina domnească a lui Matei Basarab este amintită la 1667 dec. 21 (Arh. St. Buc., A.N., MMDCLVI/1).

²⁷⁴ Vezi doc. din 1781 febr. 29, prin care episcopia de Rîmnic aprobă dărmarea și reclădirea bisericii Sf. Îngeri făcută de popa Ioan Ungureanu și isprăvită de Ioan Docuz cu obligația ca ctitorii vechi să fie zugrăviți în noua biserică (Acad. R.S. România, CMLXXIX/48).

²⁷⁵ Despre necesitatea „prefacerii” bisericii, vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 2636/1849.

²⁷⁶ Despre capela catolică din Craiova vezi și Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru dos. 1134/1841; despre meșterii ce au făcut bis. „nemțească”, *ibidem*, dos. 6273/1835.

²⁷⁷ Despre refacerea bolții bisericii care sta să cadă, vezi Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericești, dos. 1075/1835.

²⁷⁸ Despre refacerea bisericii, vezi *idem*, Min. Instr., dos. 3186/1858 și 1199/1863.

²⁷⁹ Vezi doc. din 1763 nov. 13 și 1765 mart. 21 (Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, III/1 și LXXIII/1, 2 și 3 și Acad. R.S. România, XCIV/32). La 1776 iulie 27, Bălașa Gănescu a vîndut episcopiei și casele familiei de lingă metohul episcopiei (Acad. R.S. România, XVI/119). Vezi și pomelnicul din 1789, la Acad. R.S. România, ms. 2098. Despre reparații, vezi Arh. St. Buc., Min. Instr. dos. 2111/1863.

²⁸⁰ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 69—69 v.

²⁸¹ Vezi și Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, pach. LXXIII.

²⁸² Amintită într-un doc. din 1742 ian. 12 (Arh. St. Buc., m-reă Hurezi, IV/5).

²⁸³ Vezi doc. din 1766 iulie 15 și 1784 nov. 14 (Acad. R.S. România, XCI/84 și 268).

²⁸⁴ Vezi Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, pach. CXX și Min. Instr., dos. 3072/1858. Vezi pomelnicul de la Arh. St. Buc., ms. 1183 și doc. de la Acad. R.S. România, CMLXXVI/527 și urm.

²⁸⁵ Vezi diata lui C. Obedeauu din 1753 mart. 24 și hrisovul din 1753 oct. 3 pentru biserica și spitalul construite de acesta (Acad. R.S. România, XCI/29 și Arh. St. Buc., m-reă Obedeauu, XV/1).

²⁸⁶ Vezi doc. din 1759 aug. și 1767 sept. 12 (Acad. R.S. România, XCIV/31 și 33).

²⁸⁷ Vezi și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1792/1844 (zugrăvirea bisericii) și 4520/1856 (clădiri noi). Vezi și catagrafiile din 1797 și 1820 (*idem* m-reă Obedeauu, XI/16—18 și 35); vezi și doc. de la Arh. St. Buc., ms. 373 și Acad. R. S. România, CMLXXVI/522 și urm.

²⁸⁸ Pentru veniturile m-rii în perioada 1781—1785 vezi Acad. R.S. România, XCI/173. Vezi și privilegiul spitalului din 1777 febr. 9 (*ibidem*, XCI/113).

²⁸⁹ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 89—89 v.

²⁹⁰ Vezi doc. din 1784 febr. 5 prin care popa Hristea închină ep. Rîmnic biserica sa (Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, XXXII/18); vezi și diata sa din 1791 ian. 3 (*ibidem*, XXXII/19).

²⁹¹ Vezi actul de fundație din 1889 oct. 12 (Arh. St. Buc., Acte comemorative nr. 10).

²⁹² Vezi și doc. din 1778 mart. 14 (Acad. R.S. România, XCIV/35).

²⁹³ Vezi și doc. de avere a bisericii la Arh. St. Buc., Catastife m-rești, ep. Rîmnic, dos. 1/1834.

²⁹⁴ Vezi și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 388/1889 și 914/1890. Despre starea de ruină a bisericii înainte de restaurare vezi Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr. dos. 1367/1864, f. 340.

²⁹⁵ Biserica exista la 1741 febr. 18 (Arh. St. Buc., ms. 139, f. 142 v).

^{295 bis} Vezi planul mahalalei la 1839 la Arh. St. Buc., Min. Agric., Planuri.

²⁹⁶ Într-un document din 1765 dec. 15 se spune că Dumitrana Știrbei făcuse o biserică lingă casele sale din Craiova (N. Iorga, *Studii și doc.*, V, p. 329). Data 1768 reprezintă anul în care s-a terminat.

²⁹⁷ Vezi și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 688/1861.

²⁹⁸ Vezi doc. din 1773 mart. 7 (Acad. R.S. România, XCI/105 și Arh. St. Buc., m-reă Hurezi, LIII/62); vezi și *ibidem*, LIII/81, 86, 99 și 101 și diata lui Fota Vlădăianu, din 1786 sept. 6 (Acad. R.S. România, XCII/13).

Despre această biserică există numeroase doc.: contract de zugrăvire din 1826 iulie 19; despre starea de sărăcie a bisericii (1839); construirea zidului înconjurător (1843), construirea clopotniței (1861), construirea fîntinei (1862) etc. (Acad. R.S. România, DCXCVIII/121, 126—129, 147, 211—213 etc.)

²⁹⁹ Amintită în documente la 1640 ian. 14; la 1642 ian. 8 se spune că fusese „zidită și întemeiată din temelie ei” de Dumitru Filășanu mare sluger (Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, CII/18 și 20).

La 1646 dec. 2, cînd i se întăresc satele și ȧigani dăruți de ctitor și m-reă e scutită de dări, primește și un clopot de la Stamate aga și soția sa, Paraschiva (*ibidem*, CII/21).

³⁰⁰ Vezi pisană din 1757 la Acad. R.S. România, XCI/54.

³⁰¹ Vezi Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, pach. CII și CIII. Vezi, de asemenea, catastifele din 1778 iulie 31 și 1787 sept. (Acad. R.S. România, XCI/150 și XCII/19) și catagrafia din 1861 (Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 560/1861); pentru diverse reparații, *ibidem*, dos. 554/1860 și 1033/1862. Vezi și doc. de la Acad. R.S. România, CMLXXVI/271—348 și lista de doc. ale schitului, *ibidem*, MCCLXXXVII/103.

³⁰² Vezi și inscripția și descrierea din 1874 (Acad. R.S. România, ms. 226, f. 31—32) și istoricul făcut de D. Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 63—63 v),

- ³⁰³ Vezi și lista de doc. de satului la Acad. R.S. România MCCLXXXVII/98.
- ³⁰⁴ Amintită la 1745 dec. 28 (Arh. St. Buc., m-reă Crasna, IV/1. Despre zugrăvirea bisericii vezi doc. din 1801 febr. 8 (*ibidem*, IV/10).
- ³⁰⁵ Vezi doc. din 1828 mai 1 — diata lui Chesarie (*ibidem*, III bis./13); vezi și catagrafiile din 1847 și 1857 (*ibidem*, IV/30 și I/91). Despre reparații, *idem*, Min. Instr. dos. 1421/1865. Vezi și istoricul făcut de D. Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 53 v și 730, f. 16 v și Arh. St. Buc., m-reă Crasna, I/110 (1860).
- ³⁰⁶ Vezi și hotărância satului la Acad. R.S. România, MCCXXXI/178.
- ^{306 bis.} Vezi și Acad. R.S. România, ms. 2409, f. 242, unde se spune că bis. din Creța, Sf. Apostoli, a fost construită la 1839 de Pavel Ștefănescu căminar.
- ³⁰⁷ Într-un doc. din 1643 nov. 18 se arată că a fost zidită de Hamza banul din Crețești în timpul domniei lui Miheea Turcitol și că noul ctitor era Barbu Brădescu. În acest doc. Balica paharnicul din Breasta arată că „acum, cînd se-au făcut beserica, s-au scos cu zidul și oasele moșu-său de acolo” (Acad. R.S. România, XC/41). M-reă este menționată în documente la începutul sec. XVII (*Documente*, XVII, vol I, p. 421 422). În pisană din 1757 se spune că a fost făcută întâi de Barbu Brădescu biv vel paharnic (între 1632 și 1633). Vezi pisană la Acad. R.S. România, XCI/46.
- ³⁰⁸ Bis. e amintită la 1832 april. 16 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/166)
- ^{308 bis.} La 1830 mai 2 erau lăsate Ruxandrei Crețulescu (Arh. St. Buc., A.N., CCCI/9).
- ³⁰⁹ Vezi și Acad. R.S. România, ms. 2409, f. 297.
- ^{309 bis.} Bis. din Cricoveni e amintită la 1833 ian. 14 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/220)
- ³¹⁰ Amintită la 1832 aug. 3 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/189)
- ³¹¹ Bis. e amintită la 1833 april. 10 și 1834 febr. 12 (Acad. R.S. România, DCCCIV/130 și DCCCXV/9. Vezi și Arh. St. Buc., Ad-tive Noi, Ilfov dos. 54/1833
- ³¹² Amintită la 1833 nov. 16 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/264)
- ³¹³ Vezi și hotărância din 1755 (Acad. R.S. România, XCI/43)
- ^{313 bis.} Vezi descrierea ruinelor la Acad. R.S. România, ms. rom. 229, f. 148. Aci se dă drept ctitor Ghinea vistierul, care ocupă dregătoria de mare vistier în 1651—1653, în timpul domniei lui Matei Basarab.
- ³¹⁴ Acad. R.S. România, ms. A. 545, f. 292. Vezi descrierea din 1840 a bis. din Crovu = Obislavu, *ibidem*, CMLXXXI/41.
- ³¹⁵ Vezi doc. din: 1674 iulie 9, 1679 iunie 4, 1680 april. 26, 1698 iunie 30 etc. (Arh. St. Buc., ms. 464, f. 38 v., 39, m-reă Sf. Ioan-Focșani, V/2 și ms. 473, f. 413).
- ³¹⁶ O bis. mai veche e amintită la 1833 mart. 26 (Acad. R.S. România, DCCCXIV/225). Vezi descrierea și inventarul bisericii din 1840 la Acad. R.S. România, CMLXXXI/18 și ms. 2409, f. 260 v.
- ³¹⁷ Amintit la 1798 aug. 10 (Arh. St. Buc., ms. 158, f. 77 v)
- ³¹⁸ Schitul Cucuței e amintit la 1798 aug. 10 (Arh. St. Buc., ms. 158, f. 77 v)
- ³¹⁹ Vezi și Acad. R.S. România, CCCLXV/167
- ³²⁰ Vezi și hotărância din 1835 (Acad. R.S. România, DCXXIV/220)
- ³²¹ Vezi doc. din 1745 april. 2 (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom. XXXVIII/84).
- ³²² Acad. R.S. România, ms. A 545, p. 356.
- ³²³ Menționat la c. 1745 dec. 1 (Arh. St. Buc., ep. Buzău, XLII/18).
- ³²⁴ Vezi doc. din 1726 febr. 1 (Arh. St. Buc., ms. 314, f. 81 v).
- ³²⁵ Vezi descrierea și inventarul bis. din 1840 la Acad. R.S. România, CMLXXXI/7
- ³²⁶ Despre sat vezi doc. de la Acad. R.S. România, pach. CMXV.
- ³²⁷ Vezi și planul orașului din 1939, la Acad. R.S. România, Secția Hărți.
- ³²⁸ Despre clădirea Seminarului vezi și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1750/1845, 1516/1846 și obștescul Control, dos. 250—269/1846, 213—228/1847 și 114—1848.
- ³²⁹ Despre înființarea unei cișmele vezi Arh. St. Buc., Min. Lucr. Publice, dos. 30/1841.
- ³³⁰ Vezi și pomelnicul din 1853 la Arh. St. Buc., A.N., MMDCLXI/74.
- ³³¹ Despre datarea construcției și identitatea rămășițelor din sarcofagul descoperit în cursul săpăturilor s-a scris foarte mult, precum se vede din această bibliografie. După cele mai îndreptățite păreri, biserica ar fi fost construită pe la mijlocul secolului al XIV-lea. Despre domnul îngropat în sarcofag unii cred că e Radu Negru, anterior lui Basarab, alții că e Basarab I, alții Vladislav I sau Radu I.
- ³³² Casele domnești de la Curtea de Argeș sînt amintite încă la 1694 iunie 25 (Arh. St. Buc., ep. Argeș, XXXVII/14). Despre diverse reparații la biserică, vezi *idem*, Min. Instr. dos. 1819/1814. Vezi și picturile lui Culcer R. (Muzeul de artă al R.S. România, Stampe, DR I 6838—6840) și Acad. R.S. România, Stampe, GR I, Kaindl, A 75.
- Despre „biserica cea mică”, cu hramul Sf. Nicolae, situată „în colțul sfintei mănăstiri”, vezi doc. din 1613 ian. 13 (*Documente*, XVII, vol. II, p. 136)
- ³³³ Bis. lui Stanislav din Flămînzești este amintită la 1526 aug. 21, 1560 iulie 6 (*Documente*, XVI, vol. II, p. 28 și III, p. 129) și la 1654 ian. 7 (Arh. St. Buc., ep. Argeș, II/37). La 1874 se vorbea de temelia unei bis. vechi la Flămînzești (Acad. R.S. România, ms. 223, f. 190)

³³⁴ Vezi doc. din dec. 1643, în care se spune că Matei Basarab a înnoit m-reă din Argeș care era veche de ani nenumărați și păraginită, înfrumusețind-o cu multă cheltuială, dându-i vase și diverse alte lucruri (Acad. R.S. România, Peceti, nr. 362).

³³⁵ Vezi și doc. din (1803) (Arh. St. Buc., A.N., CLXXVII/19)

³³⁶ Vezi și ms. Papazoglu și Tocilescu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 18 v — 19 și Acad. R.S. România, ms. 5142, f. 264—264 v) Vezi, de asemenea, Acad. R.S. România ms. rom. 464, f. 39 v—43, f. 106 v. — 108 și 3448, f. 1—3.

³³⁷ Vezi și catagrafiile din: 1801, 1823, 1828, 1845, 1850 și 1862 (Arh. St. Buc., m-reă C. de Argeș, LXIX bis./92, Min. Instr. dos. 1/1823, 3/1838, 1737/1845, 900—902/1862 și Acad. R.S. România, ms. rom. 717, f. 28, 62, 88 și 112—136). Vezi și pomelnicele din 1651 și 1809 (Arh. St. Buc., ms. 742, 743 și 744). Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr. dos. 2526/1853.

³³⁸ Vezi și albumul întocmit de Szatmary înainte de restaurare la Acad. R.S. România, Stampe, A.F.V., 321. Vezi, de asemenea, Acad. R.S. România, Stampe Wormerg, 11 și 12 și G.R. I Lecca C. 25, Muzeul de artă al R.S. România, Trenk DR I 4286, DR III 4209, 4213; Preziosi, DS III 4943; Szatmary, DR III 4680; Tattarescu, DR I 3109; Becu, DR, II Vezi și articolul lui Ch<ihaia> Pavel citat la bibliografie.

³³⁹ Despre restaurarea m-rii vezi și Arh. St. Buc., Min. Instr. dos. 5201/1889, 914/1890 și 1443/1864, f. 6—8.

³⁴⁰ Despre Grigore Cornescu vezi și I. Neculce, *Cronica*, ed. acad. I. Iordan, ed. II-a p. 41 și C. Bobulescu, *Grigore Cornescul, arhitect al m-rii Cetățuia* („Mitr. Mold“ XXXIV, 1958, nr. 11—12, p. 872—881).

³⁴¹ Deși pisania din 1869 dă ca an al primei fundații 1300, este foarte probabil că biserica a fost clădită în sec. XVII, fapt dovedit și de o inscripție din 1687 de pe peretele bisericii.

³⁴² Vezi și Acad. R.S. România, ms. 5142, f. 277.

³⁴³ Vezi și picturile de la Muzeul de artă al R.S. România, Trenk, DR III 4210 și Culcer R., DR I 6837 și Acad. R.S. România, Stampe, GR I Kaendl, A — 37.

³⁴⁴ Aceasta este probabil crucea Lupeștilor, situată din sus de m-re a Curtea de Argeș și amintită la 1675 oct. 5 (Arh. St. Buc., ms. 168, f. 25)

³⁴⁵ Amintită și la 1654 ian. 7 (Arh. St. Buc., ep. Argeș, II/37) Despre crucea veche de la Flămânzești vezi și Acad. R.S. România, ms. rom. 223, f. 190.

³⁴⁶ Amintite în doc. la 1676 mai 13 (Arh. St. Buc., Dep. Pappazoglu, IX/3) și 1692 ian. 6 *idem*, A.N., CLXXVIII/1). Vezi și harta moșiei din 1934 (Acad. R.S. România, Hărți)

³⁴⁷ Despre ruinele a două bis, existente la 1874, vezi Acad. R.S. România, ms. 226, f. 106 v și 117 (pisanie).

D

DĂBULENI, jud. Dolj (fost Romanați) (M. bis. Sf. Gheorghe, construită de Hagi Enuș și jupîn Gheorghe, 1813—1817, reparată 1886; păstrează parte din pictura originală).

Bauer, p. 199 [Dopoleni]; M.C., I, 1913, nr. 1, p. 16; Anuar 1909, p. 209; AER, 1921—1925, p. 543—544; *Monografia jud. Romanați*, p. 342—343; AMO, 1941, p. 603 [bis. în ruină]; A. Rom., 29 sept. și 2 oct. 1857 [arendarea moșici]; *Dicț. Rom.*, III, p. 62 [bis. din 1817, 1842 și 1850].

DĂDEȘTI, vezi **DIDEȘTI**.

DADILOV (Deadilov), jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. Cuv. Paraschiva, sec. XIX, refăcută 1861).

Bauer, p. 165 [fără bis.]; B.O.R., 1938, p. 106 [listă de cărți vechi]; Anuar 1909, p. 132; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la 1505, când era în parte proprietatea lui Șuica paharnicul]; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 632—633) [pisană, 1861]; *Dicț. Rom.*, III, p. 49 [bis. din 1882].

DĂDULEȘTI, vezi **Dedulești**.

DĂEȘTI, jud. Vâlcea (fost Argeș) (M. bis. Sf. Nicolae, construită de Eupraxia stareța, 1808—1814, refăcută sau reparată 1854). Vezi și **Sîmbotin** și **Prundeni**.

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 20; B.O.R., 1921, p. 685 [cat. 1808]; Anuar 1909, p. 279; AEA, 1929, p. 102; *Indice cronologic nr. 2*, 7 (D. = Brătășanca?); *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1574].

DĂEȘTI, jud. Vâlcea (la 1840 bis. de lemn Intrarea în biserică, 1780 construită de locuitori și bis. Cuv. Paraschiva, 1829, construită de zid la 1878).

Vezi și **Urși**.

Popescu, *Biserici*, p. 86 [cat. 1840]; A. Rom., 21 și 29 aug. 1857 [arendarea moșiei, a m-rii D. Lemn]; Anuar 1909, p. 228—229; AMO, 1941, p. 710; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1548].

DAIA — Gorj (bis. începutul sec. XIX, fost schit?).

Dicț. Rom., III, p. 50; Anuar 1909, p. 180—181 [bis. din 1807—1809]; *Documente*, veac. XVII, vol. III, p. 64 [satul amintit la 1616].

DAIA, jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. sec. XVIII, reclădită 1859).

Monografiile Vlașca, p. 1—10; Virtosu E, *Foietul novel*, p. 190; *Indice cronologic nr. 9* [doc.]; Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 153 [dec. 1794]; *Dicț. Rom.*, III, p. 50—51.

M SCHITUL DALHĂUȚI (bis. Sf. Mihail și Graviil, sec. XVII, 1625? ¹, reclădită de starețul Dionisie arhimandritul la 1810, zugrăvită 1827,

reparată 1899—1900; bis. Izvorul Tămăduirii, c. 1829 și bis. Sf. Împărați, 1840—1850; schitul fost metoh al schitului Poiana Mărului²⁾, satul Dălhăuți, com. Faraoanele, jud. Vrancea (fost Focșani).

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 11*, Buc., 1947, [148 doc., 1619—1876]; Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 224—225; VII, p. 322, X A, p. 17, 83; Tunusli, p. 172; Bauer, p. 107 [Dolgutzi?]; Fotino, III, p. 149; *Dicț. Rom.*, III, p. 65 [fragment de pisanie]; G.B., 1964, nr. 5—6, p. 485—486, 487—488 [doc. 1780, schitul fiind dărăpănat, dat „cu toată treaba a prefacerii” egumenului schitului Poiana Mărului]; *Istoricul și minunile sfintei icoane a Maicii Domnului făcătoare de minuni de la sfânta mânăstire Dălhăuți*, Focșani, <1924>; Anuar 1909, p. 260; Neagu G.N. *Date cu privire la trecutul schitului Dălhăuți („Îngerul”*, IV, 1932, nr. 7—8, p. 32—33 și nr. 10, p. 21—22) [doc. 1810 și 1821]; A.C., 1868, p. 11; Bilciurescu, *Monastirile*, p. 210; AEB, 1926, p. 58 și 1928, p. 80 [bis. din 1857—1862]; Tărilă Zosima, *Istoricul (monografia) m-rii Dălhăuți*, Cernica, 1932, 62 p. [istoric, descriere, despre ctitori, averea m-rii]; *Documente*, sec. XVII, vol. II, p. 431 [satul D. amintit la 1615]; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 15, 38 passim [bis. de lemn din 1810]. BOR, 1904—1905, p. 539—545 [despre ms. m-rii.]

DĂMIANI — Buzău³⁾.

A. Rom., 23, 26 oct. 1857 [arendarea moșiei]; *Documente*, veac. XVI, vol. VI, p. 159 [Demiani = Gura Dimienii]; Bauer, p. 118 [fără bis.].

DĂMIANU — Dolj (bis. Sf. Apostoli și Sf. Cozma și Damian, 1790, zugrăvită de Nicola Gancea și alții la 1833, în ruină la sfârșitul sec. XIX; altă bis. din 1851—1855, clădită de Țecu Gancea și alții).

Dicț. Rom., III, p. 53 [pisanii]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 443 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 158; AMO, 1941, p. 218.

DĂMȚENI — Vilcea⁴⁾ (bis. Cuv. Paraschiva, 1828 sau 1847?, reparată 1922). Vezi și Berbești.

Bauer, p. 205 [Dimzeni, fără bis.]; Anuar 1909, p. 232; AMO, 1941, p. 695. DÂNCENI — Mehedinți.

B.G.O., 1847, p. 258 [vînzarea moșiei]; *Dicț. Rom.*, III, p. 54 [Danciul]. DÂNCIULEȘTI — Vlașca, jud. Ilfov (han sec. XIX).

Documente, indice sec. XVII [sat dispărut]; V. Rom., 1852, supl. 19 april. și p. 404; A. Rom., 31 ian., 4 febr. 1859 și urm. [arendarea moșiei cu han]; *Dicț. Rom.*, III, p. 67 [cătunul D. = Sterea].

DÂNEASA (Dănești), jud. Olt (bis. din 1866). Vezi și Zănoaga.

Nandriș Gr., *Documente slavo-române*, p. 29—30 și indice; A.E.A., 1929, p. 124; *Indice cronologic nr. 9*; *Documente*, indice sec. XIII—XVII [satul amintit de la 1475—1476, cînd era al m-rii Cultumuz]; *Dicț. Rom.*, III, p. 67. DÂNEASA, vezi Vadul Săpat.

DÂNEȘTI, vezi Valea Danului.

DÂNEȘTI — Prahova (bis. ante. 1834)⁵⁾. Vezi și Păulești.

Documente, indice sec. XVII [satul amintit de la 1617]; *Dicț. Rom.*, III, p. 68 [D. = Păulești].

DÂNEȘTI, jud. Gorj (la 1840 bis. de lemn Sf. Ioan, construită de fam. Ticleanu, 1756, reclădită de lemn 1904—1906).

Bauer, p. 212 [Donești, fără bis.]; „Renașterea”, 1944, p. 612 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 176—177; *Documente*, veac. XVII, vol. III, p. 217 [doc. 1618, amintind satul]; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice).

DÂNEȘTI, jud. Dolj (bis. Sf. Nicolae, 1842, reparată 1894).

Anuar 1909, p. 155; *Dicț. Rom.*, III, p. 69 [Dăneți].

DÂNICEI, jud. Vilcea (fost Argeș) (bis. de lemn Sf. Trei Ierarhi, sec. XVIII, refăcută de zid 1853). Vezi și Valea Scheiului.

Bauer, p. 183 [Teniței, cu bis.]; B.O.R., 1921, p. 683 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 31; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 405 [cat. 1833]; Anuar 1909, p. 283; AEA, 1929, p. 105.

DĂNULEȘTI, Rm. Sărat (bis. din 1762).

Documente, veac. XVI, vol. III, p. 274 [satul amintit la 1568—1569]; Săcgu D., *Carte de hotărnicie a moșiei Dănulești situată în jud. Rm. Sărat, plasa Rîmnic, com. Dănulești, proprietate a d-lui C-tin T. Dumitrescu*, Buc., 1892 [se rezumă doc. din sec. XIX]; *Dicț. Rom.*, III, p. 70—71.

DARA, com. Șaringa, jud. Buzău (bis. Sf. Gheorghe, 1843—1844, reparată 1888).

Anuar 1909, p. 245; *Dicț. Rom.*, III, p. 55—56.

DĂRĂȘTI, jud. Ilfov (două sate: unul în Ilfov, altul în Vlașca) (bis. sec. XVII,⁶ dispărută; la 1810 două bis. de lemn: Sf. Nicolae la D. din Deal și D. de Jos).

Lapedatu, *Catagrafia*, p. 13 [preot din 1781]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 30—31, 39; C.D.A., 1840, p. 452 [arendarea moșiei D. — Vlașca]; Anuar 1909, p. 73 și 132 [bis. în ruină]; *Monografiile Vlașca*, p. 200—206 [o bis. ruină și alta la Pislari]; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 164 [doc. 1696, satul fam. Filipescu]; *Documente agrare*, p. 380, 587 [doc. sat al mitropoliei]; vezi și *Indice cronologic nr. 1, 5, 15*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1535];

DĂRĂȘTI — CAREDA, jud. Ilfov (bis. Adormirea, ante 1810).

Popescu, N., *Catagrafia*, p. 36—37; Bauer, p. 154.

DĂRMĂNEȘTI, jud. Prahova (bis. Sf. Nicolae, zugrăvită 1837, reparată 1895).

Bauer, p. 134 [fără bis.]; *Dicț. Rom.*, III, p. 74 [pisanie 1833]; Popescu D., *Monografia satului Dărmănești din jud. Prahova*, Ploiești, 1934, 64 p; Anuar 1909, p. 102 [bis. din 1837]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1601].

DASCĂLU-CREAȚA, vezi Vărăști.

DAȘOVA — Romanăți (bis. Sf. Nicolae, ante 1845).

M.O., 1965, nr. 3—4, p. 294 [cat. 1845]; *Dicț. Rom.*, III, p. 59 [cătun din Corabia].

DAVIDEȘTI, jud. Argeș (fost Muscel) (M bis. Înălțarea, 1771, reparată 1832)⁷

Bauer, p. 175 [bis. sec. XVIII]; Furtună D., *Preoțimea română în sec. XVIII*, Buc., 1915, p. 218—219 [catagr. 1810]; *Dicț. Rom.*, III, p. 62; Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. XLVI; Anuar 1909, p. 89; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1608];

DAVIDEȘTI — Olt (bis. Cuv. Paraschiva, 1814—1816, în ruină la 1909).

Anuar 1909, p. 303; *Dicț. Rom.*, III, p. 62.

DAVIDEȘTI, vezi Valea Caselor.

DEAGU, com. Deagurile, jud. Argeș (la 1824 trei biserici: M. Adormirea — D. de Sus, 1765, construită de Șerbu, Ioan ierodiacon și alții, reparată 1839, 1860 și 1895; Adormirea — D. de Jos, de lemn, refăcută 1855, și Adormirea — D. din Vale, de lemn; M. cruce din 1714 în curtea bis. din Deagu de Sus).

M.O., 1965, nr. 7—8, p. 578—579 [pisanie crucii, 1714]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 52—53; Anuar 1909, p. 279; AEA, 1929, p. 86; A.C.M.I., 1942, p. 13, 21; Diaconescu Gh. Ilie, preot, *Bis. de la Deagul de Sus — Argeș* (B.O.R., 1967, nr. 11—12, p. 1210—1213) [pisanie, însemnări]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1520]; Teodorescu Stoica, *Monografia orașului Cîmpina*, Cîmpina, 1924, p. 199 [însemnare, 1802, D. Teleorman].
M M-REA DEALU (Sf. Nicolae, prima jumătate a sec. XV, ante 1431; m-rea reconstruită de Radu cel Mare, 1499—1501, lucrările fiind

terminate de Vlăduț voievod, 1510—1512; bis. zugrăvită de Neagoe Basarab, c. 1514 ^{7 bis}, reparată și zugrăvită de C. Brincoveanu, c. 1713; m-reă jefuită și avariata de trupele lui G. Bathory, 1610 ⁸ și de turci la 1738; reparată de arhiereul Sevastis după cutremurul din 1802, când se dărîmă clopotnița, și 1838; tîmpla din 1840—1855 executată de sculptorul Fried. Weller; clădirile m-rii refăcute de Gh. Bibescu și B. Știrbei, 1844—1852 și completate după 1912, când s-a instalat aci liceul militar N. Filipescu; clopotnița prăbușită de cutremur la 1940 și restaurată apoi de C.M.I.; clopotnița și chiliile reclădite 1953—1956 de D.M.I., când a fost reparată și biserica, singura ce se mai păstrează din clădirile vechi; în ea se găsește sarcofagul cu capul lui Mihai Viteazul și mormintele unor domni ai Țării Românești; biserica are o foarte frumoasă sculptură ornamentală a fațadei; m-reă a fost metoh al m-rii Ivion, satul Viforita, jud. Dîmbovița.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 11*, Buc., 1947 [259 doc., 1431—1871]; *Documente*, sec. XIII—XVI și XVII (indice); *Cronologia tabelară*, p. 23, 28 passim; Nandriș Gr., *Documente slavo-române*, p. 146—151 [doc. 1630 de închinare la Ivion]; *Documente agrare* (indice); *Istoria Țării Românești*, p. 5, 14, 205; *Istoriile*, p. 34, 38; Greceanu, *Viața lui C. Brîncoveanu*, p. 245; „Tortenelmi Tár”, III, p. 23 [descriere Della Valle, 1532]; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 149—150 [descriere]; Chishull, *Travels in Turkey...*, p. 83 [descriere, 1702]; *Mémoire sur les couvents roumains*, p. 75—82 [doc. 1639]; Bengesco, *Memorandum*, p. 17—23 [aceiași doc.];

Marcovici S., *Inscripție ce s-a găsit pe piatra ce acopere capul lui Mihai Vodă Viteazul* (V. Rom., VIII, p. 270); *Petra ce a fost pusă la capul lui Michaiu Vodă în besereca monastirei Delulu* (Tezaur de monumente, I, 394—395) [aceiași inscripție]; Nicolaescu Stoica, *Documente slavo-române*, Buc., 1905, p. 325—328 [inscripții]; Iorga, *Inscripții*, I, p. 97—102; Lapedatu Al., *Inscripția vechii clopotnițe de la mînăstirea Dealul* (BCMI, IV, 1911, p. 147—148); Brătulescu V., *Documente, inscripții cu caracter istoric și zugrăvi țărani* (G.B., 1960, nr. 3—4, p. 280—290) [descriere, icoane, pomelnic, pietre de mormînt]; Iorga N. *Studii și doc.*, XV, p. 366—367 [pomelnicul mînăstirii, 1733] ⁹; Vasilescu Al., *Pomelnicul mînăstirii Dealul <1721>* (M.C., III, 1915, p. 114—122);

Urechia, *Ist. rom.*, III, p. 29, 31; VI, p. 121; VII, p. 19—20 [reparații, 1797], 302—303 [starea mînăstirii]; 323, 422—423; X A, p. 16, 25—28, 34 [despre reparațiile făcute după cutremurul din 1802]; Tunusli, p. 174; Bauer, p. 160; Fotino, II, p. 40, III, p. 157; M.O., 1959, nr. 5—6, p. 258, 259 [despre reparații, 1801 și refaceri după cutremur, 1802];

C.D.A., 22 ian. 1838 și p. 156 [despre dărîmarea clădirilor mînăstirii și stricăciunile pricinuite bis. de cutremurul din 1838]; vezi și „Albina rom.”, 3 febr. 1838; A.P., 1841—1842, p. 326—329; XII, 1842—1843, p. 408—412, 414—417; XIII, 1844, p. 254—255; XIV, 1846—1847, p. 646—649, 698—703 [venituri, 1839—1844]; B.G.O., 1846, p. 53—54 și 1850, p. 196 [lucrări de refacere la m-re]; B.G.O., 1838, p. 78, 96, 1840, p. 34, 1843, p. 65—66, 1846, p. 42 [despre arendarea moșiilor m-rii]; A. Rom., supl. 12 și 19 dec. 1859 [arendă moșiilor]; A.P., XIV, 1846—1847, p. 706 și 1073 [despre reclădirea m-rii]; ¹⁰ C. Rom., 1845, p. 371—372 [descriere făcută de C. Bolliac]; Bibescu G., *Domnia lui Bibescu*, II, p. 194 [despre reconstruirea m-rii]; vezi și „Analecta”, 1944, p. 144; „Dîmbovița”, 11 iulie 1859, p. 314 [descriere] și 17/29 sept. 1864, p. 203 [despre o piatră cu inscripție, dispărută]; Antoniu, *Album*, partea I, p. 22 ¹¹;

Monumente istorice, II, p. 228—230 [descriere, reparații, necesare]; *Monumentele străbunilor*, p. 50—52; C.A., 1875, p. 50—52; R.R., I, p. 824;

Tocilescu Gr., *Banul Mihalcea* (C.T., IV, 1873, p. 25); A.A., 1890, p. 86 [date sumare despre m-re]; *Dict. Rom.*, III, p. 78 [istoric]; B.O.R., XIII, 1889—1890, p. 284 și 683; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 90—91; Dumitrescu, *Istoricul*, I, p. 38—52 [descriere, inscripții, pomelnic]; Lapedatu Al., *Vlad Vodă Călugărul* Buc., 1903, p. 63—64; Idem, *Mormintele domnești de la mănăstirea Dealul* (C.L., XXXIII, 1903, p. 433—434); „Arhitectura”, I, 1906, p. 73, 76 [descriere]; Iorga N., *Vechea Țirgoviște* (F.D., II, 1907, nr. 6, p. 89—90); Dobrescu N., *Istoria bisericii sec. XV*, p. 48—49;

Iorga N., *O veste însemnată din trecutul nostru cel vechiu. Cum a fost Radu cel Mare ctitorul mănăstirii Dealu?* (F.D., vol. II, nr. 28, 7 oct. 1907, p. 433—435 și p. 441) [desen din rev. „Arhitectura”]; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 21—23; „Ramuri”, IV, 1909, nr. 19—20, p. 765—767; <egăneanu> Sp., *Ceva cu privire la meșterul Manole* (BCMI, III, 1910, p. 44—47) [crede că Manole-Mane a lucrat la Bistrița, Dealu și mitropolia din Țirgoviște]; Aramă N., *Țirgoviștea în trecut și astăzi*, Țirgoviște, 1911, p. 13—14; Balș G., *Biserici din Serbia*; Drăghiceanu V., *Dîmbovița*, p. 19—22; Idem, C. Brîncoveanu, p. 106—107; Iorga-Balș, *Histoire*, p. 95; Lapedatu, *Monumentele istorice*, p. 330—337; Filitti I.C., *Craioveștii* (C.L., LIV, 1922, p. 198); Iorga N., *Ist. rom. în chipuri și icoane*, I, p. 7, 10, 12, 14, 15—16, 18; II, p. 27—29; III, p. 30; Constantinescu-Iași, *Bizantinismul*, p. 43—44; Iorga N., *La Roumanie pittoresque*, p. 110—113;

Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XX, 1927, p. 140—146 și pl. LIX—LXV) *Metes, Zugravi* (indice); Ionescu M.B., *Țirgoviște. Schițe istorice și topografice*, 1929, p. 38; Popescu Mihai, *M-re Dealului* (R.S.T.R., 1930, nov., p. 14—16); Balș G., *Influence serbe*; Ștefănescu I.D., *La peinture*, p. 22; Balș G., *Influences armeniennes*; Filitti C.I., *Banatul Olteniei și Craioveștii* (A.O., XI, 1932, p. 26); Nicolaescu St., *Uciderea lui Mihai Viteazul* (R.S.T.R., XLVIII, 1931, p. 7—8);

Nițescu C., preot, *M-re Dealu și Liceul militar N. Filipescu*, Țirgoviște, 1932, 151 p. [istoric și descrierea m-rii: pomelnic, pietre de mormînt; istoricul liceului militar]; Caselli D., *Biserica Albă din București în care s-a închinat Mihai Viteazul* („Gazeta municip.”, III, 1934, nr. 137); Idem, *Biserica Sf. Nicolae a jupînesii Caplea din București* („București”, nr. 1—2, 1936, p. 139); Ionescu Gr., *Byzance*, p. 318; Idem, *Istoria*, p. 77—80, 423; Sacerdoțeanu A. și E. Virtosu, *Unirea românilor, 1599—1859—1918. Text și imagini de...* („Arh. Bucureștilor”, IV, 1938, p. 35); Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 21, pl. IX); ACMI, 1943, p. 34; Ionescu Gr., *Urmele artei armene în monumentele țării* („Ani”, 1943, p. 527—531); Giurescu, *Ist. rom.*, I, ed. V-a, p. 491—492, vol. II și III (indice) [vechimea m-rii, reclădire, danii etc.]; Antonescu P., *Meșteri și arhitecți*, p. 18—20; Popescu *Învelișurile*, p. 36, 45, 57, 65—66;

Șerbănescu N., *Mănăstirea Dealului* (B.O.R., LXXII, 1954, nr. 2—3, p. 283—305); Șerbănescu N., *Reclădirea mănăstirilor Dealul, Ghighiu și Schitul Maicilor* (B.O.R., LXXIII, 1955, nr. 7, p. 80—92); *Arta feudală*, p. 80—83, 92—94, 99; Constantinescu-Iași P., acad. *Din relațiile culturale româno-gruzine* (S.A.I., II, 1957, p. 13, 17); Sacerdoțeanu A., *Radu cel Mare ctitorul m-rii Dealul-Țirgoviște, cu prilejul împlinirii a 450 de ani de la moartea lui* (G.B., 1958, nr. 4, p. 254—263); *Istoria bisericii române*, I, p. 270—271 și 406—407; Năstase D., *Restaurarea monumentelor de artă medievală în R.P.R.* (SCIA, 1960, nr. 1, p. 154, 163—164);

Nițescu Const., preot, *Mănăstirea Dealu* (G.B., 1961, nr. 7—8, p. 670—695) [istoric, descriere, pietre de mormînt]; Vătășianu V., *Istoria artelor* (indice M-re Dealu); Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, I, p. 278—281; Gheor-

ghiu Aurel, *Mănăstirea Viforîta* (G.B., XVI, 1957, p. 723) [piatra de mormînt a lui Vlăduț voevod, 1512]; Brătulescu, *Miniaturi și manuscrise*, p. 111, 117;

Gioglovan Radu, *Inscripții și însemnări inedite de la m-re Dealului* (R.M., II, 1965, p. 456—457) [rezumatul unei comunicări ținută la prima sesiune a Muzeelor; se reproduce o pisanie din 1713, despre reparațiile din acel an];

Dumitrescu M., preot, *M-re Dealului* (V.B., II, 1895, nr. 7—8, p. 11—12); Iorga N., *Istoria bisericii*, I, 119—120, II, p. 68; Enăcescu E., *Pe urmele strămoșilor*, p. 91—92; Bălan C., *Mănăstirea Dealu*, Ed. Mediriane, 1965, Colecția Mici îndreptare; ed. II-a, 1968; *Inscripții București*, p. 477—478 [pisană clopotniței, 1499]; Malacopol Viorica, *Date în legătură cu activitatea arhitecților Freywald* (SCIA, artă plastică, 1964, nr. 2, p. 333); Barnovski-Vasilu, *M-re Dealului* („Săptămîna politică și culturală”, 17 mai 1914, p. 262—265) [despre școala militară de la m-re]; și 31 mai 1914 [foto]; *Documente de arhitectură nr. 1 și 2*; Chihăia Pavel, *Două rapoarte ale arhitectului Ioan Schlatter din anul 1847* (B.O.R., 1968, nr. 3—5) [despre construcțiile din 1847 și dărîmarea turelor mici de la biserică]; Marinescu Stelian, *Știri privitoare la jefuirea m-rii Dealu* (B.O.R., 1968, nr. 3—5);

SCHITUL DEALUL BANULUI (Sf. Mihail și Gavriil, mijlocul sec. XVII¹², construit de Theodosie eromonahul ante 1664, pe apa Potocului-Dîmbovița; fost metoh al mitropoliei din Tirgoviște).

DEALUL BISERICII, jud. Olt (bis. Adormirea, construită de logofătul Anghel Ceașescu, 1830 sau 1836).

AEA, 1929, p. 150; *Dicț. Rom.*, III, p. 79.

SCHITUL DIN DEALUL CĂLINEȘTILOR, vezi Roșioara.

DEALUL CĂRPINOASA — Vilcea (cruce de piatră din 1794—1795).

BCMI, XXVI, 1934, p. 133; în *Dicț. Rom.*, nu este.

DEALUL CEPTURII, vezi Ceptura.

DEALUL CUCULUI, vezi Găzânești — Argeș.

DEALUL LUNCII, vezi Cindeștii din Deal.

DEALUL MARE, vezi Țița.

DEALUL PAPUCEȘTI, vezi schitul Trivalea — Pitești.

DEALUL PITEȘTILOR, vezi Pitești.

DEALUL POMÎLOR, vezi Porcașa.

DEALUL SCHEILOR, vezi m-re Scheaul.

DEALUL TEICA, vezi Ocnele Mari.

DEALUL VĂLENILOR, vezi Văleni.

DEALUL VIEI, vezi Gura Sărății.

DEALUL VIILOR, vezi Samara.

DEDOVIȚA — Mehedinți (bis. Sf. Apostoli, 1815, reparată 1841 și 1894).

Anuar 1909, p. 193; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 586—587.

DEDULEASA (Clinciu-Gorgănele) — Buzău.

Mehtupciu Em., *Carte de hotărnicie a moșiei Cliniciul-Gorgănele sau Deduleasa din districtul Buzău, plasa Sărata, com. Vernești, proprietatea d-lui C-tin I. Iarca*, Buzău, 1899 [se reproduc și doc. despre Clinciu]; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 28 [doc. 1663, Dedulești — Buzău]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [sat dispărut].

M M-REA DEDULEȘTI (mănăstirea lui Dedu (Dedulescu) postelnicul din Gura Babii¹³, Sf. Treime, începutul sec. XVII¹⁴, refăcută de egumenul Iacob Deduleșteanu, 1792, zugrăvită de Stratonie Deduleșteanu 1834), azi bis. com. Dedulești, jud. Buzău (fost Rm. Sărat). Fostă metoh la m-re Cațichi-Ianina.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 11*, Buc., 1947 [169 doc. 1608—1883]¹⁵; Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 73; VII, p. 329, X A, p. 17; *Dicț. Rom.*, III, p. 93 [pisană, 1834]; Tunusli, p. 172; Bauer, p. 111; Fotino, III, p. 149; V. Rom., 24 febr. 1854 [averea m-rii]; Pelimon, *Memoriu*, p. 47—51 [inscripție, doc.]; C.A., 1866, p. 66—67; A.C., 1868, p. 22; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 213; Anuar 1909, p. 260 [bis. din 1792—1794]; AEB., 1926, p. 58; Moșescu O., *Rm. Sărat, Călăuză întocmită de...*, Buc., 1931, p. 76—77 [inscripții]; Filitti C.I., *Bisericele boierilor Dedulești*, Buc., 1934, p. 3—5 [istoric, documente]; ACMI, 1942, p. 68 [restaurare]; Popescu, *Învelișurile*, p. 70; C. Rom., 1837, p. 176 [moșiile m-rii]; *Documente*, indice sec. XVI [localizare probabilă, satul D.]; Negri, C., *Second supplément au mémoire présenté à la Commission internationale pour les couvents dédiés*, 1866, p. 9—10 [doc. 1758, închinare la Catzica — Ianina].

DEDULEȘTI (Dădulești) — Argeș (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, ante 1808, refăcută de zid 1887).

B.O.R., 1921, p. 685 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 23; Anuar 1909, p. 279; AEA, 1929, p. 102; *Dicț. Rom.*, III, p. 93.

DEDULEȘTI — Ialomița. Vezi și următorul

Lehliu Grig., *Carte de hotărnicie a moșiei Deduleștii de Baltă din jud. Ialomița*, Buc., 1886, 12 p. [și despre doc. mai vechi].

DEDULEȘTI — Brăila (bis. din 1815, refăcută 1860). Vezi și precedentul.

Vasilescu N. Al., *Schițe istorice*, p. 186; *Dicț. Rom.*, III, p. 92.

DEDULEȘTI (Dădulești) (dispărut; fost lângă Tîrgșor).

Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 491); Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 479—483, 490—491, 497—498 [doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVII [sat dispărut].

DEGERAȚI — Mehedinți (ruine de bis. la sfîrșitul sec. XIX).

Bauer, p. 225 [fără bis.]; *Dicț. Rom.*, III, p. 94; Anuar 1909, p. 193 [bis. nouă]; A.O., 1940, p. 88—90 [doc. 1645]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1571]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 473—475 [despre sat]; Iorga, *Situația Olteniei* (indice).

DEGERAȚI — Prahova. (bis. din 1892).

Oneanu Andrei și Condea G.N., *Carte de hotărnicie pentru moșiile Degerați, Baba Sima și Parepa (Dîmboviceanca), proprietăți ale d-lui P.S. Aurelian din jud. Prahova, plasa Cricov, com. Parepa și Fulga*, Buc., 1898, 20, p. *Dicț. Rom.*, III, p. 94.

DEJEȘTI — Argeș, jud. Vîlcea (bis. de lemn Adormirea la începutul sec. XIX, apoi bis. Sf. Voievozi, 1855—1865).

Bauer, p. 178 [bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 41; Anuar 1909, p. 297; *Documente agrare*, p. 528 [doc. 1754, moșia, lui Ștefan Balotă biv vel clucer]; *Documente*, veac. XVII, vol. IV, p. 68 [localizare probabilă]. **DEJOI**, jud. Vîlcea (bis. Sf. Voievozi, 1715¹⁶, reclădită? 1836—1840).

Bauer, p. 183 [Dejul] și 201 [Dejuș]; A.O., 1942, p. 174 [cat. 1834]; Popescu, *Biserici*, p. 101 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 226—227; *Documente*, veac. XVII, vol. III, p. 549 [satul amintit la 1620]; *Dicț. Rom.*, III, p. 95 [bis. reparată 1881].

DELENI, com. Comănița, jud. Olt (M bis. Sf. Nicolae, Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil și Sf. Toma, construită de fostul mare șetrar Toma Deleanu, 1802, reparată 1862, ruinată la sfîrșitul sec. XIX, reparată 1904, 1923 și 1935, cînd a fost pietată). Vezi și următorul.

Bauer, p. 184 [bis. sec. XVIII]; *Dicț. Rom.*, III, p. 97; Anuar 1909, p. 296; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 116—118 [descriere, inscripții, însemnări]¹⁷; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1571].

M SCHITUL DELENI (Sf. Treime, construit de Drăgușin Deleanu mare paharnic, mijlocul sec. XVII¹⁸, rezidit pe alt loc de Grigore Deleanu, 1767; se păstrează clopotnița din sec. XVIII, resturile zidului de incintă și fresca originală; fost metoh al mitropoliei)¹⁹, com. Comănița, satul Schitu Deleni, jud. Olt. Vezi și precedentul.

Indice cronologic nr. 1 (indice); Bauer p. 184 [schit Deliano și Maison Deliano]; Tunusli, p. 175; Fotino, III, p. 172; *Monumente istorice*, II, p. 201—202 [descriere, reparații necesare]; Popescu, *Învelișurile*, p. 70—71, 88; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 90—91 [două biserici: Coborirea Sf. Duh-schitul și bis. Sf. Nicolae]; Răuțescu I., *Metoașele mitropoliei sub mitropolitul Dionisie Lupu* (R.L., III, 1931, nr. 3, p. 176—177) [la 1819]; Năsturel P.V., *Schitul Deleni* (R.I.A.F., XIV, 1913, p. 125—130) [foto, inscripții, despre ctitori]; A.C., 1868, p. 25; Biliurescu, *Minăstirile*, p. 191; Poboran, *Istoria orașului Slatina*, ed. II-a, p. 445; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 92—116 [inscripții, foto, descriere, despre familia Deleanu, documente]; *Dicț. Rom.*, III, p. 100 [istoric]; AEA, 1929, p. 121.

DELURENI, com. Bîrsoiu — Argeș, jud. Vîlcea (M bis. Intrarea în biserică, 1840, reparată 1887).

Anuar 1909, p. 285; *Dicț. Rom.*, III, p. 103 [mahala].

DEPARAȚI — Teleorman (bis. Cuv. Paraschiva, 1825—1826, reparată 1890, 1894). Vezi și Hîrlești.

Anuar 1909, p. 120—121; *Dicț. Rom.*, III, p. 104—105.

DEPUSA — Teleorman²⁰ (dispărut).

Documente, veac. XVII, vol. III, p. 458—459 [sat dispărut]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 491).

DESA, jud. Dolj (bis. bordei Sf. Nicolae, ante 1845, apoi bis. din 1860). Bauer, p. 205 [sat părăsit]; Iorga N., *Studii și doc.*, XI, p. 228 [doc. 1811, bani lăsați să se facă bis. la Desa]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 436 [cat. 1845]; *Dicț. Rom.*, III, p. 108 [bis. din 1860]; Anuar 1909, p. 158; AMO, 1941, p. 219 [bis. din 1900—1907]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1577; fost sat al boierilor Buzești]; *Dicț. Rom.*, III, p. 108 — 109.

DESĂRAȚI — Mehedinți (dispărut).

A.O., 1940, p. 88—90 [doc. 1645]; *Documente*, sec. XVI, vol. IV, p. 3 [sat dispărut].

DEȘIRAȚI — Brăila (sau Ialomița?)

Documente, sec. XVII, vol. II, p. 190 [D. — Brăila] și XVI, vol. III, p. 214 [D. — Ialomița]; A. Rom., 14 aug. 1857 [arendarea moșiei]; *Indice cronologic nr. 15* (D. — Rm. Sărat) și nr. 20 (D. — Ialomița).

SCHITUL DETCOI — Saac (sec. XVII²¹ dispărut, fost metoh al ep. Buzău²²).

Indice cronologic nr. 3, *Ep. Buzău* (indice); *Documente*, indice sec. XVI și XVII [sat dispărut, fost lângă Valea Scheilor].

DETCOI — Vlașca (bis. sec. XVII, dispărută)¹⁷. Vezi și Tetcoi — Dîmbovița.

Bauer, p. 163 [fără bis.].

DEVESELU, jud. Olt (fost Romănați) (bis. Sf. Nicolae, 1830 sau 1842, ruinată la 1909).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1537]; Nicolaescu Stoica, *Hrisovul lui Mihai Vodă Viteazul pentru satele sale din județul Romanai* (A.O., 1923, p. 126—131); Vezi și Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 483); *Indice cronologic nr. 4* și 22 [doc.]; Bauer, p. 224 [bis. sec. XVIII]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 296 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 209; Popescu, *Învelișurile*, p. 64; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 534—535,

672—675 [satul D. — Mehedinți]; Ștefulescu, *Crasna*, p. 84—86 [doc. 1643].
DIA, vezi Predești.

DIANU — Vilcea (la 1840 bis. de lemn Sf. Îngeri, făcută de Anghel Săraru, 1785, refăcută 1892, și două cruci în cimitir, din 1771—1772 și 1816—1817 și alte două pe șosea, din 1772 și 1772—1773). Vezi și Stroiești.

Popescu, *Biserici*, p. 44 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 231; *Dicț. Rom.*, III, p. 113.

DICHISENI (Dichisești), jud. Ialomița (bis. sec. XVIII, apoi bis. de lemn Sf. Nicolae, 1875).

Nandriș Gr., *Documente slavo-române*, p. 190—218 [doc. 1649]; Bauer, p. 142 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 60; *Indice cronologic nr. 3, 18* [doc.]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1523, fiind al m-rilor C. de Argeș și Radu Vodă].

DICULEȘTI, jud. Vilcea, (la 1840 două bis. de lemn: Sf. Nicolae, 1770 și Intrarea în biserică — mah. din deal, 1780). Vezi și Băbeni-Oltețu. și Budești.

A.O., 1934, p. 176—177 [cat. 1834]; Popescu, *Biserici*, p. 128—129 [cat. 1840]; Bauer, p. 204 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 221 [bis. din 1825 și 1844]; AMO 1941, p. 710 [bis. din 1912 și 1913];

M SCHITUL DIDEȘTI (Adormirea, construit de Șerban Știrbei logofătul ante 1705²³, bis. reparată la 1909, 1936; restaurată 1955; pictură din 1936; fost metoh al mitropoliei²⁴), com. Didești, jud. Teleorman.

Indice cronologic nr. 1 (indice); Tunusli, p. 174; Fotino, III, p. 171; Greceanu, *Genealogii*, I, p. 313—314 [doc. 1705—1706]; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 65, n. 2 [doc. 1705]; A.O., 1934 p. 484 [doc. 1750]; Bauer, p. 177 [D. — Argeș, bis. sec. XVIII]; B.C.I., XI, 1932, p. 15 și 20 [doc. 1719 și 1766]; Răuțescu I., *Metoașele mitropoliei sub mitropolitul Dionisie Lupu* (R.L., III, 1931, nr. 3, p. 180) [la 1819]; Bolliac, *Monastirile din România*, p. 436—440 [starea bis.]; A.C., 1868, p. 19; Popescu, *Învelișurile*, p. 71; Anuar 1909, p. 119 [bis. din 1742, reparată 1899 și 1907]; G.B., 1961, nr. 3—4, p. 304 [însemnare, 1843]; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 2 [despre nume].

DIDILEȘTI, com. Cilnicu, jud. Gorj (bis. de lemn Adormirea, 1818, bis. de lemn Sf. Dumitru, 1844—1846).

Anuar 1909, p. 174; *Documente*, sec. XIII—XIV, p. 133 [probabil Didi-lești]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 134.

DIENCI, jud. Olt (M bis. Cuv. Paraschiva, 1794²⁵, construită de preotul Dragomir și alții, reparată radical 1872—1874, reparată 1932, 1956).

Documente, sec. XVII, vol. III, p. 287 [satul amintit la 1619]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 93 [bis. de lemn Sf. Dimitrie]; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 118—124 [descriere, inscripție, istoric; despre familia Rudeanu]; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (M.O., 1966, nr. 5—6, p. 463—464) [inscripție nouă, descriere sumară]; „Oltul”, 1857, p. 192, 212 [moșia de arendat]; Anuar 1909, p. 297 [bis. de lemn pe temelie de zid]; AEA, 1929, p. 143; Popescu, *Învelișurile*, p. 70.

SCHITUL DÎLGA (Sf. Îngeri, construit de Stroe logofăt, fiul lui Mihart postelnicul, sfârșitul sec. XVII²⁶, ars probabil de tătari la 1716—1718; fost metoh al mănăstirii Segarcea), com. Calopăr, jud. Dolj.

A.O., 1937, p. 465; Donat, *Fundațiile*, p. 93; Crețeanu R., *Schituri oltene necunoscute* (M.O., 1963, nr. 1—2, p. 46—50 [istoric] și 73—74) [doc. 1695]; Bauer, p. 206 [fără bis.]; *Indice cronologic nr. 23; Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul D. = Gura Dîlgei amintit de la 1545, când era al lui Preda postelnic].

DÎLGA, vezi Marsilieni.

M-REA DÎLGOPOL, vezi C. Lung.

DÎLMA, com. Rudina, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Ilie, 1833, reclădită 1903).

Anuar 1909, p. 193; *Dicț. Rom.*, III, p. 123—124 [D. — Mehedinți].

DÎMBOVA, com. Cîrbești, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Dumitru, 1833, închisă la 1909).

Anuar 1909, p. 177; *Documente*, sec. XIII—XVI, p. 91 [satul amintit la 1430]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 203; *Dicț. Rom.*, III, p. 124 [bis. din 1792].

DÎMBOVICIOARA, com. Braniștea, jud. Dîmbovița (M bis. Nașterea Maicii Domnului și Sf. Sofia, construită de Iane Dîmboviceanu vistier, 1746—1747, dărimată de cutremur la 1802, refăcută la 1825 de Răducanu Dîmboviceanu fost mare serdar).

Bauer, p. 157 [capelă sec. XVIII]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 63; Popescu Nic., preot, *Bisericile noastre; biserica din cătunul Dîmbovicioara, com. Titu* („Amvonul”, XVIII, 1915, nr. 1, p. 25—29) [inscripții, însemnări de pe cărți]; Idem, *Popa Dumitru din Dîmbovicioara de lângă Titu*, în vol. *Preoți de mir adormiți în domnul*, Buc., 1942, p. 112—127 [și despre biserică]; Anuar 1909, p. 55.

M CETATEA DÎMBOVIȚEI (cetatea de la Podul Dîmboviței, cetatea Neamțului, sec. XIII—XIV,) com. Dîmbovicioara, jud. Argeș, Vezi și Rucăr.

Giurescu C.C., *Principatele române*, p. 252 [ruinele cetății Terezburg]; Aricescu C.D., *Istoria Cîmpulungului*, p. II, p. 95—99; *Monumente istorice ale României* [foto]; Petrescu I.D., *Descălcarea lui Negru Vodă și cetatea sa după Dîmbovița (1290)*, Tîrgoviște, 1894, 32 p; Tocilescu Gr., *Cetatea București sau cetatea Dîmboviței* („Tin. romînă”, seria nouă, vol. I, fasc. I, 1898, p. 1—24); Pușcariu I., *Cetatea Neamțului de la Podul Dîmboviței*, Buc., 1907, 5 p. (din AARMSI, t. XXX); Lapedatu Al., *Două vechi cetăți românești: Poenarii și Dîmbovița* (BCMI, III, 1910, p. 177—189) [crede că cetatea Dîmboviței era lângă Rucăr, făcută de teutoni]; Ghika-Budești, *Evaluția* (BCMI, XX, 1927, p. 123); Clinciu I., *Cetatea de deasupra podului Dîmboviței — zisă și Cetatea Neamțului — numită de inginer G. Treiber și de W. Horwath „Rucărburg”* („Bul. Muz. mil.”, 1939, nr. 5—6, p. 94—99; IV, 1940—1941, nr. 7—8, p. 80—83); Vasilescu Al., *Cetatea Dîmboviței* (BCMI, 1945, p. 25—53) [între Voinești și Gemenea, lângă Burlănești; sec. XIV, refăcută de Mihai Viteazul; istoricul și planul cetății]; Husar Al., *Dincolo de ruine, Cetăți medievale*, Buc., 1959, p. 48—58 [istoric, descriere; cetatea de la Podul Dîmboviței]; Ionescu Gr. *Istoria arhitecturii*, I, p. 110; Vătășianu, *Istoria artei*, p. 511; Drăghiceanu Virgil, *Despre m-rea Cîmpulung. Un document inedit: jurnalul săpăturilor făcute de Comisia Monumentelor istorice în 1924* (B.O.R., 1964, nr. 3—4, p. 300—301 nota 2); Rosetti R., *Cetatea Dîmboviței* („Magazin”, 4 dec. 1965).

DÎMBU, vezi Buda.

DÎMBURILE, vezi Strîmba.

DÎMȚENI, vezi Dămțeni.

DINGEȘTI, vezi Rădăcinești.

M M-REA DINTR-UN LEMN (numită și m-rea de la Otăsău, Nașterea Sf. Fecioare, fostă bis. de lemn de la sfîrșitul sec. XVI sau începutul sec. XVII; construită de zid de Preda Brîncoveanu — nu de Matei Basarab ²⁷ — la 1634—1635; pridvorul bisericii adăugat de Șerban Cantacuzino la 1684, care a mărit și ferestrele; turla de pe pronaos, pictura și portalul bisericii, ca și stăreția, chiliile și clopotnița ce se păstrează făcute de Ștefan Cantacuzino la 1715, cînd este înlocuită și vechea pisanie; m-rea refăcută în parte spre mijlocul sec. XIX

de stareța Platonida și egumenul Hrisant Hurezeanu; se construiește la 1837 un nou pridvor în fața celui din 1684 — căruia i se zidiseră arcadele la 1793 — se restaurează și se reface în parte, la 1841, pictura din pronaosul bis., se face o nouă tîmplă, se renovează stăreția din 1715, se construiesc chiliile de pe latura de est a incintei principale și clădirile din incinta de la intrare (1840—1845), închisă cu chilii pe laturile de nord și est iar spre sud de grajd, fînar și alte dependințe; clădirile de pe laturile de est și vest ale incintei principale — ale căror ruine se conservă — au fost dărîmate la 1859; m-rea restaurată la 1926—1930 și 1938—1939, cînd s-a adăugat corpul de chilii din partea de nord-est a primei incinte, și la 1955; bolnița de lemn din 1814 în cimitirul m-rii; m-rea a fost folosită în sec. trecut ca loc de surghiun pentru femeile ce săvîrșiseră „necuvîncioase fapte”; o cișmea veche, din 1826, acum stricată, în curtea m-rii; crucea lui Barbu Țeteleșanu, 1740, în fața clopotniței și o altă cruce, din sec. XVIII, în fața intrării în m-re; în bis. se găsesc morminte ale membrilor familiei Cantacuzino, printre care al soției și fiului lui Șerban Cantacuzino), com. Frîncești-Mînăstireni, satul Mînăstireni, jud. Vîlcea.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 11*, Buc., 1947 [872 doc., 1453—1878]; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 102—104 [doc. 1680]; *Documente agrare* (indice); Sacerdoțeanu A., *Acte de la mînăstirea D. Lemn* (A.O., 1934); *Istoria Țării Românești*, p. 106; *Istoria Țării Românești de la oct. 1688 la mart. 1717*, p. 122—123; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 170 [m-rea zidită de Preda Brîncoveanu]; vezi și M.O., 1967, nr. 916; Greceanu, *Viața lui C. Brîncoveanu*, p. 65; Vîrtosu E., *Foietul novel*, p. 173, 174, 180; Giurescu, *Material* (indice); vezi îndeosebi vol. II, p. 216 [relația lui Tige, 1727]; B.O.R., III, 1876—1877, p. 8—11 [inscripții, legendă, istoric, 1746]; vezi și SCIA, 1955, nr. 3—4, p. 282; Tunusli, p. 175; Bauer, p. 201 și A.O., III, 1924, p. 305; Fotino, III, p. 174; Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 196; VII, p. 334; X A, p. 15, 203—204, 286—288 [doc. 1815, despre starea de dărăpănare a mînăstirii și reparațiile necesare];

Iorga, *Inscripții*, I, p. 181—182; BCMI, VII, 1914, p. 40 [inscripție, cruce]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 110—111; V, p. 322; VIII, p. 53 [sfeșnice, 1816]; și XVII, p. 31 [însemnare, 1769]; Bulat T.G., *Inscripții* (A.O., 1923, p. 132—133); Bălașa D., *Pomelnicul mînăstirii Dintr-un lemn scris de Dionisie, Ecclesiarhul mitropoliei*²⁸ (M.O., VIII, 1956, nr. 1—3, p. 128—129); Popescu, *Biserici*, p. 82—83 [catagr. 1840];

Vaillant, *La Roumanie*, III, p. 348 (vezi și BCMI, 1915, p. 123); Alexandrescu Gr., *Memorial de călătorie*, p. 38—43 [descriere, legendă]; Alexandrescu Gr., *M-rea dintr-un lemn* (F.M.L., VIII, 1845, p. 418—420; B.G.O., 1848, p. 54 [m-rea era sub administrația m-rii Hurezi]; A. Rom., 21, 29 aug., 4 sept., 2 oct. și supl. 5 oct. 1857 [arendarea moșiilor m-rii]; A. Rom., 12 oct. 1860, și urm. și B.Of., 1860, p. 1083 [clădirea chinoviei și internat fete];

„Le tour de monde”, XVII, 1868, premier semestre, p. 300, 301, 304 [Lancelot]²⁹; Vezi și Teleguț M., *Mănăstiri din Olenia văzute de un pictor francez* (M.O., 1966, nr. 7—8, p. 634—635 și 641); Ghenadie, *Albumul episcopiei Rîmnice* [3 foto]; A.O., 1931, p. 125 [pecete sec. XIX];

Margot, *O viațorie*, p. 38; „Dimbovița”, 25 iulie 1859, p. 329 [despre starea mînăstirii]; Bolliac, *Monastirile Brîncovenești*, p. 103—116 [legendă, diverse]; Pelimon, *Impresiuni de călătorie*, p. 138; *Monumente istorice*, II, p. 222—223 [descriere, istoric, reparații necesare; bis. de lemn în cimitir, 1814];

Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 228; AER, 1900, p. 26—27 și 1921—1925, p. 638—640; *Dicț. Rom.*, III, p. 119—120 [istoric]; Iorga N., *Sate și mînăstiri*,

p. 310 [descriere]; *Episcopia Râmnicului*, p. LXVI și 121 [foto], CII CIV, 195 [icoană]; Răuțu, *Monografia*, p. 49—52 și 116—117; Dobrescu, *Istoricul bisericii din Oltenia*, p. 141, 268—270 [istoric, avere]; BCMI, I, 1908, p. 175—176; II, 1909, p. 94; Trajanescu I.D., *Mănăstirea Dintr-un lemn* (BCMI, III, 1910, p. 35—39) [descriere și despre etapele de construire a mănăstirii]; R., *Mănăstirea Dintr-un lemn* („Albina”, XIV, 1910—1911, p. 231—233) [după BCMI]; BCMI, III, 1910, p. 41;

Ghenadie, *Iconografia*, p. 37—38, 42, 43 [1841]; Ștefănescu I.D., *Peintures murales*, p. 14, 15, 59—60; Idem, *La peinture*, p. 169—173; Ștefănescu I.D., *L'icone de la Vierge du monastère Dintr-un lemn* („Byzantion”, VI, 1931, p. 601—602); Brătulescu V., *Zugravul Constantin* (M.O., 1961, nr. 10—12, p. 688—698); Brătulescu V., *Zugravul cîntăreț Gheorghe-Gherontie* (M.O., 1962, nr. 1—2, p. 28—29).

Popescu M., *Oltenia în timpul stăpînirii austriace* (BCMI, XIX, 1926, p. 102) [planul și perspectiva mănăstirii]; Vasilescu, *Descrierea* (A.O., 1928, p. 254—255, 283); A.O., 1928, p. 142; Drăghiceanu V., *Mănăstirea Dintr-un lemn* (BCMI, XXIV, 1931, p. 125—126) [inscripții, descriere]; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXV, 1932, p. 33 și 59—60, pl. CXLVI—CLVII și 1936, pl. DCVI și DCXXXVI); Naidin C., *Studiu istoric asupra sf. mănăstiri Dintr-un lemn*, teză de licență, Buc., 1934; Vasiliu V.V., *Mănăstirea Dintr-un lemn. Notiță monografică*, Rm. Vilcea, 1934, 38 p. + 1 pl., Ionescu Gr., *Istoria*, p. 133, 137; Donat, *Fundațiile*, p. 60—61; Rașcu, *Mănăstirile*, p. 6—8; AMO, 1941, p. 819—823; vezi și Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 7—11 [din AMO]; ACMI, 1943, p. 54; Popescu, *Învelișurile*, p. 92; M.O., XV, 1963, nr. 11—12, p. 899 [despre acoperirea m-rii]; *Arta feudală*, p. 19, 101, 201—203, 217; Giurescu, *Ist. rom.*, III (indice);

M-rea D. Lemn (V.B., II, 1895, nr. 20—21, p. 3—4) [și desen]; Iorga N., *Istoria bisericii*, p. 34, 288, II, p. 66; L.A.R., 1899—1900, p. 55 [fîntînă m-re]; Henry Paul, *Les églises de la Moldavie du Nord des origines a la fin du XVI-e siècle. Architecture et picture*, vol. I, text, Paris, 1930, p. 29—30 [legenda m-rii]; M.O., 1965, nr. 7—8, p. 579 [inscripția crucii de lemn, după mitropolitul Neofit] și p. 580—581 [cruce din 1740]; *Inscripții București*, p. 551 [candelă, 1690—1721]; p. 557—558 [candle, 1776]; p. 558 [candelă, 1780] passim. Vezi indice [multe obiecte cu inscripții aflate acum la București]; C.L., 1934, p. 678 [descriere Al. Odobescu, 1860]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 81, 84, 153—156;

Crețeanu R., *Preda Brîncoveanu, ctitor al bisericii de zid al m-rii Dintr-un lemn* (M.O., 1966, nr. 7—8, p. 645—651) [publică și comentează două doc. din 1656 și 1658, arătînd că nu Matei Basarab e ctitorul m-rii]; Idem, *M-rea .D. Lemn*, Buc., 1966, Ed. Meridiane, Colecția Mici îndreptare [una din cele mai bune mini-monografii]; *Documente de arhitectură nr. 13—14*, Buc., 1967, p. 45—68 [desene și planuri];

Tocilescu, *Catalogul*, p. 104, 109, 112, 113, 115, 117—118, 121, 127, 131, 132, 133, 135—136, 151—152; Petrescu Al., *O evanghelie de la 1682* (B.O.R., 1902, p. 825—840) [dată m-rii Dintr-un Lemn; descriere]; Drăghiceanu, *Catalogul*, p. 59, 173; Iorga N., „*Arginturile*” lui Constantin Brîncoveanu³⁰ (BCMI, VII, 1914, p. 97—110); Voinescu T., *Din legăturile artistice* (SCIA, 1956, nr. 1—2, p. 83—84); Nicolescu C., *Argintăria decorativă* (S.M., 1957, p. 51—52); Voinescu T., *Noi identificări de meșteri* (ibidem, p. 32, 35, 38, 39, 40, 41); Ștefănescu I.D., *Monuments d'art chrétien trouvés en Roumanie* („Byzantion”, 1931, p. 601—602 și planșe) [icoană]; Ștrempel, *Copiști de manuscrise* (indice); Năsturel P. Șt., *Străvechile odoare* (M.B., 1957, p. 207).

DINȚEȘTI — Ilfov.

„Buciumul”, 10 sept. 1863 [doc. 1690, satul dat m-rii Cotroceni]; *Indice cronologic nr. 10: Documente*, indice sec. XVI și XVII [sat dispărut].

DIOȘTI, jud. Dolj (bis. Sf. Nicolae, de lemn, 1803 sau 1839?, reclădită din zid 1866, reînnoită 1925 și bis. Sf. Voevozi, 1834, reclădită 1871).

Bauer, p. 198 [bis. sec. XVIII]; „Renașterea”, 1944, p. 89 [catagr. 1840 bis. din 1838 și 1839]; Odobescu, *Antichitățile*, p. 175 [ruine de bis.]; *Monografia jud. Romanați*, p. 452—453; Constantinescu Ilie, *Hotărnicia moșiei Dioști din jud. Romanați, 1755. Cu o schiță istorică a moșiei și a satului*, Caracal, 1940, 16 p.; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 298 [la 1845 o bis. de lemn și una de zid]; *Documente*, sec. XVI, vol. III, p. 389 [satul amintit la 1570]; Anuar 1909, p. 209; AER, 1921—1925, p. 544; AMO, 1941, p. 604—605; Bălan, *Numiri de localități*, p. 73 [numele satului].

DÎRMOAXA — Gorj (bis. sec. XVII)³¹ (sat dispărut)

Ștefulescu, *M-rea Tismana*, p. 401 [doc. 1702]; Bauer, p. 212 [bis. sec. XVIII]; *Documente*, indice sec. XVII și *Documente agrare* (indice); Ștefulescu *Documente slavo-române* (indice)

DÎRVARI, com. Domnești, jud. Ilfov (bis. Adormirea, de lemn, începutul sec. XIX, de paiantă, 1846).

Bauer, p. 153 [fără bis.]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 29; Anuar 1902, p. 71; A. Rom., 7, 11 și 14 sept. 1857 [arendarea moșiei].

DÎRVARI, jud. Prahova (bis. Adormirea, construită de Petre Bojocca, 1824, reparată 1870).

Bauer, p. 136 [fără bis.]; *Dict. Rom.*, III, p. 138 [pisană 1870]; Coriolan G., *Resturi istorice din satele Coslegi, Dîrvări și Rădila din jud. Prahova* (BCMI, XIX, 1926, p. 121); G.M., IX, 1931, nr. 279, p. 4; Anuar 1909, p. 102; R.I., 1938, p. 190 [însemnare, 1826].

DÎRVARI, vezi Tămădău.

DÎRZA, com. Crevedia, jud. Ilfov (bis. Duminica Tuturor Sfinților, 1800—1801, reclădită 1848, reparată 1897). Vezi și Crețulești.

Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 207 [doc. 1719 D. numită și Crețulești]; A. Rom., supl. 3 iulie 1857, 31 iulie și 7 aug. [arendarea moșiei D. = Crețulești]; Greceanu, *Genealogii*, II, p. 220—221 [doc. 1647, D. — Vlașca]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 88—89 [doc. 1666]; A. Rom., 27 nov. 1857 și supl. 18 dec. etc [arendarea moșiei]; Anuar 1909, p. 73; *Indice cronologic nr. 18; Documente*, indice sec. XVI și XVII (satul amintit de la 1580).

DOAGELE — Teleorman. Vezi și Berindei.

Bauer, p. 171; *Indice cronologic nr. 1* [D. = Berindei]; *Dict. Rom.*, III, p. 139 [D. = Dobrești]; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 4 [originea numelui]. SCHITUL DOBA (Întrarea în biserică, 1800, construită de părintele Clement, zugrăvită de părintele Ion și alții, bis. reparată și zugrăvită 1901—1904 și altă bis. M Buna Vestire, construită de Ștefan Racoviceanu, 1780, reparată 1885 și 1935), jud. Olt (fost Romanați).

M.C., I, 1913, nr. 5, p. 77—78; „Renașterea”, 1944, p. 164; Anuar 1909, p. 209; *Monografia iud. Romanați*, p. 435—436; AER, 1921—1925, p. 542; AMO, 1941, p. 606; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 292 [cat. 1845]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1569]; A. Rom., 17 mai 1858 și urm. [arendarea moșiei]; Bălașa D., *Biserica Buna Vestire din Doba — Romanați* (I.E.E.R.A., V, 1949, octombrie, p. 38—40).

DOBRA — Mehedinți.

Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 483); *Indice cronologic nr. 16; Documente* sec. XVII, vol. III, p. 285 [satul amintit la <1618>]; *Carte de hotărnicie a moșiei Dobra din districtul Mehedinți, plasa Bahnița-*

Cîmpu, proprietate a casei decedatului Const. Poenaru din Craiova, 1889, 21 p. [se referă și la doc. mai vechi]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 506 [despre sat]

DOBRENI, com. Vărăști, jud. Ilfov (ruinele palatului Cantacuzinilor și M bis. Adormirea, construită de Constantin Șerban vel serdar la 1646, reparată, 1899, 1906).

Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 209 [descriere palat]; Iorga N., *Doc. Cantacuzino*, p. 88 [diata Elinei Cantacuzino ³², 1667]; 108, 125; Iorga, *Inscripții*, I, p. 89—90; vezi și *Dicț. Rom.*, III, p. 146; Bauer, p. 153 [două bis. D.-Ilfov]; Iorga, *Sate și mînăstiri*, p. 248—250 [descriere biserică]; Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 53—54; Popescu N., *Catagrafia*, p. 13; Anuar 1909, p. 73—74; BCMI, 1931, p. 133; Brătulescu, *Ilfov*, p. 40—41 [pisanie, 1646, descriere bis. și despre casele lui C. Șerban]; Popescu, *Învelișurile*, p. 33; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 288; Z<otta> S., *Documente relative la Hrizea vistierul și la moșia Dobreni* („Arhiva genealogică”, II, 1913, p. 187—205); vezi și *Documente*, indice sec. XVI; Ionașcu I., *Biserici Olt*, p. 59 [doc. 1759]. —

DOBREȘTI — Argeș (două sate, cu o bis. de lemn și una de zid la 1808) Vezi și următorul.

Bauer, p. 183 [fără bis.]; B.O.R., 1921, p. 682 și 683 [două sate, catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 29; Anuar 1909, p. 284 [bis. de lemn, 1804—1806]; AEA, 1929, p. 102 [bis. Sf. Nicolae, 1835]; *Documente agrare*, p. 642 [doc. 1778, sat al m-rii Flămînda]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII.

SCHITUL DOBREȘTI, jud. Argeș (fost Muscel) (sec. XVIII, fost metoh al schitului Nămăești) ³³. Vezi și precedentul.

Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 73; X A, p. 17; Bauer, p. 176 [bis. și capelă]; Tunusli, p. 174; Fotino, III, p. 159; Aricescu, *Istoria C. Lung*, partea II-a, p. 100—101 și 111 [urme de cetate]; Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. LII—LIII; Anuar 1909, p. 89—90 [bis. noi, 1860—1862 și 1872]; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 894 [două bis. de lemn la 1840: D. de Sus și D. de Jos]; *Indice cronologic nr. 16*.

DOBREȘTI, jud. Dolj (bis. Sf. Nicolae și Cuv. Paraschiva, ante 1845). Vezi și Murta.

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 443 [cat. 1845]; *Documente agrare*, p. 376 [doc. 1739, sat al m-rii Sadova]; vezi și *Indice cronologic nr. 19*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1578].

DOBRICEA, vezi Băești.

DOBRICENI — Romanăți (bis. Cuv. Paraschiva, 1764, zidită de Atanasie eromonah, eclesiarh al m-rii Hurezi, și logofătul Matei Dobriceanu, reparată 1898, dărimată de apa Oltețului; pisania la Muzeul din Craiova și altă bis. arsă, 1920).

Bălașa D-tru, *O însemnare despre moartea lui Nicolae Petru Mavrogheni vodă (1786—1790)* („Oltenia”, I, 1940, p. 172—173) [pe o carte a bis. din Dobriceni]; Odobescu, *Antichitățile*, p. 175; Anuar 1909, p. 209—210; AER 1921—1925, p. 544; *Monografia jud. Romanăți*, p. 384; AMO, 1941, p. 607; A.O., 1935, p. 111—115 [doc. 1600—1633]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1591].

DOBRICENI, jud. Vîlcea (la 1840 trei bis. de lemn: Adormirea, 1789, Sf. Nicolae-Suseni, 1801 și Sf. Paraschiva, construită de serdarul Preda, 1710). Vezi și schitul Dobriceni.

Bauer, p. 201 [două bis. sec. XVIII]; A.O., 1942, p. 177 [la 1834 două bis. de zid și una de lemn]; Popescu, *Biserici*, p. 130 [cat. 1840]; *Dicț. Rom.*, III, p. 149 [despre o ruină de bis.]; Anuar 1909, p. 221—222; AMO, 1941,

p. 711 [bis. Sf. Ioan, 1900]; *Documente agrare*, (indice) [muîte doc. despre sat]; *Documente*, indice sec. XVI şi XVII [satul amintit de la 1528].

SCHITUL DOBRICENI, jud. Vîlcea (Sf. Trei Ierarhi, construit prin „oste-neala” lui Ştefan, egumenul m-rii Arnota, 1709—1710 ³³ bis, în ruină la sfîrşitul sec. XIX; fost metoh al m-rii Arnota). Vezi şi m-rea şi satul precedent.

Odobescu Al., *Arnota* („Atheneulu român”, II, 1869, p. 22) [pisanie, 1709]; „Informaţiile-Iaşi”, II, 1871, nr. 197, 214; Popescu, *Biserici*, p. 31—32; Constantinescu I., *Dobriceni, metohul m-rii Arnota* (M.P., III, 1892, nr. 7, p. 5); *Dict. Rom.*, III, p. 150 [despre ruina bis.]; Cristescu D., *M-rea Arnota*, p. 81—90; Popescu, *Învelișurile*, p. 62; A.O., V, 1926, p. 123 [inscripții]; BCMI, 1933, p. 134 ³⁴; Popescu-Cîlieni I., *Schitul Dobriceni* (M.O., VIII, 1956, nr. 1—3, p. 124—126) [pisanie, știri diverse]; C.L., 1934, p. 676 [la 1860 era în ruină]; vezi şi Odobescu Al., *Opere*, II, Buc., 1967, p. 403; *Indice cronologic nr. 5* [doc.].

DOBRIDORU, jud. Dolj (bis. bordei, apoi bis. Sf. Nicolae, ante 1845, reclădită? 1899—1904).

Documente, sec. XVI, vol. V, p. 288 [satul amintit la 1587, D. lui Minea şi D. lui Epure]; Plopşor N., *O carte de alegerea hotarelor moşiei Dobridoru-Dolj* (A.O., 1925, p. 57—58) [din 1692, despre Dobridorul cel Rău — Mehedintji]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 435 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 158; „Oltenia” I, 1940, p. 13; AMO, 1941, p. 219 [bis. nouă].

SCHITUL DOBRIŞEŞTI — Ilfov (sec. XVIII) ³⁵. Vezi şi Tărtăşeşti şi schitul Dobroteşti (acelaşi ?).

Episcopia Rîmnic, p. 431—434; Anuar 1909, p. 74 [bis. din 1857—1858].

DOBRIŢA, jud. Gorj (la 1840 două bis. de lemn; Sf. Nicolae, 1791 şi Sf. Ioan, 1829, reclădită de zid 1903—1907; M. bis. de lemn Sf. Paraschiva-Suseni).

„Renaşterea”, 1945, p. 328—329; Anuar 1909, p. 173; AMO, 1941, p. 361 [bis. din 1907]; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 59, 91, 301 [doc. ref. la sat]; *Documente agrare*, p. 317—319, 322—323, 333—334 [doc.; sat al lui Gh. Cantacuzino]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1510]; Ştefulescu, *Gorjul*, p. 163—165 [doc. despre sat].

SCHITUL DOBROEŞTI, vezi Glîmbocata.

DOBROEŞTI — Olt.

„Oltul”, 1857, p. 144, 148 şi A. Rom., 23 sept, 1857 şi urm. [moşia lui Mişa Anastasievici de arendat].

DOBROGOSTEA — Teleorman (bis. Cuv. Paraschiva, 1846, reparată 1891).

Anuar 1909, p. 123; *Dict. Rom.*, III, p. 152 [cătun].

DOBROGOSTEA, jud. Argeş (bis. Sf. Mihail şi Gavril, construită de Mihailache Uescu cu soţia 1809—1810, reparată 1885 şi 1925, pictura restaurată 1958). Vezi şi Borleşti.

Ionaşcu, *Catagrafia Argeş*, p. 6; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 400 [catagr. 1833]; R.I., X, 1924, p. 67 [pisanie]; Anuar 1909, p. 280; AEA, 1929, p. 55; M.M., I, 1958, p. 162, nota 2; Brătulescu V., *Inscripții şi însemnări* (M.O., XIV, 1962, nr. 10—12, p. 696—697); *Documente*, sec. XVI, vol. I, p. 109 [satul amintit la 1515].

DOBROSLOVENI, jud. Olt (fost Romanăţi) (bis. Sf. Nicolae, 1848, ridicată pe locul uneia mai vechi ³⁶, construită de Petrache Obedenaru serdar, reparată 1895, 1921 şi 1931). Vezi şi schitul Reşca.

Bauer, p. 198 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 210; *Monografia jud. Romanăţi*, p. 412—413; AER, 1921—1925, p. 544; AMO, 1941, p. 607; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 144 [cat. 1845]; *Documente*, indice sec. XVI şi XVII [satul

amintit de la 1579—1580]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (S.M.I.M., IV, p. 491); Nicolaescu St., *Inscripții* (A.O., 1930, p. 54)

SCHITUL DOBROȘEȘTI—Ilfov (Sf. Gheorghe și Dumitru, sec. XVIII)³⁷.

Vezi și Dobrișești, probabil același.

Tunusli, p. 174; Fotino, III, p. 168; Urechia *Ist. rom.*, X A, p. 152 [doc. 1813].

DOBROTEASA, jud. Olt, (bis. din 1822)³⁸. Vezi și Murgești.

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 41 [bis. de lemn Cuv. Paraschiva]; Anuar 1909, p. 298.

DOBROTEȘTI, jud. Dolj (fost Romanați) (la 1840, două bis. de lemn: Sf. Nicolae, 1818, refăcută la 1848 sau 1858? și Intrarea în biserică, 1790).

Bauer, p. 198 [bis. sec. XVIII]; „Renașterea”, 1944, p. 90; Anuar 1909, p. 210; AER, 1921—1925, p. 544; *Monografia jud. Romanați*, p. 400; AM.O., 1941, p. 608; Iorga, *Revelații toponimice*, p. 2 [despre nume]; M.O., 1968, nr. 1—2, p. 116—117 [redeschiderea bis. Sf. Nicolae].

DOBROTEȘTI, jud. Teleorman (M bis. Sf. Voievozi, construită de postelnicul Matei Berindei, 1753, reparată 1840, 1865, 1881 și 1897; pictată la 1913).

ACMI, 1943, p. 77 [restaurare]; Anuar 1909, p. 119; *Dicț. Rom.*, III, p. 156.

DOBROTEȘTI-MOȘTENI — Vlașca (bis. din 1850).

Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 633) [pisană].

SCHITUL DOBROTINENI — Saac (începutul sec. XVIII)³⁹.

M SCHITUL DOBROTINET (Întîmpinarea Domnului, mijlocul sec. XVII⁴⁰, fost metoh al mitropoliei; și o cruce din 1632—1654), com. Curtisoara, satul Cătunul de Sus, jud. Olt.

Indice cronologic nr. 1, Mitr. Țării Rom. (indice); Tunusli, p. 175; Bauer, p. 184 [Dobrotinet, sat fără m-re]; Fotino, III, p. 172 [greșit Dobrotreci]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 90; M.O., 1957, nr. 1—2, p. 83 [la 1845 două bis.: Stretenia-bis. domnească și Sf. Treime-bis. Albă]; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 124—137 [despre boierii Rudeni; istoric, foto, descriere, însemnări documente]; AEA, 1929, p. 125; Anuar 1909, p. 298 [bis. m-rea Albă 1600?]; *Documente*, XIII—XVI, p. 196—197 [localizare probabilă].

DOBRUNU, jud. Olt (fost Romanați) (ruinele casei fam. Brătășanu⁴¹ și bis. Sf. Nicolae, reclădită⁴² 1846 sau 1848, reparată 1892, 1909 și 1939).

Bauer, p. 197 [bis. sec. XVIII]; Odobescu, *Antichitățile*, p. 27, 176—177 [ruine de bis.]; Anuar 1909, p. 210; AER, 1921—1925, p. 544; *Monografia jud. Romanați*, p. 455—456; AMO, 1941, p. 608; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 290 [la 1845 bis. de lemn Sf. Voievozi]; *Documente agrare*, p. 179—181, 183 [doc. despre sat al fam. Brătășanu]; *Documente*, indice sec. XVI [localizare probabilă].

M M-REA DOBRUȘA (Intrarea în biserică, sfîrșitul sec. XV sau începutul sec. XVI⁴³, reparată de călugărul Ilarion, 1701—1702, zugrăvită 1771—1774 cu cheltuiala lui Daniil și Dragomir ieromonahi, restaurată 1937; fost metoh al episcopiei Rîmnic⁴⁴) satul Dobrușa, com. Zlătărei, jud. Vîlcea.

Documente (indice sec. XVI și XVII); Bulat T.G., *Din actele m-rii Dobrușa-Vîlcea, 1659—1751* (R.I., XII, 1926, p. 250—255); Idem, *Contribuțiuni documentare*, p. 1—12 [doc. 1570—1746]; Giurescu, *Material* (indice); Urechia, *It. rom.*, II, p. 173; Iorga, *Inscripții*, f. I, p. 166—168; Brătulescu V., *Pisanii de la bolnița m-rii Bistrița, schitul Dobrușa*. (M. O., 1955, nr. 5—6, p. 337—

339); Tunuzli, p. 175 [Dobrotz]; Fotino, III, p. 174 [Dobrocea]; B.O.R., 1888, p. 616 [avere, 1786]; Bălășel T., *Un manuscris din 1777 al lui Dionisie Eclesiarhul* (A.O., 1932, p. 214—221) [pomelnicul m-rii]⁴⁵; Popescu-Cilieni I., *O catagrafie a episcopiei Rîmnîcului*, (R.I.B., 1943, nr. 1, p. 143—144); Popescu, *Biserici*, p. 11 [catagr. 1840];

Dobrescu, *Istoricul bisericii din Oltenia*, p. 141, 236—237; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 294—295; *Episcopia Rîmnîcului*, p. CIV, 29 [foto], 28, 61 [pictură] 63, 80, 151, 156, 337—347 [istoric, inscripții, pomelnic]; Răuțu, *Monografia*, p. 103—104; Anuar 1909, p. 231; Năsturel P. V., *Schitul Dobrușa-Vilcea* (R.I.A.F., XIV, 1913, p. 102) [descriere, foto];

Drăghiceanu V., *Monumentele istorice din Oltenia* (BCMI, 1931, p. 121—122) [inscripții, ctitorii, descriere sumară]; A.O., 1932, p. 221; Buzescu, *Reconstituiri*, II, p. 77—78; Donat, *Fundațiile*, p. 42—43 și A.O., 1937, p. 447; Bălășel T., *Schitul Dobrușa* („Universul”, 12 dec. 1937); Iorga, *Istoria bisericii*, I, p. 147;

Ștefănescu I. D., *Peintures murales*, p. 69—70; Idem, *La peinture*, p. 153—155; Meteș, *Zugravi* (indice); Ștefănescu I. D. *Arta balcanică și arta religioasă a țărilor române* (R.I.R., 1943, f. III, p. 15); Idem, *Pictura bizantină în țările românești. Originalitatea decorurilor din Oltenia* (M.O., 1962, nr. 5—6, p. 291—301);

A.M.O., 1941, p. 853—855; vezi și Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 44—45; Popescu, *Învelișurile*, p. 61; Drăguț V., *O biserică cu gropniță în Oltenia, sec. XVI. Biserica schitului Dobrușa* (M.M., I, 1958, p. 175—183) [istoric, descriere, foto, plan]; Bălașa D., *M-rea Dobrușa* (M.O., 1959, nr. 5—6, p. 341—353) [istoric, pisanie, 1774, însemnări, descriere]; Andreescu Șt., *Dobruș banul și ctitoriile sale* (G.B., 1962, p. 912—916); M.O., XV, 1963, nr. 11—12, p. 899—900 [despre restaurare 1961—1962].

DOBRUȘA DE JOS, vezi Ștefănești.

DOICEȘTI, jud. Dimbovița (casa lui Constantin Brîncoveanu⁴⁶ și bis. Nașterea Maicii Domnului, construită de același, 1706, ambele M; cruce de piatră sec. XVIII). Vezi și Săteni și Bărbătești.

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 98—99, 361—362; Greceanu, *Viața lui C. Brîncoveanu*, p. 164 [despre construirea palatului și bisericii, 1706], 277 [doc.] (vezi și indice); Greceanu *Genealogii*, I, p. 139—157, 160, 185—187; II, p. 40, 45, 58 [documente ref. la sat și biserică]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 36 [bis. Înălțarea]; Bauer, p. 159 [bis. și case de piatră];

Drăghiceanu V., *Curțile domnești brîncovenești*, I. Doicești (BCMI, II, 1909, p. 101—111) [ruinele palatului și biserica, descriere, istoric, foto și lucruri generale despre epoca lui Brîncoveanu]; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 28—29; Anuar 1909, p. 45; Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, p. 50—51; BCMI, III, 1910, p. 48; Drăghiceanu, *În amintirea lui C. Brîncoveanu*, p. 92—93; Idem, *Palatele domnești*, p. 5—6, 13; Lapedatu, *Monumentele istorice*, p. 158—159; Iorga N., *Portretele lui Constantin Brîncoveanu și ale familiei sale* (BCMI, VIII, 1915, p. 49—50); BCMI, XIX, 1926, p. 88; A.O., 1932, p. 307; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936, p. 60, 106, pl. C—CVI); Idem, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 47, pl. XXV); Ionescu Gr., *Istoria*, p. 187—190; Drăghiceanu, *Catalogul* (indice); *Inscripții București*, p. 799 [icoană sec. XVIII]; Iorga N., *Istoria bisericii*, II, p. 69; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 80—81, 146—149, 166—167; *Documente de arhitectură nr. 1*; SCIA, 1968, nr. 1, p. 12, 16, fig. 26 [porticul bis.].

DOMIREȘTI, com. Topliceni, jud. Buzău (fost Rm. Sărat) (M bis. Sf. Ioan Damaschin, construită de jupan Dragomir, fiul lui jupan Grama, 1709, reparată 1804⁴⁷, acum ruină). Vezi și Topliceni.

Bauer, p. 112 [bis. de cărămidă]; Niculescu G., *M-reă din Rîmnic și ruinele de la Domirești* („Analele Rîmnicului”, I, 1923, nr. 4, p. 56); Moșescu Oct., *Rîmnicul Sărat. Călăuză*, p. 34—40 [reproducere după G. Niculescu]; *Inscripții București*, p. 485 [pisanie, 1709]; *Documente agrare*, p. 419 [doc. 1744]; *Indice cronologic nr. 11 și 19*.

DOMNEȘTI, jud. Argeș (M bis. Buna Vestire-D. de Jos, construită de logofătul Ghinea din Domnești 1776—1777, refăcută 1863—1872; bis. Intrarea în biserică-D. de Suz, construită de enoriași, 1828—1831, refăcută 1907—1909; două cruci vechi și un han, sec. XIX ⁴⁸).

Bauer, p. 176 [bis. sec. XVIII]; M.C., IV, 1916, nr. 8 p. 314—315 [inscripții]; Anuar 1909, p. 90; Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. XLII, LXXVIII; *Dicț. Rom.*, III, p. 187 [legenda satului]; Paul L., *Satul Domnescii, jud. Muscel* (B.S.G.R., 1885); Rădulescu Codin C., *De unde își trage numele satul Domnești?*, în vol. *Legende, tradiții și amintiri istorice*, Buc., 1910, p. 60; *Documente agrare* (indice) [doc. despre sat, fost al m-rii C. de Argeș]; vezi și *Indice cronologic nr. 2, 18*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1523];

Ionescu-Muscel P., *Albumul comunei Domnești jud. Muscel, stațiune climaterică*, Buc., 1938, 24 p.; Idem, *Contribuții în istoria comunei Domnești jud. Muscel. Muzeele istorice din Domnești*, Buc., 1940, 63 p. + 1 pl; Idem, *Istoria veche și nouă a comunei Domnești jud. Muscel*, ed. I-a, Buc., 1941, 199 p. + 22 pl. f. [și documente, 1560—1940] (recenzie în R.I.R., 1940, 487); Vezi și „Revista istorică a comunei Domnești, jud. Muscel”, 1940—1943, cu diverse date despre sat, documente etc; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI XXIX, 1936, p. 56, pl. XLIX—L); Idem, *L'ancienne architecture* (BCMI 1942, p. 52, p. XXVIII); Brătulescu V., *Documente, inscripții cu caracter istoric* (G.B., 1960, nr. 3—4, p. 274—275, 295) [pisanie 1828, descriere]. DOMNEȘTI, jud. Ilfov (bis. Adormirea-D. de Jos, 1817—1818 ⁴⁹, reparată 1882 și M. bis. Cuv. Paraschiva, construită de Petru Ciorogârleanu sulger și fiul său Matei la sfîrșitul sec. XVII sau din 1792—1793?, reparată 1901). Vezi și Călțuna Domnești.

Brătulescu V., *Documente și inscripții vechi* (G. B., 1961, nr. 3—4, p. 257—264) [inscripții, descriere]; Anuar 1909, p. 74; *Inscripții București*, p. 254—255 [inscripție bis. Sf. Paraschiva].

DOMNIȚA, jud. Buzău (bis. Sf. Gheorghe, ante 1820, din nuiele; refăcută 1830 din birne de Dumitru Cerchez arendaș și la 1845—1847 din zid, de arhim. Timoftei Troadas, restaurată 1884—1885).

Bauer, p. 189 [sat în Brăila]; Anuar 1909, p. 260; AEB, 1926, p. 58 și 1928, p. 97; Cimpoescu Tr., *Bis. Sf. Gheorghe din Domnița-Rm. Sărat* („Îngerul”, IX, 1937, nr. 9, p. 498—505) [istoric, însemnări]; Moșescu Oct. *Rm. Sărat. Călăuză*, 1931, p. 46—47; Popovici Ioan, *Monografia domeniului Domnița din jud. Rm. Sărat*, Buc., 1906 ⁵⁰; *Indice cronologic, nr. 15* [doc.]. DONEȘTI — Argeș sau Olt (bis. de lemn Adormirea la începutul sec. XIX din 1785—1786?).

B.O.R., 1921, p. 683 [catagr. 1808 două biserici]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 41; Anuar 1909, p. 297; AEA, 1929, p. 143 [bis. de lemn, 1863]; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (M.O., 1966, nr. 5—6, p. 464) [D. — Olt]. DONOAIKA, vezi Galicea.

DOPICEA, vezi Tătulești.

DOR MĂRUNT, vezi Piersica Mierlari.

DORENI — Gorj (bis. Sf. Voievozi, 1810—1811, în stare rea la 1909).

Anuar 1909, p. 172; *Dicț. Rom.* nu îl amintește.

DOROBANȚI, jud. Olt. (bis. de lemn Sf. Nicolae, la începutul sec. XIX).

Bauer, p. 186 [Doravanești, bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 81 [moșia m-rii Clocociov]; Anuar 1909, p. 119 [bis. din 1860—1861]; *Documente agrare*, p. 444—445 [doc. 1745, satul era al m-rii Clocociov].

DOSENI — Prahova (bis. de lemn).

Zagoritz Al., *Biserițe de lemn de pe Valea Prahovei* (C.L., XLVI, 1912, p. 1295—1297).

DOZEȘTI, jud. Vilcea (la 1840 patru biserici: Sf. Nicolae, de lemn, 1560?, reînnoită 1760 și 1834; Sf. Nicolae-Zugravi, de zid, construită de popa Stanciu și Barbu zugrav, 1789, reînnoită 1830; Sf. Nicolae-Stănculești, de lemn, construită de popa Barbu și alții 1798 și Sf. Voievozi-Strîmbăteni, de lemn 1770, construită de zid de Gheorghe Fîrtat și locuitori, 1837).

Popescu, *Biserici*, p. 101—102; A.O., 1942, p. 172—173 [la 1834 cinci bis. de lemn și una de zid]; Anuar 1909; p. 222; Goleșcu M., *Roata lumii* (R.I.R., 1934, p. 297—300); Idem, *Folosirea temelor muzicale în iconografia bis. răsăritene* (BCMI, 1933, p. 177); Idem, *Prea puternicul Samson* (BCMI, XXXIII, 1940, p. 85—87) [bis Sf. Nicolae, 1828]; Bobulescu, *Lăutari*, p. 27 [bis. Valea M-rii]; Goleșcu M., *Danses et danseurs dans la peinture des églises roumaines* (R.H.S.E.E., 1946, p. 135); Pănoiu A., *Pictura votivă*, p. 19—20, fig. 9; AMO, 1941, p. 712 [bis. Adormirea, 1875 și bis. Sf. Nicolae, 1830 sau 1859].

DRĂCEȘTI, com. Scurtu Mare, jud. Teleorman (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1859, adusă nouă din com. Cocu-Teleorman).

Anuar 1909, p. 132 [două bis. de lemn, din 1850—1852 și 1856—1857]; Crețeanu R., *Biserici de lemn din reg. București* (G.B., 1964, nr. 1—2, p. 99—101) [descriere sumară, foto, despre aducerea bisericii]; Idem, *Biserici de lemn*, p. 35, 38 passim; A. Rom., 26 sept., 3 oct. 1859 [arenda moșiei Drăcea].

DRĂCȘĂNEI, com. Drăcșani, jud. Teleorman (bis. Sf. Ioan și Sf. Gheorghe, 1843—1844, în stare „foarte rea” la 1909).

Anuar 1909, p. 119; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 6.

DRĂGĂEȘTI-Dîmbovița.

Ionescu G. T., *În legătură cu Drăgăeștii-Ungureni din jud. Dîmbovița* (R.I.R., 1947, p. 130—138) [Drăghești = Drăgăești]; *Documente*, sec. XVII, vol. I, p. 339.

DRĂGĂNEȘTI — Argeș (bis. Cuv. Paraschiva, 1747—1749, reparată 1879, în ruină la 1909).

Anuar 1909, p. 286; Bauer, p. 178 [fără bis., Dragonești].

DRĂGĂNEȘTI — Dîmbovița.

A. Rom., 1858 mart. 15 [vînzarea moșiei]; *Indice cronologic nr. 16; Documente*, indice sec. XVI și XVII [sat dispărut]. Vezi și Gura Ociștei. DRĂGĂNEȘTI — Vilcea (bis. Intrarea în biserică, 1749, zugrăvită 1750 de Clement episcopul).

Iorga N., *Studii și doc.* XV, p. 325 (însemnare, 1752)

SCHITUL DRĂGĂNEȘTI, jud. Olt (Adormirea, bis. clădită de Badea Știrbei vornic, mijlocul sec. XVIII ⁵¹, refăcută 1864, fost metoh al mitropoliei). Vezi și Peretu.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 1, Mitrop. Țării Rom.*, (indice); Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 79 [la 1824, trei biserici: Sf. Nicolae-D. de Jos, de zid, Adormirea-D. de Mijloc, de zid, și Sf. Ingeri-D. de Sus, de lemn]; A.O., 1928, p. 121—124 [doc. 1680]; Bauer, p. 185 [bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 137—153 [descriere, inscripții, despre boierii Drăgănești, documente]; Anuar 1909, p. 298; AEA, 1929, p. 125 [bis. din 1830 și 1862].

DRĂGĂNEȘTI, jud. Prahova (casele Cantacuzinilor, mijlocul sec. XVII ⁶², bis. Intrarea în biserică, construită de Șerban Cantacuzino, mare postelnic 1667, transformată în sec. XIX, reparată 1889 și bis. Sf. Împărați-Meri, 1857—1860; cruce din 1655 ridicată după lupta de la Șoplea din acel an și o altă cruce din 1715) ⁵³ Vezi și Teleajen *Istoria Țării Românești*, p. 171 [casele Cantacuzinilor] *Mag. istoric*, V p. 15, 111; *Istoriile*, p. 187; „Buciumul”, 3 sept. 1863 [diata postelniceșei]; „Arhiva”, Iași, I, 1889—1890, p. 249—254 [testamentul Elinei]; *Dicț. Rom.*, III, p. 233 [pisanile]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 325; Greceanu, *Viața lui C. Brîncoveanu*, p. 22—23; Bauer, p. 134 [bis. de piatră]; Brătulescu V., *Bis. din Prahova* (BCMI, XXXIII, 1940, p. 30—31) [pisanii bis. veche și bis. nouă]; G.M., IX, 1931, nr. 286, p. 2; ACMI, 1942, p. 69 [restaurare bis. Sf. Nicolae?]; Anuar 1909, p. 103; Năsturel P. V., *Neamul boierilor Cantacuzini* (L.A.R., 1908, p. 61—74, 209—234, 317—349); Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 125, 164; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit la 1624].

Iorga N., *Studii și doc.*, IV, p. 243—244; „Arhiva”, XXXI, 1924, p. 287—288.

DRĂGĂNEȘTI — Vlașca, jud. Teleorman (bis. sec. XVIII, apoi bis. Sf. Nicolae, 1853—1855) ⁵⁴.

Bauer, p. 167 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 132; *Monografiile Vlașca*, p. 42—50 [bis. din 1853].

M-REA DRĂGĂNEȘTI, vezi Roșiorii de Vede.

DRĂGĂNEȘTI, vezi Bodești.

DRĂGĂNEȘTI-TĂMAȘEȘTI — Dolj (casa boierească a fam. Polizo, sec. XIX V. Rom., 1850, p. 368.

DRĂGANU — Vilcea (la 1840, două bis.: Sf. Voievozi, de lemn, 1806, construită de zid 1920 și Sf. Nicolae-Tortoești, de zid, 1803, rezidită 1919). Vezi și m-rea din Valea Drăganului.

Bauer, p. 204 [sat părăsit]; A.O., 1942, p. 171 [cat. 1834]; Popescu, *Biserici*, p. 105; AMO, 1941, p. 712—713; Anuar 1909, p. 222 [bis. Sf. Nicolae, în ruină]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1502].

DRĂGANU, jud. Argeș (M. bis. de lemn Cuv. Paraschiva construită de Ilie dascălul la începutul sec. XIX, sau la 1785?).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1570]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 26; B.O.R., 1921, p. 682 [catagr. 1808]; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 401 [cat. 1833]; AEA, 1929, p. 56 [bis. nouă din 1897]; Anuar 1909, p. 280; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 26, 38.

DRĂGĂȘANI, jud. Vilcea. ⁵⁴ bis

Bauer, p. 203 [casă episcopală, casă boierească și bis. sec. XVIII]; M.O., 1967, nr. 11—12, p. 922 [mențiune Paul de Alep]; Sulzer, *Geschichte*, I, p. 350; Margot, *O viatorie*, p. 42 [descriere, 1859]; M.C., 1914, p. 77, 90—91 [școală din 1840]; *Indice cronologic nr. 4* [multe doc. despre localitate];

Neașu Ioan, *Unele precizări cu privire la prima luptă de la Drăgășani (29 mai 1821)*, în vol. *Omagiu lui P. Constantinescu-Iași*, Buc., 1965, p. 393—395 + 1 hartă [și despre arderea orașului de turci]; Neașu I., *Prima luptă a pandurilor cu turcii la Drăgășani (29 mai 1821)* („Studii”, 1965, nr. 5, p. 1091—1094); Berindei Dan și Traian Mutașcu, *Cum s-a desfășurat prima luptă de la Drăgășani (29 mai 1821). Răspuns unei critici* („Studii”, 1967, nr. 2, p. 357—361 [răspund lui I. Neașu pentru criticile aduse lucrării *Aspecte militare ale răscoalei populare din 1821*; pentru Drăgășani, „mănăstirea” de acolo și luptele din 1821 vezi și indicele acestei lucrări]; Bălașa D., preot, *Localizarea m-rii Drăgășanilor în legătură cu lupta dintre panduri și turci la 29 mai 1821* („Studii”, 1967, nr. 2, p. 352—356) [despre metohul episcopiei

Rîmnicului, mijlocul sec. XVIII, dărimat 1948; fotografie și plan]; vezi și *Documente privind răscoala din 1821* (indice); *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1535].

— BISERICA ADORMIREA (construită de Dima preotul, Stan vâtaf și alții, 1793—1798, zugrăvită 1803, reparată la 1836; turelele date jos și refăcută partea de sus și zugrăvită 1870)

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 302—304; Bălășel T., *Un manuscris al lui Dionisie Eclesiarhul* (A.O., 1935, p. 272—294) [pomelnic, 1793]; Ghenadie, *Vizite*, p. 235—236 [pisanie ⁵⁵, istoric]; Răuțu, *Monografia*, p. 94—95; Popescu, *Biserici*, p. 9—10; Anuar 1909, p. 151; AMO, 1941, p. 683; Popescu, *Învelișurile*, p. 60—61.

— M BISERICA DIN CAPUL DEALULUI (Adormirea, 1824, construită de Giura căpitan de panduri, reparată 1870—1880 și 1957; păstrează pictura originală).

Popescu, *Biserici*, p. 83; Anuar 1909, p. 151; AMO, 1941, p. 684; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, pl. XXVIII); Brătulescu V., *Bis. Adormirea Maicii Domnului din Capul Dealului-Drăgășani* (M. O., 1960, nr. 5—6, p. 374—375) [pisanie 1824, descriere]; Pănoiu A., *Pictura votivă*, p. 19.

— M BISERICA SF. ILIE (și Sf. Nicolae și Sf. Ioan-Bîrsanu, construită în sec. XVIII de Datco cojocarul, Barbu Dranoviceanu postelnic și alții; refăcută? 1834, ⁵⁵ bis, reparată 1901 și 1941), str. N. Bălcescu).

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 302—304; Popescu, *Biserici*, p. 9; Drăghiceanu V., *Monumentele istorice din Oltenia* (B.C.M.I., XXIV, 1931, p. 122) [pisanie, 1834]; ACMI, 1942, p. 50; Anuar 1909, p. 151, AMO, 1941, p. 683.

— M BISERICA SF. NICOLAE-MOMOTEȘTI (cart. Gârdești, construită de Chera Gârdescu, 1826 ⁵⁶, pisanie din 1835; bis. reparată 1906 și 1949).

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 304—305; Popescu, *Biserici*, p. 10; Anuar 1909, p. 151; AMO, 1941, p. 684; ACMI, 1942, p. 45; *Documente*, indice sec. XVI [satul G. amintit de la 1548].

— MONUMENTUL BATALIONULUI SACRU (ridicat în amintirea luptei de la Drăgășani dintre eteriști și turci din 1821).

Daniilescu C., *O pagină din istoria jud. Vâlcea* (N.V., VII, 1934, nr. 75—76, p. 65—66). Vezi și *Documente privind răscoala din 1821* (indice).

DRĂGHICENI — Dolj (bis. de lemn, Sf. Nicolae, ante 1845).

M.O., 1965, nr. 3—4, p. 295 [cat. 1845]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1535]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 492); *Dict. Rom.*, III, p. 240 [bis. noi].

DRĂGHICEȘTI, com. Călinești, jud. Argeș (bis. de lemn construită de domnița Bălașa Brîncoveanu, prima jumătate a sec. XVIII).

Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 27, 38 passim; *Dict. Rom.*, III, p. 240 [cătun].

M-REA DRĂGHICEȘTI, vezi Mărgineni.

DRĂGHICIU, jud. Argeș (fost Muscel) (cruce de piatră și bis. ante 1833, ⁵⁷ reclădită? 1842).

Rădulescu-Codin C., *Muscelul* p. XXV, LXXIX; AEA, 1929, p. 111; Răuțescu I., *Hotărnicile satelor muscelene Bălilești și Drăghici* (B.C.I., IX, 1930, p. 103—109) [din 1793—1835]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1512—1513].

DRĂGHIEȘTI — Rm. Sărat ⁵⁸ (M. bis. Adormirea și Sf. Nicolae, construită de Maria, soția lui Ioan Dedulescu mare vicstier și de fiul lor Nicolae ceaș de aprozi, 1747, zugrăvită 1761).

Bauer, p. 111 [bis. sec. XVIII, Drăgești]; Anuar 1909, p. 257; Filitti, *Bisericile boierilor Dedulești*, Buc., 1934, p. 7—8 [descriere, istoric]; *Dicț. Rom.*, I, p. 259 [pisania].

DRĂGHIEȘTI, com. Izverna, jud. Mehedinți (M. bis. de lemn Sf. Nicolae, 1833—1834, reparată și zugrăvită 1870). Vezi și Seliște și Turtaba.

Bauer, p. 223 [sat pustiu]; Anuar 1909, p. 194; Crețeanu R., *Bis. de lemn* (M.O., 1959, nr. 5—6, p. 296) [pisania, însemnări]; Crețeanu R., *Inscripții* (M.O., 1962, p. 708) [însemnări, 1844, 1846]; AMO, 1941, p. 483; M.O., 1964, nr. 1—2, p. 74.

DRĂGIOI, vezi Drăgoiu.

DRĂGNEIU — Mehedinți (sat dispărut).

Plopșor N., *De la Drăgneiu-Mehedinți, 7207 (1694)* (A. O., 1924, p. 41—43) [hotarnică]; *Documente*, indice sec. XVI.

DRĂGODANA, jud. Dîmbovița (bis. de lemn ante 1810, clădită de zid 1843—1844).

Bauer, p. 163 [fără bis.]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 77; Anuar 1909, p. 45.

DRĂGODĂNEȘTI, jud. Dîmbovița (bis. sec. XVIII, ante 1733 ⁵⁹ reclădită 1880—1890).

M.C., 1916, p. 219 [însemnări, 1733—1740]; Anuar 1909, p. 45; Regleanu M., *O condică de moșteni dîmbovițeni: Dragodăneștii, Cîndeștii și Aninișanii* (R. A., V/1, 1942, p. 115—128); *Documente*, sec. XVI, vol. II, p. 140 [sat necolonizat].

DRĂGOENI — Gorj.

Ștefulescu, *Documente slavo-romîne* (indice); Idem, *Gorjul* p. 95—101 [doc. despre sat].

DRĂGOEȘTI — Argeș (bis. Sf. Trei Ierarhi construită de Iordache Drăgoescu, începutul sec. XIX).

Bauer, p. 182 [Drăgogești, bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 32; B.O.R., 1921, p. 683 [catagr. 1808].

DRĂGOEȘTI — Dîmbovița (la 1810 două bis. de lemn, ambele Sf. Voievozi, în D.Pămînteni și Ungureni).

Bauer p. 156 [fără bis.]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 27—28; Anuar 1909, p. 49 [bis. nouă]; *Indice cronologic nr. 23* [doc.].

DRĂGOEȘTI — Gorj (la 1840 două bis. de lemn: Sf. Paraschiva, 1720 sau mai probabil 1760—1761 — data unui pomelnic — acoperită 1808 și Sf. Împărați — mah. Oprișăști, 1800). Vezi și Hotini.

Documente, indice sec. XVI — XVII [satu amintit de la 1530]; Bauer, p. 212 [Drăgogești, bis. sec. XVIII]; „Renașterea”, 1944, p. 294—295 [catagr. 1840]; Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. XVIII—XXV; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice); Anuar 1909, p. 178; AMO, 1941, p. 339 [bis. nouă] și 368 [bis. de lemn Sf. Paraschiva, 1829]; M.O., 1967, nr. 11—12, p. 971 [redeschiderea bisericii]; *Indice cronologic nr. 4*; Ștefulescu, *Crasna* (indice)

DRĂGOEȘTII DE JOS, jud. Vilcea (fost Olt) (bis. Sf. Ioan și Sf. Alexandru, 1852—1853, construită de colonelul Ion Solomon).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 32; AEA, 1929, p. 144 [bis. din 1833]; Ionașcu I., *Biserici Olt*, p. 182—187 [inscripție, despre familia Solomon]; ACMI, 1942, p. 57 [restaurare]; Anuar 1909, p. 298.

DRĂGOEȘTII DE SUS, jud. Vilcea sau Olt? (M. bis. Sf. Trei Ierarhi, construită de logofătul Tudor din Drăgoești, sec. XVI? ⁶⁰, reparată de Ioniță Bucșenescu postelnic, 1767, ruinată la 1929, reparată 1944; pictură de la începutul sec. XIX).

Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 153—182 [descriere, inscripții, documente, despre boierii Drăgoești]; AEA, 1929, p. 144; Anuar 1909, p. 298; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [localiz. probabilă].

DRĂGOEȘTI, jud. Ilfov (bis. de lemn pe temelie de zid Sf. Nicolae-D. de Sus la începutul sec. XIX, clădită de pitarul Gheorghe, reclădită de zid 1903 și bis. de lemn Cuv. Paraschiva-D. de Jos, reparată 1865 și 1907).

Șerbănescu N., *Istoria m-rii Snagov*, p. 139—140 [despre sat]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 49; Anuar 1909, p. 74; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1513, când era al m-rii Snagov].

DRĂGOIUL (Drăgioi) — Argeș (bis. de lemn Adormirea la începutul sec. XIX).

B.O.R., 1921, p. 683 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 32; AEA, 1929, p. 98 [bis. din 1901]; *Indice cronologic nr. 21* [doc.].

DRAGOMIREȘTI (DIN DEAL ȘI DIN VALE), jud. Ilfov (bis. Adormirea și Sf. Voevozi-D. din Deal construită de lemn de Mihai Fălcoianu stolnicul și apoi de zid de soția sa Safta, 1760, reparată 1885, 1897 și 1931 și bis. Adormirea-D. din Vale, 1790, reparată 1907) ⁶¹.

B.O.R., 1890, p. 719 [la 1747 bis. de lemn Sf. Arhangheli a fam. Fălcoianu]; Bauer, p. 151 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 74; Brătulescu, *Ilfov*, p. 57 [pisanie 1761]; Greceanu, *Genealogiile*, I, p. 232; Copăcianu Em., *Bis. din Dragomirești Deal* (G. B., 1960, nr. 5—6, p. 503—509); *Inscripții București*, p. 256—257 [pisanie 1760, bis. Adormirea-D. din Deal și inscripție clopot, 1775, bis. din D. din Vale]; A. Rom., 5 iunie 1857 și 16 sept. 1859; A.G.R., 19 febr. 1865 [moșia de arendat]; Iorga N., *Doc. Cantacuzino*, p. 19 [doc. 1663, parte de sat a lui Drăghici Cantacuzino] și 63; *Documente agrare* (indice) [sat al m-rii Mihai Vodă]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul D. de la Dîmbovița amintit adesea în documente începînd de la 1453, când era al m-rii Bolintin].

DRAGOMIREȘTI, jud. Dîmbovița (casele familiei Greceanu, sec. XVII, refăcute la 1733—1734 de Grigore Greceanu mare vistier; bis. Sf. Nicolae, construită — după pisanie din 1701 — de Staico logofăt din Bucov la 1462?, sau mai precis la începutul sec. XVI?, refăcut bolta și adăugat pridvor, tindă și clopotniță și zugrăvit biserica la 1701 de Șerban Greceanu mare vistier; „prefăcută” de Radu Cornescu stolnic la 1836, ⁶² data unei pisanii în versuri).

Bauer, p. 156 [bis. de piatră]; BCMI, XIX, 1926, p. 47 [inscripții]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 29—30 și Idem, *Îndreptări*, p. 5; Drăghiceanu V., *Almanah*, p. 40—42; Anuar 1909, p. 45; B.C.I., XI, 1932, p. 77 [doc. 1777, case de piatră]; *Indice cronologic nr. 20*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1574; și localiz. probabilă].

DRAGOSLAVELE, jud. Argeș (fost Muscel) (bis. Adormirea — Mah. de jos, 1661 ⁶³, construită de Grigore Ghica voievod, reparată 1840, 1898 și 1904; bis. Înălțarea — Mah. de sus, construită de Hristea vameș și jupîn Sterie, 1745, reparată radical 1880—1881, ambele M; șase cruci de piatră din: 1642, 1664—1665, 1674, 1692, 1716, 1723, toate M) ⁶⁴.

Bauer, p. 173 [două bis]; Sulzer, *Geschichte*, I, p. 332 [despre sat]; Iorga, *Inscripții*, f. I, p. 138—139; Răuțescu, I., *Din trecutul bisericii noastre. O scrisoare din 1762 a mitropolitului Grigore și o diiață din 1776* (B.O.R., 1923, p. 899—900); Idem, *Însemnări de pe cărți vechi* (B.O.R., 1928, p. 238—241); Brătulescu V., *Inscripții* (S.T., 1953, p. 155—156); B.C.I., IX, 1930, p. 120 [catagr. 1840]; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 891 [cat. 1840]; Iorga N., *Studii*.

și doc., VII, p. 23, 25—26, X, indice etc. [foarte multe doc. despre sat]; *Indice cronologic nr. 9*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1526, când era al lui Neagoe vistier]; *Monumente istorice ale României* [foto]; Dumitrescu, *Istoricul*, III, p. 50; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 273 [descriere bis.]; Anuar 1909, p. 90; Rădulescu-Codin C., *Muscelul*, p. XXIII—XXV, LXXVIII—LXXIX;

Rădulescu-Codin C. și I. Răuțescu, *Dragoslavele. Trecutul comunei (istoric, legende, acte vechi). Descrierea fizică. Întindere și populațiune. Situația economică, etnografică. Administrația și justiția. Starea morală, culturală și socială. Regiunea „Dragoslavele” (Luptele din 1916). Orfelinatul. Cu numeroase vederi, hărți, facsimile și figuri în text*, C. Lung, 1923, VI + 432 p. + 3h. + 2 pl. (recenzii: N. Iorga, R.I. X, 1924, p. 54—56; N. Bogrea „Dacoromania”, 1922—1923, p. 877—879);

Răuțescu I., *Dragoslavele. Trecutul satului (istoric, legende, tradiții și amintiri, acte vechi). Descrierea fizică (munți, dealuri, livezi, ape curgătoare) Populațiunea (mișcarea și starea ei economică-socială). Instituții locale (primărie, bancă populară, biserici, școală, obștea de moșneni). Regiunea Dragoslave (Luptele din 1916 după izvoare române și germane)*, ed. II-a, C. Lung., 1937, VIII + 552 p. + 2 pl. [despre biserici p. 313—366 și cele 6 cruci vechi; vezi și p. 394, unde se amintesc trei cruci vechi; documente, 1636—1844, p. 115—185];

Răuțescu I., *Monografia bisericii parohiale Adormirea Maicii Domnului din com. Dragoslavele, jud. Muscel* (R. L., I, 1929, nr. 4, p. 227—239) [inscripție, istoric, descriere, documente]; Ghika-Budești, *Evoluția* (B CMI XXIX, 1936, pl. DL — DLI); Enăcescu E., *Pe urmele strămoșilor*, p. 102 [cruce].

DRAGOSLOVENI — Rm. Sărat ⁶⁵ (bis. Adormirea, 1789—1790, reparată 1892).

Bauer, p. 108 [bis. de lemn]; Anuar 1909, p. 260; AEB, 1926, p. 58 și 1928, p. 86; *Indice cronologic nr. 15 și 19*; *Documente*, sec. XVII, vol. IV, p. 17 [satul amintit la 1622].

DRĂGOTEȘTI, jud. Gorj (bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului, sec. XVIII, 1733? refăcută 1908). Vezi și Iași.

Bauer, p. 216 [bis. sec. XVIII, Dragogești]; Anuar 1909, p. 179; A.M.O., 1941, p. 370 [bis. din 1908]; M.O., 1968, an. 1—2, p. 115—116 [redeschiderea bis. Sf. Voievozi după reparații]; A.O., 1940, p. 87—88 [doc. 1618]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII; Filitti I. C., *Condica Poenarilor Almăjeni* (A.O., 1929, p. 295—296) [despre actele moșiei D. — Gorj]; A.O., 1939, p. 473—476 [doc. 1693, satul D. — Mehedinți? al lui Cornea Brăiloiu]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 453—454 [desore satul D. — Mehedinți].

DRĂGOTEȘTI, jud. Dolj (fost Romanați) (la 1840 bis. Intrarea în biserică-D. de Sus, construită de postelnicul Ioniță Piciu, 1828 și bis. de lemn Sf. Nicolae -D. de Jos, 1780, refăcută de zid 1837 sau 1845).

Bauer, p. 212 [bis. sec. XVIII, D.-Gorj]; „Renașterea”, 1944, p. 88 [cat. 1840]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 298—299 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 217; *Monografia jud. Romanați*, p. 456—457; AER, 1921—1925, p. 561; A.M.O., 1941, p. 610.

DRĂGȘANI, vezi Drăcșani.

DRĂGULEȘTI (Busul) — Mehedinți.

A.O., 1939, p. 462 [doc. 1703, moșia Drăgulești „ce să chiamă Busul și Ciorani”]; *Indice cronologic nr. 21* [doc.].

DRĂGULEȘTI, com. Dănicei, jud. Vâlcea (bis. de lemn din 1828).

Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 40 passim.

DRĂGUȚEȘTI, vezi Iași.

DRĂGUȚEȘTI, com. Cotmeana, jud. Argeș (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1814). Anuar 1909, p. 280; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 24, 40.

SCHITUL DRĂJENEȘTI (Vineți, Adormirea, construit de Neofit ierodiacon ante 1760 ⁶⁶, dispărut; fost metoh al mitropoliei), satul Spineni, jud. Olt. Vezi și Vineți.

Indice cronologic nr. 1, Mitrop. Țării Românești (indice); Bauer, p. 185 [bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 86; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 188—198 [istoric, documente]; AEA, 1929, p. 155; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul D., localiz. probabilă].

DRAJNA, jud. Prahova (bis. de lemn din sec. XVII ⁶⁷; apoi bis. din D. de Jos, construită de Nicolae Filipescu mare vornic la sfârșitul sec. XVIII; bis. Sf. Voievozi-D. de Sus, 1800 și bis. Sf. Alexandru, bis. curții familiei Filipescu, construită de marele logofăt Alex. Filipescu, 1844).

Bauer, p. 130 [D. de S. și de J., fără bis.]; Vaillant, *La Roumanie*, III, p. 375—377 și N.R.L., 1911, p. 330—332 [descriere curte boierească]; *Dicț. Rom.*, III, p. 255 [despre fosta casă Filipescu și inscripție, 1844]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 266—271; Idem, *Pe Teleajen în sus* (F.D., 1907, nr. 32, p. 503—504) [descrierea celor două biserici]; Idem, *Țara românilor*, p. 24; B.O.R., 1926, p. 591—592 [însemnare, 1806]; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 633—635) [pisania 1844, inscripții]; Anuar 1909, p. 103; Iorga N., *Bis. din Opăriți, Predealul Sărari și Valea Drajnei* (BCMI, 1929, p. 157—158) [despre casele familiei Filipescu]; Alexiu E., *Documente de pe Valea Teleajenului*, Buc., 1939 (indice); Sacerdoțeanu A., *Acte drăjnene* (B.C.I., XIII, 1934, p. 181 și urm.) [1670—1832]; A. Rom. 20 dec. 1858 și urm. [arendarea moșiei].

DRĂNICU (Drenicu), jud. Dolj (bis. sec. XVIII, apoi bis. Adormirea, 1838, reparată 1883 și 1927).

Bauer, p. 206 [bis. sec. XVIII]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 441—442 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 158; A.M.O., 1941, p. 221; Iorga N., *Studii și doc.*, XI, p. 267 [doc. sec. XVIII, satul era al fam. Strîmbeanu]; *Documente*, sec. XVI, vol. V., p. 403 [satul amintit la 1589, când era al lui Nica postelnicul]; *Dicț. Rom.*, III, p. 252.

DRANOVĂȚ (Dranovița), jud. Olt (fost Romanăți) (bis. Sf. Nicolae, 1839 ⁶⁸, refăcută? 1876).

Documente, indice, sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1512—1513]; *Documente agrare*, p. 659, 837 [sat al m-rii Bistrița]; vezi și *Indice cronologic nr. 6 și 23*; „Renașterea”, 1944, p. 164 [la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae, 1750]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 291 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 210; *Monografia jud. Romanăți*, p. 436; AER, 1921—1925, p. 545; AMO, 1941, p. 609.

DREVEȘTI — Dolj (bis. Adormirea sec. XVII ⁶⁹, fost metoh al ep. Rîmnic).

Indice cronologic nr. 14 [doc.]; *Dicț. Rom.* nu îl amintește.

DRIDU (Didrih), jud. Ilfov (M. bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1774—1782 ⁷⁰, construită de Neagu căpitan, reparată 1834, 1879, 1895).

Șerbănescu N., *Istoria m-rii Snagov*, p. 146—148 [despre moșia Dridu = Maia, „înjugată” cu Fierbintî]; Anuar 1909, p. 74; Crețeanu R., *Biserici de lemn din reg. București* (G. B., 1964, nr. 1—2, p. 84—87) [plan, însemnări, descriere, foto]; Idem, *Biserici de lemn*, p. 40 passim; *Documente agrare*, p. 564 [D.-Ialomița sat al m-rii Dealu]; *Indice cronologic nr. 11* [Dridu = Dridov] și 20; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1464].

DRINCEA — Mehedinți ⁷¹.

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1515]; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 185—186 [doc. 1658]; A. O., 1939, p. 467—468 [doc. 1776].

DRUGĂNEȘTI, com. Stoenеști, jud. Ilfov (M bis. Buna Vestire, reclădită de Gavril Drugănescu mare vornic de Tirgoviște, 1723—1724 ⁷², reparată de Dumitrache Drugănescu paharnicul, 1810 și refăcută parțial 1841 și casele familiei Drugănescu ⁷³).

Greceanu, *Viața lui C. Brîncoveanu*, p. 202—203 nota [pisania și boierii ctitori]; Bauer, p. 153; Anuar 1909, p. 84; Drăghiceanu, V., *Bis. din Drugănești-Ilfov* (BCMI, XVII, 1924, p. 93—94) [inscripții și ctitori]; Filitti, *Ctitori*, p. 33—35 [pisanie, descrierea portretelor, despre ctitori] și în S.O.V., I, 1920, nr. 4—12, p. 155—158; Brătulescu V., *Biserici de câmp* (BCMI, XXXII, 1939, p. 101—113) [inscripții, descriere îndeosebi a picturii, foto, planuri]; *Documente de arhitectură nr. 1*; Radu G. Ioan, *Bisericile din jurul Floreștilor și Stoenеștilor*, teză de licență, Inst. Teologic, Buc., 1932, ms. 546, f. 88—92 [inscripție 1841, pomelnic sec. XIX]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [sat al m-rii Dealu]; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G. B., 1966, nr. 7—8, p. 661—662) [pisania, 1723].

DUCULEȘTI, jud. Argeș (bis de lemn Buna Vestire la începutul sec. XIX, refăcută de zid 1872).

B.O.R., 1921, p. 684 [catagr. 1808]; Inașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 18; Anuar 1909, p. 280 și 286; AEA, 1929, p. 73; *Dicț. Rom.*, III, p. 259 [cătun].

DUDEASCA — Ialomița (ruine de bis. la 1873) ⁷⁴. Vezi și Armășești și următorul.

Dicț. Rom., III, p. 260 și 261 [Dudeasca și Dudești].

DUDEȘTI — Ialomița ⁷⁵ (bis. sec. XVIII, apoi bis. Sf. Nicolae, 1885—1890). Vezi și precedentul.

Documente agrare, p. 843 [sat dispărut, fost al m-rii Cotroceni]; Bauer, p. 142 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 61; A. Rom., 14 aug. 1857 [arendarea moșiei D. de Baltă]; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 57, 73, 92 [doc. ref. Dudești-Buzău].

DUDU — Chiajna, jud. Ilfov (bis. Sf. Gheorghe, 1841, reparată 1899, repictată 1926).

Anuar 1909, p. 70.

DUDU, jud. Teleorman (bis. Adormirea, construită de Mihai Grigore Slăvescu, 1837, reparată 1893). ⁷⁶

Dicț. Rom., III, p. 263 [pisania]; Anuar 1909, p. 329; AEA, 1929, p. 126 [bis. în ruină]; Brătulescu V., *Bis. din com. Dudu* (BCMI, XXII, 1929, p. 140—141) [inscripție, pomelnic]; *Dicț. Rom.*, III, p. 262 [D. — Olt].

DULCENI — Teleorman ⁷⁷.

Indice cronologic nr. 16 [doc.]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1619, fiind unul din satele ceotropite de Mihai Viteazul]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 492); *Vict. Rom.*, III, p. 265 [Dulceanca și Dulceni].

DUMBRAVA, vezi Netoți.

DUMBRAVA, vezi Zănoaga.

DUMBRĂVENI, vezi Turbați.

DUMBRĂVEȘTI, vezi Folești.

SCHITUL DUMBRĂVIȚA (fost la Novaci — Gorj).

Ștefulescu, *Gorjul*, p. 123.

DUMITREȘTI — Vilcea (fost Olt) (M. bis. Adormirea și Sf. Constantin și Elena, mijlocul sec. XVII? ⁷⁸, reparată 1836, de Constantin Olănescu paharnicul; reparată și zugrăvită 1899).

Bauer, p. 183 [bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 91; Anuar 1909, p. 298; AEA, 1929, p. 144; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 199—201 [foto, descriere, inscripție].

DUMITREȘTI, jud. Vrancea (fost Rm. Sărat) (bis. Sf. Dumitru, 1829, refăcută 1898).

Bauer, p. 110 [D. de Sus și de Jos, fără bis.]; *Dict. Rom.*, III, p. 276; Anuar 1909, p. 261; AEB, 1926, p. 59 și 1928, p. 80; Tatulescu George, *O așezare de moșneni : Dumitrești (R. Sărat)* („Milcovia”, I, 1930, vol. 2, p. 135—153) [vechimea satului și locuitorii săi]; *Documente*, sec. XVII, vol. II, p. 205 [satul amintit la 1613].

DUMITREȘTI, vezi Hintești.

DUȚULEȘTI, vezi Milești.

DVORSCA, vezi Zvorsca.

NOTE

¹ Un călugăr din Dălhăuți este amintit la 1696 aug. 10 (Arh. St. Buc., m-reă Rm. Sărat, VII/6). Vezi și doc. din 1694 oct. 22, unde se spune că episcopul Mitrofan făcea un schit „dentre Mierăi”, aflat lângă Dălhăuți și Bontești (Arh. St. Buc., ep. Buzău, LIX/19). Vezi și ibidem, LIX/21 și 22 și planul vetrei schitului din 1835 la Arh. St. Buc., Min. Agric.

² Vezi doc. din 1780 mai 13 (idem, Mit. Țării Rom., CCCXXXIII/1, nr. 1). Vezi și pomelnicul din același an dat de Ecaterina Văcărescu vorniceasa, considerată ctitora sa (ibidem, nr. 2) și istoricul făcut de maiorul Pappazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 21—21 v.).

³ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. DCXXI.

⁴ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. MCXCII.

⁵ Amintită la 1834 iunie 25 (Acad. R. S. România, DCCCXV/48).

⁶ Amintită la 1646 aug. 25 (Arh. St. Buc., m-reă Radu Vodă, XLII/20).

⁷ Bis. din D.-Muscel este amintită la 1834 febr. 28 (Acad. R. S. România, DCCCXV/20).

⁷ bis. Vezi doc. din <1514> dec. 13 (*Documente*, sec. XVI, vol. I, p. 104).

⁸ Vezi și doc. din 1614 iulie 10 și 1615 ian. 22, în care se spune că lăcașul era „stricat și lovit și sărăcit și jefuit și surpat cu totul de unguri” (*Documente*, XVII, vol. II, p. 299—301 și 359). La 1630 mai 6 m-reă era „pustiită și stricată” (Inst. de istorie, fotocopie). Vezi și doc. din 1691 iunie 20, în care se arată că m-reă a fost jefuită de nemți, tătari și curuți (Arh. St. Buc., m-reă Dealu, XII/1).

⁹ Vezi și Acad. R. S. România, ms. 3460, f. 411—412 (din 1805), Arh. St. Buc., ms. 729, f. 79, ms. 730, f. 35—39 și 739, f. 2 v.—9 (inscripții și istoric, ms. Pappazoglu).

¹⁰ Despre „prefacerea” minăstirii Dealu și diverse reparații vezi: Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1811/1844, 1675/1845, 1677/1845, 1433/1848, 2640/1849, 1806/1851 2893/1853, 4682/1855 4265/1856, 4351/1856, Min. Lucr. Publice, dos. 57/1846, Log. pricinilor bisericesti, dos. 6126/1837.

Vezi și catagrafiile din: 1795, 1808, 1812—1818, 1819, 1822, 1828, 1831, 1834, 1857 și 1861 (Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 8865 și 8869/1834, 3855/1857, 627 și 697/1861, m-reă Dealu, XXII/ 122 și Acad. R. S. România, ms. rom., 721, f. 1—110). Vezi, de asemenea, catastrofele de avere din 1742 și 1755 (Arh. St. Buc., m-reă Dealu, XXII/61 și 43). Vezi și descrierea și legenda minăstirii din 1871, la Acad. R. S. România, ms. rom. 225, f. 189—192 v. și doc. de la Acad. R.S. România, pach. CMVII.

¹¹ Vezi și Acad. R. S. România, Stampe, GR III, Danielis 11.

¹² Amintit la 1664 aug. 11, când domnul întărește mitropoliei schitul „ce se cheamă Dealul Banului, în Valea Teiușului”, lângă hotarul Scheilor, pe apa Potocului (Arh. St. Buc., ms. 127, f. 373—373 v.). Vezi și doc. din 1762 ian. 3, în care se vorbește de locul unde a fost schitul lui Teodosie eromonah (ibidem, f. 373 v.). Vezi și idem, Min. Instr., dos. 1114/ 1863.

¹³ Într-un doc. din 1676—1677 i se spune minăstirea Dedului postelnic din Gura Babei (Arh. St. Buc., ms. 218, f. 134 v.).

¹⁴ În pisania din 1834 se arată că a fost zidită de Dediu postelnic la 1619—1620; minăstirea Deadiului postelnic sau Gura Babei este amintită la 1634—1635, 1646 mai 9, 1647 febr 16 etc. (Arh. St. Buc., ms. 218, f. 53 v., 7, 57 v.). La 1654 oct. 23, este pomenit drumul

bisericii din Dedulești (Acad. R. S. România, CLXVI/193), iar la 1698—1699 o altă minăstire a lui Negoită logofătul, care avea ocine la Dedulești (Acad. R. S. România, ms. 218, f. 136—137).

¹⁵ Vezi și catagrafiele din: 1837, 1845, 1849, 1851, 1853 și 1862 (Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 6733/1837, 2618/1849, 2065/1851, 2910/1853, 906/1862 și ms. 1306 și Acad. R. S. România, ms. rom. 721, f. 111—170). Vezi și testamentul de la Arh. St. Buc., A.N. CLXXVIII/3 și 10. Vezi, de asemenea, Acad. R. S. România, ms. A 545, f. 358 și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 76.

¹⁶ Despre ruinele unei bis. de lemn, la 1871, vezi Acad. R. S. România, ms. rom. 230, f. 232—233.

¹⁷ Vezi și Acad. R. S. România, ms. rom. 221, f. 103 v.—104. Satul Deleni a fost cumpărat de Drăgușin Deleanu de la Andrei Rudeanu (doc. din 1662, Acad. R. S. România, LXXV/26).

¹⁸ Din inscripție rezultă că a fost clădită la 164... Minăstirea Deleni este amintită în doc. la 1663 april. 24 (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., CL/7) iar ctitorul său, Drăgușin Deleanu, a fost mare paharnic între 1644 ian. 2 și 1650 april. 18, cind moare. I. Ionașcu o datează din 1644—1648.

¹⁹ Vezi doc. din 1725 aug. 11 prin care Ilinca Deleanu și Ancuța Greceanu îl închină mitropoliei (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., CLIII/3) Vezi și catagrafiele din: 1746, 1810, 1842 și 1860 (Acad. R. S. România, ms. rom. 626, f. 64—66, 657, f. 79—80, 721, f. 171—188 și ms. 660, f. 260); pentru diverse reparații, vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 3730/1857 și 1009/1862. Vezi și catagrafia de odoare din 1849 (Acad. R. S. România, ms. rom. 919, f. 64).

La 1875, în afară de schitul zidit la 1767, este amintită și o ruină de schit (Acad. R. S. România, ms. 221, f. 103 v.—104). Vezi și Arh. St. Buc., ms. 730, f. 65, 739, f. 50—51 și 729, f. 68 v.—69.

²⁰ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. CDXXX și DXXXVI.

²¹ Într-un doc. din 1678 april. 26, prin care Tudoran (din Aninoasa) fost mare clucer cumpără ocină la Detcoi, se spune că acesta vroia să facă biserica din Detcoi schit de călugări și să-l închine la minăstirea Aninoasa, ctitoria sa (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., XLIX/7). Metohul de la Detcoi e amintit și la 1687 iunie 3 (ibidem, CCCLIII/76).

²² Vezi doc. din 1681 april. 7, prin care Șteful cu soția sa Naia îl închină episcopiei (Arh. St. Buc., ep. Buzău, XLV/1). Acesta pare a fi alt schit.

²³ Nu există nici o dovadă documentară că schitul ar data din vremea lui Neagoe Basarab, așa cum se afirmă în *Dict. Rom.*, III, p. 115.

La 1705 mart. 1, schitul făcut de Șerban Știrbei logofăt primea prima danie (Arh. St. Buc., Mitrop. Țării Rom., CXXXIV/9). Vezi și diata soției ctitorului pentru schitul Didești, din <1706—1708/ (ibidem, CXXXIV/11); scrisoarea lui Șerban Știrbei către mitropolit din 1708 dec. 9 (ibidem, CXXXIV/12) și catastihul de lucruri dăruite de ctitori din 1708 dec. 17 (ibidem, CCXXXV/8 și CCCXXXIX/1). Vezi, de asemenea, catastifele de avere din 1782 febr. 8 și 1787 iunie 2 (ibidem, CCCXXXIX/7, 8 și 9), catastih de obiecte din <c. 1770> (ibidem, CCCXXXIX/4), catastihul de odoare din 1849 (Acad. R. S. România, ms. rom. 919, f. 68 v.) și catagrafiele din 1810 și 1850 la Acad. R. S. România, ms. 626, f. 55 v. 57 v., 657, f. 23 și 77—78 și 721, f. 189—210 și catagrafia nedatată (idem, ms. 660, f. 207); despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 3737/1857, 1038/1862 și ms. 156, f. 84 (1801). Vezi și pomelnicul de la Arh. St. Buc., ms. 729, f. 28 v.—29.

²⁴ Vezi doc. din 1706 febr. 2 (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., CXXXIV/10). Vezi și descrierea făcută la 1873 (Acad. R. S. România, ms. 229, f. 613 v.)

²⁵ În ms. 221 de la Acad. R. S. România, f. 114—115, anul fundației este 1814. I. Ionașcu admite însă 1794.

²⁶ La 1695 dec. 20, Stroe logofătul, fiul lui Mihart postelnicul, îl închină m-rii Segarcea (Arh. St. Buc., m-rea Zlătari, IX/21). Amintit apoi de numeroase ori în documente la 1698 dec. 15, 1700 dec. 9 etc. (idem, ms. 725, f. 33 v—38, m-rea Zlătari, IX/18 etc.)

²⁷ Deși la 1640 nov. 27, Matei Basarab declara că a zidit m-rea „de iznoavă, de în temei” (Arh. St. Buc., Peceti nr. 54), din documente rezultă că adevăratul ctitor a fost Preda Brîncoveanu, ruda domnului (vezi articolul lui R. Crețeanu citat la bibliografie). Vezi și planul vetrei m-rii la 1859 (Arh. St. Buc., Min. Agric., Hotărnicii și planuri, jud. Vîlcea).

²⁸ Vezi și Acad. R. S. România, ms. 2193 (pomelnic din 1805) și 5143, f. 174—177. Vezi și catagrafiele din 1815 și 1843 (Arh. St. Buc., m-rea D. Lemn, Catastife minăstirești, 2/1815, 70—71/1843 și Așez. Brîncovenești, dos. 200/1815). Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Așez. Brîncovenești, dos. 270/1851, Min. Instr., dos. 1210/1862, 1186/1863, 3307/1876 și m-rea D. Lemn, catastife, 148/1852.

²⁹ Vezi și desenele și picturile de la Muzeul de artă al R. S. România, Secția Stampe, Trenk, D.R. III 4247, 4258, Preziosi, D.S. III, 4117 etc. și Acad. R. S. România, Stampe, GR I, Kaindl A 87. Vezi, de asemenea, istoricul făcut de maiorul Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 17 v.—18).

³⁰ Vezi și catastihul de odoare din 1831 (Arh. St. Buc., m-reă D. Lemn, XLIII/37) și catagrafia de obiecte din 1782 (Acad. R. S. România, CMLXXIX/121).

³¹ Amintită la 1664 dec. 10, cînd Paraschiva paharnicul din Ceplea o închină metoh la m-reă Tismana (Arh. St. Buc., m-reă Tismana, XLIV/2).

³² Vezi și Acad. R. S. România, ms. 5291, f. 1—9. Vezi, de asemenea, descrierea și inscripția bisericii și descrierea ruinelor de case boierești, făcute la 1871 (Acad. R. S. România, ms. 227, f. 86—86 v.), precum și planul moșiei (Acad. R. S. România, Hărți). Vezi și doc. din 1688 nov. 25, în care se arată cum anume procedase Șerban Cantacuzino „ca un domn silnic” pentru a-și însuși din averea fraților săi; se spune că el făcuse case și pivnițe de piatră la Dobreni, „zicînd ca să-și facă temei acolo”, aceasta ca să nu mai poată fi scos de frații săi din stăpînirea satului (Arh. St. Buc., m-reă Radu Vodă, XXV/14 și Acad. R. S. România, CXXXIV/59).

³³ Vezi și catagrafia din 1842 (Acad. R. S. România, ms. 724, f. 220—227). Despre starea rea a schitului vezi Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos. 1242/1863, f. 667. Într-un plan vechi al satului este amintit aici Dealul Crucilor (Arh. St. Buc., Min. Agric.)

^{33 bis}. Catagrafia din 1840 indică greșit ca ctitor pe Filaret Ungureanu din Sibiu la 1729.

³⁴ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 394, f. 5 v. Despre situația schitului la mijlocul sec. trecut vezi Arh. St. Buc., Catastife mînaștiresți, m-reă Arnău, dos. 66—67/1852 și 89/1853. Vezi și doc. de la Acad. R. S. România, pach. CMXIII—CMXIV.

³⁵ Vezi doc. din 1756 april. 11 (Acad. R. S. România, CXXXVIII/266); vezi și doc. din 1767 mart. 29 (Arh. St. Buc., Mitrop. Țării Rom., CCCXXXVI/25).

³⁶ Vezi doc. din 1783, oct. 23, în care se spune că Nic. Greceanu clucerul făcuse o bis. la Dobrosloveni (Grecianu, *Genealogiile*, II, p. 438). Vezi și planul moșiei la Acad. R. S. România, Hărți.

³⁷ Acad. R. S. România, ms. rom. 221, f. 114—115.

³⁸ Vezi doc. din 1797 iunie 29 (Arh. St. Buc., Mitrop. Țării Rom., CCCXXXVI/78).

³⁹ Amintit la 1708 april. 13 (Arh. St. Buc., ms. 132, f. 145 v.—146).

⁴⁰ În *Dicț. Rom.*, III, p. 157, se afirmă că a fost construit în vremea domniei lui Matei Basarab, de cînd datează și crucea, iar într-un „tablou istoric” al jud. Olt se dă ca an al fundației 1647 (Acad. R. S. România, ms. 221, f. 112—113). Amintit în doc. tîrziu, la 1777 iunie 19 (Arh. St. Buc., Mitrop. Țării Rom., CCCLVII/33); vezi și lista de avere din <1787> (*ibidem*, CDLXXV/8), catagrafia din 1764 (Acad. R. S. România, ms. 657, f. 28 v.) și pisană (*ibidem*, ms. rom. 226, f. 106 v. și 117). Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. DXIV.

⁴¹ Amintite la 1871 (Acad. R. S. România, ms. 229, f. 165). Vezi și *Dicț. Rom.*, III, p. 159 și hotărnicie din 1750 (Acad. R. S. România, C/187).

⁴² O bis. mai veche e amintită la 1831 mai 11 (Acad. R. S. România, MCCLXXXVI/38 f.)

⁴³ Pentru vechimea m-rii vezi doc. din 1604 april. 20, din care rezultă că avea o carte de ocină de la leatul 7006 (1497—1498) (*Documente*, veac. XVII, vol. I, p. 117—118). M-reă este menționată prima oară în documente la 1520 sept. 2 (*Documente*, veac. XVI, vol. I, p. 161—162). După părerea lui N. Iorga, ar fi fost ctitoria lui Stanciu Dobruș mare postelnic între 1558 febr. 11 și 1560 oct. 18. Este posibil ca unele lucrări să se fi făcut la sfîrșitul sec. XVI și începutul celui următor, lucru dovedit de inscripția din 1594 de la porțile ctitorilor și de diata lui Radu Buzescu clucer, din 1610 ian. 10, în care lasă m-rilor Stănești și Dobrușa 1000 de galbeni „să lucreze lucrurile ce sînt neisprăvite și să dreagă ce le va trebui” (*Documente*, veac. XVII, vol. I, p. 425). Despre acoperirea bisericii în sec. XVII vezi doc. din 1672 febr. 5 (SMIM, V, p. 637).

⁴⁴ Vezi Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, pach. LXXXV și doc. din <1590—1591> april. 23 și 1694 april. 10 (*Documente*, veac. XVI, vol. V., p. 441 și Acad. R. S. România, XC/108). În catagrafia din 1840 se spune că biserica a fost „prefăcută” de Ștefan episcop de Rîmnic.

⁴⁵ Vezi și Acad. R. S. România, ms. 2197. Vezi, de asemenea, pictura lui Trenk înfățișînd schitul în veacul trecut (Muzeul de artă al R. S. România, Stampe, DR III, 4254). Vezi și doc. de la Acad. R. S. România, CMLXXVI/170—264.

⁴⁶ Înainte de construirea palatului lui C-tin Brîncoveanu existau aici niște case boierești vechi ale familiei Bălăceanu, vindute lui Cornea Brăiloiu mare ban, de la care le cumpără Brîncoveanu „să-i fie pentru preumblare, fiind aproape de Țirgovîște” (vezi Greceanu, *Genealogiile documentate*, loc. cit.). Vezi și Acad. R. S. România, ms. rom. 225, f. 203, unde sînt amintite, la 1871, ruinele palatului, biserica, o mînaștere și o cruce veche.

⁴⁷ Vezi doc. din 1804 iulie 27 (Arh. St. Buc., ms. 218, f. 69 v.). Vezi și doc. din 1780 febr. 1 (*idem*, A.N., MMDCCLVI/21). Vezi și doc. de la Acad. R. S. România, pach. CMLXXI, unde se află și doc. din 1709 dec. 26, amintind biserica.

⁴⁸ Amintit la 1873 (Acad. R. S. România, ms. 228, f. 69).

⁴⁹ O bis. din Domnești e amintită la 1845 oct. 4 (Acad. R. S. România, DCCCXIII/86). Despre sat vezi și doc. *ibidem*, MCCLXXXI/10 și urm.

- ⁵⁰ Vezi și planul moșiei din 1915 (Acad. R. S. România, Hărți).
- ⁵¹ La 1760 dec. 15, este închinat mitropoliei de Neofit ierodiacon, fiul lui Crăciun căpitan din Vineți (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., CLIV/5 și CLXXV/5). O biserică mai veche (sau aceeași?) este amintită la 1699 aug. 19 (idem, ms. 705, f. 226). Vezi și doc. din 1767 ian. 20 (idem, A.N., MMDCCLXXXIII/28 a).
- ⁵² La 1658 iulie 25, când satul este întărit lui Șerban Cantacuzino postelnicul, sînt amintite aici și „casele boierești”; vezi tot aici istoricul proprietății (Acad. R. S. România, CCXCII/1). Vezi și *ibidem*, DVI/1—6. În anul 1841 satul era de vînzare (C. Rom., 27 ian. 1841, p. 20). Vezi și doc. de la Acad. R. S. România, pach. DVI.
- ⁵³ Despre ambele vezi Acad. R. S. România, ms. rom. 228, f. 568, 709 (din 1871). Vezi și planul moșiei D.-Gherghița la Acad. R. S. România, Hărți.
- ⁵⁴ Vezi și planul moșiei la Acad. R. S. România, Hărți.
- ^{54 bis} Vezi și hotărnicia moșiei din 1838, cînd era a episcopiei de Rîmnic (Acad. R. S. România, MCCXLIX/169).
- ⁵⁵ Vezi și Acad. R. S. România, ms. 5142, f. 401. Despre starea rea a bisericii vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 458/1861. Despre starea de ruină a bis. vezi idem, Min. Cult. și Instr., dos. 1092/1863, f. 18, 48.
- ^{55 bis} În catagrafia din 1840 se spune că s-a construit la 1834.
- ⁵⁶ Această biserică este zidită probabil pe locul uneia mai vechi, amintită la 1582 iunie 2 ca biserica lui Gârdeștii din Deal (copie Inst. de istorie).
- ⁵⁷ Amintită la 1833 oct. 23 (Acad. R. S. România, DCCCXIV/263).
- ⁵⁸ Vezi și hotărnicile din 1767 și 1795 (Acad. R. S. România, MCCCXLVI/18, 20); vezi și doc. urm.
- ⁵⁹ Bis. e amintită la 1835 dec. 3 (Acad. R. S. România, DCCCIV/141).
- ⁶⁰ În ms. rom. 221, f. 114—115 de la Acad. R. S. România, se dă ca an al fundației 1709.
- ⁶¹ Menționăm că, la 1681 mai 8, jupîneasa Vilaia vinde soției și fiilor răposatului Drăghici Cantacuzino fost mare spătar satul Dragomirești, cu casele, curtea, pivnița, grajdul și cuhnia (Acad. R. S. România, CCXI/4). Satul va fi avut, desigur, biserică încă din această vreme. Înainte de construirea bisericii de zid a existat sigur o biserică de lemn, făcută de marele stolnic Mihail Fălcoianu, care a cumpărat satul la 1740 oct. 17 (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., CCCXI/7). Biserica de zid din 1760 este amintită la 1763 iunie 16, cînd, nouă fiind, i se acordă diverse scutiri (*ibidem*, CCXXXIV/4 și ms. 141, f. 9).
- ⁶² Bis. e amintită la 1832 ian. 8 (Acad. R. S. România, DCCCXIV/149).
- ⁶³ La această biserică domnească se referă porunca din 1672 mai 24, adresată pîrcălabului de Dragoslave să îngădească biserica (Arh. St. Buc., m-rea C. Lung, LXI/11).
- ⁶⁴ Una din aceste cruci, numită a lui Berbece, este amintită la 1657 dec. 22 (Acad. R. S. România, XLIV/44). Despre crucea lui Hristea vameșul și alte patru cruci vechi și despre ruinele de ziduri existente la 1873 — și inscripții — vezi Acad. R. S. România, ms. rom. 228, f. 247—249.
- ⁶⁵ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. DXXXVIII—IX.
- ⁶⁶ Amintit la 1786 ian. 1 și 1797 nov. 16 (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., CLXXV/7 și ms. 158, f. 41 v.). Vezi și catagrafia de la 1764 (Acad. R. S. România, ms. 657, f. 29, 76—76 v., 100, 108 v.—109) și Acad. R. S. România, ms. rom. 221, f. 106 v.—107, unde sînt amintite două biserici.
- ⁶⁷ O biserică de lemn exista aici la 1631 april. 28, cînd este vîndută împreună cu locul lui Hrizea mare vornic (Arh. St. Buc., Copii, V/3079). Bis. din Drajna este amintită și la 1793 mai 24 (idem, A.N., MMDXCV/1).
- ⁶⁸ Vezi Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericesti, dos. 4248/1839.
- ⁶⁹ La 1678 iunie 18, se arată că Costea grecul vameșul a zidit o biserică pe locul alteia dărimate, fostă metoh al ep. Rîmnic, pe care o închină, de asemenea, episcopiei (Acad. R. S. România, XC/95). La 1693 mai 11 este amintită o altă biserică, cu alți ctitori, (Lupu logofătul, Dumitru, ambii fiii lui Ispas portarul și Radu logofăt), metoh la m-rea Jitianu (idem, m-rea Hurezi, LIV/17).
- ⁷⁰ Bis. e amintită la 1833 april. 29 (Acad. R. S. România, DCCCXIV/230).
- ⁷¹ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, CDLIV/225 și urm., unde se află și o hotărnicie din 1833 (doc. nr. 230).
- ⁷² Piatra de mormînt din sec. XVII și începutul sec. XVIII este o dovadă despre existența unei bis. mai vechi. La 1647 iulie 28, Matei Basarab dădea un hrisov de la conacul din Drugănești (Arh. St. Buc., ms. 1233, f. 450).
- ⁷³ Vezi doc. din 1734 febr. 26 și 1834 aug. 19 (Acad. R. S. România, CDXXX/5, 8, 12—14). Despre sat vezi tot pachetul CDXXX, unde se află și o hotărnicie din 1751 (doc. nr. 3).
- ⁷⁴ Vezi Acad. R. S. România, ms. rom. 227, f. 167 și 180.

⁷⁵ La 1833 iunie 16 existau aici două biserici (Acad. R. S. România, DCCCXIV/237). Vezi și planul moșiei din 1855 (ibidem, CCCLXXXV/6). Despre construirea bis. Ducești vezi Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos. 1163/1863.

⁷⁶ Vezi și Acad. R. S. România, ms. rom. 221, f. 107—108.

⁷⁷ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. CDXXX și DXXXVI.

⁷⁸ În ms. rom. 221 de la Acad. R. S. România, f. 103—104, se dă ca an al fundației 7160 (1651—2). Pisania tîrzie afirmă că a fost făcută de Rizea (în loc de Hrizea?) spătarul la 1608; Hrizea nu corespunde însă cu data indicată în ms. citat. I. Ionașcu crede însă că este vorba de Mirzea marele spătar de la începutul sec. XVII. Problema e greu de rezolvat.

E

SCHITUL EDERA — Prahova (mijlocul sec. XVIII¹; fost metoh al mitropoliei; și un han. sec. XIX). Un sat Ederile se află în jud. Dîmbovița aproape de hotarul cu Prahova.

Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 73, 87, 214, 234 [doc. ref. la sat]; Urechia, *Ist. rom.*, III, p. 535—536 [doc.]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 98—101 [doc. 1668—1799]; A.G.R., 23 ian. 1865 [arenda moșiei]; *Indice cronologic nr. 1* [doc. ref. schit]; M. Of., 1865, p. 96 [han]; Anuar 1909, p. 301 [bis. nouă].

EFRIMEȘTI, vezi Rîmești.

SCHITUL ELEON, vezi Păpușa.

ENCULEȘTI, jud. Argeș (cruce de piatră cu hramul Adormirea, 1740—1741 și bis. veche de lemn la 1840).

G.B., 1965, nr. 9—10, p. 899 [cat. 1840]; Braniște M. și Ilie Diaconescu, *Vechile cruci de piatră din cuprinsul și vecinătatea orașului Pitești* (M.O., 1964, nr. 1—2, p. 49) [descriere, pisană]; Anuar 1909, p. 95 [bis. din 1876]; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 40 passim [bis. de lemn nedată].

ENISALA, jud. Tulcea (cetate medievală, ruinată).

„Studii”, 1965, nr. 5, p. 1113 [Evlia Celebi despre starca de părăsire a cetății]; Rașcu G. M., *Enisala (plasa Babadag), jud. Tulcea. Descriere, călăuză practică*, Chișinău, 1939, 26 p. +1 hartă (prezentare în A.D., 1930 p. 208—209; L. <ambrino> S., *Săpăturile arheologice din ținutul Dunărea de Jos* (R.I.R., IX, 1939, p. 498—501) [despre săpăturile de la cetatea Enisala]; AARPAD, secț. I, 1882, p. 14 [despre ruinele de la Enisala].

ENOSAȘTI (Ienosăști) — Romanăți (la 1840 bis. Sf. Ilie, 1815, construită de Polihronie clucerul, reparată sau refăcută? 1872).

„Renașterea”, 1944, p. 165; Anuar 1909, p. 210; AER, 1921—1925, p. 545; *Monografia jud. Romanăți*, p. 437—438; AMO, 1941, p. 611; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 290—291 [cat. 1845].

ENEȘTI, vezi Zorlești.

EPISCOPIA, vezi Gușoieni.

EPOTEȘTI, vezi Ipotești.

EPUREȘTI (Iepureasca), jud. Ilfov (fost Vlașca). Vezi și Palanga (bis. la începutul sec. XIX², apoi bis. Sf. Nicolae și Sf. Împărați, 1844).

Documente agrare, p. 655 [moșie a mitropoliei]; *Indice cronologic nr. 1* [E. = Palanga] și 17; Anuar 1909, p. 132.

ERCEA (Iarcea), com. Severinești, jud. Mehedinți (cula lui Tănase Retezeanu, 1856, mutată în sat la 1904, dispărută).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul Iarcea amintit de la 1575]; *Documente privind răscoala din 1821*, vol. III, p. 295—301 [averea lui D. Gîrbea]³; Crețeanu R., *Culele și casele întărite de pe Valea Motrului* (M. M., I, 1958, p. 109, 112) [descriere, foto]; Anuar 1909, p. 203 [bis. închisă].
ERGHEVIȚA, jud. Mehedinți.

Iorga N., *Studii și doc.*, VII, p. 3—6 [doc.]; *Indice cronologic nr. 22*; *Documente*, indice sec XVI și XVII [satul amintit de la 1599, cînd a fost dăruit în parte m-rii Tismana] Ștefulescu A., *M-reă Tismana*, ed. III-a vezi indice [multe doc. despre sat].

ERNATICU, vezi Bărbătești.

SCHITUL EZERU, vezi Iezeru.

NOTE

¹ Amintit la 1774 mart. 30 și 1782 april. 8 (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., CCCI/18 și LXXX/1); Vezi și catastihul din 1782 aug. 1 (ibidem, CCCI/21) și catagrafia din 1764 (Acad. R. S. România, ms. 657, f. 48, 87 v.—88).

² Vezi descrierea din 1840 a bisericii la Acad. R. S. România, CMLXXXI/24).

³ Vezi și doc. din 1760—1863 (Acad. R. S. România, CDXXXI/30—47).

F

FĂCĂENI, jud. Ialomița¹ (bis. sec. XVIII, apoi bis, Sf. Nicolae, 1895—1901).

Documente, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1467]; *Documente agrare*, p. 193—194, 488, 493 [doc. ref. la sat, fost al m-rii Cotroceni]; *Indice cronologic nr. 10, 20* [doc.]; Bauer, p. 142 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 61; „România”, 1838, p. 191—192 [arendarea moșiei] A. G. R., 24 febr. 1865 [la fel].

FĂCĂI, vezi Ocnele Mari.

FĂCĂU — Vlașca (bis. din 1862).

Brătulescu V. *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 636) [pisania].

FĂGETU, vezi Vieroș.

FĂGETELU, jud. Olt (bis. Adormirea — F. din Deal, construită de popa Matei Budriman, popa Radu și alții, 1822, reparată 1913, 1947; zugrăvită 1920—1921; și bis. Adormirea — F. din Vale, 1819, construită de postelnicul Ion Bumbăș, ambele M)².

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 87; Anuar 1909, p. 298—299; AEA, 1929, p. 145; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 201—215 [descriere, pisanii, documente; despre familia Bumbăș]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1529]; *Indice cronologic nr. 1* [doc..].

FĂLĂȘTOACA — Ilfov (bis. sfârșitul sec. XVIII)³.

Indice cronologic nr. 1 [doc.]; Lapedatu, *Catagrafia*, p. 33.

FĂLCOIANCA, vezi Grădinari.

FĂLCOIU, jud. Olt (fost Romanăți) (M bis. Sf. Nicolae, 1596?, refăcută de căpitanul Matei Fălcoianu, 1709—1710, reparată 1892, restaurată 1932 și 1949, când a fost pictată peste fresca din sec. XVIII).

Bauer, p. 196 [bis. sec. XVIII]; „Renașterea”, 1944, p. 166 [cat 1840]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 299 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 210; *Monografia jud. Romanăți*, p. 140—141, 437; AER, 1921—1925, p. 545; AMO, 1941, p. 611; Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. XL—XLII [despre fam. Fălcoianu]; Fălcoianu Alex., *Familia Fălcoianu. Note culese și întocmite de ...* Buc., 1919, 24 p. + 1 arbore genealogic [și despre bis. familiei F.]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1535, când era al m-rii Argeș]; *Indice cronologic nr. 7* [doc..].

FĂRCAȘELE, jud. Olt (fost Romanăți) (casa lui Radu Fărcășanu mare stolnic și bis. de lemn Sf. Apostoli Petru și Pavel, mijlocul sec. XVII, dispărute; la 1856 bis. de zid Sf. Nicolae — F. de Sus și bis. de lemn Sf. Nicolae — F. de Jos; acum bis. noi, din 1910 și 1916).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1583, fiind cumpărat apoi de Mihai Viteazul]; Nicolaescu Stoica, *Hrisovul lui Mihai Vodă Viteazul pentru satele sale din jud. Ronanați* (A. O., 1923, p. 126—131) vezi și Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 483); Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 200; vezi și M.O., 1967, nr. 11—12, p. 921—922; Stoicescu N., *Aga Farcaș din Brabova și popa Stoica logofătul din Fărcașa* (M.O., 1966, nr. 11—12, p. 1002—1005) [despre familia Fărcășanu]; Bauer, p. 196 [fără bis]; Odobescu, *Antichitățile*, p. 32, 172—173 [ruinele casei fam. Fărcășanu și bis.]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 295 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 210; AER 1921—1925, p. 546; *Monografia jud. Romanați*, p. 413—414; AMO, 1941, p. 612.

FĂRCĂȘEȘTI, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul, 1848, reparată 1876 și bis. de lemn Sf. Nicolae — F. Moșteni, 1847). Vezi și Valea cu Apă.

Anuar 1909, p. 177; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1464, când era în parte al m-rii Tismana]; Ștefulescu, *Gorjul* p. 208—211 [doc. despre sat]; Idem, *Documente slavo-române* (indice).

FĂRCĂȘEȘTI, com. Dozești — Vîlcea (bis. Sf. Gheorghe, 1838—1839, pe locul uinea de lemn). Vezi și Dozești.

FAȚA — Olt (bis. Sf. Apostoli-F. de Sus, 1841, clădită de Ion Petcu, și Adormirea-F. de Jos, 1846) ⁴.

Bauer, p. 187 [Fadoc, fără bis.]; Anuar 1909, p. 298; *Dicț. Rom.*, II, p. 325—326 [Fata].

FAȚA CÎMPULUI, vezi Gorganu

FĂUREI, jud. Ialomița ⁵ (bis. începutul sec. XIX) ⁶.

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1585—1586]; „Buciumul”, 1863 sept. 10 [doc. 1690, satul F.-Ilfov al m-rii Cotroceni]; Bauer, p. 143 [fără bis.]; *Indice cronologic nr. 10* [doc.].

FĂUREI, vezi Surdila-Greci.

FĂUREȘTI, jud. Vîlcea (la 1840 cinci biserici ⁷: F. de Sus, de lemn, preînnoită de Iancu Ghimpețeanu, 1839; Sf. Voievozi-F. de Jos, de lemn, 1796; M Sf. Ioan Botezătorul—Milești, de lemn, 1684, construită de zid de protopopul Ioan Făurescu, 1829; Intrarea în biserică-Boghiia, de lemn, 1700 și Sf. Treime-Preoțești, de lemn, 1594, construită de zid 1830 de slugerul Manolache Măldărescu, popa Mihai și alții).

Bauer, p. 204 [bis. sec. XVIII]; Popescu, *Biserici*, p. 120—121, 129—130; A.O., 1924, p. 307 [doc. 1772]; Anuar 1909, p. 222 [bis. din 1825]; AMO, 1941, p. 713; Golescu M., *Un arhitect român de la începutul sec. XIX* (BCMI, 1943, p. 109) [despre bis. Sf. Ioan-Milești, 1829]; A.O., 1942, p. 177 [la 1834 patru bis. de lemn și bis. de zid Nașterea Maicii Domnului]; *Indice cronologic nr. 23*; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul F. amintit de la 1569; la <1598>, era al boierilor Buzești; satul M. pomenit de la 1608].

M SCHITUL FEDELESCIORI (Fedeleșoiu, Schimbarea la față, construit de Grigore Ghica și de mitropolitul Varlaam 1673 ⁸, bis. zugrăvită de mitropolitul Varlaam, 1702, chilii adăugate 1836; fost metoh al m-rii Pantelimon; se păstrează pictura de la începutul sec. XVIII, foarte frumoasă), com. Dăiești, satul Fedeleșoiu, jud. Vîlcea.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 11*, Buc., 1947 [131 doc., 1425—1723]; Giurescu, *Material* (indice); B.O.R., II, 1875—1876, nr. 12, p. 744 [istoric, pisanie, la 1746]; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 484—487 [știri foarte interesante despre construirea m-rii], p. 500 [listă de odoare]; vol. XXII,

p. 366 [însemnări, sec. XVIII—XIX], XIV, p. 198—199 [documente]; Găleşescu, *Eforia*, p. 232—237 [hrisovul de închinare la m-rea Pantelimon, 1750]⁹, 217—218, 945; B.C.I., III, 1924, p. 97 [doc. 1759]; Urechia, *Ist. rom.*, X A, p. 248—249; Ionaşcu I., *Contribuţii la istoricul m-rii Hurez*, p. 159—165 [doc. 1810—1813]; Tunusli, p. 174; Bauer, p. 179; Fotino, III, p. 161; Ionaşcu, *Catagrafia Argeş*, p. 20 [descriere]; B.O.R., 1921, p. 680 [catagr. 1808]; B.O.R., 1938, p. 105—106 [listă de cărţi vechi]; A.P., 1848, p. 404, 408, 412, 416, 420 passim [venituri, 1832—1846]; V. Rom., 10 iunie 1843; Ionescu I., *Documente din 1848 de la schitul Fedeleşoiu* (M.O., 1968, nr. 1—2, p. 81—85) [se reproduc şi comentează]; A. Rom., 21, 29 aug. şi 4 sept. 1857, supl. 12 şi 19 dec. 1859 [arendarea moşiilor m-rii]; *Episcopia Rîmnicului*, p. 57 [foto], p. 57—58 passim; Anuar 1909, p. 280;

Iorga N., *Schitul Fedeleşciuiu* (BCMI, V, 1912, p. 30—35) [inscripţii, descriere sumară, foto, ziduri în ruină]; R., *Schitul Fedeleşciuiu* („Albina”, XVI, 1912—1913, p. 102—103) [după BCMI]; Drăghiceanu V., *Monumentele istorice din Oltenia* (BCMI, XXIV, 1931, p. 127—128) [pisania, ctitorii, descriere sumară, ruine chilii]; Ionescu D., *Schituri şi biserici*, p. 14—26 [pisania, istoric, descriere, foto]; Grigore, episcopul, *Dare de seamă*, p. 16; AEA, 1929, p. 103;

Ştefănescu I. D., *Peintures murales*, p. 70—71; Idem, *La peinture*, p. 179—180; Filiti, I. C., *Din iconografia noastră laică* (C.L., LVI, 1924, p. 207—208); Meteş, *Zugravi* (indice).

Ghika-Budeşti, *Evoluţia* (BCMI, XXIX, 1936, p. 69—70, pl. CCII—CCIX); *Arta feudală*, p. 217; Iorga N., *Istoria bisericii* I, p. 384; C.L., 1934, p. 668 [descriere Al. Odobescu, 1860]; vezi şi Odobescu Al., *Opere*, II, Buc., 1967, p. 396; Giurescu, *Ist. rom.*, III (indice); Şerbănescu Nic., *Varlaam, mitropolitul Ţării Româneşti (1672—1679)*, [părintele tipografiei bucureştene (B.O.R., 1958, p. 1120—1158) [despre ctitorul bisericii]; SCIA, 1968, nr. 1, p. 33, 36 [iconostasul]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 84; *Documente*, indice sec. XVI şi XVII [satul F. amintit de la 1583].

FEFELEI, vezi Mizil.

FERĂŞTI, vezi Herăşti.

FERIGILE, iom. Costeşti-Vîlcea (bis. Adormirea, 1819—1823, cruci de piatră din 1818—1819 şi 1756; informaţie de la C. Bălan).

FETEŞTI (Futeştii de pe Baltă), jud. Ialomiţa (bis. sec. XVIII¹⁰, dispărută; apoi bis. sec. XIX¹¹; acum bis. nouă).

Documente, indice sec. XVI şi XVII [amintit ca sat de la 1527]; Anuar 1909, p. 61; *Indice cronologic nr. 2* [doc.].

FETENI, jud. Argeş (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1742).

Documente agrare, p. 900 [doc. 1799]; Bauer, p. 178 [fără bis.]; B.O.R., 1921, p. 685 [cat. 1808]; Ionaşcu, *Catagrafia Argeş*, p. 21; Creţeanu R., *Biserici de lemn*, p. 25—26, 40 [o datează din 1742].

FIENI, jud. Dimboviţa¹² (bis. Sf. Nicolae, construită de Şerban vătaf de plai, 1804, reclădită; cruce de piatră din 1660).

Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 208 [doc. 1719]; Bauer, p. 159 [fără bis.]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 13—14; Anuar 1909, p. 50; *Documente agrare*, p. 584 [moşie a m-rii Căldăruşani]; *Documente*, indice sec. XVI şi XVII [satul amintit de la 1532, fiind sat de plăiaşi]; *Indice cronologic nr. 1*, 8, 15 şi 23 [doc. despre sat].

FIERĂŞTI, vezi Herăşti.

FIERBINŢI, jud. Ilfov (bis. Sf. Nicolae-F. de Jos, 1852—1854; bis. Adormirea-F. de Sus, reclădită de Alex. Scarlat Ghica 1842¹³, reparată 1882, 1912 şi bis. Sf. Gheorghe-Tg. Fierbinţi).

Bauer, p. 147 [Merbuizi?, bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 75; Brătulescu, *Ilfov*, p. 41—43; *Documente*, indice sec. XVII [Hierbinți, nelocalizat]. FÎLFANI, vezi Cochinești-Filfani.

FILIAȘI, jud. Dolj (bis. ruinată a cimitirului, Sf. Nicolae, Sf. Gheorghe și Sf. Dumitru, atribuită lui Dumitru Filiașanu, mijlocul sec. XVII; reconstruită? 1805 (?) de familia Pea, renovată 1921; ruine de culă la 1871).¹⁴

Bauer, p. 218 [fără bis.]; Lecca, *Familiile boierești*, p. 224—225 [fam. Filiașanu]; *Dict. Rom.*, III, p. 359 [două bis. în ruină]; Ciuceanu Șt., *Bis. de lângă Filiași* (ACMI, 1915, p. 135—141) [descriere, foto]; Anuar 1909, p. 158; AMO, 1941, p. 223; *Documente*, indice, sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1574]; Ștefulescu, *Crasna*, p. 115 [doc. 1792 amintind biserica].

FILIPEȘTI, jud. Brăila (bis. Sf. Nicolae, 1846—1848).

Vasilescu N. A., *Schite istorice*, p. 191; Didicescu, *Biserici din Brăila*, p. 142—143; Anuar, 1909, p. 454; A. Rom., 29 mai 1857 [arendarea moșiei]; *Dict. Rom.*, III, p. 363 [F. = Bașa = Gropăria].

FILIPEȘTII DE PĂDURE, jud. Prahova (M bis. Sf. Trei Ierarhi, construită de Bălașa, soția lui Matei Cantacuzino fost agă și de fiul lor Toma, 1688, zugrăvită de zugravul Pîrvu Mutul, 1692, bis. reparată 1893; și casa Cantacuzinilor). Vezi și Șiliștea Dealului.

Genealogia Cantacuzinilor, p. 196, 198, 352; *Istoriile*, p. 187; Greceanu *Viața lui C. Brîncoveanu*, p. 153, 156 [casele lui Matei Cantacuzino]; „Buciumul”, 3 sept. 1863 [diata postelnicesei]; „Arhiva-Iași, I, 1899—1900, p. 249—254 [diata Elinei]; Iorga N., *Doc. fam. Cantacuzino*, p. 43, 72, 107; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 263—265; *Închinare lui N. Iorga*, Cluj, 1931, p. 173 [pomelnicul]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 102—106 [doc. 1755, despre ruinarea caselor]¹⁵, 104—105 [doc. 1785, vânzarea lor]; Balș G., *Arhitectura Sf. Munte*; Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, p. 52; *Indice cronologic nr. 21* [doc.];

Tzigara-Samurcaș Al. și Balș G., *Biserica din Filipeștii de Pădure*, Buc., 1908, 47 p. (Arta românească, I); Anuar 1909, p. 103; Iorga N., *Țara românilor*, p. 49—51; Balș G., *Influences armeniennes*; Constantinescu-Iași P., *Bizantinismul*, p. 81; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXV, 1932, p. 37—38 și 68—69); Idem, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 42, p. XXI); Pavlov, *Lăcașuri*, p. 63; Ionescu Gr., *Istoria*, p. 174; Iorga N., *Istoria bisericii*, II, p. 69; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 109—110; A.R., 1916, 1940, p. 123—124; Bobulescu, *Zugravi*, p. 21; Voinescu T., *Pîrvul Mutul* (SCIA, 1955, nr. 3—4, p. 133—157) [descrierea picturii]¹⁶; *Arta feudală* p. 205—209; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G. B., 1966, nr. 7—8, p. 639); Giurescu, *Ist. rom.*, III (indice); SCIA, 1968, nr. 1, p. 27, 30 [despre iconostas].

FILIPEȘTI TÎRG, jud. Prahova¹⁷ (ruinele palatului familiei Cantacuzino, construit de C. Cantacuzino postelnicul, mijlocul sec. XVII; conacul Filipescu, mijlocul sec. XVIII, reparat la începutul sec. XIX, ambele M; bis. Adormirea, construită de Constantin Cantacuzino postelnicul, Dumitrașcu Filipescu stolnicul și Pană Filipescu logofătul la 1641—1642; casa Poșta Veche, sfârșitul sec. XVIII — începutul sec. XIX și cruce din 1632—1654).

Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 127 [descriere palat și biserică, 1657]; Greceanu, *Viața lui C. Brîncoveanu*, p. 153—156 [casele stolnicului C. Cantacuzino]; Tunusli, p. 155 [o biserică la 1774]; *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 196; Bauer, p. 134 [bis. de piatră și bis. de lemn]; Fotino, III, p. 155

[două bis. la 1815]; Iorga N., *Studii şi doc.*, XV, p. 263—265 [despre ruinele palatului şi biserică]; „Prietenii istoriei literare”, I, 1931, p. 368 [descrierea ruinelor casei, 1836]; Iorga N., *La leagănul Filipeştilor* (F.D., 1907, nr. 27, p. 424—426) [istoric, descriere, casă şi bis.];

Iorga N., *Palatul de la Filipeşti i de Tîrg* (BCMI, VIII, 1915, p. 1—5) [descriere, foto ruine palat]; R.V., 7 sept. 1914, p. 2 [palatul Cantacuzino]; Filitti, *Familia Slătineanu*, p. 9, 11 [însemnări]; BCMI, XVII, 1924, p. 94 [însemnare 1781]; Zagoritz Al., *Evoluţia istorică a târgurilor şi oraşelor dintre Buzău, Tîrgovişte şi Bucureşti* (A.G.A., 1914—1915, p. 308—311, 315) şi extras; C.D.A., 1840, p. 204 [trei hanuri la 1840];

Metes, *Zugravi* (indice); A.R., 1940, p. 122—123; Bobulescu, *Zugravi*, p. 20—21; Golescu M., *Danses et danseurs dans la peinture des églises roumaines* (RHSEE, 1946, p. 139); Voinescu T., *Pîrvul Mutul* (SCIA, 1955, nr. 3—4, p. 137); Anuar 1909, p. 35 [bis. din 1848—1851];

Sulzer, *Geschichte*, I, p. 314; *Inscripţii Bucureşti*, p. 560—562 [6 candele, 1800 şi c. 1800, probabil de aici] p. 587 [cruce, 1798]; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 289; Giurescu, *Ist. rom.*, III (indice); Ionescu Gr. *Istoria arhitecturii*, II, p. 142; A. Rom., supl. 19 iunie 1857 [arendarea moşiei F.]; Iorga N., *Doc. Cantacuzino* (indice) [doc. despre Filipeşti]; *Documente*, indice, sec. XVI şi XVII [satul F. amintit de la 1510, când era al lui jupan Neagoe al lui Drăghici].

FILIU — Brăila (bis. Sf. Împăraţi, construită de Ioniţă Budişteanu, 1846, reparată şi zugrăvită 1873, distrusă în timpul războiului 1916—1918 şi trei hanuri sec. XIX).

Didicescu I., *Biserici din Brăila*, p. 151; *Dict. Rom.*, III, p. 365; AEB, 1926, p. 47 şi 1928, p. 111; Vasilescu N. A., *Schiţe istorice*, p. 193; A. Rom., 1857 dec. 23, 1858 mart. 15 şi urm., 1859 mart. 25, april. 8 [arendarea moşiei cu bis., case şi hanuri];

FINTA, jud. Dîmboviţa ¹⁸ (bis. Sf. Nicolae, construită de Nicolae şi Tănase Argintoianu, 1791, reparată 1851 şi 1880; case boiereşti şi han sec. XIX; cruce de piatră ridicată de Matei Basarab în amintirea luptelor cu oştile lui Vasile Lupu şi cazacii din 1653).

Documente, indice sec. XIII—XVI şi XVII [satul amintit de la 1494]; *Istoria Ţării Româneşti*, p. 112 [despre crucea mare făcută de Matei Basarab]; Fotino, II, p. 98 [despre cruce]; Iorga N., *Studii şi doc.*, XV, p. 275; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 51; Hagi-Panteli G., *Cîteva documente de drept din Muntenia şi Moldova*, Buc., 1944, p. 23—44 [hotărnicie din 1850]; Drăghiceanu V., *Un epitaf turcesc* (C.L., XLII, 1908, p. 224—225) [din 1709]; Bauer, p. 160 [bis. şi casă boierească]; V. Rom., supl. 12 mart. 1852 [case boiereşti noi şi hănişor]; Anuar 1909, p. 46 [bis. din 1720—1721]; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 27.

FÎNTÎNA BANULUI — Mehedinţi ¹⁹ (bis. bordei, apoi bis. Sf. Nicolae). Bauer, p. 226 [bis. sec. XVIII]; „Oltenia”, I, 1940, p. 13; Anuar 1909, p. 158; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 436 [cat. 1845]; *Hotărnicia moşiei Fîntîna Banului 1708* (A.O., 1928, p. 459—460); Greceanu, *Genealogiile*, II, p. 421 [doc.]; *Documente agrare*, p. 417, 604 [moşie a m-rii Gura Motrului]; vezi şi *Indice cronologic nr. 16*.

FÎNTÎNA DOMNEASCĂ, jud. Mehedinţi (bis. sec. XVIII; la 1873 o fîntină de la Matei Basarab) ²⁰.

Bauer, p. 225 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 194; AMO, 1941, p. 484—485 [biserici noi]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 567.

FÎNTÎNELE, com. Mărgăriteşti-Buzău (bis. de lemn din 1777).

Creţeanu *Biserici de lemn*, p. 40 passim; Bauer, p. 116 [bis. sec. XVIII]

FÎNTÎNELE — Dolj (bis. de lemn Sf. Paraschiva, 1707, refăcută 1824, în ruină la 1909).

„Oltenița”, II, 1941, p. 126; Anuar 1909, p. 166; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 447 [cat. 1845]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1568]; *Dicț. Rom.*, III, p. 375.

FÎNTÎNELE, jud. Teleorman (bis. ante 1834).²¹

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1588, cînd era al lui Nica armașul; fusese al Craioveștilor].

M-REA FÎNTÎNELE (prima jumătate a sec. XVI, fostă metoh a m-rilor Snagov și Mărgineni).

Documente, XVI, vol. II, p. 280 [doc. <1542—1545>]; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 519

FÎNTÎNELE-MAZILI, jud. Prahova,²² (M. bis. ruină Adormirea, construită de Mihai Bozianu protopop și alții, 1786, zugrăvită 1816, repetată 1846, aproape în ruină la 1909; pe pereții ruinați se păstrează portretele ctitorilor). Vezi și următorul.

Bauer, p. 131 [bis. sec. XVIII]; Zagoritz Al., *Sculpturi în piatră* (BCMI, VI, 1913, p. 71 și anexe); Brătulescu V., *Bis. din Prahova* (BCMI, XXXII, 1939, p. 30—31) [descriere sumară, inscripții, foto]; Constantinescu N. A., *Bis. din Fîntînele-Mazili-Buzău* („Îngerul”, XIII, 1941, p. 383—385); Idem, *Monumente buzoene*, partea I, p. 52 [pisanie, descriere ruină]; ACMI, 1942, p. 57; Anuar 1909, p. 103; *Documente*, indice sec. XVII.

FÎNTÎNELE UNGURENI, jud. Prahova (M. bis. Adormirea, sec. XVIII, construită de clucerul Crăciunescu și familia Picleanu, 1749—1750 sau 1802?; reparată 1841 și după cutremurul din 1940). Vezi și precedentul.

Brătulescu V., *Bis. din Prahova* (BCMI, XXXII, 1939, p. 26—30) [descriere sumară, inscripții, foto]; Constantinescu N. A., *Monumente buzoene*, p. 52—53 [însemnări, 1749—1751]; ACMI, 1942, p. 47; Anuar 1909, p. 103; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 519—530 [doc. ref. la satul Fîntînele-Saac]; A. Rom., 14 aug. 1857 (arendarea moșiei F. a spitalului Colțea).

FÎNTÎNELE NEGRE — Mehedinți (bis. de lemn Sf. Voievozi, c. 1800—1821, în ruină la 1941).

AMO, 1941, p. 485; Anuar 1909, p. 194 [bis. din 1855—1856].

FIRIZU, vezi m-rea Coșuștea-Crivelnicu.

FIȘCĂLIA — Olt (bis. de lemn Sf. Nicolae la începutul sec. XIX).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 80.

FIȘCĂLIA — Vilcea (la 1840 două bis. de lemn: Sf. Voievozi-Răscăioși, 1836, construită de locuitori și Adormirea, 1809—1810).

Bauer, p. 202 [Răscăioși, bis. sec. XVIII]; Popescu, *Biserici*, p. 6; *Dicț. Rom.*, III, p. 367 [bis. în ruină]; Anuar 1909, p. 222; AMO, 1941, p. 714 [bis. Sf. Gheorghe, 1913, Sf. Voievozi, de lemn, 1862 și Sf. Ioan, de lemn, 1868].

M SCHITUL FLĂMÎNDA (m-rea de pe Topolog, Sf. Apostoli Petru și Pavel, construită de Teodosie Rudeanu mare logofăt, sfîrșitul sec. XVI²³; la 1906 bis. Flămînda; fost metoh al ep. Rîmnice²⁴), jud. Vilcea.

Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 680—681 [doc. 1651—1699]; *Documente*, XVII, vol. III, p. 475—476 și IV, p. 411; Bulat T.G., *Contribuțiuni documentare*, p. 108—109 [doc. 1688]; Tunusli, p. 174; Fotino, III, p. 161; Bauer, p. 179; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 30; B.O.R., 1921, p. 681 [catagr. 1808]; Popescu-Clienii I., *O catagrafie a episcopiei Rîmnicului* (R.I.B., 1943, nr. 1, p. 131); B.O.R., 1888, p. 618 [avere, 1786]; A.C., 1868, p. 25; *Episcopia Rîmnicului*, p. 80, 379—381; A.O., I, 1922, p. 244; Gbika-Budești,

Evoluția (BCMI, XXV, 1932, p. 33, 58—59, pl. CLVII—CLXIII și 1936, p. 43); Brătulescu V., *Bis. din Argeș și Vâlcea* (BCMI, XXVII, 1934, p. 39) [inscripții, foto]; A.O., 1935, p. 171 [observațiile lui I. C. Filitti la art. lui V. Brătulescu]; ACMI, 1943, p. 52; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 36, pl. XVI); Topologeanu P., *Biserici de pe Valea Topologului*, p. 66; AEA, 1929, p. 107; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 84. FLĂMÎNDA — Vlașca (bis. ante 1833)²⁵.

Dicț. Rom., III, p. 383 [cătun].

M-REA FLĂMÎNDA, vezi Orașul de Floci.

SCHITUL FLĂMÎNDA-MARCULEȘTI, vezi Cîmpulung.

FLĂMÎNZENI-BUCOVENI, com. Bufta, jud. Ilfov (ruine de biserică la 1871).²⁶

Anuar 1909, p. 68 [bis. din 1853—1855]; *Documente agrare*, p. 741 [sat al m-rii Radu Vodă].

FLĂMÎNZEȘTI, vezi Curtea de Argeș.

FLOCEȘTI, vezi Chirculești.

M-REA DE LA FLOCOȘANI (Sf. Ioan, prima jumătate a sec. XVIII).²⁷

Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 331 [doc. 1793, ref. la F.-Olt].

FLOREȘTI, jud. Dîmbovița (bis. sec. XVIII).²⁸

Bauer, p. 157 [bis. sec. XVIII]; *Documente agrare*, p. 185 [sat al m-rii Găiseni].

FLOREȘTI — Argeș (bis. de lemn Sf. Nicolae la începutul sec. XIX).

Ionașcu. *Catagrafia Argeș*, p. 30.

FLOREȘTI — Dolj (bis. de lemn Sf. Voievozi).

Documente, sec. XVI, vol. VI, p. 247 [satul amintit la 1596]; Buzatu D., *Toponimie doljeană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 62); Iorga N., *Studii și doc.*, V., p. 320—321 [doc. 1743; aici era „temeiul” lui C. Buzescu]; A.O., 1927, p. 296 [doc. 1799, F.-Mehedinți]; „Oltul”, 1857, p. 188 [moșia de arendat]; vezi și A. Rom., 21 mart. 1859; *Dicț. Rom.*, III, p. 391—392.

FLOREȘTI, jud. Ilfov (M bis. Sf. Nicolae, 1714—1715, reparată și zugrăvită 1918). Vezi și următorul.

Sestini, *Viaggio curioso*, p. 11 [descrierea casei boierești]; Anuar 1909, p. 75; Radu G. Ioan, *Bisericile din jurul Floreștilor și Stoenestilor*, teză de licență, Buc., 1932, f. 48—49 [despre biserică]; A.O., 1924, p. 245 [doc. 1699, hotărnicie]; *Indice cronologic nr. 9* [doc.].

FLOREȘTII DIN DEAL, jud. Ilfov (bis. Adormirea, sec. XVIII și școală).

Vezi și precedentul.

Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 118—119; VII, p. 302, 368; VIII, p. 450 și X A, p. 403 [doc. 1793 și 1813, bis. Adormirea-F. Din deal]; Iorga N., *Studii și doc.*, V., p. 499 [doc. 1753, cruce de hotar la F. de Sus — Ilfov].

FLOREȘTI — Prahova²⁹ (casa Cantacuzino, 1840—1842; bis. Sf. Treime și Nașterea Domnului, construită de Grigore Cantacuzino, 1826—1830, refăcută 1888, pictată de G. Tattarescu, și han sec. XIX).

Vezi și Băicoi.

Bauer, p. 134 [bis. sec. XVIII]; Urechia, *Ist. rom.*, III, p. 535—536 [doc.]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 81 [doc. 1840, zidirea casei; vezi și p. 107—108]³⁰; Voinescu T., G. Tattarescu, p. 55, 129—130 [contractul pentru zugrăvirea bisericii]; Wertheimer-Ghika, G. Tattarescu, p. 190; C. Rom., 1832, p. 44 [han]; Constantinescu N. A., *Comunicări* (BCMI, XXXII, 1939, p. 93—94) [pisanie, însemnări, sec. XIX]; Anuar, 1909, p. 103; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 17 [doc. 1663, parte din sat a lui Drăghici Cantacuzino]; vezi și indice; A. Rom., 31 dec. 1859 [moșia de arendat].

FLOREȘTI, vezi Pojoga.

FLORICA, jud. Buzău (M cruce de piatră, sec. XVIII, pe fostul drum al sării).

FLORU, com. Icoana, jud. Olt (M bis. Sf. Constantin și Elena și Sf. Dumitru, construită de frații C-tin și Gheorghe Ioan, 1814³¹, zugrăvită 1836, de fiii lui C-tin Ioan numiți Caracostea, reparată 1860, zugrăvită 1954).

Bauer, p. 171 [bis. Flora de Sus] și 187 [bis. Flora de Jos]; „T. Codrescu”, IV, 1934, nr. 4, p. 55—56; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 82; Ionașcu, *Biserici Ol.*, p. 216—223 [despre familia Balan, descriere bis., inscripție, documente]; pisană bis. și istoricul cam legendar al satului și în *Dict. Rom.*, III, p. 397—398; Anuar 1909, p. 299; AEA, 1929, p. 127; Iorga N., *Studii și doc.*, XIV, p. 329 [satul era al lui C. Brîncoveanu]; A. Rom., 9, 13 ian. 1860 [arenda moșiei].

FOCȘĂNEI, jud. Buzău (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1822—1826, în stare rea la 1909).

Anuar 1909, p. 255; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 30, 251 [doc].

FOCȘANI, jud. Vrancea.

Documente, indice sec. XVI și XVII [amintit ca sat la 1575, din timpul luptelor cu Ioan Vodă Viteazul]; Panaitescu P. P., *Călători poloni*, p. 28—29 [descriere, 1636]; vezi și indice; Miron Costin, *Opere*, p. 149 [despre arderea orașului, 1653]; B.C.I., XII, p. 26 [despre crucea orașului de turci, 1659]; XVI, p. 274—276 [descriere Evlia Celebi, 1659]; Bezviconi G., *Călători ruși*, p. 79—80 [descriere, 1707—1708], p. 139 [descriere, nr. bisericilor, 1793], p. 235 [orașul ars, 1821]; vezi și indice; „Viitorul”-Iași, 15 iunie—15 iulie 1907, p. 7 [descriere Ipolit Vișenski]; E. H. Weismantell's *Dagbok*, ed. S. Bring, Stockholm, 1928, p. 218 [descriere, 1713]; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 234 [doc. 1738 despre arderea orașului]; „Arh. Bas.”, 1929, p. 59 [însemnare 1739, despre prada orașului]; *Cronica Ghiculeștilor*, p. 467 [jefuirea orașului de cazaci, 1739]; Bianu I., *Catalogul manuscriptelor românești*, I, p. 164 [însemnare 1758 despre arderea orașului];

Cozma Ludovic, *Cărțile și revistele bisericii Sf. Împărați din Galați*, Galați, 1938, p. 31 [însemnare despre arderea orașului, 1788]; *Hacquet's neueste Reisen in den Jahren 1788 und 1789 ...*, II, Nürnberg, 1791, p. 95 [orașul pîrjolit de război]; vezi și N. Iorga, *Istoria românilor prin călători*, III, p. 26; Hunter William, *Travels in the year 1792 through France, Turkey and Hungary to Viena*, Londra, 1796, p. 293—295 [descriere]; Reimers, *Reise des russisch-Kaiserlichen Gesandtschaft*, p. 101, 109 [descriere, 1793 orașul în ruină]; Sulzer, *Geschichte*, I, p. 306—307 [descriere];

Wolf A., *Beiträge zu einer statisch-historischen Beschreibung des Fürstenthums Moldau*, Sibiu, 1805, p. 74 [descriere]; Samarian P., *O veche monografie a Munteniei*, p. 190 [numărul caselor și bisericilor, începutul sec. XIX]; Iorga N., *Un călător englez în țările românești înainte de Eterie* („Arhiva” — Iași, 1896, p. 28) [reproducere după W. Mac Michael, *Journey from Moscow to Constantinople in the years 1817, 1818*, Londra, 1819; Focșanii aveau la acea dată 24 biserici ortodoxe]; Karaczay F., *Beiträge zur Europäischen Landerkunde, die Moldau, Wallachey ...*, Londra, 1818, p. 54—55 [despre oraș];

Documente privind răscoala din 1821, II, p. 171 [despre arderea orașului]^{31 bis}; vezi și indice; Caian D., *Istoricul orașului Focșani*, anexe, p. 54 [însemnare despre arderea târgului la 1821]; Nistor I. I., *O descriere din 1822*, p. 19, 61—62;

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 3, Episcopia Buzău*, Buc., 1958 (indice) [foarte multe doc. se referă la orașul Focșani];

Arbore Al. P., *Informațiunile unor călători străini și alte câteva însemnări răzlețe despre Focșani și vecinătățile lui* („Milcovia”, I, 1930, vol. II, p. 117—134) [Bandini, Weismantel, Struve, Ker Porter, Kreuchely etc.]; Diaconu Ion, *Contribuțiune la informațiunile călătorilor streini despre regiunea „Milcovia”* („Milcovia”, II, 1931, vol. I, p. 76—107) [completează pe Arbore; călători poloni, Del Chiaro, Brognard, Hauterive, Reimers, Langeron etc.]; Bauer, p. 106 [nr. bisericilor; orașul ars de turci]; Tunusli, p. 176 [nr. bisericilor]; Fotino, III, p. 147 [m-rea Sf. Ioan și 6 bis. de piatră la 1815]; „Albina rom.”, 3 febr. 1838 [despre stricăciunile cauzate de cutremur]; Lapedatu Al., *Doi misionari scoțieni în țările române acum o sută de ani*, Buc., 1934, p. 11 [descriere, 1839]; B. Of. 1855 mart. 21, p. 89 [despre focul din 1854, care a prefăcut în cenușe orașul];³²

Arbore Virgiliu, *Milcovia văzută de un călător străin în anul 1856*, Focșani, 1933 [descrierea orașului] (prezentarea lui N. Iorga, R.I., 1934, p. 177—178); Margot, *O viatorie*, p. 72—73 [descriere, 1859]; Ion Ionescu de la Brad, *Agricultura română în județul Putna*, Buc., 1870, p. 418—426 [descrierea orașului, despre câteva biserici vechi și despre cișmele];

Băcilă I. C., *Lupta de la Focșani, 3 august 1789* („Milcovia”, II, 1931, vol. I, p. 44—51 [cu o gravură înfățișând orașul și bibliografie]; A.T.G., caietul 3, 1938, p. 47 [vederea orașului, 1772—1773]; Romanoai I., *Date focșănene asupra hotarului și Unirii* („Milcovia”, II, 1931, vol. I, p. 153—172 [cu planuri vechi ale orașului]^{32 bis} și IV, 1933, vol. I—II, p. 97—122 [doc. 1804—1862, ref. la hotar, cișmele, vamă];

Dicț. Rom., III, p. 404—407 [istoricul orașului]; Iorga N., *Drumuri și orașe*, p. 139—143 [descriere];

Caian D., *Istoricul orașului Focșani*, Focșani, 1906, IV + 280 + 283 p. + 9 planuri [despre originea și numele orașului, proprietarii vechi din oraș, despre școli și alimentarea cu apă, evenimente istorice mai de seamă etc. și anexe documentare, 1572—1862]; cap. IV, m-ri și biserici; Sf. Ioan, Sf. Paraschiva, Sf. Nicolae Vechi, Sf. Nicolae Nou, Ovidenia din Tăbăcari, Sf. Dimitrie, Sf. Voievozi din Tăbăcari, Proorocul Samuil, Done, Săpunaru, Ovidenia din Armeni, Sf. Nicolae-Tăbăcari, Sf. Gheorghe, Sf. Spiridon etc., etc.; (recenzia lui I. Bogdan, AARPAD, s. II, t. XXIX, 1907, p. 380—382);

Dumitrescu M. I., *Însemnări cu privire la Focșani* („Natura”, XX, 1931, nr. 2, p. 14—21, nr. 3, p. 1—10, nr. 4, p. 9—19, nr. 5, p. 12—16, nr. 6, p. 14—20 și Buc., 1937, 79 p. [istoric și foto]; Rădulescu N. Al., *Călăuza orașului Focșani* („Milcovia”, III, 1932, vol. I—II, p. 98—123 [și câteva însemnări despre trecutul orașului];

Arbore V., *Însemnări culese de pe marginea cărților bisericești din orașul Focșani* („Milcovia”, II, 1931, p. 237—247, III, 1932, vol. I—II p. 53—66, IV, 1933, vol. I—II, p. 54—64) [despre diverse întâmplări din istoria orașului, prăzile tătărești din 1758—1759, cutremure, incendii etc.]; Iorga N., *Biserici focșănene* (BCMI, 1929, p. 27—28) [bis. Vovidenia, Precista și profetul Samuil]; Idem *Cronică* (R.I., 1929, p. 362) [despre numele vechi al orașului Stoești]; Giurescu, *Ist. rom.*, II, și III (indice) [vechimea orașului, evenimente de seamă];

Dumitrescu M. I., *Focșanii în vremea Unirii. Idei dintr-o conferință sorțită din partea Ligii Culturale, la 80 de ani de Unire* [și despre înfățișarea orașului în această vreme]; Cîncea P., *Din istoricul emancipării orașelor și țărgurilor* (R. A., 1964, nr. 2, p. 122—123) [despre relațiile orașenilor cu m-rea Sf. Ioan].

— HANUL EPISCOP. BUZĂU (sec. XVIII).³³

- HANUL M-RII DĂLHĂUȚI (sec. XIX).
M. Of., 1864, p. 951.
- HANUL M-RII VĂRZĂREȘTI (sec. XIX).²⁴
- HANUL PITARULUI STERIE ICONOMU (sec. XIX).
Caian, anexe, p. 275 [doc. din 1862].
- HANUL NECULESCU (sec. XIX).²⁵
C. Rom., 1836, p. 304.
- HANUL VASILACHI POLIZU (sec. XIX).
Caian, anexe, p. 275 [doc. din 1862].
- HANUL VISTIERESEI MARGHIOALA MĂZGĂȘOAEI (sec. XIX).
— *Hotărnicia locurilor cu embatic din Focșani proprietatea bisericii Donie*, 1900 [doc. 1841, amintind hanul]; Caian, anexe, p. 69 [același doc.].
- ȘCOLILE VECHI.²⁶
„Hrisovul”, 1941, p. 451 [doc. 1703, școală la Focșani]; Ionașcu I., *Material documentar privitor la istoria Seminarului din Buzău*, Buc., 1937, p. 2—3 [doc. 1746, dascăl slovenesc în târgul Focșanilor];
Iorga N., *Documentele familiei Callimachi*, I, p. 501 [doc. 1813]; B.O.R., XVI, 1892, p. 97—106 [documente]; Papacostea V. și M. Regleanu, *Seminarul Central — 1836—1936...* Buc., 1938, p. 21—22 [doc. 1826]; Sava Aurel, *Vornicul de Vrancea. O cercetare administrativă de acum o sută de ani*, Buc., 1934 [și despre școala din Focșani, 1827]; „Albina rom.”, 20 ian. 1838 [școala închisă după cutremur], 24 sept. 1842 [reparații școală] și 17 mai 1845 [noul local al școlii]; „România”, 1838, p. 625; C.D.A., 1838—1839, p. 374—375, 1840, p. 338—340: „Vestitorul bis.”, 1839, p. 160—161; C. Rom., 1842, supl. nr. 55 etc. [diverse știri despre școlile din Focșani];
Caian, p. 125—144 și anexe, p. 135—136 [despre școlile vechi și doc., 1839]; Popescu Mihai, *Contribuțiuni la istoricul școalelor publice din Focșanii Moldoveni și Munteni* („Milcovia”, II, 1931, vol. I, p. 108—124 și III, 1932, vol. I—II, p. 73—79) [doc. din 1803, 1832—1840 și un plan al școlii din 1835]; Umăru Gh., *Începuturile învățămîntului public în Focșanii Moldovei* (S.A.I., II, 1957, p. 441—458);
Rădvan T., *Istoricul școlii primare de băieți nr. 2 din Focșani*, Focșani, 1931 [din 1831]; „Buletin”, foaie oficială, Moldova, 1842, p. 317 [bani pentru „sevîrșirea casei școlii cei din nou zidite la Focșani”]; 1845, p. 208 [despre mutarea școlii în noul local];
- SPITALUL VECHI²⁷ (din. 1843). Vezi și bis. Proorocul Samuil.
Uricarul, XII, p. 370—374; „Albina rom.”, 31 aug. 1839 și p. 283 [punerea temeliei spitalului la bis. Proorocul Samuil] și 13 sept. 1845 [construcții noi la spital]; Soutzo N., *Notions statistiques sur la Moldavie*, p. 71 [spital din 1843]; Pruteanu Paul, *Contribuție la istoricul spitalelor din Moldova*, Buc., 1957, p. 197—226 [despre spitalul Proorocul Samuil]; Caian, anexe, p. 94—97 [despre spital].
- CIȘMELELE VECHI (și cișmeaua lui C. Brîncoveanu din 1696).²⁸
Greceanu, *Viața lui C. Brîncoveanu*, p. 77; Urechia, *Ist. rom.*, III, p. 322—324, V, p. 406—407, X A, p. 865—869 [documente, numărul cișmelelor, plata viulgiilor etc.]; *Uricarul*, IV, p. 88—89 [doc. 1804]; A.P. 1835—1836, p. 698; Caian, p. 171—196 și anexe, p. 110—132 [despre cișmelele vechi și doc. din 1804—1819, despre facerea „de iznoavă” a cișmelelor, repararea conductelor, funcționarea „casei cișmelelor” etc.]; B.G.O. 1849, p. 230 [licitație pentru repararea „fîntînilor orașului”]; „Buletin, foaie oficială”, Moldova, 1847, p. 435—436 [canal de apă].
- BISERICI.
- BISERICA ADORMIREA, vezi bis. Donie și Jălăboiu.

— BISERICA ARMENEASCĂ DIN MUNTENI (Sf. Gheorghe, probabil de lemn, 1733 sau c. 1600?, refăcută de cărămidă de jupin Gașpar și alți armeni, 1789).

Caian, p. 119—120 și anexe, p. 164—165 [doc.]; Minas Băjășkian *Călătoria în Polonia și în alte părți locuite de armeni* (în limba armeană); Veneția, 1830, p. 206 [despre cele două biserici armenesti din Focșani la 1808]; Iorga N., *Argintărie moldovenească din veacul al XVIII-lea. Bis. armenească din Focșani* (BCMI, XX, 1927, p. 54—56) [descriere sumară, foto]; Goilav Gr., *Bisericile armene de prin țările române* (R.I.A.F., vol. XII, 1911, p. 460—461).

— BISERICA ARMENEASCĂ DIN PARTEA MOLDOVEI (Sf. Maria, a doua jumătate a sec. XVIII, 1780, fostă de lemn).

Caian, p. 120; R.I.A.F., vol. XII, 1911, p. 460—461; Siruni H. Dj., *Bisericile armene din țările române*, p. 18—19; Zambaccian K. H., *Vechi draperii de altar în bisericile armenesti din Moldova* („Ani”, I, 1936, nr. 4, p. 28—31) [din 1757].

— BISERICA CATOLICĂ (1846—1847).

Caian, p. 120—122.

— BISERICA DOMNEASCĂ, vezi bis. Sf. Paraschiva.

— M BISERICA LUI DONIE (Adormirea, începutul sec. XVIII^{ca}, c. 1704, arsă la 1854, reparată 1874, 1894 și la 1926, pictura din 1948).

Caian, p. 104—107 și anexe, p. 67—75 [doc. 1841]; Gîrboviceanu P., *Biserici cu averi proprii*, s. II, Buc., 1910, p. 207—254 [istoric, foto, documente]; R., *Bis. Donie din Focșani* („Albina”, XIII, 1909—1910, p. 1338—1340) [după Gîrboviceanu]; Anuar 1909, p. 373; *Hotărnicia locurilor cu embatic din Focșani, proprietatea bisericii Donie*, 1900; „Anuarul episcopiei Roman”, 1936, p. 200 [va fi citat la bisericile din Focșani AER, 1936]; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări*, (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 637).

— M BISERICA JĂLĂBOIU (Adormirea din Tăbăcari, construită de ceaușul Ioniță Jălăboiu, 1760—1770, zugrăvită 1898, reparată 1903).

Uricarul, XII XII, p. 331—332 [doc. sec. XVIII, bis. metoh la m-reă Sf. Ioan]; Caian, p. 98—101; Anuar 1909, p. 373—374; AER, 1936, p. 201;

— M BISERICA NAȘTEREA MAICII DOMNULUI (Săpunari, sec. XVIII, zugrăvită 1815, reparată 1928).

BCMI, XX, 1927, p. 54 [evanghelie, 1780]; Caian, p. 107—108 și 31—48 [anexe, doc.]; Anuar 1909, p. 374; AER, 1936, p. 204.

— M BISERICA OVIDENIA DIN ARMENI (1789—1798, ruinată în sec. XIX, reparată 1898—1899, fost metoh al m-rii Vizantia), str. Ștefan Gheorghiu nr. 3.

Caian, p. 108; AER, 1936, p. 208; „Arh. Bas.”, p. 181—182 [cat. 1809].

— M BISERICA OVIDENIA DIN TĂBĂCARI (sec. XVII sau XVIII).

Caian, p. 91—92; AER, 1936, p. 203 [bis. închisă din 1916—1918]; „Arh. Bas.”, 1931, p. 181—182 [cat. 1809]; *Inscripții București*, p. 276 [clopot din 1781, de la bis. Vovidenia-Focșani, probabil aceasta].

— BISERICA LUI POPA ARSENIE, vezi bis. Sf. Nicolae Nou.

— M M-REA PRECISTA (Adormirea, construită de Nicolae Mavrocordat la începutul sec. XVIII, 1709—1716, reparată 1924, în stare foarte rea la 1936; fost metoh la Vatoped), str. Dr. Bagdasar nr. 13.

Melchisedec, *Notițe istorice și arheologice*, p. 308—311; Caian, p. 95—96 și anexe, p. 104—108 [doc. 1733—1793]; Balș G., *Bisericile moldovenești din sec. XVII—XVIII*, p. 215—217; Anuar 1909, p. 374; Stănescu D., *Viața religioasă la români*, Buc., 1906, p. 257—260 [doc. 1733]; AER, 1936, p. 203.

— BISERICA ROBESCU (Nașterea Maicii Domnului și Sf. Împărați, reclădită? de C. Robescu serdarul, 1815, reparată 1897—1899, când a devenit capela militară a orașului).

Caian, p. 114—116; Anuar 1909, p. 374; „Arh. Bas.”, 1931, p. 181—182 [cat. 1809]; Cozma A. C., *Din trecutul bisericii Robescu din Focșani* (G.B., 1966, nr. 3—4, p. 343—351).

— BISERICA SĂPUNARI, vezi bis. Nașterea Maicii Domnului.

— BISERICA SF. APOSTOLI (mijlocul sec. XIX, 1850—1862, zugrăvită 1871).

Caian, p. 116; Mușețeanu I., *Șapte biserici*, p. 12—16 [descriere, istoric Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 637).

— BISERICA SF. ARHANGHELI (bis. lui Caramzulea, făcută de Apotoli clucer, sec. XVIII, fost metoh al ep. Buzău, dispătură).—

„I. Neculce”, 1930, p. 139 [doc. 1740] Caian anexe, p. 103—104 [1777].

— BISERICA SF. ATANASIE (construită de popa Carintian, prima jumătate a sec. XVII). ⁴⁰

— M BISERICA SF. DUMITRU (bis. lui Vicol căpitanul, sfârșitul sec. XVII ⁴¹, c. 1696, închisă la 1936 fostă metoh al m-rii Agapia) ⁴².

Caian, p. 92—95 și anexe, p. 58—67 [doc.] Brătulescu Victor, *Acte, note și însemnări despre biserica fostului schit Brazi* (G.B., 1965, nr. 3—4, p. 329—330) [din sec. XIX] Anuar 1909, p. 274 [bis. de lemn Sf. Dumitru, dărimată] „Arh. Bas.”, 1931, p. 181—182 [cat. 1809]; AER, 1936, p. 202; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 639).

— BISERICA SF. GHEORGHE DIN CIMITIRUL SUDIC (Vilcele) (nu se știe când a fost construită, restaurată în sec. XVIII și reparată la 1887).

Caian, p. 110—111.

— BISERICA SF. GHEORGHE DIN OCOL (1819, reparată 1880—1888, clopotnița din 1839).

Caian, p. 113—114; Anuar 1909, p. 373 AER, 1936, p. 201 și 207 [două bis: Sf. Gheorghe Sudic și Nordic]; *Catalogul manuscriselor românești*, IV, Buc., 1967, p. 620 [însemnare, 1808].

— M M-REA SF. IOAN (construită de Grigore Ghica, 1663—1664 ⁴³, reparată 1735 ⁴⁴, «înfrumusețată» 1840 de episcopul Timotei din Tesalonic arsă în 1854, după care rămîne în ruină iar zidurile din jur se dărimă, reparată 1899; fostă metoh al m-rii Sf. Anastasie din Tesalonic).

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 15*, Buc., 1958 [1603 doc., 1548—1866]; *Acte privitoare la m-rea Sf. Ioan din Focșani* (R.I., II, 1916, p. 18—19); *Urechia Ist.rom.*, IV., p. 93—94 [m-rea dărapănată, 1792]; VI, p. 212; VII, p. 370; VIII, p. 321—322; X A, p. 16; «Milecova», II, 1931, nr.1, p. 161 [planul m-rii, 1848]; V. Rom., 24 febr. 1854 [averea m-rii]; *Dicț. Rom.*, III, p. 398—400 [istoric și documente]; C.A., 1863, p. 163; «Albina rom.», 3 febr. 1838 [despre stricăciunile provocate de cutremur]; *Crisoavele de la mănăstirea Sf. Ioan din Focșani* (Uricarul, XIV, p. 318—323) [din 1664—1673]; Pelimon, *Memoriu*, p. 65—72 și 99—102 [doc., inscripții]; AER, 1936, p. 202; Anuar 1909, p. 374; Caian, p. 76—82 și anexe, p. 82—85, 165—181 passim [doc. 1664—1850]; Popescu, *Învelșurile*, p. 70; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 84.

— BISERICA SF. MINA ȘI HARALAMBIE (c. 1820, refăcută 1885).

Caian, p. 118—119; Anuar 1909, p. 373; AER, 1936, p. 207—208.

— M BISERICA SF. NICOLAE CEL NOU (bis. de lemn, 1680—1690, făcută de popa Arsenie ⁴⁵; arsă, construită de piatră de Constantin Năsture paharnicul, 1732 ⁴⁶; catapeteasma din 1812; bis. fost metoh al ep. Buzău).

Caian, anexe, p. 224 [doc. 1696, bis. popii Arsenie] G.B., 1963, nr. 11—12, p. 1048 [doc. 1729]; Filitti, *Inventarul*, p. 33—34 [descriere, bis. veche, turlă de lemn; avere]; Ionașcu I., *Episcopul Misail al Buzăului*, p. 18 [doc. 1732]; C.A., 1863, p. 163—171 Caian, p. 88—91, 281 și anexe, p. 101—103 [doc. 1732]; Anuar 1909, p. 374 [bis. ruinată]; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 639).

— M BISERICA SF. NICOLAE VECHI (făcută de Ștefan căpitan de cazaci ante 1720⁴⁷, în ruină la 1863, reparată după aceia).

Uricarul, XII, p. 333—336 [doc. 1720]; Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 84—85; VI, p. 210; Caian, p. 85—88 și anexe p. 85—90, 244—249 [doc.]; Popescu, *Învelișurile*, p. 68; C.A., 1863, p. 163—171; AER, 1936, p. 203 [bis. din 1700]; Constantinescu Horia, preot, *Biserica fostei m-rii Rm. Sărat* (G.B., 1965, nr. 1—2, p. 49—50) [istoricul schitului, fost metoh al m-rii din Rm. Sărat]; „Arh. Bas.”, 1931, p. 181—182 [cat. 1809, bis. Sf. Nicolae]; Pelimon, *Memoriu*, p. 73 și urm. [doc. 1720]; Negri C., *Second supplément au mémoire présenté a la commission Internationale pour les couvents dédiés*, 1866, p. 11—14 [doc. 1720].

— BISERICA SF. NICOLAE-STROE (fostă de lemn, făcută de Paraschiva băneasa?, clădită de zid 1839 pe un loc dăruit de familia Stroe).

Caian, p. 112—113; Anuar 1909, p. 374; AER, 1936, p. 205; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 639)

— BISERICA SF. NICOLAE DIN TĂBĂCARI (sfârșitul sec. XVIII).

Caian, p. 108—109.

— M BISERICA SF. PARASCHIVA (Domnească, făcută de Dafina Dabija, de lemn, c. 1665—1670, arsă în două rînduri, refăcută de zid, 1785, de Iancu Razu biv vel spătar).

„I. Neculce”, IV, 1924, p. 331 [însemnare, 1785]; C.L., 1 aug. 1885, p. 399; Anuar 1909, p. 373; Caian, p. 82—85 și anexe p. 49—52, p. 192—200 [și doc. din 1785].

— M BISERICA PROFETUL SAMUIL (construită de lemn de Constantin Cehan Racoviță, 1749—1752, reclădită din zid la 1756⁴⁸, reparată 1862 și 1922; fostă metoh la m-rea Sf. Spiridon din Iași). Vezi și spitalul vechi.

M. Kogălniceanu, *Cronici*, III, p. 187 și 229 [despre clădirea bis.]; *Acte relative la biserica Precista Mare din Roman, biserica de la Bodești, biserica de la Români și biserica Profetului Samuil din Focșani*, „metoace ale Casei Sf. Spiridon din Iași, Iași, 1870, 43 p; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 60 [doc. 1757], 567, 653; VII, p. 218—219 [doc. 1756—1757]; Caian, p. 101—104 și anexe, p. 90—97 [doc. după *Uricarul*, XII, p. 330—374]; Balș G., *Bisericile moldovenești din sec. XVII—XVIII*, p. 232—234 și indice; „Arh. Bas.”, 1931, p. 181—182; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 216—217 [descriere]; AER, 1936, p. 203—204.

— BISERICA SF. SPIRIDON (1820—1826, reparată 1822, pictată 1926).

Caian, p. 111—112; Anuar 1909, p. 374; AER, 1936, p. 201.

— M BISERICA SF. VOIEVOZI-STAMATINEȘTI (1789—1798, în ruină la 1909).

Anuar 1909, p. 374; Caian, p. 116—117.

— M BISERICA SF. VOIEVOZI DIN TĂBĂCARI (bis. lui Curt, 1744—1746, reparată 1896 și 1929).

Caian, p. 96—98; Anuar 1909, p. 374; AER, 1936, p. 208 [bis. din 1780]; „Arh. Bas.”, 1931, p. 181—182 [cat. 1809].

— M-REA DE LA CAPUL TÎRGULUI DE SUS (1686)⁴⁹.

Iorga N., *Studii și doc.*, VII, p. 322 [doc. 1686 despre zidirea m-rii].

— BISERICA LUI GHINEA VAMEȘUL (sec. XVII).⁵⁰

— BISERICA LUI IONIȚĂ PRUNCUL ȘETRAR (după 1765).⁵¹

Iorga N., *Studii și doc.*, XVI, p. 333—334, [doc. 1765].

— BISERICA LUI VICOL, vezi bis. Sf. Dumitru.

— BISERICA VOVIDENIA, vezi bis. Ovidenia.

— SINAGOGA (sec. XVII, reconstruită la 1854 și 1896).

Caian, p. 122—123.

FOIȘOR, jud. Dolj⁵² (bis. Sf. Nicolae, ante 1845).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 442 [cat. 1845]; A. Rom., supl. 15 mai 1857 și urm. [moșia de arendat]; *Dicț. Rom.*, III, p. 409.

FOLEȘTI, jud. Vâlcea (bis. Sf. Trei Ierarhi, construită de egumenul m-rii Hurez, 1767, reparată 1866 și 1928⁵³ și bis. de lemn Cuv. Paraschiva-Fărcășești, construită de popa C-tin Panduru, 1757, reparată 1893 și 1928, ambele M; cruce din 1798).

Iorga N., *Studii și doc.*, XIV, p. XXXI [1774]; Bauer, p. 202 [bis. sec. XVIII]; Popescu, *Biserici*, p. 84—85; Bolliac, *Monastirile Brîncovenesci*, p. 173; Brătulescu V., *Bis. din Florești de Jos-Vâlcea* (BCMI, XXX, 1937, p. 60—65) [descriere, îndeosebi pictură; bis. din Genuneni?]; AMO, 1941, p. 715; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la 1453, fiind cotropit la sfîrșitul sec. XVI de Teodosie Rudeanu logofăt]; M.O., 1966, nr. 5—6, p. 435 [doc. 1711, satul F. de Jos al m-rii Hurezi]; Iorga N., *Studii și doc.*, XIV, p. 303—304 [doc. 1743]; Ionașcu, *Contribuții la istoricul m-rii Hurez*, p. 85 [doc. 1791, F. de Jos al m-rii Hurezi], 103—104 [doc.]; Vezi și indice; Bulat T. G., *Știri noi despre fundațiile Brîncovenesci oltene* (M.O., 1964, nr. 9—10, p. 753) [doc. 1711, bis. de piatră închinată m-rii Hurezi]; *Indice cronologic nr. 6 și 14* [multe doc. despre sat].

FOLEȘTII DE SUS, jud. Vâlcea (la 1840 două biserici de lemn: Sf. Apostoli 1558 (?) și Sf. Îngerii, 1809).

Bauer, p. 202 [bis. sec. XVIII]; Popescu, *Biserici*, p. 85; Anuar 1909, p. 222; AMO, 1941, p. 715 [bis. Sf. Apostoli, 1907].

FOMETEȘTI (Ruget), jud. Vâlcea (la 1840 trei bis. de lemn: Cuv. Paraschiva, 1760, Intrarea în biserică-Negreni, construită de Udrea protopopul, 1806 și Cuv. Paraschiva-Negrenii Popilor, construită de Coman erodiacon, 1730)⁵⁴. Vezi și Marița.

Popescu, *Biserici*, p. 52; *Dicț. Rom.*, III, p. 412 [bis. în ruină în mah. Florești]; Anuar 1909, p. 222; AMO, 1941, p. 716 [bis. Sf. Voievozi, 1871 și Intrarea în biserică-Valea Babii, 1864]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1587]; Ionașcu I., *Contribuții la istoricul m-rii Hurezi*, p. 85 [doc. 1691]; 104, 132, 140 passim [case cu foișor]; *Indice cronologic nr. 14*.

FOMETEȘTI, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1816 sau 1832?).

Bauer, p. 219 [sat pustiu]; AMO, 1941, p. 354; Popescu, *Învelișurile*, p. 77.

FOTEȘTI, vezi Teișani.

SCHITUL FRASIN-Saac (Frasini, Sf. Treime, construit de jupanița Iana din Ciorăști a doua jumătate a sec. XVII).⁵⁵

Indice cronologic nr. 3, Ep. Buzău, Buc., 1958 (indice).

FRASIN-Gorj, vezi Musculești și Andreești.

FRASIN, jud. Dîmbovița (bis. Sf. Haralambie, construită de Teodorache Roda III logofăt, 1832, reparată 1880; clădită pe locul unei bis. de lemn). Vezi și Frasinul din Deal și din Vale.

Bauer, p. 161 [bis. și casă boierească]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 52 și 74—75 [la 1810 trei bis. de lemn]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 275; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 27; Anuar 1909, p. 45.

FRĂSINEIU DIN DEAL, vezi Frasinu.

M SCHITUL FRĂSINET (Frăsinei, Nașterea Sf. Ioan Botezătorul, bis. fostă de lemn, construită de călugării Ilarion și Ștefan la începutul sec. XVIII, c. 1710, bis. construită din zid 1762—1763, de Hagi Cîrstea Iovipali și Damian Rîmniceanu,⁵⁶ refăcută 1848 — acum bis. cimitirului —; bis. mare, Adormirea, cu chilii și clopotniță, construită de episcopul Calinic, 1860—1863, bis. pictată de Mișu Popp), com. Muereasca, satul Șuta, jud. Vîlcea.

Mateescu C. N., *Însemnări* (M.C., 1916, p. 251—252); Bulat T. G., *Inscripții* (A.O., 1922, p. 409—410) [bis. veche a m-rii Frăsinei]; Giurescu C. C., *Principatele române*, p. 140, n. 3; Popescu, *Biserici*, p. 27 [catagr. 1840]; *Episcopiat Rîmnicului*, p. 164, 165 passim; AER, 1900, p. 28 și 1921—1925, p. 609—613; Răuțu, *Monografia*, p. 53—56; Brătulescu V., *M-rea Frăsineiul-Vîlcea* (BCMI, XXVI, 1933, p. 84—87) [istoric, inscripții, plan, foto]; Donat, *Fundațiile*, p. 44—45; Oprescu G., *Pictura românească*, p. 110; AMO, 1941, p. 845—848; vezi și Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 35—38 [din AMO]; Brătulescu, *Călimănești*, p. 35—40 [descriere, istoric, pisanie];

Șerbănescu N., *O ctitorie a Sf. Calinic. Schitul Frăsinet*. (G.B., X—XI, 1950—1951, p. 600—603); M.O., XV, 1963, nr. 9—10, p. 679—681; Cocora Gabriel, *Din grijile sfîntului Calinic pentru schitul Frăsinet* (M.O., 1964, nr. 7—8, p. 612—616); Haneș V. Petre, *O mănăstire rămasă nesecularizată (schitul Frăsinet)* („Săptămîna politică și culturală”, 14 sept. 1913, p. 368); C.L., 1934, p. 666 [descriere Al. Odobescu, 1860]; vezi și Odobescu Al., *Opere*, vol. II, p. 394—395 [la 1860 se lucra, dar biserica nu era frumoasă]; A.O., 1938, p. 342 [doc. 1859 despre construire schit]; M.O., 1968, nr. 5—6, p. 416—417 [doc. 1860, schitul unit cu schitul Slătioarele].

FRĂSINET, jud. Ilfov (bis. de lemn Sf. Nicolae, sec. XVIII, 1752—1753?, existentă la 1909, cînd era în stare rea).

Bauer, p. 143 [Frasina, bis. și casă boierească]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 66; Anuar 1909, p. 75; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1597]; *Indice cronologic nr. 1* [F. = Curiani]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 492—493).

FRĂSINET, jud. Teleorman (fost Vlașca) (bis. Sf. Apostoli, construită de frații Nicolae și Ioan Bițcoveanu, 1835⁵⁷, reparată 1889). Vezi și Frasini.

Bauer, p. 167 [fără bis.]; *Dicț. Rom.*, III, p. 418; Anuar 1909, p. 133; *Documente*, sec. XVII, vol. IV, p. 573 [satul amintit la 1625].

FRĂSINET — Romanăți⁵⁸ (bis. de lemn Sf. Nicolae, ante 1845). Vezi și Cezieni.

M.O., 1965, nr. 3—4, p. 295 [cat. 1845]; AMO, 1941, p. 598 [bis. din F. de Pădure]; Nicolaescu Stoica, *Hrisovul lui Mihai vodă Viteazul pentru satele sale din jud. Romanăți* (A.O., 1923, p. 126—131); vezi și Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 483); *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1537]; *Indice cronologic nr. 11* [doc.].

FRĂSINET, vezi Seciurile, Cătina și Valea Cătinei.

FRĂSINETUL DE PĂDURE, vezi Cezieni.

FRASINU — Vlașca⁵⁹ (bis. Sf. Nicolae, 1846, reparată 1894). Vezi și Frăsinet.

Anuar 1909, p. 133; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 237 [doc. 1736, Frăsinet]; A. Rom., 13 și 16 mai 1859 [arenda moșiei Frasin].

FRASINUL DIN DEAL, jud. Dimbovița (M bis, de lemn Cuv. Paraschiva și Sf. Nicolae, 1807 sau 1826⁶⁰, zugrăvită 1859). Vezi și Frasin.

Diaconescu G. Ilie, preot, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 5—6, p. 464—465) [bis. de lemn Sf. Paraschiva, descriere sumară, însemnări]; Crețeanu, *Bisericii de lemn*, p. 29, 40 [două bis. de lemn, din 1804 și din a doua jumătate a sec. XVIII].

FRASINUL DIN VALE, jud. Dimbovița (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1742—1743, „prefăcută” la 1800 de un jupin Ristea).

Diaconescu G. Ilie, preot, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 5—6, p. 465—466) [descriere sumară, inscripții, însemnări, pomelnic]; Anuar 1909, p. 45—46; Crețeanu, *Bisericii de lemn*, p. 40 [bis. din 1746].

FRĂTEȘTI, jud. Gorj (la 1840 două bis. de lemn; Adormirea-F. Birnici, 1825 și Sf. Voievozi-F. Moșneni, 1802, construită de Dinu Stolojan logofăt).

Bauer, p. 215 [bis. sec. XVIII]; „Renașterea”, 1945, p. 326 [cat. 1840]; AMO, 1941, p. 326 [bis. nouă]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1581]; Ștefulescu Al., *M-reă Tismana*, ed. III-a, p. 352—356 [doc. 1668—1669, 1/2 din sat al m-rii T.]; vezi și indice; *Indice cronologic nr. 22* [doc.]; *Carte de hotărnicie a moșiei Frățești, situată în comuna Lelesci, plaiul Vulcanu, din județul Gor-Jiu* (1886) [se citează și doc. vechi]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 161—162; Idem, *Documente slavo-române* (indice) [doc. despre sat].

FRĂTEȘTI, jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. din sec. XVIII, ante 1791, apoi din 1879 și bis. din Daia, 1859).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1586 iar un preot e pomenit la 1719]; *Monografiile Vlașca*, p. 1—10.

FRĂTEȘTI — Vilcea (bis. din 1792).⁶¹

FRATOȘTIȚA (Mărăcinul?), jud. Dolj (bis. Sf. Nicolae, 1750—1755, reparată 1904, 1910 și 1932).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul F. amintit de la 1534, iar satul M., separat, de la 1586]; *Indice cronologic nr. 4* [doc.]; A.O., 1922, p. 417—419 [doc. din 1649—1693]; A.O., 1942, p. 153—154 [doc. din 1784]; Oprescu Anton, *Document privitor la moșia Fratoștița sau Mărăcinul* (A.O., 1925, p. 185—186) [din 1674—5]; AMO, 1941, p. 226.

FRĂTULEȘTI, vezi Calvinii.

FRĂTEȘTI, vezi Lelești.

FRĂȚILA, jud. Vilcea (bis. de lemn Sf. Dimitrie, 1760, 1794 sau 1804?, construită de zid 1881). Vezi și Prejoi.

A.O., 1942, p. 176 [la 1834 bis. de lemn Sf. Dumitru]; Popescu, *Biserici*, p. 123 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 223; AMO, 1941, p. 717.

FRĂȚILEȘTI (Buciumeni), com. Săveni, jud. Ialomița (bis. sec. XVIII, apoi bis. Sf. Nicolae, 1874—1875).

Bauer, p. 141; Anuar 1909, p. 61; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1467]; A. Rom., 20, 23 april. 1860 [arenda moșiei]; *Indice cronologic nr. 19* [doc.].

SCHITUL FREJURENI, vezi Zamfira.

FRÎNCEȘTI — Gorj⁶¹ bis (la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae, 1791, clopot din 1843).

„Renașterea”, 1945, p. 412 [cat. 1840]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la <1583>, fiind apoi proprietatea m-rii Strîmba]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 252; Idem, *Documente slavo-române* (indice).

FRÎNCEȘTI, jud. Vâlcea (la 1840 două bis. de lemn: Sf. Vasile, 1810, construită de Tănase Mutuleanu și alții și Sf. Voievozi-Mălăeșu, construită de Radu Simion, 1806). Vezi și m-rile D. Lemn, Surpatele și schitul Colnicu

A.O., 1924, p. 305 [bis. la 1778]; Bauer, p. 202 [bis. sec. XVIII]; Popescu, *Biserici*, p. 87; Anuar 1909, p. 222—223; AMO, 1941, p. 717—718 [bis. Sf. Nicolae, 1892 și Sf. Voievozi-Mălăeșu, 1806]; M.O., 1966, nr. 7—8, p. 649 [doc. 1630, satul dat m-rii D. Lemn]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1565]; *Indice cronologic nr. 11* [doc.].

FRUMOASA, jud. Teleorman (cetate medievală de pământ din sec. XIV și bis. Sf. Nicolae, 1820—1821, reparată 1857, în ruină la 1909).

Anuar 1909, p. 120; Constantinescu N., *Cetatea de pământ din sec. al XIV-lea de la Frumoasa (r. Zimnicea)* (SCIV, XVI, 1965, nr. 4, p. 731—741) [După ce o descrie, arată că a fost construită de Mircea cel Bătrîn în vederea apărării hotarului de sud al țării].

FRUMUȘANI, jud. Ilfov (bis. de lemn Cuv Parascjiva, sec. XVIII ⁶², construită din zid 1869—1871 și M două cruci din sec. XVIII—XIX).

Popescu N., *Catagrafia*, p. 10—11; Anuar 1909, p. 75; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la <1579>]; *Indice cronologic nr. 1* [doc.].

FRUMUȘEI — Gorj (bis. Sf. Nicolae, de lemn 1779, reconstruită de zid). *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1596]; Bauer, p. 207 [sat prărăsit, pe Jiu-Dolj]; *Dicț. Rom.*, III, p. 426 [bis de lemn din 1837]; Anuar 1909, p. 170; AMO, 1941, p. 379.

FRUMUȘICA, com. Axintele, jud. Ialomița (bis. Sf. Dumitru, 1837). Vezi și Bratia-F. și Panduri-F.

Anuar 1909, p. 61; *Dicț. Rom.*, III, p. 427.

FRUNZĂNEȘTI, com. Fundeni, jud. Ilfov (ruinele caselor Dudescu, sec. XVIII, și bis. Sf. Andrei, construită de Radu Dudescu fost mare logofăt și fiul său Constantin 1732—1733 ⁶¹, reparată 1890, ambele M). Vezi și Orăști.

B.O.R., II, 1875—1876, nr. 5, p. 318 [descriere la 1746]; Bauer, p. 15 [bis. de piatră și casă boierească]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 82; Anuar 1909, p. 75; Brătulescu, *Ilfov*, p. 46 [pisania 1732].

FRUNZARU (Frunzari), jud. Olt ⁶⁴ (bis. Adormirca și Sf. Nicolae, dărimată la sfârșitul sec. XVIII, reconstruită de vistierul Hristodor, sau de popa Dumitru și alții? 1808). ⁶⁵

Bauer, p. 185 [Frucșari, bis. sec. XVIII]; *Dicț. Rom.*, III, p. 430 [pisania, 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 79; AEA, 1929, p. 126; ACMI, 1942 p. 27 [restaurare]; Anuar 1909, p. 299; Ionescu D., *Carte de hotărnicie a moșiei Frunzaru, jud. Olt ...*, Caracal, 1908.

FULGA DE SUS, jud. Prahova (bis. Sf. Nicolae și Sf. Gheorghe, 1834 construită de vătaful Iordache Rusescu și postelnicul Dimache, reparată sau refăcută? 1892 și ruinele palatului Ghica, la 1871 ⁶⁶).

Bauer, p. 130 [fără bis]; *Dicț. Rom.*, III, p. 431 [pisania]; Anuar 1909, p. 104.

FUMURENI, jud. Vâlcea (fundatia unei bis. începută sub C. Brîncoveanu? M și bis. de lemn Sf. Dumitru, construită de Ioan Strîmbul, Marin Bică 1798—1799, „prefăcută” 1833, în ruină la 1909).

Bălășel T., *Resturi de monumente istorice oltenești* (A. O., V, 1926, p. 447) [zidurile unei biserici mari, asemănătoare cu Mamul]; Popescu, *Biserici*, p. 18 [despre aceleași ziduri și bis. de lemn]; Ghenadie, *Vizite canonice*, p. 230 [bis. Sf. Dumitru, ruinată total]; *Dicț. Rom.*, III, p. 432 [bis. din 1742 și ruină de m-re]; Anuar 1909, p. 224; AMO, 1941, p. 718 [bis. nouă, 1916—

1920]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1570, sub numele Poenile Malului]; R.I., 1926, p. 253 [doc. din 1692 ref. la sat]; A. Rom., 2 oct. și supl. 5 oct. 1857 [arendarea moșiei, a m-rii Mamul].

FUNDATA — Dîmbovița (bis. Sf. Nicolae, construită de Matei Fundățeanu ante 1810, reclădită de D-tru Persiceanu, 1815).

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 70; *Dicț. Rom.*, I, p. 442 și III, p. 433 [legenda satului]; Anuar 1909, p. 41 [bis. din 1842—1845].

SCHITUL FUNDĂTURA (bis. săpată în piatră, mijlocul sec. XVII⁶⁷, mărită la 1812, zugrăvită de episcopul Chesarie la 1846), com. Bozioru, jud. Buzău. Vezi și schitul Găvanele.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 3 Ep. Buzău* (indice); Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 193—194; VII, p. 325—326; X A, p. 17, 83—84; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 159, 162 [doc. 1783] și 165; R.I., 1925, p. 89 [istoric]; *Dicț. Rom.*, III, p. 435; Constantinescu N. A., *Biserici și m-ri din jud. Buzău* (BCMI, XVII, 1924, p. 189) [ruină]; Idem, *Colții, Aluniș, Fundătura* („Muguri”, 1925, p. 110—111) [descriere ruine]; Giurescu, *Principatele române*, p. 218; Filitti, *Inventarul*, p. 7—8 și 12; Idem, *Ctitori*, p. 12—13 [istoric];

FUNDĂTURILE, com. Valea Muscelului, jud. Buzău (bis. de lemn Sf. Dimitrie și Sf. Voievozi, 1807—1809).

Anuar 1909, p. 256; *Dicț. Rom.*, III, p. 436.

FUNDENI, com. Scăioși, jud. Prahova (M bis. Sf. Nicolae, construită de preotul Ilie și Vilsan protopopul, 1771, în ruină). Vezi și Sîngeru.

Anuar 1909, p. 111 [bis. în ruină]; Balș G., *Bis. din Fundeni-Prahova* (ACMI, 1914, p. 75—79) [descriere, foto.]; Iorga N., *Bis. din Fundeni-Prahova* (BCMI, XXVI, 1933, p. 82) [pisană, descriere sumară]; A. Rom., 29 sept. și 2 oct. 1857 [arendarea moșiei].

FUNDENI, jud. Buzău (bis. Sf. Dumitru, 1818, în cimitir).

Bauer, p. 129 [bis. Fundeni-Buzău]⁶⁸; Anuar 1909, p. 246; „Îngerul”, 1937, p. 546; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 69 [doc. 1776]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1619]; A. Rom., 14 aug. 1857 [arendarea moșiei a spitalului Colțea]; *Indice cronologic nr. 3* [doc.].

FUNDENI-GHERASI — Ilfov (bis. Adormirea, construită de C-tin Cioran comis 1735, refăcută de Ioan Gherasi pitar, 1840, reparată sau refăcută? 1901—1902). Vezi și Frunzânești.

Iorga N., *Inscripții*, f. II, p. 356—357⁶⁹; Popescu N., *Catagrafia*, p. 82—83; Anuar 1909, p. 75; A. Rom., 1858 april 2 [arenda moșiei F]⁷⁰; *Documente*, indice sec. XVII [F. = Costiciu].

FUNDENI, vezi Perieți, Sîngeru și Frunzânești.

FUNDOAIA — Ilfov (bis. de lemn Sf. Voievozi, c. 1780—1793, reclădită de birne 1833 și de zid 1880).

Anuar 1909, p. 75.

FUNDUL CĂTINEI, jud. Buzău (bis. sec. XVI—XVII?). Vezi și Cătina.

Constantinescu N. A., *Biserici și m-ri din jud. Buzău* (BCMI, XVII, 1924, p. 190—191) [inscripții, descriere]; Frăsineanu I., *Bis. parohială Fundul Cătinei* (B.O.R., LI, 1933, p. 220—224); Frăsineanu I., *Schitul „Fundul Cătinei”, com. Cătina-Buzău* (*ibidem*, p. 42—45) [din sec. XVI, dispărut]⁷¹; Constantinescu Horia, *Bis. din satul Fundul Cătinei* („Îngerul”, X 1938, p. 232—235) [descriere, istoric, însemnări, fost schit].

SCHITUL FUNDUL COCORĂȘTILOR, vezi Cocorăști.

FUNDUL DANCIULUI, vezi Golășei.

FUNDUL PĂRULUI — Vlașca (bis. Sf. Nicolae, 1802—1803, reparată 1864, în stare rea la 1909). Vezi și Obislavu.

Anuar 1909, p. 140; *Dicț. Rom.*, III, p. 445 [F. Pîrîului].

p. 273); Anuar 1909, p. 57; Botezatu Al, preot, *Monografia schitul Fusea din satul Gura Vlcaniei, jud. Dîmbovița*, teză de licență, Inst. teologic Buc., 1941, 164 p.

NOTE

¹ Vezi doc. de la Acad. R. S. România, CDXXXI/57 și urm. Bis. e amintită la 1833 iunie 23 (ibidem, DCCCXIV/240).

² Vezi și Acad. R. S. România, ms. rom. 221, f. 115—116.

³ La 1799 aug. 30, ceașul Oprea, Ștefan și alții, ctitorii, se angajează să întrețină biserica făcută de ei pe moșia m-rii Comana (Arh. St. Buc., ms. 141, f. 130).

⁴ Vezi Acad. R. S. România, ms. 221, f. 115—116.

⁵ Vezi și hotărnicia din 1754 (Acad. R. S. România, CCCLXXXIII/18).

⁶ Vezi porunca mitropoliei, din 1806 febr. 8, pentru construirea unei bis. la Făurei, pe moșia m-rii Cotroceni (Arh. St. Buc., m-rea Cotroceni, XCIII/49). Despre starea de ruină a bisericii, vezi Arh. St. Buc., Min Cult. și Instr., dos. 1367/1864, f. 17—18.

⁷ Una din aceste bis. vechi din Făurești, numită a lui Dragomir postelnicul, exista la 1569 ian. 9 (*Documente*, XVI, vol. III, p. 307).

⁸ Într-un doc. din 1673 mai 31 se arată că mitropolitul Varlaam — care făcuse o mănăstioară pe locul numit Cetățuia — a dat doamnei lui Grigore Ghica moșia de la Fedeleșciori, unde a început să zidească o mănăstire cu hramul Preobregenia (Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, LII/21).

În doc. din 1677 april. 5, 1678 mai 25 etc. se spune că m-rea F. „iaste înălțată și zidită dintru temelia ei de mitropolitul Varlaam” (Arh. St. Buc., ms. 721, f. 814 v. și 861). În doc. din 1675 april. 10 și 1676 febr. 2, se arată „începînd părintele Varlaam a zidi și a înălța m-rea Fedeleșciori”; el o zidise „dinceput” (ibidem, f. 813 și Acad. R. S. România CCLXVII/1). M-rea Cetățuia de la Fedeleșoiu este amintită la 1675 oct. 8 și 1691 april. 20 (Arh. St. Buc., ms. 721, f. 867—868). M-rea a fost terminată deabia la 1700, cînd se spune în pisanie că a fost făcută din cheltuiala lui Grigore Ghica și terminată de Varlaam mitropolitul, deci cu unele diferențe față de documentele contemporane clădirii. La 1678 nov. 22 i se dădeau 1000 șindrile anual pentru acoperiș (ibidem, f. 857 v.).

⁹ Vezi și Acad. R. S. România, CCCLXIII/14. Vezi și pictura lui Trenk înfățișînd schitul în veacul trecut (Muzeul de artă al R. S. România, DR III, 4262) și catagrafia din 1860 (Acad. R. S. România, ms. 721, f. 313—322). Vezi și Acad. R. S. România, Stampe, GR I Kaindl A 3 și Arh. St. Buc., dosare m-rești, m-rea Fedeleșciori, dos. 1/1864.

¹⁰ „Bis. curvelor” din F. de pe Baltă e menționată la 1647 iunie 15 (Arh. St. Buc., ep. Argeș, XXII/12).

¹¹ Bis. e amintită la 1833 iunie 28 (Acad. R. S. România, DCCCXIV/241).

¹² Vezi și doc. de la Acad. R. S. România, pach. CMLXXIII și lista de doc. ale satului (ibidem, MCCCLXXIV/95). Vezi, de asemenea, ibidem, ms. A. 545, f. 353 v.

¹³ Despre dărîmarea bis. de cutremur vezi Acad. R. S. România, ms. 227, f. 66.

¹⁴ Acad. R. S. România, ms. rom. 225, f. 281.

¹⁵ Vezi și descrierea ruinelor casei, făcută la 1871 (Acad. R. S. România, ms. 228, f. 606—607 și 674—674 v.). Vezi și Arh. St. Buc., ms. 730, f. 28 v.

¹⁶ Vezi și diverse picturi din biserica din Filipești, reproduse de Baltazar (Muzeul de artă al R. S. România, Stampe, DR II, 4159, 4162, 4168—4171 și DR III, 4193—4201).

¹⁷ Vezi și planurile moșiei din 1835 și 1868 la Acad. R. S. România, Hărți.

¹⁸ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, CDXXXVIII/81 și urm.

¹⁹ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. CMLXVII.

²⁰ Acad. R. S. România, ms. 277, f. 437 și *Dict. Rom.*, III, p. 371.

²¹ Amintită la 1834 ian. 24 (Acad. R. S. România, DCCCXV/2). La 1805 moșia era a doamnei Safta Ipsilanti (ibidem, CDLXXXII/93).

²² Vezi și planul moșiei Fintinele-Prahova din 1927 la Acad. R. S. România, Hărți.

²³ Din doc. din 1654 sept. 11 și 1651 sept. 14 rezultă că m-rea a fost construită în domnia lui Mihnea Turcitul, înainte de anul 1595; în acest an, cînd se întorseseră boierii Vlădeni și Slăvițești din pribegia în care plecaseră în timpul lui Mihnea, găsiseră m-rea făcută de Teodosie Rudeanu, marele logofăt al lui Mihai Viteazul (Acad. R. S. România, XC/58 și *Studii și doc.*, V, p. 680). Piatra de mormînt din 1583—1584, a Stancăi, soția lui Teodosie Rudeanu mare spătar (între 1584 april 28 și sept. 24) confirmă faptul că m-rea a fost clădită de boierii Rudeni în această vreme. De altfel, m-rea s-a găsit în tot sec. XVII în grija boierilor Rudeni (vezi doc. din 1698 aug. 30, prin care aceștia o închină episcopiei

SCHITUL FUNDUL SACULUI — Vlașca (construit de Dumitrașco vistier ante 1637; fost metoh al m-ri Radu vodă). ⁷²

Nandriș Gr., *Documente slavo-române*, p. 190—218 [doc. 1649 despre sat].

FUNDUL SCUNDULUI, vezi Scundu.

FUNDUL VĂII MARI, vezi Valea Mare.

FUNDUL VORNICULUI — Romanăți (bis. Sf. Ioan, 1855).

Dicț. Rom., III, p. 447; *Monografia jud. Romanăți*, p. 344—345 [ruine de bis.]; *Dicț. Rom.*, III, p. 447 [cătun].

FUNDULEA, jud. Ilfov (bis. de lemn Sf. Nicolae la începutul sec. XIX ⁷³, construită de zid 1864—1866).

Bauer, p. 145 [fără bis.]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 54 [moșia m-rii Văcărești]; Anuar 1909, p. 75; Brătulescu V., *Zugrăvi de biserici din sec. XVIII—XIX* (G. B., 1959, nr. 3—4, p. 278); *Indice cronologic nr. 1* [doc.]; Brătianu N. D., *Carte de hotărnicie pentru moșia Crîngurile și Gostilele din com. Crîngurile-Fundulea, pl. Afumați, districtul Ilfov, proprietatea d-lui G. Stoyanescu*, Buc., 1895 [se rezumă și doc.].

FURCULEȘTI, jud. Teleorman (bis. din 1819). ⁷⁴

FURDUEȘTI — Ilfov (bis. și școală la începutul sec. XIX). Vezi și Blegești.

Urechia, *Ist. rom.*, VIII, p. 450—451 [doc. 1803, bis. din F — Ilfov „foare săracă și dărăpănată”]; X A, p. 402 [dec. 1813, bis. reparată de Dimitrie Locusteanu la F. — Vlașca; satul e același].

FURDUEȘTI, com. Rătești, jud. Argeș (bis. de lemn Sf. Voievozi, sec. XVI—XVII și case boierești ale fam. Rătescu). Vezi și următorul.

Bauer, p. 165 [bis. sec. XVIII]; Urechia, *Ist. rom.*, VIII, p. 450—451; X A, p. 403 [școală și bis. „foarte săracă și scăpătată”]; Iorga N., *Studii și doc.*, VII, p. 353; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 76; Anuar 1909, p. 291; AEA, 1929, p. 62 [bis. din 1910].

FURDUEȘTI — Argeș (numit și Cacaletii de Jos) ⁷⁵ Vezi și precedentul.

FUREȘTI — Muscel (la 1840 bis. de lemn mutată din satul Beleți).

G.B., 1965, nr. 9—10, p. 895; *Dicț. Rom.*, III, p. 450.

FURNEȘTI, vezi Pojogi.

FURNICOȘI ⁷⁶, com. Mihăiești, jud. Argeș (fost Muscel) (cula boierilor Socolești, construită de medelnicerul Ion Socolescu, c. 1810, dărîmată, și M bis. Sf. Ioan, începutul sec. XIX, 1801—1802).

„Albina”, XI, 1908—1909, p. 124 [foto culă]; Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. XXXVI; Anuar 1909, p. 92; Drăghiceanu V., *Cîteva monumente din Muntenia* (BCMI, 1931, p. 132—133) [inscripții bis., descriere și foto culă]; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936, p. 58, pl. LXXVI—LXXVII); Brătulescu V., *Documente, inscripții cu caracter istoric* (G.B., 1960, nr. 3—4, p. 271—274) [descriere]; *Documente*, sec. XVI, vol. IV, p. 88 [satul amintit la 1572].

M SCHITUL FUSEA (Valea Neagră ⁷⁷, Sf. Nicolae, construit de Șerban Fusea și fiul său, Negoită, 1779 ⁷⁸; bis. reparată 1832, dărîmată turlele și bolțile de cutremurul din 1838, „prefăcută” și zugrăvită 1844; bis. și casele arse la 1859, reparate și bis. zugrăvită de Dionisie, egumenul schitului Bunea, 1862; fost metoh al mitropoliei), Gura Vîlcanei, jud. Dimbovița.

Iorga N., *Studii și doc.* XV, p. 100—101 ⁷⁹; *Indice cronologic nr. 1. Mtr. Țării Românești* (indice); Urechia, *Inst. rom.*, X A, p. 246—247, 253; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 19 [schitul Fusii]; Giurescu, *Principatele române*, p. 222 [greșit Afusea]; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 29; BCMI, 1933, p. 89; Brătulescu V., *Zugrăvi de biserici din sec. XVIII—XIX* (G. B., 1959, nr. 3—4,

Rîmnic, Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, LXXXV/4 a). M-reă este amintită în documente la 1620 și 1624 și apoi la 1635 nov. 2 (Arh. St. Buc., m-reă Govora, VII/13) etc.

Despre pricina dintre boierii Rudeni și Slăvițești cu privire la construirea m-rii pe o „curea” de moșie a acestora din urmă vezi și doc. din 1659 iunie 15 (Acad. R S România, CLXXXI/43).

²⁴ Vezi Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, pach. LXXXV și Acad. R S România, CMLXXVI/146 și urm., XCI/247 (doc. din 1705 și 1783 mart. 10). Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 3731/1857, 1454/1864, 3615/1877; vezi și proiectul de clădire din 1858 (*ibidem*, dos. 3168/1858). Vezi și Acad. R S România, ms. rom. 223, f. 91 și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 80. Vezi, de asemenea, pictura lui Trenk înfățișînd schitul în secolul trecut (Muzeul de artă al R S România, Stampe, DR, III, 4257).

²⁵ Amintită la 1833 sept. 29 (Acad. R S România, DCCCXIV/261).

²⁶ Acad. R S România, ms. 227, f. 19.

²⁷ Despre m-reă Flocoșani, amintită prima oară în documente la 1629 mai 12, cu hramul Sf. Ioan înainte Mergătorul (Acad. R S România, CCVI/46), vezi și doc. de la Acad. R S România, CXCVIII/146, 151, 156—157, 160, 164—165. Din aceste documente rezultă că m-reă se găsea în jud. Olt și că a fost închinată în timpul domniei a doua a lui Alexandru Iliăș la m-reă Zaina (?) din Grecia, de către Iane vistierul, care considera m-reă Flocoșani a lui.

²⁸ Vezi și planurile moșiei, proprietatea fam. Cantacuzino, din 1827 și 1856, la Acad. R S România, Hărți.

²⁹ Despre zidirea casei, pardosirea ei cu marmură de către un meșter din Constantinopol, mobilarea, confecționarea ferestrelor etc., vezi numeroasele doc. din 1841—1846 (Arh. St. Buc., A,N, CCXCVIII/88—93, 99, 101—103, CCCI/31, 33, 35 etc.). Vezi și planul moșiei (*ibidem*, CCCII/97).

³⁰ Amintită la 1833 iunie 23 (Acad. R S România, DCCCXIV/240).

³¹ Vezi și Acad. R S România, ms. rom. 221, f. 112—113.

^{31 bis} Vezi și jalba despre aceste evenimente la Acad. R. S. România, MCCXLII/70.

³² Despre acest incendiu care a distrus partea orașului din Țara Românească și măsurile de refacere vezi Arh. St. Iași, Secretariatul de stat Moldova, dos. 3910.

^{32 bis} Vezi și planurile orașului din 1824, 1825 (Aninoșeanu) și 1908 (Radovici), la Acad. R S România, Hărți. Despre cazarma veche vezi Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 3097/1837 și 1023/1843. Despre înfrumusețarea orașului, *idem*, Min. Lucr. publice, dos. 47/1849; repararea temniței, *ibidem*, dos. 102/1845. *Menționăm aici că, deși orașul a fost împărțit pînă la Unire între Țara Românească și Moldova, l-am trecut în întregime la Țara Românească, urmînd ca la Moldova să facem trimitere aici.*

³³ Vezi doc. din 1752 oct. 20 și 1756 mai 9 (Acad. R S România, CXXXVIII/236 și 238). Despre un alt han, din sec. XIX, vezi doc. din 1839 (Arh. St. Buc., AN, MMDC/11).

Vezi și doc. din: 1814 dec. 1, referitor la vînzarea la mezat a unui han de lîngă bis. Sf. Dumitru (Acad. R S România, MCXL/164) și 1815 ian. 1, prin care Catinca, fiica lui Nicolae banul, vinde lui Evanghelache Anagnoste un han la Focșani, situat pe locul bisericii Sf. Dumitru (Acad. R S România, MCXL/165—168).

³⁴ Amintit la 1850 (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., CLXXXVII/4).

³⁵ La 1832, Elena Niculescu păhărniceasa dă hanul de zestre fiicei sale (Acad. R. S. România, CDLXXXII/84).

³⁶ Despre școlile din Focșani vezi și doc. din 1803 mai 24 (Arh. St. Buc., Eforia Școalelor Iași, XXVII/1), Arh. St. Buc., Min. Cultelor și Instr. Moldova, dos. 117/1832, 120/1832, 257/1833, 287/1834 (foarte multe dosare), Log. principilor bisericești dos. 686/1831, Min. Instr., dos. 6587/1832, 6684/1837, 3393/1840 Eforia Școalelor, XII/1 (1836), Min. Lucr. publice, dos. 97/1855.

³⁷ Vezi și Arh. St. Buc., Vornicia dinlăuntru, dos. 578/1831 și 610/1832.

³⁸ Vezi doc. de la C. Brîncoveanu, din 1700 febr. 25, în care se spune că fiind „mare lipsă de apă bună, nu numai la oameni ci și la dobitoace”, s-a adus apă „de departe” și s-a făcut „fîntînă precum se vede, cu multă cheltuială”; cișmeaua a fost dată în grija lui Chirca meșterul, care o construise, dîndu-i-se cîte 100 de taleri anual din vama orașului, pentru întreținere (Arh. St. Buc., ms. 705, f. 245).

Vezi și Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 16/1830 și 3737/1831, Min. Interne, dos. 3/1836; Acad. R. S. România, ms. rom. 1, f. 245—246, hrisovul din 1804 april. 10 (Acad. R. S. România, CMXVI/19, 20), doc. din 1815 iunie 28, referitor la banii necesari pentru noul drum al apelor la Focșani, de la Măgura Odobeștilor (*ibidem*, CMXVI/99—100) și Arh. St. Buc., Min. Interne Moldova, dos. 22/1858).

³⁹ Donie — ctitorul bisericii — a fost mare căpitan de margine în timpul domniei lui C. Brîncoveanu, fiind amintit la 1705 mart. 9 (Acad. R. S. România, CXXVII/3). Vezi și N. Stoicescu, *Curteni și slujitori. Contribuție la istoria armatei române*, Buc., 1968, p. 258. Despre biserică vezi și Arh. St. Buc., Min. Instr. dos. 1065/1862.

⁴⁰ La 1645 febr. 20, biserica, făcută de popa Carintian, era metoh la m-re Urechești (Arh. St. Buc., Mitrop. Țării Rom., CDLXXX/2). Vezi și doc. din 1648 mart. 15 (Arh. St. Buc., ms. 464, f. 95 v).

⁴¹ Vezi doc. din 1696 aug. 17 și 1701 ian. 24 (Acad. R. S. România, CDXLV/64 și 76).

Despre reparațiile necesare bisericii după cutremurul din 1802 vezi doc. din 1802 dec. 16 (Acad. R. S. România, MCXL/176). Vezi și doc. din 1697 iulie 25, prin care Vicol căpitanul închină ctitoria sa ca metoh m-rii Agapia. (Arh. St. Buc., m-rea Agapia, XII/1). Despre averea bisericii vezi ibidem, pach. II—IV și XII, doc. începînd cu 1691 nov. 15. Vezi și Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr. Mold., dos. 747/1860 și 675/1841 (catagrafie). Despre diverse alte reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 697/1870 și Acad. R. S. România, CCCLIX/309. Vezi și însemnarea din 1728 (Acad. R. S. România, Arhiva A 1580, f. 126, ms. Bobulescu).

⁴² Vezi doc. din 1755 sept. 30, numire de vechil la schitul m-rii Agapia din Focșani (Acad. R. S. România, CDLV/134).

⁴³ La 1664 april. 14 se spune că Gr. Ghica „a înălțat den temelie” m-rea (Arh. St. Buc., m-rea Sf. Ioan-Focșani, I/6). Vezi și doc. din 1670 april. 16 și 1673 april. 16 (ibidem, ms. 464, f. 93 și 123 v).

⁴⁴ Vezi doc. din 1735 sept. 6 (Arh. St. Buc., m-rea Sf. Ioan-Buc., XXI/10). Vezi și catagrafiile din: 1806—1830, 1836, 1849, 1851, 1855 și 1856 (Arh. St. Buc., ms. 298 și Min. Instr., dos. 2629/1849, 1739/1851, 4700/1855 și Acad. R. S. România, ms. 721, f. 211—312). Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1519/1846 și 2553/1849; despre refacerea m-rii arse în 1854, *ibidem*, dos. 4194/1854, 4364/1856, 1447/1864; despre refacerea cișmelii, *ibidem*, dos. 2030/1850. Vezi, de asemenea, Arh. St. Buc., ms. 729, f. 90. Despre zugrăvirea icoanelor bisericii de către zugravul Butculescu vezi Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos. 1071/1863 și 1027/1864.

⁴⁵ Vezi doc. din 1696 mai 22, prin care popa Arsenie și Iani, ginerele lui Stoica vătaf, dau loc la Focșani pentru o mănăstire care „va să se ridice” cu „poslușania oamenilor celor buni” (Arh. St. Buc., ms. 236, f. 46 v.). D. Caian, p. 86, crede că a fost apoi refăcută, sub numele de Sf. Nicolae, de Ștefan căpitan, la 1730 (vezi bis. Sf. Nicolae Vechi). Tot D. Caian, p. 89, consideră apoi că bis. Sf. Nicolae Nou a fost făcută de lemn de popa Arsenie.

⁴⁶ Vezi doc. din 1729 april. 20 (Arh. St. Buc., m-rea Rîmnic, I/40). În doc. din 1732, se spune că arse de trei ori (Caian, p. 101). Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 2694/1859 și 1183/1863; vezi și catagrafia din 1863 (*ibidem*, dos. 1178/1863).

Vezi și doc. din 1696 aug. 10, prin care m-rea Sf. Nicolae din Focșani este închinată la m-rea Sinaia (Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, VII/6). Nu știu însă în mod sigur dacă este vorba de această biserică.

⁴⁷ La 1720 mart. 31, Ștefan căpitan de cazaci din Tîrgoviște arată că a zidit din temelie bis. Sf. Nicolae, cu chilii, clopotniță, odoare etc. (*Uricarul*, loc. cit.). Vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 64—65 (pomelnic și istoric făcut de maiorul Papazoglu).

⁴⁸ Vezi și hrisovul domnului din 1757 febr. 20 pentru noua ctitorie (Acad. R. S. România, LXXX/79).

⁴⁹ Nu știu care din bisericile orașului este aceasta. Menționez că, în *Catagrafia preoților din eparhia Buzăului în anul 1835*, publicată de I. Ionașcu, Buzău, 1938, p. 29, sînt înregistrate 10 biserici în partea munteană a orașului Focșani: Sf. Ioan, Sf. Nicolae cel Nou, Adormirea, Sf. Nicolae cel Vechi, Sf. Împărați, Sf. Dimitrie, Ovidenia, Adormirea, Sf. Nicolae și Sf. Gheorghe.

⁵⁰ Amintită la 1677 nov. 2 (Arh. St. Buc., ms., 464, f. 168). Este foarte probabil una din bisericile vechi ale orașului, cunoscută apoi sub un alt nume.

⁵¹ Este foarte posibil ca această biserică să fie cunoscută astăzi sub un alt nume.

⁵² Vezi și doc. de la Acad. R. S. România, CDXXXII/5—9. Vezi și planul din 1887 al moșiei Foișoru = Enoaia (Arh. St. Buc., Min. Agric.).

⁵³ Una din bis. din Folești, cu hramul Trei Ierarhi, a fost închinată de C. Brîncoveanu m-rii Hurezi (*Dicț. Rom.*, III, p. 410); vezi și doc. din 1774 ian. 3 (N. Iorga, *Studii și doc.*, XIV, p. XXXI).

⁵⁴ Vezi lista din 1854 de obiectele bis. Sf. Voievozi (Acad. R. S. România, MCCLXXXVII/21).

⁵⁵ Amintit în doc. la 1686 mai 24 și 1691 nov. 27, cînd se spune că a fost făcut de jupineasa Ioana din Ciorăști (Arh. St. Buc., ep. Buzău, IV/2 și LXIX/6). La 1647 sept. 11, Matei Basarab se afla „la conacul de la Frăsinet”, aproape de Izvorani și Vernești-Buzău (Acad. R. S. România, CXLVII/217).

În *Dicț. Rom.*, III, p. 419 se vorbește de un schit Frăsinet din orașul Buzău, care a fost distrus la 1639 de cazaci și tătari (?) și refăcut apoi de Matei Basarab, devenind scaunul episcopal. Este vorba, foarte probabil, de o confuzie cu vechea episcopie, existentă din sec. XVI.

⁵⁶ Schitul exista la 1762 nov. 6 (Arh. St. Buc., m-rea Arnota, XVIII/128). Vezi și Acad. R. S. România, Stampe, GR III, Walsch 2 (după Mișu Popp). În catagrafia din 1840 ctitori sînt Cîrstea Damian și Chera Iovipale.

⁵⁷ Vezi Acad. R. S. România, ms. A 545, f. 297. Vezi și doc. de la Acad. R. S. România, CDXXXII/58 și urm. și pach. CMXV.

⁵⁸ Vezi și doc. de la Acad. R. S. România, CDXXXII/58 și urm.

⁵⁹ Vezi și hotărnicia din 1815 a moșiei Frăsineni (Acad. R. S. România, MCCCXLV/47) și pe cea din 1750 a satului Frăsinet (*ibidem*, CLXXXII/33).

- ⁶⁰ Vezi și Acad. R. S. România, ms. A 545, f. 345.
- ⁶¹ Despre sfințirea bis. vezi Arh. St. Buc., ms. 143, f. 22 v.
- ^{61 bis} Vezi și hotărnicia din 1749 (Acad. R. S. România, CCVII/58).
- ⁶² Vezi descrierea și inventarul bisericii din 1840 la Acad. R. S. România, CMLXXI/18 a.
- ⁶³ Vezi și Acad. R. S. România, ms. A 545, f. 246. Despre sat vezi ibidem. pach. MCCXLVIII.
- ⁶⁴ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. MCCXXX.
- ⁶⁵ Vezi ibidem, ms. 221, f. 107 v. — 108.
- ⁶⁶ Idem, ms. 228, f. 621 v. și 648.
- ⁶⁷ Amintit în doc. la 1678 ian. 12 și 1714 iunie 18 (Acad. R. S. România, CXXVI/173 și Arh. St. Buc., ep. Buzău, C/1). Vezi și catagrafia din 1863 (idem, m-reă Ciolanu, IV/1). La 1783 existau două schituri Fundătura (vezi doc. publicat de Filitti).
- ⁶⁸ Despre ruinele unui palat? și ale unei m-ri la Fundeni-Buzău, la 1871, vezi Acad. R. S. România, ms. 224, f. 473—473 v.
- ⁶⁹ Vezi și Acad. R. S. România, ms. A 545, f. 245 v.
- ⁷⁰ Vezi și hotărnicia din 1755 (Acad. R. S. România, LXVII/121 și CXLVII/35). și pach. de doc. nr. MCCXLVIII.
- ⁷¹ În *Dicț. Rom.*, II, p. 302, se spune că datează din sec. XVII; în documentele din acest secol nu l-am întâlnit însă, deși cred că le-am văzut în marea lor majoritate.
- ⁷² Vezi doc. din 1637 oct. 2, prin care Hrizea mare ban poruncește ispravnicilor să dea socoteala egumenului m-rii și să asculte de acesta (Arh. St. Buc., ms. 256, f. 691 v.—692).
- ⁷³ Bis. e amintită la 1833 april. 14 (Acad. R. S. România, DCCCXIV/228). Vezi și planul moșiei F. = Gostilele din 1853 la Arh. St. Buc., Min. Agric.
- ⁷⁴ Despre începerea clădirii bisericii vezi doc. din 1819 mai 22 (Acad. R. S. România, DCCCXIII/29).
- ⁷⁵ Vezi doc. de la Acad. R. S. România, CDXXXII/98 și urm. și MCCLXXXI/83—85.
- ⁷⁶ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. CMX.
- ⁷⁷ Schitul se numește Fusea după numele ctitorului — Negoită Fusea — și Valea Neagră după locul unde este așezat.
- ⁷⁸ Vezi și doc. din 1782 nov. 27, 1790 nov. 29, 1792 mai 28 etc. (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., LI/9—11).
- ⁷⁹ Vezi și Acad. R. S. România, ms. A. 545, f. 355 v. și Arh. St. Buc., ms. 730, f. 39 v. — 40 v. și 739, f. 10—11 v. Despre arderea schitului vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 2571/1859. Vezi și catagrafia de la Acad. R. S. România, ms. 660, f. 62 v. și catagrafia de odoare din 1849 (idem, ms. 919, f. 37 v.). Vezi și catastihul din 1791 iulie 8 al schitului Valea Neagră (Arh. St. Buc., m-reă Căldărușani, LX/6).

G

GĂBĂENI — Argeș (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1742—1745, în ruină la 1909)
Anuar 1909, p. 282; *Dicț. Rom.* nu îl amintește.

GABROVU — Teleorman.

Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 9 [originea numelui]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [sat dispărut]; *Indice cronologic nr. 10* [doc.].

GABRU (Gabrovi) — Dolj (bis. de lemn Sf. Voievozi, 1750, reconstruită de zid 1891).

« Oltenia », II, 1941, p. 127; AMO. 1941, p. 305; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 448 [cat. 1845]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1574]; *Indice cronologic nr. 15* [doc.].

GĂEȘTI. jud. Dîmbovița ¹.

Documente, indice sec. XIII—XVI și XVII [amintit ca sat de la 1498]; Sulzer, *Geschichte*, I, 326; Sestini, *Viaggio curioso*, p. 17 [descriere 1780]; Fotino, III, p. 160 [o bis. la 1815]; Margot, *O viatorie*, p. 11—12 [descriere, 1859]; „Albina”, XVI, 1912—1913, p. 1861 [descriere Lancelot, 1866]; Iorga N. *Studii și doc.*, XV, p. 282; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 30; Potra G., *Despre Găești* („Sabarul”), I, 1936, nr. 2, p. 1—4; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 78—80 și 87 [la 1810 trei bis.; Sf. Ilie-Tîrg, Sf. Ioan și alta în sat]; A. Rom., 19 iunie 1857 [arendarea moșiei cu han].

— **HANURI**.

V. Rom., 1851, p. 348 [două hanuri].

— **ȘCOALA VECHE** ².

A.P., 1835—1836, p. 699.

— **M BISERICA INTRAREA ÎN BISERICĂ** (Cioflec, construită la 1776 de Tănase Petrescu vistier și polcovnicul Manole; reparată și zugrăvită la 1836 de Grigore Manolescu, fiul polcovnicului) ³.

Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 30; Bănescu N., *Biserica Cioflec din Găești* („Ramuri”, III, 1908, p. 350—351) [și pisania, 1837]; Iorga N., *Un boier de provincie în timpul Eteriei și Regulamentului Organic*, Buc., 1929, p. 6 [bis. Colfeștilor]; ACMI, 1943, p. 28; Anuar 1909, p. 32; Diaconescu Iliea, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 3—4, p. 253—256) [descriere, istoric, inscripții, bis. Cioflec].

— **BISERICA SF. ILIE** (1780, reparată 1890).

— **BISERICA SF. TREIME** (1823, construită de Stan Carabulea).

Resfințirea bisericii Sf. Treime din Găești (G. B., 1964, nr. 9—10, p. 945—947); Diaconescu Ilie, *Materiale documentare* (G. B., 1965, nr. 3—4, p. 261) [însemnare, 1829].

GĂGENI, com. Păulești-Prahova ³ bis (bis. sec. XVIII, apoi bis. Sf. Voievozi, 1840—1842, reparată 1888).

Documente, indice sec. XVII [satul amintit de la 1604—1609]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 493); Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 235 [doc. 1824]; *Documente agrare*, p. 458, 520, 546, 597—598 [moșia vel vornicului C. Brîncoveanu]; Bauer, p. 136 [Godscheni]; Anuar 1909, p. 108; *Indice cronologic nr. 12 și 16* [doc.].

GĂGENI, jud. Vâlcea (la 1840 bis. Sf. Nicolae, de lemn, construită de Cristea croitorul, 1805, reconstruită 1906).

Popescu, *Biserici*, p. 96—97; Anuar 1909, p. 220; AMO, 1941, p. 706; *Documente*, sec. XVI, vol. IV, p. 484.

GĂGIULEȘTI, vezi Sinești.

GAGU, com. Dascălu-Creața, jud. Ilfov (bis. de lemn Sf. Dimitrie, 1800—1801, în ruină la 1909).

Bauer, p. 146 [bis. și casă boierească]; Anuar 1909, p. 78; Crețeanu R., *Bisericile de lemn din reg. București* (G.B., 1964, nr. 1—2, p. 87—88) [descriere, plan, însemnare]; Idem, *Biserici de lemn*, p. 40.

GAIA — Dolj (bis. Sf. Nicolae, 1797, în ruină la 1941). Vezi și Murgăși.

„Oltenia”, XI, 1944, p. 139, 165 [catagr. 1831]; Anuar 1909, p. 163; AMO, 1941, p. 262; *Dict. Rom.*, III, p. 454 [bis. Sf. Dumitru — G. de Jos, 1795 și Sf. Dumitru — G. de Sus, 1848]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1591]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1591]; *Indice cronologic nr. 19*.

GĂINEȘTI, vezi Făurești.

GĂINEȘTI, com. Hulubești — Dîmbovița (bis. sec. XVIII, ante 1788).

Brătulescu V., *Inscripții și însemnări documentare la bisericiile din raionul Găești* (G.B., 1964, nr. 3—4, p. 367) [însemnare, 1788—1789].

GĂINUȘA — Argeș (bis. Sf. Teodor Tiron, 1800—1802, construită la Tudora-che Enciulescu și alții, reparată 1835, 1874, 1892).

Anuar 1909, p. 287; *Dict. Rom.*, III, p. 480.

GĂISEANCA, vezi Surdila.

M M-REA GĂISENI (Strîmbul, Sf. Nicolae, construită de Drăghici mare vornic, 1512—1521 ⁴, modificată în sec. XVII, reparată 1894; azi doar bis. și ruine chilii; în bis. sînt multe pietre de mormînt din sec. XVI, jud. Ilfov (fost Dîmbovița).

Documente, sec. XVI—XVII (indice); Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 48—51; A.O., 1932, p. 325 [inscripție] ⁵ și 1938, p. 213—214; Găleşescu, *Eforia*, p. 218—219 [doc. închinare Pantelimon, 1752]; și 958; Hurmuzaki, X, p. 89 [starea m-rii, 1820]; Tunusli, p. 174; Bauer, p. 157; Tappe E.D., *John Sibthorp in the Danubian Lands, 1794* („Revue des etudes sud-est européennes”, V, 1967, nr. 3—4, p. 469) [descriere m-re]; A. Rom., supl. 12 și 19 dec. 1859 [arendă moșiilor m-rii]; vezi și 21 și 29 aug. și 4 sept. 1857; *Documente agrare*, p. 185, 532, 613; Fotino, III, p. 157; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 67; V. Rom, 1843, iunie 10 [îmbunătățirea clădirilor]; A.P., 1848, p. 404, 408, 412, 418, 422 passim [venituri, 1832—1846]; Iorga N., *Un palat al lui Brîncoveanu* (F. D., I, 1906, nr. 2, p. 112—116) [descriere, istoric m-re]; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 31; B.O.R., 1890, p. 719; C.L., 1922, p. 316; Vătășianu, *Istoria artei*, p. 503; Anuar 1909, p. 46; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 144.

GAIȚA, vezi Laloș.

GĂLĂȘEȘTI — Argeș (M bis. Sf. Nicolae, construită de slugerul Gh. Rătescu, 1753, reparată 1902).

Bauer, p. 181 [Galeschti, cu bis.]; B.O.R., 1921, p. 684 [catagr. 1808]; Ionașcu *Catagrafia Argeș*, p. 7 [bis. Sf. Nicolae] și 73 [bis. Înălțarea]; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 399 [catagr. 1833]; *Dict. Rom.*, III, p. 481 [despre ruinele unei bis.]; Anuar 1909, p. 281; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936, p. 59, pl. XCI—XCVI); ACMI, 1943, p. 68 [restaurarea picturii]; AEA, 1929, p. 61 și 87; *Documente*, indice sec. XVI, [localiz. probabilă]; *Indice cronologic nr. 1* [doc.].

GĂLĂTENI (Văleni) jud. Teleorman (fost Vlașca) (un schit la începutul sec. XVIIIe, fost metoh al m-rii Glavacioc⁷; apoi bis. mai noi, sec. XIX).

Documente, sec. XVI, vol. I, p. 145 [satul amintit la 1519]; *Indice cronologic nr. 1*; Bauer, p. 167 [G. de Sus și de Jos, fără bis.]; *Dict. Rom.*, III, p. 481—482 [bis. Sf. Dumitru, 1844, bis. Sf. Gheorghe, 1852, ambele la G. Moșteni și bis. din 1760, G. Mitropolie]; Anuar 1909, p. 129 [p. 129 [bis. Sf. Gheorghe, 1852] și p. 133 [bis. Toți Sfinții, 1840—1844, ruinată]; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 3 [originea numelui].

GĂLĂTUȘANI — Rm. Sărat.⁸

GALBENU, jud. Brăila (bis. Adormirea, 1840—1842).

Anuar 1909, p. 261; AEB, 1926, p. 59 și 1928, p. 97; Bauer, p. 117 [Galbenul — Buzău, bis. sec. XVIII].

GĂLBINAȘI, vezi Popești-Ilfov.

Indice cronologic nr. 3 [Galbenu = Gălbinași]; Mehtupciu Em., *Carte de hotărnicie a moșii Gălbenași sau Săgeata Veche din jud. Buzău, plasa Cîmpului, proprietatea d-lui col. C. Petroni*, Buzău, 1898, 8 p. [și doc. sec. XIX]; *Dict. Rom.*, III, p. 482 [cătun].

GALEȘ, com. Brăduleț, jud. Argeș (bis. de lemn Intrarea în biserică, construită de Iosif episcopul ante 1808, refăcută de zid 1877).

Bauer, p. 181 [Galești, cu bis.]; B.O.R., 1921, p. 632 [cat. 1808]; Ionașcu, *Caragrafia Argeș*, p. 11 [moșia episcopii Argeș]; Anuar 1909, p. 231; AEA, 1929, p. 74.

GĂLEȘEȘTI, vezi Gălăeșești.

GALICEA (Donoica) — Rm. Sărat⁹.

GALICEA, Argeș sau jud. Vilcea (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1750—1752 sau 1785?, refăcută de zid 1877). Vezi și următorul.

Bauer, p. 179 [fără bis.]; B.O.R., 1921, p. 632 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 30 [moșia m-rii Govora]; Anuar 1909, p. 281; AEA, 1929, p. 103.

GALICEA, jud. Dolj (bis. bordei la 1845).

Documente, sec. XVI, vol. VI, p. 201 [satul amintit la 1596]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 435 [cat. 1845]; Buzatu D., *Toponimie doljană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 70); A. Rom., 9, 12, dec. 1859 [arenda moșiei]; 16 iulie 1860 și urm. [idem G. Mare]; Cossăceanu Petre, *Carte de hotărnicie pentru moșia Galicea Mare situată în jud. Doljiu, plasa Cîmpu, com. Galicea Mare, proprietatea principelui George Valentin Bibescu și a principesei Nadejda Știrbey ...*, Buc., 1902 [și rez. doc. vechi].

GALICIUICA jud. Dolj (bis. Sf. Apostoli și Sf. Gheorghe, 1842—1846, reparată 1861 și 1896).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 435 [cat. 1845]; *Dict. Dolj*, p. 315 și *Dict. Rom.*, III, p. 469 [fragment de pisanie]; Anuar 1909, p. 159; AMO, 1941, p. 227 [bis. din 1912—1922].

GALTOFANI, vezi Gîltofani.

GANEA, com. Sinești, jud. Vilcea (bis. Cuv. Paraschiva, construită de polcovnicul Udrea Sinescu, 1823; bis. de lemn din cimitir Sf. Voievozi, c. 1805 și cruce din 1839 spre bis. cuv. Paraschiva. Vezi și Sinești

Pănoiu A., *Pictura votivă*, p. 18—19.

GĂNEASA, jud. Olt (fost Romanăți) (la 1840 bis. Sf. Nicolae, 1808 sau 1812?, construită de Fota Vlădoianu, reparată sau refăcută? 1907; ruine de bis. la Spurcați, fostă M., demolată în 1958).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1529 când era al m-rii Bistrița, lăsat de boierii Craiovești]; *Indice cronologic nr. 2* [doc.]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 68 [doc. 1760]; „Renașterea”, 1944, p. 164 [cat. 1840]; Odobescu, *Antichitățile*, p. 130 [bis. din 1791]; Anuar 1909, p. 211; AER, 1921—1925, p. 546; *Monografia jud. Romanăți*, p. 438; AMO, 1941, p. 613; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 291 [la 1845 bis. Sf. Împărați].

BISERICA GĂNESCU, vezi Bălteni și Craiova.

GĂNEȘTI — Muscel, jud. Argeș (M bis. de lemn Adormirea construită de Ecaterina Drugănescu 1834¹⁰, reparată 1878—1879).

Anuar 1909, p. 94; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 40 [bis. din 1834]; GĂNEȘTI, jud. Argeș (bis. Sf. Nicolae, 1812). Vezi și precedentul și următorul.

Bauer, p. 204 [bis. și casă boierească]; *Dicț. Rom.*, III, p. 485 [bis. din 1812 și 1847]; Anuar 1909, p. 223; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1578].

GĂNEȘTI com. Locusteni, jud. Vâlcea (M bis. Sf. Vasile, construită de paharnicul Ion Gănescu, 1811—1812, reparată 1894; bis. de lemn Sf. Gheorghe-mah Bălșoi, 1825, construită de șetrarul Gheorghe Teoianu).

Anuar 1909, p. 172; AO., 1934, p. 172 [la 1834 bis. de zid Sf. Nicolae bis. de lemn Sf. Nicolae]; Popescu, *Biserici*, p. 119—120; Răuțu, *Monografie*, p. 101; AMO, 1941, p. 719; *Documente*, sec. XIII—XV, p. 166 [localiz. probabilă]; Pănoiu A., *Pictura votivă* fig. 25—26 [figuri ctitori].

GĂOJANI (Găujani jud. Ilfov (fost Vlașca). Vezi și Găujani.

Documente, sec. XVI, vol. V, p. 391 [localiz. probabilă]; A.O., 1939, p. 449—451 [doc. 1643, satul lui Gravițaș spătarul]; *Indice cronologic nr. 18* [doc. despre sat].

GĂRDEȘTI, vezi Drăgășani.

GĂRDEȘTI (Gârdești) — Teleorman (bis. Sf. Nicolae și Cuv. Paraschiva, 1850—1852, reparată 1876).

Anuar 1909, p. 120; *Dicț. Rom.*, III, p. 486.

GARVÂN (Dinogeția) — Tulcea (bis. din cimitir, sec. XI—XII, descoperită în 1950).

Săpăturile de la Garvân (Dinogeția), raionul Măcin (Galați) (SCIV, 1950, nr. 2, p. 19—49) [despre cetatea și biserița descoperite în săpături]; 1951, nr. 1, p. 45—49, 1952, p. 349—413, 1953, nr. 1—2, p. 240—271, 1953, nr. 3—4, p. 668, 1955, nr. 3—4, p. 713—735; Barnea I., *Relațiile între așezarea de la Biserița Garvân și Bizanț în sec. X—XIII* (SCIV, 1953, nr. 3—4, p. 641—671); Idem, *Momumente de artă creștină descoperite pe teritoriul Republicii Populare Române*, I, (S.T., 1958, nr. 5—6, p. 298—305) [descriere, plan]; *Dicț. Rom.*, I, p. 411 [ruinele de la Biserița] Nicorescu C., *Les basiliques byzantines de Doljman*, Buc., 1944, 7 p. + VII pl. (din „Bulletin de la Section historique de l'Acad. Roumaine”, XXV/1, 1944, p. 95—101 + VII pl. [descoperite pe insula Biserița-Tulcea]).

ARPR, 1956, nr. 9, p. 28 [încercare de reconstituire a bisericii]; *Istoria României*, II, p. 194—196; Nicolescu Corina, *Începuturile artei feudale în țările noastre în lumina ultimelor descoperiri arheologice* (SCIA, 1959, nr. 1, p. 50—51, 55); Barnea I., *Garvân-Dinogeția*, Buc., Ed. Meridiane, Colecția Monumentele patriei noastre, 1961, 57 p. + 24 ilustrații;

Ștefan Gh., I. Barnea, Maria Comșa, Eugen Comșa, *Dinogetia*, Buc., Ed. Acad. RS România, 1968 [despre rezultatele săpăturilor arheologice, locuințele și ocupațiile locuitorilor etc.]; Olteanu, *Geneza orașelor* („Studii”, 1963, nr. 6). GĂTEJEL, vezi Broșteni.

GĂUJANI, com. Humele, jud. Argeș (M bis. Sf. Voievozi, 1792, reparată 1896 și bis. Sf. Nicolae, începutul sec. XIX, refăcută? 1860). Vezi și Humele.

Documente, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la 1451, când era al lui Dragomir Ruhă și alții]; Bauer, p. 177 [Gansani cu bis.]; B.O.R., 1921, p. 686 [cat. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 15; Anuar 1909, p. 281; AEA, 1929, p. 69 și 87.

GĂURENI — Dolj, vezi Grecești.

GĂURICIU — Teleorman (bis. Sf. Nicolae, 1830—1834, reparată 1891). Vezi și Smîrdioasa.

Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 493); *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1533]; Anuar 1909, p. 120; Iorga N., *Revelații toponomice*, p. 8 [despre numele satului = loc prăvălit]; A. Rom., 23 sept. 1857 și urm. și „Oltul”, 1857, p. 144, 148 [moșia lui Mișa Anastasievici, de arendat]; vezi și A.G.R., 13 nov. 1864.

GĂVANA-Argeș (bis. Sf. Troiță și Toți Sfinții construită de Radu dascălul, C-tin tabacul, 1816—1817, reparată 1892 și 1940). Vezi și Meculești.

Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (M.O., XIV, 1962, nr. 10—12, p. 697) [inscripții]; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 399 [două bis. la 1833, Sf. Împărați și Sf. Voievozi]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 26; Anuar 1909, p. 281; AEA, 1929, p. 56.

SCHITUL GĂVANELE Adormirea, Sf. Nicolae și Sf. Elefterie, începutul sec. XVII¹¹, refăcut la sfîrșitul sec. XVIII, c. 1791, dărimat de cutremur la 1802, refăcut de lemn de episcopul Costandie Filitti cu ajutorul lui Dimitrie și Costache Ghica și alții, 1803—1810; fost metoh al ep. Buzău), com. Boziorul, satul Găvanele, jud. Buzău. Vezi și schitul Fundătura.

Indice cronologic nr. 3, Ep. Buzău (indice); Tunusli, p. 173; Fotino, III, p. 151; Giurescu, *Principatele române*, p. 218; Urechia, *Ist. rom.*, VII, p. 410; VIII, p. 321, X A, p. 16, 83—84, 197—198; M.C., 1915, p. 79 [însemnare, 1803]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 162 și 165 [doc. 1837]; *Dicț. Buzău*, p. 236—237; *Dicț. Rom.*, III, p. 491 [pisanie]¹²; A.C., 1868, p. 12; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 64;

Filitti C.I., *Despre schitul Găvanele-Buzău* (R.I., XI, 1925, p. 89—96) [istoric, doc., pomelnic]; Idem, *Biserici și ctitori*, p. 12—19 [istoric și doc.]; Meteș, *Zugravi* (indice); „Îngerul”, 1937, p. 553—554 [pomelnic]; Constantinescu N.A., *Fostul schit Găvanele-Buzău* („Îngerul”, 1941, p. 373); Idem, *Monumente buzoene*, p. 41; Anuar 1909, p. 243; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 40.

GĂVĂNEȘTI, jud. Buzău (M bis. Sf. Nicolae, rezidită de episcopii Chesarie și Filotei, 1844—1847).

Dicț. Rom., III, p. 493 [pisanie]; „Îngerul”, I, 1925, nr. 1—2, p. 30 [pisanie]; G. Ad., Buzău, 27 mai 1928 [pisanie]; Furtună D., *Chesarie episcopul Buzăului*, p. 17—18; AEB, 1926, p. 23; „Îngerul”, 1937, p. 541 și 546; G.B., 1961, nr. 1—2, p. 146; Anuar 1909, p. 246; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1547]; *Indice cronologic nr. 3*; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 493).

GĂVĂNEȘTI, com. Cornești, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Ioan Gură de Aur, 1795, reparată 1885, 1934). Vezi și Cornești.

Bauer, p. 216 [fără bis.]; AMO, 1941, p. 357; M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 640.

GĂVĂNEȘTI, jud. Olt (fost Romanați) (bis. Adormirea, construită de C. Brăiloiu serdar, 1820, reconstruită 1931).

„Renașterea”, 1944, p. 15: *Monografia jud. Romanați*, p. 385; Anuar 1909, p. 211; AER, 1921—1925, p. 546; AMO, 1941, p. 614; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [localiz. probabilă, sec. XVI].

GĂVĂNEȘTI — Teleorman¹³.

Documente, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1451, când era al lui Barbu]; *Indice cronologic nr. 10* [doc.].

SCHITUL GĂVANUL (Sf. Nicolae, Adormirea (?), prima jumătate a sec. XVII¹⁴, sau 1707, ars 1821, refăcut mai sus 1828, bis. zugrăvită prin stăruința lui Arsenie starețul la 1855), com. Mînzălești, jud. Buzău.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 12*, Buc., 1953 [68 doc., 1764—1864]; *Indice cronologic nr. 3, ep. Buzău* (indice); Giurescu, *Principatele române*, p. 218; A.C., 1868, p. 11; Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 59; Pelimon A., *Catastrofa întâmplată boierilor în muntele Găvanul, 1821*, Buc., 1864, 207 p.; Popescu-Ciocănel G., *M-rea Găvanul, comunele Cîmpulunganca, Corbu, Jitia, Odobeasca, Ploiești*, 1898 (din „Gazeta săteanului”); Popescu-Ciocănel G., *O călătorie la m-rea „Găvanul”* („Vocea bisericii”, 1895, nr. 4—5, p. 13—14); L.A.R., 1909, p. 109; *Dict. Rom.*, III, p. 492 [istoric];

Ionescu I., *M-rea Găvanul din jud. Buzău*, Buzău, 1928, 34 p.; AEB, 1928, p. 18; Zosima Tărilă, *M-rea Găvanu* (G. Ad., Buzău, 5 august 1928, p. 1—2) [istoric și doc. 1807]; „Îngerul”, 1937, p. 544, 545; Strempel, *Copiști de manuscrise*, p. 268—269; G.B., 1964, nr. 5—6, p. 488.

GĂVROJDIBROD, vezi Grojdibrod.

GEAMĂNA — Argeș (două bis. de lemn: Cuv. Paraschiva și Sf. Nicolae — G. de Jos. la 1808; prima refăcută de zid 1856). Vezi și Pitești.

B.O.R., 1921, p. 683 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 30; AEA, 1929, p. 98 și 51 [bis. de zid din 1773]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1519].

GEAMĂNA — Olt (bis. din 1823)¹⁵.

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 31; Anuar 1909, p. 299 [bis. nouă]. *Dict. Rom.*, III, p. 495—496.

GEBLEȘTI, com. Carpen, Dolj (bis. de lemn Sf. Ioan, ante 1845).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 449 [cat. 1845].

GEMENEA — Dîmbovița (M două cruci vechi¹⁶, din 1712 și 1719; bis. de lemn din cimitir, Toți Sfinții, 1814). Vezi și Oncescu-Gemenea.

Bauer, p. 156 [două bis., Geamnila?]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 25—26 [la 1810 bis. de lemn Sf. Nicolae]; Iorga N., *Sate și mănăstiri*, p. 262; Anuar 1909, p. 46; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 40 passim; *Documente*, indice sec. XVI; Răuțescu I., *Documente dîmbovițene* (R.I., 1924, p. 278—289); *Documente agrare*, p. 214, 246, 446—447; *Indice cronologic nr. 18*.

GENUNENI — Vîlcea (M bis. Trei Ierarhi, construită de popa Matei Mînăstireanu sau de Ștefan arhimandritul și alții 1797¹⁷, reparată 1895 și 1936 și cruce din 1797—1798). Vezi și Schitu, schitul Mănăilești și Folești.

Bauer, p. 202 [fără bis.]; Bulat T.G., *Inscripții*¹⁸ (A.O., I, 1922, p. 240—241); *Biserici*, p. 88; Ghenadie, *O vizită canonică*, p. 20—21 [bis. Trei Ierarhi-Boroșteni, 1774]; BCMI, XXII, 1929, p. 138 [pisană, 1797]; Ghika-Budești, *Evoluția*, (BCMI, XXIX, 1936, pl. CLVII); Ștefănescu I.D., *Peintures murales*, p. 65—66; Anuar 1909, p. 222; AMO, 1941, p. 720; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1530—1532].

GHEBANI, com. Pociovaliștea, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Voevozi, 1785 sau 1807?).

„Benașterca”, 1944, p. 215 [bis. mah. Ghebani]; M.O., VIII, 1956, nr. 5—6, p. 412; Anuar 1909, p. 178; AMO, 1941, p. 366 [bis. de lemn, ruinată].

GHEBOENI, jud. Dîmbovița (bis. Adormirea și Sf. Gheorghe, 1820, construită de Preda săpunarul, Constantin cojocarul și alții, zugrăvită 1845, reparată 1869, zugrăvită 1879¹⁹; cruci de piatră din 1641 și sec. XVIII). Vezi și Mănești.

Anuar 1909, p. 46; Panaitescu G.I., *Istoricul bisericilor de pe valea Dîmboviței de la Gemenea la Ungureni*, teză de licență, Inst. teologic Buc., ms. 1260, f. 133—134 [pisania].

GHEBOAIA, jud. Dîmbovița (la 1810 bis. Sf. Paraschiva, refăcută 1857).

Bauer, p. 160 [bis. și casă boierească]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 50—51; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 27; Anuar 1909, p. 46.

GHENOAICA, vezi Valea Scheilor.

GHERĂSENI, jud. Buzău (bis. Adormirea, construită de Ioan Simo Gherase, 1839—1840, arsă 1863, refăcută 1868).

„Îngerul”, IX, 1937, nr. 12, p. 737 [pisania]; *Dict. Rom.*, III, p. 504 [istoricul bis.]; Anuar 1909, p. 246; AEB, 1926, p. 23 și 1928, p. 27.

GHERCEȘTI — Dolj (bis. Sf. Paraschiva, construită de Bănică cojocarul și Malciu Sîrbul, 1827, reconstruită (?) 1864).

„Oltenia”, II, 1941, p. 128; XI, 1944, p. 110 [catagr. 1831]; AMO, 1941, p. 230; *Dict. Rom.*, III, p. 504 [bis. din 1833]; Anuar 1909, p. 159; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 450; Buzatu D., *Toponimie doljană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 62).

GHERGANI, jud. Dîmbovița (casa fam. Ghica, bis. de lemn ante 1810 apoi bis. Sf. Treime, 1830²⁰, construită de fostul hatman Dimitrie Ghica).

Bauer, p. 158 [fără bis.]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 56 [la 1810 bis. de lemn]; *Bis. castelului Ghica de la Ghergani* („Consolatorul”, II, 1899, nr. 9, p. 342—344); Anuar 1909, p. 46; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul (amintit de la 1590)].

GHERGEȘTI, vezi Mărgineni — Oltețu.

GHERGHIȚA, jud. Prahova. Vezi și Ungureni.

Documente, veac. XIII—XIV și XVII, indice [orașul amintit în doc. interne de la 1534 cînd i se fixează hotarele]; în doc. externe de la 1431; vezi Bogdan I., *Relațiile* (indice) și Olteanu, *Geneza orașelor* („Studii”, 1963, nr. 6, p. 1279—1280); Giurescu, *Ist. rom.*, II—III (indice); *Călătoria lui Evlia Celebi* B.C.I., XVI, p. 272) [descriere, 1659; două mănăstiri]; B.C.I., XII, p. 26—27 [prădarea orașului de turci, 1659]; Bauer, p. 146 [3 bis. și capela Ruptura]; Oniciu Grațiana, *Localități din jud. Ilfov*, Buc., 1935, p. 12 [trad. după Sulzer]; Tunusli, p. 174; Fotino, III, p. 164 [3 bis. la 1815]; *Mag. istoric*, IV, p. 342 [pod, 1655]; Iorga, *Țara românilor*, p. 95—99; Zagoritz Al., *Evoluția istorică a Țărilor și orașelor dintre Buzău, Tîrgoviște și București* (A.G.A., 1914—1915, p. 321—333, 372) și extras; Pavlov P., *Monumente istorice din Prahova, Gherghița* (G.M., IX, 1931, nr. 285, p. 2—3); Vătășianu, *Istoria artei*, p. 512 (cetate); *Documente agrare*, p. 651, 693, 735—736 (moșie a mitropoliei); Manolescu Gh. și Gh. Codrescu, *Monografia domeniului Gherghița din jud. Prahova*, Buc., 1906, 101 p; Giurescu C. C. *Tîrguri și orașe dispărute* R.F.R., VI, 1939, nr. 3, p. 557—561); Stoicescu N., *Curteni și slujitori. Contribuții la istoria armatei române*, Buc., 1963, p. 83.

— M BISERICA DOMNEASCĂ (Sf. Procopie, construită de Matei Basarab după lupta de la Nenișori, 1641²¹, reparată la 1895; păstrează parte

din pictura originală, care a fost refăcută în ulei de G. Tattarescu; fost metoh al mitropoliei)²².

Istoria Țării Românești, p. 106; *Istoriile*, p. 122, n. 2; *Dict. Rom.*, III, p. 508 și IV, p. 496 [pisanie]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 3—4²¹; B.O.R., 1893, p. 844—846 [doc. 1765, bis. închinată la mitropolie deoarece „au rămas la pustiire”]; Zagoritz M.A., *Sculpturi în piatră de la biserici muntenesti* (BCMI, VII, 1913, p. 70 și anexa); Iorga, *Țara românilor*, p. 116; Georgescu Christache, *Muri Băzrab*, p. 19—20 [pisanie]; Stanoiu D., *M-reă Căldărușani*, p. 27; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXV, 1932, p. 28 și 42—43, pl. XXIII); Ionescu Gr., *Istoria*, p. 146; Brătulescu V., *Bis. din Prahova* (BCMI, XXXIII, 1940, p. 31—33) [inscripție, descriere sumară, foto]; Anuar 1909, p. 104; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 285; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 79—80; SCIA, 1968, nr. 1, p. 15 [portalul].

— BISERICA LUI ENIU PORTAR (sec. XVI, dărmată la sfârșitul secolului)²⁴.

— SCHITUL MALAMUC (Sf. Nicolae, de lângă pod din orașul Gherghița, a doua jumătate a sec. XVI²⁵, reparat după 1802²⁶, fost metoh al m-rilor Costamonit și Sărindar)²⁷. Vezi și schitul Balamuci.

Documente, veac. XVII (indice); Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 1*; *Mitr. Țării Rom.* (indice); Iorga N., *Conducător istoric*, p. 23 [descriere]; *Dict. Rom.*, IV, p. 386 [istoric și inscripția unei cruci din 1788 de lângă m-reă Sinaia, unde a fost o bis. Sf. Nicolae, identificată greșit cu schitul Malamuc]; Grecianu Șt., *Despre cuvântul „Balamuc”* („Săptămîna politică și culturală”, 5 mart. 1911, p. 150—152).

— SCHITUL LUI PAHOMIE (sec. XVII²⁸, fost metoh al mitropoliei).

— SCHITUL RUPTURA (Ruptura Prahovei²⁹, Sf. Nicolae din sus de Gherghița, a doua jumătate a sec. XVII³⁰, fost metoh al m-rii Cotroceni³¹ și apoi al mitropoliei³²).

B.O.R., 1890, p. 724 [mențiune, 1747]; Urechia, *Ist. rom.* I, p. 319; Bauer, p. 146 [capelă de piatră]; Tunusli, p. 174; Fotino, III, p. 168; Ionescu G.M., *Istoria Cotrocenilor*, p. 93.

— BISERICA SF. DIMITRIE (1705, făcută de Preda căpitanul, fiul lui Paraschiva vornicul „prefăcută” după cutremurul din 1802³³, reparată 1888, fost metoh al mitropoliei)³⁴.

Indice cronologic nr. 1, Mitrop. Țării Românești (indice) [cuprinde și doc. despre oraș]; *Dict. Rom.*, III, p. 508—509 [inscripții]; B.O.R., 1893, p. 756—757 [doc. 1716]; Iorga, *Țara românilor*, p. 116—117; Brătulescu V., *Bis. din Prahova* (BCMI, 1940, p. 32—33) [pisanie și foto]; Anuar 1909, p. 104.

— CRUCI de piatră (din 1630—1631, în fața bis. Sf. Dumitru și alta din 1674—1675).

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 4.

GHERMĂNEȘTI — Ilfov (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1790³⁵, reparată 1881, 1894).

Anuar 1909, p. 74 și 78; Șerbănescu N., *Istoria m-rii Snagov*, p. 126 [despre sat]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la 1441, când era al m-rii Snagov]; *Indice cronologic nr. 13* [doc.].

GHIDICI, vezi Clăbuceari.

SCHITUL GHIDILIȚI, vezi Orașul de Floci.

GHIGHERA, vezi Gighera.

M M-REA GHIGHIU (bis. mare, Izvorul Tămăduirii, construită cu chilii de egumenul Arsenie, cu ajutorul familiei Rucăreanu pe locul dat de Ușa Cantacuzino-Corneanu, 1814³⁶, bis. reconstruită de Eftimie

arhimandritul și Antonie arhimandritul, 1858—1866, când bis. a fost pictată de G. Tattarescu; pictura restaurată în 1958 de pictorul V. Rudeanu; bis. mică a cimitirului, Sf. Lazăr, Spiridon și Sf. Hara-lambie, 1832—1833, construită de șetrarul Panait Mărunțeanu și soția sa Ecaterina; stăreția din 1817, refăcută 1855—1858; turnul clopotniței în stil neoclasic din 1856; chiliile, trapeza și atelierile din sec. XIX, fiind ruinate, au fost reconstruite în 1955—1958; m-rea a suferit și în timpul ocupației germane din primul război mondial când au ars câteva chilii).

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 12*, Buc., 1953 [301 doc., 1610—1866]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la 1471]; Mironescu Ath., *Istoria m-rii Cernica*, Buc., 1930, p. LXXIII [diată, 1838]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 109 [hotărnicia moșiei, 1840]; Gibescu I., *Istoricul mitropoliei Ungrovlahiei*, p. 133—134 [inscripții]; Iorga N., *Inscripții*⁵⁷, (R.I., XVIII¹, 1932, p. 275); Voinescu T., G. Tattarescu, p. 50, 92—94 [contractul pentru pictarea bisericii]; N.R.L., 1912, p. 452, 453 [însemnări sec. XIX]; M.Of., 1864, p. 425 [listă de proprietăți].

Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 194—195; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 252—253 [descriere]; Negulescu I.G., *M-rea Ghighiu o ctitorie a diaconului Coresi?*⁵⁸ („Amvonul”, 1916, p. 3—8); Pavlov P., *Însemnări despre sf. m-re Ghighiu*, Ploiești, 1924, 14 p.; *Dict. Rom.*, III, p. 514—515 [istoric]; Pavlov, *Călăuza*, p. 27—37 [inscripții, obiecte, descriere]; Enăcescu E., *Pe urmele strămoșilor*, p. 93—94; ACMI, 1942, p. 49 [restaurare]; Ș<erbănescu> N., *Reclădirea m-rilor Dealu, Ghighiu și Schitul Maicilor* (B.O.R., LXXIII, 1955, nr. 7, p. 92—94); Gheorghiu A.I., *M-rea Vișorita* (M.M., I, 1958, p. 253) [mobilierul lucrat de K. Storck, 1864]; Iorga N., *Două biblioteci de mănăstiri: Ghighiu și Argeș*, Buc., 1904; Idem, *Țara românilor*, p. 8—9 [descriere]; Brătulescu V., *Zugrăvi de biserică din sec. XVIII—XIX* (G.B., 1959, nr. 3—4, p. 272).

GHIMPĂȚENI — Teleorman (jud. Olt?) (bis. sec. XIX)⁵⁹.

Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 3 [originea numelui].

GHIMPAȚI, jud. Dîmbovița (M bis. Sf. Nicolae, 1772?, reparată 1898).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1577,] când era al fraților Ivașco și Albu Goleșcu]; Bauer, p. 166 [fără bis.]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 57; *Dict. Rom.*, III, p. 517 [bis. din 1866]; Anuar 1909, p. 46—47; A. Rom., 2 sept. 1859 [arenda moșiei]; *Indice cronologic nr. 1* (G=Boanga).⁶⁰ bis
GHIMPAȚI, com. Valea Dragului, jud. Ilfov (bis. Sf. Ioan Botezătorul, 1781, reparată 1900).

Anuar 1909, p. 86; *Dict. Rom.*, III, p. 517.

GHIMPAȚI — Vlașca (bis. din 1866)⁴⁰. Vezi și Ghimpați — Dîmbovița.

Dict. Rom., III, p. 516 (Ghimpați = Creșoiu); *Monografiile Vlașca*, p. 127—135; *Indice cronologic nr. 23* [G = Crețosul].

GHIMPAȚI, com. Fărcașele, jud. Olt (fost Romanăți) (bis. de lemn Sf. Nicolae, ante 1845). Vezi și Marotinu⁴¹.

M.O., 1965, nr. 3—4, p. 295 [cat. 1845]; *Documente*, sec. XVI, vol. IV, p. 388 [Ghimpeni, probabil Ghimpați].

GHINDENI (Ghindești), jud. Dolj (M bis. Sf. Gheorghe și Sf. Dumitru, construită de slugereasa Ana și slugerul Dumitru, 1825, zugrăvită 1852, refăcută 1893 și 1953). Vezi și Potopinul.

Dict. Rom., III, p. 518 [pisană]; Anuar 1909, p. 159; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 451 [cat. 1845]; „Oltul”, 1957, p. 188 [moșia era de vînzare]; Buzatu D., *Toponimie doljană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 62); *Documente*, sec. XVI, vol. V, p. 334 [satul amintit la 1587]; *Documente agrare*, p. 837 [sat dispărut în jud. Romanăți].

GHINEȘTI, jud. Dîmbovița (bis. Adormirea, 1761, reparată 1871 și 1907).
Anuar 1909, p. 47; *Dict. Rom.*, III, p. 519.

GHILOBEȘTI, vezi Malu.

GHIOCA — Olt (bis. din 1838—1839).

Dict. Rom., III, p. 520 [rezumatul pisaniei].

GHIUCEI, com Podeni-Prahova (bis. Sf. Dumitru, 1844—1846).

Anuar 1909, p. 108—109; *Dict. Rom.*, III, p. 520.

GHIOROIU, jud. Vîlcea (la 1840 două bis. de lemn: Sf. Ingeri, 1786, construită de zid 1859—1863 și Sf. Nicolae, 1732, construită de zid 1864).

A.O., 1942, p. 172 [la 1834 bis. de lemn Sf. Nicolae]; Popescu Biserici, p. 123; Anuar 1909, p. 223; BCMI, 1934, p. 73; AMO, 1941, p. 721.

GHIRDOVENI — Prahova (bis. sec. XVIII, apoi bis. Sf. Voievozi, 1871—1872).

Bauer, p. 137 [Gridoveni, bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 104; *Dict. Rom.*, III, p. 522—523 [bis. din 1870].

GHITIOARA, vezi Opăriți.

GHIZDĂVEȘTI — Romanâți ⁴² (la 1840 două bis. de lemn: Sf. Nicolae, 1792, reconstruită de zid 1888, și Sf. Voievozi, 1812, reconstruită de zid 1877).

„Renașterea”, 1944, p. 89; *Dict. Rom.*, III, p. 528 [bis. din 1855, 1863 și 1867]; Anuar 1909, p. 211; *Monografia jud. Romanâți*, p. 401 [bis. Sf. Ioan]; AER, 1921—1925, p. 646 [la fel]; AMO, 1941, p. 615 [și bis. Sf. Ioan, 1855].

GHIZDIȚA — Buzău (bis. S. Nicolae, 1802—1803, în ruină la 1909).

AEB, 1926, p. 23 și 1928, p. 28; Anuar 1909, p. 246; *Dict. Rom.*, III, p. 528 [cătun].

GIBEȘTI — Argeș (bis. de lemn Intrarea în biserică, 1807—1810, reparată 1847, în stare rea la 1909).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 19; Anuar 1909, p. 280; *Dict. Rom.*, III, p. 528.

GIGHERA (Ghighera), jud. Dolj (bis. Sf. Dumitru, 1848, refăcută 1936).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 438 [la 1845 bis. Sf. Grigore]; *Dict. Rom.*, III, p. 528 [bis. Sf. Grigore, 1843—1849]; Anuar 1909, p. 159; AMO, 1941, p. 232; Robescu A.F., *Carte de hotărnicie a moșiei Gînjova-Comoșteni și Gighera din districtul Doljiu, plasa Jiul de Jos, proprietatea spitalului Brîncovenesc*, Buc., 1892 [și rezumate de doc. vechi].

GÎLCEȘTI — Gorj (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1836, reparată 1887 și 1932).

Bauer, p. 209 [fără bis.]; Anuar 1909, p. 172; AMO, 1941, p. 407.

SCHITUL GÎLMEIE (Înălțarea Domnului, construit de boierii Bălăceni, sec. XVII ⁴³, ante 1670, refăcut? în sec. XVIII, la 1709—1716, de Matei și Hrizea Bălăceanu; bis. zugrăvită 1832; fost metoh al mitropoliei) ⁴⁴, satul Viespești, com. Sprîncenata, jud. Olt.

Indice cronologic nr. 1, Mitrop. Țării Românești (indice) [multe doc.]; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 452 [doc. 1706]; B.O.R., 1890, p. 722; *Dict. Olt.*, p. 106 și *Dict. Rom.*, III, p. 551 [pisanie] ⁴⁵; Drăghiceanu V., *Inscripții referitoare al Bălăceni* (BCMI, VII, 1914, p. 195); Greceanu, *Genealogii*, I, p. 133, 160—162 [doc. 1741]; Tunusli, p. 175; Bauer, p. 185; Fotino, III, p. 172; Răuțescu I., *Metașele mitropoliei sub mitropolitul Dionisie Lupu* (R.L., III, 1931, nr. 3, p. 180) [la 1819]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 79; Idem, *Biserici Olt*, p. 223—230 [istoric, descriere, foto, documente, despre familia Bălăceanu]; A.C., 1868, p. 22; Drăghiceanu V., *Biserica fostului schit Gîlmeiele-Olt* (ACMI, 1914, p. 86) [bis. nouă, foto]; AEA, 1929, p. 124; Anuar 1909, p. 297.

GÎLTOFANI, com. Bălcești, jud. Argeș (han sec. XIX; M bis. de lemn Adormirea construită de săteni la începutul sec. XIX sau în a doua jumătate a sec. XVIII amvon din 1865 făcut de fam. Bălcescu și bis. Intrarea în biserică-Bălcești). Vezi și Stoiceni.

C. Rom., 1836, p. 56; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 22; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 407 [catagr. 1833]; Drăghiceanu V., *Bis. din Galtofani-Bălcești-Argeș* (BCMI, 1929, p. 116) [bis. veche de lemn ce trebuia dărîmată]; Anuar 1909, p. 283 [bis. de lemn ruinată]; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 25, 41 passim.

GINERICA, com Bălcești — Argeș (bis. de lemn Adormirea, începutul sec. XIX, reclădită 1898—1899).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 28; Anuar 1909, p. 278; *Dict. Rom.*, III, p. 531.

ĞINGIOVA (Ğinjova), jud. Dolj (bis. Adormirea, 1845—1846, zugrăvit amvonul 1858 și biserica la 1890).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 440 [cat. 1845]; *Dict. Rom.*, III, p. 552 [pisania]; Anuar 1909, p. 159; AMO, 1941, p. 228; A. Rom., 2 oct. 1857 [arendarea moșiei]; Robescu A.F., *Carte de hotărnicie a moșiei Ğinjova-Comoșteni și Gighera din districtul Doljiu, plasa Jiul de Jos, proprietatea spitalului Brîncovenesc*, Buc., 1892 [și rezumate doc. vechi]; Pața Nic., *Monografia comunei Ğinciova plasa Jiu de Jos, jud. Dolj*, Buc., 1905, 22 p.

ĞINGUEȘTI — Muscel (bis. sec. XVII, dispărută) ⁴⁶.

GIORMANU (Giurmeni) — Dolj (bis. Sf. Nicolae, construită de C. Poenaru, sec. XVIII).

Documente, indice, sec. XVI [satul amintit de la 1516, cînd se scrie aici un act domnesc]; *Catagrafia de toată pereusia casei răposatului Constantin Poenaru biv ftori legofăt din anul 1799 iunie 10* (A.O., 1927, p. 296—299) [amintește casele și bis. de piatră din Giormanu]; *Jalbă pentru cutrupire de moșie* (ibidem, 1925, p. 468—469) [din 1811]; *Dict. Rom.*, I, p. 17 [bis. din 1793].

GIOROCU — Dolj (bis. Sf. Trei Ierarhi, de lemn, c. 1714, reclădită 1866—1867 și bis. Sf. Nicolae, 1850—1854, ruinată). Vezi și Puțuri.

Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 488); *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit la 1609, cînd a fost dăruit lui Pană vistier]; *Indice cronologic nr. 14* [doc.]; Nicolăescu-Plopșor C.S. și I. Șucu, *Documente privitoare la moșiile Bratovoști, Gioroc și Puțuri din Dolj („Oltenia”, II, 1941, p. 16—41) [1645—1703]; Ionașcu I., Contribuții la istoricul m-rii Hurez*, p. 86, 124, 125 passim [doc.]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 444 [la 1845 G. de Sus și de Jos fără bis.] și p. 445 [bis. de lemn Sf. Îngeri — G. Mare și bis. de lemn Sf. Îngeri — mah. Comisari]; Anuar 1909, p. 159; M.O., 1965, nr. 11—12, p. 951—952 [despre bis. Sf. Nicolae și Sf. Voievozi din Giorocu Mare].

ĞIRBACIU — Teleorman ⁴⁷ sau Olt? (bis. de lemn Sf. Dimitrie ante 1824).

Documente, sec. XVII, vol. II, p. 320 [localiz. probabilă]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 493); Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 84.

ĞIRBOVATA, vezi Căzănești.

ĞIRBOVENI — Prahova (bis. ante 1833) ⁴⁸.

SCHITUL ĞIRBOVI — Rm. Sărat, vezi Trestieni ⁴⁹.

ĞIRBOVI — Ialomița. Vezi și Uluiți și Manasia.

Documente, indice sec. XVI [satul amintit de la 1577]; Bauer, p. 140 [bis. și case boierești]; V. Rom., 1850, p. 350 [arendarea moșiei]; vezi și A. Rom., 29 iunie 1857.

ĞIRBOVU, jud. Gorj, vezi m-reă Strîmba.

Documente, sec. XVI, vol. VI, p. 328 [localiz. probabilă]; A.O., 1924, p. 243—244 [doc. din 1655].

GÎRCOVU, jud. Olt (fost Romanăți) (bis. de lemn Sf. Nicolae, ante 1845, reclădită 1859 sau 1869?).

M.O., 1965, nr. 3—4, p. 294 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 211; AER 1921—1925, p. 547; *Monografia jud. Romanăți*, p. 344; Iorga N., *Studii și doc.*, XVI, p. 77—78 [doc. 1786, moșia dată m-rii D. Lemn]; A. Rom. 21 și 29 aug., 23 și 25 sept. 1857 [arendarea moșiei]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1529, când fusese lăsat m-rii Bistrița de boierii Craiovești]; *Indice cronologic nr. 11* [doc.].

GÎRDEȘTI, vezi Gârdești.

GÎRLA MARE, jud. Mehedinți⁵⁰ (bis. bordei sec. XVIII; M bis. Coborîrea Sf. Duh, construită de Ruxandra Oteteleşanu și postelnicul Nicolae, 1836—1838, în ruină la 1941).

Documente agrare, p. 328—329 [doc. 1731, satul lui Pater Nicolaus]; Bauer, p. 224 [fără bis. G. Mare]; Urechia, *Ist. rom.*, I, p. 376 [porunca domnului, 1784, să fie dăruită bis. bordei din Gîrla, lângă Izlaz]; Popescu, *Învelișurile*, p. 96; Anuar 1909, p. 194; AMO, 1941, p. 488 [parte din pisanie]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 521—522 [despre sat].

GÎRLANI — Dolj Vezi și următorul.

Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 493); Greceanu, *Genealogii*, II, p. 294 [doc. 1654, sat al m-rii Sadova]; B.C.I., XIII, 1934, p. 180 [doc. 1660]; *Documente* indice sec. XVI și XVII [sat dispărut].

GÎRLEȘTI — Dolj (bis. Înălțarea, de lemn, ante 1845, refăcută 1878).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1574]; „Oltenia”, XI, 1944, p. 108 [cat. 1831]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 172 [cat. 1845]; Buzatu D., *Toponimie doljană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 62).

M-REA GÎRLIȚA (Sf. Nicolae, sec. XVII). Poate fi din București?

Dragomir Silviu, *Relațiile bisericii române cu Rusia în veacul XVII*, Buc., 1912, p. 108—110 [doc. 1647].

GÎȘTEȘTI, jud. Ilfov (bis. Adormirea, 1823—1825, reparată 1885).

Documente agrare, p. 568, 829 [moșie a m-rii Radu Vodă]; vezi și *Indice cronologic nr. 16 și 18* [multe doc. despre sat]; Anuar 1909, p. 133.

GIUBEGA — Dolj⁵⁰ bis (bis. de lemn Sf. Dimitrie, ante 1845, reclădită 1881—1883).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 435 [cat. 1845]; *Dict. Rom.*, III, p. 535.

GIULEȘTI, jud. Vâlcea (bis. Sf. Paraschiva și Sf. Nicolae, construită de visțierul N. Giulescu, 1829—1830, zugrăvită 1832, amvomul făcut 1873 și bis. de lemn Sf. Îngeri-mah. Popilor, 1793; cruce din 1757 M).
Vezi și Popești și Rusești.

Documente, sec. XVI, vol. II, p. 213 [satul amintit la 1536]; Popescu, *Biserici*, p. 102—103; Bobulescu, *Lăutari*, p. 12; Goleșcu M., *Folosirea temelor muzicale în iconografia bisericii răsăritene* (BCMI, 1933, p. 177); Goleșcu M., *Ctitorii mărunte. Bis. din Giulești* (BCMI, XXXVII, 1944, p. 85—86) [pisanie]; Anuar 1909, p. 223; AMO, 1941, p. 721—722 [bis. Sf. Nicolae, 1832, Sf. Ioan, 1864 și Sf. Nicolae-Stănculești, 1868].

GIURA, com. Bicleșu, jud. Mehedinți (bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul 1828—1831, în stare rea la 1909).

Anuar 1909, p. 188; *Dict. Rom.*, III, p. 536.

GIURCU, com. Negreni, jud. Gorj (M bis. Sf. Nicolae, refăcută 1823 de Pahomie, Dumitru postelnicul și alții, reparată 1890; păstrează fresca originară).

Bauer, p. 209 [Negreni, fără bis.]; și 211 [Giurcoiul, bis. sec. XVII I]; *Dict. Rom.*, III, p. 537 [bis. din 1823]; Anuar 1909, p. 177; AMO, 1941, p. 363; Pănoiu A., *Pictura votivă*, fig. 7.

GIUREȘTI, com. Bala, jud. Mehedinți (bis. de lemn Sf. Voievozi, sec. XVIII, 1779, construită de locuitori, reconstruită la 1884).

Crețeanu Radu, *Noi completări la inscripțiile din bisericile de lemn din r. Baia de Aramă* (M.O., 1964, nr. 1—2, p. 70—71 și 73) [pisanie 1884, pomelnic]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1511].

GIURGЕНИ, jud. Ialomița (bis. de lemn Sf. Împărați, 1846).

Anuar 1909, p. 62; *Dict. Rom.*, III, p. 537.

SCHITUL GIURGII — Buzău (sec. XVII) ⁵¹.

GIURGIȚA, jud. Dolj (bis. Adormirea și Sf. Împărați, 1852—1856, bis. Sf. Dumitru și Sf. Paraschiva, reclădită 1862—1864). Vezi și Portărești.

Dict. Rom., I, p. 407 [ruine de biserică, bis. din vale]; *Dict. Rom.*, III, p. 540 și 541—542 [pisanii]; Anuar 1909, p. 159—160; AMO, 1941, p. 233—234; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 439 [la 1845 bis. Sf. Dimitrie și Cuv. Paraschiva — G. Curmătura și G. Cioromela fără bis.]; A.O., 1937, p. 97 [doc. 1650]; A. Rom., 23 și 25 sept. 1857 [arendarea moșiei]; „Oltenia”, II, 1941, p. 8—10 [doc. 1654] și, I 1940, p. 171 [doc. 1764]; *Documente agrare*, p. 306 [la 1723 locuitorii vroiau să se mute la Întorsura]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1577, fiind unul din satele ce au mers la Alba Iulia după Mihai Viteazul să se elibereze de ruminie]; Ionașcu I., *Contribuții la istoricul m-rii Hurez*, p. 86 [parte de sat a m-rii Horezi]; *Indice cronologic nr. 23*. GIURGIU, jud. Ilfov (fost Vlașca).

Documente, indice sec. XIII—XVI [cetatea amintită de la 1409]; Bezviconi G., *Călători ruși* (indice, diverse descrieri); *Monumenta spectantia*, XVIII, p. 75 [descriere, 1640]; *Voyages de Sr. de la Motraye en Europe, Asie et Afrique*, vol. II, Haga, 1727, p. 217 [descriere, 1711]; „Informațiile” — Iași, 1870, nr. 1 [descriere la Motraye]; Peyssonnel Charles, *Traité sur le commerce de la Mer Noire*, II, p. 178 [despre oraș, mijlocul sec. XVIII]; Bauer, p. 26 și 191—192; Reimers, *Reise der russisch-Kaiserlichen Gesandtschaft*, p. 139 [descriere, 1793]; Sulzer, *Geschichte*, p. 368—369;—

Recordon R., *Lettres sur la Valachie*, Paris, 1821, p. 33 [descriere]; Walsch R., *Narrative of a Journey from Constantinople to England...*, Londra, 1828, p. 198 [descriere, 1824]; Frankland Colville Ch., *Travels to and from Constantinople in the years 1827 and 1828*, I, Londra, 1829 p. 42—43 + o vedere a orașului [descriere]; Hurmuzaki, XX, p. 24 [despre incendiul din 1828]; „Albina rom.”, 1830, p. 181; C. rom., 1830, p. 233, 285, 1831, supl. nr. 11, p. 1, p. 263, nr. 67, p. 265; B.G.O., 1834, p. 22, 1840, p. 57—58, 1843, p. 345—346; C. rom., 1846, p. 253—254 [diverse știri privind modernizarea orașului Giurgiu ⁵² și construirea de noi locuințe]; C. rom., 1838, nr. 8, p. 1 și C.D.A., 1841, p. 17 [despre inundații la Giurgiu];

Spencer Edmund, *Travels in Circassia, Krim, Tartary, including a steam voyage down the Danube... in 1836*, Londra, 1837, p. 76—91 [descrierea orașului]; Elliot C.B., *Travels in the Three Great Empires, of Austria, Russia and Turkey*, I, Londra, 1838, p. 177 [descriere]; „Mercur”, II, 1841, p. 35 [descriere]; R.I., 1932, p. 15 [descriere, 1852]; Pigeory Felix, *Les pèlerins d'Orient. Lettres artistiques et historiques...*, Paris, 1854, p. 5—6 [descriere-oraș]; *Turismul în țările române acum un veac. Expoziție de stampe*, Buc., 1939 [piața orașului cu turnul ceasornic la 1857]; Margot, *O viatorie*, p. 77—78 [descriere 1859]; „Albina”, XVI, 1912—1913, p. 700—703 [descriere Lancelot, 1866]; Wallace Sig., *Sur le Danube, de Vienne a Constantinople et aux Dardanelles*, Viena, 1864, p. 110 [despre oraș];

Hasdeu B.P., *San Giorgio și Calafato* (C.T., I, 1870, nr. 57) [crede că numele orașului vine de la San Giorgio, patronul Genovei, din perioada legăturilor comerciale cu genovezii];

Drăghicescu M., *Dunărea de la Orșova la mare și coastele mării de la Varna la Cetatea Albă*, Galați, f.a., p. 89—96; Cîrligeanu Dim., *Apologia situației orașelor și județelor din țară și o privire retrospectivă asupra orașului Giurgiu*, Giurgiu, 1897, 31 p; Iorga N., *Drumuri și orașe*, p. 271—275 [descriere]; *Dicț. Rom.*, III, p. 544—547 [„notițe istorice” despre oraș și cetate].

Boldescu I., *Monografia orașului Giurgiu*, Giurgiu, 1912, II + 244 p. [istoria orașului despre cetate și raia; cap. VIII bisericele: Adormirea, Sf. Nicolae, Sf. Treime-Smîrda, Sf. Gheorghe și altele mai noi, Sf. Haralambie și Grecească]; Boldescu I., *Județul Vlașca*, p. 1—55 [istoricul orașului, despre cetate, școli etc.]; *Centenarul liberării Giurgiului, 1829—1929*, Giurgiu, 1929, 12 p + 2 f;

Stăncescu Scarlat, *Din trecutul orașului Giurgiu*, Buc., 1935, 240 p. [istoricul orașului, despre cetate, biserici și turnul ceasornicului; călătorii străini despre oraș etc.]; Giurescu, *Ist. rom.*, I—III (indice) [despre oraș și cetate; vechime, evenimente de seamă etc.]; Teodoropol Gr. Marin, *Monografia bisericilor din orașul Giurgiu* ⁵³ teză de licență, Buc., 1940.

— CETATEA (construită de Mircea cel Bătrîn la sfîrșitul sec. XIV, cucerită de turci la 1417; reparată în mai multe rînduri în sec. XVII ⁵⁴ și XVIII; dărîmată la 1829 ⁵⁵; ruinele M, ca și ruinele cetății din insulă).
Vezi și orașul.

B.C.I., VI, 1927, p. 132 [descriere Wavrin, 1445]; vezi și *Călători străini* (indice); *Istoria Țării Românești*, p. 56, 63, 138; *Istoriile*, p. 86; Fotino, II, p. 5 [făcută de Negru Vodă]; Hurmuzaki, XI, p. 381, XII, p. 87—91, 92, 93, 124—125 [descrierea cetății și a asediului, 1595]; vezi și AARMSI, s. III, t. IV, 1924—1925, p. 121—122 și Veress A., *Campania creștinilor în contra lui Sinan pașa în 1595*, Buc., 1925, p. 58—60, 78—79 passim [descrierea cetății și a asediului din 1595]; Veress, *Documente*, IV, p. 312—313 [cucerirea cetății, 1595]; Miron Costin, *Opere*, p. 187 [cetatea arsă de Mihnea III, 1659]; Hurmuzaki, S. I/2, p. 587 [cetatea întărită de ruși, 1811]; Hurmuzaki, S. 1/3, p. 158—159 și 284 [despriere Langeron]; A. Lăpădatu, *Vechile cetăți românești după contele de Langeron* (BCMI, VIII, 1915, p. 72—73); Gugomos, *Reise von Bucharest in der Wallachey, über Giurgevo, Rustschuk...* 1812, p. 10—12 [descriere cetate]; Hurmuzaki, XXI, p. 181 [dărîmarea cetății, 1829]; Demidov, *O călătorie*, p. 21; *Album moldo-valaque*, p. 21;

Constantinescu N.A., *Cetatea Giurgiu. Originile și trecutul ei* (AARMSI, s. II, t. XXXVIII, 1916) și extras, Buc., 1916, 38 p + VI planșe-gravuri vechi înfățișînd cetatea [un istoric al cetății pînă la 1830; se reproduce textul lui Wavrin]; recenzia lui N. Iorga, „Bull. de l'Institut de Sud-Est Europeen”, III, 1916, p. 157—159; Iorga N., *Între ruinele Giurgiului* (A.L.A., s. III, anul III, nr. 109, 24 dec. 1922); Idem, *La Roumanie pittoresque*, p. 8; Popescu M., *Cetățile turcești dinprejurul principatelor române* (BCMI, XX, 1927, f. 52, p. 76—87); Iorga N., *Les châteaux occidentaux en Roumanie* (BCMI, XXIII, 1929, p. f. 60, p. 49—57) [generalități; și despre cetatea Giurgiu];

Barnea I., P. Cernovodeanu și C. Preda, *Santierul arheologic Giurgiu* (M.C.A., IV, 1957, p. 219—235) [istoricul cetății, descrierea săpăturilor, planuri]; Husar Al., *Dincolo de ruine. Cetăți medievale*, Buc., 1959, p. 59—75; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, I, p. 109—110; Vătășianu, *Istoria artei*, p. 209—210 [descriere].

— BAIA DIN CETATE (construită de Matei Barasab ante 1645) ⁵⁶.

— HANURI (sec. XIX).

C. Rom., 1833, p. 352.

— ȘCOALA VECHE ⁵⁷ (1832).

C. Rom., 1832, p. 348—349 [inaugurarea școlii din Giurgiu]; Boldescu J., *Memorii sau notițe istorice despre școalele din orașul Giurgiu și jud. Vlașca*, Giurgiu, 1884, 39 p.; Stăncescu, p. 142—147.

— CAZARMA VECHIE ⁵⁸ (1833)

B.G.O., 1833 mai 18, p. 131—133; A.P., 1835—1836, p. 698; Stăncescu, p. 104—106.

— FOIȘORUL DE FOC ^{58 bis}.

— M TURNUL CEASORNICULUI ⁵⁹, Piața Republicii.

Demidoff A., de, *Voyage dans la Russie meridionale et la Crimée, par la Hongrie, la Valachie et la Moldavie* [desen, 1837]; Stăncescu, p. 165—172.

— BISERICA ADORMIREA ⁶⁰ (bis. catedrală, sec. XVIII, la 1812 ruinată, rezidită după 1840).

Stăncescu, p. 157—161; Anuar 1909, p. 40.

— BISERICA SF. GHEORGHE (biserica negustorilor, 1838—1840) ⁶¹.

Stăncescu, p. 164; Anuar 1909, p. 40; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 645) [pomelnic].

— BISERICA SF. NICOLAE (1830—1832, terminată prin osîrda serdarului Gr. Obedeanu, fostă geamie) ⁶².

Uricarul, IX, p. 412 [darea de seamă a gen. Kiseleff]; A.P., t. I, partea I-a, 1831, p. 21—22 [bis. zidită pentru „a se pomeni în veci slăvitele întâmplări ale căror sfîrșituri norocite pentru această țară s-au întărit prin tractatul de la Adrianopol”]; A.P., 1832—1833, p. 573 [despre terminarea bisericii]; C. Rom., 1831, p. 82 [despre geamia transformată în bis.]; C. Rom., 1831, supl. nr. 11; „Amvonul”, VIII, 1905, nr. 9, p. 503—505; Anuar 1909, p. 40; Stăncescu, p. 161—163.

— BISERICA SF. TREIME-SMÎRDA (1835—1837) ⁶³.

Cernovodeanu Paul, *Cîteva monumente comemorative și funerare ruse din Țara Românească*, în vol. *Omagiu lui P. Constantinescu-Iași cu prilejul împlinirii a 70 de ani*, Buc., 1965, p. 666—667 [inscripțiile a trei pietre funerare ale unor ostași ruși, din 1854, aflate pe un balcon al scării care duce la corul bisericii]; Stăncescu, p. 163.

GIURGIUVENI — Argeș (bis. de lemn Sf. Dimitrie construită de arhimandritul Silvestru de la Cotmeana, ante 1824).

P.O., 1934, p. 273 [legenda satului]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 18—19
GIUVĂRAȘTI, jud. Olt (fost Romanai) (bis. Sf. Nicolae, 1800 sau 1859?).
Vezi și Fundul Vornicului.

Dicț. Rom., III, p. 548; Anuar 1909, p. 212; *Monografia jud. Romanai*, p. 344—345; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 294 [cat. 1845].

M M-REA GLAVACIOC (Buna Vestire, sec. XIV—XV ⁶⁴, refăcută de Vlad Călugărul și Radu cel Mare la sfîrșitul sec. XV și începutul sec. XVI, zugrăvită de Neagoe Basarab, 1512—1521, Petru Cercel, 1583—1585 și de egumenul Ștefan 1704, care o repară, face ferestre, case boltite și foișoare; m-rea reparată și de Mihnea Turcitul în a doua jumătate a sec. XVI ⁶⁵; m-rea reclădită 1841—1844 cu cheltuiala paharnicului C-tin Foca; de la 1861 bis. de mir; fost metoh la m-rea Iveri și la mitropolie), acum bis. din com. Ștefan cel Mare, satul Glavacioc, jud. Argeș.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 12*, Buc., 1958 [308 doc., 1441—1881]; idem, nr. 1, *Mitrop. Țării Rom.* (indice); *Documente*, veac XIII—XVI și XVII (indice); Nandriș Gr., *Documente slavo-române*, p. 121—127 [doc. 1626 de închinare la Ivron]; *Cronologia tabelară* p. 28; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 204—205; Greceanu, *Genealogii*, II, p. 278, 331 [doc. 1594 și 1662]; Iorga N., *Studii și doc.*, VI, p. 603 [doc. 1701]; XIV, p. 199—201 [documente]; B.O.R., 1890, p. 723 [mențiune 1747]; și 1889, p. 679—680 [doc. 1758];

Urechia, *Ist. rom.*, III, p. 87—88; VI, p. 214; VII, p. 369; X A, p. 16, 191—192 [despre starea de dărăpănare a m-rii, 1813]; Tunusli, p. 174; Bauer, p. 167; Sulzer, *Geschichte*, I, p. 327; *Documente agrare* (indice); Fotino, II, p. 33 [făcută de Vlad Călugărul și Radu cel Mare] și III, p. 170; „Th. Codrescu”, IV, 1934, nr. 3, p. 40 [pisania]⁶⁶; B.G.O., 1843, p. 139—140 [m-rea scoasă de la „casele făcătoare de bine”]; C. Rom., 1832, p. 100 și B.G.O., 1835, p. 7, 52, 1838, p. 289, 1840, p. 299, 344 [moșiile m-rii]; A. Rom., supl. 12 și 19 dec. 1859 [arenda moșilor m-rii]; A.P., XI, 1841—1842, p. 326—329; XII, 1843, p. 408—412, 414—417; XIII, 1844, p. 254—255; XIV, 1846—1847, p. 646—649, 698—703 [venituri, 1839—1844]; A.P., XIV, 1846—1847, p. 666, 673, 695 [despre reclădirea m-rii]; vezi și B.G.O., 1840, p. 240 și C.D.A., 3 sept. 1840, p. 374; Bolliac, *Monastirile din România*, p. 431—436 [listă de obiecte]; *Mémoire sur les couvents roumains*, p. 75—82 [doc. 1639]; Bengesco, *Memo-randum*, p. 17—23.

B.O.R., XIII, 1889—1890, p. 287; *Dict. Rom.*, III, p. 569 [istoric și despre starea de ruină a clădirilor]; Boldescu I., *Județul Vlașca*, p. 62—63 [istoric]; Popian N., *M-rea Glavaciocul* („Amvonul”, X, 1907, nr. 5, p. 147—149); Dobrescu, *Istoria bisericii în sec. XV*, p. 51—52; Iorga N., *Istoria românilor în chipuri și icoane*, I, p. 9; Lapedatu Al., *Vlad Călugărul*, p. 47—48; Constantinescu-Iași P., *Bizantinismul*, p. 43; Popescu M., *M-rea Glavacioc* (A.L.A., IX, 1930, s. II, nr. 476, p. 6); Panaitescu P.P., *Mircea cel Bătrîn*, p. 160—161;

Mușețeanu I., *M-rea Glavacioc, Monografie istorică*, Buc., 1933, 96 p. [istoric, listă de egumeni, moșiile m-rii, doc., 1441—1865, printre care și o catagrafie din 1855, p. 69—81; foto și bibliografie]; recenziei lui D.P. Bogdan, R.I.R., IV, 1934, p. 401—402; Răuțescu I., *Topoloveni*, 1939, p. 43—46 și anexa [despre viile m-rii G. de la Topoloveni]; Popescu, *Învelișurile*, p. 71; *Arta feudală*, p. 44, 50, 79; *Istoria bisericii române*, I, p. 271—272, 406; Giurescu, *Ist. rom.*, I—III (indice) [vechimea m-rii]; Vătășianu, *Istoria artei*, I, p. 480; Diaconescu I., *Icoane vechi, manuscrise și pietre de mormânt la m-rea Glavacioc* (G.B., 1961, nr. 7—8, p. 657—669); Anuar 1909, p. 133;

Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 118, II, p. 67; Diaconescu Gh. Ilie, preot, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 3—4, p. 267—277) [istoric, descriere, inscripții, și însemnări, printre care și o însemnare despre cutremurul din 1802, când biserica m-rii „s-a stricat cu totul”]; Idem, *Scoala candidaților de preoție din m-rea Glavacioc* (G.B., 1960, nr. 7—8); Sacerdoțeanu Aurelian, *Pomelnicul mînăstirii Glavacioc* (G.B., 1967, nr. 3—4, p. 366—372) [se reproduce pomelnicul, care începe cu Vlad voievod]; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 646) [icoane, patrafir].

GLĂVANI, com Bîrzei — Gorj (bis. de lemn Sf. Voievozi, 1775—1776).

GLĂVILE, jud Vilcea (la 1840, șase biserici de lemn: Sf. Voievozi-Aninoasa, construită de Radu abagiul și Dinu precupețul, 1828—1829; Sf. Voievozi-Gorgotești, făcută de popa Ioan Gorgotă, 1770; Sf. Paraschiva-Sînculești, 1781—1782; Sf. Voievozi-Olteanca, 1810; Sf. Dimitrie-Balotești, 1817; Sf. Nicolae-Ursoaia Moștenească, 1800, construită de popa Ioan Pușcașu și locuitorii).

Popescu, *Biserici*, p. 22; *Dict. Rom.*, III, p. 570 [6 bis. de lemn]; Anuar 1909, p. 223; AMO, 1941, p. 722 [bis. Sf. Voievozi, 1891—1894].

GLIGANU, jud. Argeș (bis. Adormirea, la începutul sec. XIX, refăcută? 1846, reparată 1898).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 74; Anuar 1909, p. 281; *Documente*, sec. XVI, vol. III, p. 193—194 [sat nelocalizat].

GLÎMBOCATĂ, jud. Argeș (fost Dîmbovița) (bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului, pe vatra fostului schit Dobroești, 1781, refăcută 1834;

o cruce a egumenului Nicodim Cîmpulungeanu, 1746, pe șoseaua București-Pitești). Vezi și Călugărița.

Diaconescu Gh. Ilie, preot, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 5—6, p. 466—469 [descriere, foto, însemnări] și p. 481—482 [descriere, inscripție, cruce]).

GLÎMBOCATA — Muscel (bis. Sf. Paraschiva, 1792).

G.B., 1965, nr. 9—10, p. 891 [cat. 1840]; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 15, 29, 41 [bis. din Glimbocata-Deal-Argeș, sfîrșitul sec. XVIII].

GLÎMBOCEL — Argeș (o cruce de piatră și bis. Sf. Nicolae, 1851).

Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. LIII, LXXIX; Anuar 1909, p. 90.

GLÎMBOCU, com Valea Ursului, jud. Argeș (M bis. de lemn Adormirea, construită de săteni, începutul sec. XIX, ante 1808, reparată 1869).

B.O.R., 1921, p. 681 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 26; AEA, 1929, p. 57; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, 1936, pl. DXC—DXCI); Anuar 1909, p. 281; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 26, 41 passim.

GLINA, jud. Ilfov ⁶⁷ (bis. Adormirea, sec. XVIII, 1720—1727?, reclădită 1890).

Bauer, p. 152 [fără bis.]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 7—8; Anuar 1909, p. 68; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1563]; *Indice cronologic nr. 18* [doc.]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 494); Brătianu D.N., *Carte de hotărnicie pentru proprietatea „Glina” a d-nei Efrosina G. Gherman, din plasa Dîmbovița, jud. Ilfov, Buc., 1887, 9 p.* [și rezumate doc.].

GLÓDEANU — Ialomița.

A. Rom., 15 aug. 1859 [arenda moșiei].

GLÓDEANU (Oați) — Saac. Vezi și precedentul și următorul.

Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 25, 39, 248 [doc. ref. sat Glodeanu ce se cheamă Oați].

GLÓDEANU — Siliștea, jud. Buzău (bis. Sf. Treime, Adormirea și Sf. Nicolae, reclădită 1854, de clucereasa Anica Filipescu). Vezi și precedentul.

Bauer, p. 17 [Siliște, sat ruinat]; *Dict. Rom.*, III, p. 574 [pisania]; Anuar 1909, p. 246—247; AEB, 1926, p. 28 și 1928, p. 49.

GLODENI, jud. Dîmbovița (la 1810 bis. de lemn Sf. Gheorghe).

Documente indice sec. XVI [sat nelocalizat] și XVII [parte a m-rii Dealu]; *Documente agrare*, p. 397, 891—892 [sat al m-rii Dealu]; N. Iorga, *Studii și doc.* XV, p. 277 [însemnări, 1842—1843]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 20—21; Bauer, p. 159 [sat mic, fără bis.]; Anuar 1909, p. 47 [bis. din 1868] și 51—52 [bis. din 1852—1855].

GLODENI, jud. Gorj (M bis. de lemn Adormirea, construită de popa Ioan Glodeanu și alții, 1772). Vezi și Bijneri.

Bauer, p. 207 [fără bis. jud. Dolj] și 212 [cu bis. Gorj]; „Renașterea”, 1944, p. 611 [catagr. 1840]; M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 641; *Dict. Rom.*, III, p. 575 [bis. din 1744 și 1802]; Anuar 1909, p. 172; AMO, 1941, p. 364 [bis. de lemn Sf. Dumitru, 1772]; Popescu, *Învelișurile*, p. 77.

GLODEȚU, vezi Teascu.

SCHITUL GLODU — Lapoș (sec. XVIII?, lângă schitul Pietricica; și cruce din 1797), jud. Prahova. Vezi și Trestioara și Piclele ^{67bis}.

Bauer, p. 131 [m-rea Glodeni-Buzău]; Potlogea I., *Biserici din Lapoș („Îngerul”, XIII, 1941, nr. 7—12, p. 492—493 și 497)* [inscripție cruce, 1797]; Anuar 1909, p. 255 [bis. de lemn Sf. Voievozi, 1848—1850].

GLOGOVA, com. Jormănești, jud. Gorj (bis. Sf. Nicolae, începută de Matei Glogoveanu, consilier împărătesc, c. 1730, zugrăvită 1734, terminată

de fiul său, Ioniță Glogoveanu biv vel sluger, 1761—1762, restaurată 1915, când a fost refăcută și pictura; și casa Glogoveanu, construită probabil de Necula Glogoveanu la mijlocul sec. XVII, pe pivnița căreia s-a ridicat cula din sec. XVIII; ambele M)⁶⁸. Vezi și Craiova, casa Glogoveanu.

Lecca, *Familiiile boierești*, p. 248—250 [fam. Glogoveanu]; Iorga, *Situația Olteniei* (indice, Glogova și Glogoveanu); Obedeau C.V., *Boierii mehedințeni, Glogovenii* (A.O., 1927, p. 155—156); *Documente privind răscoala din 1821* (indice); Bauer, p. 219 [bis. sec. XVIII]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 7—8; M.O., 1961, nr. 7—9, p. 484 [însemnare 1764]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 430—438 [descrierea casei boierești și a caselor țărănești, 1868]; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice); Iorga N., *Orașele oltene* (C.L., XLI, 1907, p. 60 și A.O., 1925, p. 323 [doc. 1723]; Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (BCMI, XXVII, 1934, p. 118—119) [pisania bis. și descrierea caselor Glogoveanu]; Meteș, *Zugrăvi* (indice); Anuar 1909, p. 195; AMO, 1941, p. 490; „Oltenia”, II, 1941, p. 76;

Florescu I., *Note istorice din ținutul voievozilor Jiului* („Viața rom.”, 1945, nr. 5—6, p. 47—48); Crețeanu R., *Biserica din Glogova* (M.O., VIII, 1956, nr. 6—7, p. 360—366) [inscripții, despre ctitori, descriere arhitectură și pictură cu reliefe]; Idem, *Culele și casele întărite* (M.M., I, 1958, p. 99—108) [istoric, descriere, planuri și foto]; Ionescu Gr., *Arhitectura populară*, p. 184—185 [casa Glogoveanu]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 333—334 [cula]; R.I., 1937, p. 205 [despre numele satului de la glogă = deal de pietriș]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1537]; în doc. externe e amintit la 1482 (Bogdan, *Relațiile*, p. 183).

GLOMNICU (bis. din 1827).

Iorga, *Situația Olteniei*, p. 330—331 [doc. 1827, începerea zidirii bis.]; *Dicț. Rom.* nu îl amintește.

GODEANU, jud. Mehedinți (bis. de lemn Sf. Voievozi, 1783—1786, adusă de la Obârșia-Cloșani).

M.O., 1964, nr. 1—2, p. 75; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 412—413.

GODENI — Dolj (bis. Sf. Nicolae, 1785, în ruină la 1941).

AMO, 1941, p. 235 [fragment de pisanie]; „Oltenia”, XI, 1944, p. 179 [catagr. 1831]; Anuar 1909, p. 160 [bis. Adormirea]; *Documente*, indice sec. XIII—XVII [nelocalizat].

GODENI — Muscel (trei cruci vechi și bis. Cuv. Paraschiva, 1856—1862).

Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. LXXIX; *Dicț. Rom.*, III, p. 580; Anuar 1909, p. 90.

GODINEȘTI, jud. Gorj (un schit sec. XIX)⁶⁹. Vezi și Arjoci.

Documente, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la 1409—1418, când era al m-rii Tismana]; *Documente agrare*, p. 702 [sat al m-rii Tismana]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 271; Idem, *Documente slavo-române* (indice).

GOEȘTI, jud. Dolj (bis. de la începutul sec. XVII, dispărută și bis. Sf. Panteimon, 1816). Vezi și Muiereni.

Documente, XVII, vol. I, p. 170 și Ghibănescu G., *Surte*, VI, p. 178 [doc. 1605, amintind „ocina bisericii”]; Donat I., *Documente oltenești felurite* (A.On 1935, p. 97—98) [doc. 1612]; Neda M. Ioan, *Cu privire la satul Goești-Dolj* (A.O., 1939, p. 147—150) [doc. 1620]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1577]; Bauer, p. 207 [Gogești, fără bis.]; „Oltenia”, XI, 1944, p. 150 [catagr. 1831]; Anuar 1909, p. 160; AMO, 1941, p. 246; Buzatu D., *Toponimie doljană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 62).

GOGA, jud. Prahova (bis. Sf. Nicolae, 1776, construită de pitarul Gh. Brezoianu și vornicul C. Bălăceanu, refăcută și zugrăvită 1866).

- Dict. Rom.*, III, p. 583 [pisania] și V., p. 234; Anuar 1909, p. 110.
- GOGOȘARI (Cacaleți)⁷⁰, jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. Sf. Treime, 1849, reparată 1874).
- Niculescu Gh., *Biserici din Burnasul Vlăsiei*, p. 75—76; Anuar 1909, p. 133—134; *Monografiile Vlașca*, p. 207—215 [bis. Sf. Treime-G. Vechi, 1849, și bis. Sf. Dumitru — G. Noi, de bîrne].
- GOGOȘEȘTI — Vilcea (bis. Intrarea în biserică, 1821—1822, ruinată la 1909). Anuar 1909, p. 218.
- GOGOȘI (Gogoșu) jud. Mehedinți (bis. de lemn Sf. Nicolae, ante 1845, apoi bis. Sf. Dumitru, 1856—1859).
- Indice cronologic nr. 1 și 22* [multe doc. despre sat]; Greccanu, *Genealogii*, II, p. 331—332 [doc. 1668]; *Documente agrare*, p. 339 [doc. 1733, moșie a spătaresei Maria Goleșcu] și 559, 899 [doc. despre moșia mitropoliei]; A.O., 1939, p. 466—467 [doc. 1747, satul dat mitropoliei]; Bauer, p. 225 [fără bis.] și p. 227 [bis. sec. XVIII]; M.O., 1965, p. 449 [cat. 1845]; Nicolescu H., *Însemnări de pe cărți vechi*, p. 28—31; Anuar 1909, p. 160 și 195; AMO, 1941, p. 492; M.O., XV, 1963, nr. 11—12, p. 889—890 [redeschiderea bisericii]; Popescu-Cilieni I., *Ceva despre vechii proprietari ai satului Gogoși — Mehedinți* („Oltenia”, IV, 1943, p. 161—162); Ionescu I., *Agricultura română*, p. 529—531 și 679—680; *Documente*, sec. XVII, vol. I, p. 241 [satul Gogoșu amintit la 1607, când jumătate era al lui Stanciu mare paharnic].
- GOGOȘIȚA (Cocoșița) com. Gogoșu, jud. Dolj (bis. de lemn Sf. Nicolae, ante 1845).
- M.O., 1965, nr. 5—6, p. 449 [cat. 1845].
- GOIA, com. Humele, jud. Argeș (M bis. Sf. Nicolae, 1770 sau 1800—1805?, reparată 1879). Vezi și Găujani și Humele.
- Anuar 1909, p. 282; AEA, 1929, p. 89; *Dict. Rom.*, III, p. 587.
- GOICEA, jud. Dolj (la 1845, două bis. de lemn: Cuv. Paraschiva — G. Mare și Adormirea — G. Mică).
- Greceanu, *Genealogii*, I, p. 315 [doc. 1713 „Cîrna ce-i zice și Goicea”]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 438 [cat. 1845]; *Documente agrare*, p. 732—733, 827—828 [moșie a m-rii Jitia]; Buzatu D., *Toponimie doljană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 62); *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la <1575—1577>]; *Indice cronologic nr. 14* [doc. despre sat].
- GOICELU, com. Sărulești, jud. Buzău (bis. Sf. Nicolae, sec. XIX).
- Bauer, p. 118 [Goicelu și Sărulești, moșii nelocuite]; Constantinescu N.A., *Bis. din Goicelu, com. Sărulești — Buzău* („Îngerul”, 1941, p. 383); Idem, *Monumente buzoene*, p. 51 [descriere]; *Documente*, sec. XVI, vol. IV, p. 421 [satul amintit la 1579].
- GOIDEȘTI — Buzău (bis. de lemn Sf. Nicolae, c. 1800).
- Anuar 1909, p. 247; AEB, 1926, p. 23 și 1929, p. 41; *Dict. Rom.*, III, p. 588—589.
- GOJGĂREI — Argeș (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1824, reparată 1875, în stare rea la 1909).
- Anuar 1909, p. 292—293; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 41 [bis. din 1818, G. — Olt].
- GOLĂȘEI — Buzău (bis. Sf. Voievozi, 1842—1844).
- AEB, 1926, p. 47 și 1928, p. 111.
- GOLĂȘEI (Dobroței) — Ialomița⁷¹ (bis. Sf. Apostoli, 1839—1840, reparată 1887).
- Anuar 1909, p. 78.
- GOLĂȘEI (Fundul Danciului⁷²) — Ilfov. Vezi și precedentul.
- Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 4 [originea numelui].

GOLEASCA com. Uești, jud. Ilfov (fost Vlașca) (M bis. Adormirea și Sf. Nicolae, construită de Radu fost ban și Nicolae Goleșcu fost hatman, 1816⁷³, adăugat pridvor la 1902, refăcut bolțile naosului la 1932).

Bauer, p. 166 [Golești de Jos și de Sus, biserici sec. XVIII]; Smărăndescu Paul, *Restaurarea bisericii din Uești — Vlașca* (ACMI, 1942, p. 95—98) [și foto]; Anuar 1909, p. 140; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 657) [1816].

GOLEȘTII BADII, vezi Topoloveni.

GOLEȘTI, jud. Argeș (bis. Sf. Treime, construită de Stroe Leurdeanu mare vistier, 1646, reparată 1873 și casa familiei Goleșcu, mijlocul sec. XVII⁷⁴, arsă de tătari în 1716—1718, mărită și refăcută de Radu Goleșcu între 1784—1807, restaurată 1942—1943 și 1960—1961, acum transformată în muzeu, ambele M; cruce din <1632—1654> și școală, începutul sec. XIX).

Năsturel V., *Patru inscripții ... Crucea din Dealul Piteștilor, Ștefănești, Golești* („Albina”, X, 1906—1907, p. 918—919); Dinu T., *Inscripții pe biserică Goleștilor* („Prietenul nostru”, I, 1911, nr. 2—3, p. 45); Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 140 [palat „măreț și elegant” și biserică]; vezi și M.O., 1967, nr. 11—12, p. 912; Radu Popescu, *Istoriile*, ed. C. Grecescu, p. 230 [casele arse de tătari, 1716—1718]; Bauer, p. 174 [bis. de piatră]; B.O.R., 1921, p. 685 [la 1808 două bis. de zid și una de lemn]; *Documente privind răscoala din 1821* (indice); C. Rom., 1829—1830, p. 25 [despre școală]; Radovici Constantin din Golești, *Înștiințare pentru școala din satul Golești*, Buc., 1826; Idem, *Însemnare a călătoriei mele*, ed. Nerva Hodoș, Buc., 1910, p. XXIV [testamentul, 1814];

Biserici cu averi proprii, s. III, 1916, p. 193—247 [istoric, inscripții, pietre de mormânt, despre ctitori, doc. 1895—1909]; *Monumente istorice ale României* [foto casă și biserică]; „Arhitectura”, III, 1924, p. 126—129 [relevee casă, foto biserică]; Aricescu C.D., *Istoria C. Lungului*, p. 241—250; *Dict. Rom.*, III, p. 592; Lecca, *Familiiile boierești*, p. 253—259 [fam. Goleșcu]; Nicolescu Elie, *Din genealogia familiei Goleșcu. Considerațiuni asupra originii* (N.R.R., vol. IV, 1901, nr. 44, p. 331—336 și 355—361); Nicolescu Elie, *Familia Goleșcu* (R.I.A.F., IV, 1902, vol. VIII); Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. XLVII—XLIX [despre fam. Goleșcu];

Drăghiceanu V., *Curțile boierești I. Goleștii* (C.L., XLVII, 1913, nr. 8, p. 722—736) [despre familia Goleșcu, casă și biserică, inscripții și foto]; ACMI, 1914, p. 27, 55 [reparații]; Bengesco G., *Une famille de boyards lettrés roumains dans le dix-neuvième siècle: les Golesco*, Paris, <1922>; VII + 286 p. [despre originea familiei și despre membrii cei mai cunoscuți ai săi din sec. XIX]; recenziea lui N. Iorga, „Bull. de l'Inst. d'Etudes sud-est europ.”, IX, 1922, p. 59—62); Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. XLVI—XLVII; BCMI, XIX, 1929, f. 48, p. X; Balș G., *Influences armeniennes*; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXV, 1932, p. 28, 43—44).

Fotino G., *Din vremea renașterii naționale a Țării Românești. Boierii Golești*, 4 vol., Buc., 1939; Vezi îndeosebi vol. I, p. 105—111 și 277 [descriere casă]; III, p. 33, 161; IV, p. 301 [doc. 1859, dărimarea foișorului de pe poartă]; vezi și indice; (recenziea lui N. Iorga, R.I., 1940, p. 324—332); BCMI, 1942, p. 12 [casa declarată monument]; 55, 67, 69, 75 [restaurarea casei], 1943, p. 52, 84; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 32, pl. XVII) [biserica]; Goleșcu Maria, *Simbolica animală în sculptura veche bisericască* (R.F.R., 1939, nr. 6, p. 600—607); Goleșcu M., *Motive de animale în sculptura decorativă și semnificația lor simbolică în arta religioasă* (BCMI, XXXVI, 1943, p. 36—42); Constantinescu-Iași P., *Din relațiile culturale româno-gruzine*

(S.A.I., II, 1957, p. 18); Teodoru Rada, *Curți întărite tîrzii* (SCIA, 1963, nr. 2, p. 335—355) [descriere casă, plan, foto]; Anuar 1909, p. 90; SCIA, 1968, nr. 1, p. 15;

G.B., 1965, nr. 9—10, p. 898 [cat. 1840]; C.L., 1934, p. 642—643 [Al. Odo-bescu despre biserică la 1860; fusese surpată de cutremur, descriere]; Deleanu I., *Muzeul Goleștilor* („Magazin”, 1961, nov. 25); Cruceanu I., *Școala de la Golești* („Secera și ciocanul”, 1963, aprilie 13); M.O., 1965, nr. 3—4, p. 184—185 nota 54; Iliescu Constantin, *Școala de la Golești* (R.M., II, 1965, p. 458) [rezumatul unei comunicări ținute la prima sesiune a Muzeelor; se arată că școala, care a durat doar 4 ani, 1826—1830, a fost „prima școală superioară în limba română din mediul sătesc”]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 80—81, 139, 171, 173; Samarian P., *Medicina și farmacia*, III, p. 72 [odăi pentru săraci]; Fotino G., *Casa din Golești*, Buc., 1943, [cu foto înainte și după restaurare]; Oprescu Horia, *Bătrîna dar veșnic tînăra casă a Goleștilor* („Argeș”, nov. 1966, p. 14—15); Neș Teodor, *140 de ani de la înființarea școlii superioare din Golești* (*ibidem*, p. 15) Popescu M. și C. Iliescu, *Golești*, Buc., 1966, 72 p., ed. Meridiane, Colecția Monumentele patriei noastre [despre familia Golesecu, descriere casă, biserică și muzeu]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [localiz. probabilă].

GOLFINU — Romanăți (la 1840 bis. de lemn Sf. Ioan, construită de Ioan Lungu și N. Gigirtu, 1763, reconstruită de zid 1875 și bis. Sf. Nicolae — căt. Vlașca, 1844—1848, reparată 1895).

„Renașterea”, 1944, p. 88; Anuar 1909, p. 211; *Monografia jud. Romanăți*, p. 457; AER, 1921—1925, p. 547; AMO 1941, p. 616.

M M-REA GOLGOTA (Gorgota, Schimbarea la față, construită de Pătrașcu cel Bun, mijlocul sec. XVI⁷⁵, arsă 1595, refăcută de Nicola vistierul din Ianina la 1623—1624; refăcut clopotnița, chiliile și zugrăveala de egumenul Efrem la 1836; fost metoh al m-rii Meteore), jud. Dimbovița.

Documente (indice); vezi îndeosebi veac. XVI, vol. III, p. 271 [starea m-rii, 1568—1575]; VI, p. 299—300 [m-rea stricată de turci, 1595]; și veac. XVII, vol. II, p. 3 și vol. III, p. 48 [jefuită de tîlhari și de unguri]; Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 12*, Buc. 1953 [145 doc., 1555—1864]; Urechia, *Ist. rom.*, X A p. 16; Tunusli, p. 174; Bauer, p. 160; Fotino, III, p. 157; Iorga N., *Fundațiuni religioase ale domnilor români în Orient*, Buc., 1914, p. 8—13 [documente, inscripții, istoric]; Idem, *Studii și doc.*, XV, p. 101; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 59, 94 [doc. ref. la metohul m-rii din Tîrgoviște];

Vasilescu Al., *Pomelnicul m-rii Gorgota* (M.C., IV, 1916, nr. 3, p. 222—230) [din 1832]⁷⁶; Bănescu N., *Documente grecești privitoare la pătrile române (N.R.L., III, 1911, p. 396)*; Berechet Șt., *Catagrafia din 1847 a m-rii Golgota* („Amvonul”, XVIII, 1915, nr. 8, p. 250—255, nr. 9, p. 272—282, nr. 10, p. 314—315) [descriere, averea m-rii]⁷⁷; V. Rom., 24 febr. 1854 [averea m-rii]; *Dict. Rom.*, III, p. 594—595 [istoric]; Bilciurescu, *Mînaștirile*, p. 89; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 24; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 147; Negoescu Ioan, *Istoricul școalelor din Tîrgoviște*, Tîrgoviște, 1933, p. 12—13 [despre școala de la m-re]; Giurescu, *Ist. rom.*, II (indice);

Vasilescu R.C.-tin, *M-rea Gorgota* (B.O.R., LV, 1937, p. 156—174) și extras, Buc., 1937, 21 p., teză de licență, 1936 [descriere, istoric, egumeni]; Popescu, *Învelișurile*, p. 70; S.M.I.M., IV, 1960, p. 206; Gheorghiu A., *Golgota, Pagini din istoria bisericii române* (G.B., 1962, nr. 3—4, p. 318—341) [istoric, descriere, documente]; Anuar 1909, p. 47.

GOMOEȘTI, com Costești, jud. Buzău (bis. de lemn începutul sec. XIX). Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 41 passim.

SCHITUL GORANU — Argeș (Sf. Îngeri, construit de mitropolitul Grigore, mijlocul sec. XVIII ⁷⁸, bis. zugrăvită 1857, în ruină; fost metoh al mitropoliei; cruce, 1748—1749 și fîntină făcută de episcopul Filaret, 1784). Vezi și Racovița și Uda.

Indice cronologic nr. 1 Mitrop. Țării Românești (indice); Răuțescu I., *Metoașele mitropoliei sub mitropolitul Dionisie Lupu* (R.L., III, 1931, nr. 3, p. 178) [la 1819]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 21 și 39 [bis. din sat]; B.O.R., 1921, p. 681 [catagr. 1808]; Ionescu Dominic, *Biserici și schituri*, p. 54—56 [inscripție, istoric]; BCMI, XVI, 1933, p. 187 [inscripție cruce și fîntină] ⁷⁹; V. Rom., 30 nov. 1855, p. 371 [despre starea proastă a clădirilor] ⁸⁰; A.C., 1868, p. 25; *Monumente istorice*, II, p. 205—206 [descriere]; Anuar 1909, p. 278 [bis. din 1715]; AEA, 1929, p. 53 [bis. Buna Vestire, 1845] și 103 [bis. din 1776, în ruină]; Păcurariu Mircea, *Episcopul Climent al Rîmnicului (1735—1784)* (M.O., 1965, nr. 1—2, p. 40—41) [scurt istoric al schitului]; *Documente agrare*, p. 856, 900.

GORGAN — Argeș (cruce vechi și bis. Intrarea în biserică, 1830 sau 1838—1839 și Adormirea, 1834—1836 ⁸¹, reclădită 1909).

Dict. Rom., III, p. 599; Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. LIII—LIV, LXXXIX; Anuar 1909, p. 90—91; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 896—897 [cat. 1840, trei bis.]; *Indice cronologic nr. 19* [doc.].

GORGANU, vezi Brănețu-Gorganu.

M-REA GORGOTA, vezi Golgota.

GORGOTEȘTI, vezi Glăvile.

GORNĂCELUL, vezi Porcenii.

GORNENI (Curnenii de Jos), jud. Ilfov (bis. Sf. Voievozi, 1825, construită de Gligore Lupea în locul unei bis. de lemn ridicată de Ioniță Gorneanu).

Bauer, p. 165 [Goruneni, fără bis.]; Brăila I, *Pisanii și însemnări*, p. 104; Anuar 1909, p. 134; A. Rom., 18, 25 febr. 1859 [arendarea moșicii].

GORNENȚI, com. Podeni-Mehedinți (bis. de lemn Sf. Voievozi, începutul sec. XIX sau 1850).

AMO, 1941, p. 492; Bauer, p. 214; Crețeanu R., *Biserici de lemn din r. T. Severin* (M.O., 1961, nr. 10—12, p. 686); Anuar 1909, p. 195.

GORNET, vezi Sibiciu de Sus.

GORNOVIȚA, com. Tismana, jud. Gorj (M bis. de lemn din 1834).

M.O., 1964, nr. 1—2, p. 76; Anuar 1909, p. 185.

GORNOVIȚA, com. Prejna, jud. Mehedinți (bis. de lemn Sf. Ștefan, sfîrșitul sec. XVIII, 1796—1799? reparată 1905).

Bauer, p. 223 [fără bis.]; *Dict. Rom.*, III, p. 611 [bis. din 1828]; Crețeanu R., *Biserici de lemn* (M.O., 1959, nr. 5—6, p. 303) [însemnări]; Crețeanu R., *Inscripții* (M.O., 1962, p. 713) [însemnare 1762]; Anuar 1909, p. 201; AMO, 1941, p. 534; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1511]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 407.

GORUNEȘTI-POPEȘTI, jud. Vâlcea (bis. Intrarea în biserică, Sf. Nicolae și Sf. Ioan, 1791, construită de protopopul Cîrstea și alții, reparată 1898 și 1935—1939; păstrează fresca originală, avînd în exterior filozofi și sibile; casa protopopului Cîrstea, 1814, ambele M).

Popescu, *Biserici*, p. 130—131 [la 1840 bisericile de lemn: Sf. Îngeri, 1692, preînaltă 1806, Cuv. Paraschiva-Bărcănești, 1772, Intrarea în biserică-Popești, 1732, preînaltă 1799 și Sf. Îngeri-Oculești, 1800, preînaltă 1820];

Golescu M., *Un arhitect român de la începutul veacului al XIX-lea. Meșterul Ilie Gulie* (BCMI, XXXVI, 1943, p. 109) [bis. Intr. în bis. și casa protopopului Cîrstea, descriere, foto]; A.T.G., caietul 6, 1938, p. 32 [foto bis.]; AMO, 1941,

p. 723 [și biserici noi]; Anuar 1909, p. 223; A.O., 1942, p. 176 [la 1834 trei bis. de lemn și una de zid].

GORUNESTI, vezi Slătioara și Vioarești.

GOSTAVĂȚ, jud. Olt (fost Romanăți)¹¹ (bis. Sf. Voievozi, 1810, refăcută? 1863—1867).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1569]; Nicolaescu Stoica, *Hrisovul lui Mihai vodă Viteazul pentru satele sale din jud. Romanăți* (A.O., 1923, p. 126—131); vezi și Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 483); Bauer, p. 195 [sat odinioară fortificat]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 296 [la 1845 bis. de lemn Sf. Nicolae]; *Dict. Rom.*, III, p. 614; Anuar 1909, p. 211; *Monografia jud. Romanăți*, p. 415; AER, 1921—1925, p. 547.

GOSTAVĂȚ, jud. Olt (bis. Sf. Îngeri, ante 1824)⁸³.

Bauer, p. 185 [fără bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 79.

GOȘTILELE, jud. Ilfov (bis. Sf. Nicolae, sfârșitul sec. XVIII)⁸⁴, rezidită 1887—1894). Vezi și Fundulea.

Popescu N., *Catagrafia*, p. 52; Anuar 1909, p. 76; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1583]; *Indice cronologic nr. 1* [multe doc. despre G. = Catara] și nr. 10 [G-Vlașca]; Brătianu N.D., *Carte de hotărnicie pentru moșia Crîngurile și Gostilele din com. Crîngurile — Fundulea, pl. Afumați districtul Ilfov, proprietatea d-lui C. Stoyanescu*, Buc., 1895 [se rezumă și doc.].

GOȘTINARI, jud. Ilfov (bis. Sf. Nicolae, sfârșitul sec. XVIII, arsă de turci, ante 1810, reclădită 1857—1858⁸⁵ și bis. din G.-Belului, în ruină la 1909). Vezi și Coiani.

Bauer, p. 168 [fără bis.]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 17; Anuar 1909, p. 76; Lapedatu, *Catagrafia* p. 42—43; *Indice cronologic nr. 23* [G. = Coeni].

GOVODARVA — Mehedinți (bis. Intrarea în biserică, 1800 sau 1813?, închisă la 1936).

Anuar 1909, p. 195; AMO, 1941, p. 493; Filitti I.C., *Condica Poenarilor-Almăjeni* (A.O., 1929, p. 302—303) [despre doc. moșiei Govodarva și Căzănești]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 573—574.

M M-REA GOVORA, jud. Vilcea (sec. XIV—XV⁸⁶, construită poate de Vlad Dracul, c. 1440, pustuită de boierul Albu cel Mare în vremea domniei lui Vlad Tepeș, refăcută de Vlad Călugărul și Radu cel Mare, ante 1496⁸⁷; biserica reparată și zugrăvită de Paisie eromonahul, năstavnicul m-rii, 1711; trapeza refăcută la 1775 de Grigore episcopul de Rîmnic; clopotnița și clădirile de pe latura de stînga și de nord făcute la începutul sec. XVIII, cu adaosuri și modificări din sec. XIX; clopotnița reparată la 1783; chiliile refăcute de Matei Basarab la 1640 pentru tipografie și la 1840; m-rea restaurată de DMI, 1957—1959; fîntînă din 1698—1699 făcută de egumenul Paisie).

Documente, sec. XIII—XVI și XVII (indice); *Cronologia tabelară*, p. 27; Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 13*, Buc., 1958 [542 doc., 1477—1862]; *Documente agrare* (indice); Giurescu, *Material* (indice); B.O.R., III, 1876—1877, p. 7—8 [pisană, descriere, 1746]; Tunusli, p. 175; Fotino, III, p. 174; Urechia, *Ist. rom.* VI, p. 181; VII, p. 303, 372; X A p. 15, 63—64, 223—224, 240—241 [diverse doc. despre „afierosirea” m-rii la „spitalul străinilor nemernici” și despre situația și milele m-rii]; „Foaia lit.”, 1838, p. 101—102 [hrisov de la Șerban Cantacuzino pentru m-re]; A.O., 1934, p. 64—65 [doc. 1780];

Istoriile domnilor Țării Rom., ed. N. Iorga, p. 45—46 [un pomelnic al m-rii]; Bianu I., *Catalogul manuscriselor românești*, I, p. 559—569 [ms. 257, pomelnicul m-rii, 1777, cu multe date privind m-rea]⁸⁸; Sacerdoțeanu A., *Pomelnicul m-rii Govora* (M.O., 1961, nr. 10—12, p. 789—823) [se reproduce]; O însemnare despre zavera lui Tudor (N.R.L., II, 1910, p. 143—145); A.P., X,

1840—1841, p. 292 [Vilacrosse trimis să ridice planul m-rii]; Popescu, *Biserici*, p. 66—67 [catagr. 1840]; B.G.O., 1843, p. 139—140 [m-rea scoasă de la „casele făcătoare de bine”]; C. Rom., 1837, p. 8, și B.G.O., 1843, p. 65—66 și 1846, p. 42 [arendarea moșiilor m-rii]; R.R., I, p. 824.; *Mémoire sur les couvents roumains*, p. 75—82 [doc. 1639]; Bengesco, *Memorandum*, p. 17—23;

Năsturel P.V., *Cîteva inscripțiuni de la m-rea Govora*⁸⁹ („Albina”, VII, 1903—1904, nr. 1, p. 19—22); Iorga N., *Inscripții*, I, p. 178—181 și *Studii și doc.*, XV, p. 326; BCMI, 1937, p. 137 [inscripții]; Sacerdoțeanu A., *Constantin Brîncoveanu și ctitoriile sale din Oltenia* (M.O., 1964, nr. 9—10, p. 725—726) [inscripții]; *Inscripții București*, p. 709 [epitaful, sec. XVII]; Vezi și indice; A.P., XI, 1841—1842, p. 326—329; XII, 1843, p. 408—412, 414—417; XIII, 1844, p. 254—255; XIV, 1846—1847, p. 646—649, 698—703 [venituri, 1839—1844]; A. Rom., supl. 12 și 19 dec. 1859 [moșiile m-rii];

Odobescu Al., *Buletin archeologic. Govora districtul Vîlcea* („Bul. Instr. publice”, 1867—1868, p. 145—147) [descriere, inscripții, icoane, cărți, pomelnice]; Idem, *Opere*, II, Buc., 1967, p. 404 [despre m-re, 1860]; *Momunentele*, II, pl. 4; Ghenadie, *Albumul episcopiei Rîmnic* [7 foto]; *Monumente istorice*, II, p. 223—224 [descriere, reparații necesare]; B.O.R., XIII, 1889—1890, p. 286;

Ghenadie, *Vizite canonice*, p. 19—26 [descriere, inscripții, despre picturi, catagrafie din 1834 cu descrierea bis.]; Ionescu N., *M-rea Govora din jud. Vîlcea* (M.P., III, 1892, nr. 13, p. 6—8); AER, 1900, p. 28—29 și 1921—1925, p. 600—608; *Dict. Vîlcea*, p. 175; *Dict. Rom.*, III, p. 618; Bilciurescu, *Mînăstirile*, p. 229; Iorga, *Sate și mînăstiri*, p. 308—310 [descriere, istoric]; *Govora, jud. Vîlcea*, Buc., 1902, 38 p; Răuțu, *Monografia*, p. 57—62 și 118—119 [inscripții, descriere]; *Episcopia Rîmnicului*, p. CI, CII, CIV [pictură] 81, 93, 96, 200 [pictură] passim; Dobrescu, *Istoricul bisericii din Oltenia*, p. 141, 251—252; Idem, *Istoria bisericii sec. XV*, p. 53—55; BCMI, p. 38, 175; II, 1909, p. 94; IV, 1911, p. 36;

Traianescu I., *M-rea Govora* (BCMI, III, 1910, p. 39—41) [descriere]; R., *M-rea Govora* („Albina” XIV, 1910—1911, p. 261—262) [după BCMI]; Lapedatu, *Monumente istorice*, p. 371—378 [descriere după Traianescu, BCMI]; Traianescu I.D., *Ziduri bătrîne* („Arhitectura” I, 1916, nr. 1, p. 22—24) [descriere, plan pictură]; R.I., VI, 1920, p. 268; Iorga N., *La Roumanie pittoresque* p. 59—60; Idem, *Istoria bisericii*, I, p. 119, II, p. 67; Marina Ion, preot, *M-rea Govora și rolul ei în literatura română*, teză de licență, Buc., 1929; Popescu P., *Sf. m-re Govora*, Rm. Vîlcea, 1930, 9 p.

Ștefănescu I.D., *Peintures murales*, p. 58—59, pl. V—VI; Idem, *La peinture*, p. 84—87, pl. 17, 33; Meteș, *Zugravi* (indice);

Simionescu I., *Govora și Călimăneștii*, Buc., 1933, 30 p; Drăghiceanu V., *Monumente Olteniei* (BCMI, XXVI, 1933, p. 50—52) [inscripții, descriere]; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, 1932, p. 137 și 1936, p. 37, 45, 71—72, pl. CCXXI—CCXXXVI); A.O., 1936, p. 260—261; Donat, *Fundațiile*, p. 46—48; Rașcu, *Mînăstirile*, p. 4—5; AMO, 1941, p. 848—850; Vezi și Pretorian M., *Mînăstiri și schituri*, p. 38—41 [din AMO]; Popescu-Cilieni I., *Dionisie Eclesiarhul la m-rea Govora* (A.O., 1941, p. 56—57); Ion Radu Mircea, *Un neam de ctitori olteni. Boierii Drăgoiești* (R.I.B., 1943, nr. 3, p. 54—56); ACMI, 1942, p. 36, 42; 1943, p. 59; Bălășel T., *Prin munți și mînăstiri*, p. 47—49; Giurescu, *Ist. rom.*, I—III (indice);

Jitaru Varahiil, *M-rea Govora. Scurtă privire istorică*, Sibiu, 1944, 9 p. + 10 fig. (recenzia lui I. Barnea, R.I.R., 1945, p. 110—111); Popescu, *Învelișurile*, p. 64 și fig. 10 [desen din 1797, de Dionisie Eclesiarhul]; Stănescu H., *Clădirile mînăstirești de la Govora* (SCIA, 1957, nr. 1—2, p. 332—342) [des-

criere, foto, planuri, reconstituiri]; *Istoria bisericii române*, I, p. 272; Vătășianu, *Istoria artei* (indice); M.O., XV, 1963, nr. 11—12, p. 897—898 [despre restaurarea m-rii];

Chihaia P., *Date noi despre începuturile m-rii Govora*, (SCIA, artă plastică, t. 13, 1966, nr. 2, p. 247—253) [o consideră ctitoria probabilă a lui Vlad Dracul, pustiită în vremea domniei lui Vlad Țepeș și refăcută de Vlad Călugărul și Radu cel Mare]; Florescu Radu, *M-rea Govora*, Ed. Meridiane, 1965, 60 p; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 84;

Cegăneanu Sp., *Din odorele bisericesti ale Muzeului Național (BCMI, III, 1910, p. 7, 10);* Idem, *Obiecte bisericesti* p. 27—28, 30—31 și 61—62; Iorga N., *Les arts mineurs*, II, fig. 80; Tocilescu, *Catalogul*, p. 105; Drăghiceanu V., *Catalogul*, p. 61 (și indice); Năsturel P. Șt., *Străvechile odore înapoiate de URSS* (M.B., VII, 1957, p. 199); Ștrempel, *Copiști de manuscrise* (indice); Turdeanu Emil, *La broderie religieuse en Roumanie. Les étoles des XV-e et XVI-e siècles*, Buc., 1941 (extras din „Buletinul Inst. român din Sofia”, I, 1941, nr. 1); SCIA, 1968, nr. 1, p. 37 [iconostasul].

— FÎNTÎNA DE LÎNGĂ M-RE (1698—1699).

BCMI, XXVI, 1933, p. 137.

GOVORA, com. Buleta, jud. Vâlcea (M bis. de lemn Sf. Nicolae, în cimitir, sec. XVIII, 1727?, refăcută 1857; păstrează obiecte de la sfârșitul sec. XVIII și începutul sec. XIX).

R.I., 1920, p. 268—269 [despre fundațiile unei biserici cu legendă veche, tătarească, la 5 km. de Govora]; BCMI, XXVI, 1933, p. 137 [bis. Nașterea Precistii, 1696]; Popescu, *Biserici*, p. 66 [bis. Sf. Nicolae]; Anuar 1909, p. 224; AMO, 1941, p. 724.

GRĂBICINA (Valea lui Dragomir)⁹⁰, jud. Buzău (două bis. de lemn: Intrarea în biserică, 1792—1793 și Sf. Voievozi — G. de Sus, 1837—1838).

Urechia, *Ist. rom.*, III, p. 537 [doc. 1793]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1542—1543]; *Indice cronologic nr. 17*; Anuar 1909, p. 247; Bauer, p. 120 [G. de Sus și de Jos cu o bis.].

CETATEA MEDIEVALĂ GRĂDEȚU, satul Schitul, com. Balotești — Mehedintzi.

R.M., 1966, nr. 2, p. 186 [despre săpăturile arheologice].

GRĂDINĂREȘTI, vezi Argetoaia.

GRĂDINARI — Fălcoianca, jud. Ilfov (bis. Sf. Nicolae, începutul sec. XIX, reparată 1859, în ruină la 1909).

Bauer, p. 144 [bis. și casă boierească] și 164; Fălcoianu Al., *Familia Bujoreanu*, p. 36 [doc. 1804]; Idem, *Arborele genealogic al fam. Fălcoianu*, Buc., 1929; Anuar 1909, p. 76.

GRĂDINILE — Romanăți (bis. Adormirea-Plăviceanca, 1850 și Sf. Nicolae, 1865). Vezi și Studina.

Odobescu, *Antichitățile*, p. 129; *Dict. Rom.*, III, p. 625 [bis. din 1765 și 1866]; Anuar 1909 p. 211; *Monografia jud. Romanăți*, p. 345; AER, 1921—1925, p. 548; AMO, 1941, p. 639; M.O., 1968, nr. 1—2, p. 117—118 [despre redeschiderea bis. Sf. Nicolae după reparații]; A. Rom., supl. 3 iulie, 31 iulie și 7 aug. 1857 [arendarea moșiei]; *Documente agrare*, p. 305 [doc. 1722, voie dată m-rii Brîncoveni să facă aici sat de 100 de case].

SCHITUL GRĂDIȘTE (lângă Broșteni și Fundeni, construit de monahul Teodosie sec. XVII)⁹¹.

GRĂDIȘTEA, jud. Ilfov⁹² (M bis. Adormirea, construită de Bunea Grădișteanu vistier, 1657, reparată 1846 de Grigore Grădișteanu logofătul dreptății cu familia sa și la 1905—1906; și casele familiei Grădișteanu).

Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 210 [biserica și casa]; B.O.R., II, 1875—1876, p. 325 [descriere, 1746]; vezi și SCIA, 1956, nr. 3—4, p. 279; Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. L—LI [despre fam. Grădișteanu]; Lecca, *Familiile boierești*, p. 260—262 [fam. Grădișteanu]; Năsturel P.V., *Patru inscripții* („Albina”, X, 1906—1907, p. 917—918) [din 1657]; Bauer, p. 164 [m-re și casă boierească]; Anuar 1909, p. 134;

Brătulescu V., *Bis. din Grădiștea-Vlașca* (BCMI, XVII, 1924, p. 174—176) [istoric, inscripții, despre ctitori]; Ionescu D., *Satul și biserica din Grădiștea-Vlașca* („Anuarul Șc. normale din Grădiștea-Vlașca”, 1919—1930, Buc., 1930, p. 3—11) [istoric, descriere, inscripții, despre ctitori]; prezentare în R.I.R., 1931, p. 219—220; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (G.B., 1966, nr. 7—8, p. 645—647) [însemnări]; ACMI, 1943, p. 63 [restaurarea picturii]; A. Rom., 31 aug., supl. 7 sept. 1857, 17 sept. 1858 [arendarea moșiei]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1587]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 494).

GRĂDIȘTEA, jud. Prahova (bis. sec. XVIII, apoi bis. Sf. Gheorghe, 1871).

Bauer, p. 112 [bis. sec. XVIII]; *Dict. Rom.*, III, p. 622; Anuar 1909, p. 242—243; AEB, 1926, p. 34 și 1928, p. 54 [bis. Sf. Dumitru, 1850—1851]; A. Rom., 20 nov. 1857 [arendarea moșiei]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la 1464].

GRĂDIȘTEA — Romanai (bis. de lemn Sf. Dimitrie, ante 1845).

Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 319—320 [doc. 1740, G.-Dolj]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 291 [cat. 1845]; *Dict. Rom.*, III, p. 627 [cătun].

GRĂDIȘTEA, jud. Vâlcea (la 1840 bisericile de lemn Sf. Nicolae, 1777, preînaltă, ante 1840 și M Sf. Voievozi — după Vale, 1816, construită de popa Dumitrașco, Niță Cumpănașu și alții, refăcută 1950; bis. Sf. Împărați, 1840, construită de C-tin și Matei Piriianu și alții; cruce din 1723—1724 — Valea Grădiștei).

Bauer, p. 205 [bis. sec. XVIII]; Popescu, *Biserici*, p. 110; Anuar 1909, p. 232; AMO, 1941, p. 725 [bis. Sf. Împărați, 1840]; M.O., 1965, nr. 7—8, p. 579—580 [cruce].

M-REA DIN GRĂDIȘTEA FLOREȘTILOR, vezi Cernica.

GRĂDIȘTEA MÁXINENI, vezi Greci.

SCHITUL GRĂJDANA (construit de lemn de Grăjdana, fiica lui Jipa Vernescu căpitan, ante 1691⁹³, refăcut 1743 și 1852—1856; fost metoh al m-rii Pantelimon), de la 1879 biserică de sat, com. Grăjdana, jud. Buzău, Vezi și schiturile Barbu și Miluiți.

Tunusli, p. 173; A.P., XV, 1848, p. 422, 426, 430, 434 [refacerea bisericii], 406, 410, 414, 422 „passim [venituri, 1832—1846]; V. Rom., 10 iunie 1843; Găleşescu, *Eforia*, p. 275 [închinat la Pantelimon⁹⁴] și p. 947; Săndulescu Al., *Un manuscris* (din 1792 de la Grăjdana) („Muguri”, 1926, nr. 7—9, p. 20—23); Iorga N., *O mînăstire puțin cunoscută* (R.I., IV, 1918, p. 116) [însemnare din 1801]; *Dict. Rom.*, III, p. 688 [despre ruinele vechii m-ri]; Filitti, *Biserici și ctitori*, p. 10 [istoric];

Ionașcu I., *Un fost metoh al Pantelimonului, Schitul Grăjdana-Buzău*, Buzău, 1936, LIV + 147 p. [istoric, despre ctitorii din familia Cîrlova și un arbore genealogic al acesteia; 169 documente, 1608—1856]; Ionașcu I., *Schitul Grăjdana* („Universul”, 1937, nr. 101, p. 10); Idem, *Schitul Grăjdana-Buzău* („Muguri”, XIII, 1936, nr. 4—5); Ionescu Nișcov T., *Scurtă monografie toponimică: satul Grăjdana* („Romanoslavica”, III, 1958, p. 21—30); A. Rom., supl. 12 și 19 dec. 1859 [arenda moșiilor m-rii].

GRĂJDURI, com. Bascoavele, jud. Argeș (M bis. Adormirea, construită de Ioan clucer, 1795, reparată 1891).

B.O.R., 1921, p. 682 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 26; AEA, 1929, p. 57 și 131 [bis. Sf. Dumitru, 1850, G.-Olt]; Anuar 1909, p. 281. GRĂMEȘTI — Pietreni, jud. Vâlcea (bis. de lemn Adormirea, construită de Ștefan mitropolitul 1664—1665). Vezi și Costești.

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 331—332; Sacerdoțeanu A., *Inscripții și însemnări* (BCMI, XXVIII, 1935, p. 103—104); Drăghiceanu V., *Vechea bis de lemn din Grămeștii-Vâlcei* (BCMI, III, 1910, p. 110—114) [inscripții, descriere, foto]; R., *O bis. de lemn* („Albina”, XIV, 1910—1911, p. 558—559) [după BCMI]; Iorga-Balș, *Histoire*, p. 290; Referendaru G., *Bis. filială Adormirea din Grămești-Vâlcea, com. Pietreni, parohia Costești* (BCMI, XIX, 1926, p. 10—17) [descriere, planuri]; Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (BCMI, XXVI, 1933, p. 65—66) [inscripții, descriere sumară]; Popescu, *Biserici*, p. 36; Anuar 1909, p. 228; AMO, 1941, p. 756; Ionescu Gr., *Arhitectura populară*, p. 116—117 [descriere bis. de lemn din Grămești-Costești]; Idem, *Istoria arhitecturii*, II, p. 296—297; Sacerdoțeanu A., *Acte grămeștene din Costești-Vâlcea* (R.I., 1936, p. 331—337) [1730—1849]; Pănoiu A., *Pictura votivă*, p. 25.

GRATIA, jud. Teleorman (fost Vlașca) (bis. Adormirea, Sf. Arhangheli și Sf. Împărați, construită de C-tin Borănescu serdarul cu „osteneala” lui Stănică Petrescu, 1814, în „stare rea” la 1909).

Bauer, p. 166 [Grate, fără bis.]; Brătulescu V., *Bis. din Gratia-Vlașca* (BCMI, XIX, 1926, p. 124) [inscripții]; Anuar 1909, p. 134; *Documente*, sec. XVII, vol. III, p. 174 [satul amintit la 1617]; *Indice cronologic nr. 21* [doc.]. GREACA, jud. Ilfov (bis. sec. XVIII⁹⁵, apoi bis. Sf. 40 de mucenici).

Bauer, p. 168 [bis. sec. XVIII]; *Documente agrare* (indice) [sat al m-rii Mislea]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1532, când se scrie aici un act domnesc].

GREABĂNU, jud. Buzău (fost. Rm. Sărat)⁹⁶ (M bis. Sf. Nicolae, 1843—1847, reparată 1906).

AEB, 1926, p. 59 și 1928, p. 75; Anuar 1909, p. 261; A. Rom., 5 și 8 april. 1859 [arendarea moșiei].

GREBLEȘTI, com. Cîneni, jud. Vâlcea (M bis. Sf. Nicolae și Sf. Paraschiva, construită de Dumitru Iovoiu cu familia sa și cu alți enoriași, 1793—1797, reparată 1883, zugrăvită 1891).

Bauer, p. 177 [Gribleşti, fără bis.]; B.O.R., 1921, p. 686 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 14; Bobulescu C., *Pomelnicul bis. din satul Gribleşti-Argeș* (R.I.B., I, 1943, nr. 2, p. 124—134) și extras, Craiova, 1944; Grigore episcopul, *Dare de seamă*, p. 15 [bis. veche, în ruină și bis. nouă]; AEA, 1929, p. 72; Brătulescu V., *Bis. din Argeș și Vâlcea* (BCMI, XXVII, 1934, p. 41) [inscripții, pomelnic]; Idem, *Călimănești*, p. 47—48 [pisanie, pomelnic, istoric]; *Documente*, sec. XVII, vol. IV, p. 493, 554 [satul amintit la 1625]. GRECEANCA (Greci), jud. Buzău (bis. Adormirea, 1844, reparată 1890; două cruci M: una de hotar, 1708—1709, a moșiei Grecii de Jos a lui C. Brîncoveanu, alta din 1676; a treia cruce din sec. XVIII—XIX, în apropierea școlii).

Anuar 1909, p. 247; AEB, 1926, p. 34; Constantinescu N.A., *Monumente buzoene*, p. 40—41; „Îngerul”, XIII, 1941, p. 372—373 [pisanie]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1587, G.r. Mizil].

GRECEȘTI, jud. Dolj (bis. Sf. Ioan, sfârșitul sec. XVIII sau 1820?, dărimată de Jiu, la 1915 în ruină). Vezi și Horezu-Poenari.

Dicț. Rom., III, p. 631 [ruină de bis.]; *Episcopia Rîmnicului*, p. 491; ACMI, 1914, p. 107 [ruină biserică] și 1915, p. 126—127 [foto și descriere]; Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (BCMI, XXVII, 1934, p. 100); Donat,

Fundațiile, p. 48—49; Anuar 1909, p. 160; AMO, 1941, p. 239 [bis. Sf. Ioan din 1820]; ACMI, 1943, p. 52; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 441 [cat. 1845 și bis. Sf. Voievozi-Tîrnova-Rebegi];

Strănescu V., *Carte de hotărnicie a moșiei masa Dania din hotarul Găureni, situată în com. Grecești, plasa Jiul de Jos, jud. Dolju, avere a bisericii Sf. Nicolae din com. Comoscent*, 1901, 12 p.; A. Rom., 1858, aug. 13 și urm. [arendarea moșiei]; Drăganu N., *Toponimie și istorie*, Cluj, 1928, p. 121 [despre numele Găureni]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 493) [Găureni, sat dispărut].

GRECEȘTI — Mehedinți (bis. Sf. Împărați, 1846—1853, reparată 1926)l.

Bauer, p. 226 [bis. sec. XVIII]; Nicolescu H., *Însemnări de pe cărți bisericești*, Craiova, 1941, p. 26—27; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 484; Anuar 1909, p. 195; AMO, 1941, p. 494; A.O., 1940, p. 307 și 1938, p. 340—341 [doc. 1853 ref. la sfințirea bis.].

M SCHITUL GRECI (Sf. Nicolae și Sf. Grigore Decapolitul, sec. XVII⁹⁷, bis. reclădită 1810⁹⁸ de Elena Greceanu și Elena Racoviceanu, fiica adoptivă a primei; un alt schit cu hramul Sf. Voievozi, construit de familia Greceanu la începutul sec. XVIII?⁹⁹, dispărut; fost metoh al mitropoliei), jud. Olt.

Indice cronologic nr. 1, Mitrop. Țării Rom. (indice) [multe doc.] B.O.R., 1890, p. 722 [avere, 1747]; Obodescu, *Antichitățile*, p. 130 [bis. din 1787] Tunusli, p. 175 și Fotino, III, p. 176 [schitul Greceni]; Bauer, p. 185 și A.O., III, 1924 p. 230; Răuțescu I., *Metoașele mitropoliei sub mitropolitul Dionisie Lupu* (R.L., III, 1931, nr. 3, p. 178—179) [la 1819]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș* p. 88—89 [bisericiile Sf. Voievozi și Sf. Dimitrie]; M.O., 1957, nr. 1—2, p. 86—87 [la 1845 trei bis.: Sf. Voievozi, Adormirea-bis. moștenilor și Sf. Nicolae]; A.C., 1868, p. 25; „Anuarul școlii normale din Slatina”, 1927—1930, p. 111—114 [însemnări, inscripții]; „T. Codrescu”, III, 1934, p. 109 [însemnări de pe cărți];

Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 232—256 [despre familia Greceanu, istoric, descriere, foto inscripții, documente, însemnări despre schit, pomelnic]; Năsturel P.V., *Bis. Ostrov-Greci* (R.I.A.F., XIV, 1913, p. 27—33) [pisanie, 1787, descriere, foto, despre ctitori]; BCMI, VIII, 1915, p. 48 [inscripții]¹⁰⁰; Brătulescu V., *Biserici din Olt* (BCMI, XXII, 1939, p. 138—140) [inscripții, însemnări]; Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (BCMI, XXVI, 1933, p. 49) [inscripție, descriere, bis. din 1787]; AER, 1921—1925, p. 548 și AEA, 1929, p. 126 și 134; AMO, 1941, p. 663; Bobulescu, *Lăutari*, p. 61, 64—67 [satul Greci]; Anuar 1909, p. 211 [bis. din 1780—1784 și 1830—1835] și 299 [bis. din 1780];

Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (M.O., 1966, nr. 5—6, p. 464—466) [publică corespondența cu privire la vechimea bis. din Greci]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul G. Călugărești amintit de la 1475—1476, când era al m-rii Cutlumuz].

GRECI — Dolj (fost Romanăți) (la 1840 bis. Sf. Împărați — Gr. de Sus, 1787 și bis. de lemn Sf. Nicolae — Gr. de Jos, 1809, ambele făcute de fam. Greceanu).

Bauer, p. 196 [bis. și capelă]; „Renășterea”, 1944, p. 165; AMO, 1941, p. 619 [bis. Sf. Împărați, 1830]; *Monografia jud. Romanăți*, p. 438—439; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 292—293 [cat. 1845]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1560].

GRECI — Dîmbovița (la 1810 două bis. de lemn Sf. Nicolae).

Bauer, p. 164 [bis. sec. XVIII]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 39—40 și 92 [două sate]; Anuar 1909, p. 47; G.B., 1965, nr. 5—6, p. 469—471 [despre

bis. din Greci-Moșteni, 1862]; A. Rom., 7, 17, 24 ian. 1859 [arendarea moșiei].

GRECI — Vilcea (la 1840 cinci bis. de lemn: Intrarea în biserică-Nistorești, 1741; Sf. Voievozi-Măgura, 1773; Sf. Nicolae-Cornetu, 1778; Sf. Voievozi-Chiulani, 1754; Sf. Nicolae-Rujani, 1790; și două cruci: una din 1795 la bis. Sf. Voievozi-Măgura și o alta din 1802—1803).

Donat I., *Actele satului Greci (Vilcea) din arhiva căminului cultural „G.I. Greceanu”* (A.O., 1941, p. 138—150) [din 1711—1820, cuprinzând și hotărnicii]; Vezi și *Indice cronologic nr. 6*; Popescu, *Biserici*, p. 45—46 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 224; AMO, 1941, p. 741.

GRECI — Vlașca.

B.C.I., XI, 1932, p. 26—28 [doc. 1776]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [sat dispărut]; *Indice cronologic nr. 1 și 21* [doc.].

GRECI — Ilfov (M bis. Adormirea, a fam. Greceanu, prima jumătate a sec. XVI¹⁰¹, avariata de cutremurul din 1802, refăcută în parte 1859 și bis. Sf. Treime-Greci de Sus, construită de marele agă Dimitrie Greceanu, 1845).

Mag. istoric, IV, p. 169; Urechia, *Ist. rom.*, III, p. 99; VI, p. 116—117; VII, p. 34 [reparații, școală, 1797], 373, 456; VIII, p. 447—448; X A, p. 402; XII, p. 99; Bauer, p. 147 [bis. și casă boierească, Greci și bis. și casă boierească, G. de Sus];

Grecianu Șt. Dim., *Istoricul unei bătrîne moșii boierești: Grecii*, Buc., 1910, 61 p. + o hartă; istoricul satului și în *Dict. Rom.*, III, p. 635—636; Lecca, *Familii boierești*, p. 263—265 [fam. Grecianu]; Brătulescu, *Ilfov*, p. 47 [bis. Sf. Treime și bis. din Măxineni-Grădiștea, descriere, pietre de mormânt]; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936, p. 95, pl. CDXXIX—CDXXXVI) [bis. din Grecii de Mijloc]; Brătulescu V., *Biserici de câmp* (BCMI, XXXII, 1939, p. 101); ACMI, 1942, p. 26, 27, 53; Brătulescu V., *Inscripțiile de pietrele de mormânt de la bis. din satul Grădiștea-Greci* (S.T., 1953, p. 160) [aceleași din 1939, cu diferențe de lectură]; Anuar 1909, p. 76; A.G.R., 23 oct. 1864 [arenda moșiei G. de Jos]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [localiz. probabilă].

GRECII DE JOS, vezi Greceanca.

GRIND, vezi Cocorăști-Grind.

GRINDAȘI — Ialomița (bis. Sf. Nicolae, reparată 1844).

Anuar 1909, p. 62; *Dict. Rom.*, III, p. 640.

GRINDENI — Dolj (bis. Sf. Nicolae și Ev. Ioan, 1840, terminată 1861, reparată 1928). Vezi și Ostroveni.

Dict. Rom., III, p. 641 [pisanie]; AMO, 1941, p. 240 [fragment de pisanie]; Anuar 1909, p. 160; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 442 [la 1845 bis. exista].

GRINDU, jud. Ialomița (bis. Înălțarea Domnului și Duminica tuturor sfinților, construită de șetrarul Drăgan Făgărășanu, 1816—1820, dărîmată de cutremur 1838, refăcută de serdarul Ispas Făgărășanu 1838—1841 și cruci vechi din : 1756, 1805, 1836, 1840, 1841 etc.).

Vezi și Malu.

Bauer, p. 139 [fără bis.]; Anuar 1909, p. 62; Iorga N., *Însemnări* (R.I., XV, 1929, p. 274); Ciolca Ion, preot, *Grindu. Monografie, cu un scurt istoric al satelor vecine, cu mai multe hărți și numeroase ilustrații*. Buc., 1944, 252 p. [istoric, ocupațiile și obiceiurile locuitorilor, documente sec. XVII—XIX, p. 138—169 și 208 despre biserică; pisanie, descriere, pomelnic, însemnări despre ctitori]; Ștefănescu Dobre, *Geografia comunei Grindu — Grindași, plasa Cîmpu, județul Ialomița* (B.S.G.R., XIII, 1892, trim. III—IV, p. 147—171); A. Rom., 29 sept. și 2 oct. 1857 [arendarea moșiei Grindu-Broșteni].

GRINDU — Rm. Sărat ¹⁰².

GROJDIBROD (Găvrojdibrod), jud. Olt (fost Romanați) (bis. Sf. Nicolae, 1841, reparată 1864).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1560—1568]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 495); Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 22 [doc. 1723]; A.O., 1939, p. 466—467 [doc. 1747, satul dat mitropoliei]; *Documente agrare*, p. 604 [doc. 1776, satul fusese pustiu din pricina războiului]; Bauer, p. 194 [bis. sec. XVIII]; Anuar 1909, p. 211—212; *Monografia jud. Romanați*, p. 346; AER, 1921—1925, p. 548; AMO, 1941, p. 619; R.I., 1934, p. 294 [despre numele Găvojdibrod = Vadul Găojdei].

GROPENI — Teleorman.

Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 90 [doc.]; *Documente*, indice sec. XVII [localiz. probabilă]. Vezi și Groșeni.

GROPȘANI, jud. Olt (fost Romanați) (la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae, 1730, reclădită 1903 și bis. Intrarea în biserică, construită de popa Bădiță Paraschivescu și alții, 1837 sau 1840).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1520]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 495); *În pricina unei jălbi pentru pământ* (A.O., 1925, p. 466—467) [doc. 1805]; B.C.I., II, 1916, p. 244 și urm. [doc.].

„Renașterea”, 1944, p. 15 [cat. 1840]; *Dict. Rom.*, III, p. 650 [bis. din 1820 și 1840]; Anuar 1909, p. 212; *Monografia jud. Romanați*, p. 385; AER, 1921—1925, p. 548—549; AMO, 1941, p. 620.

GROȘANI (Vinăta) — Gorj (dispărut).

Ștefănescu, *Gorjul*, p. 272—273 [doc. despre sat]; Idem, *Documente slavo-române* (indice); Idem, *M-rea Tismana*, ed. III-a, p. 317—318, 325—329 *passim* (vezi și indice) [multe doc. despre sat]; *Documente*, indice XVI și XVII [sat dispărut].

GROȘANI-Muscel ¹⁰³ (bis. din sec. XVIII, reclădită? 1857—1858).

„T. Codrescu”, III, 1934, p. 75 [pomelnicul bis.] ¹⁰⁴; *Dict. Rom.*, III, p. 651 [istoricul satului]; Anuar 1909, p. 93; *Documente*, sec. XVII, vol. III, p. 415 [satul amintit la 1619]; *Indice cronologic nr. 9, 11* [doc.].

GROȘANI — Prahova. Vezi și Slănic.

Borneanu Antonie, *Carte de hotărnicie a trupului de moșie Groșani, compusă din trupurile de moșie Tăriceni-Pleşești . . .*, Buc., 1899, 41 p [multe rezumate de doc. ref. la Groșani și Tăriceni].

GROȘANI — Buzău (dispărut).

Documente, indice sec. XVI și XVII [G.-Buzău]; *Indice cronologic nr. 3* [G. = Groșeneasca]; vezi și Meteleu; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 495).

GROȘENI — Teleorman (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1815, în ruină la 1909). Anuar 1909, p. 123. Vezi și Gropeni

GROȘEREA, jud. Gorj (cula Cocoș Crăsnaru și C. Popescu-Groșereanu circa 1808 și bis. Sf. Voievozi, construită de Barbu Cocoș vistier, 1808, reparată 1912; păstrează fresca interioară și exterioară cu filozofi și sibile; ambele M).

Voinescu I., *Monumentele de artă țărănească*, p. 8—12 [cula]; Ștefulescu, *Din trecutul Gorjului*, p. 129—130 și 144—145 [foto și descriere cule]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. XXVI—XXVII [foto] LXVII, LXVIII—LXIX [cula descriere]; Tzigara-Samurcaș Al., *Artă în România*, p. 17, 19 [descriere, foto culă]; Antonescu Teohari, *Culelele sînt sau nu naționale?* (C.L., 1907, p. 495—506 și 578—586); *Vederi din Gorj* [foto culă]; Drăghiceanu V., *Monumentele istorice din Oltenia* (BCMI, XXIV, 1931, p. 108—109) [descriere cule, pisanie

bis.]; Anuar 1909, p. 177—178; AMO, 1941, p. 365; Ionescu Gr., *Arhitectura populară*, p. 160—161, 206 [cula]; Voinescu T., *Elemente realiste* (SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 69—70); Balș Șt., *Vechi locuințe boieresti din Gorj* (SCIA, 1954, nr. 3—4, p. 81, 86—89) [descriere, foto]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 229—232 [descriere culă]; Focșeneanu I., *Trei cule din Oltenia* (ARPR, 1963, nr. 4, p. 58—59); *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1594]; Dinculescu N.G., *Hotărnicie* (A.O., 1924, p. 144—148) [din 1824, la Groșerea-Costești].

GROȘI — Vilcea (la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae, construită de Ilarion monahul și alții, 1784, reconstruită din lemn și zid 1897).

Popescu, *Biserici*, p. 97; Anuar 1909, p. 226; AMO, 1941, p. 743; *Documente*, sec. XVII, vol. II, p. 66 [satul amintit la 1612].

GROȘI — Argeș (trei bis. de lemn la începutul sec. XIX, apoi Bis. Cuv. Paraschiva, 1890) ¹⁰⁵.

Bauer, p. 177 [o redută austriacă] și 182 [Groschi]; B.O.R., 1921, p. 682 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 38—39; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 400—401 [catagr. 1833]; AEA, 1929, p. 57; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1570]; *Indice cronologic nr. 22* [doc.].

GROȘI — Gorj (dispărut).

Ștefulescu, *Strîmba*, p. 68—71, 72—78 și indice [doc.]; Idem, *Documente slavo-române* (indice).

GROȘINEASCA — Buzău (bis. sec. XVII) ¹⁰⁶.

GROZĂVEȘTI — Romanai (la 1840 bis. de lemn Sf. Gheorghe, construită de Hagi Tolea, 1795, refăcută 1891).

„Renasterea”, 1944, p. 89; Bauer, p. 198 [fără bis.]; Anuar 1909, p. 210; AER, 1921—1925, p. 545; *Monografia jud. Romanai*, p. 458; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 298 [cat. 1845]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1573]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 496); Vlădoianu I., *Încă o moșie a lui Lupu Mehedințeanu* (A.O., 1942, p. 139—140); Bogdan D.P., *Doc. privitoare la Lupu Mehedințeanu* (*Ibidem*, p. 157—158) [din 1615, întărindu-i satul G. — Romanai] ¹⁰⁷; *Documente agrare*, p. 343—345 [doc. din 1734, satul era al consilierului imperial Ștefan Pîrșcoveanu].

GROZEȘTI, vezi Lipia.

GRUIA, jud. Mehedinți (bis. Adormirea, de lemn și zid, 1834—1837, reparată 1862 și 1893). Vezi și Vulpeni.

Anuar 1909, p. 195; Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 73, 83, 91 [doc.]; *Documente*, sec. XVII, vol. IV, p. 236 [satul amintit la 1623; fusese al lui Radu Florescu, fiind dat acum lui Trufanda postelnicul]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 523—524.

GRUIU-Gorj (la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae, 1730).

Bauer, p. 208 [Gruieni] și 212 [Gruilul]; „Renasterea”, 1944, p. 299—300; *Dict. Rom.*, III, p. 655 [3 bis. de lemn]; Anuar 1909, p. 172.

GRUIU, vezi Valea Gruilui și Recea.

M-REA GRUIU (Sf. Mihail și Gavril, construită de Borcea logofătul, 1578 sau 1587—1589 ¹⁰⁸, reparată 1906, fosta stăreție azi Ocolul silvic M; fostă metoh la Sf. Mormînt), acum bis. satului Gruiu, jud. Ilfov.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 13*, Buc., 1958 [64 doc., 1650—1862]; Idem, *Indice cronologic nr. 1*, *Mitrop. Țării Rom.*, (indice); Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 492; VI, p. 129—135; VII, p. 323, 417—418; X A, p. 15, 111; Tunusli, p. 174; Bauer, p. 147 [capelă de piatră și casă boierească]; Fotino, III, p. 168; C. Rom., 1836, p. 40 [arendarea moșiei m-rii]; V. Rom., 20 febr. 1854 [averea m-rii; A.C., 1868, p. 22; *Monumente istorice*, II, p. 206 [descriere];

Bilciurescu, *Mănăstirile*, p. 157; Popescu, *Învelișurile*, p. 67; Anuar 1909, p. 76—77; Iorga N., *Istoria bisericii*, II, p. 64;

Plesia Dan și Ștefan Andreescu, *M-rea Gruicul (Contribuții documentare)* (G.B., 1965, nr. 11—12, p. 1123—1154) [o datează din 1578 sau 1587—1589; despre ctitorul m-rii, averea ei, descriere, folosind catagrafii, listă de egumeni, în anexă 9 doc. 1636—1834].

GRUȘETU, vezi Costești.

GUBANDRU — Romanăți (bis. Sf. Ilie și Sf. Ioan, 1835, construită de Dumitru Trancă).

GUBAUCEA, jud. Dolj (bis. de lemn Sf. Gheorghe, ante 1845).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 448 [cat. 1845]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la <1568—1577>]; Greceanu, *Genealogii*, II, p. 419 [doc. 1669]; *Carte de hotărnicie a părții de moșie Gubaucea, proprietatea d-lui căpitan G.A. Savopolu*, Craiova, 1888, 38 p. [se invocă și doc. mai vechi].

GUEȘTI, com. Colonești, jud. Olt (bis. de lemn Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX, apoi bis. Sf. Nicolae, 1864—1865). Vezi și Maldăru.

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 86; Anuar 1909, p. 300.

GUGEȘTI, jud. Vrancea (fost Rm. Sărat)¹⁰⁹.

Documente, indice sec. XVI [un sat G., dispărut].

GUMEȘTI-Teleorman (bis. Cuv. Paraschiva, 1841, în ruină la 1909).

Anuar 1909, p. 120; *Dicț. Rom.*, III, p. 662—663.

M-REA GURA BABEL, vezi Dedulești.

GURA BASCOVULUI, vezi Bascov.

GURA BÎSCII, jud. Buzău (bis. Sf. Nicolae, 1856—1859).

Anuar 1909, p. 249; „Îngerul”, IX, 1937, p. 549, 550 și 738—739 [pisa-nia]; *Documente*, indice sec. XVI.

GURA BOTEI, vezi Gura Sărății.

GURA BOULUI (Vedea)-Olt (două bis. de lemn Sf. Nicolae la începutul sec. XIX, apoi bis. Sf. Voievozi, 1888—1891).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 99; Anuar 1909, p. 299; *Dicț. Rom.*, III, p. 665.

GURA CALÎTEI — Vrancea? (bis. de lemn Sf. Voievozi, 1832—1833, reparată 1901).

Anuar 1909, p. 259.

GURA CĂLUI-Olt (la 1840 bis. de lemn Sf. Îngeri, 1826 construită de Vasile postelnic și alții)^{109 bis}. Vezi și Călui.

„Renașterea”, 1944, p. 14.

M-REA GURA CĂTĂLUIULUI, vezi Cătălui.

GURA CEPTURII-Olt (bis. Cuv. Paraschiva ante 1824).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 101.

GURA DÎLGEI, vezi Dilga.

GURA FOII, jud. Dimbovița (M bis. din Bănești ante 1790)¹¹⁰.

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 87; Chiru C., *Monografia comunei Gura Foi din jud. Dimbovița*, Buc., 1925, 52 p; Anuar 1909, p. 47; Diaconescu Gh. Ilie, preot, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 3—4, p. 280—282) [descriere sumară, însemnări pe cărți bis. Sf. Voievozi, Sf. Nicolae și Sf. Paraschiva-Bănești, construită de Iordache Furduescu ante 1790, — refăcută 1843, în ruină].

GURA GEAMĂNA, vezi Rîjlețu.

GURA IZVORULUI-Olt (bis. de lemn Sf. Nicolae ante 1824).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 102.

M M-REA GURA MOTRULUI (Motru, Cuv. Paraschiva, construită de Harvat mare logofăt la începutul sec. XVI¹¹¹; refăcută de Preda Brîn-

coveanu la 1653 ¹¹²; bis. zugrăvită de C. Brîncoveanu la 1705; la 1737 se prăbușesc chiliile și bolta bisericii, care rămîne pustie 100 de ani, fiind reparată de egumenul Eufrosin Poteca, care reface biserica, ridică două turle, o acoperă, face pridvor, reface zugrăveala, 1841—1852 ¹¹³; pictura retușată prin „osîrdia” aceluiași egumen la 1852, cînd fațada a fost pictată în decor de cărămizi; se păstrează clopotnița și stăreția din sec. XVII, cu unele adausuri și modificări ulterioare; m-reă restaurată 1953; unele construcții noi, din 1956—1958. M-reă, fiind întărită, a fost folosită ca punct fortificat de Tudor Vladimirescu la 1821), com Gura Motrului, jud. Mehedinți.

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 16*, Buc., 1949 [306 doc. 1519—1869]; *Istoria Țării Românești*, p. 106; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 187—188 [descriere]; vezi și M.O., 1967, nr. 11—12, p. 920; Giurescu, *Material (indice)*; Urechia, *Ist. rom.*, V, p. 61—62; VII, p. 37—38; VIII, p. 4 51 [școală] X A, p. 15; Tunusli, p. 176; Bauer, p. 226 și A.O., III, 1924, p. 511; Fotino, III, p. 181; Iorga *Studii și doc.*, XV, p. 327; XVIII, p. 132 [umplută cu zaharea și întărită de Tudor Vladimirescu, 1821]; *Documente privind răscoala din 1821* (indice); Ionescu I., *Însemnări de pe cărți vechi* (M.O., 1957, nr. 7—8 p. 521—522) [despre cutremurul din 1838]; *Documente agrare* (indice); B.G.O., 1839, p. 39 [moșiile m-rii]; A. Rom., supl. 12 și 18 dec. 1859 [arenda moșilor m-rii]; A.P., XI, 1841—1842, p. 326—329; XII, 1843, p. 408—412, 414—417; XIII, 1844, p. 254—255; XIV, 1846—1847, p. 646—649, 689—702 [venituri, 1839—1844]; V. Rom. 15 oct. 1846, p. 321 [descriere, inscripție și refacerea m-rii, 1841—1846]; A.P., XIV, 1846—1847, p. 1069, 1089 [reparații]; A.O., II, 1923, p. 392 [pomelnicul]; *Monumentele*, II, pl. I; *Mémoire sur les couvents roumains*, p. 75—82 [doc. 1639]; Bengesco, *Memorandum*, p. 17—23;

Monumente istorice, II, p. 187—189; B.O.R., XIII, 1889—1890, p. 283; Ghenadie, *Vizite canonice*, p. 111—113 [inscripții, pietre de mormînt, despre starea de ruină a m-rii]; vezi și *Dict. Rom.*, III, p. 668; Drăghiceanu V., *Inscripții* (BCMI, VII, 1914, p. 195); Bilciurescu, *Mîinastirile*, p. 164—165; AA, 1890, p. 29 [date sumare despre m-re]; BCMI, I, 1908, p. 177; Anuar 1909, p. 195—196;

Năsturel P.V., *M-reă Gura Motrului-Dolj* (R.I.A.F., XIV, 1913, p. 88—96) [foto, inscripții, descriere, portrete, ctitori, odoare, despre E. Poteca]; Ciuceanu Șt., *M-reă Gura Motrului* (ACMI, 1915, p. 130—134) [foto picturi și pisanie]; 151—152 [inscripții], 153 [tîmpla]; Dobrescu, *Istoricul bisericii din Oltenia*, p. 141, 256—257; Georgescu I.B., *Mîinastiri oltenesti. Gura Motrului* („Năzuința”, IV, 1925, nr. 1—2 p. 35—49) [descriere, inscripție, foto]; (recenzia lui N. Iorga, R.I., 1925, p. 349); Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXV, 1932, p. 34 și 60—61 și pl. CLXXV—CLXXXIII); Chiriță Ilie, *Preda Brîncoveanu* (A.O., 1932, p. 37—46); Ștefănescu I.D., *La peinture*, p. 173—176, pl. 86—87; Brebenaru S. Corneliu, *M-reă Motrului. Teză de licență*, Inst. teologic Buc., 1934; Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* [(BCMI, XXVII, 1934, p. 105—107) [inscripții, descriere portrete, istoric, descriere arhitectură]; Donat, *Fundațiile*, p. 49—52; Ionescu Gr., *Istoria* p. 143—145; AMO, 1941, p. 496; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 36, pl. XIX); ACMI, 1943, p. 71;

Niculescu Teofil, *Resfîntirea bis. sf. m-ri Gura Motrului-Mehedinți* („Re-nașterea”, XXIII, 1944, p. 96—104); Popescu, *Învelișurile*, p. 35; Firmilian, mitropolitul Olteniei, *Comorile de artă*, (M.O., VI, 1954, nr. 1—3, p. 8—9) [istoric, despre restaurare]; *Arta feudală*, p. 47—48, 202—203 și 205; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări* (M.O., XIV, 1962, nr. 10—12, p. 690—692) [istoric, descriere și inscripții];

Drăghiceanu V., *Două inscripții referitoare la Eufrosin Poteca* (BCMI, VI, 1913, p. 195) [de pe piatra de mormânt]; Teodorescu C. Dem. *Viața și operele lui Eufrosin Poteca*, Buc., 1883; Vîrtosu I., *Pagini din autobiografia lui Eufrosin Poteca*, Buc., 1937, Turai G., *Un călugăr filozof: Eufrosin Poteca („Renașterea”, 1940, p. 869—874)* [și inscripția de pe piatra de mormânt]; Vîrtosu I., *Eufrosin Poteca, egumen la m-reă Motru. Acte și scrisori* (RI.B., 1943, nr. 2, p. 65—91); Moisesescu G., *Două cuvîntări ale arhimandritului Eufrosin Poteca, starețul ȋh-rii Gura Motrului* (M.O., VI, 1954, p. 250—255) [și despre reparațiile făcute]; Moisesescu G., *Din corespondența arhimandritului Eufrosin Poteca* (M.O., X, 1958, nr. 11—12, p. 807—834) [cu diverse știri despre mînăstire și biblioteca lui Poteca]; Moisesescu I.G., *O sută de ani de la moartea arhimandritului Eufrosin Poteca, egumenul m-rii Gura Motrului* (M.O., X, 1958, nr. 11—12, p. 767—779) [viața și activitatea sa]; Cocora Gabriel, *Din activitatea gospodărească a arhimandritului Eufrosin Poteca la m-reă Gura Motrului* (*Ibidem*, p. 790—793) [despre reparațiile făcute, 1841—1852 și zugrăvirea bisericii, 1852];

Rosetti Dinu., *Sondajul de la m-reă Gura Motrului* (M.C.A., V, 1959, p. 655—658) [descriere, planul m-rii]; Idem, *Sondajul din 1957 de la m-reă Gura Motrului* (M.C.A., VIII, 1962, p. 107—110); Vezi și B.O.R., 1964, nr. 1—2, p. 170; Brătulescu, *Miniaturi*, p. 89—99;

Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 287—288, II, p. 67; Sacerdoteanu Aurelian, *Constantin Brîncoveanu și ctitoriile sale din Oltenia* (M.O., 1964, nr. 9—10, p. 727) [inscripție, 1704]; *Inscripții București*, p. 631—632 [Evanghelie, 1642—1643]; Davidescu M., *Monumentele istorice*, p. 41—43; Balș Ștefan, *Restaurarea mănăstirii Gura Motrului*, în vol. *Monumente istorice. Studii și lucrări de restaurare*, scos de CSCAS, Direcția Monumentelor istorice, Buc., <1964>, p. 91—114; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 89—93; M.O., 1965, nr. 11—12, p. 971—972; SCIA, 1968, nr. 1, p. 15 [portalul bis.].

GURA NIȘCOVULUI-Buzău (bis. Sf. Voievozi și Sf. Nicolae, 1806 sau 1830? reparată 1925). Vezi și Săsenii Noi, schitul Ulmetul și Nișcov.

Bauer, p. 123 [Nișcov, bis. sec. XVIII]; „Îngerul”, 1932, p. 22—24 [însemnări]; Iorga, *Sate și mînăstiri*, p. 173—174 [descriere case]; Anuar 1909, p. 247; AEB, 1926, p. 34 și 1928, p. 35.

GURA OCNITEI, jud. Dîmbovița (bis. Sf. Nicolae, Sf. Paraschiva și Sf. Pantelimon, 1812, reparată 1870).

Bauer, p. 160 [fără bis.]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 278—279 ¹¹⁴; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 33—34 [la 1810 bis. de lemn Sf. Nicolae]; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 28; Anuar 1909, p. 47; *Documente agrare*, p. 661, 663 [moșie a m-rii Mislea].

GURA PADINEI, jud. Olt (fost Romanăți) (bis. Sf. Dumitru, 1849 sau 1854).

Anuar 1909, p. 212; AER, 1921—1925, p. 549; *Monografia jud. Romanăți*, p. 347.

GURA PORCULUI-Dîmbovița (bis. de lemn Sf. Voievozi, apoi de zid, 1849—1850) ¹¹⁵.

GURA RACULUI, vezi Bulzești.

GURA ROBAIL, vezi Mușetești.

GURA SĂRĂȚII (Dealul Viei) — Buzău (bis. de lemn numită Porumbița, construită de Neacșa Porumbița, sec. XVIII, reconstruită de zid la 1833 de Dimitrie Sărățeanu clucerul, Dimitrie Vernescu, Matei bașbulucbaș și alții; bis. Sf. Treime — Valea Botei, construită la 1813 de Nica Musceleanu fost logofăt al treilea, cu „osteneala” lui

C-tin Sărățeanu vistierul; și două cruci de piatră; una din sec. XVII sau XVIII, alta din sec. XIX în satul Dealul Viei).

Dict. Rom., III, p. 191 [despre ruinele schitului lui Negoită]; Anuar 1909, p. 247—248 și 256; AEB, 1926, p. 34 și 41 și 1928, p. 36 și 38 [și bis. din 1862—1864]; Lapedatu Al., *Bisericele din Gura Sărății-Buzău* (BCMI, VIII, 1915, p. 91—93) [inscripții și foto bis. Porumbița și cea din Gura Botei];

Iorgulescu B., *Un monument istoric* („Arhiva”-Iași, I, 1889—1890, p. 272—273) [descrie crucea, pe care o crede ridicată în amintirea luptelor cu seimenii, 1655]; Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, pl. 76 [foto cruce]. GURA SCUNDULUI, vezi Scundu.

GURA SUTEI, jud. Dimbovița (bis. Dum. tuturor sfinților, începutul sec. XIX, refăcută 1862).

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 48 [la 1810 bis. de lemn Sf. Paraschiva]; Abramescu Virgil, *Bisericele de pe Valea râului Șuța*, teză de licență, Inst. teologic, Buc.; Anuar 1909, p. 47—48.

GURA VADULUI, jud. Prahova (trei cruci M: 1696, sec. XVIII și 1702).

Vezi și Tohani.

GURA VĂII-Vılcea (M bis. Sf. Gheorghe, construită de Gheorghe abagiul pîrcălab din Bodgănești 1759¹¹⁶; cruci din 1734—1735, 1794—1795 și 1823). Vezi și Bodgănești.

Popescu, *Biserici*, p. 26 [cat. 1840]; A.O., 1941, p. 121—122 [inscripții]; BCMI, XXVI, 1933, p. 134 și 187 [inscripții]; Anuar 1909, p. 226; AMO, 1941, p. 697.

GURA VĂII — Prahova (bis. Izvorul Tămăduirii, 1806, reclădită 1893 și bis. Sf. Ioan-Valea Mantei, 1806—1813, reparată 1901).

Anuar 1909, p. 104.

GURA VĂII, vezi Valea Popii.

GURA VĂII STĂNCEȘTIȚOR, vezi Pitești.

GURA VÎLCÂNII, vezi Bunea.

GURANI, com. Săcelu, jud. Gorj (M bis. de lemn Sf. Constantin și Elena, sec. XVIII?, refăcută 1936).

Bauer, p. 217 [fără bis.]; M.O., VIII, 1956, nr. 6—7, p. 413; Anuar 1909, p. 183 [bis. de lemn în stare rea]; AMO, 1941, p. 403, [bis. de lemn Sf. Nicolae, 1939]; Popescu-Săcel Gh., *Bisericele de pe valea Blahniței, jud. Gorj*, teză de licență, Inst. teologic, Buc., 1932, ms. 548, f. 69 [însemnare, 1827, tîrnosirea bis. Sf. Nicolae].

GURBĂNEȘTI, vezi Coțofeanca-Gurbănești.

GURBĂNEȘTI-CODRENI, jud. Ilfov (bis. de lemn Adormirea, sec. XVIII, construită de zid 1864).

Bauer, p. 144 [bis. și casă boierească]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 63; Anuar 1909, p. 77; Brătulescu, *Ilfov*, p. 48; *Documente*, indice sec. XVI. GURENI, com. Peștișani, jud. Gorj (M bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1807).

Bauer, p. 217 [fără bis.]; M.O., 1965, nr. 10—12, p. 641; „Renașterea”, 1945, p. 411—412 [cat.]; *Dict. Rom.*, III, p. 674 [bis. din 1848]; Anuar 1909, p. 173; AMO, 1941, p. 338; Iorga N., *Studii și doc.*, VI, p. 466—469 [doc. sec. XVII]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1590, fiind mai apoi al m-rii Strîmba]; Ștefulescu, *Strîmba*, p. 59—61 [doc. 1628; vezi și indice]; Idem, *Gorjul*, p. 274—276; Idem, *Documente slavo-române* (indice).

GURENI, vezi Leotești.

SCHITUL GURGUI, vezi Valea Mare.

SCHITUL GURGUIATA. Vezi și schitul Bradu Cheia.

Petroșanu D., *Schituri necunoscute* (A.O., 1940, p. 35—36); Popescu, *Învelișurile*, p. 61—62; *Indice cronologic nr. 4*; Bulat, *Contribuțiuni documentare* (indice).

GURGUEȘTI (Serenul) — Vlașca.

A. Rom., 5 febr. 1858, 21, 24, 28 ian. 1859 [arendarea moșiei Gurgueni sau Gurguești].

GURGUIAȚI — Rm. Sărat.

Iorga, *Doc. Cantăcuzino*, p. 56—57, 73, 92, 164, 254 [doc. despre sat].

GUȘAȚI (acum Sălcișara), com. Vărănești-Dîmbovița (bis. Sf. Nicolae, 1787).

Documente, sec. XVII, vol. IV, p. 140—141 [satul amintit la 1622, r. Topoloveni?]; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 898 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 96.

GUȘOENI-Teleorman.

A. Rom., 1858 mart. 25 [arendarea moșiei].

GUȘOENI, jud. Vilcea (la 1840 două bis. de lemn; Sf. Nicolae, 1772—1773, avariata la 1840 și Intrarea în biserică, 1550? avariata la 1840, restaurată 1915).

Popescu, *Biserici*, p. 20 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 224 [bis. din 1893, Butari]; AMO, 1941, p. 726; *Indice cronologic nr. 4* [doc.].

GVARDINIȚA (Vardiniți), jud. Mehedinți (fost Gorj?) (bis. Sf. Nicolae, Sf. Ioan și Sf. Dumitru, 1804, reparată 1866, 1926, și 1936).

Anuar 1909, p. 196; AMO, 1941, p. 498; A. Rom., 2 și 6 nov. 1857, 4 și 14 mart. 1859 [arendarea moșiei]; *Documente* indice sec. XVI și XVII [satul Vardiniți amintit de la 1535, când era seliștea lui Vlaicu logofăt și Detco postelnic]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 485—486 [despre sat]; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice Vardiniti).

NOTE

¹ Vezi și hotărnicia moșiei din 1831 (Acad. R. S. România, MCCXXXI/135).

² Vezi și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 8311/1835.

³ Vezi și Acad. R. S. România, ms. A 545, f. 327, 349.

⁴ bis. Vezi hotărnicia moșiei din 1833, când era proprietatea lui M. Chirulescu (Acad. R. S. România, DCXXV/155—157).

⁵ După cum rezultă dintr-un doc. din 1605 nov. 15, a fost zidită de Drăghici fost mare vornic în timpul domniei lui Neagoe Basarab (*Documente*, veac XVII, vol. I, p. 200), fapt dovedit și de existența unei pietre de mormînt din 1520. Este pomenită prima oară în documente la 1526 april. 3 (*ibidem*, veac XVI, vol. II, p. 5). Este foarte probabil că Drăghici a început zidirea m-rii înainte de a fi mare vornic (este în sfat în 1525).

⁶ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 730, f. 42—42 v. și 739, f. 13 v. — 15. Vezi și catagrafia din 1857 (Acad. R. S. România, ms. 722, f. 3—14). Despre reparațiile din 1858—1860 vezi Acad. R. S. România, MCCCXLV/226—227; Vezi și Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos. 1443/1864, f. 91—92.

⁷ Vezi doc. din 1721 april 15 și 1792 febr. 7 (Arh. St. Buc., m-rea Glavacioc, XXXI/3 și XXXIV/94).

⁸ Vezi descrierea din 1840 a bis. la Acad. R. S. România, CMLXXXI/36 și doc. despre sat *ibidem*, CDXXXIII/49 și urm. Vezi și planul moșiei G. = Văleni din 1847 (Arh. St. Buc., Min. Agric.).

⁹ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. DXXXIX.

¹⁰ Despre numele satului vezi doc. de la Acad. R. S. România, CDLXXXVIII/18.

¹¹ Amintită la 1834 febr. 19 (Acad. R. S. România, DCCCXV/15).

Din pisană nouă rezultă că a fost construită de Ecaterina Drugănescu la 1834, fiind pardosită cu lespezi, cercuită, tencuită și zugrăvită la 1878—1879, prin străduința preotului I. Bărbulescu (comunicare Paul Cernovodeanu)

¹¹ Amintit în documente de numeroase ori, la 1638 aug. 15, 1644 dec. 3, 1658 mai 15, 1678 etc. (Arh. St. Buc., m-rea Bradu, III/7, m-rea Banu, XXII/11, ep. Buzău, XLIX/17, Acad. R. S. România, CXXXVI/173. După cum rezultă dintr-un doc. din 1647 sept. 8, schitul exista la începutul sec. XVII, în timpul domniei lui Radu Șerban, 1602—1611 (Arh. St. Buc., ep. Buzău, LII/3). I. C. Filitti crede că a fost construit de Papa Greceanu vistier și de fratele acestuia, Mihai clucer.

¹² Vezi și Acad. R. S. România, ms. A 545, f. 454 v. și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 30 v. Vezi și catagrafia din 1863 (Arh. St. Buc., m-rea Ciolanu, IV/1) și pomelnicul din 1806 (Acad. R. S. România, ms. 4385).

¹³ Vezi doc. de la Acad. R. S. România, CXXXIV/31 și urm.

¹⁴ Amintit în doc. la 1647 sept. 8 (Arh. St. Buc., ep. Buzău, LII/3) și sub numele de Găvana le 1668 ian. 3 copie Institutul de istorie). Vezi și catagrafiile din 1858 și 1863, la Arh. St. Buc., sch. Găvanul, IV/7 și m-rea Ciolanu, IV/1. Despre diverse reparații vezi *idem*, Min. Instr., dos. 1426/1865. Vezi și istoricul făcut de maiorul Papazoglu, Arh. St. Buc., ms. 729, f. 17.

¹⁵ Acad. R. S. România, ms. rom. 221, f. 114—115.

¹⁶ La Acad. R. S. România, ms. rom. 225, f. 177—177 v. sînt amintite, la 1871, trei cruci din 17200 (1691—1692) și două din 1727 (1718—1719).

¹⁷ O bis. mai veche exista aici la 1693 febr. 13 (Arh. St. Buc., m-rea Hurezi, XXIII/3). Catagrafia din 1840 indică drept ctitor pe arhimandritul Ștefan și pe un Matei.

¹⁸ Vezi și Acad. R. S. România, ms. 5142, f. 345 (bis. Sf. Nicolae, 1776).

¹⁹ Acad. R. S. România, ms. A 545, f. 369 v.

²⁰ Menționez că la Ghergani avusesse case și moșie în a doua jumătate a sec. XVII Neagoe Săcuianu mare ban (doc. din 1680 febr. 12, Acad. R. S. România, CLIV/103). Despre vânzarea moșiei lui D. Ghica, de la care a ajuns apoi la Ion Ghica, vezi doc. din 1785 (*ibidem*, CDXXXIV/93).

²¹ Amintită la 1661 mart. 27 (Arh. St. Buc., m-rea Radu Vodă, IV/54).

²² Vezi doc. din 1765 mai 19 (*idem*, Mitr. Țării Rom. VI/37). Vezi și descrierea și inventarul din 1840 al bis. domnești și al bis. Sf. Dimitrie (Acad. R. S. România, CMLXXXI/13 și 13 a).

²³ Vezi și inscripțiile de la Acad. R. S. România, ms. rom. 228, f. 719 (la 1871).

²⁴ Într-un doc. din 1626 april. 13 se spune că biserica de piatră făcută de Eniu (Ianiu) portar din Slătioara, fost metoh al m-rii Malamoc, căzuse în timpul unui mare cutremur în domnia lui Mihai Viteazul „și a căzut zidul tot jos”. La această dată, fiul lui Ianiu, Dragul postelnicul, dă locul bisericii m-rii Malamoc, care fusese făcută tot de Ianiu portar (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., V/14).

²⁵ Amintit în doc. la [1582—1584]. (*Documente*, XVI, vol. V. p. 82—83). La 1612 mai 12, cînd m-rea este închinată la Costamonit, se spune că rămăsese orfană de ctitori, deci era mai veche (*Documente*, loc. cit.). Într-un doc. din 1667 ian. 20, se arată că Neagul logofăt din Gherghița fusese lăsat de ieromonahul Iftimie ctitor la metohul Sf. Nicolae, să fie „soco-titor” și să păzească lucrurile metohului (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom. VI/5).

²⁶ Vezi Arh. St. Buc., ms. 156, f. 125 (doc 1803 april. 4). Vezi și doc. din 1658 aug. 8 și 1786 mai 2 (*idem*, Mitr. Țării Rom., XXX/26 și Acad. R. S. România, CDXXI/116).

²⁷ Vezi doc. din 1822 febr. 24 (Arh. St. Buc., m-rea Căldărușani, XXXVII/7). Vezi și catagrafia din 1764 (Acad. R. S. România, ms. 657, f. 61). La 1833 iunie 19 e amintită bis. din Malamucu-Prahova (Acad. R. S. România, DCCCXIV/238.)

²⁸ Dintr-un doc. din 1706 aug. 28 rezultă că schitul făcut de Pahomie se stricase, din care pricină ginerele și fiica sa îl închină unui preot, Oprea, care, după moartea sa, îl lasă mitropoliei (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., VI/14). Poate fi același cu bis. Sf. Nicolae?

²⁹ Așa i se spune la 1691 mai 16 (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., VI/11). La 1762 ian. 1 sînt amintite două schituri: Gherghița și Ruptura jud. Ilfov, avînd același egumen (*ibidem*, CCCLIV/24).

³⁰ Amintită în documente sub numele de „m-rea ce se chiamă Ruptura” la 1679 oct. 20, cînd primește o danie (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., VI/7). Într-un doc. din 1761 mai 28 se spune că este ctitoria lui Preda căpitanul (*ibidem*, VIII/34), care este ctitorul bis. Sf. Dumitrie (vezi monumentul următor).

³¹ Vezi doc. din 1688 mart. 8 (*idem*, m-rea Cotroceni, CVIII/3).

³² Vezi doc. din 1690 iunie 5 (*idem*, Mitr. Țării Rom., VI/9) Vezi și diata eromonahului Nectarie, fost popa Neagu, din 1691 april. 10 (*ibidem*, VI/11), doc. din 1695 febr. 25 (*ibidem*, LVIII/28), 1741 mai 25 (Acad. R. S. România, CXXV/78) etc. Vezi și catagrafiile din: 1761, 1762, 1764 și 1810, la Acad. R. S. România, ms. 626, f. 27—30 v., ms. 657, f. 17—19 v. și Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., VII/53 și CCXCIII/41).

³³ Acad. R. S. România, ms. rom. 626, f. 72.

³⁴ Vezi doc. din 1706 matr.1, prin care Preda căpitanul închină mitropoliei biserica sa (Arh. St. Buc., ms. 128, f. 77—77 v.); vezi și doc. din 1709 mai 1, 1714 mart. 25 și 1719 sept. 15 (*idem*, Mitr. Țării Rom., VIII/23, VI/23 și ms. 128, f. 81 v. — 82).

În Anuarul din 1909, p. 104, figurează și o biserică de lemn Adormirea din 1793, reparată 1870.

³⁵ Bis. e amintită la 1833 april. 25 (Acad. R. S. România, DCCCXIV/229).

³⁶ Despre clădirea m-rii vezi Arh. St. Buc., m-rea Ghighiu, V/5 (doc. din 1817 april. 23). La 1820 m-rea era în ființă (*ibidem*, V/6). Un schit Corlătești este amintit la 1771 oct. 11 (*idem* Mitrop. Țării Rom., LXXXIII/5). Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1413/1865, 3336/1876. Vezi și catagrafiile din 1851 și 1863 (Acad. R. S. România, ms. 722, f. 21—74). Vezi și planul vetrei schitului din 1833 la Arh. St. Buc., Min. Agric.

³⁷ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 730, f. 11 v. și istoricul făcut de maiorul Pappazoglu (*ibidem*, ms. 729, f. 76 v. — 77).

³⁸ La (1601), Bunea logofătul, fiul lui Coresi logofătul, vinde ocina din Bărcănești, afară de „locul mănăstirii”, unde-i sînt părinții îngropați; la <1602> april. 9, se spune că Coresi logofătul lăsase cu blestem să nu-i vîndă nimeni minăstirea; temindu-se de blestemul părintesc, Bunea nu o vinde, ci se învoiește cu cumpărătorul ocinei „să țin și să stăpînesc singur eu minăstirea” (*Documente*, XVII, vol. I, p. 27,39). În *Indicele colecției de Doc. priv. ist. Rom.*, veac. XVII, m-rea lui Coresi logofătul este identificată cu Ghighiu.

³⁹ Vezi descrierea din 1840 a bis. la Acad. R. S. România, CMLXXXI/46.

^{39 bis} Vezi planul moșiei Boanga = Ghimpați din 1853 (Arh. St. Buc., Min. Agric.).

⁴⁰ Vezi cererea pentru construirea bisericii la Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos 1367/1864, f. 6—7. Vezi și planul moșiei G. = Crețoiu din 1850 (Arh. St. Buc., Min. Agric.).

⁴¹ În *Dicț. Rom.*, III, p. 517, se afirmă că Ghimpații e numele popular al satului Marotinu, deși la 1845 acestea erau două sate diferite.

⁴² Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. CDXXXV.

⁴³ M-rea este amintită de nenumărate ori în documentele sec. XVII, la 1670 mart. 20, 1685 april. 29 și mai 9 etc. (Arh. St. Buc., Mitrop. Țării Rom., CXLVII/11, ep. Rimnic, LXXXIX/16 și ep. Argeș, LXIX/20). I. Ionașcu admite ca an al fundației „aproximativ pe la 1600”.

⁴⁴ Vezi doc. din 1738 mai (*ibidem*, Mitrop. Țării Rom., CXLVII/16). Vezi și catastrifele de avere din 1744 și 1764 (*ibidem*, CCCXXIX/2 și Acad. R. S. România, ms. 657, f. 57) și catagrafiile de la Acad. R. S. România, ms. rom. 626, f. 57 v.—59 (1810), ms. 660 f. 232 și 722 f. 15 și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 2902/1842. Despre tirnosirea bisericii vezi Arh. St. Buc., Min. Instr. dos. 2591/1859; diverse reparații, *ibidem*, dos. 1231/1862, 1458/1864, 3672/1877. Vezi și catagrafia de odoare din 1849 (Acad. R. S. România, ms. rom., 919, f. 66 v.).

⁴⁵ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 82, ms. 730, f. 67 v. — 68 și ms. 739 f. 53. Despre schitul Gilmeie-Uria, ruinele unei biserici și o casă veche, existente la 1873, vezi Acad. R. S. România, ms. 228, f. 471—471 v. Tot aici sînt amintite la Viespești ruinele unei bis. din 1668, care par a fi ale fostului schit Gilmeie (*ibidem*, f. 477). Despre satul Gilmeiele = Călinești = Cîmpul lui Soare vezi doc. de la Acad. R. S. România, CDLX/125—127.

⁴⁶ La 1662 mart. 16 este amintită aici Valea Bisericii, lîngă hotarul Vlădeștilor (Acad. R. S. România, XLIV/78).

⁴⁷ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. DCXXX. La 1805 era al lui Marin Butculescu (doc. nr. 64).

⁴⁸ Amintită la 1833 ian. 14 (Acad. R. S. România, DCCCXIV/220).

⁴⁹ În bibliografia veche a fost trecut greșit de două ori.

⁵⁰ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, CDXXXIV/35 și urm. Despre vînzarea moșiei Gîrlița, proprietatea lui N. Coțofeanu vezi doc. din 1831 (Acad. R. S. România, CDLXII/40—41).

^{50 bis} Vezi și planul moșiei Giubega = Sulari din 1847 (Arh. St. Buc., Min. Agric.).

⁵¹ Amintit într-un doc. din 1698 iunie 1, din care rezultă că se afla lîngă Colți, Trestieni și Micșani (Arh. St. Buc., ep. Buzău, XIV/37).

⁵² Despre „infrumusețarea” și „alcătuirea” orașului Giurgiu, vezi Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos 21/1830, 140/1842, Min. Lucr. publice, dos. 136/1851 și Ad-tive vechi, dos. 81/1830. Despre focul din 1836 (*ibidem*, dos. 699/1836). Vezi și Acad. R. S. România, Stampe, GS I, Schwabe 1 și 10, Will 7 etc.

⁵³ Vezi și Arh. St. Buc., Log. pricinilor bisericesti, dos. 648/1832, pentru construire de noi biserici și planul pentru construirea a două biserici la Giurgiu (Arh. St. Buc., Min. Lucr. Publice, dos. 60 și 69/1844).

Despre o cruce de hotar între Țara Românească și raiaua Giurgiu, vezi *Viaggio da Constantinopoli a Bukaresci, fatto l'anno 1779*, Roma, 1795 (în „Arhiva” — Iași, IV, p. 574, n. 8).

⁵⁴ Vezi doc. din 1640 nov. 24, în care se spune că Hrizea mare vornic a fost toată vara la clădirea cetății (Veress, *Documente*, X, p. 81).

⁵⁵ Vezi și Arh. St. Buc., Ad-tive vechi, dos. 222/1829, Vistieria, dos. 1224/1831, Vornicia din lăuntru dos. 1025/1843 și Min. Lucr. Publice, dos. 56/1844 (ultimele două despre ținerea în bună stare și repararea zidului cetății).

⁵⁶ Vezi doc. din 1645 febr. 28, prin care Matei Basarab dă lavrei celei mari de la muntele Sinai venitul băii pe care o ridicase în cetatea Giurgiu „de piatră tăiată”, la cererea turcilor. (copie Inst. de istorie).

- ⁵⁷ Vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos 4141/1831, 6706/1837, 6714/1837 și 3400/1840.
- ⁵⁸ Vezi și Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 3817/1832 (planul cazărării) și 5786/1833 și Min. Lucr. publice, dos. 204/1859.
- ^{58 bis} Despre repararea sa vezi *idem*, Min. Lucr. publice, dos. 89/1854.
- ⁵⁹ Vezi *ibidem*, Vornicia din lăuntru, dos 2226/1835 (despre starea rea a monumentului).
- ⁶⁰ Vezi *ibidem*, dos. 273/1831.
- ⁶¹ Despre construirea bisericii negustorilor din vopseaua verde, vezi *ibidem*, dos. 2626/1835 și 3122/1838.
- ⁶² Vezi și doc. din: 1830 ian. 3 și iulie 13 și 1831 febr. despre transformarea geamiei în biserică și sfîntirea ei (Acad. R. S. România, DCCCXIII/153—155, DCCCXIV/35, 118—119 și urm).
- ⁶³ Despre reclădirea bis. Sf. Treime vezi Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos. 1367/1864, f. 331.
- ⁶⁴ Amintită prima oară în documente la 1441 mai 14 (*Documente*, XIII—XV, p. 110—111).
- ^{64 bis}. Menționez că la 1486 april. 23 Vlad Călugărul se afla la m-rea Glavacioc, foarte probabil în legătură cu lucrările de refacere sau pentru a constata starea m-rii (*Documente*, XIII—XV, p. 184).
- ⁶⁵ Într-un doc. din 1626 mart. 8 se spune că Mignea Turcitul „a lucrat și a îndreptat și a făcut în jurul m-rii, clopotniță de piatră și a înoit pe unde a trebuit” (Acad. R. S. România, foto XXVII/32).
- /Vezi și catagrafiile din: 1837, 1842, 1843, 1861, 1862, la Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 6725/1837, 2906/1842, 2130/1843, 599/1861 și Acad. R. S. România, ms. rom., 722, f. 75—192 și ms. 657, f. 35—39 v. (din 1764).
- Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 4440/1856, 938/1867, Min. Lucr. Publice, dos. 105/1858 și Min. Cult. și Instr., dos. 1367/1864, f. 155. Vezi și doc. de la Acad. R. S. România, pach. CMXI precum și planul vetrei m-rii din 1838 la Arh. St. Buc., Min. Agric.
- ⁶⁶ Vezi și Acad. R. S. România, ms. A 545, f. 296 v. și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 31.
- ⁶⁷ Vezi și hotărnicia și planul moșiei din 1849, cînd moșia era a lui A. Filipescu (Acad. R. S. România, MCCXXXIV/148—149).
- ^{67 bis}. Vezi planul din 1884 al moșiei Piclele = Glodu (Arh. St. Buc., Min. Agric.).
- ⁶⁸ Despre două pietre vechi, existente la 1873, vezi Acad. R. S. România, ms. rom. 227, f. 405—405 v și 412—412 v.
- ⁶⁹ Despre schitul din Godinești vezi Acad. R. S. România, ms. rom. 226, f. 146 v. — 147.
- ⁷⁰ Despre echivalența celor două nume vezi doc. de la Acad. R. S. România, DCXXIV/203.
- ⁷¹ Despre echivalența dintre cele două numiri vezi doc. din 1665 (Acad. R. S. România, CDLXXXVII/8).
- ⁷² Despre echivalența celor două nume vezi doc. de la Acad. R. S. România, CDXXXII/95.
- ⁷³ Vezi Acad. R. S. România, ms. A 545, f. 290.
- ⁷⁴ A fost clădită probabil în aceeași vreme cu biserica, de Stroe Fiera Leurdeanu, mare vistier între 1641 și 1651.
- ⁷⁵ Amintită în doc. la <1568—1575>, cînd era deja pustiită și neîngrijită. O piatră de mormînt din 1541—1542 arată că bis. e mai veche, amintind ca ctitori pe Simion, Neacșu, Maria și Cernica. Vezi și doc. din 1644 mai 7, din care rezultă că m-rea avea ocine din vremea domniei lui Pătrașcu cel Bun (1554—1557) (Arh. St. Buc., m-rea Golgota, IV/7). Vezi și doc. de la Acad. R. S. România, pach. CMLXVIII.
- ⁷⁶ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 50—52 v., 730, f. 39—39 v. și 739, f. 9—10 (ms. Papazoglu).
- ⁷⁷ Vezi și catagrafiile din: 1806—1830, 1823, 1845, 1846, 1847, 1850, 1856, 1857 și 1860, catastihul din 1805 și lista de avere din 1823 (Arh. St. Buc., ms. 298 și Min. Instr., dos. 2280/1850 și 4300/1856 și Acad. R. S. România, ms. 722, f. 193—277 și MCCCXLV/11. Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr. dos. 705/1869.
- ⁷⁸ Amintit de nenumerate ori în documente în a doua jumătate a sec. XVIII: 1780 mart. 11 și mart. 23, 1782 iulie 11, 1784 febr. 28 1797 aug. 12, cînd se dă poruncă de „meremetsire” etc. (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., CDLXXIV/6, 7, 10 și 11, ms. 158, f. 12). Vezi și catagrafiile din: 1810, 1842 și 1849 (Acad. R. S. România, ms. rom. 626, f. 66—67, ms. 660, f. 275, ms., 720, f. 386—388 v. și ms. 722, f. 278—285).
- ⁷⁹ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 394, f. 8 v.
- ⁸⁰ Despre dărîmarea treptată a schitului, datorită apelor Oltului, vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 4266/1855; diverse reparații, *ibidem*, dos. 1452/1864 și 3318/1876. Vezi și catagrafia de odoare din 1849 (Acad. R. S. România, ms. 919, f. 59 v.).
- ⁸¹ Bis. din Gorganul de Sus-Muscel este amintită la 1838 sept. 14 (Acad. R. S. România, DCCCIV/155).
- ⁸² Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, CDXXXV/132 și urm.
- ⁸³ Vezi și Acad. R. S. România, ms. rom. 221, f. 107 v. — 108.
- ⁸⁴ Bis. e amintită la 1831 dec. 30 (Acad. R. S. România, DCCCXIV/148).

⁸⁵ Bis. din G. Banului e amintită la 1834 april. 9 (Acad. R. S. România, DCCCXV/34). Vezi și planul moșiei Goștinari-Coieni din 1859, proprietatea lui Barbu Belu (Acad. R. S. România, Hărți).

⁸⁶ Într-un doc. din 1533 nov. 3 se spune că fusese zidită „de cînd este Țara Românească” ceea ce indică — dacă autorul afirmației știa acest lucru — sec. XIV. (*Documente*, XVI, vol. II, p. 150). Dintr-un alt doc., din 1551 april. 1, rezultă că a fost pustiită de cunoscutul boier Albu cel Mare în vremea domniei lui Vlad Țepeș (*idem*, vol. III, p. 4). Amintită la 1485 sept. 27 (*Documente*, veac XIII—XV, p. 183).

⁸⁷ Vezi doc. din 1496 april. 14, 1496 aug. 1, 1497 mart. și 1551 april. 1, în care se arată că m-rea, fiind părăsită, rămasă de la străbunii săi, Radu cel Mare „a înălțat-o, a înoit-o și a zugrăvit-o cu agonisita domniei sale” (*ibidem*, p. 239, 241, 245 și sec. XVI, vol. III, p. 4).

Cf. și doc. din 1634 iunie 28, în care se spune că a fost făcută „din temelie ei” de voievozii Vlad Călugărul și Radu cel Mare (Arh. St. Buc., m-rea Govora, VII/12). Despre jefuirea m-rii de oștile de leși și unguri la începutul sec. XVII, din care pricină a rămas pustie, vezi doc. din 1634 oct. 23, 1635 nov. 2 și 1637 ian. 13 (*ibidem*, XIII/9, VII/13 și XIII/10).

⁸⁸ Vezi și pomelnicul din sec. XVIII (Acad. R. S. România, ms. 2145 și 257), istoricul făcut de maiorul Pappazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 59 v. — 60) și descrierea, inscripțiile și pomelnicul din ms. Tocilescu (Acad. R. S. România, ms. 5142, f. 308—311).

Vezi și catagrafiile de la Arh. St. Buc., Min. Instr., dos 2869/1842, 2903/1842, 1093/1862 și Acad. R. S. România, ms. 722, f. 286—311; vezi și catastihul de avere din 1813 (Arh. St. Buc., m-rea Govora, XXVI/71), socotelile de venituri și cheltuieli pe 1813, 1814 (*ibidem*, XXVI/67, 75, 76). Despre starea m-rii vezi *ibidem*, XXVI/85 (fără dată).

Despre diverse reparații vezi *idem*, Min. Instr., dos 1762/1845, 331/1876. Vezi și miniatura d/o la Arh. St. Buc., ms. 447 și diverse desene și picturi înfățișînd m-re, la Muzeul de Artă al R. S. România, Secția Stampe, Kaindl, CR II, 18364, 18368, 19668, 19672, Trenk, D. R. III, 4324, 4264 etc. și Acad. R. S. România, Stampe, GR I, Kaindl A 65 și 73. Vezi și planul vetrei m-rii la 1840 (Arh. St. Buc., Min. Agric., Planuri, jud. Vîlcea).

⁸⁹ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 394, f. 5 v. Despre trimiterea inscripțiilor la București vezi Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos. 1354/1864, f. 92.

⁹⁰ Despre sat, vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. CDLXXVII.

⁹¹ Într-un doc. din 1634 iunie 20, monahpl Teodosie arată că făcuse mai de mult o biserică cu chilii într-o pădure numită Grădiște lângă satele Broșteni și Fundeni (Acad. R. S. România, CXLVII/31).

⁹² Despre G. de Sus și de Jos vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. MCLXXXVII.

⁹³ Menționat la 1691 iunie 20 (Acad. R. S. România, CCCLXIII/1). Maica Grăjdana, de la care i se trage numele este amintită și la 1695 nov. 20 (*ibidem*, CCCLXV/230).

⁹⁴ Vezi și doc. din 1758 dec. (Acad. R. S. România CDXXXVI/169). Vezi și doc. următoare, catastihul de cărți din 1792 (Acad. R. S. România, CCCLXV/170). Vezi și doc. din 1797 iunie 1, 1832 aug. 19 și 1834, din care rezultă că a fost zidit de Cozma arhimandritul (Acad. R. S. România, CDXXXVI/170 și ms. 719, f. 170 și Arh. St. Buc., Înalțul Divan, dos. 14264). Vezi, de asemenea, catagrafia din 1860 (Acad. R. S. România, ms. 722, f. 312—325) și Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr. dos. 1242/1863, f. 176. Despre niște ruine de ziduri și două cruci vechi, existente la 1871, vezi Acad. R. S. România, ms. 224, f. 542.

⁹⁵ Despre refacerea bisericii, arsa de turci, vezi doc. din 1793 iunie 10 (Arh. St. Buc., ms. 143, f. 201 v. — 202 v.). Vezi și harta moșiei din 1861 (Acad. R. S. România, Hărți).

⁹⁶ Despre sat, fost proprietatea lui C. Șuțu, vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. MCCXVII, unde se găsește și doc. din 1843 despre construirea bisericii.

⁹⁷ M-rea de la Greci este amintită de numeroase ori în documentele din sec. XVII, la 1661 nov. 22, 1669 sept. 4, 1670 iunie 18, 1685 oct. 4 etc. (Arh. St. Buc., m-rea Brîncoveni, III/4, XXII/41, XXV/29, IX/15), fără să se spună de cînd este făcută. O cruce de piatră din 1613 și o piatră de mormînt din <cca. 1620> pledează pentru începutul sec. XVII. Vezi și catagrafiile de la Acad. R. S. România, ms. rom. 722, f. 328—399 și ms. 726, f. 207—212 și 219—224, ms. 626, f. 60—61 v. (1810), ms. 660, f. 244 și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1610/1864 și catagrafia de odoare din 1849 (Acad. R. S. România, ms. rom. 919, f. 63). Vezi și istoricul făcut de maiorul D. Pappazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 83 v. — 84, ms. 739, f. 49 v. și ms. 730 f. 64 v.).

⁹⁸ Despre ruinele unei bis. a schitului Greci, la 1873, vezi Acad. R. S. România, ms. 228, f. 482 v. Vezi și *idem*, ms. 221, f. 111—112, unde este amintită o bis. din G. — Moșteni.

⁹⁹ Vezi doc. din 1741 mart. 10, iulie 1 și 11, prin care schitul, făcut de tatăl lui Teodosie Greceanu monahul, este închinat la mitropolie (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., CCCIII/2, CCCXXXVII/13 și CLII/21). Fiind distrus de foc, la 1743 sept. 10, Barbu Greceanu logofăt de visterie cere voie să se slujească într-o bisericuță de nule pină la refacerea bisericii (*ibidem*, CCCXXXVII/14). Despre starea schitului vezi și doc. din 1819 iulie 8 (*ibidem*, CCCXXXVII/25, nr. 8). I. Ionașcu consideră că bis. din 1810 ar fi fost ridicată pe temeliea celei vechi de la sfîrșitul sec. XVI.

¹⁰⁰ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 730, f. 64—64 v. și ms. 739, f. 49 v.

¹⁰¹ După piatra de mormînt din 1548. La 1871 existau la Greci-Mehedinți case boierești, două biserici și o cruce veche (Acad. R. S. România, ms. 227, f. 5—5 v. Bis. din Grecii de Mijloc e amintită la 1832 iulie 16 (*ibidem*, DCCCXIV/187).

¹⁰² Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. CDXXXVII.

¹⁰³ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. MCCXXXI.

¹⁰⁴ Vezi și Acad. R. S. România, ms. rom. 4828.

¹⁰⁵ Despre satul Groși-Muscel vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. MCXCIII.

¹⁰⁶ Într-un doc. din 1657 iulie 11 se spune că Nedelco din Mircești vinde ocină la Groșineasca-Buzău „pe unde au fost biserica strămoșilor noștri” (Arh. St. Buc., ep. Buzău, XXXIII/19).

¹⁰⁷ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. CDXXXVIII.

¹⁰⁸ Amintită prima oară în documente la 1622 ian. 22 (*Documente*, veac XVII, vol. IV, p. 86) și apoi de numeroase ori, la: 1636 mai 17, cînd era săracă și fără vite, 1636 ian. 30, 1678 ian. 4, etc. (Acad. R. S. România, DXCII/200 și Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom. LVIII/6, CDLXII/1). Dintr-un doc. din 1650 aug. 29 rezultă că ctitorul m-rii era Borcea logofătul și că m-rea avea ocine de la Radu clucerul Buzescu (*ibidem*, CCLXXXVIII/50), deci de la începutul sec. al XVII-lea. Vezi și doc. din 1636 ian. 29 (Arh. St. Ploiești, col. D. Atanasie nr. 1). Vezi și catastihul de venituri din 1820 (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., CDXX/5) și catastrăile din: 1823, 1834, 1840 și 1843 (Arh. St. Buc., Catastife m-rești, dos. 33 și Min. Instr., dos. 8871 a/1834, 3411/1840, 2131/1843). Despre diverse reparații și clădiri noi, *ibidem*, dos. 1263/1847, 1197/1863. Vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 32 v.

¹⁰⁹ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. DXXXVIII.

^{109 bis.} Vezi și cererea de ajutor a locuitorilor pentru zugrăvirea bisericii (Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos. 1367/1864, p. 196).

¹¹⁰ Vezi și Acad. R. S. România, ms. A 545, f. 337.

¹¹¹ Vezi doc. din 1519 ian. 13, în care se spune că „o au început jupan Harvat marele logofăt a o face și după puțină a o ridică, la locul ce să chiamă Gura Motrului” (*Documente*, veac XVI, vol. I, p. 139—140). Harvat e mare logofăt de la 1514 iulie 23 la 1522 febr. 3.

¹¹² Data pisaniei. Matei Basarab îi face danii la 1650 april 18 (Arh. St. Buc., m-rea Motru, III/1).

Ca și la alte mănăstiri ctitorite de Matei Basarab și de rudele sale, există unele nepotriviri între pisanie și documente. Deși pisanie e mai tîrzie, în dec. 1643, Partenie, patriarhul de Constantinopol, arată că m-rea „fiind veche și uitată de mulți ani și de tot stricată”, Matei Basarab „au ridicat-o din temelie cu multă cheltuială și strădanie și au înnoit-o cu multe sfinte vase și danii mișcătoare” (Arh. St. Buc., ms. 252, f. 192) Menționăm că, în aceeași vreme, patriarhul a dat patente și altor mănăstiri ctitorite de Matei (Arnota, Căldărușani, și că el pune pe seama domnului și unele ctitorii ale rudelor sale.

¹¹³ Despre diverse reparații vezi și Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., CDXCVI/7 (din 1824 oct. 27), Log. pricinilor bisericesti, dos. 6125/1837 și Min. Instr., dos. 4439/1856, 2682/1859, 404/1961, 1206/1862, 2429/1873. Vezi și catastrăile din: 1830, 1832, 1842 și 1859 (*ibidem*, dos. 6592/1832 și 2910/1842 și Acad. R. S. România, ms. rom. 724, f. 176—200). Vezi și descrierea și istoricul făcute la 1871 (Acad. R. S. România, ms. 225, f. 318—318 v.) și doc. de la Acad. R. S. România, pach. CMLXVII.

¹¹⁴ Vezi și Acad. R. S. România, ms. A 545, f. 379. Vezi și planul moșiei Gura Ocniței = Drăgăneasca din 1861 (Arh. St. Buc., Min. Agric.).

¹¹⁵ Vezi Acad. R. S. România, ms. A 545, f. 343.

¹¹⁶ La 1864 bis. din Gura Văii era în ruină (Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos 1367/1864, f. 118, 137).

H

HĂBENI, jud. Dîmbovița (bis. Sf. Nicolae, construită de familia Ghica și Hagi Iane, 1822, reparată 1887]. Vezi și Racovița.

Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 273 și 286; Drăghiceanu, *Călăuza* p. 26; Anuar 1909, p. 48.

HĂBUD-Dîmbovița ¹.

HAGIEȘTI, jud. Ilfov ^{1 bis} (M bis. Sf. Nicolae, sfîrșitul sec. XVIII?, construită de Grigore Șuțu, ante 1791. reparată 1846 și 1884 cînd a fost pictată; bis. Sf. Voievozi — Hagiești — Măriuța, construită de beizadea Grigore Șuțu și terminată de Dumitrache Tocilescu polcovnicul, 1820—1823, reparată 1860 și bis. Sf. Împărați — Matara, ante 1810. Vezi și Măriuța.

Documente, indice sec. XVI și XVII [Agiești]; *Documente agrare*, p. 461 [doc. 1746, H-Vlașca moșie a lui Iordache clucerul]; Bauer, p. 145 [bis. și casă boierească la Hagiești și Matara]; Urechia, *Ist. rom.*, I, p. 390, IV, p. 84—86, VII, p. 34, VIII, p. 451—453 și X A, p. 406—408 [doc. ref. la bis. și școală la Hagiești]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 50—51 [și bis. de lemn Sf. Gheorghe-Măriuța la 1810]; Bulat T.G., *Un proces între Safta Dudasca și domnitorul Alex. Ipsilanti* („Arh. Bas”., 1929, nr. 2, p. 68—70) [doc. 1808, bis. și școală la Hagiești]; Florescu G., *Carte de hotărnicie a moșiei Agieștii din jud. Ilfov, plasa Dîmbovița-Moștiștea, com. Hagieștii-Măriuța, cătunul Hagieștii, proprietatea d-lui Mihail I. Marghiloman*, Buc., 1901, 83 p. [și numeroase doc. vechi de proprietate]; Anuar 1909, p. 77 și 79; Brătulescu, *Ilfov*, p. 48—49; „Oltul”, 1857, p. 144, 148 și A. Rom., 23 sept. 1857 [moșia lui Mișa Anastasievici, de arendat].

HĂIEȘTI, com. Săcelu, jud. Gorj (bis. de lemn Adormirea, construită de Dinu Colibășeanu postelnicul, 1810 sau 1834?, reparată 1853, la 1953 în ruină, demolată la 1958—1959; fostă M).

„Renașterea”, 1944, p. 463 [la 1840 bis. de lemn Sf. Voievozi, 1810]; AMO, 1941, p. 375; M.O., VIII, 1956, nr. 6—7, p. 412—413; Anuar 1909, p. 179 [bis. ruinată]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1509]; Ștefulescu, *Documente slavo-române* [indice].

HAIMANALELE (acum Vișoara), jud. Buzău (bis. Sf. Împărați, 1846). AEB, 1926, p. 24 și 1928, p. 28; Anuar 1909, p. 248.

HAIMANALE — Ilfov (bis. ante 1833) ².

HAIMANALELE — Prahova (acum I. L. Caragiale) (bis. Sf. Dumitru, reparată 1892 și han sec. XIX) ³.

Anuar 1909, p. 105; *Indice cronologic nr. 16* [doc.].

HALÎNGA, com. Izvoru Bîrzii, jud. Mehedinți (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1828—1830).

Anuar 1909, p. 197; *Documente*, sec. XVII, vol. III, p. 495 [satul amintit la 1620]

HALMAJ, vezi Almăj.

HĂRĂȘTI, vezi Herăști.

HAREF, vezi Aref.

HĂRGETOIA, vezi Argetoia.

HĂTĂROAIA, vezi Roșiile.

HELEȘTEU DOMNESC — Dîmbovița (la 1810 bis...).

Bauer, p. 158 [fără bis.]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 55; Giurescu C. C., *Istoria pescuitului și a pisciculturii în România*, vol. I, Buc., 1964, p. 157 [originea numelui]⁴.

HERĂȘTI (Fierești), jud. Ilfov (casa familiei Năsturel-Herăscu, mijlocul sec. XVII, modificată 1833, restaurată 1956—1959 și bis. Sf. Treime, construită de doamna Elina, soția lui Matei Basarab, și de boierii Năsturel, 1643—1644, reparată și zugrăvită de Miloș Obrenovici, 1833, ambele M).

Bibliografia românească veche, IV, p. 197 [c. 1647]; Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 211 [descriere „palat fără egal în lume”, 1657]; „Trompeta Carpaților”, 23 april/5 mai 1867 [despre bis., inscripții]; Iorga N., *Inscripții*, f. I, p. 90—91⁵; Năsturel P. V., Prefață la *Viața lui Varlaam și Ioasaf*, Buc., 1904, p. XL—LXII [despre fam. Herăscu și casă]; Iorga N., *Sate și mănăstiri*, p. 251—252;

Năsturel P. V., *Inscripții vechi de la biserica din Fierăști-Ilfov* („Albina”, IX, 1906—1907, p. 225—232, 312—316, 343—347); Idem, *Genealogia Năsturelilor* (R.I.A.F., vol. XI, 1910, partea I, p. 37—71, vol. XII, 1911, p. 7—43; vol. XIII, 1912, p. 46—90 [și pietre de mormînt]; vol. XV, 1914, p. 81—119 și vol. XVI, 1922, p. 81—136); Idem, *Originea boierilor Năstureli Studiu istorico-genealogic* (*ibidem*, vol. X, 1909, p. 1—25); Idem, *Istoricul leagănului Năsturelilor* (*ibidem*, vol. X, 1909, p. 200—232); AARPAD, s. II, t. II, p. 14 [despre scutul cu armele familiei Herăscu, pietre de mormînt etc.]; Brătulescu, *Ilfov*, p. 49—50 [pisanie biserică și descriere]; Drăghiceanu V., *Cîteva monumente din Muntenia* (BCMI, XXIV, 1931, p. 134) [pisanie]; Lecca, *Familiiile boierești*, p. 353—358 [fam. Herescu]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 17—18; Anuar 1909, p. 77;

Greceanu Radu, *Casa de piatră din Fierăști* (M. M., I, 1958, p. 119—129) [istoricul familiei Năsturel și al casei]; Greceanu Eugenia, *Casa de piatră din Herăști. Studiu arhitectonic* (*ibidem*, p. 131—148) [cu fotografii și planuri]; Năstase D., *Restaurarea monumentelor de artă medievală în RPR* (SCIA, 1960, nr. 1, p. 159); Drăghiceanu, *Catalogul* (indice);

Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 182 [doc. 1647—1648]; Mano, *Doc. fam. Mano*, p. 472—473 [doc. 1839]; *Inscripții București*, p. 525—526 [piatră de mormînt, 1635]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 138—139, 142—143, 144; Bojogescu Ioan, *Bisericile de la malul Argeșului*, teză de licență, Inst. teologic Buc., 1932, ms. 508, f. 183—191 [pisania 1644, inscripție 1833, pomelnic 1839 etc.]; Cerchez Em., *Din vremuri trecute*, Buc., 1906 [descriere]; Dirdală I., *Moșiile dinastilor sîrbești în România* (R.I.R., 1946, f. III, p. 275—276); Iorga, *Doc. Cantacuzino*, p. 244 [doc. 1670]; *Documente*, indice sec. XVI (satul amintit la 1551);

Haret Spiru, *Carte de hotărnicie a moșiei Heresci cu trupurile sale din jud. Ilfov, proprietate a d-lui Anastasie I. Stolojan*, Buc., 1894, 82 p. [se face

istoricul satului și se reproduc doc.]; „Buciumul”, 10 sept. 1863 [doc. 1690 satul H. dat m-rii Cotroceni].

HERĂȘTI-Muscel (bis. ante 1834) ⁶.

HERĂȘTI-Ialomița (ruine de bis. și două cruci la 1871) ⁷.

HERĂȘTI, vezi Știrbești.

HERĂȘTI (Fierăști) com. Grebănu, jud. Buzău (bis. sec. XVIII, reclădită 1902—1903; bis. de lemn din 1822).

Bauer, p. 111 [Cherești, cu bis.]; Anuar 1909, p. 262; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 41 passim [bis. din 1822]; *Documente*, indice sec. XVI (localiz. probabilă); și XVII.

SCHITUL HINĂTEȘTI, vezi Inătești-Ocnele Mari.

HÎNGULEȘTI, jud. Vrancea (fost. Rm. Sărat). Vezi și Malurile.

A. Rom., 1860 oct. 26 [arenda moșiei].

HINOVA, jud. Mehedinți (bis. de lemn Sf. Nicolae, c. 1850; bis. nouă din 1892—1894).

Bauer, p. 220 [Chenova, fără bis.]; *Biserici cu averi proprii*, s. III, p. 63—78; AMO, 1941, p. 499 și 523; Cernescu Despina, *Monografia comunei Hinova*, ms. 1943 (vezi M.O., 1962, p. 239); Anuar 1909, p. 196; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 562—563.

HINTEȘTI-Argeș (două bis. de lemn Adormirea la începutul sec. XIX).

Bauer, p. 169 [Inzești, cu bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 59. [H. de Jos și de Sus, cu bis.]; Bărănescu C-tin, *Condica bis. Mavrodolu* (P.O., 1934, p. 159—162) [diată 1840, case boierești]; AEA, 1929, p. 58 [bis. Dumitrești, 1879]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [localiz. probabilă].

HÎRBOR-Gorj.

A.O., 1937, p. 325 [hotărnicie 1750]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [sat dispărut]; Al. Ștefulescu nu îl pomenește.

HIRISEȘTI-Gorj (bis. de lemn Sf. Voievozi, sec. XVI? reconstruită 1740 și 1880—1883). Vezi și Novaci.

„Renășterea”, 1944, p. 215 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 178; AMO, 1941, p. 366; M.O., 1956, nr. 6—7, p. 411; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1582]; *Indice cronologic nr. 11*; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice).

HÎRLEȘTI-Teleorman (bis. Sf. Nicolae, 1839, ridicată pe locul uneia de lemn din 1823) ⁸. Vezi și Deparați.

Anuar 1909, p. 120—121; *Documente agrare*, p. 432—433 [moșie a lui Sandu logofăt].

HÎRNA (Hîrneea), com. Albeni, jud. Gorj (bis de lemn Intrarea în biserică, 1811, în stare rea la 1909).

Anuar, 1909, p. 172 [bis. din 1812—1813]; *Dict. Rom.*, III, p. 713 [deal].

HÎRNEȘTI, jud. Argeș (bis. de lemn sec. XVIII, apoi bis. Adormirea, 1834, reparată 1883).

Bauer, p. 171 [Firșești, bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 63; Braniște M., *Însemnări* (M. O., 1967, nr. 11—12, p. 932—934, 935) [din 1810, 1837, 1843 etc.]; Anuar 1909, p. 282; AEA, 1929, p. 88; *Indice cronologic nr. 16 și 20* [H. = Teleorman].

HÎRȘOVA, jud. Constanța (orașul și cetatea medievală).

„Studii”, 1965, nr. 5, p. 1113—1114 [Evlia Celebi despre cetate]; Klee-man N.E., *Tagebuch der Reisen*, Praga, 1783, p. 48 [despre oraș, 1768]; Hurmuzaki, S. I/3, p. 179 [descriere Langeron]; Docan N., *Explorațiuni asutriace pe Dunăre la sfîrșitul veacului al XVIII-lea*, Buc., 1914, p. 92 [descriere cetate]; Hurmuzaki, serie nouă, vol. II, p. 396 [doc. 1817 despre lucrări de fortificare];

Ionescu-Dobrogeanu M., *Două probleme de geografie. Cu două vederi ale Hirșovei din anul 1826*, Buc., 1910, 64 p. + 1 h.

R.I.R., 1944, p. 64—66 [descriere, 1854]; Drăghicescu M., *Dunărea de la Orșova la Mare și coastele mării de la Varna la Cetatea Albă*, II, Galați, <f.a.>, p. 122—124;

„Arhiva Dobrogei, II, 1919, p. 163 [despre numele orașului, de la Hirșu]; Bogrea V., *Note de toponimie dobrogeană* (A.D., II, 1921, nr. 2, p. 46—47) [despre numele orașului].

Popescu Mihai, *Cetățile turcești dinprejurul principatelor române* (BCMI, XX, 1927, p. 76—87); Iorga N., *Les châteaux occidentaux en Roumanie* (BCMI, XXII, 1929, p. 49—69); Brătulescu V., *Cetatea Hirșova în legătură cu Dobrogea și cu ținuturile înconjurătoare* [BCMI, XXXIII, 1940, p. 3—24] [din epoca pre-romană]; Giurescu, *Ist. rom.*, II (indice).

— M MOSCHEIA (1812), str. Filimon Sirbu.

HÎRTEȘTI, jud. Argeș (fost Muscel) (M bis. Sf. Nicolae, sfârșitul sec. XIV, refăcută? 1531—1532; case boierești din sec. XVII⁹, dispărute și trei cruci vechi).

Documente, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1475—1476, când era al m-rii Cutlumuz]; Nandriș Gr., *Documente slavo-române*, p. 32—33; vezi și indice [doc.]; „Buciumul”, 10 sept. 1863 [doc. 1690, satul dat m-rii Cotroceni]; Bauer, p. 175 [Hirdești, fără bis.]; Iorga, *Inscripții*, I, p. 124—125¹⁰; Rădulescu-Codin C., *Muscelul*, p. XXXII—XXXIII, LXXIX; Ghika-Budești N., *Bis. din Hirtiești-Muscel* (BCMI, XXVII, 1934, p. 19—27) [descrierea arhitecturii; crede că este „printre prototipurile de la originea arhitecturii noastre”, fiind probabil anterioară sec. XVI, când a fost restaurată]; Ionescu Gr., *Istoria*, p. 103—104; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 25, pl. XI); Vătășianu, *Istoria artei* (indice) [o datează din 1361—1380]; Lăzărescu Emil, *Observații asupra bisericii din Hirtiești* (SCIA, 1962, nr. 2, p. p. 386—397) [crede că este de la sfârșitul sec. XIV—începutul sec. XV]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, I, p. 142—143; Anuar 1909, p. 91 [bis. din 1836—1840]; *Inscripții București*, p. 507—508 [piatră de mormânt, 1532—1535]; Iorga N., *Istoria bisericii*, I, p. 143; *Indice cronologic nr. 23* [doc.].

HLEAMNA, vezi Leamna.

HOBAlA, vezi Suslănești.

HOBAlA¹¹, com. Ogrenezi, jud. Ilfov (fost Vlașca) (bis. de lemn Sf. Gheorghe, 1798—1802).

„Oltul”, 1857, p. 144, 148 și A. Rom., 23 sept. 1857 [moșia lui Mișa Anastasievici de arendat]; Anuar 1909, p. 68.

HOBÎȚA (Ohabîța), com. Pestişani, jud. Gorj (la 1840 două bis. de lemn: Intrarea în biserică, 1822 și Înălțarea, 1815).

Bauer, p. 216 [bis. sec. XVIII]; M.O., XV, 1963, nr. 3—4, p. 246 [însemnare, după 1821]; „Renașterea”, 1945, p. 375 [catagrafie 1840]; AMO, 1941, p. 384 [bis. Intrarea în biserică — H. Moșneni, 1922, și Intrarea în biserică — H. Clăcași, închisă]; M.O., 1955, nr. 10—12, p. 641; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1518]; *Indice cronologic nr. 22* [doc.].

SCHITUL HOBÎȚA, vezi Ploștina Drăgoeștilor.

HOBÎȚA-MURGULEȘTI, vezi Valea Hobîței.

HODĂREȘTI (Odorești)-Dîmbovița (bis. Adormirea, sec. XVIII¹², refăcută 1862—1864).

Bauer, p. 161 [bis. sec. XVIII]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 54; Urechia, *Ist. rom.*, X A, p. 408 [bis. și școală la 1817]; Anuar 1909, p. 48. HODIVOAlA-Vlașca¹³ (bis. sec. XVIII, apoi bis. Sf. Nicolae, 1884).

Bauer, p. 168 [bis. și căpitănie]; Anuar 1909, p. 134; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1580].

HODOREASCA, com. Cîlnicu-Gorj (bis. Adormirea, ante 1840 — data unei inscripții — și Sf. Vasile, ante 1828 — informație de la C. Bălan).

Dicț. Rom., III, p. 722—723.

HOMEȘTI-Rm. Sărat (M bis. Sf. Voievozi, 1818). Vezi și schitul Trestieni.

Jugureanu G., *Un frumos document al vremurilor de altădată. Danie bisericii ot Homești („Îngerul”, III, 1927, nr. 13—16, p. 42—44) [din 1822]; Anuar 1909, p. 261; AEB, 1926, p. 60 și 1928, p. 75; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1614].*

HOMORÎCIU, jud. Prahova (M bis. Adormirea, construită de Iane căpitanul și soția sa, 1743—1744 reparată 1848 și 1877). Vezi și cetatea Teleajen.

Bauer, p. 130 [Omarici, bis. și casă boierească, sec. XVIII]; Iorga N., *Studii și doc.* XV, p. 250—251; *Dicț. Rom.*, III, p. 728 [pisanie]; Iorga N., *Țara românilor*, p. 110 [inscripție]; Costeanu I., *Valea Teleajenului cu cetatea culturală Vălenii de Munte și monografia satului Homorîciu, jud. Prahova, Vălenii de Munte, 1930, 123 p. [și despre bis. p. 30]; Anuar 1909, p. 105; *Indice cronologic nr. 10* [doc.].*

HORĂȘTI, com. Brosteni, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Gheorghe, 1813—1817, refăcută 1879—1886 și Sf. Nicolae-Tiriciu, 1840—1845).

M.O., 1956, nr. 8—9, p. 541; Anuar 1909, p. 196; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 457—458 [H. — Mehedinți].

M M-REA HOREZU (Sf. Împărați, construită de Constantin Brîncoveanu, 1690—1694¹⁴; m-rea reparată la 1827 cînd i se reface acoperișul și la 1872; restaurată de CMI la 1907—1912 și de DMI la 1957—1964; paraclisul Nașterea Maicii Domnului, construit de C; Brîncoveanu la 1696—1697; bolnița Adormirea, construită de doamna Marica Brîncoveanu la 1696—1699, reparată și zugrăvită la 1793—1796; foisorul lui Dionisie Bălăcescu din 1753; trapeza construită și zugrăvită la 1705—1706 de Ioan arhimandritul, egumenul m-rii; cișmea-baptiseriu în curtea de intrare în m-re din 1838; zidul de piatră de la intrare din 1853; deși a suferit de pe urma războiului din 1716—1718, cînd au fost arse unele chilii și s-a stricat zidul de împrejmuire, și din 1787—1788, cînd a fost stricată de turci bolnița, m-rea este unul din complexele m-rești cele mai bine conservate), com Horezu, satul Romani de Jos, jud. Vîlcea.

Greceanu, *Viața lui Brîncoveanu*, p. 8 [pisanie], 26—27 [desen vechi], 27 [despre zidire]; 83,228 [zidirea bolniței], 256—257, 342—343 [planșe ctitori]; Iorga N., *Studii și doc.*, VI, p. 486 [doc. 1694, cînd domnul ședea la Hurezi]; Sacerdoțeanu A., *Hrisovul lui Constantin Brîncoveanu pentru m-rea Hurezi, 1695* (M.O., 1960, nr. 9—12, p. 705—721); Odobescu Al., *Folețul novel și calendarele lui Constantin Vodă Brîncoveanu* (R.R., I, 1861, p. 657—658); Virtosu E., *Folețul novel*, p. 173, 174, 176, 180;

Iorga N., *Inscripții*, f. I, p. 183—193¹⁵; Idem, *Studii și doc.*, XV, p. 326; Bulat T.G., *Inscripții*, (A.O., I, 1922, p. 241—243) [însemnări de pe cărți]; Năsturel Petre, *Știri mărunte despre cîteva monumente istorice*, în vol. *Sesiunea științifică a Direcției monumentelor istorice*, Buc., 1963, p. 144 [însemnare poartă, 1699—1700]; Iorga N., *Biblioteca lui vodă Brîncoveanu la Hurezi* (R.I., XI, 1925, p. 4) [inscripție, 1708 și despre bibliotecă]; R.I., 1925, p. 317 [icoană 1777, paraclis]; Ghenadie, *Iconografia*, p. 42 [pisanie cișmea, 1838]; Iorga N., *Inscripții*, (R.I., XVIII, 1932, p. 268) [paraclis Hurezi?];

Inscripții București, p. 565—566 [cădelnițe, 1695 și 1696—1697], p. 569—570 [cățue, 1691—1692], p. 573—574 [chivot, 1691—1692], passim.

Vezi indice [foarte multe obiecte cu inscripții, aflate acum la București]; Bulat T.G., *Știri noi cu privire la fundațiile Brîncovenesti oltene (Brîncoveni, Mamul și Hurezi)* (M.O., 1964, nr. 9—10, p. 748—750 și 751—756) [doc. 1695—1713, despre schituri și metoașele m-rii]; Sacerdoțeanu A., *O însemnare din 1795 despre circulația manuscriselor* (G.B., 1967, nr. 1—2, p. 107—108);

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 14*, Buc., 1951 [2144 doc., 1487—1866]; Iorga N., *Acte privitoare la m-rea Hurez (Studii și doc., XIV, p. 3—183)* [199 doc. 1689—1853, cu foarte multe știri despre averea și veniturile m-rii, cărți de scutire, socoteli de vînărici etc.]; Hurmuzaki, XIV/1, p. 345—348 [doc. 1702]; Iorga N., *Studii și doc., XXI, p. 303—358* [doc. 1724—1845]; Giurescu, *Material* (indice); [vezi îndeosebi, vol. II, p. 215—216, descrierea lui Tige, 1727]; Drăghiceanu V., *M-rea Hurez la 1731. Două planuri contemporane* (BCMI, VIII, 1915, p. 88—90) [ale lui Weiss]; Popescu M., *Oltenia în timpul stăpînirii austriace* (BCMI 1926, p. 103—104) [planul și perspectiva m-rii]; Vasilescu *Descrierea* (A.O., 1928, p. 258—261, 283.); A.O., 1941. p. 81 [doc. 1736]; Cîndea V., *Cutremurul din 31 mai 1738 și pagubele Hurezului* (M.M., I, 1958, p. 257—258)¹⁸; *Documente agrare* (indice);

B.O.R., III, 1876—1877, p. 17—19, 20—22 [descriere, inscripții, pomelnic, starea m-rii la 1746]; (vezi și SCIA, 1956, nr. 3—4, p. 283); Urechia, *Ist. rom.*, II, p. 86—87, 394; VI, p. 172; VII, p. 301, 326, 371; VIII, p. 362—363; X A, p. 15, 28—29, 141—142; Gheorghiu Anastase N., *Un proces ecleziastic, sub episcopul Filaret al Rîmnicului* (A.O., 1934, p. 64—68) [doc. 1781—1783]; *Catalogul manuscriselor românești*, IV, p. 119 [însemnare, 1788]; *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 112; Bauer, p. 202; Tunusli, p. 175; Fotino, II, p. 145 și III, p. 174; A.P., XI, 1841—1842, p. 326—329; XII, 1843, p. 408—412, 414—417; XIII, 1844, p. 254—255; XIV, 1846—1847, p. 646—649 și 698—703 [venituri, 1839—1844]; A. Rom., 21 și 29 aug., 2 oct. și supl. 5 oct. 1857 [arendarea moșilor m-rii];

Vaillant, *La Roumanie*, III, p. 359—363 [descriere, 1841]; (vezi și BCMI, 1915, p. 123); Margot, *O viatorie*, p. 39—40 [1859]; „Dîmbovița”, 25 iulie 1859, p. 329—330 [descriere]; Bolliac C., *Monastirile Brancovenesci*, p. 20—26, 28, 33, 42—47, 56—62, 122—126, 172—197 [doc. 1695 și alte doc. despre averea m-rii etc.]; Idem, *Monastirile poroclite brîncovenesci („Buciumul”, 1 ian. 1862)*;

„Junimea literară”, VI, 1909, p. 175 [m-rea la 1845, desen de Freywald]; „Le tour de monde”, XVII, 1868, premier semestre, o.p. 313 [Lancelot 1860]; Vezi și G.I., 1934, p. 168¹⁷ și Teleguț M., *Mănăstiri din Oltenia văzute de un pictor francez* (M.O., 1966, nr. 7—8, p. 636 și 642); „Calendarul pentru toți”, 1882, p. 81 [foto veche]; Ghenadie, *Albumul episcopiei Rîmnic* [3 foto]; Antoniu, *Album*, partea I, p. 28; *Monumentele*, I, pl. 6—8; *Albumul familiei Cantacuzino*, Buc., 1902, pl. II; L.A.R., 1896—1897, p. 789; 1898—1899, p. 751; 1899—1900, p. 409, 527, 663; 1902, p. 505; 1903, p. 249 etc. [foto vechi]; „Arhitectura”, ian-iunie 1942, p. 4—5 [foto]; Voinescu I., *Monumente de artă țărănească*, pl. 88 [cruce din sat]; Russu V.J., *De la m-rea Horezu*, 1909 [album de foto]; *Documente de arhitectură nr. 4*.

Iorga N., *Art et littérature des Roumains*, Paris, 1929, pl. XXI, LVIII, LXI [foto pictură, piatră de mormînt și sculptură]; Popescu N., *Exerciții de paleografie românească*, nr. 2, p. 34 [foto pisanie schitul Sf. Ștefan și Hurezi];

Monumente naționale, partea II-a, p. 243—245 [reparații necesare, 1882]; B.V., 22 oct. 1885; Tocilescu, *Raporturi*, p. 27—42 [descriere, pisanile, inscripțiile de pe picturi și de pe odoare]; Walker Mrs., *Untrodden Paths*, p. 276—282 [descriere]; A.A., 1890, p. 105 [date sumare despre m-re]; B.O.R. 1889—1890, p. 284; Ghenadie, *Vizite canonice*, p. 36—63 [descriere, 1890,

inscripții, pomelnic]; *M-reă Horezu* (VB, III, 1896, nr. 2, p. 2—3); Bîlcu-
rescu, *Mănăstirile*, p. 224—226; AER, 1900, p. 29—31 și 1921—1925, p.
623—638; Grecianu Șt., *Contele Nicolae Rosetti*, Buc., 1903, p. 22; Iorga N.,
Sate și mănăstiri, p. 312—319 [descriere, istoric, foto]; *Episcopia Rîmnicului*,
p. CIII, CIV, CV [pictură]; 76 [pictură], 201 [paraclisul] passim; Dobrescu N.,
Istoria bisericii din Oltenia, p. 141, 247—248, 249—250; Răuțu, *Monografia*,
p. 63—70; 115—116, 121—122 [inscripții, descriere, despre averea m-rii];
Iorga N., *Istoria românilor în chipuri și icoane*, I, p. 28, II, p. 43;

Lapedatu Al., *M-reă Hurezi* (BCMI, I, 1908, p. 53—78); BCMI, I, 1908,
p. 39 și 172—174; Vulcan I., *M-reă Hurezi. Descriere arhitectonică* (BCMI,
I, 1908, p. 141—148); *M-reă Hurezului* („Albina”, XI, 1907—1908, p. 1223—
1231) [după BCMI, 1908; și acuară 1851]; Iorga N., *M-reă Brîncovească
a Hurezului* („Ramuri”, IV, 1909, nr. 2, p. 65—69); Ghika-Budești N. și
Traianescu I.D., *Raport despre lucrările de restaurare a m-rii Hurezi* (BCMI,
II, 1909, p. 46—48); vezi și p. 182 și 184—189 [cu foto]; Ghika-Budești N.
și Traianescu I.D., *Restaurarea m-rii Hurez. Lucrările din 1909. Memoriu
(ibidem, p. 191—193); Ghika-Budești N., M-reă Hurezi, Biserica cea mare*
(BCMI, II, 1909, p. 23—32) [descrierea arhitecturii, cu foto și relevee];
vezi și releveele din BCMI, III, 1910, p. 42—43, adaos la lucrare; Idem,
Paraclisul (BCMI, II, 1909, p. 171—174) [descriere cu relevee]; Traianescu I.D.
M-reă Hurez. Chiliile de la miazănoapte. Descriere (ibidem, p. 137—140)
[cu 3 relevee]; Idem, *M-reă Hurezi. Foișorul lui Dionisie Bălăcescu (ibidem,
p. 175—180)* [descriere, cu relevee și foto pisanie]; Idem, *Bolnița m-rii Hurezi.
Biserica, foișorul, chiliile, Descriere arhitectonică* (BCMI, III, 1910, p. 71—80);
R., *Bolnița m-rii Hurezi* („Albina”, XIV, 1910—1911, p. 183—186) [după
BCMI]; Cegăneanu Sp., *Ceva cu privire la meșterul Manole* (BCMI, III,
1910, p. 45) [nu crede că este Manea de la Hurezi]; Tafrali O., *Les monuments
roumains*, p. 12, 13, 15; Ionescu-Sachelarie C., *Drumuri prin țară* (N.R.L.,
1910, p. 744—746, 755—759) [istoric, descriere]; Traianescu I.D., *Memoriu
asupra lucrărilor de restaurare executate la m-reă Hurezi în 1911* (BCMI, V,
1912, p. 44—45);

Iorga N., *M-reă Hurezul. Dezvoltarea și viața ei*, Vălenii de Munte, 1912,
77 p. + 8 pl. (și prefată la *Studii și doc.*, XIV, p. I—XLV, cu doc. din
arhiva m-rii) [istoricul m-rii, veniturile sale, despre egumeni, documente
diverse]; Idem, *C. Brîncoveanu*, p. 20, 21, 22, 23 passim [fotografii și desene
de pe sculpturi, picturi, pietre de mormînt], p. 153 [pisania bolniței];
Drăghiceanu V., *C. Brîncoveanu*, p. 33—48; Idem, *M-reă Hurezului* („Albina”,
XVIII, 1914—1915, p. 883—888); Lapedatu, *Monumentele istorice*, p. 400—
417 [după Lapedatu, BCMI, I, 1908, și V. Drăghiceanu];

Traianescu I. D., *M-reă Hurezu* (ACMI, 1914, p. 66—67) [despre repa-
rații]; Idem, *Stăreția m-rii Hurezi* (BCMI, VIII, 1915, p. 126—138) [des-
criere, foto, relevee]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. XXXI—XXXII; Iorga-
Balș, *Histoire*, p. 202—230; Iorga N., *La Roumanie pittoresque*, p. 64—66;
Constantinescu-Iași P., *Bizantinismul*, p. 46, 66, 68, 75, 82, 100; Idem,
Narthexul (indice); Diehl Charles, *Impressions de Roumanie* („Revue de
deux Mondes”, 15 iunie 1924, p. 843—845) [descriere; consideră că m-reă
e „le plus beau de toute la Roumanie”]; Balș G., *Influence serbe*; Idem,
Influences armeniennes; Brehier Louis, *L’art roumain ancien* (A.S.A., 1927,
fasc. I, p. 2—11); Iorga N., *Istoria bisericii*, II, p. 69—71; Drăghiceanu V.,
Monumentele Olteniei (BCMI, 1933, p. 54—55) [inscripții, descriere generală
a m-rii și a trapezei];

Ionașcu I., *Contribuții la istoricul m-rii Hurez după documente inedite
din Arhiva Eforiei Sptatelor Civile*, Craiova, 1936, 191 p. (din A.O., 1935,

p. 295—344 și doc. p. 403—411, 1936, p. 145—170, 411—444, 1937, p. 111—113) [înființarea m-rii, moșii, egumeni, activitatea lor, biblioteca m-rii; multe știri interesante despre reparații și starea m-rii]; Recenzii: Dan Simionescu, R.L., VIII, 1936, p. 264; N. Iorga, R.I., XXII, 1936, p. 82—83;

Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936, p. 37—47, 51—52, 80—85, pl. I—II [paraclisul] V—XI [bolnița], CCCI—CCCXXVIII); Donat, *Fundațiile*, p. 53—54; Ionescu Gr., *Istoria* p. 179—186, 380; Brătulescu V., *Biserici monumente istorice* („Cele trei Crișuri”, 1938, nr. 3—4, p. 54) [note sumare]; Rașcu, *Mănăstirile*, p. 8—11; AMO, 1941, p. 823—826; vezi și Pretorian M., *Mănăstiri și schituri* p. 11—15 [din AMO]; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 46, 48, pl. XVIII și XIX); Popescu-Cilien, *Învelișurile*, p. 35, 36, 42, 55—56, 57, 62; Antonescu P., *Meșteri și arhitecți*, p. 21—22; Giurescu, *Ist. rom.*, III (indice);

Vartolomeu diacul, *Monumentele noastre de artă religioasă* (B.O.R., LXXI, 1953, nr. 4, p. 357—358); Gagiș I., *M-re Hurezi* (B.O.R., LXXXII, 1954, nr. 2—3, p. 244—257); *Arta feudală*, p. 211—218, 251, 253, 257, 258, 260; *Istoria bisericii române*, II, p. 127—128 [descriere]; Melicson M., arh., *Note asupra arhitecturii epocii brâncovenești* (A. RPR, nr. 8, 1955, p. 22—23); Idem, *Note asupra decorației brâncovenești* (A. RPR, nr. 9, 1955, p. 21—31); Balș Ștefan, *Mănăstirea Hurezu. Descoperiri făcute cu prilejul restaurării. Metode, mijloace și materiale noi folosite*, în vol. *Sesiunea științifică a Direcției monumentelor istorice*, Buc., 1963, p. 7—14 [despre lucrările și descoperirile făcute la sala Brâncoveanu și biserica mare]; M.O., XV, 1963, nr. 11—12, p. 897 [despre restaurarea m-rii];

Sacerdoțeanu Aurelian, *250 de ani de la moartea voievodului Constantin Brâncoveanu. Constantin Brâncoveanu și ctitoriile sale din Oltenia* (M.O., 1964, nr. 9—10, p. 713—720) [descrierea m-rii] și p. 721—724 [inscripții, m-re și schituri]; Popescu-Vilcea G., *Inițiator și protector a unui nou stil în arta românească: stilul brâncovenes* (B.O.R., 1964, nr. 9—10, p. 905—910) [descriere, arhitectură și pictură]; Paul Anghel, *Arta restaurării* („Ramuri”, oct. 1964, p. 16—17) [despre restaurarea m-rii Hurezi]; Cocora Gabriel, *Știri despre existența unei școli, acum o sută de ani, în mănăstirea Horezi* (M.O., 1965, nr. 1—2, p. 60—61); Roșu L., *Mănăstirea Hurez*, Ed. Meridiane, 1965, Colecția Mici îndreptare; Malacopol Viorica, *Date în legătură cu activitatea arhitecților Freywald* (SCIA, artă plastică, 1964, nr. 2, p. 333) [acuarela din 1850 reprezentând m-re]; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 84, 96—99, 128, pl. III, p. 130—132, 166;

Balș Ștefan, *Cum restaurăm monumentele istorice? La Neamț, la Hurezu și la Brădet* („Contemporanul” 6 ian. 1967); Bălașa D., *Gheorghe zugravul care în călugărie s-a numit Gherontie* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 76—77) [despre cișmeaua de la m-re];

Baltazar A., *Frescurile de la Hurezi* (BCMI, II, 1909, p. 73—74 [biserica mare], 123—132 [biserica mare, paraclisul]; III, 1910, p. 11—16 [bolnița și trapeza; descriere și foto bune]; Lapedatu Al., *Portretele murale de la Hurezi* (BCMI, I, 1908, p. 156—160); Lapedatu Al., *Arta veche bisericăscă. Din portretele murale ale Hurezului* („Ramuri”, IV, 1909, nr. 4—5, p. 214—215) [din BCMI]; R., *Picturile de la Hurezi* („Albina”, XI, 1908—1909, p. 1309, 1618—1619) [după BCMI]; Iorga N., *Portretele lui Constantin Brâncoveanu și ale familiei sale* (BCMI, VIII, 1915, p. 49—54) [și despre cele de la Hurezi]; Henry Paul, *De l'originalité des peintures bucoviniennes dans l'application des principes byzantines*, extras din „Byzantion”, I, 1924, p. 291—303; Idem, *Folklore et iconographie religieuse*.

Contribution a l'étude de la peinture moldave, Buc., 1928, 35 p. [și despre pictura bis. m-rii Hurezi];

Ștefănescu I. D., *La peinture*, p. 182—188, 192—195, 203 [sch. Sf. Apostoli, pl. 88—90]; Idem, *Peintures murales*, p. 13, 15, 17, 32—47, pl. VII; Meteș, *Zugravi*, (indice); Bobulescu, *Lăutari*, p. 33, 34—35, 62—63, 64, 73; Idem, *Zugravi*, p. 31—34; Ștefănescu I. D., *Arta balcanică și arta religioasă a țărilor române* (R.I.R., 1943, f. III, p. 15); Goleșcu M., *Tabloul cosmografic al creațiunii la m-rea Cetățuia* (R.F.R., XV, 1945, nr. 2, p. 320—329; Focillon H., J. Strzykowski, N. Iorga, G. Balș, *Les fresques roumaines* („Arcades”, 1947, nr. 3—4, p. 49—64, 115—119) [și despre pictura bis. m-rii Horez];

Brătulescu V., *Zugravul Constantinos* (M.O., 1961, nr. 10—12, p. 688—698); Voinescu Teodora, *Școala de pictură de la Hurezi*, în vol. *Omagiu lui George Oprescu*, Buc., 1961, p. 573—587; Brătulescu Victor, *Zugravul cîntăreț Gheorghie-Gherontie* (M.O., XIV, 1962, nr. 1—2, p. 23—39); Ștefănescu I. D., *Pictura bizantină în țăările românești. Originalitatea decorurilor din Oltenia* (M.O., XIV, 1962, nr. 5—6, p. 291—301);

Dicț. Rom., V, p. 222 [despre egumenul Ioan „năstavnîc și ostenitor” la facerea m-rii]; Ilie Remus, *Proigumenul Iosif de la Hurezi* (R.I., XIV, 1928, p. 37—39) [despre egumenii dintre 1734—1783]; Mateescu C. N., *Însemnări despre arhimandritul Hrisant, năstavnîcul m-rii Hurez, Note și acte* (A.O., 1932, p. 369—375); Remus Ilie, *Arhimandritul Ioan, primul stareț al m-rii Hurezi* (G.B., XIII, 1954, p. 98—104); Idem, *Dionisie Iliev și Dionisie II Bălăcescu, stareți ai m-rii Hurezi* (G.B., XIV, 1955, nr. 1—2, p. 59—72); Mateescu C. N., *Acte și scrisori din trecutul clerului oltean în tulburările revoluționare de la 1848* (A.O., V, 1926, p. 33—39) [despre Hrisant Penetis]; Bulat T. G., *Un stareț vestit al m-rii Hurez; Hrisant Penetis, 10 oct. 1832—30 mart. 1852* (M.O., XIV, 1962, nr. 7—9, p. 434—448) [și documente]; Cocora Gabriel, *Alte știri despre arhimandritul Hrisant Hurezeanu* (M.O., XV, 1963, nr. 9—10, p. 791—799); Bulat T. G., *Ioan arhimandritul, întiul egumen al m-rii Hurezi* (M.O., 1966, nr. 5—6, p. 432—448) [despre activitatea lui și doc. din care unele deja publicate];

Tocilescu, *Catalogul*, p. 102—103, 104, 107, 108—109, 111, 115, 116—117, 119, 120—121, 122, 125, 128—129, 131, 132, 133, 134—135, 147—149; Iorga N., *Les arts mineurs*, I, fig. 33; Idem, „*Arginturile*” lui Constantin Brîncoveanu (BCMI, VII, 1914, p. 97—110)¹⁸; Drăghiceanu, *Catalogul*, pl. II, V, p. 51—52 și indice; Filimon A., *Din vechea noastră artă bisericească* (A.T.G., caietul XI, 1940, p. 62); Voinescu T., *Noi identificări de meșteri* (S.M., I, 1957, p. 35—37) [potir, 1695]; Idem, *Din legăturile artistice* (SCIA, 1956, nr. 1—2, p. 92); Năsturel P., *Străvechile odoare înapoiate de URSS* (M.B., VII, 1957, p. 203—204); Petrescu Alex., *O evanghelie de la 1693* (B.O.R., 1902—1903, p. 1042); Ștrempel, *Copiști de manuscrise* (indice);

Goleșcu Maria, *Simbolica animală în sculptura veche bisericească* (R.F.R., 1939, nr. 6, p. 600—607); SCIA, 1968, nr. 1, p. 12, 16—17, fig. 11 [portalul bis]; p. 26—28 și 35 [iconostas];

Măldărescu N., *Despre numirea „Horez” sau „Orez”* (C.T., VII, 1876); Petroșanu Dragoș, *Hurezi sau Romani* („Hrisovul”, I, 1941, p. 192—209)¹⁹; — SCHITUL SF. APOSTOLI (la circa 500 m. nord de m-re; numit și schitul de la Aleoane, construit la 1698 de C-tin Brîncoveanu, fiul domnului, prin „osteneala” lui Ioan egumenul m-rii Hurezi²⁰, care îl închină acestei m-ri, zugrăvit la 1700; se păstrează ruine din zidul înconjurător în partea de sud a bisericii; chiliile refăcute la 1952—1953; cruce de piatră din 1806—1807).

Iorga, *Inscripții*, I, p. 185—190; B.O.R., III, 1876—1877, p. 21 [la 1746 schitul era aproape ruinat]; Iorga N., *Studii și doc.*, XIV, p. V—VII [doc. 1701]; XXI, p. 314—315 [doc. 1723]; Ghenadie, *Vizite canonice*, p. 40; Răuțu, *Monografia*, p. 70; Traianescu I., *Schitul Sf. Apostoli de pe lângă m-reă Hurezi I. Descrierea II. Biserica III. Chiliile IV. Stăreția* (BCMI, III, 1910, p. 145—154) [inscripții, planuri și foto]; Ștefănescu I. D., *La peinture*, p. 203; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, 1936, p. 52, pl. XI—XIV); Ionescu Gr., *Istoria*, p. 186; Donat, *Fundațiile*, p. 54; Ghika-Budești, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 46, pl. XVIII); B.O.R., 1954, p. 249; Rosetti D., *Cercetările de la m-reă Hurezu* (M.C.A., VIII, 1962, p. 103—106) [la sch. Sf. Apostoli].

— SCHITUL SF. IOAN (ante 1682²¹, acum doar urme de ziduri). Vezi și Romani.

Iorga N., *Studii și doc.*, XIV, p. VII, n. 2 și p. 3—5 [doc.]; Tunusli, p. 175; Fotino, III, p. 174 [mențione metohul Romanul]; Donat, *Fundațiile*, p. 53; Rosetti D., *Cercetările de la m-reă Hurezu* (M.C.A., VIII, 1962, p. 103—106) [urme de ziduri ale fostului schit]; vezi și B.O.R., 1964, nr. 1—2, p. 167—168.

— SCHITUL SF. ȘTEFAN (construit de Ștefan, fiul lui C. Brîncoveanu, la 1703 la circa un km. spre apus de m-re, peste apă; fiind păraginit, a fost înoit și i s-a spălat pictura în 1958, când s-au reclădit chiliile și zidul înconjurător; se păstrează ruine din vechile clădiri din partea de sud).

B.O.R., 1876—1877, p. 21—22; Popescu Nic., *Exerciții de paleografie românească*, nr. 2, p. 34 [pisanie]; Ghenadie, *Vizire canonice*, p. 40; Vulcan I., *Schitul Sf. Ștefan de la Hurezi. Note arhitectonice* (BCMI, I, 1908, p. 149—155); Iorga N., *Constantin Brîncoveanu*, p. 54, 95 [foto, vederi]; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936, p. 68—69, pl. CLXXXV—CLXXXIX); Donat, *Fundațiile*, p. 54; Ionescu Gr., *Istoria*, p. 186, 385.

HOREZI TÎRȚ, jud. Vâlcea (M bis. Intrarea în biserică și Sf. Ioan Botezătorul, construită de Ioan Urșanu vătaf de plai, Constantin Covrea și alții la 1800—1804, zugrăvită la 1807²² păstrează pictura interioară și exterioară; cruce din 1808 în curte). Vezi și Trăistari și Urșani.

Bauer, p. 214; Bulat T. G., *Inscripții* (A.O., II, 1923, p. 133—134); Bălășel T., *Inscripții și însemnări* (A.O., 1927, p. 65—68); R.I., XVIII, 1932, p. 268; Ghenadie, *O vizită canonică* p. 24—26; Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (BCMI, 1933, p. 53—54) [pisanie, descriere portrete]; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936, p. 90—91 și pl. CCCLXXVII—CCCLXXXI); Grecu V., *Filozofi și sibile* (A.T.G., caietul 10, 1939, p. 38); Bobulescu, *Lăutari*, p. 19, 78; Voinescu T., *Elemente realiste* (SCIA, 1956, p. 70); Pănoiu A., *Pictură votivă*, p. 15, fig. 10, 22, 23 [figuri de ctitori]; AMO, 1941, p. 367 [bis. Adormirea, 1825]; Anuar 1909, p. 231—232.

HOREZI — Gorj (la 1840 două bis. de lemn: Înfrățirea-Arsurile, 1780 și Adormirea, 1814).

„Renașterea”, 1945, p. 250; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice). HOREZU — Vâlcea (bis. Sf. Voievozi și Sf. Împărați-Olari, construită de Stanciu, Covrea și alții, 1826, pe locul unei bis. de lemn).

Dict. Rom., IV, p. 557—558 [fragment de pisanie]; Răuțu, *Monografia* p. 100; Anuar 1909, p. 231—232.

HOREZU, vezi Schela-Horezu, Horezu și Orezu.

HOREZU-POENARI, jud. Dolj (bis. Sf. Apostoli, 1852, reparată 1922 și ruină de bis. din sec. XVIII).

Bauer, p. 206 [fără bis.]; Anuar 1909, p. 161; ACMI, 1915, p. 125—127; AMO, 1941, p. 241; Buzatu D., *Toponimie doljeană* (M.O., 1967, nr. 1—2, p. 64); *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit la 1609]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 488).

HORNEȘTI (Ornești) — Ilfov (bis. de lemn Adormirea, mijlocul sec. XVIII)²³ și cruce din 1748—1749 ridicată de Iosif Voinescu ieromonahul, ctitorul bisericii. Vezi și Poienari-Ornești.

Bauer, p. 154 [Ornești, fără bis.]; Popescu N., *Catagrafia* p. 24—25 [bis. de lemn Adormirea]; Anuar 1909, p. 82; Radu G. I., *Bisericile din jurul Floreștilor*, p. 189—195.

HOROABA pe Ialomîța (două cruci de piatră, la hotar, începutul sec. XVII).

R.I., 1921, p. 179 [doc. c. 1620].

M M-REA HOTĂRANI (Sf. Voievozi, construită de Mitrea mare vornic la 1587—1588²⁴, bis. reparată și zugrăvită de Matei Fălcoianu fost mare căpitan la 1707—1708, cînd se face clopotnița și pridvorul; arsă de turci și tătari „pînă la pămînt” în 1718; bis. zugrăvită 1840, păstrînd și parte din fresca veche în altar și naos; turnul de intrare ars la 1899; zidul din incintă ruinat; m-rea a fost metoh la Dionisiu), com. Fărcașele, satul Hotărani, jud. Olt (fost Romanai).

Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 13*, Buc., 1958 [84 doc., 1613—1862]; *Documente*, veac XVII (indice); Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 200; Giurescu, *Material* (indice); Tunusli, p. 175; Bauer, p. 198 și A.O., III, 1924, p. 231; Fotino, III, p. 176; *Dicț. Rom.*, III, p. 745—746 [pisanie, despre ctitori]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 295 [cat. 1845]; Neda M. I., *Două catagrafii bisericești. Catagrafia m-rii Hotărani din jud. Romanai, 1863* („Oltenia”, II, 1941, p. 152—156)²⁵ [descrierea m-rii]; Bolliac, *Monastirile din România*, p. 441—445 [starea bis.]; Odobescu, *Antichitățile*, p. 28, 47—48, 172—173 [inscripție, ctitori]; Odobescu Al., *Schitul Hotărani*, (*Opere*, III, ed. Minerva, p. 253—254); AER, 1900, p. 36; Anuar 1909, p. 212; AER, 1921—1925, p. 549; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. XXXII; Dobrescu, *Istoria bisericii din Oltenia*, p. 12, 141, 265;

Dumitrescu Al. T., *Despre schitul Hotărani* (BCMI, V, 1912, p. 125—128) [inscripție, descriere sumară, despre ctitori și doc. 1719]; Năsturel P.V., *M-rea Hotărani-Romanai* (R.I.A.F., XIV, 1913, p. 103—106) [foto, descriere, istoric, pisanie]; Fălcoianu Alex., *Familia Fălcoianu. Note culese și întocmite de ...*, Buc., 1919, p. 5—6; Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (BCMI, XXVII, 1934, p. 109—110) [inscripție, descriere]; Pîrvulescu A. M., *M-rea Hotărani* (A.O., X, 1931, p. 304—309); *Monografia jud. Romanai*, p. 416—417; Săndulescu-Verna, *Bis. din Hotărani* („Renașterea”, XV, 1936, p. 409—411); Ionescu D., *Schituri și biserici*, p. 42—45 [descriere, istoric]; Donat, *Fundațiile*, p. 52 și A.O., 1937, p. 447; AMO, 1941, p. 622; ACMI, 1942, p. 45; Popescu, *Învelișurile*, p. 61, 64; Săndulescu-Orlea Em., *Popa Șapcă la m-rea Hotărani-Romanai, 11 nov. 1863—6 mai 1864* (M.O., 1961, nr. 10—12, p. 760—783); Drăguț V., *Pridvorul fostului schit Hotărani*, în vol. *Omagiu lui P. Constantinescu-Iași*, p. 651—659 [despre existența pridvorului încă din sec. XVI]; Bodogae T., *Sf. munte Athos*, p. 166—167 [fost metoh la Dionisiu].

HOTARU — Olt (fost Romanai) (ruină de bis. la 1928 și bis. Sf. Grigore Decapolitul, 1870).

AER, 1921—1925, p. 548; Anuar 1909, p. 212; *Monografia jud. Romanai*, p. 347.

HOTARU (Hotarele), jud. Ilfov (bis. veche de lemn Adormirea, sec. XVIII, construită de zid 1891—1894).

Popescu N., *Catagrafia*, p. 22—23; Anuar 1909, p. 77.

HOTINI, com. Drăgoești, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Îngeri, construită de logofătul Matei Drăgoescu, 1838, reparată 1923). Vezi și Drăgoești.

„Renașterea”, 1944, p. 294—295 [bis. din 1810]; M.O., VIII, 1956, nr. 6—7, p. 410; Anuar 1909, p. 178; AMO, 1941, p. 368 [bis. de lemn Intrarea în biserică, 1829];

M-REA LUI HRANITE POSTELNICUL, vezi Orașul de Floci.

HRASTU, vezi Rastu.

M-REA LUI HRIZEA VORNICUL, vezi Bălteni.

HULUBA, com. Pociovaliștea, jud. Gorj (la 1840 bis. de lemn Sf. Îngeri, 1760, refăcută? 1858—1859).

Bauer, p. 210 [sat părăsit]; „Renașterea”, 1944, p. 219; Anuar 1909, p. 181; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 116—117 [cătun].

HULUBEȘTI, jud. Dimbovița (bis. Adormirea, de lemn, reclădită de zid 1863—1865).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1587]; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 290 și urm. [doc. ref. la H.-Vlașca]; Brătulescu V., *Inscripții și însemnări documentare la bisericile din r. Găești* (G.B., 1964, nr. 3—4, p. 367—368) [pisană nouă]; *Indice cronologic nr. 1* [multe doc. despre sat].

HUMELE, jud. Argeș (la începutul sec. XIX; bis. de zid Sf. Voievozi și bis. de lemn Sf. Îngeri-H. de Jos). Vezi și găujani și Goia.

Bauer, p. 169 [Umili, fără bis.]; Ionașcu, *Catagrafa Argeș*, p. 49—50; AEA, 1920, p. 88 [bis. din 1880]; Anuar 1909, p. 282 [bis. Înălțarea, 1830—1832].

HUNIA, com. Maglavit-Dolj (bis. bordei, de lemn, Sf. Nicolae, ante 1845).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 436 [cat. 1845]; *Documente*, sec. XVII, vol. IV, p. 277 [satul amintit la 1623, când era al lui Ion paharnic].

HUREZANI — Vilcea (bis. Sf. Împărați, 1842—1843, construită de D-tru Gh. Hurezeanu Lipoveanu, Dumitrache, fiul căpitanului Stoiian Gîrbea și alții).

Anuar 1909, și p. 178; AMO, 1941, p. 356.

HUREZU, vezi Horczu.

SCHITUL HUREZI — Romanăți (construit de Ilie armașul din Slătioara — devenit Ieremia monahul — și închinat m-rii Brîncoveni, ante 1682²⁶ se dărimase la 1749; fost metoh al m-rii Brîncoveni).

Petroșanu D., *Schituri necunoscute* (A.O., 1940, p. 33—34 [istoric] și 1941, p. 134—138) [documente, 1682—1749]; „Renașterea”, 1944, p. 15 [la 1840 bis. de lemn Sf. Paraschiva, 1800]; Anuar 1909, p. 212; AER, 1921—1925, p. 549 [bis. nouă, 1910]; Nadriș Gr., *Documente slavo-române*, p. 168 [doc. N.-Olt]; *Indice cronologic nr. 9* [doc].

HUSNICIOARA, vezi Sălișteni.

NOTE

¹ Vezi hotărnicia din 1749 când moșia era a m-rii Tîrgșor (Acad. R. S. România, CCCLXX/96, 98 etc.).

² bis. Vezi și doc. de la Acad. R. S. România, pach. CDLXXXIII

³ Bis. e amintită la 1833 mai 3 (Acad. R. S. România, DCCCXIV/232). Menționez aici că se dădea numele de Haimanale unor sate cu locuitori instabili.

³ Vezi contractul din 1842 pentru construirea unui han pe moșia m-rii Mărgineni (Arh. St. Buc., m-rea Mărgineni, IV/1).

⁴ Vezi și doc. din 1661 mart. 30, în care se spune că Matei Basarab făcuse un heleșteu „la Tufe, în Elhov, împotriva Țirgoviștii”, heleșteu care la această dată este dăruit mitropoliei din Țirgoviște (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., XXXIII/2).

⁵ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 739, f. 44—44 v.

Menționez că — potrivit indicelui de *Documente* — în jud. Ilfov au fost două sate H.: unul în r. Vidra, altul în r. Snagov. Satul Herăști-Ilfov a fost vândut doamnei Elina, soția lui Matei Basarab, cu 700 de ughi de Udrea comisul, ginerele lui Petre clucerul, care era fiul lui Aslan fost mare ban, la 1649 febr. 23 (Arh. St. Buc., m-rea Cotroceni, VI/9). La 1653 febr. 10, Matei Basarab întărește satul H. lui Alexandru Alexeanu postelnic și soției sale Marica, nepoata doamnei Elina (idem, VI/10). Vezi și harta moșiei din 1861, proprietatea lui Miloș Obrenovici (Acad. R. S. România, Hărți).

⁶ Amintită la 1834 febr. 28 (Acad. R. S. România, DCCCXV/18).

⁷ Acad. R. S. România, ms. 227, f. 126.

⁸ Această bis. e amintită la 1832 nov. 6 (Acad. R. S. România, DCCCXIV/200).

⁹ La 1670 april 22, Despa, soția lui Iane vistierul, dăruiește lui Șerban Cantacuzino satul Hirtești „cu casele de piatră, cu biserica de piatră” (Arh. St. Buc., m-rea Valea, IV/8 și 9). Aceasta este — după indiciile volumelor de *Documente* — un alt sat, din r. Pitești (jud. Argeș). Despre repararea bisericii la 1852 vezi Arh. St. Buc., m-rea Stavropoleos, XXVIII/21 bis. și ter.

¹⁰ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 739, f. 44 și ms. 730, f. 60.

¹¹ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, CDXXXVII/262 și urm.

¹² Bis. e amintită la 1832 iunie 17 (Acad. R. S. România, DCCCXIV/180).

¹³ Vezi și hotărnicia din 1833 a moșiei H. = Dolincasia a m-rii Sf. Pantelimon (Acad. R. S. România, DCXXIV/203 și DLXXXVII/207).

¹⁴ Despre datarea zidirii m-rii vezi îndeosebi doc. din 1695 april. 25, în care domnul arată că a pus temelia m-rii în al doilea an și a terminat toată zidirea în al șaselea an al domniei sale (Arh. St. Buc., m-rea Hurezi, Suluri, nr. 9). Vezi și doc. din 1691 mai 14 și iunie 11, în care se vorbește de zidirea m-rii „care acum . . . den temeliia ei se înalță” (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., CCCLII/8 și m-rea Hurezi, I/12). După cum rezultă din însemnările personale ale domnului, biserica mare a fost sfințită la 8 sept. 1693 („Rev. română”, 1861, p. 663).

Este posibil ca la Horezi să fi existat și un lăcaș mai vechi, dinainte de C. Brîncoveanu (ținând seama și de faptul că m-rile se ridică pe locul unor mai vechi). În marele hrisov din 1656 iunie 10, privind uriașa avere a familiei Buzescu, se amintește la satul Hurezi-Vîlcea locul „de peste rîu, la chilii” (Acad. R. S. România, Suluri nr. 64). Să fi fost oare pe locul schitului Sf. Ștefan?

Pentru milele m-rii vezi Arh. St. Buc., m-rea Hurezi, pach LV. Vezi și pomelnicul de la Acad. R. S. România, ms. rom. 1396; catagrafiile din: 1828, 1852 și 1864 (Acad. R. S. România, ms. rom. 728, f. 65—66, Arh. St. Buc., m-rea Hurezi, XXIX/33, Min. Instr., dos 1822/1852 și 1508/1863). Despre diverse reparații vezi idem, Mitr. Țării Rom., CDXCVI/10 (1824), Min. Instr., dos. 1189/1863 și 3314/1876 și Min. Artelor, dos. 53 și 81/1905. Vezi, de asemenea, doc. din: 1733 april. 4 (cheltuieli pentru construcții) și 1834 mart. 30 — organizarea m-rii (Arh. St. Buc., m-rea Hurezi, V bis/8 și LXI/15).

¹⁵ Vezi și Acad. R. S. România, ms. 5142, f. 386, 388—400 și ms. 5143, f. 165—173, 223—224 și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 30.

¹⁶ Vezi și Arh. St. Buc., Așez. Brîncovenesti, dos. 57/1837.

¹⁷ Vezi și miniatura de la Arh. St. Buc., ms. 449 și albumul de la Acad. R. S. România, Stampe, AF, I, 100 și V, 312; vezi, de asemenea, la Muzeul de artă al R. S. România: Freiwald, DR, F I, 4101 (m-rea la 1847); Trenk, DR, F II, 6442 (foișorul la 1862), F. III, 4227, 4230, 4243 și 4295 (ruinele sch. Sf. Ioan); 4307, 4318, 4229, 4316 (uși), 4238, 4315 (meșterii), 4250 (bolnița); Kaidl, CR, F. II, 15545, 18365, 18366, 18369, 19667, 19671; Antonescu P., DR, F. I, 6921; Baltazar, D. R., F. II, 4083; și F. III, 4148—4152, 4154—4158 (motive decorative); Grant N., DR, F. II, 4080, 4081, 4089, 4096, 4098, 4111, 4145 (m-rea) 4113 (bolnița), 4085 (sch. Sf. Ștefan), Acad. R. S. România, Stampe, GR, I, Kaindl, 40, 45 și 77 etc. Este una din m-rile despre care ni s-a păstrat un bogat material ilustrativ.

¹⁸ Vezi și catagrafia de odore din 1842 (Arh. St. Buc., Așez. Brîncovenesti, dos 96/1842) și însemnarea de cărți și odăjdii din <1700> (idem, m-rea Hurezi, V bis/20).

¹⁹ Menționez că la 1487 satul Huhurez era întărit lui Roman (*Documente*, sec. XIII—XV, p. 189). De aici numele de Romani.

²⁰ Amintit în doc., la 1698 dec. 13 și 1699 iunie 20 (Arh. St. Buc., m-rea Hurezi, XXXV/8 și VIII/4). Vezi și doc. din 1701 oct. 4, prin care Ioan arhimandritul, ctitorul, îl închină m-rii Hurezi (ibidem, I/14 și VIII/5). Despre reparații la metoașele și bisericile din satele m-rii Hurezi, vezi Arh. St. Buc., Așez. Brîncovenesti, dos .152/1851).

²¹ Amintit în doc. la 1682 mart. 10 și 1689 mart. 10, cînd capătă unele scutiri de dări (Arh. St. Buc., ms. 719, f. 237—237 v. și m-rea Hurezi, VI/9). În doc. din 1695 mai 20 și 1696 mart. 20, prin care este înclinat domnului, Ioan monahul arată că schitul este făcut de moșii

săi (*ibidem*, IX/1 și 2). Vezi tot pachetul IX, ms. 719, f. 232 și ms. 449, f. 590 v. Vezi, de asemenea, și însemnarea de cărțile schitului din 1781 sept. 16 (*ibidem*, m-rea Hurezi, VI/9).

²² Vezi și Acad. R. S. România, ms. 5142, f. 307. Despre școala veche vezi Arh. St. Buc., Vornicia din lăuntru, dos. 1027/1845.

²³ Bis. din Ornești-Ilfov este amintită într-un doc. <ante 1796 iulie 7> (Arh. St. Buc., Mitr. Țării Rom., CLXXIV/1).

²⁴ Data pisaniei din 1707—1708; ctitorul m-rii, Mitrea din Hotărani, a fost mare vornic, cu intermitențe, între 1578 iulie 2 și 1594 sept. 21. M-rea e amintită în documnete la începutul sec. XVII.

²⁵ Vezi și catagrafiile din: 1837, 1843, 1851, 1857, 1858, 1861, 1864 și 1865 (Arh. St. Buc., Catastife m-rești, dos. 41/1837 și Min. Instr., dos 2133/1843, 2055/1851, 3871/1857, 3170/1858, 694/1861, 1611/1864 și 1434/1865); despre starea m-rii *ibidem*, dos 1424/1863. Despre diverse reparații și refaceri, *ibidem*, dos. 1833/1847, 1434/1865, 4321/1856, Mtr. Țării Rom., CDXCVI/11 (1824) și dos. m-rești, m-rea Hotărani, dos. 6/1865. Vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 43—43 v. și doc. de la Acad. R. S. România, CMLXXVI/554 și urm.

Despre „prefacerea” m-rii Hotărani, vezi Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr. Moldova, dos. 1368/1856 (trecut din greșeală la Moldova).

²⁶ Vezi doc. din 1682 dec. 17, 1690 sept. 12 și 1692 ian. 12 (Arh. St. Buc., m-rea Brîncoveni, IV/2, 4 și 5). Vezi și hotărnciciile moșiei din 1749 și 1751 (Acad. R. S. România, CCCLXXI/167 și 171).

I

IABLANIȚA, jud. Mehedinți¹ (bis. sf. Gheorghe, 1830—1833, reparată 1895).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1583]; *Documente agrare*, p. 243—244, 674, 676 [sat al lui Iordache Păianu clucerul]; Anuar 1909, p. 196; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 502—503.

IACOVENI, vezi Mădulari.

IAMNICUL — Dolj (dispărut).

Nicolăescu-Plopșor, *Satul Iamnicului* („Oltenia”, IV, 1943, p. 52—67) [și 19 doc.]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [sat dispărut].

IANCA — Buzău (cruce veche de piatră, existentă la 1871)².

IANCA, jud. Brăila (bis. Adormirea, clădită de C. Drăgănescu, 1830—1836 sau 1833—1834). Vezi și precedentul.

Vasilescu N. A., *Schițe istorice*, p. 201; Didicescu I., *Biserici din Brăila*, p. 142; Anuar 1909, p. 454; AEB, 1926, p. 48 și 1928, p. 119, *Dicț. Rom.*, IV, p. 16—17.

IANCA, jud. Olt (fost Romanăți) (o bis. veche, sec. XIV?; bis. Sf. Ioan Botezătorul, 1842 sau 1847, reparată 1892 și 1934 și bis. Sf. Nicolae, 1858).

Bauer, p. 199 [Ianka sau Ganka din Deal și din Vale, cu o bis.]; Anuar 1909, p. 212; AER, 1921—1925, p. 549—550; *Monografia jud. Romanăți*, p. 348; AMO, 1941, p. 623; Cazacu Matei, *O cititorie a Nemanizilor în Țara Românească* (M.O., 1965, nr. 1—2, p. 50—52) [crede că bis. a fost ridicată de țarul Uroș, 1365—1371]; *Documente*, sec. XVI, vol. III, p. 117 [satul amintit de la 1560, când era al m-rii Bistrița]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 17 [bis. din 1842 și 1843].

IARCEA, vezi ERCEA.

IAȘI, jud. Gorj (bis. sec. XVIII, reclădită 1908; bis. din Drăguțești, 1797—1798).

Documente, indice, sec. XIII—XIV [satul amintit de la 1485]; Bauer, p. 214 [bis. sec. XVIII, Ioschi]; Ștefulescu Al., *Din istoria Gorjului — Iași* (S.S., VI, 1904, nr. 7, p. 185—189) [inscripție, 1797—1798]; Anuar 1909, p. 179; AMO, 1941, p. 370 [bis. nouă în locul celei de lemn]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 200

IAȘI — Vlașca³ (dispărut).

Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 496) [sat dispărut]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 28 [trup de moșie].

IAȘI, vezi Valea Iașului.

IAZU— Ialomița (bis. Sf. Nicolae, 1845, reparată 1881, 1891 și 1903).

Anuar 1909, p. 62; *Dict. Rom.*, IV, p. 28—29.

IBĂNEȘTI, com. Țurliușca, jud. Olt (M bis. de lemn Adormirea, Sf. Paraschiva și Sf. Dimitrie, 1785, construită de Ion Negreanu, zugrăvită 1833 și 1877).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 92; *Dict. Rom.*, IV, p. 30 [rezumatul pisaniei]; Anuar 1909, p. 299; AEA, 1929, p. 146; Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 256—261 [descriere, documente, inscripții] *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1602]. Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 25, 41 [despre bis. de lemn];

ICOANA, jud. Olt (bis. Sf. Nicolae la începutul sec. XIX, probabil 1802).⁴

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 83; Anuar 1909, p. 299 [bis. din 1864—1867]; *Dict. Rom.*, IV, p. 32.

IENISALA, vezi Enisala

IEPUREASCA, vezi Epurești.

M. SCHITUL IEZERUL (sau Cheia, Intrarea în biserică, sec. XV⁵, refăcută — după pisană din 1715 — de Mircea Ciobanul și doamna Chiajna la 1568?; bis. « prefăcută » și zugrăvită refăcut chiliile și clopotnița la 1719 — 1720 de Ilarion episcop de Râmnic și Antonie schimonah⁶; bis. reparată și zugrăvită amvonul 1881; fost metoh al ep. Râmnic; și trei cruc existente la 1871⁷), Băile Olănești, satul Cheia, Jud. Vâlcea.

Documente, veac XIII—XVI și XVII (indice); Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 327; Drăghiceanu V., *O biserică domnească* (BCMI, IV, 1911, p. 149) (inscripție); Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 216; Bauer, p. 200; BOR, XIII, 1889—1890, p. 415—422 [pomelnicul cu istoricul m-rii, 1812]⁸ și p. 32—33, 86—87 [legenda m-rii] Sacerdoteanu A., *Pomelnicul m-rii Iezerul* (MO, XIV, 1962, nr. 7—9, p. 527—544) [descriere, se reproduce]; Popescu, *Biserici*, p. 29 [catagr 1840]; Ghenadie, *Vizite canonice*, p. 50—52 [istoric, descriere, inscripții]; *Dict. Vâlcea*, p. 143; *Dict. Rom.*, IV, p. 38 [inscripție] și p. 625 [despre schitul ruina al lui Pahomie]; *Episcopia Râmnicului*, p. CI, CIV, 80, 350—358; AER, 1900, p. 27 și 1921—1925, p. 622—623; Răuțu, *Monografia*, p. 71—72, 114; Dobrescu, *Istoria bisericii din Oltenia*, p. 141, 237;

Năsturel P.V., *M-reia Iezeru-Vâlcea* (RIAF, XIV, 1913, p. 81—83) [pisanie descriere, foto]; Meteș, *Zugrăvi* (indice); Drăghiceanu V., *Monumentele Olteniei* (BCMI, XXVI, 1933, p. 67—68) [inscripții, descriere sumară]; BCMI, XXVI, 1933, p. 188 [pisană]⁹; Donat, *Fundațiile*, p. 54—55 și AO, 1937, p. 448; RIR, 1937, p. 193; AMO, 1941, p. 855—857; vezi și Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 46—47 [din AMO]; Popescu-Cilieni I., *Starea schitului Iazerul ot sud Vâlcea, metohul Sf. Episcopii* (RIB, 1943, nr. 1, p. 138—141) Popescu, *Învelișurile*, p. 61; Diaconescu G. Ilie, *Cîteva date și însemnări despre ctitoriile din Olăneștii-Vîlcii* (M.O., 1968, m. 1—2, p. 74—75) [istoric și însemnări].

Bălașa D., preot, *Schitul Iezerul-Vâlcea* (I.E.E.R.A., IV, 1948, nr. 11, p. 33—40) [istoric, inscripții, despre ruinele vechii mănăstiri, la 500m. mai sus de cea actuală, în jurul sihăstriei Sf. Antonie, numită și Schitul Vechi]; *Istoria bisericii române*, I, p. 407.

SCHITUL IEZERUL— Ilfov (Vorniceasca, de pe Colentina, Adormirea, construit de Chiajna, soția lui Cernica vornicul, începutul sec. XVII, ante 1610,¹⁰ dispărut¹¹; ruinele sale au fost descoperite prin săpăturile arheologice conduse de G. Cantacuzino). Vezi și m-reia Cernica.

Documente, XVII, vol. III, p. 331—332 și IV, p. 502—503; Giurescu C.C. *Harta stolnicului Cantacuzino* (RIR, 1943, p. 20); Bauer, p. 150 [m-reia Vorniceasca]; Tunusli, p. 174; Fotino, III, p. 168; SCIV, XII, 1961, nr. 1, p. 143 și XIII, 1962, nr. 1, p. 203 [despre săpăturile arheologice efectuate în 1960 și 1961]; Cantacuzino G., *Unele probleme istorice privind așezările medievale de la Cernica* (SCIV, XIV, 1963, nr. 2, p. 361—394) [despre descoperirile făcute];

Andreescu Șt., *Identificarea mormîntului ctitoricesc din biserica Iezărul* (GB 1964, nr. 7—8, p. 706—711) [folosind rezultatele săpăturilor, crede că mormîntul este al lui Radu Căptariu postelnic].

IGIROASA, com. Fîntina Domnească, jud. Mehedinți (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1775—1777, reparată 1824, în ruină la 1909).

Anuar 1909, p. 196—197; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 565—566; *Dict. Rom.*, IV, p. 40.

IGOIU, com. Alunu, jud. Vâlcea (la 1840 trei bis. de lemn: Sf. Dumitru-Lazu, 1792, Sf. Nicolae-Păsărești, 1787 și Sf. Dumitru-Văleni, 1810; și două cruci în curtea bisericii Cuv. Paraschiva din 1751—1752 și 1811—1812; alte patru cruci pe drumul spre Alunu, din 1801—1802, 1808—1809, 1815—1816 și 1816—1817; altă cruce din 1808—1809, dealul Ioanițești; o alta din aceeași dată pe drumul de la Alunu la Boldești și alte două între Igoiu și Alunu, din <1808—1828> și 1827—1828).

R.I., 1927, p. 66—68 [doc. despre sat]; Bauer, p. 208 [fără bis.]; Popescu, *Biserici*, p. 49—50 [cat. 1840]; *Dict. Rom.*, IV, p. 41 [bis. din 1813 și 1838]; *Indice cronologic nr. 14* [doc.].

ILEANA, jud. Ilfov (bis. Sf. Nicolae, de lemn antc 1810, construită de zid de Nicolae Trăznea mare clucer, 1818, reparată 1873 la I.—Podaru și bis. Adormirea — I. Gherman, 1826—1828, reparată 1885).

Popescu N., *Catagrafia*, p. 57; Brătulescu, *Ilfov*, p. 50 [pisană]; Lapedatu, *Catagrafia*, p. 48; Anuar 1909, p. 77; A. Rom., 2 și 6 mai 1859 [arenda moșiei]; A.G.R., 31 ian. 1865 și urm. [la fel]; Cocias Sava, *Act de hotărnicie pentru moșiile Ileana Papadopulo, Ileana Racutu și Mazilii din jud. Ilfov, plasa Afumați*, com. Ileana-Suliman, proprietățile d-lui Ion C. Papadopulo, Buc., 1894, [se rezumă și două doc.]; *Dict. Rom.*, IV, p. 42—43 [I. Gherman, Papadopol și Suliman].

ILIEȘTI, vezi Turcenii.

ILOVĂȚU — Mehedinți (bis. Sf. Nicolae, 1846—1847, refăcută). Vezi și m-reă Coșuștea Crivelnicu.

Anuar 1909, p. 197; Crețeanu R., *Biserici de zid de pe Valea Coșuștei* (M.O., 1961, nr. 7—9, p. 482—483) [însemnări de la bis.]; Glogoveanu Maria, *Foi de zestre boierești* (A. O., 1942, p. 164—165) [doc. din 1795]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 579—581; Iorga, *Situația Olteniei* (indice).

ILOVU, com. Căzănești, jud. Mehedinți (bis. de lemn Sf. Voievozi, 1750, refăcută 1890).

Anuar 1909, p. 191; AMO, 1941, p. 461; Crețeanu R., *Biserici de lemn din r. Turnu Severin* (M.O., 1961, nr. 10—12, p. 684).

IMOASA-Mehedinți.

Dict. Rom., IV, p. 53—54 [legenda satului].

SCHITUL ÎNĂTEȘTI, vezi Ocele Mari.

INOTEȘTI, vezi Parepa.

ÎNTORSURA (Torsura), jud. Dolj (bis. de lemn Sf. Împărați, construită de C-tin Sari Ene 1780—1783 sau 1821?, reparată 1868). ¹¹ bis

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 439—440 [la 1845 bis. de lemn]; *Dict. Rom.*, IV, p. 91; Anuar 1909, p. 161; AMO, 1941, p. 244; ACMI, 1943, p. 43; B.G.O., 1843, p. 66 și A. Rom., 5 febr. 1858 [arendarea moșiei]; *Documente agrare*, p. 177—178, 222, 306 [satul pe moșia m-rii Fedeleșori]; *Indice cronologic nr. 11* [doc.]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 496—497).

INURI, com. Topoloveni, jud. Argeș (M bis. Sf. Voievozi, construită de Gheorghe negustorul din Ianina, 1706, zugrăvită 1767). Vezi și Topoloveni.

Răuțescu I., *Topoloveni*, p. 142 și urm. [inscripții, descriere, însemnări] Brătulescu V., *Ctitori și zugravi din sec. al XVIII-lea la bis. din Inuri, r. Găiești* (G. B., 1961, nr. 11—12, p. 1050—1055) [inscripții, descriere]; Diaconescu Ilie, *Materiale documentare* (G. B., 1965, nr. 3—4, p. 293) [descriere sumară, inscripții].

IOANICEȘTI, com. Poenari, jud. Argeș (bis. Sf. Treime și Înălțarea, 1810, refăcută 1874; bis. de lemn din 1849; alta?).

Topologeanu P., *Biserici de la Valea Topologului*, p. 40; Anuar 1909, p. 282; AEA, 1929, p. 104; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 41.

IONEȘTI, jud. Argeș (două bis. Adormirea, 1809 și Sf. Paraschiva, 1800; ruinele acesteia M).

Bauer, p. 169 [bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 44—45; AEA, 1929, p. 89; Anuar, 1909 p. 282; *Dict. Rom.*, IV, p. 58.

IONEȘTI, jud. Dimbovița (la 1810 bis. de lemn Sf. Gheorghe).

Bauer, p. 163 [I. Noi și Vechi, ultimul cu bis.]; Popescu Runcu, *Catagrafia*, p. 88; Anuar 1909, p. 48 [bis. nouă]; Diaconescu Ilie, *Materiale documentare*, (G.B., 1965, nr. 3—4, p. 261) [însemnare, 1829]; *Documente*, indice sec. XVII [localiz. probabilă]; *Dict. Rom.*, IV, p. 58.

IONEȘTI, jud. Gorj (M bis. Sf. Voievozi, 1836, reparată 1936; păstrează fresca originală).¹²

Dict. Rom., IV, p. 59 [bis. din 1827]; AMO, 1941, p. 370 [bis. din 1836]; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1519]; *Documente*, indice se. XVI [satul amintit de la 1519]; *Documente agrare*, p. 671, 693, 742, 748, 757 [sat al m-rii Gura Motrului]; *Dict. Rom.*, IV, p. 58—59.

IONEȘTI, jud. Vâlcea (M bis. Buna Vestire — Ioneștii Mincului, zidită de paharnicul Udrea Zătreanu, 1743, zugrăvită 1747; bis. Sf. Mihail și Gavriil-Obeni, 1842—1843, construită de Anghel Comănoiu și alții, reparată 1909; M. bis. de lemn Sf. Nicolae — Ionești. Govorii, 1770, refăcută în parte la 1836 de popa Gheorghe și enoriași). Vezi și Slăvitești.

Bauer, p. 200 [fără bis.]; Ghenadie, *Vizite*, p. 240—241 [inscripție, descriere, portrete ctitori]; Daniilescu C., *Inscripția bis. Obedenilor din com. Ionești jud. Vâlcea* (N.V., 1933, nr. 61, p. 8); Năsturel, P. V., *Bis. din satul Ionești, cătunul Bucșani-Vâlcea* (R.I.A.F., XIV, 1913, p. 71—75) [pisanie, foto, descriere, portrete ctitori]; Popescu, *Biserici*, p. 5—6 [la 1840 și bis. de lemn Sf. Nicolae-Ioneștii Govorei, 1770, reparată 1836 și Înălțarea-Ioneștii Mincului, 1799—1880]; Anuar 1909, p. 224; AMO, 1941, p. 727 și 732; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la 1494 când era al m-rii Govora]; *Indice cronologic nr. 13* [doc.]; *Dict. Rom.*, IV, p. 60 [I. Govorei și I. Mincului].

IONEȘTI-BERLEȘTI-Brăila (bis. din 1830, arsă la 1866).

Vasilescu N. A., *Schițe istorice*, 1906, p. 204; *Dict. Rom.*, IV, p. 59.

IORDĂCHIANU, vezi Mocești.

SCHITUL IORDĂCHIANU-Saac (Adormirea, Brădet, m-rea de pe Cricov, construită de Iordachi sau Iorgachi vornicul din Cozleci ante 1641^{12bis}; bis. refăcută 1860, reparată 1888; fost metoh al m-rii Costamonit și al mitropoliei)¹³ Vezi și Coslegi.

Greceanu, *Genealogii*, II, p. 406 [doc. din 1641]; *Indice cronologic nr. 1 Mitr. Țării Rom.*, (indice) [multe doc. despre schit]; *Indice cronologic nr. 14*, Buc., 1951 [49 doc., 1624—1715]; B.C.I., V, p. 244—245 [doc. 1736]; Tunusli, p. 173; Fotino, III, p. 153; Răuțescu I., *Metoasele mitropoliei sub mitropolitul Dionisie Lupu* (R.L., III, 1931, nr. 3, p. 180) [la 1819]¹⁴; A.C., 1868, p. 25;

Anuar 1909, p. 105; *Documente agrare*, p. 516 [doc. 1752]; *Dict. Rom.*, IV, p. 61 [bis. din 1858].

IORGOI, vezi Bălănești.

IOVEȘTI, vezi Tătulești.

IPOTEȘTI (Epotești) com. Coteana, jud. Olt (la 1845 bis. Sf. Nicolae 1826)¹⁵.
Vezi și Coteana.

Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 492); Iorga N., *Studii și doc.*, V., p. 170 și urm. [doc. ref. la sat]; Greceanu, *Genealogii*, II, p. 321—322 [doc. 1618, jumătate sat al m-rii Clocociov; vezi și *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1543, când era pe jumătate al lui Detco armașul]; Bauer, p. 184 [bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 81, [bis. veche dărimată, se începuse alta]; M.O., 1957, nr. 1—2, p. 74 [catagr. 1845]; Anuar 1909, p. 299—300; AEA, 1929, p. 127 [bis. din 1883].

IRIMEȘTI, vezi Benești.

ISACCEA, jud. Tulcea (cetate medievală construită de turci, sec. XVI, dărimată după 1828; geamie din sec. XVI—XVII?).

Cronici turcești privind țările române. I. Extrase sec. XV — mijlocul sec. XVII. Volum întocmit de Mihai Guboglu și Mustafa Mehmed, Buc., 1966, p. 265 [Isaccea înconjurată cu zid, sec. XVI] și p. 307, 403 [repararea cetății]; Hurmuzaki, XII, p. 26 [atacarea Isacei de către Mihai Viteazul, 1595]; „Studii”, 1965, nr. 5, p. 1113 [despre înălțarea cetății, c. 1620 și Evlia Celebi despre starea de părăsire a cetății]; Bezviconi G., *Călători ruși*, p. 62 [la 1651 cetatea din piatră albă]; Iorga N., *Acte și fragmente*, I, p. 92 [1677, descrierea castelului de pe malul Dunării; două moschei]; vezi și idem, *Istoria romanilor prin călători*, II, p. 112;

Voyages du Sr. A. de la Mottraye en Europe, Asie et Afrique, vol. II, Haga, 1727, p. 207 [descriere]; vezi și „Arhiva Dobrogei”, 1916, p. 95; A.T.G., 1938, caietul 3, p. 47 [arderea Isacei la 1772, gravură]; Docan N., *Explorațiuni austeriace pe Dunăre la sfârșitul veacului al XVIII-lea*, p. 146 [descriere, 1783]; Kleeman N. E., *Tagebuch der Reisen*, Praga, 1783, p. 50;

A. D., IX, 1928, p. 191—192 [descrierea lui Hector de Béarn, 1828]; Hurmuzaki, XXI, p. 31 [cucerirea cetății de ruși, 1828]; Chrismar F. S., *Skizzen einer Reise durch Ungarn in die Turkey*, Pesta, 1834, p. 134 [cetatea dărimată];

„Arhiva Dobrogei”, II, 1919, p. 163 [despre numele localității]; R.I., 1932, p. 220 [N. Iorga despre originea numelui de la Sacea]; Papahagi Pericle, *Tulcea, Isaccea și Vrancea* („Dunărea”, 1928, nr. 2—4, p. 31—38); despre vechimea așezării vezi Olteanu, *Geneza orașelor* („Studii”, 1963, nr. 6, p. 1261); *Dict. Rom.*, IV, p. 64—66.

IȘALNIȚA, jud. Dolj (M bis. Adormirea, construită de marele armaș Pătru Obedeianu, 1705—1706, reparată 1875 și 1914).

Drăghiceanu V., *Inscripții* (BCMI, VII, 1914, p. 39); Idem, *Monumentele Olteniei* (BCMI, XXVII, 1934, p. 120) [aceeași inscripție și o descriere sumară]; „Oltenia”, XI, 1944, p. 93 [catagr. 1831]; Anuar 1909, p. 161; Obedeianu C. V., *Fundațiunea Obedenilor* (A.O., III, 1924, p. 8); Idem, *Petru Obedeianu* (*ibidem*, 1927, p. 46); Ionașcu, *Biserici Olt*, p. 186; AMO, 1941, p. 243 [fragment de pisanie]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 452 [cat. 1845]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1577]; *Dict. Rom.*, IV, p. 69 [bis. din 1713].

IUBĂNEȘTI, vezi Ibănești.

IVĂNEȘTI — Gorj (bis. Sf. Voievozi, 1804—1808).

Anuar 1909, p. 179; în *Dict. Rom.* nu este.

IVĂNEȘTI, com. Poiana, jud. Ialomița (bis. Cuv. Paraschiva, 1848, reparată 1897).

Anuar 1909, p. 62; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1594]; *Indice cronologic nr. 18 și 20* [doc.]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 74 [bis. din 1844].

IVĂNEȚU, com. Brătilești, jud. Buzău (bis. de lemn din 1823).

Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 41, passim; *Dicț. Rom.*, IV, p. 74.

IZBĂȘEȘTI, com. Stolnici, jud. Argeș (M bis. Sf. Îngeri, construită de Vlad povarnagiu 1770, reparată 1885 și bis. de lemn Adormirea la începutul sec. XIX).¹⁶

Bauer, p. 179 [bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 66 și 23; B.O.R., 1921, p. 685 [catagr. 1808]; AEA, 1929, p. 94 și 104 [bis. din 1876]; Anuar 1909, p. 282 și 290.

IZBICENI, jud. Olt¹⁷ (fost Romanai) (bis. Sf. Nicolae, 1846, refăcută 1940).

Bauer, p. 195 [I. de Sus cu bis., I de Jos, fără]; Anuar 1909, p. 212; AER, 1921—1925, p. 550; *Monografia jud. Romanai*, p. 417—418; AMO, 1941, p. 624; Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 3 [numele satului de la izbuc = izvor]; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 294 [la 1845 bis. de lemn Sf. Nicolae]; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 216—217, 219—220 [doc. 1645—1655]. Vezi și indice; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1573]; *Indice cronologic nr. 13*; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 483).

IZEȘTI, jud. Prahova (bis. Sf. Dimitrie, 1827—1828, reparată 1864).

Anuar 1909, p. 98; Lechliu Grigore, *Carte de hotărnicie a trupurilor de moșie cu numirile de: Izești. Matia și Sarasca din județul Prahova, proprietățile Eforiei Spitalelor Civile*, Buc., 1887; *Dicț. Rom.*, IV, p. 76 [I. = Păcureți]. IZLAZ, jud. Teleorman (bis. Sf. Trei Ierarhi, mijlocul sec. XIX și bis. bordei Sf. Nicolae-Racovița).

Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 433—436, 438 și urm. [doc.] vezi și *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1568—1567]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 483); Sulzer, *Geschichte*, I, p. 352; A. Rom., 12 și 16 sept. 1859 [arendă moșiei];

Bauer, p. 195 [bis. sec. XVIII]; B. Of., 19 mart. 1851, p. 96 și V. Rom., 1851, p. 80, 204 [zidirea bis.]; Margot, *O viațorie*, p. 83 [bis. la 1859]; Odobescu, *Antichitățile*, p. 129; Anuar 1909, p. 212; *Monografia jud. Romanai*, p. 348—350; AER, 1921—1925, p. 550—551 [bis. din 1857 și 1873]; AMO, 1941, p. 625; Popescu-Cilieni, *Învelișurile*, p. 98; Buzatu D., preot, *Însemnări de pe cărți bisericești* (M.O., XV, 1963, nr. 11—12, p. 930) (icoană, 1851); M.O., 1965, nr. 3—4, p. 294 [la 1845 bis. de lemn Sf. Gheorghe]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 77 [bis. din 1852].

IZVARNA, com. Pocruia, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Gheorghe, 1803 sau c. 1815, construită de preotul Ghiță Izverceanu, dispărută, refăcută de zid 1899).

Bauer, p. 218 [fără bis.]; *Documente privind răscoala din 1821*, I, p. 98—100 [despre construirea bisericii, 1815]; Anuar 1909, p. 181; AMO, 1941, p. 389; Crețeanu R., *Biserici de lemn* (M.O., 1959, nr. 5—6, p. 299) [însemnări]; Idem, *Biserici de zid de pe valea Coșuștei* (M.O., 1961, nr. 7—9, p. 474—482) [istoricul bis. de lemn]; Idem, *Inscripții* (M.O., 1962, p. 710—713) [completări: istoricul satului și însemnare, 1824]; M.O., 1964, nr. 1—2, p. 75; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1567, cîndera în parte al m-rii Tismana]; Vezi și *Indice cronologic nr. 22* [doc.]; Ștefulescu Gorjul, p. 128—129 [doc. despre sat]; Idem, *Documente slavo-române* (indice). IZVERNA, vezi Cănicea.

IZVOARELE (bis. lui Radu Izvoranu mare stolnic, sfîrșitul, sec. XVII).

R.I., 1920, p. 7 [însemnare 1700].

IZVOARELE, jud. Dîmbovița (bis. Înălțarea, reparată și zugrăvită 1855¹⁸; M cruce de piatră din 1742 la Mînjina).

Anuar 1909, p. 48 [bis. noi]; *Dict. Rom.*, IV, p. 79—80.

IZVOARELE — Gorj (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1815—1818, reclădită 1909).

Anuar 1909, p. 175; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul Izvor sau Izvoarele amintit de la 1598]; *Dict. Rom.*, IV, p. 80.

IZVOARELE, jud. Ilfov (cruce din 1703 spre satul Hotarele).

Bojogescu I., *Bisericile de pe malul Argeșului*, p. 90; *Documente*, sec. XVI, XVI, vol. V, p. 403 [satul, fost al Craioveștilor, amintit la 1589, cînd era al lui Nica postelnicul]; *Dict. Rom.*, IV, p. 80 și 82.

IZVOARELE, jud. Olt (bis. Sf. Treime construită de boierii Izvorani la începutul sec. XIX).

Bauer, p. 185 [bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 89; Anuar 1909, p. 300 [bis. din 1872]; *Documente*, indice sec. XVI [localiz. probabil] și sec. XVII [Izvoarele]; *Dict. Rom.*, IV, p. 80—81 [bis. din 1872].

IZVOARELE, jud. Prahova¹⁹ (bis. Sf. Voievozi, zugrăvită 1801, refăcută de poporeni, 1854, reparată 1887). Vezi și Costeni.

Bauer, p. 130 [Izvor, bis. sec. XVIII]; Gheorghiu N. A., *Mici ctitori ai unei biserici de sat* (BCMI, 1937, p. 43) [doc. 1801 despre zugrăvirea bis.]; Anuar 1909, p. 105—106; *Indice cronologic nr. 11* [doc.]; *Dict. Rom.*, IV, p. 81 [pisană, 1854].

IZVOARELE, vezi Beiu și Bivolita.

SCHITUL DE LA IZVOARE, vezi Mănăilești.

SCHITUL IZVOARE, vezi Crasna.

IZVORĂLU, jud. Mehedinți (bis. Sf. Nicolae, 1807, în ruină la 1941).

Anuar 1909, p. 197 [și bis. ruinată din cătunul Manu]; AMO, 1941, p. 505; M.O., 1956, nr. 8—9, p. 543 [Izvorul]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [Izvoarele]; *Dict. Rom.*, IV, p. 83—84.

IZVORĂLU DE JOS, vezi Cacoți.

M M-REA IZVORANI (Izvoranul, Sf. Nicolae, construită de episcopul Luca al Buzăului la sfîrșitul sec. XVI²⁰, refăcută 1707—1708²¹ și zugrăvită 1715 de Jipa căpitanul din Vernești și familia sa; fostă metoh al m-rii Mihai Vodă), acum bis. satului Izvoranu, com. Grăjdana, jud. Buzău.

Documente, sec. XVII (indice); Tunusli, p. 173; Fotino, III, p. 151; Drăghiceanu V., *Bis. Izvoranul-Buzău* (BCMI, XVII, 1924, p. 94) [inscripții]; Filitti, *Ctitori*, p. 8—9; Filitti C. I., *Cercetări și documente privitoare la istoria Principatelor române* Buc., 1935;

Ionașcu, I. *M-rea Izvorani, ctitoria mitropolitului Luca (1583—1604)*, Buzău, 1936, 65 p. (din „Îngerul”, VIII, 1936, nr. 3—4, p. 31—93 [istoric, despre ctitori²², averca m-rii; 54 doc., 1560—1841, listă de egumeni]; Idem, *Schitul Grăjdana*, p. V și nota 20 (vezi și indice); Săndulescu-Verna, *Bis. din Izvorani* (G.A d. Buzău, 2 sept. 1928); Constantinescu N. A., *Bis. din Izvorani* („Îngerul”, XIII, 1941, p. 378—379); Idem, *Monumente buzoene*, p. 46—47; Anuar 1909, p. 247; Cocora Gabriel, preot, *Episcopul Luca al Buzăului* (G.B., 1964, nr. 9—10, p. 897—914) [despre ctitorul m-rii și istoricul ei, după I. Ionașcu]; *Indice cronologic nr. 16* [doc. despre sat].

IZVORANI, com. Ștefănești, jud. Argeș (bis. sec. XVII²³, fost metoh al m-rii C. Lung), Vezi și schitul Valea Mare și Ștefănești.

Doc. relații agrare, p. 227 [doc. 1709]; Vezi și indice; Anuar 1909, p. 95 [bis. din 1840]; G. B., 1965, nr. 5—6, p. 899 [bis. din 1839]; *Indice cronologic nr. 1* [multe doc. despre sat]; Vezi și nr. 2, 9; A.O., 1935, p. 117 [doc. 1639,

vînzare casă boieri Rudeni]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de numeroase ori, începînd de la 1493, fiind proprietatea m-rilor Glavacioc, Argeș, Vieroș, Radu Vodă etc.]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 496).

IZVORU, jud. Argeș (M bis. Sf. Nicolae, 1701). Vezi și Izvoru de Sus.

Bauer, p. 169 [bis. Izvora de Sus]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 98—99 [bis. de lemn Sf. Nicolae]; Anuar 1909, p. 282; AEA, 1929, p. 89 și 146.

IZVORU, jud. Dolj (bis. Adormirea, 1820, construită de Catinca Crăsnăreasa refăcută? 1867).

„Oltenia”, XI, 1944, p. 127 [catagr. 1831]; *Dict. Rom.*, IV, p. 85; Anuar 1909, p. 161; *Monografia jud. Romanați*, p. 439; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 452 [cat. 1845]; Iorga N., *Studii și doc.*, VI, p. 603 [doc. 1714, Izvor, acesta?]; *Dict. Rom.*, IV, p. 84.

IZVORU-Olt (bis. Nașterea Maicii Domnului — I. de Sus, 1827 sau 1837 și bis. Sf. Apostoli — I. de Jos, 1848)²⁴.

Anuar 1909, p. 300; *Documente*, sec. XVII, vol. II, p. 52—53 [satul amintit de la 1612]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 98—99, [bis. de lemn Sf. Nicolae]; *Dict. Rom.*, IV, p. 84—85.

IZVORU-Vîlcea (la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae, 1758—1759, construită de zid 1913; bis. Sf. Nicolae-mah. Popești, 1811—1812). În jud. Vîlcea e un sat Izvoru Rece (același?).

Popescu, *Biserici*, p. 20; Anuar, 1909, p. 224; AMO, 1941, p. 728; *Dict. Rom.*, IV, p. 85.

IZVORU-Vlașca, jud. Ilfov (bis. I. de Jos ante 1833)²⁵.

Documente agrare, p. 503—505 [doc. 1751, satul era al lui Mihalache clucerul].

IZVORU, vezi Berbești, Cacoți, Corbii Ciungi.

IZVORUL ALB (Belo-Izvor) — Mehedinți (dispărut).

Greceanu, *Genealogii*, II, p. 395 [doc. 1623]; Hagi Moscu-Emanoil, *Documente oltenesti. Moșia Izvorul Alb-Mehedinți* (A.O., 1930, p. 186—189) [1623—1630]; *Documente*, indice sec. XVII [sat dispărut].

IZVORUL BÎRZEI-Mehedinți (bis. sec. XIX)²⁶.

Bauer, p. 225 [Izvoru, fără bis.]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 553—555 [casă și biserică]; *Dict. Rom.*, IV, p. 87 [legenda unei bis. vechi]; Anuar 1909, p. 197 [bis. din 1864 și 1794, refăcută 1901—1906]; AMO, 1941, p. 506; M.O., 1956, nr. 8—9, p. 543.

IZVORUL DULCE, jud. Buzău (cruce de piatră din 1806 și bis. de lemn Sf. Voievozi, 1806, arsă la 1863²⁷, reparată 1877 și 1902) Vezi și Gura Sărății.

Anuar 1909, p. 252—253.

SCHITUL IZVORUL FRUMOS-Vîlcea (schitul lui Pahomie sau Pahomnea, începutul sec. XVIII; la 1824 era stricat, fiind folosit ca staul de vite, la 1871 în ruină).²⁸

BCMI, IV, 1911, p. 149 [însemnare, 1720] și 1933, p. 68 [însemnare, 1722]; Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 215; VII, p. 371; Popescu-Cîlieni, *Catagrafia ep. Rîmnicului* (R.I.B., 1943, nr. 1, p. 142—143); Petroșanu D., *Schituri necunoscute* (A.O., 1940, p. 34—35) [istoric]; Popescu, *Învelișurile*, p. 61; Bălașa D., preot, *Schituri oltene* (M.O., 1965, nr. 3—4, p. 281) [despre ruinele schitului vechi, mai jos de Pahomnea];

IZVORUL FRUMOS-Mehedinți.

Bauer, p. 224 [sat jud. Mehedinți]; *Indice cronologic nr. 4* [Mehedinți].

IZVORUL GRECULUI, vezi Ocnele Mari.

IZVORUL DE GRECI-Dîmbovița (bis. din 1819).²⁹

IZVORUL DE SUS — Argeș? (bis. Sf. Nicolae, 1701 și casele familiei Colfescu ¹⁰). Vezi și Izvoru-Argeș (aceiași biserică?).

Dicț. Rom., IV., p. 87 [ruinele casei fam. Colfescu și bis]; ACMI, 1942, p. 54 și 1943, p. 66 [restaurarea picturii].

NOTE

¹ Despre sat vezi și doc. de la Acad. R. S. România, pach. MLXVIII.

² Acad. R. S. România, ms. 224, f. 274 v.

³ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. DLVI. Vezi și planul moșiei H. = Boboci din 1845 la Arh. St. Buc., Min. Agric.

⁴ Vezi Acad. R. S. România, ms. 221, f. 112—113.

⁵ Amintit în doc. la 1501 mai 23, când se spune că a rămas sărac din vremea strămoșilor lui Radu cel Mare, „foștii ctitori” (*Documente*, veac. XVI, vol. I, p. 3—4).

Vezi și doc. din 1661 april. 5, din care rezultă că, după domnia lui Mircea Ciobanul, schitul se pustiise și fusese părăsit (Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, LXII/3). Despre diverse reparații vezi idem, Min. Cult. și Instr., dos. 1414/1865; după transformarea sa în bis. de mir, schitul rămăsese părăsit (ibidem, dos. 1242/1863, f. 331); despre stricarea unor camere, ibidem, dos. 1443/1864, f. 82—83; despre trimiterea inscripțiilor la București, ibidem, dos. 1354/1864, f. 95.

⁶ Despre arderea schitului vezi doc. din 1734 aug. 28 (Arh. St. Buc., ms. 2083, f. 54).

⁷ Acad. R. S. România, ms. 230, f. 100 v. și 198 v.

⁸ Vezi și Acad. R. S. România, ms. 3469 și 2205. Vezi și istoricul făcut de Papazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 81 v. — 82) și catagrafia din 1824 (Arh. Buc., ep. Rîmnic, LXII/33) Vezi și picturile lui Trenk înfățișând schitul în veacul trecut (Muzeul de artă al R. S. România, Stampe, DR III, 4225 și 4232).

⁹ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 394, f. 9 v.

¹⁰ M-rea „de pe Colentina, ce se chiamă la Malul Iezerului”, este amintită la 1615 oct. 3, când primește o danie de la ctitoră (*Documente*, XVII, vol. II, p. 436) și apoi la 1619 mart. 23 și 1625 april. 25. Vezi și doc. din 1648 iulie 20, în care se spune că a fost zidit de Chiajna, soția lui Cernica mare vornic — ctitorul m-rii cu același nume — și a fost închinat la m-rea Iveri și Radu Vodă (Arh. St. Buc., Peceți, nr. 63).

¹¹ La 1871 se vedeau încă temeliile schitului Vorniceasa, între cătunele Cernica și Căldăraru, pe malul Colentinei (Acad. R. S. România, ms. 227, f. 24), unde s-au și efectuat săpături arheologice.

¹² bis. Vezi și planul moșiei Întorsura = Rădulești din 1846 (Arh. St. Buc., Min. Agric.).

¹³ În ms. 226 de la Acad. R-S. România. f. 37 v. se spune că a fost făcută de călugărul Spiridon la 1832.

^{12bis} Din doc. din 1641 <mai> 23, rezultă că m-rea Suhăret a fost zidită de Iorgachi vornic din Bătești-Prahova, pentru sufletul lui Cerchezul vatah de aprozi, ucis de tătari (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., CDLXXVII/1). Vezi și doc. din 1642 mart. 85 (*ibidem*, LXVIII/2). M-rea s-a numit apoi Iordăchianu după numele ctitorului său.

Vezi și doc. din 1641 mai 23, 1647 aug. 20 și 1653 sept. 18, prin care Iordache vornicul din Cozleci lasă m-rii averea sa; rumânii săi urmau să facă un slomn de piatră, două umblători de piatră și să îngrijească m-rea, fiind iertați în schimb de rumânie (Arh. St. Buc., ms. 361, f. 11 v. — 12, 8 v. — 9 și 4—5). La 1656 mai 18, fiica sa, Dumitra, închină m-rea, făcută „cu multă strădanie și osteneală”, la m-rea Costamonit (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., CLXXVIII/1).

¹³ Vezi și doc. din 1670 iunie 10 și 1688 aug. 8, unde se spune că m-rea lui Iordache vornic de pe Cricov fusese închinată la mitropolie de Stroe vel medelnicer, nepotul lui Iordache și Mihai spătar din Greci (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., LXV/21—22).

¹⁴ Vezi și catagrafiile din: 1810, 1842, 1849, 1850 și 1859 de la Acad. R. S. România, ms. 626, f. 34, ms. 660, f. 138 și ms. 723, f. 15—38. Despre diverse reparații vezi Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 4394/1856 și 1449/1864. Vezi și doc. de la Acad. R. S. România, ms. 657, f. 103—103 v., catagrafia de odoare din 1849 (Acad. R. S. România, ms. rom. 919, f. 43) și istoricul făcut de maiorul Pappazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 63).

¹⁵ Acad. R. S. România, ms. rom. 221, f. 110 v. — 111.

¹⁶ Bis. din I. — Teleorman e amintită la 1832 nov. 18 (Acad. R. S. România, DCCCXIV/201).

- ¹⁷ Vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. DXXXV—VI.
- ¹⁸ Vezi Acad. R. S. România, ms. A 545, f. 361. Vezi și planul moșiei I. = Sudoleni la Arh. St. Buc., Min. Agric., Planuri, jud. Dimbovița (1846).
- ¹⁹ Vezi și hotărnicia din 1754 (Acad. R. S. România, CCCLXXV/72).
- ²⁰ Dintr-un doc. din 1666 iunie 6, rezultă că m-reă exista la 1600, când Nicolae Pătrașcu voievod îi făcuse diverse danii (Arh. St. Buc., m-reă Banu, IV/8). Cum Luca a fost episcop de Buzău la sfârșitul sec. XVI și începutul sec. XVII, rezultă că m-reă a fost construită în jurul acestei date, fiind amintită în documente la începutul sec. XVII (*Documente*, XVII, vol. I, p. 125, 159). Vezi și doc. din: 1628 april. 17, 1634 mart. 8, 1647 sept. 11 etc. (Acad. R. S. România, CXLI/76 și CXLVII/217 și Arh. St. Buc., m-reă Mihai Vodă, V/8).
- ²¹ Într-un doc. din <1688—1714>, Jipa căpitanul din Vernești și fratele său, Stanciu, arată că m-reă fusese dărimată de cutremur în timpul domniei lui Șerban Cantacuzino și ei o rezidiseră cum fusese. Sub C. Brîncoveanu înfrățesc ca ctitor pe egumenul Atanasie (Arh. St. Buc., m-reă Mihai Vodă, I/337). Despre starea schitului la 1849 vezi Arh. St. Buc., m-reă Mihai Vodă, XXIII/67.
- ²² Vezi și pomelnicul de la Arh. St. Buc., ms. 729, f. 63.
- ²³ Amintită în doc. la 1639 febr. 8 (Arh. St. Buc., m-reă C. Lung, XLVI/13). Într-un doc. din 1680 febr. 18, se spune că Matei Basarab cumpărase de la Mușat vistierul ocină și biserică de piatră la Izvorani și le închinase m-rii C. Lung (*ibidem*, XLVI/37). Aceasta este probabil actuala biserică din Ștefănești, construită de Mușat slugerul la 1627. Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, pach. CMX.
- ²⁴ Vezi și Acad. R. S. România, ms. 221, f. 115—116.
- ²⁵ Amintită la 1833 oct. 16 (Acad. R. S. România, DCCXVI/262).
- ²⁶ Despre ruinele unei chilii, existente la 1871, vezi Acad. R.S. România, ms. 227, f. 399.
- ²⁷ Vezi Arh. St. Buc., Min. si Cult., dos. 1048/1863, f. 3—5.
- ²⁸ Acad. R. S. România, ms. 230, f. 198, 202.
- ²⁹ Despre clădirea bis. vezi doc. din 1819 iunie 28 (Acad. R. S. România, DCCCXIII/30).
- ³⁰ La 1871 exista o ruină de bis. și pivnița caselor boierești (Acad. R. S. România, ms. 223, f. 163 și 284).

J

JARCALEȚI, vezi Călugărița.

JAROȘTILE, vezi Zăvoieni.

SCHITUL JDRELEA (Zdrelea pe Jiu, Roaba ¹, primul schit, ruinat, ctitorie probabilă a boierilor Craiovești, sfârșitul sec. XV — începutul sec. XVI; refăcut? sec. XVII ², refăcut 1854—1855 pe alt loc; fost metoh al m-rii Xenofon de la muntele Athos), com. Căciulătești, jud. Dolj. Vezi și m-rea Albă.

Documente, XVII, vol. II, p. 326 și IV, p. 462—463 [doc. 1614 și 1625]; Hurmuzaki, XIV/1, p. 132 [doc. 1631]; „Oltenia”, VIII, p. 170 [doc. 1637]; Tunusli, p. 175; Fotino, III, p. 179; A.C., 1868, p. 26; Ghenadie, *Vizite canonice*, p. 198 [despre cele trei schituri: unul în vale, din 1834, altul în deal, din sec. XVIII, în ruină și al treilea, Sf. Dimitrie, 1855]; AER, 1900, p. 38; ACMI, 1915, p. 120—123 [ruine. descriere și foto]; Donat I., *Despre schitul Zdrelea sau Roaba-Dolj, ctitorie necunoscută a Craioveștilor*, Craiova, 1935, 16 p. (din A.O., 1935, p. 344—359) [istoric, despre averea schitului și documente]; Donat I., *Fundațiile*, p. 87—88 și A.O., 1937, p. 449—450; R.I.R., 1937, p. 192; Popescu, *Învelișurile*, p. 61, 63, 88; Nandriș Gr., *Documente slavo-române*, p. 168—174 [doc. 1637]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 443 [cat. 1845]; Bodogae T., *Sf. munte Athos*, p. 273—274 [fost metoh la Xenofon]. JEGĂLIA, jud. Ialomița (bis. Sf. Nicolae, 1845, reparată 1879).

Documente, indice sec. XVII [satul amintit de la 1612, când se spune că fusese dat m-rii Dealu de Vladislav voievod]; *Documente agrare*, p. 510, 851—852 [moșie a m-rii Dealu]; Anuar 1909, p. 62; *Dicț. Rom.*, IV, p. 95. JEGĂLIA — Romanăți (dispărut).

A.O., 1937, p. 94—96 [doc. 1636]; *Documente*, indice sec. XVII [localiz. probabilă, sat dispărut].

JERCĂLAI, vezi Urlați.

JEȚU, vezi Nehoiașu.

JGHIABU, com. Mînzălești, jud. Buzău (bis. de lemn din 1828).

Constantinescu N. A., *Monumente buzoene*, p. 50 [însemnări de pe cărți]; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 41 passim.

M SCHITUL JGHIABUL (Zghiabu, Jgheaburi, Intrarea în biserică, sec. XIV—XV (?) ³, refăcut de mitropolitul Teofil, ³ bis 1640 și de Timotei și Daniil ieromonahi, 1827, — când bis. a fost zugrăvită; reparat 1940), com. Zmeurău, jud. Vâlcea.

Arh. St. Buc., *Indice cronologie nr. 15*, Buc., 1958 [2 doc., 1785]; Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 215—216, VII, p. 302, 371; X A, p. 141; Popescu, *Biserici*,

p. 31 [catagr. 1840]; A.C., 1868, p. 25; AER, 1900, p. 32; Răuțu, *Monografia*, p. 102; Drăghiceanu V., *O bis. a lui Radu vodă Negru. Zhghiabul-Vîlcea* (BCMI, V, 1912, p. 135) [inscripție, pomelnic]; Idem, *Monumentele Olteniei* (BCMI, XXVI, 1933, p. 66—67) [inscripții, despre chilii]; BCMI, 1933, p. 136 [inscripții]⁴; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, 1936, pl. CLVIII); Idem, *L'ancienne architecture* (BCMI, 1942, p. 52, pl. XXVIII); Donat, *Fundațiile*, p. 89; Bălășel T., *Schitul Jghiabul-Vîlcea* (BCMI, XXXI, 1938, p. 94—95) [inscripții, legenda schitului]; AMO, 1941, p. 857; vezi și Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 47—48 [din AMO]; Anuar 1909, p. 220; Giurescu, *Ist. rom.*, I, ed. V-a, p. 431 [făcut de Negru vodă]; Bălășa D., preot, *Schituri oltene* (M. O., 1965, nr. 3—4, p. 281) [despre schitul Jghiabul Vechi]; C.L., 1934, p. 677 [Al. Odobescu despre schit la 1860]; Pănoiu A., *Pictura votivă*, p. 19.

JIBLEA-Călimănești, jud. Vîlcea (bis. sec. XVII⁵, rezidită 1857—1862⁶ și cruci din: 1702, 1721, 1728, 1731, 1731—1732, 1778—1779, 1786—1787, 1795—1796, sec. XVIII și 1829 și casa Elena Trică, 1811).
Vezi și Păușa.

Brătulescu V., *Inscripții* (BCMI, XXXIII, 1940, p. 17) [cruce, 1721]; Bauer, p. 178 [bis. sec. XVIII]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 11 [bis. de zid Nașterea Maicii Domnului]; B.O.R., 1921, p. 686 [catagr. 1808 și satul Șerbănești de Jiblea]; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 301; AEA, 1929, p. 104; Ionescu D., *Schituri și biserici*, p. 117—118; Urițescu Gr., *M-reă Stînișoara*, Buc., 1943, p. 31—35 [despre bis. Sf. Nicolae, 1832—1836, reparată și zugrăvită 1898—1899 dăruită 1916, fostă metoh al m-rii Stînișoara]; Brătulescu Călimănești, p. 41; Anuar 1909, p. 282—283; M.O., 1965, nr. 7—8, p. 581—582 [cruce, inscripție, descriere]; *Documente*, indice sec. XIII—XVII [satul amintit de la 1388, cînd era al m-rii Cozia; la 1602, apare martor preotul satului]; *Indice cronologic nr. 11* [multe doc. despre sat].

JIDENI (acum Podgoria) jud. Buzău (fost Rm. Sărat) (bis. Adormirea 1823).

Bauer, p. 112 [Sciden, cu bis.]; Anuar 1909, p. 263; AEB, 1926, p. 60 și 1928, p. 76; A. Rom., 31 aug., supl. 7 sept. 1857 [arendarea moșiei]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1586—1587]; *Indice cronologic nr. 19* [multe doc. despre J. = Tușasca]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 99 [bis. din 1817].

JIDOȘTIȚA, jud. Mehedinți (ruinele unei bis. la 1873)⁷.

AMO, 1941, p. 508 [bis. rezidită 1822]; Buzatu D., *Două vechi sate oltene* (M.O., 1958, nr. 1—2, p. 101—105) [și despre bis.]; Anuar 1909, p. 197—198; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la < 1374 > cînd a fost dăruit m-rilor Vodița și Tismana]; Vezi și *Indice cronologic nr. 22* [doc.].

JIENI, com. Rusăneștii de Jos, jud. Olt (M bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul, adusă de Ștefan Jianu din regiunea București și refăcută aci la 1836, reparată 1881 și 1930). Vezi și Rusăneștii de Jos.

Anuar 1909, p. 212—213; AER, 1921—1925, p. 551; *Monografia jud. Romanai*, p. 417; AMO, 1941, p. 626; *Dicț. Rom.*, IV, p. 101. [bis. din 1854].

JIGORENI, vezi Jugureni.

JILAVA, jud. Ilfov⁸ (bis. Sf. Împărați, 1817—1818, reparată 1854, 1871, 1889, 1907 și bis. Adormirea, 1817—1818, reparată 1853, 1871, 1889). Vezi și Mierlari.

Anuar 1909, p. 77—78.

JILAVELE-Slătioarele⁹, jud. Ilfov (fost Ialomița) (M. bis. Sf. Trei Ierarhi-Slătioarele, reclădită 1820¹⁰, reparată 1873; casa Barbu Văcărescu fostă a Cantacuzinilor; și M bis. Sf. Ioan Botezătorul, 1697? reparată 1844 și 1872).

Iorga N., *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 196; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 124 [doc. 1797, bis. și școală]; 125 [doc. 1840, casa Văcărescu]; Bauer, p. 139 [bis. și casă boierească]; Anuar 1909, p. 62—63 și 65; Giorganda Șt., *Carte pe hotărnicie pentru Slătioarele din jud. Ialomița, plasa Cîmpu, com. Jilăvile*, Buc., 1895, 11 p. [se rezumă doc. din sec. XIX]; Sulzer, *Geschichte*, p. 319 [bis. și curte boierească]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul Slătioarele amintit de la 1543].

JILISTEA, vezi Slobozia.

JIROV, jud. Mehedinți ¹¹ (bis. Sf. Nicolae și Nicodim, construită de logofătul Milcu Condeescu și locuitorii satului, 1833—1835, reparaată 1891 și 1912; frescă interioară și exterioară din 1835; casa întărită a lui Al. Jiroveanu, din același timp). Vezi și Cernaia și Croica.

Iorga, *Inscripții*, f. I, p. 213; Anuar 1909, p. 198; AMO, 1941, p. 509; Crețeanu R., *Biserici de zid de pe valea Motrului* (M.O., 1957, nr. 5—6, p. 339—342) [descriere, istoric, inscripții și foto]; Idem, *Culele și casele întărite* (M.M., I, 1958, p. 107—109); Idem, *Cei ce au ctitorit cu munca zugrăviți în bisericile de pe Valea Motrului* (*ibidem*, p. 256) [bis. zugrăvită 1835)]; Pănoiu A., *Pictura votivă*, p. 22; *Documente*, indice, sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1483, când era al lui Birta Petru și al altora]; A.O., 1940, p. 84 [doc. 1594, satul J. de Jos era al lui Radu al doilea paharnic]; p. 85—87 [doc. 1596]; Ionescu I., *Agricultura română*, p. 463—464 [despre sat].

SCHITUL JITIA — Rm. Sărat (Sf. Dumitru, construit de Iane Hagiul pitarul și Gheorghiță Dedulescu slugerul la sfîrșitul sec. XVII ¹², refăcut 1783; fost metoh al m-rii Adormirea-Rm. Sărat). Vezi și schitul Poiana Mărului.

G.B., 1963, nr. 11—12, p. 1047 [doc. 1695]; Popescu-Ciocănel, *M-rea Găvanul, com., Cîmpulunganca, Corbu, Jitia, Odobeasca, Ploiești*, 1898, p. 33 [două bis. în ruină]; Bălașa D., *Schitul Jitia din Rm. Sărat* (R.I.B., I, 1943, nr. 3, p. 152—153); Constantinescu Horia, *Bis. fostei m-ri Rm. Sărat* (G. B., 1965, nr. 1—2, p. 49 [note sumare despre schit]; *Indice cronologie nr. 19* [doc.]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 108 [bis. din 1783].

M M-REA JITIANU (Jitia, construită către sfîrșitul sec. XVI ¹³ nu se știe precis de cine; refăcută la 1654—1658 ¹⁴ de Ghinea Brătășanu vistier și de Udriște vistier — sau de C. Șerban și doamna Bălașa? ¹⁵; prădată de curuți la 1690, a fost reparată la 1701 de popa Luca, egumenul de la Sfetagora și Petru Obedeianu mare armaș, care-i fac tindă și zugrăvesc biserica; reparată și zugrăvită de arhimandritul Dorotei Craioveanu, care reface casele, 1812 și la 1852; restaurată 1925, 1932; fostă metoh a m-rii Sf. Pavel de la Muntele Athos), com. Branișteana, jud. Dolj.

Istoria Țării Românești, p. 119; *Documente*, sec. XVI—XVII (indice); Paul de Alep, *Călătoriile*, p. 196, 200 [despre rezidirea bisericii]; Vezi și M.O., 1967, nr. 11—12, p. 921; Arh. St. Buc., *Indice cronologic nr. 15*, Buc., 1958 [866 doc., 1535—1873]; Tailliez F. S. J., *Jitianul; un chrysobulle de 1689 de Constantin Brîncoveanu* („Orientalia christiana periodica”, XVI, 1950, p. 137—176 + 1 facs); Idem, *Post-scriptum a l'article „Jitianul 1689”* (*ibidem*, XVII, 1951, p. 217—220); Giurescu, *Material* (indice), vezi îndeosevi vol. II, p. 214 [1727]; Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 186, VII, p. 134, 373—374; X A, p. 15, 119—120; *Documente agrare*, (indice); Tunusli, p. 175; Fotino, III, p. 179; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 327; A.O., 1927, p. 68 [inscripție]; „Oltenia”, III, 1943, p. 158—159 [doc. 1691]; Greceanu, *Genealogii*, II, p. 41 și 315 [doc. 1656 și 1710]; Neda M. I., *Două catafii bisericesti. Catagrafia m-rii Jitia, jud. Dolj, 1858* („Oltenia”, II, 1941,

p. 146—152) [descrierea m-rii]¹⁶; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 450 [la 1845 bis. Sf. Dimitrie-Balta Verde]; *Cu privire la m-rea Jitianu* (A.O., 1927, p. 305);

Monumente naționale, II, p. 207 [descriere, case ruinate]; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 142.; AER, 1900, p. 36—37; Dobrescu, *Istoria bisericii din Oltenia*, p. 139, 141, 260—262; *Episcopia Râmnic*, p. CIV, 47; Sadoveanu M., *Biserica Jitianului* („Ramuri”, I, 1906, nr. 7—8, p. 131—133); „Ramuri”, I, 1906, nr. 9, p. 164—165 [pictură veche]; Iorga N., *M-rea Jitianului* (F.D., II, 1907, nr. 7, p. 103—105) [descriere];

Năsturel P. V., *M-rea Jitianu* („Albina”, XIII, 1909—1910, p. 314—317) [ruine și foto]; Ciuceanu Șt., *Bis. Jitianu-Dolj* (ACMI, 1914, p. 101—107) [despre starea m-rii]; ACMI, 1915, p. 147, 148, 154, 155 [inscripții¹⁷, foto obiecte]; Iorga N., *La Roumanie*, p. 36; Idem, *Istoria bisericii*, I, p. 288; Obedeau C. V., *Fundațiunea Obedenilor* (A.O., III, 1924, p. 7—8; Idem, *Petru Obedeau* (*ibidem*, 1927, p. 46); Vincenz I., *Din trecutul Craiovei* (A.O., V, 1926, p. 199—201) [descriere, foto]; Balș G., *Influence serbe*; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXV, 1932, p. 37, 70—71 și pl. CCXXVI—CCXXXI); Locusteanu Titus, *M-rea Jitianu*, teză de licență, Buc., 1933; Drăghiceanu V., *M-rea Jitianu* (BCMI, XXVII, 1934, p. 103—104) [inscripții, descriere, foto]; Donat, *Fundațiile*, p. 57; „Oltenia”, II, 1941, p. 129; AMO, 1941, p. 180, 831—834; vezi și Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 19—22 [din AMO];

Locusteanu G. I., *M-rea Jitianu sau Jitia* („Renașterea”, XX, 1941, p. 83—87) [istoric, descriere]; prezentare în R.I.R., 1941—1942, p. 492; N[icolae]scu-Ploșor, *Întemeietorul m-rii Jitianu-Dolj* (R.I.B., I, 1943, nr. 3, p. 151—152) [crede că e popa Novac, în timpul domniei lui Mihai Viteazul]; Popescu, *Învelișurile*, p. 61, 64—65; Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 83; Bulat T. G., *Știri noi despre m-rea Jitianu (Dolj)* M.O., 1967, nr. 5—6, p. 430—444 [cu doc.]; Bodogae T., *Sf. munte Athos*, p. 260—261 [fost metoh la Sf. Pavel];

Zagoritz Al., *Sfeșnice românești și candelabre italiene* (BCMI, VIII, 1914, p. 16—26).

JIUL, vezi Viriți.

JOIȚA, jud. Ilfov (bis. Sf. Nicolae și Sf. 40 de mucenici, construită de logofeteasa Smaranda Rachni și alții, 1834, reparată de Manolache Facă clucerul, 1854; clădită pe locul unei bis, de lemn de la sfîrșitul sec. XVIII). Vezi și Bîcu-Joița.

Popescu N., *Catagrafia*, p. 24; Anuar 1909, p. 78; Brătulescu, *Ilfov*, p. 50 [pisanie]; Radu G. I., *Bisericile din jurul Floreștilor*, p. 258; ACMI, 1943, p. 55 [restaurare].

JOIȚA, vezi Buzești.

JORMĂNEȘTI, vezi Comănești și Glogova.

JOSENI, vezi Berca.

JUGARU, com. Opțași, jud. Olt (bis. Toți Sfinții, 1823¹⁸, reparată 1905).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 86; Anuar 1909, p. 300; *Dicț. Rom.*, IV, p. 116 [bis. din 1832].

JUGUR, com. Poenari-Muscel, jud. Argeș, (trei cruci de piatră și bis. în ruină la sfîrșitul sec. trecut).

Dicț. Rom., IV, p. 117; Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. LXXIX; Anuar 1909, p. 91 [bis. din 1851—1854]; *Documente*, indice sec. XIII—XVII [satul amintit de la 1452].

JUGUREANU, jud. Brăila (bis. Duminica Tuturor sfinților, 1850).

Vasilescu N. A., *Schițe istorice*, p. 208; Anuar 1909, p. 455; *Dicț. Rom.*, IV, p. 116 [bis. din 1843].

JUGURENI, jud. Dîmbovița (bis. de lemn Cuv. Paraschiva, 1840—1844, reparată 1895 și 1905).

Anuar 1909, p. 55; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la 1451, cînd parte din J. de Jos era a m-rii Dealu].

JUGURENI (Jigoreni) jud. Prahova (bis. de lemn Sf. Nicolae-Marginea Pădurii, 1835—1838; altă bis. din 1850—1852; ruine de ziduri la 1871¹⁹ și cruce de piatră de la începutul sec. XIX. la c. un km. nord-est de sat).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1567]; Anuar 1909, p. 248; AEB, 1926, p. 34 și 1928; p. 55; *Indice cronologic nr. 15* [multe doc. despre sat] și nr. 8.

SCHITUL JUPÎNEȘTI, jud. Gorj²⁰ (construit de Vasile monahul, fiul lui Cornea Brăiloiu mare ban, ante 1704²¹; fost metoh al m-rii Tismana).

Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 137 și 144 [doc. 1704, de închinare la m-rea Tismana]; VIII, p. XXI [despre ctitor]; XII, p. 220 [doc. 1722]; Ștefulescu Al., *M-rea Tismana*, ed. III-a, p. 402—403 [doc. 1706]; Petroșanu D., *Schituri necunoscute* (A.O., 1940, p. 31—32 și 1941, p. 128—130) [documente]; Bauer, p. 211 [sat fără bis.]; Bărcăcilă Al., *Însemnări din Gorj* (BCMI, 1927, p. 45) [despre bis. veche de lemn, prăbușită]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 118 [bis. de lemn din 1796 și 1818]; Anuar 1909, p. 177—178 [bis. de lemn ruinată]; AMO, 1941, p. 371]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1486]; Ștefulescu, *Crasna*, p. 84—86 [doc. 1643, 1/4 din sat al m-rii Strîmba]; *Documente de arhitectură nr. 2* [bis. Jupînești-Vîlcea]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 337—338 [doc. despre sat]; Idem, JUPÎNEȘTI — Argeș (fost Muscel) (M bis. de lemn Înălțarea, 1742²², construită de Nicolae Grecul sau Necula Eneot Rîmleacu și Nicolae ceașul; bis. Sf. Voievozi, construită de postelnicul Ioniță Bărbuceanu, 1840—1844, reparată 1880, și cruce de piatră de la începutul sec. XIX²³).

Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 227; X A, p. 17, 185—186; *Dicț. Rom.*, IV, p. 119; Anuar 1909, p. 91; Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. XLIII—XLIV, LXXXIX [pisană bisericii]; Sacerdoteanu A., *Cîteva acte din Jupînești-Muscel* (R.A., V/1, 1942, p. 69—114) [37 doc., 1636—1837 și despre bis. și cruce de piatră]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1541]; *Indice cronologic nr. 1*; Crețeanu, *Biserici de lemn*, p. 27, 41 passim.

JUPUREȘTI — Prahova (bis. din 1804).

Zagoritz Al. M., *Tîmpla și tronul arhieresc. Origini și caractere* (BCMI, VIII, 1915, p. 56) [bis. în ruină]; în *Dicț. Rom.*, nu figurează.

NOTE

¹ În *Dicț. Rom.*, II, p. 246 și V., p. 256 sînt trecute două schituri: Roaba Veche, 1834 și Nouă, 1855.

² În doc. citat, din 1624, se spune că a fost făcut pe locul numit Jdrele de Pahomie monahul. M-rea mai este pomenită apoi la 1637 oct. 4, 1640 iunie 18, 1650 iunie 20 etc. (Arh. St. Buc., m-rea Roaba și Jitia, II/1, 3 și 4).

Vezi și catagrafiile din: 1823, 1828, 1837, 1845, 1847, 1855, 1859 și 1862 (Arh. St. Buc., Catastife m-rești, dos. 83 și 85 și Min. Instr., dos 6722/1837, 1736/1845 și 4231/1855 și Acad. R. S. România, ms. 725, f. 337—397). Despre reclădirea bisericii vezi Arh. St. Buc.,

Min Instr., dos. 2579/1853. Vezi și istoricul făcut de maiorul Pappazoglu (Arh. St. Buc., ms. 729, f. 28).

³ Deși după tradiție se spune că ar data din timpul legendarului Radu Negru, schitul nu este pomenit în documente până în secolul al XVII-lea, fiind amintit de abia la 1676 mart. 9 (Arh. St. Buc., m-reă Arnota, III/4).

³ bis. În catagrafia din 1840 ctitorii sînt: popa Ion Neghinescu din Cacova, părintele Timotei, popa Damaschin și popa Ion Cheianu.

⁴ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 394, f. 5 și ms. 729, f. 46 v. Vezi și picturile lui Trenk înfățișînd schitul în secolul trecut (Muzeul de artă al R. S. România, DR, I, 4280 și DR. III, 4299). Dintr-un doc. din 1838 mai 25, rezultă că a fost reclădit de Timotei ieromonahul (Popa Tudor din Cacova) și alți locuitori (Acad. R. S. România, MCCLXXXVI/48).

⁵ Amintită la 1699 april. 24 (Arh. St. Buc., ms. 705, f. 213 v.).

⁶ Despre reclădirea bisericii vezi și Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 2785/1859.

⁷ Acad. R. S. România, ms. 227, f. 388.

⁸ La 1855 moșia a fost cumpărată de E. Ghica (Acad. R. S. România, CDXIV/95).

⁹ Slătioarele cele Bătrîne sau Jilava se spune într-un doc. din 1705 mart. 12 (Arh. St. Buc., AN, CCXCIV/3).

¹⁰ Acad. R. S. România, ms. A 545, f. 145. Despre ruinele unei bis. la Jilăvile-Cacaleți, la 1871, vezi Acad. R. S. România, ms. 227, f. 129 v.

¹¹ Despre sat vezi doc. de la Acad. R. S. România, CDXXXIX/91 și urm., între care este și o hotărnicie din 1855 (doc. nr. 131), în care se rezumă și doc. vechi.

¹² Vezi doc. din 1689 iulie 15 (Arh. St. Buc., m-reă Bistrița, XL/1). Vezi și doc. din 1695 mai 27 și iulie 10, prin care Iane hagiul pitarul, soția sa Marica Dedulescu și Neagoe Topliceanu căpitanul, ginerele lui Dedulescu, îl închină m-rii Adormirea (Arh. St. Buc., m-reă Rm. Sărat, I/14 și XIV/4). Vezi și catagrafia din 1858 (Acad. R. S. România, ms. 723, f. 1—14).

¹³ Amintită în doc. la 1607 iunie 6 și 1615 april. 2, cînd — veche fiind — i se fac diverse danii (*Documente*, XVII, vol. I, p. 267 și II, p. 378—379).

¹⁴ Vezi și doc. din 1688 dec. 1 (Arh. St. Buc., ms. 723, f. 450 v — 451).

¹⁵ Dintr-un doc. din 1658 iunie 19, rezultă că ar fi fost clădită din piatră de Ghinea vistier și Udriște vistier (Arh. St. Buc., ms. 719, f. 356), deși ctitorii m-rii sînt considerați C. Șerban și doamna Bălașa (probabil pentru că m-reă a fost construită în timpul domniei acestuia).

Vezi și doc. din 1692 aug. 28 în care se spune că a fost prădată de curuți la 1690, cînd aceștia au luat „tot ce au găsit ale mănăstirii, bucate și dobitoace și altele ce au fost”, m-reă răminînd după aceea „la mare lipsă și scădere” (Muzeul de istorie Buc., nr. 27.000 și Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 232).

¹⁶ Vezi și catagrafiile din 1823 și 1864 (Arh. St. Buc., Min. Instr., dos. 1383/1864 și Catastișe m-rești, dos. 50 și 51 din 1823). Despre starea bisericii și a chiliilor la 1823, <1824> și 1828, vezi idem, Mitr. Țării Rom., CDXCVI/12, și ms. 430, f. 820 și 825. Vezi și catastifele de venituri din 1823 și <1826—1830> (*ibidem*, f. 809—815 și 829—833).

¹⁷ Vezi și Arh. St. Buc., ms. 729, f. 11—11 v.

¹⁸ Acad. R. S. România, ms. rom. 221, f. 104 v. — 105.

¹⁹ *Ibidem*, ms. rom. 224, f. 553.

²⁰ Vezi lista de doc. ale satului (Acad. R. S. România, MCCLXXXVII/98).

²¹ La 1700 aug. 30, Cornea Brăiloiu vel ban dă fiului său Vasile moșia Jupînești să facă schit, care la 1704 nov. 7 este închinat m-rii Tismana (Arh. St. Buc., m-reă Tismana, XLIII/1 și 2 și N. Iorga, *Studii și doc.*, V, p. 137).

²² Despre ruinele unei biserici, la 1871 și pietrele de mormînt existente, vezi Acad. R. S. România, ms. 228, f. 258—258 v.

²³ Amintită la 1818 april. 28 (Arh. St. Buc., A. N., XLIII/18).

L

LĂCEANCA, vezi Măgura.

LĂCENI, jud. Teleorman (bis. de lemn Sf. Paraschiva la începutul sec. XIX¹, refăcută de zid la sfârșitul secolului). Vezi și Măgura-Lăceanca.

Bauer, p. 169 [fără bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 54; AEA, 1929, p. 84; Anuar 1909, p. 121 și 275—276 [două sate]; *Documente agrare*, p. 555—557 [doc. 1763, despre mutarea locuitorilor la Zbrăglezile]; *Indice cronologic nr. 1*; *Dicț. Rom.*, IV, p. 142.

LĂCRÎȚA, jud. Dolj (bis. Sf. Nicolae, construită de paharnicul Nic. Oteleșeanu și locuitori, 1848, reparată 1898 și 1908).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 452 [fără bis. la 1845]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 703 [pisanie]; Anuar 1909, p. 161; AMO, 1941, p. 245.

LACU, vezi Voloiaacu.

SCHITUL LACUL NEGRI — Muscel (ante 1832)².

Didicescu I., *Biserici din Brăila*, p. 152; Vasilescu N. A., *Schițe istorice*, p. 211; Anuar 1909, p. 455; Bauer, p. 191.

LACUL TURCULUI — Prahova (bis. din 1865—1871)³.

Ioan Miu V., *Monografia satului Lacul Turcului, com. Stelian Popescu, jud. Prahova*, Buc., 1937, 45 p.; Anuar 1909, p. 97; *Dicț. Rom.*, IV, p. 130.

SCHITUL LĂCULEȚE, vezi Bărbătești.

LĂCUSTENI, vezi Locusteni.

LĂDEȘTI — Teleorman (în *Dicț. Rom.*, IV, nu este).

Iorga N., *Revelații toponimice*, p. 2 [originea numelui].

LAHOVARI (fost Cacaletți, acum Dumbrăveni), jud. Ilfov (bis. Izvorul Tămăduirii, începutul sec. XIX, 1808 sau 1818).

Bauer, p. 165 și 168 [bis. sec. XVIII]; Mușeteanu I., *Șapte biserici*, p. 9—10; Idem., *Bis. Izvorul Tămăduirii din satul Ioan Lahovari (Cacaletți)-Ilfov* (BCMI, XXXIII, 1940, p. 43) [descriere sumară]; *Monografiile Vlaşca*, p. 136—143 [bis. din 1894].

LAICĂI, com. Cetățeni, jud. Argeș (bis. Cuv. Paraschiva și Sf. Grigore Teologul, construită de Stan mătăsarul și Ion Negrea, 1793—1796 sau 1800, reparată 1873 și crucea de piatră a lui Socol Cornățeanu clucerul din 1647⁴, ambele M).

B.C.I., IX, 1930, p. 117—118 [catagr. 1840]; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 266; BCMI, III, 1910, p. 144 [inscripție cruce]; Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. XXXIII, LXXIX; Florescu G. D., *Un sfetnic al lui Matei Basarab*,

ginerile lui Mihai Viteazul (R.I.R., 1941—1942, p. 76); Anuar 1909, p. 91; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 869 [cat. 1840].

M SCHITUL LAINICI (Întrarea în biserică, ante 1784⁵, bis. clădită 1812—1817⁶ de monahia Calistrata, Răducanu Sărdănescu medelnicerul, Nicolae Brăiloiu fost mare pitar și alții, reparată 1859⁷, reparată radical 1935; clădirile sînt noi; fost metoh al episcopiei Rîmnic⁸), com. Sîmbotin, jud. Gorj. Vezi și Schitul Locurile Rele.

Ștefulescu Al., *Tg. Jiu*, p. 426 [doc. 1784]; N. Iorga, *Studii și doc.*, XI, p. 235 [doc. 1813 bani pt. bis.]; Urechia, *Ist. rom.*, X A, p. 199 [1813]; Giurescu, *Principatele române*, p. 233; *Indice cronologic nr. 4; Vederi din Gorj*; Antoniu Al., *Album*, partea I, pl. 27; AER, 1900, p. 31; ASTR, IV, 1906, p. 48; Iorga, *Sate și mănăstiri*, p. 331; Ștefulescu, *Gorjul*, pl. LVI, 88—90 [și foto]; Iorga N., *La Roumanie pittoresque*, p. 29—30; AER, 1921—1925, p. 589—590;

Prejbeanu Gr., Visarion Toe și Pavel Bocșa, *Sfîntul schit Lainici*, Tg. Jiu, 1931, 15 p.; Donat, *Fundațiile*, p. 57 și A.O., 1937, p. 448; R.I.R., 1937, p. 193; AMO, 1941, p. 860—861; vezi și Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 51—52 [din AMO]; Ștefănescu I. D., *Peintures murales*, p. 66—68; Voinescu T., *Elemente realiste* (SCIA, 1954, nr. 1—2, p. 73); Ionescu Gr., *Istoria arhitecturii*, II, p. 356—357.

LALOȘU, jud. Vilcea (la 1840 bis. de zid Sf. Îngeri, construită de paharnicul Ștefan Gănescu și alții, 1839⁹, reconstruită 1934 și bis. de lemn Sf. Împărați-Gaița, construită de popa Barbu Dobriceanu 1798, preînaltă 1826 de Preda Dobriceanu protopopul și Teodor postelnicul).

Popescu, *Biserici*, p. 130; *Dicț. Rom.*, IV, p. 133 [bis. din 1858]; Anuar 1909, p. 224; AMO, 1941, p. 728.

LĂMOTEȘTI (Lămoteasca), jud. Vrancea (fost Forșani) (bis. sec. XIX)¹⁰.

Documente agrare, p. 419 [satul pe moșia m-rii Rîmnic]; vezi și *Indice cronologic nr. 19* [doc.].

LĂMOTEȘTI — Ilfov (bis. de lemn Adormirea, construită de slugerul Alex. Lămotescu, la sfîrșitul sec. XVIII, refăcută de zid cu hramul Sf. Împărați, 1846—1847, reparată 1909).

Bauer, p. 152 [Motești? cu bis.]; Popescu N., *Catagrafia*, p. 81; Anuar 1909, p. 78; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1608, cînd era al m-rii Cernica]; *Indice cronologic nr. 1* [doc.]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 144.

LĂNGEȘTI, com. Silișteni, jud. Argeș (bis. Adormirea și Sf. Paraschiva, 1836, construită de Ene Mazilu, familia Langa și alții, reparată 1879).

Stănescu Badea, I., *Monografia comunei Silișteni, fostă Bumbueni din jud. Argeș*, Rm. Vilcea, 1930, p. 16 [pisană]; Anuar 1909, p. 289; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit la 1437].

LĂNGULEȘTI — Rm. Sărat (bis. sec. XVII). Vezi și Hingulești (același?). „Ion Neculce”, 1924, p. 238 [însemnare 1682].

SCHITUL LAPOȘ (a doua jumătate a sec. XVII¹¹, ante 1677, dispărut, fost metoh al m-rii Bradu¹² și M bis. Sf. Gheorghe-Lapoș, construită probabil de căminarul Alecu Văcărescu), jud. Buzău. Vezi și schiturile Pietricica, Glodu și Valea Caprei și bis. Lăpoșel și Valea Unghiului.

Dicț. Rom., I, p. 407 [bis. Doamnei, ruine]¹³ și IV, p. 134 [despre anticățiile locale]; Drăghiceanu V., *Săpăturile din Buda, Lapoș și Tisău-Buzău* (BCMI, XXIV, 1931, p. 169 și 174—175) [descriseri și foto; obiecte găsite]; Vasilescu A., *M-reă Bradu*, Buc., 1937, p. 73; „Îngerul”, X, 1938, p. 1122

[însemnări]; Constantinescu N. A., *Bis. din Lapoș și Lăpoșel-Buzău* („Îngerul”, XII, 1941, p. 390—392); Idem, *Monumente buzoene*, p. 59 [bis. nouă, 1889]; Potlogea I., *Bisericile din Lapoș* („Îngerul”, 1941, p. 491—508); AEB, 1926, p. 35 și 1928, p. 55; Anuar 1909, p. 248;

Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 69 [doc. 1776]; *Documente*, indice, sec. XVII [satul amintit de la 1607]; A. Rom., supl. 23 febr. și 31 iulie 1857 [arenda moșiei].

LĂPOȘEL, jud. Buzău (bis. de lemn Sf. Gheorghe, construită de Gheorghe Deșliu clucer și alții, 1823, înaltă în 1938).

Săndulescu-Verna C., *Biserița din Lăpoșel* („Îngerul”, X, 1938, p. 1120—1124) [pisanie, însemnări]; Constantinescu N. A., *Bis. din Lapoș și Lăpoș-el-Buzău* (*ibidem*, XII, 1941, p. 390—392); Idem, *Monumente buzoene*, p. 58—59 [însemnări]; Potlogea I., *Bisericile din Lapoș* („Îngerul”, 1941, p. 494—496, 498—502) [descriere, însemnări]; Anuar 1909, p. 248; AEB, 1926, p. 35 și 1928, p. 55.

LĂPUȘATA, jud. Vâlcea (la 1840 cinci bis. de lemn; Sf. Nicolae, 1634, refăcută 1887, Sf. Nicolae-Mijați, construită de Nicolae și Radu Mijat, 1832, Sf. Nicolae-Berești, 1610, reconstruită 1888, Intrarea în bis.-Sărulești, 1695, reconstruită 1898 și Sf. Nicolae-Zărnești, construită de popa Ioan Zărnescu și alții, 1751).

A.O., 1924, p. 306; Popescu, *Biserici*, p. 95; Anuar 1909, p. 224; AMO, 1941, p. 730; *Documente*, sec. XVII, vol. IV, p. 360 [satul amintit la 1623 când apare ca mator și preotul satului]; *Dict. Rom.*, IV, p. 145.

LARGA, com. Mușetești, jud. Gorj (M bis. de lemn Sf. Îngeri, 1730, construită de Gherghina Vrăjitoarea?).

Bauer, p. 212 [bis. sec. XVIII]; „Renașterea”, 1944, p. 297 [catagr. 1840]; M.O., 1956, nr. 6—7, p. 411; AMO, 1941, p. 377 [bis. în stare rea] (După informațiile lui C. Bălan, bis. de lemn, Intrarea în biserică, 1776, dată săpată pe o birnă).

LARGA, com. Samarinești, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Ilie, 1826, construită de locuitori). Vezi și Valea Poienii.

M.O., 1956, nr. 8—9, p. 542; Anuar 1909, p. 203; Crețeanu R., *Biserici de lemn* (M.O., 1964, nr. 5—6, p. 411—413).

LARGU, jud. Buzău (bis. Sf. Voievozi, 1817, reparată 1889).

Potlogea I., *Vechea bis. din satul Largu-Buzău* („Îngerul”, XII, 1940, nr. 3—4, p. 250—257) [descriere, pisanie 1817, însemnări]; Anuar 1909, p. 248; AEB, 1926, p. 24 și 1928, p. 50.

M-REA LUI LARIŌN, vezi Adâncata.

LĂSCAIU, vezi Pribegi.

LĂSCĂȚEI, vezi Stolojani.

LĂTENI, com. Făcăeni, jud. Ialomița (bis. sec. XVIII, apoi bis. din 1884—1894).

Bauer, p. 142 [Lateni, cu bis.]; Anuar 1909, p. 58; *Dict. Rom.*, IV, p. 147 [L. fost Bozeni].

LĂUNELE — Argeș¹⁴ (bis. de lemn Intrarea în bis. la începutul sec. XIX, apoi M bis. Sf. Voievozi, 1824 sau 1830, construită de M. Lahovari, reparată 1900).

B.O.R., 1921, p. 682 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 29; Anuar 1909, p. 283; AEA, 1929, p. 105; Teodoru H., *Bis. parohială Sf. Voievozi din Lăunele de Jos-Argeș* (BCMI, XXXVII, 1944, p. 87—89); Nandriș Gr., *Documente slavo-române*, p. 52 [doc.]; *Dict. Rom.*, IV, p. 147. LĂZĂREȘTI, com. Bumbesti Jiu-Gorj (la 1840 bis. de lemn Sf. Nicolae 1795).

„Renașterea”, 1944, p. 300—301 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 172 [bis. în stare real]; *Dict. Rom.*, IV, p. 148.

LĂZĂREȘTI, vezi Udpuu.

LAZU, vezi Igoiu.

LAZU — Dolj.

Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 497); *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1583]; *Indice cronologic nr. 7* [doc.]; A. Rom., 2 oct. și supl. 5 oct. 1857 [arendarea moșiei].

LAZURI, com. Comișani, jud. Dîmbovița¹⁵ (bis. Sf. Voievozi, refăcută (?) 1849, de Scarlat Mihăilescu, reparată 1887; cruce de piatră ridicată de Mihu logofăt <1672—1678>).

Bauer, p. 160 [Lasari, fără bis.]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 31; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 272—273; Drăghiceanu V., *Călăuza*, p. 25; Anuar 1909, p. 48; Greceanu, *Genealogii*, p. 329—330 [doc. 1797]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1572].

LAZURI, vezi Scoarta.

LAZURILE — Gorj (bis. de lemn Nașterea Domnului, 1831).

Anuar 1909, p. 173; în *Dict. Rom.*, IV, nu este.

LEAMNA (Hleamna) — Dolj (bis. de lemn Adormirea, construită de diverși meșteșugari, 1820).

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1517]; „Oltenia”, II, 1941, p. 128; XI, 1944, p. 55 [cat. 1831]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 446 [cat. 1845]; *Indice cronologic nr. 7* [doc.].

LEHLIU, jud. Ialomița (han, sec. XIX și bis. ante 1833).¹⁶

V. Rom., 1851, p. 388 [han]; A. Rom., 1858, febr. 26 și supl. 5 mart. [arendarea moșiei]; Anuar 1909, p. 63 [bis. nouă]; „Grai și suflet”, vol. VII, 1937, p. 296 [despre numele Lehliu].

LEILEȘTI, vezi Țintea.

LELEASCA, vezi Păroși și Mijlocu.

LELEȘTI, jud. Gorj (M bis. de lemn Sf. Nicolae, construită de căpitanul Grigore Roșca și alții, 1774, zugrăvită 1847 și bis. de lemn Adormirea — Frățești, 1825). Vezi și Ursăței.

Bauer, p. 217 [sat părăsit]; „Renașterea”, 1945, p. 327—328 [la 1840 și bis. de lemn Înălțarea, 1816]; M.O., VII, 1955, nr. 10—12, p. 638 și 641; Pănoiu A., *Pictura votivă*, p. 25, fig. 49—50 [figuri de ctitori]; Anuar 1909, p. 183; AMO, 1941, p. 372 [bis. din 1847]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la 1487]; Ionașcu, *Biserici Ol.*, p. 212 [doc. 1792]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 159—161 [doc. despre sat]; Idem, *Documente slavo-române* (indice).

LEORDENI, vezi Leurdeni.

LEOTEȘTI, numit și Gureni-Saac (cruce de piatră din sec. XVII)¹⁷.

Documente, indice [sat dispărut].

LEOTEȘTI, com. Bobicești, jud. Olt (fost Romanați) (la 1840 bis. de lemn Sf. Dumitru, 1830, reconstruită din zid 1900 sau 1863?).

„Renașterea”, 1944, p. 14; Bauer, p. 207; Anuar 1909, p. 213; *Mono-grafia jud. Romanați*, p. 385—386; AER, 1921—1925, p. 551; AMO, 1941, p. 626; *Documente*, indice sec. XVI [satul amintit de la 1517]; *Dict. Rom.*, IV, p. 155 [bis. din 1862].

LEREȘTI, jud. Argeș (fost Muscel) (bis. de lemn din 1762, reclădită? 1860—1861¹⁸ și o bis. din sec. XV, descoperită recent).

Documente, indice sec. XVII [satul amintit de la 1605]; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 887—888 [cat. 1840]; B.C.I., IX, 1930, p. 115 [cat. 1840]; *Dict. Rom.*, IV, p. 156 [despre ruinele din sat]; Rădulescu-Codin, *Mus-*

celul, p. XXIV, LXXX; Mîrțu Fl., *Un tezaur al istoriei și culturii: bis. necunoscută din sec. XV descoperită la Lerești-Muscel* (B.O.R., 1968, nr. 3—5); Anuar 1909, p. 91—92 [bis. din 1860—1861]; Iorga N., *Studii și doc.*, VII, p. 33—34 [doc. 1672]; Greceanu, *Genealogii*, I, p. 348 [doc. 1750]; vezi și p. urm.; Antipa Dim., *Carte de hotărnicie a moșiei Leresci cu trupurile sale anume... moșie și trupuri situate în com. Leresci, plasa Dîmbovița-Nucșoara, jud. Muscel...*, Buc., 1899, 34 p. [și despre doc. de proprietate].

LESPEDEA, vezi Turcești.

M SCHITUL LESPEZI (Coborîrea Sf. Duh, circa 1665—1675¹⁹, construit de Drăghici Cantacuzino spătarul și Pîrvu Cantacuzino stolnicul, zugrăvit circa 1694 de zugravul Pîrvu Mutul, ars de turci la 1788, refăcut de egumenul Sava, 1793, restaurat 1906, și 1952; fost metoh al m-rii Pantelimon), com. Comarnic, satul Posada, jud. Prahova.

Iorga N., *Predoslovie lui Sava starețul schitului Lespezi* (*Studii și doc.*, V, p. 506—507) [istoricul schitului]; Tunusli, p. 173; Bauer, p. 132; Fotino, III, p. 155; Iorga, *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 112; Iorga N., *Studii și doc.*, V, p. 497 [doc. 1752]; Găleşescu, *Eforia*, p. 219 [doc. 1752, închinare la Pantelimon]; Urechia, *Ist. rom.*, VI, p. 194; VII, p. 314, 375; X A, p. 17, 84; A.P., 1848, p. 404, 408, 412, 418, 422 passim [venituri, 1832—1846]; A. Rom., 21, 29 aug. și 4 sept. 1857, supl. 12 și 19 dec. 1859 [moșiile m-rii]; V. Rom., 10 Iunie 1843; Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. XXXII;

Drăghiceanu V., *La biserica schitului Lespezi-Prahova* (BCMI, VIII, 1915, p. 143—144) [inscripție, ctitori]; Pavlov, *Călăuza*, p. 56—57; Florescu G. D., *Schitul Lespezi*, Cluj, 1931, 8 p. (din vol. *Închinare lui N. Iorga*, Cluj, 1931, p. 166—174); Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXIX, 1936, p. 68, pl. CLXXX—CLXXXIV); Ionescu Gr., *Istoria*, p. 385 [schitul Posada];

Bădiceanu D., *Schitul Lespezi* (B.O.R., LVII, 1939, p. 415—445) și Buc., 1939, 35 p. [istoric, avere, cărți vechi cu însemnări, listă de egumeni]; (recenzie în R.I.R., 1939, p. 442); Bobulescu, *Zugravi*, p. 12—14; A.R., 1940, p. 114—115; ACMI, 1942, p. 57 [restaurare]; Voinescu T., *Pîrvul Mutul* (SCIA, 1955, nr. 1—2, p. 138).

LEȘILE, vezi Creața.

LEȘILE — Argeș (han sec. XIX).

A. Rom., 21 și 25 mart. 1857 [arendarea moșiei cu han].

LETCA, jud. Ilfov [fost. Vlașca] (bis. Sf. Împărați — L. Nouă, 1860, construită de Nifon mitropolitul, zugrăvită de pictorul G. Tatarescu și bis. Sf. Împărați — L. Veche, 1847, zugrăvită 1892).

Bauer, p. 166 [fără bis.]; Voinescu T., *G. Tatarescu*, p. 50, 99—100 [contractul pentru zugrăvirea bisericii]; Anuar 1909, p. 134—135; Popescu Grigore N., *Din trecutul seminarului Nifon mitropolitul din București*, Buc., 1943, p. 61—67 [despre construirea bis.]; A. Rom., 25 mai 1860 și urm. [arenda moșiei L. Veche]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul L. amintit de la 1519]; *Dict. Rom.*, IV, p. 158—159.

LEU, jud. Dolj (la 1840 patru bis. de zid: Sf. Gheorghe, 1810, reparată 1861—1871 și 1925—1926, Sf. Nicolae, 1825, reconstruită 1913—1922, Sf. Dumitru, 1825, reconstruită 1868—1872, și Maica Precista, 1839, reconstruită 1905; ruinele bis. Sf. Nicolae, 1820, M).

Bauer, p. 198 [două bis. sec. XVIII]; Odobescu, *Antichitățile* [bis. Sf. Nicolae, 1765 și Maica Domnului, 1785]; „Renașterea”, 1944, p. 88; Anuar 1909, p. 213; AER, 1921—1925, p. 551; *Monografia jud. Romanați*, p. 458—459; AMO, 1941, p. 627—628; M.O., 1965, nr. 3—4, p. 297—298 [cat. 1845, patru bis. de zid]; M.O., 1965, nr. 11—12, p. 952—954 [despre cele

patru bis. de zid; și însemnări]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 161—162 [patru biserici].

LEURDA, com. Ploștina, jud. Gorj (bid. de lemn Sf. Voievozi, 1839, reparată sau refăcută? 1893).

AMO, 1941, p. 516; Anuar 1909, p. 198; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la <1409—1418>].

LEURDA, com. Alunu-Vâlcea (bis. de lemn din cimitir Sf. Dumitru, c. 1715, preînaltă 1818—1819 și două cruci în curtea bis., din 1818—1819 și 1822—1823).

LEURDENI, jud. Argeș (fost Muscel) (rămășițe de ziduri vechi ale casei Goleșcu, cruci de piatră și bis. Adormirea și Sf. Visarion, 1745, construită de Dionisie eromonah, egumenul m-rii Nucet). Vezi și Golești.

Bauer, p. 174 [bis. sec. XVIII]; Lecca, *Famiile boierești*, p. 320, 322 [fam. Leurdeanu]; *Monumente istorice ale României* [foto casa Goleșcu]; Rădulescu-Codin, *Muscelul*, p. LIV—LV, LXXIX; BCMI, XXVI, 1931, p. 46 [pisană]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 163 [bis. din 1835, refăcută după 1887]; G.B., 1965, nr. 9—10, p. 892—893 [la 1840 două bis. din 1795 și 1835]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1526].

LICHIREȘTI, vezi Călărași.

LICURA, în hotarul orașului Rm. Vâlcea (loc de mănăstire la 1440, unde urma să se ridice o m-re).

Documente, XIII—XV, p. 107—108 [doc. 1440]; A.O., 1938, p. 393—394 [loc de m-re].

LICURICIU, jud. Gorj (M bis. de lemn Intrarea în biserică, 1776—1777, reparată 1838 și 1933).

Bauer, p. 209 [sat pustiu]; Anuar 1909, p. 170; AMO, 1941, p. 372; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice); *Dicț. Rom.*, IV, p. 165 [bis. din 1790 și 1820].

LIHULEȘTI, com. Bîrzeni, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Nicolae și Cuv. Paraschiva, 1810, construită de Răducanu Zorilescu și alții, reparată 1905, 1926, 1937).

AMO, 1941, p. 373; Anuar 1909, p. 172; în *Dicț. Rom.*, nu este.

LIICENI (Lihăcenii) com. Drăghiceni, jud. Olt (fost Romanai) (M bis. Adormirea, 1569—1577? mai probabil sec. XVIII, construită de vornicul Tudor Fărcășanu, reparată și zugrăvită 1872).

M.O., 1965, nr. 3—4, p. 295 [cat. 1845]; Anuar 1909, p. 210; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit la 1535]; Donat I., *Satele lui Mihai Viteazul* (SMIM, IV, p. 497); *Carte de hotărnicie a moșiei Liicenii de Jos, din districtul Romanai, plasa Ocolul*, 1891, 15 p. [și despre doc. moșiei]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 168 [bis. din 1852].

LILIEȘTI, vezi Leilești.

LÎNGA — Romanai (la 1840 bis. de lemn Sf. Împărați, construită de clucerul C. Brăiloiu, 1820).

„Renașterea”, 1944, p. 15 [cat. 1840]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 452 [la 1845 bis. Sf. Dimitrie — L. Dolj].

LINIA MARE, vezi Rijlețu.

LINTEA, vezi Copăcioasa.

LINTEȘTI — Argeș [bis. de lemn Adormirea la începutul sec. XIX].

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 27; *Dicț. Rom.*, IV, p. 171 [L. = Bascoavele].

LIPĂNEȘTI, jud. Prahova (bis. Adormirea, 1810—1811, reparată 1900 și cruce din sec. XVIII).

Bauer, p. 129 [bis. și casă boierească]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 171; Anuar 1909, p. 112.

SCHITUL LIPĂREȘTI — Vlașca (sec. XVIII).

Tunusli, p. 174; Fotino, III, p. 170 [mențiune].

LIPIA, com. Săpata de Sus, jud. Argeș (bis. de lemn Sf. Nicolae, la începutul sec. XIX).

B.O.R., 1921, p. 682 [catagr. 1808]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 36; M.O., 1961, nr. 5—8, p. 402 [catagr. 1833]; Anuar 1909, p. 287 [bis. de lemn din 1640? în ruină]; AEA, 1929, p. 62 [bis. de lemn Sf. Paraschiva]; *Indice cronologic nr. 1* [L. = Grozești]; Bauer, p. 182 [Lyke sau Lipia, cu bis.];

LIPIA, jud. Buzău²⁰ (bis. Tuturor sfinților — L. de Jos, 1838, pictată 1921; și bis. Sf. Nicolae, 1846—1848; cruce din sec. XVIII—M și alta o din 1839 la Movilă).

Bauer, p. 125 [localitate pustie]; Săndulescu-Verna C., *Bis. din Lipia de Jos* („Îngerul”, X, 1938, p. 216—221) [însemnări, două doc. despre sat: 1576—1700]; Anuar 1909, p. 248; AEB, 1926, p. 35 și 1928, p. 36; Tudor S., preot, *Cruci vechi în părțile Buzăului* (G.B., 1967, nr. 1—2, p. 115—117) [descriere, inscripție 1723] și 119—120 [cea de la Movilă]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1549]; *Indice cronologic nr. 3, 5* [doc.]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 171—172.

LIPIA — Bojdani, jud. Ilfov (M bis. Sf. Voievozi-Bojdani, 1815—1816²¹ și bis. Intrarea în biserică — Lipia B., 1829).

Anuar 1909, p. 74 și 78; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1505]; *Indice cronologic nr. 8* [doc.].

LIPOVĂȚU, com. Ștefănești, jud. Ilfov, (bis. sec. XVIII și casă boierească)

Bauer, p. 149 [bis. și casă boierească]; C. Rom., 1832, p. 276; *Documente* sec. XVII, vol. IV, p. 252 [satul amintit la 1623]; *Indice cronologic nr. 1* [doc.]; Rîmniceanu Dim., *Carte de hotărnicie a moșiei Lipovățu-Ștefănești din districtul Ilfov, plasa Dîmbovița, proprietatea d-nei Elisa Philipnescu*, Buc., 1886, 21 p. [și despre doc. moșiei].

SCHITURILE LIPOVUL — Dolj (două schituri: unul din sec. XVI, ante 1569²² și altul construit de Dragomir din Plăviceni mare vornic la mijlocul sec. XVII²³, fost metoh al m-rii Sf. Gheorghe din București).

Iorga, *Studii și doc.*, V, p. 548—549 [doc. 1653]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 176 [două schituri: unul în ruină și altul de lemn]; A.O., 1937, p. 448; Bălașa D., *M-reă Lipovul, o m-re necunoscută* („Renașterea”, XVII, 1938, nr. 1, p. 24—26) [crede că a fost o singură m-re, dispărută]; Petroșanu Dragoș, *Schitul Lipovul din jud. Dolj* (R.A., III/2, 1939, p. 366—375) [două schituri ruină]; (recenzia lui C. Grecescu în R.I.R., 1939, p. 445); Anuar 1909, p. 161; AMO, 1941, p. 245 [bis. Sf. Dumitru, 1857];

Documente, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1569]; Iorga N., *Studii și doc.*, VII, p. 156—157 [doc. 1759]; *Documente agrare*, p. 605 [sat al m-rii Segarcea]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 440 [la 1845 bis. de lemn Intrarea în biserică — L. Români]; Bălașa D., preot, *M-reă Lipovul (raionul Băilești)* (M.O., 1965, nr. 9—10, p. 811—814) [istoricul m-rii; completarea articolului apărut în „Renașterea”, 1938, p. 24—26].

LISA — Teleorman (bis. Sf. Gheorghe, 1845—1846, reparată 1904, în stare rea la 1909).

Anuar 1909, p. 121; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul Lisa = Liseni — Olt amintit de la 1566]; *Indice cronologic nr. 1* [doc.]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 177.

LIȘTEAVA, jud. Dolj (bis. de lemn Sf. Nicolae, ante 1845, reclădită 1883—1885).

M.O., 1965, nr. 5—6, p. 422 [cat. 1845]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [balta L. este amintită de la 1490]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 178 [pisanie].

LITĂ, jud. Teleorman (fost Olt) (bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul, sec. XVIII, ^{2-bis} reclădită 1869—1870).

Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 81; Anuar 1909, p. 121; *Dicț. Rom.*, IV, p. 179—180 [L. fost Piscu].

LIVEZENI, com. Stilpeni, jud. Argeș (M bis. din 1813 ^{2-c} construită de Lazăr postelnicul, și o alta din 1534?).

Dicț. Rom., IV, p. 182 [și despre ruinele unor case]; Anuar 1909, p. 92. LIVEZILE, vezi Băsești.

LIVEZILE DE JOS-Dolj (bis. de lemn Sf. Dumitru, 1805).

„Oltenia”, II, 1941, p. 128; Anuar 1909, p. 161 [bis. Sf. Nicolae, 1778]; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 446 [cat. 1845]; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1546]; *Indice cronologic nr. 15* [doc.].

SCHITUL LOCURILE RELE (Schimbarea la față, reclădit de preoții Luca și Cleopa, 1855—1858, reparat 1892—1897), defileul Lainici, jud. Gorj.

Popescu-Cilieni I., *Acte privitoare la fondarea schitului Locurile Rele din jud. Gorj* (A.O., XIV, 1935, p. 399—401); Ghenadie, *O vizită canonică*, p. 55—56 [descriere]; AER, 1900, p. 37 și 1921—1925, p. 590; Donat, *Fundațiile*, p. 58; AMO, 1941, p. 873—874; vezi și Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 64—65 [din AMO].

LOCUSTENI, jud. Vilcea (casa fam. Poenaru și două bis. de lemn la 1840: Sf. Dimitrie, 1760 preînnoită 1831 și Sf. Nicolae-Rusulești, 1780, preînnoită 1835. (Vezi și schitul Benești și Gănești.

Documente, indice sec. XVI [satul amintit de la 1576]; A.O., 1942, p. 172 [la 1834 două bis. de lemn]; Popescu, *Biserici*, p. 121 [cat. 1840]; *Catagrafie de toată pereusia casei răposatului C-tin Poenaru biv vtori logofăt, 1795* (A.O., 1927, p. 297); AMO, 1941, p. 730 [bis. din 1912]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 185 [ruine de m-re].

LOCUSTENI, jud. Dolj (M bis. Adormirea, construită de Radu Locusteanu paharnic, 1774, reparată 1891—1895 și 1906; pictură din 1895).

Dicț. Rom., IV, p. 184—185 [bis. din 1832, 1835, 1845]; Anuar 1909, p. 161; AMO, 1941, p. 247—248; M.O., 1965, nr. 5—6, p. 443 [la 1845 trei bis. de zid: Adormirea-L. de Sus, Sf. Ioan-L. de Jos și Sf. Nicolae-mah. Bunești]; Mazilescu Ioan, *Documente privitoare la moșnenii Lăcusteni din jud. Dolj* („Oltenia”, II, 1941, p. 41—63) [1655—1836]; *Documente*, indice sec. XVII [satul amintit de la 1616].

LOGREȘTI, jud. Gorj (M schitul Sf. Voievozi, de lemn ante 1718, reclădit ante 1769; fost metoh al episcopiei de Rîmnice ²⁴; bis. Sf. Ioachim și Ana, 1807, construită de Costache Pandia fost mare serdar, C-tin Oteteleșeanu și preotul Ioan Tândălescu; bis. Sf. Nicolae-Logrești Tîrg, zidită la 1801 de Anghel Logrescu căpitan și Eftimie arnăutul.

Ghenadie, *Vizite canonice*, p. 80—81 [pisanie 1801]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 185—186 [bis. din 1822 și 1843 și două de lemn, 1739, și 1823]; Ștefulescu, *Gorjul*, p. 387—390 [documente, inscripții, ctitori schit; la 1906 doar ruine] și p. 390 [bis. din sat, 1801]; Iorga N., *Studii și doc.*, VIII, p. LX—LXI; Bauer, p. 209 [bis. sec. XVIII]; *Episcopia Rîmnice*, p. 434—437; *Dicț. Rom.*, IV, p. 185 [bis. din 1822 și 1843]; Obedeianu C. V., *Fundațiunea Obedenilor* (A.O., III, 1924, p. 13); Donat, *Fundațiile*, p. 58; AMO, 1941,

p. 874—875 și 373; vezi și Pretorian M., *Mănăstiri și schituri*, p. 65—66 [din AMO]; Anuar 1909, p. 179 [bis. din L.B., 1799—1801] și p. 182 [bis. din L. Moșneni, 1712]; Ștefulescu, *Documente slavo-române* (indice); „Renașterea”, 1940, p. 563—564 [restaurarea schitului].

LOLOEȘTI — Romanăți.

Cîncea I. V., *Copie de prin 1750 scoasă după un hrisov din 1602 de la Radu Vodă Șerban, privitor la satul Loloești din Romanăți* (A.O., 1928, p. 305—306); *Documente*, indice sec. XVII [satul exista în vremea domniei lui Mihai Viteazul, cînd a fost la Alba Iulia să se elibereze de rumânie]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 186 [L. = Băbeni, cătun].

LOLOIASCA (Loloiești), jud. Prahova (bis. sec. XVIII; la 1909 bis. de lemn Sf. Voievozi, foarte vechi, ruinată).

Bauer, p. 130; Anuar 1909, p. 114; *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la <1554—1557>]; *Indice cronologic nr. 1* [L. = Cherba].

LOPĂTARI jud. Prahova (bis. Sf. Voievozi, „prefăcută” și zugrăvită 1856 prin osteneala lui Dragomir și Stoica Tulin și alții).

Documente, indice sec. XVII [satul amintit de la 1619]; Bauer, p. 117 [fără bis. L.-Buzău]; Anuar 1909, p. 248; Constantinescu N. A., *Bis. din Lopătari-Buzău* („Îngerul”, XIII, 1941, p. 382); Idem, *Monumente buzoene*, p. 50 [pisanie]; Tudor Sandu, *Bis. de pe Valea Slănicului*, p. 10—16.

M-REA DIN LOVIȘTE, vezi Cornetul.

LUCIA, vezi Luciul.

LUCIENI, jud. Dîmbovița (la 1810 două bis. de lemn: Cuv. Paraschiva-L. Ungureni, reclădită 1820—1821 și 1899—1900 și Sf. Nicolae-L. Pămînteni, 1820—1821, reclădită 1897).²⁵

Filitti, *Arhiva Cantacuzino*, p. 88 [doc. 1656]; *Documente*, indice sec. XIII—XVI și XVII [satul amintit de la 1451, fiind dăruit apoi de Dragomir vornicul mitropoliei]; *Documente agrare*, p. 480, 638—639, 652, 774 [sat al mitropoliei]; vezi și *Indice cronologic nr. 1* [multe doc.]; Bauer, p. 156 [fără bis.]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 45—46; Anuar 1909, p. 48.

LUCIUL, jud. Buzău. Vezi și următorul.

A. Rom., 15 mai, 1857 și urm. 5 iulie 1860 [arendarea moșiei]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 191.

LUCIUL (Lucia?) jud. Ialomița (han sec. XIX și bis. Sf. Împărați, 1854—1862). Vezi și precedentul.

M.Of., 1865, p. 75; Anuar 1909, p. 63; C.D.A., 1845, p. 116 [arendarea moșiei Lucia]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 191.

LUDĂNEASCA, vezi Răzmirești și Trestenicu.

LUDEȘTI, jud. Dîmbovița²⁶ (M bis. Adormirea, construită de logofătul cronicar Stoica Ludescu la mijlocul sec. XVII, c. 1660²⁷, reparată 1754—1769, reparată și zugrăvită 1863).

Greceanu, *Genealogii*, II, p. 23—26, 131 [doc. 1715—1717]; Iorga N., *Studii și doc.*, XV, p. 274—275²⁸; „Dîmbovița”, 1939, p. 4 [pisanie]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 36—37; Lapedatu Al., *Noi monumente istorice. Bis. din Ludești* (BCMI, I, 1908, p. 161—165); BCMI, I, 1908, p. 180, 182; *Bis. din Ludești* („Albina”, XII, 1908—1909, p. 768—770) [după BCMI]; „Junimea literară”, VI, 1909, p. 193 [foto veche]; Drăghiceanu V., *Notiță despre pridvoarele bisericilor muntene* (C.L., XLII, 1908, nr. 10, p. 391—399); Iorga N., *Const. Brîncoveanu*, Buc., 1914, p. 115 [foto sculptură]; Drăghiceanu, *Călăuza*, p. 26; Ghika-Budești, *Evoluția* (BCMI, XXV, 1932, p. 38, 69—70); Ionescu Gr., *Istoria*, p. 173—174; Simache N. și T. Cristescu, *Letopiseșul Cantacuzinesc*, Buzău, 1942, p. 31—32; Anuar 1909, p. 48—49;

Ionașcu I., *Despre logofătul Stoica Ludescu și paternitatea cronicii Istoria Țării Românești* („Analele Univ. C. I. Parhon”, istorie, 5, 1956, p. 261—297); Bulat T. G., *O gramată a patriarhului Dositei al Ierusalimului pentru biserica cronicarului Stoica Ludescu* (G.B., 1962, nr. 11—12, p. 1110—1115); Diaconescu Gh. Ilie, preot, *Materiale documentare* (G.B., 1965, nr. 3—4, p. 282—284) [descriere, după Gr. Ionescu, pisană, însemnări pe cărți]; *Indice cronologic nr. 1* [doc.].

LUICA, jud. Ilfov (bis. de lemn Sf. Nicolae, sfârșitul sec. XVIII; bis. de zid din 1852—1853).²⁹

Documente agrare, p. 564, 808, 852 [sat al m-rii Cotroceni]; Vezi și *Indice cronologic nr. 10*; Popescu N., *Catagrafia* p. 76—77; Anuar 1909, p. 78; *Dicț. Rom.*, IV, p. 193.

LUMINILE, vezi Valea Luminii.

LUMNICU, com. Degerați, jud. Mehedinți (bis. de lemn Sf. Nicolae, 1828, reparată 1882).

Anuar 1909, p. 193; *Documente*, indice sec. XIII—XVI [satul amintit de la 1483]; *Dicț. Rom.*, IV, p. 194.

LUNCA, vezi Ocele Mari (schitul Titireciu), Rîioasa și Vladimiri.

LUNCA CORBULUI, com. Silișteni, jud. Argeș (bis. de lemn Cuv. Paraschiva la începutul sec. XIX, reclădită 1864).

Bauer, p. 172 [fără bis.]; Ionașcu, *Catagrafia Argeș*, p. 68; AEA, 1929, p. 90; *Dicț. Rom.*, IV, p. 198.

LUNCA MARE — Prahova (bis. Sf. Pantelimon, construită de Gr. Negri serdar, reparată 1896).

Anuar 1909, p. 106; *Dicț. Rom.*, IV, p. 198.

LUNCA PUȚULUI, com. Cernătești, jud. Buzău (crucea lui Parlat din 1774—1782).

Tudor S., preot, *Cruci vechi în părțile Buzăului* (B.G., 1967, nr. 1—2, p. 121) [inscripție]; în *Dicț. Rom.*, nu este.

LUNCENI, com. Grăjdana, jud. Buzău (M cruce din 1822—1828).

Documente, indice sec. XVII [satul amintit de la 1611].

LUNGESȚI, jud. Vâlcea (M bis. de lemn Sf. Treime, construită de maica Meletina, stareța m-rii Mamul, 1833, zugrăvită 1842, restaurată 1958). Vezi și m-rile Mamu și Stănești.

Răuțu, *Monografia*, p. 107 [Lungești-Stănești]; Drăghiceanu V., *Bis. din Lungești* (BCMI, XXIV, 1931, p. 120—121); Popescu, *Biserici*, p. 17 [cat. 1840]; Anuar 1909, p. 223 [bis. din 1622?].

LUNGULEȘTI, vezi Lăngulești.

LUNGULEȚU, jud. Dîmbovița³⁰ (bis. de lemn Sf. Voievozi-Pantazi, 1780—1790; bis. Sf. Dumitru-Lungi sau Șanțuri, construită de Dimitrie Papazoglu ante 1799 și bis. Sf. Gheorghe, construită de I. Deșliu, 1822).

Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 49 [Lunguleț-D-ța] 65 [bis. de lemn Sf. Nicolae-Șanțurile], 71—72; Anuar 1909, p. 49; Crețeanu Radu, *Bisericele de lemn din reg. București* (G.B., 1964, nr. 1—2, p. 70—72) [foto, plan, descriere]; Anastasescu Iancu, *Contribuții la istoricul bisericilor din comuna Lunguleț, raionul Răcari, regiunea București* (G.B., 1965, nr. 1—2, p. 112—127) [despre cele trei biserici și despre sat]; *Documente*, sec. XVI, vol. IV, p. 343 [satul amintit la 1578]; A. Rom., 6 mart. 18 și 23 sept. 1857 [arendarea moșiei]; și 16 oct. 1857 [L.-Ilfov].

LUPEȘTI, com. Bumbesți-Pițic, jud. Gorj (bis. de lemn Sf. Paraschiva 1640, reconstruită 1833, renovată 1935—1946).

„Renașterea”, 1944, p. 213 [catagr. 1840]; AMO, 1941, p. 389—390; M.O., VIII, 1956, nr. 6—7, p. 408—409; *Dict. Rom.*, IV, p. 206 [cătun]. LUPOAIA, com. Cătunele, jud. Mehedinți (culă a familiei Săvoiu, a doua jumătate a sec. XVIII, dispărută și M bis. Sf. Nicolae, ante 1776, zugrăvită de familia Săvoiu, 1816, reparată 1895 și 1953). Vezi și Valea Mănăstirii.

Bauer, p. 220 [bis. sec. XVIII]; Urechia, *Ist. rom.*, I, p. 99—100 [nota, despre bis.]; Iorga N., *La Roumanie*, p. 30—31; Tzigara-Samurcaș Al., *Arta în România*, p. 17 [foto culă]; Antonescu Teohari, *Culele sînt sau nu naționale?* (C.L., 1907, p. 495—506, 578—586); „Albina”, XI, 1908—1909, p. 121 [foto culă] Crețeanu R., *Culele și casele întărite* (M.M., I, 1958, p. 108—111) [descriere culă, cu foto și planuri]; Anuar 1909, p. 198; Crețeanu R., *Biserici de zid de pe valea Motrului* (M.O., 1957, nr. 1—2, p. 37—42); Crețeanu R., *Despre istoria bisericii Sf. Nicolae din satul Lupoiaia, com. Cătunele, r. Baia de Aramă* (M.O., 1960, nr. 1—2, p. 83—84); *Documente*, indice sec. XVI și XVII [satul amintit de la 1588]; Ionescu I., *Agri-cultura română*, p. 441—442 [despre sat]. LUPOIANU — Dîmbovița (la 1810 bis...).

Bauer, p. 160 [bis. și casă boierească, Lupoiani-Doba]; Popescu-Runcu, *Catagrafia*, p. 59.

LUPOIȚA, com. Roșița-Gorj (bis. de lemn Adormirea, c. 1768 sau 1797?, refăcută 1907).

AMO, 1941, p. 540; Crețeanu R., *Bis. de lemn* (M.O., 1959, nr. 5—6, p. 304) [însemnări]; M.O., 1964, nr. 1—2, p. 75.

LUPȘANI — Ialomița (bis. ante 1840)¹.

Documente, indice sec. XVII [satul amintit de la 1601, cînd a fost dăruit de Udrea banul m-rii Panaghia]; Anuar 1909, p. 63 [bis. Sf. Treime-L. Ialomița, 1842, reparată 1892]; *Indice cronologic nr. 1* [doc.]; *Dict. Rom.*, IV, p. 208.

NOTE

¹ Vezi descrierea din 1840 a bis. din Lăceni — Măgura Budești la Acad. R. S. România, CMLXXXI/42.

² Schitul e amintit la 1832 iunie 11 (Acad. R. S. România, DCCCXIV/174).

³ Vezi descrierea și inventarul bisericii din L. T.-Ilfov la 1840 la Acad. R. S. România, CMLXXXI/13 g.

⁴ Amintită și la 1873 (Acad. R. S. România, ms. 228, f. 156 v.).

⁵ Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, CV/6; vezi și CV/26.

⁶ Vezi doc. din 1820 april. 6 despre zugrăvirea bisericii (*ibidem*, CVI/6, nr. 20).

⁷ Despre clădirea bisericii la 1859 (*ibidem*, CVI/30). Vezi și ms. 362.

⁸ Arh. St. Buc., ep. Rîmnic, pach. CV, CVI. Vezi istoricul schitului din 1824 (*ibidem*, CV/42) și catagrafiile din: c. 1840, 1855, 1863, 1865 (*ibidem*, CVI/4, 20, 23, 26, 33 și 35). Vezi și istoricul și descrierea făcută la 1874 (Acad. R. S. România, ms. 226, f. 30) și doc. *ibidem*, CMLXXVII/26 și urm. Vezi și Acad. R. S. România, Stampe, GR I Kaindl A, 86.

⁹ Vezi și Acad. R. S. România, ms. 5142, f. 401, unde se indică anul 1828 pentru biserica din Mogoșești-Laloș.

¹⁰ Despre starea de ruină a bis. vezi Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos. 1367/1864, f. 64.

¹¹ Satul este amintit în doc. la începutul sec. XVII (*Documente*, B., veac XVII, vol. I, p. 509 și II, p. 422) iar schitul în a doua jumătate a secolului.

¹² Vezi doc. din 1677 oct. 27 prin care Lupu inzbășa din Călugăreni cu frații săi, fiii lui Dragomir căpitanul și nepoții lui Lupu vornicul, neputînd să țină m-rea și ca să nu rămînă

пустie, o închină m-rii Bradu ce urma să o dregă și să o stăpîneasă (Arh. St. Buc., m-rea Bradu, XXXI/7).

¹³ Despre ruinele m-rii doamnei Neaga, la 1871, vezi și Acad. R. S. România, ms. 224, f. 428.

Despre bis. făcută de decedatul căminar Alecu Văcărescu pe moșia Lapoșu vezi doc. din 1832 iulie 19 (Arh. St. Buc., ms. 952, f. 109—112). Vezi și doc. de la Acad. R. S. România, pach. CDXL.

¹⁴ L. de jos e în jud. Vilcea, L. de Sus în Argeș.

¹⁵ Vezi și harta moșiei din 1876 (Acad. R. S. România Hărți) și hotărnicia (*ibidem*, MCCXXI/178).

¹⁶ Amintită la 1833 iunie 12 (Acad. R. S. România, DCCCXIV/235).

¹⁷ Amintită la 1639 <ian> 20 (Arh. St. Buc., m-rea Căldărușani, LXVIII/1).

¹⁸ Despre ruinele de bis. existente la 1871 vezi Acad. R. S. România, ms. 228, f. 288.

¹⁹ În pisană tirzie se spune că a fost făcut de Pîrvu Cantacuzino mare logofăt și tatăl său Drăghici mare spătar la 1661; primul este însă mare stolnic între 1691 febr. 26 și 1693 april. 25 iar Drăghici e mare spătar în 1665—1667. Este foarte posibil ca schitul să fi fost început de Drăghici Cantacuzino — mort în 1667 — și terminat de fiul său, care este vtori (nu vel) logofăt între 1674 ian. 8 și 1675 sept.

Vezi și catagrafile de la Arh. St. Buc., Min. Instr., dos 1613/1864 și Acad. R. S. România, ms 723, f. 39—44 și doc. din 1792 nov. 30, despre sfințirea bis. din Lespezi (Arh. St. Buc. ms. 143, f. 55) Vezi și Arh. St. Buc., ms. 730, f. 20 v. Vezi, de asemenea, pictura lui Szatmary înfățișînd schitul acum un veac (Acad. R. S. România, DR III 4651).

²⁰ Vezi și hotărnicia din 1856 (Acad. R. S. România, CCXLVI/185).

²¹ Bis. din Bojdani e amintită la 1833 febr. 14 (Acad. R. S. România, DCCCXIV/219).

²² Amintit în doc. la 1569 oct. 4, cînd primește o danie de la marele ban Dobromir din Runcu (*Documente*, XVI, vol. III, p. 331).

²³ La 1652 mart. 6, Dragomir din Plăviceni mare vornic lasă avere m-rii „care am făcut” la Lipova „să se sfîrșească” (Acad. R. S. România, CXCVII/186). La 1686 iunie 20, Maria, soția răposatului Barbu Milescu fost mare ban, închină m-rii Sf. Gheorghe mînăstioara soțului ei de la Lipovul (Arh. St. Buc., m-rea Căluu, VII/9 și 10).

²³ bis. — La 1792 oct. 20, se dă voie protopopului de Slatina să mute mai sus biserica, pentru a o feri de innec (Arh. St. Buc., ms. 143, f. 22).

²³ c. — Despre repararea bisericii la <1852> vezi Arh. St. Buc., m-rea Stavropoleos, XXVIII/24 bis. și ter.

²⁴ Vezi doc. din 1769 aug. 11 și 1785 febr. 9 prin care schitul, zidit pe moșia clucerului Costache, este închinat de eromonahul Iosif Tîndălescu episcopiei de Rîmnic (Acad. R. S. România, XCI/97 și 230).

²⁵ Vezi Acad. R. S. România, ms. A. 545, f. 370 v. Cum locuitorii satului Luciani erau meșteri lemnari ai domniei (*Documente*, B, XVII, vol. IV, p. 537), ei vor fi avut desigur o bis. veche de lemn.

²⁶ Vezi și planul moșiei la Acad. R. S. România, Hărți.

²⁷ Pisană din 1863 dă ca an al fundației 1641, care nu se potrivește cu domnia lui Șerban Cantacuzino — invocat în pisanie — și cînd Stoica Ludescu era mult prea tînăr. Bis. este amintită la 1670 mart. 14, cînd se spune că a fost zidită „den temelie ei și înfrumusețată cu toată podoaba ei” de Stoica Ludescu (Arh. St. Buc., Mit. Țării Rom., CDLXXXI/2). Piatra de mormînt din 1661—1662 pledează pentru o dată apropiată de aceasta.

²⁸ Vezi și Acad. R. S. România, ms. A. 545, f. 373 v.

²⁹ Despre reconstruirea bisericii vezi și Arh. St. Buc., dosare m-rești, m-rea Cotroceni, dos. 186/1847. Vezi și Arh. St. Buc., Min. Cult. și Instr., dos. 1092/1863, f. 14 (repararea bisericii).

³⁰ Despre sat vezi și doc. de la Acad. R. S. România, pach. MCLXXXVII.

³¹ Vezi descrierea și inventarul bis. din 1840 la Acad. R. S. România, CMLXXXI/12

CUPRINSUL

	Pag.
Prefață	3— 4
Introducere.....	5— 24
Litera A	25— 42
Litera B	43—126
Litera C	127—265
Litera D	267—297
Litera E	299—300
Litera F	301—323
Litera G	324—364
Litera H	365—378
Litera I	379—388
Litera J	389—394
Litera L	395—406

Dot la cules sept. 1968. Bun de tipar 15 nov. 1970.
Apărut 1970. Tiraj 3000 ex. Coli editoriale 36.
Coli de tipar $25\frac{1}{2}$.

Tiparul executat la întreprinderea
„Arta grafică”, Calea Șerban Vodă
133, București.